

5 VERHANDELINGEN

BUNDEL 5

van

RALPH ERSKINE

bedienaar van het Evangelie te Dunfermline - Schotland

SAMENGESTELD DOOR:

ENGBERT VAN 'T HUL

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2018**

INHOUD

1^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 9)

Jesaja 43:12 Getuigen bijgebracht voor God

En gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.

2^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 3)

Spreuken 30:12 Het zelfbedrog veroordeeld en de weg ter genezing ontdekt

Een geslacht dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet gewassen is.

3^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 3)

Lukas 19:5 Zachéüs' komst tot Christus door de krachtvolle roeping

Zachéüs, haast u en kom af.

4^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 1)

1 Johannes 4:19 De voorkomende liefde, of Gods liefde tot ons, als de oorzaak van onze liefde tot Hem

Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

5^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 3)

1 Johannes 5:10 Gods inwendige getuigenis, of het zekere bewijs des geloofs

Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.

1. Getuigen bijgebracht voor God

Jesaja 43:12. *En gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.*

Wij belijden een getuigende vergadering te zijn. Het ware een grote genade, indien wij allen wisten wat wij te getuigen hebben. De tijd van het Avondmaal is een bijzondere tijd van getuigenis, waarin de Heere Zijn volk roept, om getuigenis te geven van zijn aanwezen, en dat Hij een God in Christus is; om getuigenis te geven dat Hij een God van genade en barmhartigheid is in Zijn Zoon, en om getuigenis te geven van Zijn goedheid, in de gehoorzaamheid en het lijden van Christus voor ons; ja het Avondmaal is een tijd, waarin Hij ons roept tot dit werk om Zijn getuigen te zijn, zeggende: *Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.*

Toen Israël vervoerd was tot de afgodendienst, en vreemde goden, de afgoden der volkeren, onder hen waren ingevoerd, den troon Gods innemende, en zich een gelijke eer en onderdanigheid aanmatigende met Hem, zo vernedert Zich de grote God, door een menigte van Zijn volk te roepen, om getuigenis te geven van Zijn almacht, en dat Hij de alleen ware God is; ja te getuigen dat Hij, Hij alleen, de HEERE, de Heiland is (vers 11): ‘Ik ben de HEERE, en er is geen Heiland behalve Ik’, en (vers 12): ‘Ik heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en geen vreemd God was onder ulieden’. Zijt gij niet, mocht de HEERE zeggen, oog en oorgetuigen, hoe Ik Mijzelf verklaard, u verlost en Mijn heerlijkheid onder u betoond heb, toen er zelfs geen vreemd God was onder ulieden? *Daarom zijt gij Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.*

Hier vinden wij:

1. Het heerlijkste werk, daar enig volk toe geroepen kan worden, namelijk, Gods getuigen te zijn.
 2. Hier is ook de heerlijkste waarheid, daar iemand toe geroepen kan worden om getuigenis te geven, namelijk, de waarheid aller waarheden, dat God, God is, dat Ik God ben.
 3. Hier is ook het hoogste gezag, door hetwelk iemand tot dit heerlijke werk geroepen wordt, het is de grote God Die het spreekt, en doordien Hij het spreekt, maakt Hij hen Zijn getuigen: *Gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.*
- Om geen verdere tijd te verliezen, zal ik de stof daar ik van handelen zal, in deze lering vervatten.

LERING: Dat het gehele getuigeniswerk van Gods volk vervat ligt in dit ene stuk, dat zij getuigen, dat Hij God is. *Gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.*

Hier vinden wij de grote God, Die geen getuigenis van enigen van Zijn schepselen nodig heeft, Zich op dezelfde beroepen, en dat wel driemaal in dit en in het volgende hoofdstuk. In dit hoofdstuk (vers 10): ‘Gijlieden zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, en Mijn knecht, dien Ik uitverkoren heb’, niet alleen gijlieden die Mijn volk zijt, en gij Mijn knecht de profeet, maar ook Mijn knecht de rechtvaardige, Jezus Christus, Dien ik uitverkoren heb; Deze, de voornaamste van Gods knechten, wordt tot getuigenis van deze waarheid geroepen. Dan vinden wij het gemeld (Jesaja 44:8): ‘Verschrikt niet en vreest niet; heb Ik het u van toen af niet doen horen en verkondigd? Want gijlieden zijt Mijn getuigen. Is er ook een God behalve Ik?’ En wederom hier in de tekst ten derde male: ‘Gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben’.

Tot verdere verhandeling van deze stof, zal ik:

- (1) Enige dingen vooraf zeggen, tot opheldering van deze lering.
- (2) Aanwijzen hoe, of door welke middelen, wij Gods getuigen moeten zijn.
- (3) Een weinig spreken van de inhoud van deze woorden: Gij zijt Mijn getuigen.
- (4) Bewijzen dat het gehele getuigeniswerk van 's Heeren volk opgesloten ligt en begrepen is in dit ene stuk, namelijk, hun getuigenis, dat Hij God is.
- (5) En eindelijk zal ik uit het geheel enige besluiten trekken ter toepassing.

(1) Aangaande het eerste hoofdstuk, namelijk, enige dingen vooraf te zeggen tot opheldering van de leer.

Ik zeg dan:

1. Dat de grote God nodig ziet een vierschaar te beroepen, voor welke Hij al Zijn volk dagvaardt, om van Hem en Zijn waarheid getuigenis te geven, en wel inzonderheid te getuigen, dat Hij God is. God mag gezegd worden tot dit einde een vierschaar te beroepen, wanneer Hij een volk er toe brengt om Hem te belijden, en hen maakt tot een zichtbare Kerk, die de Zijne is, datgene 'hetwelk Zijn volk niet was, Zijn volk noemende' (Romeinen 9:25).
2. Dat God in deze vierschaar beide Rechter en Getuige is, om te vernemen wie daar is, en op te merken wie voor Hem tevoorschijn komt. Hij neemt nauw acht, wie Zijn getuigen zijn, en wie zij zijn die weigeren te getuigen, dat Hij God is: 'Want Hij is geen God van verre, maar Die Jeruzalem met lantaarnen doorzoekt' (Zefánja 1:12).
3. Dat er mededingers van de grote God zijn, welke zich die Godheid en soevereiniteit aanmatigen, die de heerlijke God alleen toekomen; niet alleen de afgoden van de volken, de valse goden der natiën, die niet anders zijn dan stomme en dode afgoden, maar ook alles wat in de plaats van God gesteld wordt. Sinds het mensdom van den levenden en ware God is afgevallen, zo is het gedurig bezig geweest, om andere goden op te richten. De wereld is hun god geworden, en de god dezer eeuw heeft altijd getracht den troon Gods te beklimmen; ja ieder mens is sinds die oorspronkelijke verzoeking: Gij zult als God wezen, bezig zichzelf tot een god te maken.
4. En daarom merk ik verder aan, dat de grote vraag, die in deze getuigenisgevende vierschaar beslist moet worden: wie God is, en of God, God is, dan of iets anders als God behoorde erkend te worden, zeer billijk is. Dus komt het tot de vraag van Elía (1 Koningen 18:21): 'Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na'. En indien Jehovah alleen God is, dan is Hij het alleen daar gij voor getuigen moet: Gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.
5. Dat velen, ja het grootste gedeelte van de kinderen der mensen, weigeren getuigen te zijn van deze zaak, dat Hij God is. Zij willen Zijn getuigenis van Zichzelfen, dat Hij alleen God is, niet aannemen; en daarom willen zij hun getuigenis niet geven, dat Hij God is. Zodanig is de ontaarde staat van het mensdom, en zodanig zijn zij van God afgevallen, dat zij zelfs niet erkennen willen, dat Hij God is; maar zij zeggen zakelijk, dat de duivel god is, want zijn werken willen zij doen; zij zeggen, dat de wereld hun god is, dewijl zij aan dezelve de troon van hun harten geven, of dat zij zichzelf tot hun god stellen, omdat het eigen Ik de troon bezit. Wat zij doen, hetzij in schijn of in belijdenis of met de mond, zo weigeren zij nochtans praktikaal te erkennen, dat de HEERE God is, of voor Hem te getuigen. 'Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken' (Titus 1:16).
6. Dat het God behaagd heeft, enigen van Adams nakomelingen te herstellen uit deze algemene afgodendienst en van deze natuurlijke atheïsme, en aan hen Zijn

heerlijkheid te tonen, zodat Hij aan hen de beslissing van de vraag: ‘of Hij God is?’ kan overgeven. Hij kan hen daarmee vertrouwen, hen gebruiken, en Zich beroepen op hen als op Zijn getuigen, zeggende: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben. Het is waar, daar zijn sommige gelovigen in Christus door belijdenis, aan welke Christus de beslissing van deze vraag niet kan overgeven, en daar Hij Zichzelf niet aan vertrouwen kan; wij lezen in Johannes 2:24-25 van sommigen die in Hem geloofden, ‘aan wie Hij Zichzelf niet vertrouwde, omdat Hij hen allen kende, en dat Hij niet van node had dat iemand getuigen zou van den mens; want Hij Zelf wist wat in den mens was’. Velen belijden waarlijk gelovigen in Christus te zijn, aan welke Hij de beslissing van deze vraag, of Hij God is of niet, niet vertrouwen wil. Zodanig is de Ariaanse geest van deze tijd, dat deze vraag nauwelijks recht heeft kunnen verkrijgen in de kerkelijke gerechtshoven, of Christus God was, en of iemand, die de hoogste Godheid van Christus loochende, afgezet of in de kerkelijke ban gedaan moest worden, ja of nee?

7. Dat, hoewel de grote God niemands getuigenis van node heeft, het Hem nochtans behaagt tot openbaring van Zijn eigen heerlijkheid, vele getuigen bij te brengen, om te bewijzen dat Hij God is, en wel inzonderheid enigen die zonderling en uitgelezen zijn. Daar is een tweërlei soort van getuigen voor God: lijdelijke en dadelijke. De lijdelijke getuigen zijn velen, ja ontelbaar: Al de levenloze schepselen, gelijk de zon, de maan en de sterren, zijn getuigen dat Hij God is: ‘*De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk*’ (Psalm 19:2). De schepselen die een gevoelig en een groeiend leven hebben, zijn allen getuigen van het Goddelijk Wezen. De heidenen zelfs hebben opgemerkt, dat God in ieder kruidje van het veld te zien was, zeggende:

Præsentemque refert qualibet herba Deum.

Dat is, God kan in al de werken Zijner handen gezien worden.

Onder de redelijke schepselen zijn sommige lijdelijke getuigen voor God, die nochtans dadelijke getuigen zijn tegen Hem. De duivel en de goddeloze wereld zijn dadelijke getuigen tegen God, en nochtans moeten zij, willens of onwillens, lijdelijke getuigen zijn, dat Hij God is; want God verkrijgt in hen Zijn heerlijkheid. De Heere wordt menigmaal bekend door Zijn oordelen over hen uit te voeren, in Zijn macht en rechtvaardigheid; gelijk er van Farao gezegd wordt (Romeinen 9:17): ‘Want de Schrift zegt tot Farao: Tot ditzelve heb Ik u verwekt, opdat Ik in u Mijn kracht bewijzen zou, en opdat Mijn Naam verkondigd worde op de ganse aarde’. Hun goddeloosheid en Gods wraak daarop volgende, getuigen dat Hij een waarachtig God is in Zijn bedreiging. In dit opzicht heeft God vele, ja ontelbare lijdelijke getuigen onder de redelijke schepselen in de wereld, die nochtans dadelijke getuigen tegen Hem zijn, niet lijnrecht willen getuigen dat Hij God is. Maar daar zijn sommigen die God tot Zijn heerlijkheid verwekt, en voor Zichzelf formeert, die Hij tot Zijn gewillige onderdanen en dadelijke getuigen maakt, om in het open hof, als het ware, rechtuit te getuigen, dat Hij God is. En van deze spreekt Hij hier: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

8. Dat God een bijzondere betrekking toont te hebben, op degenen die Hij dus tot Zijn getrouwe getuigen roept. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben. Dit geeft te kennen Zijn betrekking op hen, als hun God; en hun betrekking op Hem, als Zijn getuigen. Gij getuigt, dat Ik de HEERE uw God ben. En waarlijk Zijn roeping van hen, om Zijn getuigen te zijn, maakt hen zodanig. Hij maakt hen Zijn getuigen, enkel door te zeggen: Gij zijt Mijn getuigen. Gelijk Hij Zijn volk noemt degenen, die Zijn volk niet waren, also roept Hij ook degenen om Zijn getuigen te zijn, die Zijn getuigen niet

waren; want ‘Hij roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren’ (Romeinen 4:17). Hij openbaart aan hen Zijn heerlijkheid, en dan zegt Hij: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

9. Dat het bijzondere werk van Gods volk, nadat zij krachtadig geroepen zijn, een getuigend werk is; en de stof van hun getuigenis is Gods Wezen en eigenschappen. Al de plichten daar zij toe geroepen worden, zijn maar delen van deze ene plicht, van te getuigen voor God, en van te weten en te erkennen, dat Hij God en hun God is; want dit leidt hen, om Hem als zodanig te dienen en te verheerlijken.

10. Eindelijk, zeg ik vooraf, dat er bijzondere tijden zijn, waarin God Zijn getuigen roept te getuigen, dat Hij God is, op zulke tijden wanneer er vreemde goden op het toneel verschijnen. Ik heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en geen vreemd god was onder ulieden; en gij zijt Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben. Hij roept hen tot dit werk, wanneer er vreemde mededingers opstaan, en wanneer Zijn Godheid of enige van Zijn waarheden, eigenschappen, namen en volmaaktheden geloochend worden, want dan wordt Hij ontkend God te zijn. Dus worden Zijn getuigen geroepen, om op zulk een tijd te bevestigen, dat Hij God is.

(2) Het tweede hoofdstuk, door mij voorgesteld, is om aan te wijzen, hoe, of door welke middelen zij Zijn getuigen zijn.

Zijn volk wordt geroepen om zulks te doen:

1. Door met het hart te geloven (Romeinen 10:10), want ‘met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid’. Het geloof in God, als een God in Christus, is een aanmerkelijke wijze van getuigen, en is de wortel van alle rechte getuigenissen, namelijk, door te verzegelen dat God waarachtig is. Wanneer wij Zijn getuigenis aannemen, die Hij van Zichzelf en van Christus geeft, dan getuigen wij, dat Hij de waarachtige God is. Door het ongeloof geven wij een vals getuigenis tegen God; wij maken Hem tot een leugenaar: en ontkennen dus dat Hij God is; maar door het geloof verzegelen wij dat Hij waarachtig is.

2. Zij getuigen ook, door Hem te belijden met de mond (Romeinen 10:10): ‘Met den mond belijdt men ter zaligheid’. Wij geloven eerst met het hart, en dan belijden wij met de mond. En dus worden wij hier geroepen God te belijden voor Hemzelf, en dan voor de wereld; Hem eerst te erkennen voor Hemzelf, gelijk de psalmist (Psalm 16:2): ‘O mijn ziel, gij hebt tot den HEERE gezegd: Gij zijt de Heere’, en dan voor de wereld; Hem te belijden en ons Zijner niet te schamen (Mattheüs 10:32-33): ‘Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is. Maar zo wie Mij verloochend zal hebben voor de mensen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is’.

3. Wij moeten getuigen dat Hij God is, door een heilige wandel, door godsdienstige plichten, en door op God te wachten in Zijn ordonnantiën. Wij moeten heilig zijn in onze huiselijke godsdienst (Psalm 101:2): ‘Ik zal in het midden mijns huizes wandelen in oprechtheid mijns harten’. Heilig in gezelschap met anderen van Gods getuigen, in christelijke samenspreking (Maleáchi 3:16): ‘Alsdan spreken die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen die den HEERE vrezen, en voor degenen die aan Zijn Naam gedenken’. En heilig in onze gehele wandel en omgang. Wij moeten voor God getuigen door een Evangelie-betamende wandel, opdat wij ‘de leer van God onzen Zaligmaker in alles mogen versieren’ (Titus 2:10).

4. Wij worden somtijds geroepen om voor God te getuigen, zelfs met ons handschrift; onze namen, als het ware, aan den HEERE opgevende, om op een zonderlinge wijze

voor Hem te getuigen, tegen de vijanden van Zijn heerlijkheid. ‘Nu dan, ga heen, schrijf voor hen op een tafel en teken het in een boek, opdat het blijve tot den laatsten dag, voor altoos, tot in eeuwigheid’ (Jesaja 30:8), God roept ons somtijds om op deze wijze te getuigen, zie Jesaja 44:3; nadat God beloofd had: ‘Water te gieten op den dorstige en stromen op het droge’, enz. zo volgt (vers 5): ‘Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël’.

5. Wij worden somtijds geroepen om Zijn getuigen te zijn, door lijden (Mattheüs 16:24): ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volg Mij’. Wij moeten Christus volgen, Die het kruis verdragen en de schande veracht heeft; wij moeten tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende, en dus voor Hem getuigen door lijden; want ‘indien wij met Hem lijden, zo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden’ (Romeinen 8:17). Wanneer de waarheid struikelt en valt op de straten, dan is het een eer met dezelve te vallen; want die daarmee valt, zal met dezelve opstaan. Wij behoeven ons niet te schamen, maar hebben het integendeel voor grote vreugde te achten, wanneer wij om de zaak van Christus in velerlei verdrukkingen gebracht worden.

6. Wij moeten niet alleen Zijn getuigen zijn door lijden, maar ook door den dood; door een sterven in het geloof en in den Heere. ‘Deze allen zijn in het geloof gestorven’ (Hebreeënen 11:13); ‘Zalig zijn de doden die in den Heere sterven, van nu aan’, enz. (Openbaring 14:13). Dit is één van de edelste wijzen van getuigenis te geven, inzonderheid wanneer het niet alleen, een sterven is in het geloof, maar voor het geloof, in een weg van getuigenis te geven voor hetzelfde; gelijk de eerste martelaar voor Christus, Stéfanus, op deze wijze gedaan heeft.

(3) Nu kom ik tot het derde hoofdstuk, door mij voorgesteld, namelijk, om een weinig te spreken van de inhoud van deze woorden: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

1. Gij zijt Mijn getuigen; dit sluit in alsof de HEERE zeide: Gij zijt op een bijzondere wijze degenen die Ik tot Mijn eer geschapen heb, gelijk er in vers 7 staat; en vers 21: ‘Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen’. Gij zijt Mijn getuigen, Ik heb u van de andere mensen in de wereld afgezonderd. Hij zegt: Gij zijt, in de tegenwoordige tijd, zijnde deze de bekwaamste tijd om te getuigen. Het belang van de waarheid en van Mijn heerlijkheid vereist zulks, en het is gevaarlijk de gelegenheid te verzuimen, om voor God te getuigen. Nog eens: Gij zijt Mijn getuigen, dat is, gij houdt het met Mij, en met Mijn waarheid. Wanneer anderen tegen Mij zijn, dan zijt gij Mijn getuigen. Gij zijt Mijn bekenden; Ik ken u, en gij kent Mij. Gij zijt Mijn voorspraken op de aarde, gelijk Ik de uwe ben in den hemel; gijlieden bepleit Mijn zaken. Gij bemint Mij, terwijl alle anderen in de wereld Mij en Mijn volk haten. Gij zijt degenen die Mij indachtig maken, gelijk er in vers 26, gezegd wordt: ‘Maak Mij indachtig’, enz. ‘O, gij die des HEEREN doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen’ (Jesaja 62:6). Gij zijt Mijn volgers, wanneer anderen Mij verlaten. Gij zijt Mijn vertrouwde vrienden, aan wie Ik Mijn getuigenis kan toebetrouwen, en aan wie Ik deze zaak in het open hof mag aanbevelen, om door u beslist te worden, dat Ik God ben.

2. Dat Ik God ben! O, wat een grote zaak is dit, welke zij geroepen worden te getuigen! Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben. Wie kan zeggen, wat dit is? Zij getuigen dat Hij God is; dat Hij is, hetgeen Hij is; gij zijt Mijn getuigen, dat Ik ben die Ik ben; dat Ik een Geest ben, oneindig, eeuwig, onveranderlijk; en dat Ik in Mijn

Wezen de wijsheid, macht, heiligheid, rechtvaardigheid, goedheid, getrouwheid Zelf ben. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God, de Algenoegzame, en dat Ik alles in allen ben. Het is een getuigen van alles, aangaande de gehele Godheid; namelijk dat de Vader, dat de Zoon en dat de Heilige Geest God zijn, en dat deze Drié één God zijn; ‘Hoor, Israël, de HEERE onze God is een enig HEERE’ (Deuteronomium 6:4). Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik een God in Christus ben, God de Heiland, daar hier van gesproken wordt, en behalve Wien er geen Heiland is. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik een God in Christus ben, dat God verbondsgewijze in Christus is; want Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene; dat God ten volle in Christus is, want in Hem woont de volheid der Godheid lichamelijk; dat God in Christus is; genadiglijk de wereld met Zichzelven verzoenende; dat God in Christus is op een heerlijke wijze, vertonende de heerlijkheid van al Zijn volmaaktheden; dat God in Christus is onveranderlijk; want Ik de HEERE word niet veranderd, en dat God in Christus is bestendiglijk, zeggende: Hier zal Ik wonen. God woont in Christus, en heeft in Hem Zijn welbehagen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb. Het heeft den Vader behaagd dat in Hem al de volheid wonen zou. Het heeft den HEERE behaagd Hem te verbrijzelen. Het heeft den HEERE behaagd, Hem uit de doden op te wekken, en Hem te verheerlijken; want ‘door Hem geloven wij in God, Die Hem opgewekt heeft uit de doden, en Hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat ons geloof en onze hoop op God zouden zijn’ (1 Petrus 1:21). Mensen noch engelen zijn in staat om te zeggen, wat in deze woorden opgesloten ligt: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben, dat Ik God ben in de openbaring, die Ik van Mijzelfen gedaan heb in het Woord. Ik behoef niet verder te gaan dan Zijn Naam. In dit hoofdstuk (vers 1) spreekt Hij aldus: ‘Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne’. Gij zijt Mijn getuigen dat Ik God ben, in dat dierbare woord, hetwelk volgt: ‘Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken’. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben, volgens dat woord (vers 3): ‘Want Ik ben de HEERE uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland; Ik heb Egypte, Morenland en Seba gegeven tot uw losgeld, in uw plaats’. Nog eens, dat Hij God is, volgens de openbaring die Hij van Zichzelven doet, (om het gehele hoofdstuk niet voor te lezen, vers 15): ‘Ik ben de HEERE, uw Heilige; de Schepper Israëls, ulieder Koning’; (vers 16): ‘Alzo zegt de HEERE, Die in de zee een weg, en in de sterke wateren een pad maakte’; (vers 17): ‘Die wagens en paarden, heir en macht voortbracht; tezamen zijn zij nedergelegen, zij zullen niet weder opstaan, zij zijn uitgeblust, gelijk een vlaswiek zijn zij uitgegaan’; (vers 18): ‘Gedenkt der vorige dingen niet, en overlegt de oude dingen niet’. Een God die zegt (vers 19): ‘Zie, Ik zal wat nieuws maken, nu zal het uitspruiten; zult gijlieden dat niet weten? Ja, Ik zal in de woestijn een weg leggen en rivieren in de wildernis’; (vers 20): ‘Het gedierte des velds zal Mij eren, de draken en de jonge struisen; want Ik zal in de woestijn wateren geven en rivieren in de wildernis, om Mijn volk, Mijn uitverkorene te drinken te geven’; en (vers 21): ‘Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen’. Is hier niet veel van God te zien, mijne vrienden? Nog eens; wat dunkt u van het bericht van God, als een belovend en een zonde-vergevend God, in Christus? Nadat Hij gezegd had (vers 24): ‘Gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden’, zo volgt nochtans tot verwondering van mensen en van engelen (vers 25): ‘Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet’, en (vers 26): ‘Maak Mij indachtig’, aan deze naam, aan dit woord. Gij zijt Mijn getuigen,

dat Ik God ben, in al de openbaringen van Mijn Naam in het Woord. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik ‘die God van Bethel ben, alwaar gij het opgerichte teken gezalfd hebt, en daar gij een gelofte beloofd hebt’ (Genesis 31:13). Dat Ik die God ben, Die u gebracht heeft aan de voet van de berg Sinai, en aan u aldaar Mijn vreselijke Majesteit betoond heb, dat Ik buiten Christus een verterend vuur ben. Dat Ik die God ben, Die u ook gebracht heeft aan de berg Sion, en u heb doen zien de heerlijkheid Mijner genade. Dat Ik die God ben, Die u uit een ruisenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en uw voeten op een rotssteen gesteld heeft. Vele malen zijt gij Mijn getuigen geweest, dat Ik u in de woestijn geleid, en aldaar naar uw hart gesproken heb. Gij zijt getuigen dat Ik Jehovah-Tsidkenu, de HEERE UW GERECHTIGHEID ben; dat ik Jehovah-Nissi, de HEERE uw Banier ben; dat Ik Jehovah-Jireh ben, de HEERE zal het voorzien, op den berg des HEEREN zal het voorzien worden. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik die God ben, Die het gebed hoort, en dat Ik uw God ben. Dat Ik niet alleen ben die Ik ben, maar dat Ik volgens Mijn verbond uw God, en de God uws zaads ben, indien gij ouders zijt. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben in al de voorzienigheden die over uw hoofd gegaan zijn en nog gaan; dat Ik u gevoed, geleid en gekleed heb al uw leven lang. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God, ja Schotlands Verbondsgod ben, die tot hiertoe een banier voor de waarheid, en een getuigenis voor Mijn Naam opgericht en bewaard heb. Gij zijt Mijn getuigen dat Ik de God der ordonnantiën ben, en dat Ik u somtijds daarin ontmoet heb; gij zat onder Mijn schaduw, en Mijn vrucht was uw gehemelte zoet. Dat Ik een belovend God ben, Die u roept om voor Mij te getuigen. Wanneer gij tot het Avondmaal komt, dan moet gij getuigen dat Ik een mens-geworden God ben; dat Ik in Christus u tot spijs en drank ben geworden; Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank; dat Ik het werk van de verlossing volbracht, de prijs daarvan betaald, de rechtvaardigheid ten volle voldaan heb, en uw Zaligmaker en Verlosser ben. Dat Ik een God in Christus en dus een geopende Fontein ben, tegen de zonde en tegen de onreinheid, en wel tegen uw zonde en onreinheid; Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben. Doch gelijk ik gezegd heb, het is onmogelijk om alles te zeggen wat in die woorden ligt opgesloten.

(4) En daarom zal ik overgaan om een kort woord te spreken van het vierde hoofdstuk, dat door mij is voorgesteld, namelijk, dat het gehele getuigeniswerk van ‘s Heeren volk opgesloten ligt, en begrepen is in dit ene stuk, hun getuigen, dat Hij God is.

Dit zal blijken wanneer wij deze vier zaken aanmerken.

1. Dat het sommier van alle plichten in dit getuigen, dat Hij God is, opgesloten ligt. Geen plicht, hoe ook genaamd, kan recht volbracht worden, zonder een erkentenis van, of getuigenis geven aan deze waarheid, dat Hij God is. Wanneer wij erkennen dat God zo en zo geboden heeft, als wij merken op al Gods geboden, en als wij alles doen daar Hij ons toe roept, uit hoofde van Zijn gezag, dan getuigen wij praktikaal dat Hij God is.

2. Het sommier van alle zonden ligt in de weigering van te getuigen, dat Hij God is. In deze weigering wordt alle zonde begrepen. Het is een praktikale verloochening, dat Hij God en Wetgever is, en een vals getuigenis geven tegen Hem. Iedere overtreding van Gods wet, is een vertreden van God en Zijn gezag; een verloochening van onze verbintenis aan Hem als onze God, en een ingewikkelde of uitdrukkelijke ontkenning, dat Hij God is. Alle zonde is daarin vervat.

3. Het sommier van alle waarheid, tot welker getuigenis wij geroepen worden, ligt vervat in deze waarheid: dat Hij God is. Dit is de oorspronkelijke waarheid, daar alle

waarheden in opgesloten zijn. In dit ene stuk, dat Hij God is, zullen wij bevinden dat alle waarheid begrepen is. Bijvoorbeeld: in de waarheid, aangaande de verkiezing van sommigen van eeuwigheid, is opgesloten, dat God de soevereine Verkiezer is. De waarheid aangaande de verlossing is hierin vervat, dat Hij God de Verlosser is. De waarheid van onze verzoening met God is hierin begrepen, dat Hij een God is in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende. De waarheid aangaande de rechtvaardigmaking is hierin opgesloten, dat Hij is de HEERE ONZE GERECHTIGHEID, God de Rechtvaardiger, Die Christus voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigt degenen die uit het geloof zijn. De waarheid aangaande de heiligmaking is hierin begrepen, dat Hij God, de heilige God, de Heiligmaker is. Iedere waarheid wijst de waarheid aan, dat Hij God is; en alle waarheden van de Bijbel en van het heerlijke Evangelie, komen hierin tezamen. Deze is het wezen en het sommier van die allen: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

4. Het sommier van alle dwalingen, tegen welke wij te getuigen hebben, ligt vervat in het niet getuigen, dat Hij God is. Iedere dwaling is een verloochening van God; en de weigering om tegen enige dwaling te getuigen, is een weigering om te getuigen dat Hij God is; want ieder dwalend gevoelen of praktijk, is, zoverre die dwalend is, een verloochening van God; hierom wordt van sommigen gezegd: zij belijden God te kennen, maar verloochenen Hem met de werken, dewijl zij een goddeloos leven leiden. De kwade werken zijn een verloochening van God; en alle dwalende gevoelens zijn ook niet anders, dan een zeggen, met de dwaas in zijn hart: er is geen God. Zo is ook de omhelzing van enige dwaling een verloochening van God, of van enige eigenschap van Hem, of van enig deel van Zijn Naam. De waarheid van God te loochenen, is een verloochenen van de waarheid van den God der waarheid. De oorsprong van iedere dwaling, is dezelfde als de dwaling van de Sadduceeën, tot wie Christus zeide: ‘Gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods’ (Mattheüs 22:29). Iedere dwaling vloeit voort uit onkunde van God en van Zijn Woord. Gelijk het eerste gebod ons gebiedt God te kennen, alsoo verbiedt het ook de ontkenning van Hem; te kennen gevende, dat een niet kennen van God, een ontkenning is van Hem. De Arminianen ontkennen de genade van God, en alle wettischen ontkennen en verdonkeren het Evangelie van God. De bederving in de leer, is een bederving van Gods waarheid; bederving van de godsdienst, is een ontkenning van de zuiverheid en geestelijkheid van God; de bederving in de discipline of tucht van de kerk, is een ontkenning van Gods macht en gezag, als een rechtmatig bestraffer van de wanorden van Zijn huisgezin; de bederving in de regering, is een ontkenning van de soevereiniteit en heerschappij van God in Sion, als den grote Heerser in Jakob, tot aan de einden der aarde. Hierom worden Christus’ Naam en Zijn heerschappij samengevoegd (Jesaja 9:5): ‘En de heerschappij zal op Zijn schouder zijn, en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredenvorst’. Voor te wenden, Hem Zijn naam te geven, en Hem nochtans te beroven van Zijn regering in de zichtbare kerk, is datgene te scheiden hetwelk God tezamen heeft gevoegd, en hetgeen niet, zonder heiligschennis, gescheiden kan worden. Het is waar, sommigen willen in deze tijd, dat de tucht en de regering van de kerk geringe dingen zijn, als zijnde noch wezenlijk, noch fundamenteel; doch hoewel zij dat niet zijn in zichzelf, zo zijn zij dat evenwel uit kracht van Gods gezag dat daarop ligt; zodat de verachting van dezelve, wanneer die bekend gemaakt zijn, zo verdoemelijk is, als de onkunde van en de dwaling in de grondwaarheden. Met één woord: iedere dwaling,

iedere verdorvenheid in de Kerk Gods, is een ontkenning van iets, waardoor God Zichzelf bekend maakt; en het niet getuigen tegen de dwalingen en verdorvenheden van de tijd waarin wij leven, is een weigering van voor God te getuigen, of om Zijn getuigen te zijn, dat Hij God is. Dus is dan het getuigenis- werk van Gods volk hierin begrepen, dat zij getuigen zijn, dat Hij God is.

TOEPASSING

(5) Nu komen wij tot het vijfde hoofdstuk, dat door ons was voorgesteld, namelijk, de toepassing.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Is het zo, dat het sommier van ons getuigeniswerk vervat ligt in een getuigen, dat Hij God is, en in een getuigen van hetgeen Hij van Zichzelf geopenbaard heeft in Zijn Woord? Zie hier dan uit:

1. Wat een heerlijk werk het is, geroepen te worden om voor God te getuigen. Het is een grote eer en waardigheid, en het is geen geringe zaak, als wij geroepen worden om voor God te getuigen, omtrent welke waarheid het dan ook zijn mag; want daarin ligt een getuigenis, dat Hij God is; God heeft belang in iedere getrouwe getuigenis, die voor Zijn Naam en voor Zijn waardigheid gegeven wordt. En die Zijn getuigen zijn; hebben ook Zijn getuigenis, welke Hij aan hen bekend maakt, zeggende: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

2. Zie hier ook uit, de natuur van de zonde; zij is een zakelijk zeggen: er is geen God. Iedere zonde en dwaling slaat naar het Wezen Gods, en ontkent dat Hij God is. 'Zodanig is de boosheid van de zondaren, dat zij tegen God getuigen. Zij zijn in zoverre atheïsten, die zich niet willen verenigen in, maar veeleer tegenstanders zijn van een getrouw getuigeniswerk; want zij willen niet getuigen dat Hij God is. De satan heeft de wereld zoverre verblind, dat hij haar praktikaal doet bevestigen, dat er geen God is, of geen andere dan de god dezer eeuw, die de zinnen der ongelovigen verblind heeft: om niet te verzegelen, dat God waarachtig is, of dat Hij God is. O, wat is het mensdom ontaard en vervallen van die gelukzalige staat, waarin het eerst geschapen was, dat er niemand gevonden wordt, om voor Zijn Schepper te getuigen, noch die ernstig zegt, waar is God, mijn Maker! totdat Hij door een nieuwe schepping voor Zichzelf getuigen formeert, om Zijn lof te vertellen, en hen schept tot Zijn eer (Jesaja 43:7,21).

3. Zie hier ook uit, de natuur van het geloof. Het is een getuigenis geven voor God; een getuigen van hetgeen Hij is, van hetgeen Hij van Zichzelf getuigt in Zijn Woord, wat Hij in Christus is, en wat Hij voor Sion is in de beloften. Uw geloof van de wet, is een geloven dat Hij een verschrikkelijk God is, buiten Christus; dat Hij in de wet een God is, Die door uw zonden onteerd zijnde, over alle zondaren, en over u in het bijzonder, Zijn toorn en de verdoemenis gedreigd heeft. Uw geloof van het Evangelie, is een geloven van hetgeen Hij in Christus is, namelijk een verzoend God; een God, Die u roept, om met Hem verzoend te worden, omdat Hij in Christus met u bevredigd is, over alles wat gij gedaan hebt; en een God, Die u roept, om tot Hem weder te keren in Zijn schoot, en om Zijn getuigen te zijn, eerst voor Hem en uw eigen geweten, dat Hij een God des vredes is, en dan voor de wereld, door Hem te belijden met uw mond, en door uw licht te doen schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken ziende, God verheerlijken mogen.

4. Zie hier ook uit, wat onze tegenwoordige plicht is. Waar worden wij, mijne vrienden! heden toe geroepen, wanneer de vijanden zeggen: Waar is uw God?

Wanneer er, als het ware, mededingers opstaan van onze God, van den God der heerlijkheid; wanneer er onderscheiden goden te voorschijn komen; wanneer hun god hen de ene weg, en onze God ons een andere weg leidt? Hoe zullen wij weten, of de God, Die wij dienen, God is? Dit schijnt heden tot een vraag gebracht te zijn, gelijk het voormaals geweest is (1 Koningen 18:21): ‘Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na’. Wij hebben heden nodig, mijne vrienden, nu er vreemde goden, vreemde gevoelens, vreemde dwalingen en vreemde afvallen van ons Reformatiewerk opstaan, nauwkeurig te onderzoeken of Baäl God is, dan of de HEERE God is. Vraagt gij: Op wat wijze zullen wij dit onderzoeken? Ik antwoord: Op tweeërlei wijze: Uit hetgeen voorleden is; en uit het tegenwoordige.

A. Uit het verleden. Zie wat de HEERE hier in de tekst zegt (Jesaja 43:12): ‘Ik heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en geen vreemd god was onder ulieden’. O laat ons onderzoeken! Heeft God Zichzelven niet getoond, en doen horen in Schotland, aan onze hervormende voorvaders, welke een werk van Reformatie voortzetten, door een plechtig verbondmaken met God? Heeft Hij niet verkondigd toen er zulke vreemde goden niet waren als nu? Heeft Hij niet verlost, heeft Hij Zijn heerlijkheid, Zijn Naam niet verkondigd? Heeft Hij Zichzelven niet geopenbaard, zodat Hij Zijn Geest uit de hoogte op sommige tijden zeer aanmerkelijk uitstortte? Maar om nader te komen; heeft God Zijn Naam niet verkondigd, en Zijn volk verlost, door dierbare ondervinding te geven van Zijn krachtige tegenwoordigheid onder ons, zelfs in onze tijd, inzonderheid op plechtige Avondmaaltijden? Heeft de Heere Zich niet somtijds getoond en Zijn heerlijkheid ontdekt in Zijn heiligdom, zelfs hier in deze plaats, voordat er enige zulke vreemde goden, vreemde beginselen en gevoelens, vreemde nieuwigheden, verwarringen en verleidingen waren, als nu de overhand genomen hebben? Mij heugt dat op de eerste Avondmaaltijd hier te Dunfermline, nadat de Heere mij in Zijn heilige voorzienigheid tot deze plaats gebracht had, Hij mij op de avond van die dag bestuurde, om te spreken over dat woord: ‘En de naam der stad zal van dien dag af zijn: DE HEERE is ALDAAR’ (Ezechiël 48:35). Hoewel velen die hier zijn, toen nog niet geboren waren, nochtans zijn er een menigte van getuigen, dat het God van tijd tot tijd, en van Avondmaal tot Avondmaal, behaagd heeft, iets van Zijn heerlijkheid te tonen; Hij heeft verlost, Hij heeft Zichzelven geopenbaard, en Zijn Naam verkondigd, voordat er enige zulke nieuwe en vreemde goden onder u waren; daarom zijt gij Zijn getuigen, dat Hij God is, dat Hij de God van Bethel, dezelfde onveranderlijke God is; hoedanige veranderingen en vertoningen er nu gemaakt mogen worden, zo weet nochtans, dat Hij God is. Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

B. Mag niet, ten aanzien van de tegenwoordige tijd, gezegd worden: Gij zijt Mijn getuigen? Hoe zal het tegenwoordig geweten worden? Ik zal hier zinspelen op hetgeen gezegd wordt (1 Koningen 18:24): ‘Roept gij daarna den naam uws gods aan’, zeide Elía, ‘en ik zal den Naam des HEEREN aanroepen; en de God Die door vuur antwoorden zal, Die zal God zijn’. Laat ons hier een weinig bij stil staan; de God Die door vuur antwoorden zal, Die zal God zijn. Wij mogen denken, dat vele vreemde goden door vreemd vuur of door wild vuur, geantwoord hebben; daar schijnt een zeer vreemd vuur geweest te zijn, onder Baäls priesters en profeten, hetwelk ook vreemde uitwerkingen op hen gehad heeft, gelijk wij zien kunnen (vers 28): ‘En zij riepen met luider stem en zij sneden zichzelf met messen en met priemen naar hun wijze,

totdat zij bloed over zich uitstortten'. Daar was een vuur van de hel in hun boezem; hun god schijnt zeer wreed geweest te zijn, die geen medelijden met hun zielen en lichamen had. Gij weet dat de satan zich veranderen kan in een engel des lichts; en wanneer hij daarin veranderd is, dan kan er ook een warmte met zijn licht vergezeld gaan, namelijk, een hitte van sterke waan en inbeelding. Hoe zullen wij dan weten, wat het vuur van God uit den hemel is? Om dit te beantwoorden mogen wij verder zinspelen op deze geschiedenis van Elía, en de zaak in deze vier bijzonderheden onderzoeken.

a. Het vuur van den hemel komt in een weg van God te erkennen, als de Verbondsgod van onze voorvaderen; dit zien wij alhier in het gebed van Elía (vers 36): 'HEERE, God Abrahams, Izaks en Israëls, dat het heden bekend worde dat Gij God in Israël zijt'. Hier erkende hij God, als de Verbondsgod van hun voorvaderen, Abraham, Izak en Jakob. Het vuur dan dat op deze wijze niet komt, maar veeleer in een weg van onze voorvaderen God te verwerpen en te verlaten, is zekerlijk niet anders dan een vreemd vuur.

b. Het hemelse vuur is van zulk een natuur, dat het alles wat omtrent deze offeranden verbrandbaar is, verteert. Het verbrandt alles in onze godsdienst, daar wij gereed zijn op te zien en op te vertrouwen. Wat was hier het gevolg van het vuur uit den hemel? (vers 38): 'Toen viel het vuur des HEEREN en verteerde dat brandoffer, en dat hout, en die stenen, en dat stof, ja, lekte dat water op hetwelk in de groeve was'. Het liet niets omtrent het brandoffer om op te vertrouwen, niets om er gezien te worden, dan den onzienlijken God. Het is een vreemd vuur, dat de offeranden niet verteert en het water niet oplekt, maar iets overlaat om op gezien te worden, het eigenlijke voorwerp des geloofs wegneemt, en het voorwerp daarvan hetzelfde doet zijn, als het voorwerp van het gevoel en de verbeelding, namelijk, iets zichtbaars voor het oog en bemerkelijks voor de verbeelding. Het vuur dat al deze dingen niet verteert, is een vreemd vuur. Het vuur uit den hemel verteert alles, opdat er niets tot een grond des geloofs mag overblijven, dan de grote en onzienlijke God; want het ware geloof is een zien van den Onzienlijke.

c. Het vuur van den hemel is zulk een vuur, dat de mensen met ijver voor God ontsteekt. Het doet hen erkennen dat de God Israëls, de God Abrahams, Izaks en Jakobs, God is (vers 39): 'Als nu het ganse volk dat zag, zo vielen zij op hun aangezichten, en zeiden: De HEERE is God, de HEERE is God'. Dus doet het ware vuur van den hemel de mensen voor God getuigen, gelijk het volk hier deed voor den God van hun voorvaderen, Die met hen in een verbond stond. Zo is het dan zekerlijk een vreemd vuur; dat de mensen er niet toe brengt om voor God te getuigen, maar hen veeleer afleidt van te getuigen voor onze Verbondsgod, Die de Verbondsgod van Schotland is, en hen zich over die Naam doet schamen, zodat zij die begraven wilden hebben.

d. Het vuur van den hemel ontsteekt hen met ijver tegen de valse profeten (vers 40): 'En Elía zeide tot hen: Grijpt de profeten van Baäl, dat niemand van hen ontkome. En zij grepen hen; en Elía voerde hen af aan de beek Kison en slachtte hen aldaar'. Hetgeen in dit geval bijzonder en buitengewoon is, daar spreek ik niet van; alleen, het toont ons aan dat het ware vuur van den hemel de mensen vervult met ijver voor God, en tegen alle vijanden Gods, als vijanden van Zijn heerlijkheid; tegen alle valse profeten en leraars, en tegen alle bedorvenheden en bedervers. Het moet daarom een vreemd vuur zijn in onze tijd, dat de mensen met ijver ontsteekt tegen degenen, die voor God en het werk van de Reformatie getuigen; en dat hen al de indringers, al de verdorvenheden, al de wilde zwijnen en vossen die in Gods wijngaard zijn, met al de

dieven en rovers aldaar, hartelijk doet omhelzen en verdragen; ja dat hen brengt om dezulken te begunstigen, en hun handen te sterken, in plaats van tegen hen te getuigen. Dit vreemde vuur, hetwelk hier en daar door het land zeer sterk brandt, is niets anders dan het vuur van de hel, gemengd met het vuur van Gods toorn tegen een afvallig geslacht! Indien God dan heden tot ons zegt: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben, laat ons dan voor onze Verbondsgod getuigen, dat Hij God, dat Hij koning en dat Hij onze God is.

TWEEDE GEBRUIK TOT BEPROEVING

Beproof uzelf of gij bekwaam zijt of niet, om openlijk aan 's Heeren tafel te getuigen dat Hij God is, of gij van degenen zijt, die ware en getrouwe getuigen voor Hem zijn, van welke Hij zegt: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben. Vraagt gij: hoe zullen wij dat weten? Ik antwoord: indien gij ware getuigen voor Hem zijt, dan zijt gij:

1. Getuigen tegen uzelf. Gij zijt zekerlijk getuigen tegen uw zonden voor God en voor de wereld. Gij zult getuigen dat uw harten en naturen bedorven en vol goddeloosheid zijn, en dat gij zondaren, ja de voornaamste der zondaren zijt. Indien gij voor God getuigt, dan zult gij tegen uzelf en tegen al uw zonden en gruwelen getuigen, en een walg hebben aan uzelf.

2. Indien gij ware getuigen voor God zijt, dan zult gij gereed zijn, om voor iedere waarheid van God te getuigen, en tegen iedere dwaling en alles wat de Naam van God onteert, of strekkende is tot ontkenning, dat God is in alles wat Hij van Zijn Naam geopenbaard heeft (Openbaring 2:13): 'Gij houdt Mijn Naam, en hebt Mijn geloof niet verloochend'.

3. Indien gij getuigen zijt dat Hij God is, dan zullen uw geloof en uw liefde op deze grote waarheid, dit middelpunt van alle waarheid, dat Hij God is, berusten en afhangen. Ik zeg uw geloof zal eindigen en rusten op God, het Voorwerp des geloofs. Hij is niet het Voorwerp van inbeelding. Het Voorwerp des geloofs is God, de eeuwige, onzichtbare God in Christus. Het is maar een bedrieglijk geloof, indien uw geloof niet in God eindigt. Het Voorwerp des geloofs is niet Christus, anders dan Hij de Christus Gods is, en het beschouwt God in Christus. Het is niet het Woord of de beloften, anders dan die het Woord en de beloften zijn van God, welke in Christus ja en amen zijn, tot heerlijkheid Gods. Het Voorwerp des geloofs is niet het bloed van Christus, anders dan dat dit het bloed Gods is; ook niet de gerechtigheid van Christus, anders dan dat die de gerechtigheid of rechtvaardigheid Gods is. Het geloof ziet op God, en berust in Hem. Het geloof en de hoop van een waar gelovige eindigen en berusten hierin, dat Hij God is, verwachtende het eeuwige leven in en van Hem, omdat Hij God is (1 Johannes 5:20). Indien God nu heden van u getuigt, zeggende: Gij zijt Mijn getuigen, dan zult gij ook van Hem getuigen, zeggende: 'Hij is God, Hij is IMMANUËL, God met ons, Jehovah onze gerechtigheid'.

4. Indien gij voor God getuigt, dan zal uw getuigenis praktikaal zijn; gij zult Hem door uw verkeer, door uw belijdenis, en door uw wandel trachten te verheerlijken voor de mensen in de wereld (Filippenzen 1:27).

Met één woord: indien gij getuigen voor God zijt, zo zult gij de getuigenis in uzelf hebben (1 Johannes 5:10): 'Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf'; Gij hebt den Geest van Christus in u; en waarlijk, wanneer de Geest van Christus in iemand is, dan brengt Hij hem er toe, om op Christus te vertrouwen buiten Hem, op Christus in het Woord, op een God in Christus, en te getuigen dat Hij God is.

DERDE GEBRUIK TOT VERMANING

Nu zal ik met een woord van vermaning besluiten. O, mijne vrienden! laten degenen die nooit getuigen zijn geweest van deze grote waarheid, dat de HEERE God is, zulks getuigen door tot Christus te komen, en in Hem te geloven; dit is de voornaamste wijze van te getuigen, dat Hij God is (1 Johannes 3:23): ‘Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus’; (Johannes 6:40): ‘Dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe’. God geeft getuigenis voor Christus, dat Hij God is: ‘de waarachtige God en het eeuwige Leven’ (1 Johannes 5:20). ‘Dit is de getuigenis, namelijk dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft, en ditzelve leven is in Zijn Zoon’ (1 Johannes 5:11). Gelijk wij heden geroepen worden om in den Zoon Gods te geloven, zo ook om in God te geloven, en te getuigen dat God waarachtig is; want die Gods getuigenis aangaande Christus aanneemt, die heeft verzegeld dat God waarachtig is.

Wel, mijne vrienden! indien gij in Christus gelooft, dat is de grote zaak daar gij toe geroepen wordt, ten einde voor God te getuigen. Indien gij in Hem gelooft, dan getuigt gij dat God een God is van oneindige wijsheid, Die zonderling voor Zijn heerlijkheid en uw zaligheid gezorgd heeft; dat Hij een God is van oneindige macht, Die Christus ondersteund heeft onder de last van Zijn oneindige toorn, Hem bekwaam makende Zijn oneindige rechtvaardigheid te voldoen, de overheden en machten teniet te doen, en de dood te overwinnen. Gij zult getuigen dat Hij een God is van oneindige heiligheid, en de heerlijkheid daarvan zien in Christus’ gehoorzaamheid tot de dood. Door te geloven zult gij zien, dat Hij een God is van oneindige rechtvaardigheid. Dit is klaar te zien in de offerande van onzen Heere Jezus, Zichzelf opofferende tot voldoening van Gods rechtvaardigheid. O, hoe schijnt de rechtvaardigheid in de mens Christus Jezus, hangende aan het kruis tussen hemel en aarde, van God verlaten, de hemel van boven verdonkerd zijnde, de aarde beneden bevende, en Hij Zelf de gehele last van de toorn dragende, die ons voor eeuwig zou neergedrukt hebben! Gij zult dan ook getuigen zijn dat Hij een waarachtig en getrouw God is, en verzegelen dat Hij waarachtig is, gelovende dat Hij de Waarheid is, en dat Zijn waarheid verzegeld is door het bloed van Christus; dat Hij door Zijn dood al de bedreigingen van de wet voldaan, en al de beloften van het Evangelie op eenmaal verzegeld, en dus de waarheid van beiden verklaard heeft. Met één woord: gij zult getuigen dat God een barmhartig God is; en door het geloof in Christus zult gij een getuige zijn van de genade Gods, zoals die door de rechtvaardigheid van Christus heerst tot het eeuwige leven.

Door in Christus te geloven geeft gij getuigenis van deze waarheid, dat Hij een God is van alle heerlijke deugden en volmaaktheden; maar door Christus te verwerpen, door niet tot Hem te komen en in Hem niet te geloven, verloochent gij God, en gij maakt Hem tot een leugenaar, in plaats van een waarachtig God; gij maakt Hem een onvermogen God, in plaats van een almachtig God; en gij maakt Hem tot een wreed tiran, in plaats van een barmhartig God. Door niet tot Christus te komen, verloochent gij alle Gods volmaaktheden. Gij verloochent Hem, en maakt uzelf tot een god. O, mijne vrienden! door het ongeloof maakt gij, zo veel in u is, God tot geen God, ja gij doet Hem niets zijn; en gij stelt uzelf tot een god en maakt uzelf alles; maar door geloof in Christus zult gij uzelf niets en God alles doen zijn, en erkennen dat Hij voor u wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing is.

Zeg mij, o zondaar! kunt gij Gods getuigenis van Zijn Naam aannemen? Wat is Zijn Naam? Hij heeft een naam die betrekking heeft op u; Zijn Naam is de HEERE uw

God. Hij zegt niet alleen in het verbond der beloften, dat Hij uw God wil worden, maar ook wat Hij voor u is: Ik ben de HEERE uw God. O kunt gij dit aannemen? Och of de Heere u heden bekwaam maakte om het op Zijn blote Woord aan te nemen, en te getuigen dat Hij God, ja dat Hij de HEERE uw God is! Waarom zegt Hij: Ik ben de HEERE uw God? Waarom uw? Omdat Hij IMMANUËL, God met ons, God met u is, uw God en mijn God. Wij mogen God door Zijn betrekking op ons beschrijven, om dat Hij Zichzelf aldus beschrijft. Wij worden hier geroepen om hetgeen Hij Zichzelf noemt te getuigen: Hij noemt Zichzelf, de HEERE onze God; zeggende: Ik ben de HEERE uw God. Zijn Naam heeft betrekking, beiden op Hemzelf en op ons; wat Hij is in Hemzelf en wat Hij is voor ons: Ik ben de HEERE uw God. De Heere Jehovah heeft onze naam en Zijn eigen Naam tezamen verenigd. Dit is de blijde boodschap van het heerlijk Evangelie, die tot ons gebracht wordt: Ik ben de HEERE uw God. Wij durven Hem geen andere naam geven, omdat, gelijk Hij Zichzelf aldus beschrijft, Zijn eigen Schootzoon Hem ook zo beschrijft, zeggende, toen Hij ten hemel voer: 'Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God' (Johannes 20:17). Hij heeft ons Zijns Vaders Naam nagelaten; Hij is Mijn Vader en uw Vader, Mijn God en uw God. Ik ben de HEERE uw God. Het is waar, het is een algemene naam, die onbepaald tot de gehele zichtbare kerk behoort; doch wanneer die door de prediking des geloofs wordt aangenomen, dan geeft die een bijzonder voorrecht, alsook uw zonderling aandeel aan Hem, als uw God, voor eeuwig te kennen. Kunt gij daarom deze Naam van God, wanneer Hij zegt: Ik ben de HEERE uw God, niet aannemen? God weet het best hoe Hij Zichzelf zal beschrijven. En het is voor ons niet te erger, dat Hij onze naam met de Zijne verenigt, en dat Hij ons als in Zijn Naam stelt, gelijk Hij een God in Christus is, zeggende: Ik ben de HEERE uw God. Zijn Naam is IK BEN DIE IK BEN; en zo zeker als Ik ben, zo zeker ben Ik uw God. Ik ben die Ik ben, zegt Hij, Ik ben uw God, en de verzekering van uw geloof, dat Ik uw God ben, moet gegrond zijn op het geloof, dat Ik ben die Ik ben. Gij mocht, zo zeker als Ik God ben, vertrouwen dat Ik de HEERE uw God ben. O, kunt gij deze Naam dan voor uzelf aannemen op Zijn blote Woord? Wat gij ook zijt, hoe zondig uw natuur is, en hoe grotelijks gij deze God beledigd hebt, wanneer Hij nog heden tot u komt met Zijn Naam en de verklaring: Ik ben de HEERE uw God, Ik ben IMMANUËL, God met ons, God voor ons en aan ons; een God om te verlossen en te zegenen; een God om ons ten hemel en gelukzaligheid te zijn tot in alle eeuwigheid, wat dunkt u dan van deze Naam van God? Zeg mij, o zondaar! kunt gij deze Naam blijmoedig aannemen? Kent gij den Heere, dat Hij God is? Niet wij, maar Hij heeft ons gemaakt; niet wij, maar Hij heeft ons verlost; niet wij, maar Hij is God. Gij zult als God wezen, was de eerste verzoeking, en de kracht daarvan wordt nooit gebroken, totdat gij er toe gebracht wordt om te zeggen: Niet wij, maar Hij is God. Hij is God, en de HEERE onze God. Verwelkomt gij deze Naam Gods? Ontvangt en omhelst gij die met blijmoedigheid? Zijt gij blijde dat God tot u komt met zulk een Naam als deze is? Gelooft en neemt gij het op Zijn Woord aan, dat Hij God en de HEERE uw God is? Wel, dan neemt Hij u heden tot getuigen, en is blijde uw getuigenis te hebben, in deze atheïstische eeuw, waarin zovelen Hem verloochenen en zichzelf en andere dingen tot goden maken. Hij roept u om voor Zijn Naam te getuigen, en indien gij aan Zijn roeping gehoorzaamt, dan tekent Hij uw naam in Sion aan; want wanneer Hij het volk opschrijft, en rekent dat deze en die daarin geboren is, dan tekent Hij hun naam aan als getuigen voor Hem, zeggende: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben.

REDEVOERING

Bij het sluiten van de plechtigheid van 's Heeren Heilig Avondmaal, over dezelfde stof.

Aangezien gij bij deze gelegenheid gehoord hebt wat God tot u zegt in deze woorden: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben, zo mag onderzocht worden:

1. Waarom en uit welke aanmerkingen gij te getuigen hebt;
2. In welke gevallen;
3. En hoe, door welke middelen, en op wat wijze gij zulks doen moet.

Vooreerst. Waarom en uit welke aanmerkingen hebben wij te getuigen?

1. Het gebod van God moet ons daartoe aanzetten. Ons wordt bevolen het voorbeeld der gezonde woorden vast te houden, alsook de onwankelbare belijdenis der hoop. 'Schaam u dan niet voor de getuigenis onzes Heeren' (2 Timótheüs 1:8).

2. Gij wordt tot deze plicht geroepen, omdat het strekt tot ere Gods dat wij getuigen voor Hem zijn, dat Hij God is; en ook tot eer van den Heere Jezus, om te getuigen dat Hij God is. God heeft gezworen dat alle knieën voor Hem zullen gebogen worden. Door een oprechte en getrouwe getuigenis, voor Hem, buigen wij ons voor Hem neder, en bewijzen wij Hem onderdanigheid.

3. Wij worden hiertoe geroepen, omdat het prijzenswaardig is. God gebiedt deze plicht niet alleen, maar Hij prijst denzelven. Wij vinden dat de gemeente van Pérgamum hierover geprezen wordt (Openbaring 2:13): 'Gij houdt Mijn Naam, en hebt Mijn geloof niet verloochend'. Het was in Paulus prijzenswaardig, dat hij den goeden strijd des geloofs gestreden had. Het was prijzenswaardig in Johannes, dat hij den Heere Jezus beleed en Hem niet loochende, maar beleed dat Hij de Christus was. En het was ook prijselijk in de kerk (Openbaring 12:11), dat 'zij overwon door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis'.

4. Gij zijt er toe geroepen door het voorbeeld van onzen Heere Jezus, Die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, wanneer hij Hem vroeg (Johannes 18:37): 'Zijt Gij dan een Koning? Jezus antwoordde: Gij zegt dat Ik een Koning ben. Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou'.

5. Gij zijt er toe geroepen uit aanmerking van het grote voordeel dat er is in voor Hem te getuigen. Vraagt gij wat voordeel is er in? Ik antwoord:

a. De ware getuigen voor God en Zijn waarheid worden door Hem geëerd. Gelijk zij zich over Hem niet schamen, alsoo schaamt Hij Zich ook hunner niet. De getuigen daar in Hebreëen 11 van gemeld wordt, hebben dit voordeel gehad (vers 16): 'Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden'. Hij erkende hen; was dit daarom geen groot voordeel?

b. Hij versterkt hen. Dit deed Hij aan Paulus (2 Timótheüs 4:16): 'In mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten'. En (vers 17): 'Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij bekrachtigd'. Is dit ook geen groot voordeel voor Zijn getuigen?

c. Hij eert ze zelfs voor de wereld, wat oneer zij ook in de wereld ontmoeten. Zij zijn waarlijk de meest geëerde en meest gehate mensen in de wereld. Gij zult van allen gehaat worden om Mijns Naams wil, zeide Christus. Nochtans bestuurt God de zaken zodanig, dat zij niet alleen bij God, maar somtijds ook door de mensen geëerd worden (1 Samuël 2:30): 'Die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden'.

d. Zij zullen bewaard worden in een ure van verzoeking (Openbaring 3:10): ‘Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking’. Hoe komt het dat velen heden in de ure der verzoeking gevallen zijn? Zij zijn zorgeloos geweest; en hebben geen consciëntie gemaakt van het woord van Christus’ lijdzaamheid.

e. Nog eens, zij worden toegelaten tot gemeenschap met Hem. Hoe meer zij getuigen en verklaren met den apostel (1 Johannes 1:1): ‘Hetgeen wij gehoord en gezien hebben en hun handen getast hebben van het Woord des levens’, hoe meer zij gemeenschap hebben met God; want na dit getuigen voor den Heere volgt onmiddellijk (vers 3): ‘En deze onze gemeenschap is met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus’.

f. Het oprecht getuigen voor Christus, geeft bewijs dat wij uit God zijn. Wij lezen (1 Johannes 4:2): ‘Alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is (tegelijk met al de waarheden die betrekking hebben op, afhangen van en noodzakelijk samengevoegd zijn met die waarheid) die is uit God’. Het is een groot voordeel voor onszelf, en ik mag er bijvoegen, ook voor anderen; want een getrouwe getuigenis kan verstrekken tot opwekking van anderen, om de waarheid te omhelzen, en om andere getuigen daarin te bevestigen; daar integendeel het niet belijden van de waarheid een struikelblok kan zijn, zelfs voor de godzalige, gelijk de geveinsdheid van Petrus geweest is (Galaten 1:13).

6. Een andere beweegreden om voor God te getuigen, zijn de grote nadelen die het niet getuigen na zich sleept. Ik zal alleen drie nadelen daarvan voorstellen.

a. Het strekt om tijdelijke oordelen aan te brengen. Wij lezen in Jeremía 9:9 nadat er gezegd was (vers 3): Zij worden geweldig in den lande, doch niet tot waarheid, zoo wordt er gezegd: ‘Zou Ik hen om deze dingen niet bezoeken? spreekt de HEERE; zou Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk als dit is?’. O wat wraak van den hemel staat er te wachten voor een geslacht, dat niet voor God getuigen wil; maar dat veeleer zich opmaakt tegen Hem en Zijn zaak, inzonderheid tegen Zijn verbondszaak in dit land.

b. Gelijk het niet getuigen voor God tijdelijke oordelen aanbrengt, alzo brengt het ook geestelijke oordelen aan. Wanneer de mensen ‘de liefde der waarheid niet aannemen, dan zendt God hun rechtvaardig een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven’ (2 Thessalonicenzen 2:11). En zij die niet getuigen, stellen zich bloot aan afval. God kan hen rechtvaardig tot afval overgeven, hetzij ten dele, gelijk Petrus, die zijn Meester loochende, of geheel, gelijk de Joden, die verworpen zijn geworden, zodat zij geen volk Gods meer zijn. Een ander geestelijk oordeel is, dat het grote angst en vrees brengt in de consciëntie van degenen, welke weigeren voor God te getuigen, in de tijd daar zij in leven. Daar staat een woord (1 Timótheüs 6:10): ‘De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken’. Op de kant staat, (te weten in de Engelse Bijbels) ‘Zij zijn verleid geworden van het geloof’. De mensen die gewillig afdwalen van het geloof, of die door de strikken van de tijd van hetzelfde verleid zijn geworden, hebben zich met vele smarten doorstoken.

c. Het weigeren om voor God te getuigen brengt Gods eeuwigen toorn over degenen die volharden in de getuigenis van God te verwerpen, en nalaten te getuigen dat Hij God is, in de verschillende betrekkingen waarin Hij Zich aan hen openbaart in dat Woord. ‘Zo iemand zich onttrekt’, zegt God, ‘Mijn ziel heeft in hem geen behagen’ (Hebreeën 10:38). ‘Indien wij Hem verloochenen, Hij zal ons ook verloochenen’ (2 Timótheüs 2:12). Zo wie zich Mijns en Mijner woorden zal geschaamd hebben, in dit

overspelig en zondig geslacht, diens zal Zich de Zoon des mensen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen’.

7. Wij moesten daar ook toe bewogen worden, uit aanmerking van Christus’ verschijning voor ons in den hemel. Verschijnt Hij voor ons in den hemel, dan behoren wij Zijn getuigen te zijn op aarde. Dit dringt de apostel aan (Hebreeë 4:14): ‘Dewijl wij dan een groten Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgedaan is, namelijk Jezus, den Zone Gods, zo laat ons deze belijdenis vasthouden’.

8. Wij moesten daartoe aangezet worden, uit hoofde van de dierbaarheid van de waarheden Gods tot welker getuigenis wij geroepen worden. Wat is de grote zaak, die gij geroepen wordt te getuigen? Het is immers deze, dat Hij God is? Het is om getuigen te zijn van de waarheid Gods en van den God der waarheid. Iedere waarheid is een gedeelte van Gods Naam en van Zijn Woord; en hoewel er vele dierbare waarheden zijn, zo zijn ze nochtans allen één zaak in God. Onze God kan niet verdeeld worden; en daarom, door te weigeren, om voor God te getuigen, in enige van de dierbare waarheden, die Hij in Zijn Woord geopenbaard heeft, zo weigert gij te getuigen dat Hij God is, in deze openbaring van Zijn Naam. Iedere waarheid is een kostelijke parel van des Middelaars kroon.

Ten tweede. In welke gevallen hebben wij te getuigen? Hier zal ik maar met weinige op antwoorden. Wij worden somtijds geroepen om openbaar te getuigen, wanneer ons God mocht roepen voor gerechtshoven, gelijk in het geval van de apostelen; en somtijds meer in het bijzonder, mogelijk voor bijzondere personen, om aan een iegelijk rekenschap te geven van de hoop die in ons is; somtijds in gezelschap, om Gods waarheden en Naam te verdedigen, wanneer die door anderen gelasterd worden, en om al te doen wat wij kunnen, om voor God te getuigen. Wij moesten trachten dit tot onze zinspreuk te maken, hetwelk de apostel van zichzelf getuigt, dat hij tot verantwoording des Evangelies gezet was (Filippenzen 1:17), zeggende: ‘Wij zijn tot verantwoording van den Naam onzes Gods gezet’, omdat wij getuigen zijn, dat Hij God is.

Daar zijn inzonderheid deze weinige gevallen, waarin wij geroepen worden, om voor Hem te getuigen.

1. In tijden van verval. Over de nalatigheid hiervan werd geklaagd (Jeremía 9:3): ‘Zij gaan voort van boosheid tot boosheid, maar Mij kennen zij niet, spreekt de HEERE’. En wanneer velen van Christus’ discipelen terug gingen, en niet meer met Hem wandelden, toen zeide Hij tot de twaelve: ‘Wilt gijlieden ook niet weggaan?’ (Johannes 6:67). Wanneer er van de waarheid wordt afgeweken, of wanneer vreemde dwalingen, afvallen en gevoelens de overhand nemen, dan worden wij geroepen om de waarheid aan te kleven, en voor dezelve te getuigen.

2. In tijden van twijfeling. Johannes getuigde van de waarheid, wanneer de Joden nog niet gekomen waren tot die hoogte van Christus’ komst te verloochenen, maar nog in twijfel omtrent dezelve stonden (Johannes 5:33). Wanneer sommigen van Gods kinderen omtrent deze of gene waarheid in twijfel staan, dan worden wij geroepen om te getuigen. Onze Heere Jezus zegt (Johannes 5:33), dat Johannes van Hem getuigde, en dat was in een tijd waarin velen aan de waarheid twijfelden. Wij moesten voor de waarheid getuigen, ten einde het geloof te versterken van degenen die beginnen te wankelen.

3. In tijden van verzoeking. Wanneer er vele strikken en verzoekingingen zijn, om ons af te leiden van den Heere en van de waarheid, dan is het een tijd om te getuigen. Onze Heere Jezus geeft ons hier een voorbeeld van; want zodra Petrus Hem begon te

verzoeken tot hetgeen strijdig was tegen Zijn Naam, Zijn waarheid en heerlijk oogmerk, zeide Hij tot hem: Ga achter Mij, satan! Hoe! kan een heilige een satan zijn? Ja. Wanneer hij ons tot enige vreemde gevoelens wil brengen, of aanzetten om de zaak van God te verlaten, dan mogen wij tot een heilige zeggen: Ga achter mij, satan! In tijden van verzoeking worden wij geroepen, om voor Hem te getuigen.

4. In tijden van vervolging. Wanneer de zaak van Christus een vervolgd zaak is. Gij ziet hoe Petrus en Johannes (Handelingen 4:11), toen zij vervolgd en in bewaring gezet werden, op zulk een tijd vrijmoedig voor hun rechters getuigden. Zij zeiden tot hen: Deze is de Steen Die van u, de bouwlieden, veracht is, Welke tot een Hoofd des hoeks geworden is. En wanneer hun verboden werd meer in Christus' Naam te prediken, zo zeiden zij: 'Oordeelt gij of het recht is voor God, ulieden meer te horen dan God' (vers 19).

5. Met één woord: wanneer er zeer weinigen zijn om te getuigen, dan worden wij inzonderheid geroepen, om voor God te getuigen. Wanneer Paulus (2 Timótheüs 1:8), gezegd had: 'Schaam u dan niet voor de getuigenis onzes Heeren', zo voegt hij er bij (vers 15): 'Gij weet dit, dat allen die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben'; keert gij u daarom niet van mij af, schaamt u de getuigenis onzes Heeren niet.

Ten derde. Hoe, of door welke middelen, en op wat wijze zullen wij Zijn getuigen zijn?

1. Door welke middelen? Indien gij getrouwe getuigen voor God wilt zijn, dan raad ik u:

a. Het levendige geloof te zoeken van al de waarheden, tot welker getuigenis gij geroepen wordt (Romeinen 10:10): 'Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid'. En gelijk David zeide (Psalm 116:10): 'Ik heb geloofd, daarom sprak ik', laat dit ook zo uw weg zijn: ik geloof, daarom spreek ik; ik geloof, daarom getuig ik; ik verenig mij door het geloof met zulk een waarheid, en daarom getuig ik daarvan.

b. Smeek om de hulp en de bijstand van Gods Geest, en maak veel gebruik van het zwaard des Geestes, hetwelk is het Woord van God, tot verdediging van de waarheid; want uw veiligheid ligt in de aankleving van de zaak van Christus; wat ook de gevolgen mogen zijn, laat toch geen uitkomst uw regel zijn, maar alleen het Woord van God. Gedenk aan de waarschuwing die Christus u gegeven heeft (Johannes 16:1): 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt', vergeleken met vers 33. Christus waarschuwt hen tegen hetgeen hen mocht overkomen, opdat zij niet mismoedigd mochten zijn, wanneer zij voor de waarheid beproefd zouden worden. 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken: zij zullen u uit de synagogen werpen, ja de ure komt, dat een iegelijk die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen'. En (vers 33): 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben'. Nog eens, roep de hulp des Geestes in om voorraad voor het getuigeniswerk. Wat voorraad? Al wat opgelegd is in Christus het heerlijke Hoofd; want dat alles is voor de gelovigen, Zijn leden. Christus is met den Geest gezalfd, niet met mate: 'Ik zal Mijn Geest op Hem leggen, en Hij zal het recht den heidenen voortbrengen' (Jesaja 42:1; Mattheüs 12:18). En deze Geest wordt aan al Zijn leden beloofd: 'Mijn Geest, Die op U is, en Mijn woorden die Ik in Uw mond gelegd heb, die zullen van Uw mond niet wijken, noch van den mond Uws zaads, noch van den mond van het zaad Uws zaads, zegt de HEERE, tot in eeuwigheid' (Jesaja 59:21). O, smee dan om de hulp en den bijstand van den Heiligen Geest!

2. Belangende de wijze van het getuigen. O, zoek genade bij den Heere, om op de volgende wijze te getuigen. Om het te doen ten volle, voor alle waarheid, zonder de

minste waarheid van God te bewimpelen. Om het vrijelijk te doen, zonder daartoe gedwongen te worden. Om het te doen openlijk, zonder zich te schamen; alsook vrijmoedig, zonder vrees, en met een heilige dapperheid. Insgelijks ook zachtmoediglijk, zonder hoogmoed. Ons wordt bevolen rekenschap te geven van de hoop die in ons is, met zachtmoedigheid en vrees, of met zachtmoedigheid en eerbied. O, heb toch hoogachting en eerbied voor al die waarheden tot welker getuigenis gij geroepen wordt! Gedenk God in iedere waarheid, want in iedere waarheid getuigen wij dat Hij God is. Laat uw getuigen ook nederig zijn. O, hoe nederig getuigde Johannes voor Christus, wanneer hij zeide: 'Die na mij komt, is vóór mij geworden, Wiens schoenriem ik niet waardig ben te ontbinden!' (Johannes 1:15,27). Wij moesten ook getuigen oprechtelijk, zonder geveinsdheid, uit liefde voor Christus en uit ijver voor de eer Gods, voor Zijn zaad, en voor de eer van Zijn waarheid. Tracht ook blijmoedig te getuigen, en wees niet mismoedigd, wat beproevingen u ook mogen overkomen. Daar wordt van de apostelen gezegd (Handelingen 5:41), dat zij zich 'verblijdden, dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wil smaadheid te lijden'. Wij moeten getuigen onschuldiglijk, zonder aanstoot of rechtmatige gelegenheid te geven aan iemand om kwalijk van ons te spreken. Wij moeten getuigen standvastiglijk, zonder te bezwijken of nalatig te zijn, totdat gij uw getuigenis voleindigd hebt: 'Die volstandig zal blijven tot het einde, die zal zalig worden' (Mattheüs 10:22); 'Zijt getrouw tot den dood toe, en Ik zal u geven de kroon des levens' (Openbaring 2:10). Eindelijk, tracht ook te getuigen afhankelijk, zonder in het vlees te vertrouwen, maar afhange van de genade van Christus. Al hebt gij zoveel genade als de apostel Petrus had, en gij hangt niet af van den Heere Jezus, zo zult gij Hem met Petrus verloochenen. 'Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen'. Tracht dan te getuigen in afhanging van de genade die in Christus Jezus is; want wie weet anders hoe spoedig gij door de verzoeken van de tijd zult weggevoerd worden. Denk tot wat een beproeving de arme discipelen gebracht waren, toen Jezus gekruist en in het graf gelegd was; daar was alsnog geen verschijning van Hem, en zij begonnen te zeggen: Wij hoopten dat hij was degene die Israël verlossen zou. Zij begonnen te twifelen aan de grote waarheid, daar zij in bevestigd schenen geweest te zijn. Dit is nu ook een tijd, waarin de dierbare waarheden, en wel sommige waarheden, waarin gij uzelf geoordeeld hebt bevestigd geweest te zijn, en die gij in uw gemoed hebt vastgesteld als waarheden die buiten verschil waren, tot verschilstukken en betwistbare zaken worden gebracht. Wie zou ooit gedacht hebben, dat het in Schotland betwist zou geworden zijn, dat ons plechtig verbondswerk van Reformatie het werk Gods geweest is, en dat deze verbonden op de nakomelingschap verbindend waren? Wie zou gedacht hebben, dat het in Schotland betwist zou geworden zijn, dat Christus, de Koning van Sion, een vastgestelde regering in Zijn zichtbare kerk heeft? En dat sommige grote waarheden, aangaande de leer en de regering van Christus, zouden betwist worden? Daarom zeg ik dat het nodig is gedurig van Christus af te hangen, opdat gij uzelf mocht kwijten door een oprecht getuigenis. Hoe zult gij u kwijten voor God en Christus, Die u geen andere last oplegt dan te bewaren hetgeen gij hebt? Hoe zult gij u kwijten voor de mensen, voor uw getuigende voorvaderen, die ons ten koste van hun bloed, de waarheid zuiver overhandigd hebben, en van welke velen dag en nacht hebben gereisd, om het werk van de Reformatie gebracht te krijgen naar de regel van de Schriftuur, en om geloofsbelijdenissen op te stellen volgens de Schriftuurlijke zuiverheid? Hoe zullen wij ons kwijten, zeg ik, indien wij in dit geslacht aan de nakomelingschap niet anders overhandigen dan prullen, in plaats van de dierbare waarheid? Hoe zullen wij ons

kwijten aan ons tegenwoordig geslacht, aan onze kinderen en het geslacht na ons?

Wat zullen wij antwoorden voor het verraden van de reformatiegronden en kostelijke schatten, welke God ons door onze voorvaders nagelaten heeft, indien wij geen getrouwe getuigen zijn voor God en voor Zijn waarheid, en indien wij ons zaad en onze nakomelingschap maar slechte munt, in plaats van goud, en vergiftige dwalingen, in plaats van gezond voedsel, nalaten?

Ik zal met een enkel woord, inzonderheid tot het volk van deze gemeente, besluiten. Daar zullen hier mogelijk sommigen van Dunfermline zijn, die met vele anderen, die het getuigeniswerk de nek toegekeerd hebben, en tot de afwijkingen en verleidingen van de tegenwoordige tijd en de indringingen van deze plaats vervallen zijn. Mij dunkt, de Heere zegt tot hen, gelijk bij de profeet (Ezechiël 2:4-5): 'Deze kinderen zijn hard van aangezicht en stijf van hart; Ik zend u tot hen, en gij zult tot hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE. En zij, hetzij dat zij het horen zullen, of hetzij dat zij het laten zullen (want zij zijn een wederspanning huis), zo zullen zij weten dat een profeet in het midden van hen geweest is'. Zo mag ik tot velen in Dunfermline zeggen. Hetzij dat zij het horen zullen, hetzij dat zij het laten zullen, dat zij weten zullen, dat een profeet, een getuige in het midden van hen geweest is; ik meen niet alleen een enkel getuige, die arme ellendeling, die het Woord zolang onder hen bediend heeft, maar vele getuigen, die God tegen hen heeft; zij zullen weten dat de Heere een menigte getuigen onder hen heeft, ja dat Hij een menigte getuigen bij deze gelegenheid tegen velen in Dunfermline heeft gesteld. Een getuige tegen alle onheilige dronkaards, hoereerders en sabbatschenders; een getuige tegen alle ongelovige huichelaren en zelfrechtvaardigen; een getuige tegen alle afvalligen die Christus en Zijn zaak verlaten hebben; een getuige tegen alle Demassen die ons verlaten, en de tegenwoordige wereld lief gekregen hebben; een getuige tegen iedere Judas, die den Zoon Gods verraadt met een kus, en die ook Zijn zaak verraadt; een getuige tegen iedere ouderling in Dunfermline, die zijn ambt en de zaak daar hij zich plechtig aan verbonden had, verlaten heeft; een getuige tegen iedere indringer in de parochie of classis van Dunfermline, die niet ingaat door de deur van den oppersten Herder, die in het eeuwig Evangelie geopend is; een getuige tegen ieder mens in Dunfermline, hetzij man of vrouw, die geen acht geeft op de waarschuwingen en getuigenissen die ik op verschillende tijden hun gegeven heb en voorgelezen en doen drukken, opdat niemand enige onkunde mocht voorwenden. God zeg ik, heeft tegen deze allen getuigen gesteld. En wie zijn deze getuigen? Niet alleen de arme man, die hier zo lang in de bediening geweest is, maar ook al zijn broederen die met hem verenigd zijn; niet alleen het volk in deze plaats, dat steeds de wettige dienaar aankleeft, die God over hen gesteld heeft, maar God zegt ook, met opzicht tot Dunfermline: Ik zal getuigen van hun naburen, van alle gemeenten rondom Dunfermline, terwijl velen van deze gemeente afvallen, en het getuigeniswerk van deze tijd verwerpen. Deze zullen in Dunfermline getuigen zijn tegen Dunfermline, over hun afval en wederspanning tegen den Heere. En indien de Heere ons heden schijnt te roepen, om te zeggen, gelijk de apostel in een ander geval tot de Joden zeide (Handelingen 13:46): 'Het was nodig dat eerst het Woord Gods tot u gesproken zou worden, maar zoverre gij uzelf des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, zie, wij keren ons tot de heidenen', evenzo is het nodig geweest dat het Evangelie aan u in Dunfermline verkondigd werd, en dat het door ons nu al tweeëndertig jaren verkondigd werd; en dat nu eindelijk de bediening vergezeld zou gaan met een getuigenis voor al die waarheden, welke van het tegenwoordige geslacht verlaten zijn geworden; het was nodig dat dit geschieden zou, en indien gij uzelf dit alles onwaardig oordeelt, zie, wij keren ons tot een andere

gemeente; wij keren ons, als het ware, van de oude gemeente van Dunfermline, tot een getuigenis gevende gemeente aldaar, die voor God zal getuigen tegen alle trouweloze personen in Dunfermline, die al de waarschuwingen van God veracht hebben. Overweeg daarom wat gij doet, en ook hoe vele getuigen gij tegen u brengt. Overweeg dat er bij deze gelegenheid twee- of drieduizend tot de tafel des Heeren gekomen zijn, van welke sommigen, en wij hopen een groot gedeelte van dezelve, oprechte getuigen zijn voor God; en deze zijn allen, door hun belijdenis, getuigen tegen degenen die van ons en van onze bediening zijn afgeweken. Zij zijn allen openlijke getuigen tegen dezulken; en allen die nu getuigen zijn, zullen ten laatsten dage tegen u voorgebracht worden, tenzij gij u bekeert, en de Heere in Zijn oneindige ontferming, in en door Christus, Zich opmaakt en u genadig zij. O, tracht dan dat deze gelegenheid niet verloren ga, opdat gij niet verloren mocht gaan, en gij niet alleen verstrikt mocht worden in de schuld van uw eigen zonden, maar ook in de openbare schuld van de zonden van het geslacht waar gij in leeft! O, dat gij in uw eenzaamheid tot God mocht gaan en Hem smeken: dat er door deze plechtigheid, enig zaligmakend voordeel aan uw ziel gewrocht mocht worden; en dat dezelve niet als een getuige tegen u mocht zijn. O, rust niet, totdat gij gebracht zijt onder het getal van Gods ware en oprechte getuigen, van welke Hij een heerlijke melding zal maken, zeggende: Gij zijt Mijn getuigen, dat Ik God ben!

AMEN

2. Het zelfbedrog veroordeeld en de weg ter genezing ontdekt

Spreuken 30:12. *Een geslacht dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet gewassen is.*

Deze tekst kan men aanmerken als in zich behelzende de ware grond en de reden waarom er zovelen, zelfs in ons Israël zijn, welke Christus en Zijn navolgers ten doelwit van hun verachting stellen, en in dat opzicht hen beschouwen als tekenen en wonderen. Wat is er de reden van? Daar is een geslacht, dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet is gewassen. Hun zelfbedrog doet hen zichzelf hoogschatten, en laag vallen op anderen, ja hen met verachting behandelen; hoewel zij, ten zelfde tijd dat zij zich wanen rein te zijn; in hun onreinheid blijven.

Wij kunnen gevoegelijk tweeërlei soort van mensen in de zichtbare kerk opmerken, namelijk:

1. De zodanigen, die, hoewel zij een werk Gods in waarheid kennen, echter meer op hun vlekken en zwakheden, dan op hun genaden en voorrechten zien, en daarop starende, zeer gereed zijn om zichzelf als huichelaren en geveinsden voor God aan te merken. Van deze soort zijn er enige weinigen.
2. Dezulken, die hoewel zij niets dan een blote belijdenis van godsdienst hebben en geheel vervreemd zijn van derzelve kracht, echter in een hoog gevoelen van zichzelf staan; die het oog meer op hun schoonschijnende gerechtigheid, dan op hun ware toestand, meer op hun gaven dan op hun vlekken vestigende, zichzelf inbeelden te zijn, hetgeen zij waarlijk niet zijn. Zij hebben een hoge waan, een vermetele inbeelding en een verheven gevoelen van zichzelf, en er is een zeer groot aantal van de zodanigen.

Daar is een geslacht, dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek, enz. Dit hoofdstuk bevat:

1. Agurs geloofsbelijdenis.
2. Zijn gebed, en de bijzondere delen daarvan.
3. Zijn zesvoudige quaternair of samenkoppeling van vier zaken, dezelve met elkaar vergelijkende; gelijk gij die in sommige Bijbels, aan het hoofd van dit hoofdstuk, verdeeld kunt zien. De eerste vier zijn een viervoudig geslacht van zondaren, die allerwalgelijkst zijn voor God; want hoewel dit niet uitgedrukt staat, zo wordt het echter duidelijk verondersteld, en men vindt een soortgelijke opnoeming, waar het uitgedrukt wordt (Spreuken 6:16). Nu, van de vier geslachten van welke hij spreekt, is het tweede in onze tekst: *Daar is een geslacht, dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet gewassen is.* Waaruit het ons oogmerk is om aan te tonen, dat er een voornaam gebrek is, waaraan zeer velen onderhevig zijn, namelijk een hoog gevoelen van zichzelf te hebben, hoewel zij geheel wanschapen en ondeugend zijn; zichzelf rein schattende, daar zij nog geheel onrein zijn, terwijl zij hun uitwendige verbeteringen voor ware bekering, hun vertoning van heiligheid naar buiten voor inwendige heiligmaking, en algemene voor zaligmakende genade aanzien.

In onzen tekst worden deze personen op een tweeledige manier omschreven, zowel ontkennender- als stelliger-wijze.

Ontkennender-wijze van hetgeen zij in waarheid niet zijn; zij zijn niet gewassen van hun drek; alwaar, aangezien de besmetting der zonde door vuil of vuiligheid drek betekende, wordt uitgedrukt, hetwelk een besmetting en bevlekking van de zonde te kennen geeft, zo ook de noodzakelijkheid van de reinheid wordt verondersteld; zij zijn niet gewassen; zij zijn nooit gereinigd geworden in de fontein, geopend tegen de

zonde en onreinheid; zij hebben nooit hun lange klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams. Hun natuur en harten zijn steeds bevlekt en onder de heersende macht van de verdorvenheid gebleven.

Zij worden stelliger-wijze beschreven in hetgeen zij in hun eigen gevoelen zijn; zij zijn rein in hun ogen; zij zijn met geestelijke hoogmoed vervuld. Want dit is hetgeen, dat naar mijn gedachten de tekst hier voornamelijk bedoelt, dewijl er van vleselijke hoogmoed in het 13^e vers gesproken wordt. Zij worden ook wegens hun aantal beschreven; daar is een geslacht der zodanigen. Dit wordt somtijds genomen voor een successie, of opvolging van de ene eeuw op de andere. Somtijds betekent het een menigte, en in die zin neem ik het voornamelijk: daar is een menigte van het volk, dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet gewassen is.

De verdere verklaring zal ik ontvouwen in de verhandeling van deze drie leerstukken.

(1) Dat de zonde een onreine zaak is en van een bevlekkende en besmettende natuur.

(2) Dat reinheid een aller-uitmuntendste zaak is, en volstrekt noodzakelijk om een waar geheiligd mens te zijn. Wat wij ook denken mogen van onszelf, indien wij van deze besmetting niet gewassen zijn, zo zijn wij nog in den staat der zonde.

(3) Dat een menigte van belijders aan zelfbedrog onderhevig zijn. Velen der zodanigen die het aller-onreinst zijn, zien echter zichzelf aan als rein, en arbeiden ten vuur, onder een ellendig jammerlijk bedrog; namelijk onder een grove en verdoemelijke misvatting omtrent de staat van hun onsterfelijke zielen; zij verbeelden zich, dat zij een goed hart hebben, maar, helaas! het is het aller-slechtst van hetgeen zij bezitten. Daar is een geslacht dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet gewassen is. De twee eerste leerstukken worden duidelijk verondersteld; het laatste wordt duidelijk uitgedrukt, en is hetgeen ik voornamelijk bedoel in deze tekstwoorden te verhandelen, alhoewel ik ook van voornemen ben om over de twee anderen mede iets te zeggen.

HOOFDSTUK 1

Ik begin dan met het eerste leerstuk, dat de zonde van een beverlekkende en besmettende natuur is, waarvan ik voor het tegenwoordige kortelijk iets zal zeggen.

De orde welke wij ons, onder des Heeren bijstand, ter behandeling van dit onderwerp hebben voorgesteld, is de volgende:

- (1) Wij zullen de spreekwijzen aantonen, welke de Heilige Schrift gebruikt omtrent de besmetting der zonde.
- (2) De smet en de schuld der zonde tegen elkaar overstellen en vergelijken, om het onderscheid tussen het één en ander wat op te helderen, en de grootheid van deze besmetting aan te tonen.
- (3) Van de natuur en hoedanigheid van deze besmetting spreken.
- (4) De oorsprong van deze besmetting nagaan, en hoe dezelve in de wereld gekomen is.
- (5) En eindelijk besluiten met een praktikale toepassing op het gemoed.

(1) De eerste voorgestelde zaak is, de spreekwijzen welke de Heilige Schrift omtrent de besmetting der zonde gebruikt, wat nader te overwegen.

Zeker, des Heeren Woord vergelijkt die bij de aller-walgelijkste en afschuwelijkste dingen die er te bedenken zijn. Soms wordt die vergeleken bij het walgelijk vertreden liggen in zijn bloed van een jonggeboren kind (Ezechiël 16:4-6). Soms bij een dood lichaam, of een verrot kreng, daar iemand mee omhangen is (Romeinen 7:24): 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Soms bij de vuile damp van een geopend graf, en bij de stank van de verrotte doodsbeenderen in het land der duisternis (Romeinen 3:13). Soms bij adderen en slangenvenijn (Romeinen 3:13). Soms bij het uitbraaksel van een houd, en de wenteling in het slijk van een zwijn (2 Petrus 2:22). Soms bij een verderfelijke kanker (2 Timótheüs 2:17). Soms bij de drek van vuile schepselen of mensendrek (Filippenzen 3:8). Wij lezen van de drek van der mensen offeranden in hun aangezichten geworpen. Soms bij de melaatsheid, de pestilentie en bij etterbuilen (Jesaja 1:6). Doch om niet meer op te noemen; zeker, indien de zonde niet zulk een besmetting en gruwel was geweest, Gods Geest zou zovele spreekwijzen niet gebruikt hebben, om ons de walgelijke aard en natuur daarvan voor te stellen; echter zijn geen van deze dingen, eigenlijk gesproken, besmettelijk in zichzelf, dewijl zij ook op hun wijze een deel van het sieraad van de schepping uitmaken, hoewel zij vergiftig voor de mens, of onaangenaam voor onze zintuigen zijn; maar de zonde is walgelijk in zichzelf, en in de ogen van God en Zijn heilige engelen.

(2) Het tweede stuk dat wij bedoelden was, de smet en de schuld der zonde tegen elkaar over te stellen en te vergelijken.

1. De smet der zonde heeft opzicht op Gods bevel en gebod, maar de schuld der zonde op Gods bedreiging en straf. De Heere gebiedt ons dus en also te handelen, maar wij doen het niet; of Hij verbiedt het ons te doen, en wij doen het; hier is de vlek, smet, en verontreiniging van de zonde, als zijnde een ongelijkvormigheid van de ziel, en een gekantheid tegen de wet van God. De smet der zonde heeft opzicht op het gebod, de schuld der zonde op deszelfs verbintenis tot straf; een iegelijk die zondigt, zal sterven, zal gestraft worden; hierop ziet de schuld der zonde.

2. De smet der zonde ziet rechtstreeks meer op Gods heiligheid; de schuld der zonde heeft meer haar opzicht op de gerechtigheid van God. De smet der zonde staat lijnrecht over tegen de reinheid van het vlekkeloze Opperwezen, en is rechtstreeks

aanlopende tegen Zijn heiligheid; maar de schuld der zonde ziet op Gods wrekende gerechtigheid, die het kwaad der zonde en de straf aan elkaar vasthecht en verbindt.

3. Hoewel de schuld der zonde op zichzelf aangemerkt, eigenlijk niet gezegd kan worden iets goeds te zijn, dewijl zij een dodelijk kwaad over de wederspannige en strafschuldige zondaar brengt, zo is het echter goed en noodzakelijk dat de zonde gestraft wordt, door lijden, ellende en de hel; het is een uitvloeisel van Gods rechtvaardigheid, en van de verbindende krach van Zijn wet, en een verplichting die op de wederspannige zondaar rust, om zoveel eer aan God toe te brengen door zijn lijden, als hij van Hem door zijn zonden heeft geroofd. Dus brengt deze schuld, in dit opzicht, alles weer op zijn rechte orde. De smet der zonde verbreekt de orde van het ganse geschapen heelal: die zedelijke afhankelijkheid van alle verstandige en redelijke wezens van hun grote Formeerder, is door de besmetting der zonde verbroken, doch de schuld der zonde brengt door middel van de straf, die orde weer terecht; dewijl, of de schuldige mens zelf in eigen persoon moet lijden, hetwelk hij helaas! nooit volkomen kan doen, of zijn schuld overgebracht wordt op den Borg.

4. De smet der zonde is onafscheidelijk aan de zonde vastgehecht. Hoewel de zonde genadiglijk vergeven wordt, zij blijft nochtans een besmetting; maar de schuld kan van de zonde afgescheiden worden. Daar kan zonde zijn zonder schuld, in twee opzichten:

a. Wanneer God een wet geeft en geen verbintenis tot straf daarbij voegt, gelijk onze grootste Godgeleerden van gevoelen zijn, dat er een wet kan zijn zonder verbintenis tot straf.

b. Wanneer er vergeving geschonken wordt welke de schuld wegneemt. Ik zeg daarom, daar kan zonde zijn, waar geen schuld is; gelijk dit plaats heeft bij de zondaar die vergeving ontvangt, welke aan de straf, op de zonde bedreigd, niet meer onderworpen is. En er kan in tegendeel schuld zijn, alwaar geen zonde is, gelijk het zo plaats had in den Heere Jezus Christus, Die, hoewel Hij Zelf geen zonden had, echter als de Borg van het verbond, aan de straf van al de zonden van een uitverkoren wereld onderhevig was.

Doch hoewel ik zeide, dat de schuld kon afgescheiden worden van de zonde, zo is echter de smet der zonde daarvan onafscheidelijk; de ganse natuur der zonde moet geheel verdelgd en uitgeroeid worden, eer die kan ophouden een besmetting te zijn.

(3) Onze derde voorgestelde zaak was, iets te melden van de natuur en hoedanigheden van deze besmetting.

Wat de natuur van deze besmetting aangaat, wij kunnen er kortelijk van zeggen, dat in dezelve is:

a. Een beroving of gemis van die schoonheid welke de ziel had, toen zij naar Gods evenbeeld geschapen was; een gemis van gelijkvormigheid aan de heiligheid en schoonheid van de Goddelijke natuur en wet.

b. Daar is ook een dadelijke besmetting en bevlekking van consciëntie in dezelve, een bezielde worden met het beeld des duivels; ja, een ganse wanschapenheid van ziel, lichaam en al de gedragingen. Doch dit zal nader blijken uit de eigenschappen en hoedanigheden van deze besmetting, en daarom zal ik ten dien opzichte nu alleen zeggen:

1. Het is een natuurlijke besmetting; wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één. Hetgeen uit vlees geboren is, dat is vlees. Adam, na zijn afval, gewon een zoon naar zijn eigen gelijkenis; was hij staande gebleven, hij zou kinderen naar Gods beeld verkregen hebben, maar gevallen zijnde, gewon hij een zoon naar zijn eigen beeld. Dit

is natuurlijk; zie, zegt David, 'ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen' (Psalm 51:7).

2. Het is een diepe en onuitwisbare besmetting; zij is van een bloedrode en karmozijnen kleur (Jesaja 1:18); als de zwarteheid van een Moorman, en de vlekken van een luipaard, die veel salpeter en zeep niet kunnen wegnemen (Jeremía 2:22). De zondvloed heeft haar van de aarde niet weggenomen; het vuur dat over Sodom kwam, heeft haar niet gezuiverd. Het vuur van de hel zelfs zal de smet der zonde uit de zielen die daar zijn, in eeuwigheid niet kunnen wegnemen. Zij is diep ingedrukt; niets dan alleen het bloed van den Zoon Gods, kan ons van dezelve wassen en reinigen.

3. Het is een algemene besmetting; zij heeft al de gevoelens en vermogens van de ziel ingenomen, en haar zegepralende tekenen van overwinning in al derzelver krachten opgericht. Het verstand is geheel met onkunde, duisternis, dwalingen, vijandschap en vooroordelen bezet; de wil is rechtstreeks tegen Gods wil, met versmading en weterspanningheid aangekant. Het geheugen verzuimt niets om God te vergeten; al Zijn gunstbewijzen aan ons, zijn als letteren, geschreven in het zand; ja de consciëntie zelf, Gods stedehouster, is bevlekt; den reine zijn wel alle dingen rein, en den onreine is geen ding rein, dewijl beiden zijn verstand en zijn consciëntie zijn bevlekt; deze getuige van binnen is omgekocht en verleid om al de andere besmette zielsvermogens te begunstigen. O, ziel en lichaam beiden zijn geheel bevlekt geworden! Wij lezen van een 'besmetting des vleses en des geestes' (2 Korinthe 7:1).

4. Het is een verspreidende en voortgaande besmetting, evenals een zich verspreidende kanker. Alle mensenkinderen zijn van dezelve overspreid en bevlekt. De gehele mens is er mee bezet. Zij verspreidt zich over al zijn beste godsdienstplichten; al onze gerechtigheden worden daardoor als een maandstondig en wegwerpelijk kleed. Zij bevlekt ook anderen, die bij de besmettende zondaar zijn. Gelijk het bijna onmogelijk is in het gezelschap van iemand te zijn die de pest heeft, zonder er door besmet te worden, zo is het bijna ook onmogelijk een metgezel van goddeloze zondaren te zijn, en er niet door besmet te worden; kan ook iemand vuur in zijn boezem dragen, dat het hem niet zou branden? O, het besmet de balken en stenen van het huis waarin hij zich bevindt, waarom die ook gezegd worden tegen hem uit te roepen; ja de grond zelfs waarop hij gaat. Ja het ganse schepsel zucht en is als in barensnood, wegens de zonde van de mensen.

5. Het is een gedurig aanwassende en toenemende besmetting 'die vuil is, dat hij nog vuil worde', dat is dat hij nog vuiler worde (Openbaring 22:11). 'De boze mensen en bedriegers zullen tot erger voortgaan' (2 Timótheüs 3:13). De zonde, wanneer men er zich maar eens in toegegeven heeft, maakt een trapsgewijze overwinning op de zondaar.

6. Het is een dodelijke, ja dodende besmetting: Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef. De verdubbelde herhaling van de spreekwijze toont de dodelijke natuur van de besmetting aan: 'En aangaande uw geboorten: ten dage als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden; en gij waart niet met water gewassen toen Ik u aanschouwde; gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windelen gewonden. Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uw ziel, ten dage toen gij geboren waart. Als Ik voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef' (Ezechiël 16:4-6). Een jonggeboren kind, aan zulk een geval overgelaten, zou gauw vergaan. O, wat heeft de zonde een rampzalige verwarring over het ganse mensdom gebracht! zij heeft het vuur aangebracht in de hel, en de verrotting

in het graf; het was de Heiland alleen, Die zonder zonden in het graf werd nedergelegd en opstond zonder verderving te zien. Ja de zonde heeft den Goddelijke toorn in Gods hart tegen de mens ontstoken. Zij is een dodelijke, dodende en verwoestende besmetting. Vele andere droevige hoedanigheden zouden er van dezelve kunnen opgenoemd worden.

(4) Doch ik ga over tot de vierde voorgestelde zaak, welke was om de oorsprong van deze besmetting, hoe dezelve in de wereld gekomen en van de één tot de andere is overgegaan, aan te tonen.

Dit is een grote verborgenheid, welke wij met de uiterste omzichtigheid moeten behandelen; laat ons dus alleen kortelijk deze twee dingen daarvan aanmerken:

1. Dat Adam, eenmaal zelf besmet geworden zijnde, geen ander nakroost dan hetgeen ook besmet was, kon voortbrengen; van hier leest men (Genesis 5:3), dat hij 'een zoon gewon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld'. Een Moorman brengt een Moorman voort: 'Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees' (Johannes 3:6).
2. Dat wanneer de Heere God de ziel van één van Adams nakomelingen schept, Hij op hem neerziet als op een telg en afstammeling van de eerste Adam; van die oude afvallige en wederspannige vijand, dien Hij een oorspronkelijke gerechtigheid geschonken, naar Zijn evenbeeld geschapen, en dus het heerlijke pronkstuk van Zijn vingers gemaakt had, maar welke zichzelf spoedig verdorven had. Dus, de Heere de vermogens van verstand en wil, in 's mensen binnenste formerende, gaat niet verder; Hij schept er de oorspronkelijke gerechtigheid niet in, welke Hij eertijds aan de eerste mens geschonken had, als niet verplicht zijnde om te herstellen hetgeen dezelve verloren had. Hoewel het echter ook waar is, dat de zielen van de uitverkorenen, op de tijd van hun bekering, al de voorrechten welke zij door de zonde verloren hebben, in den Heere Jezus Christus wederom verkrijgen, Die dan 'hetgeen Hij niet geroofd had, wedergeeft' (Psalm 69:5). Gelijk Hij de ziel tot de gunst Gods, in de rechtvaardigmaking wederbrengt, zo doet Hij haar ook het beeld Gods, niet eerder dan in de heiligmaking deelachtig worden.

TOEPASSING

(5) De vijfde voorgestelde zaak was, om alles eindelijk te besluiten met een praktikale toepassing op het gemoed; en tot dat einde zullen wij kortelijk enige gebruiken daaruit afleiden.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Is de zonde zulk een besmetting en bevlekking als nu is aangetoond? Zie hier dan:

1. De ware oorzaak, waarom de zonde de mens uit de hemel houdt, namelijk omdat dezelve rechtstreeks strijdt met de vlekkeloosheid van Gods heilige natuur; zij is die gruwelijke zaak welke de Heere haat; en het is de vastgestelde wet van den God des hemels, dat er niets onreins zal ingaan in het hemels Jeruzalem. En daarom de zonde, in haar eigen aard en natuur als uitnemend zondig aangemerkt, sluit de ziel uit de gemeenschap Gods.
2. Zie hier welk een stof van diepe vernedering wij allen voor God hebben. O, het betaamt ons dat wij in onze schaamte liggen en met onze schande ons overdekken, uitroepende: Onrein, onrein! ja dat wij ons op het diepst in het stof vernederen. Helaas! welk een redeloze zaak is het, hoogmoedig te zijn! Waarlijk, een hoogmoedig zondaar te zien is even bespottelijk, als iemand te zien die geheel melaats is, en die echter op zijn uitwendige schoonheid roemt!

3. Zie hier de uitzinnige dwaasheid van de meesten van de mensenkinderen, welke de zonde liefhebben, hoe afschuwelijk die ook zijn. Ja, beschouw alhier de droevige staat van alle mensen van nature. Het is een afschuwelijke staat; een staat van besmetting, een staat van afgescheidenheid van God, het hoogste goed; een staat van vijandschap, van dwaze liefde tot de zonde, het grootste en besmettelijkste kwaad. Vanwaar is het, dat de mens aan zijn dwaze en onreine begeerlijkheden zo gebonden is? Het vloeit zeker voort uit de blindheid van zijn verstand: de mens ziet het kwaad van de zonde niet. Het vloeit voort uit ongeloof, uit de kracht van het ongeloof, omdat de mens geen geloof geeft aan hetgeen God daarvan getuigt in Zijn Woord. Het vloeit ook voort uit het schoon schijnende en betoverende vernis, dat de duivel op de zonde legt.

4. Zie hier de ellendige staat en toestand van al de zodanigen, welke nog onder de overheersende macht van de zonde liggen en van derzelfer smet en vuiligheid nog niet gewassen zijn; o, dat maakt hen walgelijk in het oog van een vlekkeloos heilig God, Die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade zou kunnen aanschouwen. Walgelijk in het oog van al Gods kinderen, 'in wiens ogen de verworpenen veracht zijn' (Psalm 15:4). Walgelijk in het oog van de heilige engelen, die wegens hun vlekkeloze en heilige natuur, niet anders dan de ongerechtigheid kunnen verfoeien; ja, ook walgelijk in hun eigen ogen, wanneer die maar eens recht door God geopend worden; o, dan walgen zij zoveel van zichzelf en van hun zonden, als zij die ooit tevoren hebben bemind.

5. Zie ook hieruit, welk grote oorzaak wij allen hebben, om ons verre af te houden van de zonde. De zonde heeft de allergrootste verwoestingen over natiën en koninkrijken gebracht, de allerbeste en bloeiendste kerken verdorven, de grootste en volkrijkste steden vernield, de schranderste en grootste mannen overwonnen, en de allervruchtbaarste landen als in een dorre woestijn verkeerd. Welke redenen hebben wij daarom, om ons verre van de zonde af te houden, dewijl die zulke verwoestingen over de aarde heeft gebracht!

6. Zie ook hieruit de rechtvaardigheid Gods in het straffen van de zonde. Hoe billijk en rechtvaardig Hij is, om dezelve hier of namaals in de eeuwigheid te straffen! De zondaar te verdoemen, is zelfs een allerheiligste, zuivere en rechtvaardige daad van God. De straf is niet te zwaar, maar evenredig met de zonde. Gij, die door de zonde God als het ware vertreedt, hoe billijk is het dat Hij u ook in eeuwigheid vertreedt! De zonde is een oneindig kwaad, voorwerpelijk aangemerkt, en daarom moet er ook een oneindig kwaad op volgen. Hoe onbillijk is dan 's mensen klacht wegens enige straffen, welke zij hier in de tijd om hun zonden ondergaan! O, klaag toch niet tegen den Heere wegens een zaak die u overkomt; het is de straf van uw zonden; onderwerp er u liever aan; wat klaagt een levend mens? zo lang het minder dan de eeuwige verdoemenis is, is het ver beneden uw verdienste: Hij heeft ons minder bezocht dan onze overtredingen verdiend hadden.

7. Zie hier de uitmuntendheid van ware heiligheid; indien de zonde zo afschuwelijk is, wat moet de heiligheid dan beminnelijk zijn! De zonde is onze wanschapenheid, de heiligheid onze schoonheid; de zonde is onze schandvlek, maar de heiligheid onze heerlijkheid.

8. Zie ook hieruit de volstreckte onmogelijkheid, om God door onszelf ooit te kunnen voldoen; en de noodzakelijkheid om tot het bloed der verzoening onze toevlucht te nemen. Hoe onmogelijk is het u om God te kunnen voldoen door uw eigen plichten, verbeteringen en gerechtigheden! Kan dit uw hooggaande beledigingen van God, de drek van uw zonden op al Zijn volmaaktheden geworpen hebbende, weder herstellen?

Wij hebben als het ware God onder onze voeten vertrapt, en den Zoon Gods vertreden (Hebreeën 10: 29). Dit is een veel groter kwaad, dan of de gehele wereld werd overgegeven ter verbranding in de hel. Kunnen wij dan wel ooit een wedervergoeding of voldoening door onze plichten teweegbrengen, of door onze werken gerechtvaardigd worden, daar dezelve zo vol zonden en vol smetten zijn? O nee! Leer dan hieruit de volstrekte noodzakelijkheid om tot het bloed van de Middelaar de toevlucht te nemen, als de enige schuilplaats en ware vrijstad, waarheen de strafschuldige zondaar vlieden kan; het enige zuiverende wasvat, waarin de bevlakte zondaar kan gereinigd worden: het bloed van Jezus Christus, en dat alleen, reinigt van alle zonden.

TWEEDE GEBRUIK TOT BEPROEVING

Het tweede gebruik van deze leer, is dat van beproeving. Hieruit kunnen wij zien, of wij ooit een recht en zaligmakend gezicht van de zonde verkregen hebben, zodat wij die in haar bevlekkende en besmettende aard hebben gezien. Daar is een gezicht van zonde door de wet, dat in een evangelisch zaligmakend geloof uitloopt en eindigt. Een werk der wet is volstrekt noodzakelijk; ik spreek niet ten aanzien van deszelfs trappen, maar de bankroetier zal niet eerder naar een borg zoeken, voordat hij zijn boedel geheel onherstelbaar bij zichzelf vindt. Evenzo ook hier; de besmette ziel zal tot de geopende fontein nooit vluchten, zolang zij zichzelf niet onrein en besmet bevindt. Doch mogelijk zal hier iemand vragen: Waaruit kan ik weten, dat ik na enig werk der wet van deze soort, een evangelisch zaligmakend gezicht van de besmetting der zonde verkregen heb?' Wij zullen hierop alleen in deze twee volgende bijzonderheden antwoorden:

1. Indien dit zo is, dan hebt gij uw zonden in de spiegel van het Evangelie, namelijk in een gekruiste Christus gezien: zij zullen Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen; dat is, over een gekruiste Christus. Christus aan het kruis is een spiegel in welke wij de zondigheid der zonde, meer dan in iets anders zien. Hierin wordt Gods haat tegen de zonde, en ten zelfde tijd Zijn liefde tot de zondaar, door Zijn Zoon, om zijner zonden wil tot den dood over te geven, op het allerklaarst en duidelijkst ontdekt; en deze liefde doet het hart meer wegsmelten en verbroken worden, dan al de verschrikkingen van de wet, of de vlammen van de hel kunnen doen.

2. Indien dit zo is, dan heeft dit een evangelische uitwerking gehad, gelijksoortig als Job (Job 42:5-6): 'Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as'. Het heeft uzelf met verfoeiing en het smartelijkste ongenoegen leren beschouwen, zodat gij over uzelf en uw zonden voor het aanschijn van de hoge God moest walgen, en uzelf onreiner dan het walgelijkste schepsel op de aarde, ja dan de zwartste duivel in de hel leren zien; dan zult gij ook enige neiging vinden, om onder een gevoel van dagelijkse besmettingen gedurig van Christus, als de bloedfontein, tot reiniging gebruik te maken. En dan zult gij, wanneer u enige besmetting is overkomen, wederom ontevreden zijn, zolang gij bij vernieuwing niet weder in de fontein zijt gedompeld. Indien het alzo met u gesteld is, schijnt het mij toe, dat de Heere reeds een begin heeft gemaakt om u van uw onreinigheden te reinigen. Maar helaas! de meesten van mijn toehoorders liggen tot nog toe in de stinkende modderpoel van de besmetting der zonde verzonken, en daarom verzoek ik de vrijheid, om in de laatste plaats deze leer te besluiten met een:

DERDE GEBRUIK TOT VERMANING

Laat mij toe u te vermanen:

1. Om eens recht te zien en overtuigd te worden van uw droevige, diep zondige en alleszins bevleete staat en toestand van nature. Helaas! wat is uw staat van nature beklaaglijk ellendig! Gij allen die nog onwedergeboren zijt, ligt in het slijk der zonde als bedolven, en begeert u daarin te wentelen als een zwijn. Een schaap mag in het slijk lopen, doch het kan niet rusten voordat het er weer is uitgered geworden; maar het zwijn verkiest daarin te blijven, zich er in om te wentelen, en zoekt naar geen betere plaats om er zich neer te leggen: 'De gehele wereld ligt in het boze' (1 Johannes 5:19). Zij ligt er in gelijk een vat in de modderpoel, dat noodwendig vol moet lopen. Zij is vol van zonden, nooit geledigd, maar nog gedurig voller wordende. Ja, als de arme mens denkt dat hij lediger van zonden wordt, wanneer hij meent dat hij beter wordt en zich begint te beheren, dan wordt hij juist het allermeest daarmee vervuld en voert zulk een volheid daarvan met zich mee, dat hij overal waar hij zich ook heen wendt een ander er mee besmet; evenals een bedelaar, die dermate vol van ongedierte is, dat het hem ontvalt waar hij ook gaat. Zo is het ook met de arme zondaar gelegen; velen ontdekken dat zij vol van de besmettingen van de zonde zijn, door overal, als het ware, dit vergif van zich te laten afdruipe. Komen zij in goed gezelschap, zij steken het aanstonds aan; komen zij in kwaad gezelschap, zij storten er hun verderfelijke besmetting over uit. Wat is de reden? Zij zijn zo vol besmetting, zo vol van zonden, dat het soms hun de ogen als uitspringt, door een trots gezicht of dartel gelaat. Soms druipt het als van hun lippen af, in ijdele redevoeringen of onheilige uitdrukkingen van zweren, liegen, achterklappen en ijdelheid, die in hun ganse bestaan en gedrag zich vertonen. Helaas! in welk een droevige staat en toestand bevinden zich dezulken! Hun hart is een bron van alle verdorvenheden, een broeinest van allerlei wangedrochten die nooit uitgeroeid zijn, dat nooit is gereinigd geworden, en waaruit nochtans dagelijks, ja elk uur van de dag, allerlei vergiftigende en besmettende ongedierten voortkomen; want uit het hart komt alle boosheid van het hart en de wandel voort; 'uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen; deze dingen zijn het die den mens ontreinigen' (Mattheüs 15:19-20). O, zie en beklag uw droevige staat, en weet dat indien gij ooit bij een vlekkeloos heilig God zult kunnen verkeren, 'gij eerst zult moeten gewassen zijn' (Psalm 26:6-7). Maar indien gij in uw onreinheid blijft, zult gij eeuwig bij de onreine satan in de hel moeten wonen.

2. En daarom, o, sta er toch naar om gewassen te worden; 'wast u, reinigt u' (Jesaja 1:16). Dit was een vermaning aan de Joodse kerk, toen die afgeweken en zeer verdorven was. In welke vermaning iets is dat verondersteld wordt, namelijk, dat de kerk grotelijks bevleete was. En zeker, de kerk van God is soms even zo zwart als een heidens volk; ja zwarter omdat zij tegen meerder licht, grotere liefde, en sterkere geloften gezondigd, en een aangeboden Christus heeft versmaad. Ook wordt in deze vermaning iets uitgedrukt, namelijk hun onloochenbare plicht: wast u, reinigt u. Het is een plicht van het Nieuwe Testament, onder een zinnebeeldige spreekwijze van het Oude Testament voorgesteld. Maar wie kan zijn hart reinigen? Zeker, als God ons gebiedt dat wij onze harten reinigen, zo is het met dat oogmerk, opdat wij Zijn gebod in een gebed veranderen zouden en uitroepen: Heere! schep in mij een nieuw hart; was mij, en ik zal rein zijn. Dit schijnt, de eigenlijke bedoeling en de klaarblijkelijke inhoud van de tekst te zijn. 'Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!' zegt de Heere (Jakobus 4:8). O, wat al vuile handen worden er onder ons gevonden, en nog veel meer onreine harten! Harten vol van ongeloof, verharding,

vijandschap, ongevoeligheid, geveinsdheid, Godverloochening, dorheid, doodsheid, afwijking, goddeloosheid en talloze soortgelijke kwaden, welke allen de besmetting en onreinheid van het hart te kennen geven. Hebt gij dan geen wassing nodig? Daar is een vierderlei water, hetwelk de Heere tot dit einde gebruikt, en daar gij ook gebruik van behoorde te maken.

a. Het water der verdrukking; hierdoor zal de ongerechtigheid van Jakob uitgezuiverd worden. Het is mij goed geweest verdrukt te zijn. Dit water, weliswaar, wast niet uit of door zichzelf, maar alleen als een middel in Gods hand; wanneer Hij het daartoe wil zegenen, dan wast dit water ondergeschikt, gelijk de zaag een ondergeschikte bekwaamheid heeft om het hout te snijden, wanneer die daartoe gebruikt wordt in de hand van de werkmeester. O, tracht daarom van de bestellingen der voorzienigheid een recht gebruik te maken, en uit te roepen: Heere! laat deze verdrukking toch niet voorbijgaan, zonder enige geheiligde uitwerking op mijn ziel te maken, om mij te wassen en te reinigen van mijn zonden.

b. Het water van Gods Woord, de wateren des heiligdoms. O, deze zijn de genezende, gezondmakende en reinigende wateren: Nu zijt gij rein om des woords wil, hetwelk Ik tot u gesproken heb. Heiligt ze in Uw waarheid, Uw Woord is de waarheid. Dit water wast werktuiglijk; niet door enig ingelegd vermogen dat het in zichzelf heeft, maar door de kracht van God, daarmee gepaard gaande en het vergezellende. Zoek daarom onder het gehoor des Woords om kracht te roepen, opdat die het in staat stelle om u te kunnen wassen. Het Woord ontdekt de vlekken van de zonde (Jakobus 1:23-24). Het Woord stelt het ware richtsnoer van heiligheid, en het aller-edelste voorbeeld van zuiverheid voor: 'Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw woord' (Psalm 119:9). Het Woord in het hart van de mensen verborgen, is als een vuur dat het vuil van de zonde verbrandt en verteert. Het Woord stelt Gods genade en Christus' liefde op het aller-krachtigst voor, en die alleen kunnen ware reinheid werken: 'Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelfen reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes' (2 Korinthe 7:1).

c. Het water van des Geestes zaligmakende invloeden, en dit water wast werkelijk. Het is alleen door den Geest, dat wij de werkingen van het lichaam doden. O, mijne vrienden! poog veel gebruik van God den Heiligen Geest te maken, opdat Hij u reinigen, zuiveren, wederbaren en heiligen mocht; wij worden gezegd afgewassen, gerechtvaardigd en geheiligt te zijn in den Naam van de Heere Jezus Christus en door den Geest van onze God. Het is het bijzondere werk des Geestes om te reinigen en te zuiveren; het is Zijn bediening, het is Zijn ambt, en Hij bemint het om daartoe gebruikt te worden.

d. Het water van des Middelaars bloed; en dit water wast verdienstelijk. Dit is 'de fontein, geopend voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zacharía 13:1). Het bloed des Lams is een fontein; het is geen stroom van een rivier, maar een fontein die haar wateren vanzelf opgeeft; geen verzegelde, maar een geopende fontein, waartoe de toegang voor een iegelijk vrij open staat, om er zich in te mogen wassen, reinigen en baden totdat zij witter zijn dan sneeuw. Zij is open, niet alleen voor het huis van David, het vorstelijke huisgezin, maar ook voor de inwoners van Jeruzalem, de allerarmste en geringste leden van de zichtbare kerk. Dit zijn die beekjes der rivier, welke verblijden de stad Gods, omdat zij dezelve reinigt. En daarom, o mijne vrienden! zoek dagelijks de toevlucht te nemen tot dit bloed des Lams, en uzelf daarin te wassen. Daar is een eerste of oorspronkelijke wassing, als iemand bekeerd en veranderd wordt; en dit is een wassing bij aanvang, welke velen van mijn toehoorders nog ontberen. O, gij hebt nodig op een dag van

Gods heirkraft, in deze bloedfontein diep gedompeld te worden, om uw vuile en besmette natuur gewassen en veranderd te krijgen.

Daar is ook een voortgaande en dagelijkse wassing van de dagelijkse besmettingen, aan welke men onderhevig is; en deze wassing hebben zelfs de godzaligen nog dagelijks van node; want hoewel zij niet wederom nodig hebben bij vernieuwing wedergeboren te worden of een nieuwe natuur te verkrijgen, zo hebben zij echter altijd een nieuwe bekering in een vernieuwde wassing van hun harten en wegen nodig; hierom zegt Christus tot Petrus (Johannes 13:10): 'Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen'. Zonden uit dagelijkse zwakheden begaan, stellen Gods volk onder een gedurige noodzakelijkheid van zichzelf dagelijks te moeten wassen, hoewel niet ten opzichte van hun ganse persoon; want dat is in de wedergeboorte geschied, waarin zij van staat veranderd zijn: die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen; de voeten van zijn genegenheden, de voeten van zijn verkeer en zijn omgang, de voeten van zijn dagelijkse wandel. Maar er zijn velen, welke nog nooit gewassen zijn geworden, en die nodig hebben hun hart, hoofd en al wat aan hen is te wassen; zowel hun natuur en staat, als hun hart en levensgedrag hebben volstrekt nodig om gewassen te worden.

In één woord, zoek den Heere Jezus te gebruiken tot dit ganse werk, Die in de samenhang Zelf zegt: 'Indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij'. Erken dat gij u met geen van deze wateren kunt wassen, tenzij Hij die Zelf in de hand neemt, om het ganse werk voor u te doen. O, geef uw besmette zielen aan Hem over, zeggende: Heere! was mij, en pas Uw reinmakend bloed aan mijn ziel toe.

AMEN

HOOFDSTUK 2

Het tweede, dat voorgesteld is, was om te betogen, dat reinheid een allertuimuntendste zaak is, en volstrekt noodzakelijk om een waar geheiligd mens te zijn. En in de verhandeling van dit leerstuk, zullen wij onder 's Heeren bijstand deze orde houden:

- (1) Dat wij een weinig de natuur van deze reinheid overwegen.
- (2) Enige melding maken van derzelver eigenschappen en hoedanigheid.
- (3) De noodzakelijkheid daarvan betogen.
- (4) Derzelver heerlijke tuimuntendheid aantonen.
- (5) Eindelijk het gezegde toepassen op het gemoed.

(1) Betrekkelijk het eerste, om de natuur van deze reinheid een weinig te overwegen.

Daarom trent zullen wij alles wat wij er van bedoelen te zeggen, tot deze twee hoofden brengen, namelijk:

- A. Tot de wegneming van de smet en de vuilheid.
- B. Tot de dadelijke toebrenging van reinheid.

A. Vooreerst: deze reinheid bestaat in een wegneming en ontheffing van die drek of vuilheid, waarvan hier in de tekst gesproken wordt. De mens, die gereinigd wordt, wordt van zijn drek of vuilheid in het bloed van Christus gewassen, en er is een drievoudige vuilheid die afgewassen wordt.

1. De vuilheid en onreinheid van onze natuur. Wij zijn allen besmet en onrein van nature; want 'hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees' (Johannes 3:6), en 'wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één' (Job 14:4). Nu, het is de reinigende genade van God in Christus, die alleen deze besmetting uit onze natuur kan wegnemen: 'En dit waart gij sommigen; maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den Naam van den Heere Jezus Christus, en door den Geest onzes Gods' (1 Korinthe 6:11). Hij heeft ons zalig gemaakt, door 'het bad der wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes' (Titus 3:5). Hoe verre nu de oorspronkelijke besmetting wordt weggenomen, in degenen die de Heere reinigt, daarover behoeven wij niet te redetwisten, dewijl het zeker is, dat de ziel schoon en aangenaam wordt in het oog van een rein en heilig God; want hoewel de zonde, die bevuilt, nog overblijft, zo wordt echter derzelver hebbelijke besmetting weggenomen, wanneer de zondaar gereinigd wordt.

2. De vuilheid en onreinheid van onze persoon, in dadelijke overtredingen, wordt weggenomen door dit werk van reiniging en heiligmaking. Daar is een besmetting in elke dadelijke zonde; nu, het is het bloed van Christus alleen dat reinigt van alle zonde (1 Johannes 1:7). Behalve de besmetting van onze natuur, van welke Hij ons reinigt (Titus 1:13), neemt Hij ook de smet van onze personen, die wij door dadelijke zonden op onszelf gebracht hebben, weg; want door één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt, degenen die geheiligd worden (Hebreeën 10:14).

3. De vuilheid en onreinheid van onze allerbeste godsdienstplichten worden ook in dit werk van reiniging en heiligmaking weggenomen. Het is een besmetting welke uit ons ontstaat, dewijl ongeloof en sleurdienst zich onder onze beste plichtsbetrachtingen vermengen; waardoor wij reden hebben om beschaamd te zijn, zelfs over onze allerbeste verrichtingen. God heeft ten opzichte van de goede werken van Zijn kinderen beloofd, dat 'die hen zullen volgen' (Openbaring 14:13). Zeker, indien die op zichzelf, en zoals zij die voortbrengen, naar hun eigen richtsnoer moesten

afgemeten worden, zo zou het een voorrecht voor de heiligen geschat mogen worden, dat zij in een eeuwige vergetelheid begraven worden; maar de Heere Jezus Christus, als hun Hogepriester, draagt de ongerechtigheid, schuld, en al het Godonterende en verdoemelijke, hetwelk naar Gods billijk en rechtvaardig oordeel, daarmee gepaard en vergezelschap gaat: 'Hij draagt de ongerechtigheid der heilige dingen' (Éxodus 28:38), en dat niet alleen, maar Hij wast hen ook van alle besmettingen en vlekken, en paart er Zijn liefelijk reukwerk mee, opdat zij den Heere mogen aangenaam zijn. Wat er ooit door den Heiligen Geest, door Hemzelf, of door Zijn genade in hen is gewrocht geworden, doet Hij overblijven; maar alles dat uit hun eigen ik, het vlees en ongeloof, hetwelk hooi en stoppelen is, is voortgekomen, verbrandt Hij, en neemt het weg; in zoverre, dat de goede werken van de gelovigen, hen hiernamaals, met zulk een veranderd gelaat zullen ontmoeten, dat zij die niet zullen herkennen; dermate zelfs, dat hetgeen zwart, mismakt en bevlekt hun pleegde toe te schijnen, zich schoon en heerlijk voor hen vertonen zal, zodat zij daarom met geen vrees bezet zijn, maar met blijdschap zullen zien dat zij hen volgen.

Deze reiniging nu van 's mensen natuur, persoon en godsdienstplichten, van alle besmettingen, is aan de dood van Christus verdienstelijk, en aan de kracht van de Heiligen Geest door uitwerking toe te kennen; Hij is dat reine water dat op ons gesprengd wordt om ons te reinigen van al onze zonden, 'die Geest des oordeels en der uitbranding, die den drek der dochteren Sions afwast' (Jesaja 4:4).

B. Ten tweede. Deze reinheid is niet alleen in de wegneming van deze vuilheid en besmetting gelegen, maar ook in een dadelijke schenking van ware reinheid. En deze wordt langs drie graden of trappen in de ziel gebracht.

1. Als God iemand reinigt, dan schenkt Hij hem den Geest der reinigmaking en der heiligheid, opdat die in hem wone; onze 'vernieuwing is door den Heiligen Geest, Denwelken Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onzen Zaligmaker' (Titus 3:6). De voorname hoofdzaak in de reinigmaking en heiligmaking, is de inwoning van den reinigmakende Geest, en ons opvolgen van Zijn leidingen. De Geest is de fontein en oorsprong van alle reinheid in ons binnenste; 'en Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen' (Ezechiël 36:27); zolang deze reine en Heilige Geest niet in het binnenste van de mens gekomen is, kan hij niet een reine of heilige stap op de ware levensweg doen.

2. Hij schenkt hem hebbelijke genade; een beginsel van genade rechtstreeks overstaande tegen het beginsel van de zonde hetwelk hij in zijn natuur heeft; dat is dat onvergankelijke zaad, hetwelk in een iegelijk mens woont dien de Heere reinigt. Deze genade nu wordt naar de onderscheiden vermogens van de ziel, waarin die plaats heeft, of naar de onderscheiden voorwerpen waaromtrent zij verkeert, met verschillende namen benoemd, hoewel zij allen maar één nieuw geestelijk grondbeginsel zijn; ten aanzien van het verstand, draagt het de naam van licht; in de wil is het gehoorzaamheid, in de gevoelens is het liefde, en in die allen tezamen genomen, is het geloof; doch zodanig echter, dat het maar één en dezelfde hebbelijkheid van genade is.

3. Hij schenkt hem ook dadelijke invloeden, ter verrichting van elke geestelijke plicht; want hoewel iemand in beide de vorige opzichten, namelijk door de inwoning des Geestes en door een grondbeginsel van hebbelijke genade in hem uitgestort, kan gereinigd worden, zo zegt echter de Heiland, zelfs tot de zodanigen, die dit alles deelachtig zijn: zonder Mij kunt gij niets doen; dat is, niet zonder nieuwe invloeden

van genade, nieuwe mededelingen, opwekkingen en bewerkingen van Mijn Geest. Zij kunnen op reeds verkregen genaden niet leven of teren, maar hebben een nieuwe invloed nodig tot elke vernieuwde daad, welke de Geest Die in hen woont, in hen moet werken. En gelijk Hij Zijn genade in hun harten heeft overgeplant, zo moet Hij hen nog gedurig in staat stellen om er mee te kunnen werken: ‘en in hen werken, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen’ (Filippenzen 2:13). Dus hebben wij u kortelijk iets van de natuur van deze reinheid, zoals die bestaat in een wegneming van de vuilheid en besmetting, en in een dadelijke schenking van ware reinheid, aangetoond.

(2) Wat nu de hoedanigheid en eigenschappen van deze reinheid betreft, wij zullen die beide ontkennender- en stelliger-wijze tegelijk voorstellen.

1. Het is geen natuurlijke, maar een bovennatuurlijke en geestelijke reinheid. De kracht van een natuurlijk geweten mag iemand verbinden om met Herodes, vele dingen te doen, echter kan hij nog geheel vervreemd zijn van deze reinheid des Evangelies, omdat dezelve ten aanzien van haar oorsprong, geheel hemels en bovennatuurlijk is; de mens die gereinigd is, is uit den Geest en van boven geboren: hij is Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken. Het is de Geest Gods welke de ziel met deze kostelijke borduurselen geestelijk versiert. Zij zijn de vrucht des Geestes. Allen die niet reiner zijn dan toen zij geboren waren, of dan zij van nature zijn, zijn ten enenmale ontbloot van alle reinheid en nog nooit gewassen van hun drek.

2. Het is geen reinheid in schijn, maar een ware en dadelijke reinheid. Er zijn vele geveinsden, die tot God naderen met de mond, en Hem eren met de lippen, terwijl ondertussen hun hart verre van Hem is. Hun harten zijn niet recht voor God. Van de ware begenadigde wordt getuigd, dat hij Gods getuigenissen met geheel zijn hart betracht; dat hij waarheid heeft in het binnenste, en een geest in welke geen bedrog is, in tegenstelling van meer grove of bedekte geveinsdheid. De meer grove geveinsde is één, die wel weet dat hij God en godsdienst tot een goochelspel maakt. Zeker daar is althans geen reinheid, maar de bedekte geveinsde is één die zichzelf bedriegt, zonder dat hij het weet.

Doch hier zou billijk deze vraag kunnen ontstaan: Kan iemand een huichelaar of geveinsde zijn zonder het te weten? Waarop wij kunnen antwoorden: Gewisselijk ja; want velen spelen de geveinsden, wanneer zij menen dat zij het aller-ijverigst in de godsdienst zijn, omdat het voortvloeit uit een verdeeld en onvolkomen hart. God en het schepsel krijgen elk een deel daarvan. De huichelaar geeft een gedeelte van zijn hart aan God en het overige deel daarvan aan het schepsel; hij geeft een gedeelte van zijn hart en tijd aan de hemel en de godsdienstplichten, maar het andere gedeelte van zijn hart en tijd aan de afgoden en de hel. De dienst van God stelt zijn geweten gerust, maar de dienst van de zonde zijn genegenheden, en door die beiden tevreden te stellen is hij vergenoegd. God alleen kan hem niet vergenoegen, het schepsel alleen kan hem niet voldoen, maar zijn genegenheid is tussen die beiden. Nu, die gespleten klauw is een kenmerk van de vorst der duisternis, en dat zijn hart verdeeld is. De oprechte, de reine integendeel, is één die in zijn hart naar geen ongerechtigheid durft omzien, maar die een algenoegzaam God in Christus, geheel en alleen tot zijn deel en gelukzaligheid stelt, om al de uitgestrekte begeerten van zijn ziel volkomen te verzadigen en te vergenoegen. Heere, zegt hij, tot wien zal ik heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens! God alleen is het zalige Middelpunt van zijn zielsrust. ‘Mijn ziel, keer weder tot uw rust’ (Psalm 116:7).

3. Het is geen beschouwende, maar een werkzame reinheid. Sommigen hebben al hun godsdienst in het hoofd, maar niets daarvan in hun hart en wandel; wat kennis zij ook bezitten mogen, het heeft geen invloed om het één of andere daarvan te heiligen. Velen zijn als die kinderen, welke een gebrek in de ruggengraat hebben; hun hoofden zijn gezwollen, maar hun ruggen smal en tezamen getrokken. Zij hebben hoofden vol licht, maar zijn van reinheid en godsvrucht ten enenmale ledig. Zij belijden dat zij God kennen, met den mond, maar zij verloochen Hem met de werken; want hadden zij ware kennis Gods, die zou hen tot ware heiligheid leiden; doch nu zijn zij meer aan de duivel gelijk, die veel kennis, maar geen de minste reinheid heeft. De zodanigen zijn in vele opzichten aan die soort van padden gelijk, die kostelijke stenen in de kop hebben, maar hun buik is vol venijn; zij mogen een hoofd vol letters hebben, maar hun hart is met een dodelijke vijandschap vervuld.

4. Het is geen algemene maar een bijzondere reinheid. Iemand kan vele algemene invloeden van Gods Geest ervaren; hij kan niet alleen een verlicht verstand verkregen hebben, gelijk dezulken waarvan de apostel spreekt (Hebreeë 6:4), maar zijn wil kan ook opgewekt worden tot vele goede voornemens, gelijk Agrippa, die bijna bewogen werd om een Christen te zijn; hun gevoelens kunnen ook veelszins worden aangedaan. Daar zijn algemene gaven en genaden van den Heiligen Geest, welke beide de genegenheden warm en de wandel effen kunnen maken, hoewel het hart op die wijze welke wij reeds beschreven hebben, van zijn drek niet is gewassen.

5. Het is geen bijgelovige, maar een Schriftuurlijke en regelmatige reinheid. Velen dienen God ijdel en tevergeefs, dewijl zij Hem bijgelovig dienen, op een wijze welke Hij in Zijn Woord niet voorgeschreven heeft; zodanig zijn al de formulieren van godsdienst, in zulke kerken, die als overstroomd zijn van menselijke uitvindingen, en onschriftmatige plechtigheden, tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen die geboden van mensen zijn. Het Woord van God is alleen de standaard van ware reinheid en godsvrucht; 'zovelen als er naar dezen regel wandelen, over dezelve zal vrede en barmhartigheid zijn, en over het Israël Gods', zegt de apostel (Galaten 6:16); 'Tot de Wet en tot de Getuigenis; zo zij niet spreken naar dit Woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben' (Jesaja 8:20). Niemand kan iets in het geloof doen, tenzij hij kan zeggen: aldus staat er geschreven; of tenzij hij een alzo zegt de Heere, tot zijn waarborg heeft; en hetgeen aldus niet uit het geloof is, dat is zonde. Deze reinheid is Schriftuurlijk, beide ten opzichte van de wet en het Evangelie; de wet is de regel van reinheid, en het Evangelie is het werktuig, namelijk het woord der genade; nu zijt gij rein om des Woords wille, hetwelk Ik tot u gesproken heb. Heilig ze in Uw waarheid, Uw Woord is de waarheid.

6. Het is geen stuksgewijze, maar een uitgebreide en algemene reinheid; het is niet een enkel deel van de mensen, dat van zijn drek gewassen wordt, maar de gehele mens, de ganse mens wordt naar Gods beeld vernieuwd. Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden. Daar is in zulk één een nieuwe staat en toestand: een nieuw licht in het verstand, verlichting tot kennis der heerlijkheid Gods; een nieuwe vrijheid in de wil, wordende gewillig gemaakt op den dag van Gods heirkraft; een nieuwe neiging in de gevoelens, zoekende nu de dingen die boven zijn; een nieuwe vrede in de consciëntie, namelijk een vrede Gods, die alle natuurlijk verstand te boven gaat; een nieuwe luister in de ganse wandel, zijnde nu een wandel, die het Evangelie betaamt; een nieuw verkeer en gemeenschapsoefening met God en met al de zalige hemelingen; een nieuwe strijd tegen de satan, de wereld en het vlees. Het is alles nieuw geworden. O mijne vrienden! denk niet dat gij heilig genoeg zijt, als gij van de uiterlijke besmettingen van de

wereld zijt bevrijd geworden; o nee, er moet een nieuwe kennis, een nieuwe gezindheid in uw zielen geplant en gewrocht zijn geworden; een nieuw geloof, in tegenoverstelling van het oude, dode geloof; een nieuwe bekering en gehoorzaamheid, in tegenoverstelling van de bekering en gehoorzaamheid van het oude werkverbond.

7. En dus is het geen wettische, maar een evangelische reinheid. Wettische reinheid is op de grond van eigen kracht en persoonlijke gerechtigheid gebouwd, gelijk het bij Adam in de staat der rechtheid was; maar evangelische reinheid is gegrond op 'Christus' gerechtigheid en sterkte' (Jesaja 45:24). De taal van één, die evangelisch gereinigd is geworden, is: Gewisselijk, in den HEERE alleen heb ik gerechtigheid en sterkte. Evangelische reinheid trekt al derzelve kracht, zo ten opzichte van haar bestaan als werkingen, van Christus' Goddelijke sterkte, en rust alleen op Zijn Goddelijke gerechtigheid, om ten aanzien van die beiden aanneming bij God te vinden. Wettische reinheid werkt door geweld en dwang, uit vrees voor de hel en dergelijke; maar evangelische reinheid werkt vrijwillig en uit een grondbeginsel van liefde tot God.

Wettische reinheid bedoelt zichzelf, en om het verdoemelijke eigen ik gedurig te verhogen; maar evangelische reinheid bedoelt alleen de luister van Gods vrije genade, om die te eren en te verheerlijken. Wettische reinheid werkt om loon, verwachende vergelding, omdat zij, als een rein schepsel, haar pogingen heeft aangewend om de conditiën aan haar zijde te volbrengen, en dus, op grond van haar reinheid en zuiverheid, is zij in de waan, dat zij er recht op heeft; maar evangelische reinheid is ootmoedig en wil alles ontvangen om niet; niet om iets dat zij verricht heeft, maar volstrekt en alleen uit vrije genade, verwachende alles wat in het verbond beloofd is, op grond van Christus' gehoorzaamheid en dood.

8. Het is geen vergankelijk, maar een blijvende reinheid. Al de godsdienst, die velen hebben, is maar naar buiten en van korte duur, evenals een bliksemstraal, die schielijk komt en weer verdwijnt; maar de ware reinheid is bestendig en onvergankelijk. Zij blijft de ziel bij en wast gedurig aan; want die rein van handen is, zal in sterkte toenemen, en de rechtvaardige zal vasthouden aan zijn weg. Gelijk een schip, dat naar zijn haven zeilt, hoewel het vele stormen en onweersbuien ontmoet, die het ginds en derwaarts en somtijds zeer ver terug doen drijven, echter wederkeert en voortzeilt, totdat het de bedoelde haven bereikt, zo ook een gelovige: hoewel hij vele stormen en onweersbuien van verzoeking en verdorvenheden, welke hem zeer ver teruggedrijven, moet ondergaan, keert hij echter gedurig weder en houdt vast aan zijn weg; God in Christus is het Middelpunt van zijn ware rust, waarheen hij zich ook wendt; ja, hij heeft Hem als zodanig aangenomen, en hij wil hier voor eeuwig blijven; hij heeft God in Christus tot zijn zalig deel verkoren, en deze keuze wil hij onberouwelijk vasthouden tot het einde toe: 'Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde' (Psalm 73:25). Alsof hij zeide: Ik heb de ganse hemel doorgezocht en al de zalige troongeesten beschouwd; ik heb de aarde doorwandeld en al de kinderen der mensen gezien, maar niemand is mijn keuze waardig dan Gij alleen: Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Hier is het onderscheidende kenmerk en de wezenlijke hoedanigheid van een rein en geheiligd mens. Een huichelaar kan zich tot het bijwonen van predicates en gebeden begeven, maar hij kan nooit zeggen: Hierin nu wens ik te leven en te sterven; o nee, hij moet tot de wereld en zijn afgoden wederkeren; daar is iets op aarde, dat meer dan God zijn deel is, en waardoor zijn godsdienstigheid verdwijnt.

(3) Maar het zal niet onvoegzaam zijn om, overeenkomstig ons bestek, nog met een kort woord over de noodzakelijkheid van deze reiniging te spreken.

En te dien einde zullen wij twee zaken trachten aan te tonen, namelijk:

A. Bewijzen dat deze reinheid noodzakelijk is.

B. Onderzoeken waarom die noodzakelijk is.

A. Vooreerst dan moeten wij betogen dat deze reinheid noodzakelijk is. Dit zal ten klaarste kunnen blijken, wanneer men de volgende zaken overweegt.

1. Dat deze reinheid noodzakelijk is, kan blijken uit al de heilige dingen, die voorbeeldig waren onder de wet, de wettische wassingen en reinigingen. Wat beduidde toch anders die grote koperen zee, welke voor de hogepriester verordend was, om er zichzelf in te wassen vóór en aler hij tot den Heere mocht komen of tot het altaar naderen? Wat werd er toch bedoeld in al die wassingen van het volk en van de offeranden? Zeker, indien wij die bloot op zichzelf en niet in hun geestelijke betekenis en gebruik beschouwen, dan schijnen zij maar een soort van toneelspel te zijn, en het ver beneden de waardigheid van de hoge God geweest te zijn, van Zich met zulke uitwendige wassingen te hebben willen bemoeien; maar wanneer wij er een verder inzien in krijgen, dan wijzen zij ons op een geestelijke en evangelische reiniging en wassing.

2. De noodzakelijkheid van deze reinheid blijkt uit de sacramentele wassing van het Nieuwe Testament. Wat betekent toch het sacrament van de doop? Stelt dat de volstrekte noodzakelijkheid van onze geestelijke wassing niet op het levendigst voor? Nauwelijks zijn wij op de drempel van ons leven gekomen, of ons wordt het bad der wedergeboorte aangeboden, om er ons in te wassen en te laten reinigen.

3. De noodzakelijkheid daarvan is ook blijktbaar uit al de geboden van de wet. Elk gebod heeft een stem, en het is de algemene stem en uitroep van die allen: 'Wast u, reinigt u' (Jesaja 1:16). 'Het einde des gebods is liefde uit een rein hart' (1 Timótheüs 1:5).

4. De noodzakelijkheid van deze reinheid is blijktbaar uit de beloften van het Evangelie. Het is de grote heilbelofte van het Nieuwe Verbond: 'Dan zal Ik rein water op u sprengen en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen' (Ezechiël 36:25). Deze beloften zouden geheel tevergeefs zijn, indien er geen geestelijke reinheid noodzakelijk was, en wij behoren van die beloften gebruik te maken en op dezelve te pleiten.

5. In één woord, het was het einde van Christus' komst in de wereld, dat Hij Jakob zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk reinigen. Het was het oogmerk van Zijn verblijf daarin, opdat Hij ons een voorbeeld mocht nalaten, een heerlijk voorbeeld van heiligheid ons voorstellen, opdat wij Zijn voetstappen mochten navolgen, en heilig zijn gelijk Hij heilig is. Het was het ware doelwit van Zijn dood en van Zijn bloedvergieten; want Hij heeft buiten de poort geleden, opdat Hij Zijn volk zou heiligen, en opdat Zijn bloed het ware wasvat mocht zijn, om al hun vuilheid en onreinheid weg te nemen en een fontein om al hun zonden en vlekken af te wassen, dewijl Zijn bloed reinigt van alle zonde; Christus heeft om deze zegen gebeden; heiligt ze in Uw waarheid. Hij heeft den Geest tot dit einde gezonden, opdat Die zou overtuigen van zonde, ons in Zijn inzettingen doen wandelen en Zijn bloed ons toepassen, om onze consciënties te reinigen van de dode werken. Dus zien wij de noodzakelijkheid van de reinheid.

B. Wij gaan nu ten tweede over, om te overwegen waarom die noodzakelijk is?

Onder andere zeggen wij, is die noodzakelijk om de volgende redenen:

1. Zij is noodzakelijk als een bewijs van onze rechtvaardiging, en van de vergeving van onze zonden. Zeker indien wij niet gereinigd zijn, hebben wij ook geen vergeving; want een gerechtvaardigd mens is ook gereinigd. Als God de schuld der zonde ontdekt, dan verbreekt Hij ook enigermate derzelve kracht; daar is geen verdoemenis voor hen, die in Christus Jezus zijn; dat is, zij zijn gerechtvaardigd. Maar, wat is er het bewijs van? 'Zij wandelen niet naar het vlees, maar naar den Geest' (Romeinen 8:1).

2. Zij is noodzakelijk om de bewijzen van ons recht op de hemelse erfenis op te klaren en ons van onze aanneming tot kinderen te overreden; 'gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen' (2 Korinthe 6:17-18). In één woord, zoveel te kennen gevende als: 'Deze reinheid zal u een bewijs zijn van de Vaderlijke betrekking, die Ik op u heb; en hierdoor zal uw aanneming in Mijn huisgezin klaarder opgehelderd worden; want indien gij van Mijn huisgezin zijt, zult gij door genade ook reinheid betrachten'. Zij is noodzakelijk tot onze vereniging met Hem; niet alsof de ziel eerst rein moest zijn, voor en aler zij met Christus kan verenigd worden, of dat niemand tot Christus mocht komen, voordat hij zichzelf eerst gereinigd had, o nee! want dat zou lijnrecht aanlopen tegen het ganse doelwit van het Evangelie, hetwelk de aller-onreinste zondaren roept en nodigt om tot Hem te komen, opdat zij door Hem zouden gewassen worden. Maar ik zeg dat het noodzakelijk tot vereniging is, ten opzichte dat, wanneer Hij een ziel met Zich verenigt, Hij die ook reinigt; en er kan ook anders geen vereniging tussen Christus en de ziel zijn; 'uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons Gode geworden is heiligmaking (1 Korinthe 1:30). Als Christus in de ziel komt, zo komt Hij er om die te reinigen en te heiligen; want Hij kan Zich met hetgeen onrein is, niet verenigen; het licht kan geen gemeenschap met de duisternis hebben, of het leven met de dood. Zou de hemel zich ooit wel met de hel, of het vlees zich met den Geest kunnen vermengen? Geenszins; en daarom is er geen vereniging dan in deze reinigende weg. O, smee dan den reinmakende Geest, dat Hij inkomt en woning bij u maakt. Zij is noodzakelijk tot gemeenschapsoefening met God. Hetgeen ik zo-even van de vereniging zeide, zeg ik ook van de gemeenschapsoefening: als het God behaagt de ziel tot Zijn gemeenschap te brengen, zo reinigt Hij die ook; want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En hoe meer iemand gereinigd is, hoe meer gemeenschap met God hij ook ondervindt. 'Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken' (Johannes 14:23); 'Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren' (Johannes 14:21).

3. Zij is noodzakelijk om al onze godsdienstplichten welbehaaglijk bij God te maken. Gelijk een gelovige door de rechtvaardigmaking begenadigd wordt, zo wordt hij door de heiligmaking welbehaaglijk. Ik maak onderscheid tussen begenadigd en welbehaaglijk; wij worden alleen begenadigd in den Geliefde, maar de zodanigen die van Hem geliefd en begenadigd worden, worden ook liefelijk en welbehaaglijk gemaakt. Rechtvaardiging en vergeving van zonden doen iemand bemind en begenadigd worden; maar heiligmaking en reinheid doen hem beminnelijk en welbehaaglijk zijn. De beste verrichtingen, die wij in gehoorzaamheid aan de aller-uitdrukkelijkste bevelen doen, zijn zonder deze reinheid geheel ijdel en ten enenmale walgelijk en verfoeilijk in het oog Gods (Jesaja 66:3): 'Wie een os slacht, slaat een

man; wie een lam offert, breekt een hond den hals; wie spijsoffer offert, is als die zwijnenbloed offert; wie wierook brandt ten gedenkoffer, is als die een afgod zegent. Dezen verkiezen ook hun wegen, en hun ziel heeft lust aan hun verfoeisen'. Alle plichten, alle daden, hetzij die natuurlijk, burgerlijk of godsdienstig zijn, zijn zonder deze reinheid verfoeilijk in Zijn ogen.

4. Zij is noodzakelijk om toegang tot God te hebben; 'Ik was mijn handen in onschuld; en ik ga rondom Uw altaar, o HEERE!' (Psalm 26:6). 'Wie zal klimmen op den berg des HEEREN? En wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid? Die rein van handen en zuiver van hart is' (Psalm 24:3-4).

Zij is noodzakelijk om toegang tot God te hebben; niet als de grond, maar als een hoedanigheid van den Persoon, Welke toegang zal verwerven, doch de wettische gesteldheid en natuurlijke geneigdheid van 's mensen hart vorderen noodzakelijk van ons, om dit stuk nog wat nader te onderscheiden. Wij zeggen dan, dat de enige grond van toegang is het bloed van Christus, 'in Denwelken wij hebben de vrijmoedigheid en den toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem' (Éfeze 3:12). Reinheid op zichzelf, in welk een mate die ook aan ons mocht medegedeeld worden, is geenszins de grondslag van onze toegang tot God, maar alleen de hoedanigheid van het onderwerp of den Persoon Die toegang heeft; hij is een, welke bevoorrecht zijnde met den toegang in het bloed van Christus, door dat bloed zelf ook gewassen en gereinigd wordt, en dit is het onderscheidende kenmerk van elke mens, die klimt op den berg des HEEREN, en welke staat in de plaats van Zijn heiligheid, als zijnde daardoor bekwaam gemaakt om zulks te kunnen doen. Zeker, de gelovige komt altijd onder een gevoel van zijn onreinheid en om rein te worden, en dit is zelf enigermate reinheid.

(4) Het vierde stuk dat wij hebben voorgesteld, was om de heerlijke uitmuntendheid van deze reinheid aan te tonen.

Wij zullen derzelver uitmuntendheid trachten aan te wijzen in deze tien volgende bijzonderheden:

1. De uitmuntendheid van deze reinheid blijkt, omdat zij ons naar God doet gelijken. Zij heeft een gelijkheid naar God, die aller-volmaaktst rein en zuiver is, en reinheid is één van de edelste trekken van Zijn beeld. Elk schepsel heeft enige gelijkheid naar God; de levenloze schepselen zelfs, ten opzichte van hun dadelijk aanzijn en wezen; de levende schepselen gelijken Hem, in hetgeen hen levende wezens maakt; ja de duivelen zelfs hebben ten aanzien van hun kennis, een zweem van gelijkheid naar God. Doch wat de gelijkheid naar God, in zijn zedelijke volmaakheden van reinheid en heiligheid aangemerkt, belangt, die is het, waarvan duivelen en mensen door hun zonde en afval zijn afgeweken, en lijnrecht tegenover staan, daar het integendeel de eer en luister is van al Gods volk, dat zij de Goddelijke natuur, zelfs ten aanzien van heiligheid, enigszins gelijkvormig en deelachtig zijn.

2. Zij kan niet anders dan uitmuntend zijn, want zij doet ons onze oorspronkelijke gerechtigheid wedervinden, hier ten dele, en namaals in volkomenheid. Toen de mens eerst vers uit de hand van zijn grote Maker kwam, was hij sierlijk naar Gods evenbeeld geschapen; o, wat was hij toen beminnelijk, hij was volmaakt, schoon, zonder de minste mismaktheid! Maar helaas! hij werd schielijk verdorven, waardoor zelfs zijn schoonheid verdween. Nu, deze reinheid doet ons onze eerste oorspronkelijke schoonheid wedervinden.

3. De uitmuntendheid van deze reinheid blijkt ook hieruit, omdat zij de bedoeling van de ganse Drie-Eenheid is, in al Derzelver heerlijke daden en werkingen. Het was de bedoeling van God den Vader, Zichzelven een volk te kiezen, opdat zij heilig zouden

zijn. ‘Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, opdat wij heilig zouden zijn’ (Éfeze 1:4). Het was de bedoeling van Christus, Die daartoe gestorven is, ‘opdat Hij Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken’ (Titus 2:14). Het was niet bloot om hun vergeving te verwerven, maar ook om hen te reinigen. Vergeving van zonden bevrijdt alleen van de hel, maar ware reinheid doet ons, Gode gelijkvormig zijn, en maakt ons voor de hemel bekwaam. Het was de bedoeling van God den Heiligen Geest om ons te reinigen; waarom draagt Hij de naam van Heiligen Geest? Niet alleen omdat Hij wezenlijk heilig is, want zo zijn Vader en Zoon met Hem dezelfde Heilige Geest; maar wegens Zijn bijzonder ambt en werk, als zijnde volgens de Goddelijke huishouding daartoe geschikt, om een rein en heilig volk te maken.

4. Zij is uitmuntend, omdat zij het ware onderscheidende kenmerk van de christelijke godsdienst, in tegenoverstelling van alle anderen is. Wat levert de leer van Mohammed toch anders, dan een mengelmoes van verwarde denkbeelden en grove besmettingen? De heidense godsdienst is een besmettende dwaling, waarin hun goden zelfs als leugenaars en moordenaars worden opgevoerd; maar godsvrucht en ware reinheid zijn het onderscheidende kenmerk van de christelijke godsdienst, en het grote oogmerk daarvan: ‘Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, moet afstaan van ongerechtigheid’ (2 Timótheüs 2:19). Hun naam moet zijn: Heilig voor den Heere.

5. Zij is uitmuntend, omdat zij de schoonheid en heerlijkheid van het redelijke schepsel is. Wij worden geroepen om ‘den HEERE te aanbidden in de heerlijkheid des heilighdoms’ (Psalm 29:2). Dit is een schoonheid, die de mens de zon zelfs in luister en heerlijkheid doet te boven gaan. Onreinheid is de grootste mismaaktheid. Ik heb van een vrouw gelezen, welke haar mismaaktheid in een spiegel ziende, geheel krankzinnig werd. O, mijne vrienden! indien het den Heere behagen mocht, ons onze mismaaktheid in de spiegel van Zijn heilige wet, maar eenmaal recht aan te tonen, het zou genoegzaam zijn om ons uitzinnig te maken, indien er tevens geen ontdekking was van de fontein, om ons te reinigen.

6. Zij is uitmuntend, omdat zij de wezenlijke luister en eer is van dengene welke haar bezit, gelijk de zonde de schaamte en oneer is van de mensen. Naäman was een veldoverste van zijns konings heirleger, een groot gunsteling van zijn vorst; een man van eer en aanzien, en die bij al zijn volk in achting was, maar hij was melaats; dit, maar hij was melaats, was een wolk op al zijn heerlijkheid, en een deksel op al zijn eer. Dus, te zeggen: ‘die is een wijs maar een onheilig mens, zulk één is goed van humeurgesteld en een geleerd mens, maar hij is van de evangelische reinheid en genade vervreemd’, dit is een wolk van donkerheid over al zijn andere uitmuntendheden; daar in tegendeel, reinheid en godsvrucht, in een evangelische zin, de ware eer en heerlijkheid van iemand uit zullen maken. ‘Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën’, zegt Sálomo (Spreuken 14:34). Evangelische reinheid verhoogt ook een mens of volk. Gods heiligheid is zijn heerlijkheid (Deuteronomium 26:18-19), hoeveel te meer dan moet het ook also, ten opzichte van de mens gelegen zijn! Zeker ja, het is niet alleen de heerlijkheid van de mens die daarmee begiftigd wordt, maar het doet hem ook een eer zijn voor allen die op hem betrekking hebben. De godsvrucht en oprechtheid van de vader, strekken zekerlijk tot luister van het kind, als men zeggen kan: dat is het kind van die godzalige, gelijk ook de deugd en godsvrucht van het kind, tot een eer verstrekken voor zijn ouders; zo was dit Abraham voor Izak, en wederom Izak voor Abraham. Sálomo noemt een goede en deugdzaame huisvrouw een kroon voor haar man, gelijk een goed man ook een kroon van eer voor zijn vrouw is. De zodanigen zijn de kroon

en eer van een huisgezin, waaronder zij verkeren; ja van de plaats zelf, waar zij geboren en opgevoed zijn; 'van Sion zal gezegd worden: zie, deze en die is aldaar geboren' (Psalm 87:5).

7. Zij is uitmuntend, ten opzichte van haar gewin, of wegens de voordelen welke zij aanbrengt en doet genieten. Ware rijkdom kan in deze weg verkregen worden: 'de godzaligheid is een groot gewin' (1 Timótheüs 6:6). 'Zij is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens' (1 Timótheüs 4:8). Zij heeft de beloften van alles wat er aan vastgehecht is; niet als een belofte van leven op doen, gelijk in het werkverbond, o nee! dat zij verre; want nu, in het verbond der genade, worden al de beloften alleen aan Christus' gehoorzaamheid tot den dood, en aan Zijn volmaakte gerechtigheid vastgehecht; en aan de gelovige alleen in en door Hem, en uit kracht van Zijn gehoorzaamheid. De beloften aan onze werken en gehoorzaamheid te willen vastmaken, op zichzelf aangemerkt, hoewel het niet minder dan een gehele omkering is van het genadeverbond in een werkverbond, schijnt echter in onze dagen de verderfelijke dwaling van velen te zijn, zelfs van grote cederbomen in onze Libanon; welke in de verschrikkelijke put van het oude werkverbond schijnen te vallen, niettegenstaande hun belijdenis, welke zij van het nieuwe genadeverbond doen; maar de belofte wordt alleen aan de ware godzaligheid vastgemaakt op deze wijze, namelijk, in zoverre die een bewijs van vereniging met Christus is, en van ons aandeel aan Zijn gerechtigheid, in welke, en door Wiens gerechtigheid, al de beloften ja en amen zijn. En nu, wat een gewin, welk een voordeel is hier dan in? Zij heeft dus de belofte van alle dingen, zowel tijdelijke als eeuwige (Spreuken 22:4). Gewin is iets daar elk op gesteld is; het is de grote afgod van de wereld, en een mededinger van de ware God om ook een plaats in het hart en de genegenheden van de mens te bezitten, tegenstrijdig met het eerste en grootste gebod: Gij zult geen andere goden hebben voor Mijn aangezicht. Doch hier is voordeel te verkrijgen, oneindig zelfs de ganse wereld te boven gaande; een tegenwoordig, ja het beste en wezenlijke gewin.

8. Zij is uitmuntend ten opzichte van haar vermakelijkheid; hier is vermaak, zowel als eer en voordeel te verkrijgen, welke drie dingen men gewoonlijk 's werelds driehoofdige afgod noemt. Welk een vermaak is er toch in de weg van reinheid te verkrijgen? Dit, 'dat al haar wegen van lieflijkheid, en al haar paden vrede zijn' (Spreuken 3:17); dit deed David kiezen om 'liever een dorpelwachter aan het huis van zijn God te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid; en om één dag in Zijn voorhoven beter te schatten dan duizend elders' (Psalm 84:11). Weliswaar, dat velen nooit de zoetheid van de godsdienst gesmaakt hebben, en daarom moe van haar wegen en instellingen zijn, maar zij die dezelve smaken, ondervinden, dat 'het werk der gerechtigheid vrede is; en de werking der gerechtigheid gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid' (Jesaja 32:17). Ja, zij is niet alleen vermakelijk voor allen die haar kennen, maar verspreidt ook zulk een liefelijke geur van zich, als alleraangenaamst en vermakelijk is, voor allen die er nabij komen. Wij hebben een heerlijk voorbeeld hiervan in het eerste christendom (Handelingen 2:46-47): 'Zij waren dagelijks eendrachtelijk in den tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten; en prezen God en hadden genade bij het ganse volk'. Wat was het hetgeen hun genade deed vinden bij al het volk? Het was de oefening van hun genaden, vergezeld gaande met 's Heeren tegenwoordigheid. Een reine wandel strekt dikwijls tot gewin; hierom spreekt de apostel, van door 'een heiligen wandel gewonnen te worden' (1 Petrus 3:1). Wij lezen in de kerkelijke historiën, van een rijke maagd Cicilia genaamd, welke door haar

uitmuntende godsvrucht in haar marteldood betoond, een middel was, om meer dan vierhonderd zielen tot Christus te bekeren.

9. Zij is uitmuntend ten opzichte van derzelver oudheid; reinheid was het allereerste kleed van de rechtschapen mens, dewijl hij naar het beeld van God geschapen was. De zonde is later en veel geringer in afkomst, dan de ware heiligheid; heiligheid is de eerstgeborene: ‘Vraagt naar de oude paden’ (Jeremía 6:16). Velen roemen op oudheid om hun bijgelovige plechtigheden te verdedigen; waar was uw godsdienst, vragen de Papisten, vóór de tijden van Luther en Calvijn? Wij antwoorden: Zij was in de Bijbel en bij de zichtbare kerk. En daarom, wat ook mensen van een verdorven verstand, wegens de oudheid van hun leer, om hun zondige en bijgelovige gewoonten te verdedigen, mogen aanvoeren, laat ons altijd vasthouden aan die oudheid, welke Schriftuurlijk is. Het zal de zonde niet rechtvaardigen, dat zij zo oud als de duivel zelf is; maar reinheid en heiligheid zijn nog ouder, want hij was eerst een engel, voor en al eer hij een duivel werd.

10. Zij is uitmuntend, omdat zij de uitmuntendheid en heerlijkheid van alle uitmuntendheden is; het is de uitmuntendheid van al de Goddelijke volmaaktheden, dat zij heilig zijn. Het zalige engelendom, hetwelk zeer wel weet waarin het toppunt van derzelver uitmuntendheid gelegen is, ontdekt het in deszelfs driemaal herhaalde uitroep: ‘Heilig, heilig, heilig’ (Jesaja 6:3). Het is de uitmuntendheid van al de bezittingen van de mensen. Laat iemand nog zoveel deftigheid en heerlijkheid, geboorte en opvoeding, verstand en rijkdom, eer en grootheid, geleerdheid en kundigheid in geschiedenissen bezitten; indien hem heiligheid ontbreekt, zo is er geen ware uitmuntendheid in. Kortom, ‘zonder heiligmaking kan niemand God zien’ (Hebreeën 12:14). ‘Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien’ (Mattheüs 5:8). Tot dusver hebben wij een weinig de uitmuntendheid van deze reinheid aangewezen.

TOEPASSING

(5) Wij gaan nu over tot de vijfde zaak welke wij hebben voorgesteld, namelijk de toepassing van deze leer, welke wij tot verschillende gebruiken zullen pogen aan te dringen.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Vooreerst dan: Is het alzo, gelijk wij betoogd hebben, dat reinheid een aller-uitmuntendste zaak is, en volstrekt noodzakelijk om een waar geheiligd mens te zijn?

1. Zie hieruit dan het onderscheid tussen de rechtvaardigmaking en heiligmaking. Heiligmaking of reinheid is wel uitmuntend en noodzakelijk, in al de opzichten welke wij zo-even hebben opgenoemd, dezelve is echter in geen deel nodig als de grond van de rechtvaardigmaking. Zij is noodzakelijk als het bewijs van onze rechtvaardiging, maar zij is er de grondslag niet van, dewijl die alleen ligt opgesloten in de gerechtigheid van Christus. Velen zijn met opzicht tot dit leerstuk gans duister en verward, en vermengen de rechtvaardigmaking met de heiligmaking, die, hoewel zij zo min als het hoofd en het lichaam in een levend mens, van elkaar kunnen gescheiden worden, nochtans van elkaar geheel onderscheiden zijn. Want:

- a. De rechtvaardigmaking is een uitvloeisel van Christus’ verdiensten, de heiligmaking wordt gewrocht door Zijn Geest;
- b. De rechtvaardigmaking maakt een betrekkelijke verandering, door ons van vijanden tot vrienden te maken, en uit een staat van verdoemenis tot den staat der genade over

te brengen, de heiligmaking maakt een dadelijke verandering, door ons te genezen van onze inwendige melaatsheid en kwalen.

c. De rechtvaardigmaking geeft ons het recht op de hemelse erfenis, de heiligmaking maakt ons tot dezelve bekwaam.

d. De rechtvaardigmaking neemt de schuld der zonde weg, de heiligmaking derzelver vuilheid, kracht en smet.

e. De rechtvaardigmaking wordt ons toegebracht door een gerechtigheid buiten ons, maar de heiligmaking door een gerechtigheid in ons.

f. In de rechtvaardigmaking is er een toerekening van Christus' voldoening en gerechtigheid, maar in de heiligmaking is er een inplanting van genade, en iets dat onderwerpelijk wordt medegedeeld; niet als iets dat ons wordt toegerekend, maar dat in ons gewrocht wordt door den Heiligen Geest.

g. De rechtvaardigmaking is een enkele daad, en die maar eens geschiedt, de heiligmaking is een gedurige daad, of een voortgaand werk.

h. De rechtvaardigmaking is volmaakt en geheel, de heiligmaking is onvolmaakt en maar ten dele, en van hier:

i. De rechtvaardigmaking is gelijkmatig en evenredig in al de gelovigen, zodat de één niet meer dan de ander gerechtvaardigd is, maar de heiligmaking is niet gelijkmatig, dewijl die in de ene meer en in de andere minder, naar de mate der genade van Christus, gevonden wordt; de rechtvaardigmaking is van het eerste ogenblik dat zij plaats grijpt volmaakt, maar de heiligmaking blijft onvolmaakt zo lang men in dit leven is.

k. In de rechtvaardigmaking zijn wij geheel lijdelijk en doen er niets toe, maar in de heiligmaking zijn wij dadelijk werkzaam; want bewerkt zijnde, oefenen wij ook daden; bewogen zijnde, door Gods Geest, zo bewegen wij ons en werken ook; kan er wel iets meer onderscheiden dan deze twee stukken zijn?

l. De rechtvaardigmaking heeft opzicht op de wet als een verbond, maar de heiligmaking als een regel van ons leven.

m. De rechtvaardigmaking doet ons begenadigd, maar de heiligmaking doet ons welbehaaglijk zijn, gelijk wij reeds in het derde hoofdstuk van deze leer hebben aangemerkt.

2. Zie hier uit, dat er nooit rechtvaardiging te verkrijgen is door de werken der wet. En wat is de reden? Omdat, hoewel deze reinheid en gelijkvormigheid aan de wet noodzakelijk is tot het karakter van een ware heilige, en een duidelijk bewijs van zijn rechtvaardiging, zij echter hier in de tijd nog onvolmaakt, en daarom nooit de grond en oorzaak van de rechtvaardiging kan zijn, dewijl geen andere, dan alleen een volmaakte gerechtigheid ons kan rechtvaardigen voor een heilig God. Is er ooit één van al de heiligen geweest, welke zijn reinheid en heiligheid als de grond van zijn gerechtigheid voor God heeft aangemerkt? O, nee! op generlei wijze; een David zelf heeft op de gedachte hiervan, en roept in ootmoedige zelfverfoeiing uit: 'Ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn' (Psalm 143:2); reinheid mag iemand voor het oog van de mensen rechtvaardigen, maar zonder een volmaakte heiligheid kan niemand bestaan voor een vlekkeloos God, noch voor een oneindig rechtvaardig God, zonder een volkomen voldoening, en die is alleen te verkrijgen in Christus als Middelaar; want indien onze reinheid en gerechtigheid in de weegschaal van Gods heilige wet werd opgewogen, er zou aanstonds een MENÉ TEKEL te licht bevonden op geschreven worden; wij zijn maar onnutte dienstknechten, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Indien een arme misleide ziel in de verwachting was, dat God haar rechtvaardigen,

aannemen en gunst bewijzen zou, omdat zij het zo ver gebracht had als zij kon, en omdat zij deze en die goede plichten had verricht, met een goed welmenend hart, het zou een duidelijk bewijs zijn, dat zij van alle ware licht ten enenmale ontbloot was, en geen de minste kennis van de reinheid en geestelijkheid van Gods heilige wet, en van de onreinheid van haar eigen hart had, want anders zou zij gewisselijk beven om op zulk een grond voor God te staan.

3. Zie hier ook uit de noodzakelijkheid van een werk der wet om de zondaar recht te overtuigen; niemand zal ooit tot den Borg lopen, zolang hij door de wet niet is ontdekt geworden, dat hij in staat en toestand geheel verloren is. Wat mens zal ooit, om gereinigd te worden, naar de fontein heen vlieden, die niet ziet dat hij besmet en onrein is? Indien dan de reinheid zo noodzakelijk is, zo is ook een werk der wet, ons onze onreinheid ontdekkende, even noodzakelijk, ten einde wij onze kwaal kennende, gebruik van het geneesmiddel zouden maken.

4. Zie hier de ware reden, waarom God het menselijke geslacht alzo en niet anders als Hij doet, behandelt, beide in een weg van gericht en van goedertierenheid. O, het is omdat de wereld is besmet geworden, en het Gods voornemen is haar te reinigen. Waarom bestraalt de Heere u met de zon van een goedertieren voorzienigheid? Het is om uw hart te doen smelten, opdat gij van de zonde zoudt scheiden, en Zijn goedertierenheid u leiden mocht tot bekering. Waarom werpt Hij u als in een oven van verdrukkingen? Het is om u van uw schuim te zuiveren en u te maken als een beproefd goud, komende uit het vuur. Wat was de reden, waarom de ganse aarde door een zondvloed werd gewassen? Het was omdat dezelve besmet was, en nodig had gereinigd te zijn! En waarom zal Hij die nog eens door vuur doen smelten? Omdat zij eerst gezuiverd moet worden, voor en aler zij een nieuwe aarde kan zijn.

5. Zie hier ook uit de noodzakelijkheid van een geopende fontein tegen de zonde en de onreinheid. Het bloed des Lams is een fontein; het is geen beekje of een stroom die schielijk opdroogt, o nee, geenszins! het is een fontein, een onuitputbare bron; het is geen verzegelde fontein, gelijk men oudtijds in hete landen, wanneer men een fontein ontdekte, dezelve als zulk een dierbare schat aanmerkte, dat men die verzegelde, om anderen de toegang te verhinderen, maar het is een geopende fontein, die voor een iegelijk open staat, en waarvan elk die maar wil, vrijmoedig mag gebruik maken, om er zich in te reinigen, te baden en te wassen, totdat hij witter is dan sneeuw. Zij is niet alleen open voor het huis van David, voor het koninklijke huisgezin, maar ook voor de inwoners van Jeruzalem, voor de gehele zichtbare kerk. En zij is geopend tegen de zonde en onreinheid, tegen alle besmettingen, hoe ook genaamd. O, welk een noodzaak hebben zulke arme, besmette zondaren als wij, dan niet, om van deze fontein gebruik te maken!

6. Zie hier dan ook de reden, van hetgeen een wonderspreuk voor velen in de wereld is, en hetgeen echter de bevinding der heiligen leert, te weten, dat zij somtijds zo sterk naar de dood verlangen, ja vaak liever kiezen te sterven dan te leven, omdat zij weten dat er geen volkomen reinheid is dan na de dood; en dat de dood hen meer zal reinigen, dan al de predicaties die zij ooit hebben gehoord, dan al de voorzienigheden daar zij ooit door zijn beproefd geworden, dan al de gebeden welke zij ooit opgezonden, en dan al de tranen die zij ooit hebben gestort. Het is een zinloze dwaling van de Roomse kerk, en het was een onkundige droom van sommige misleide godgeleerden en Griekse kerkvaders, dat als de mens sterft, hij, eer hij in de hemel komt, eerst een staat van zuivering zal moeten ondergaan; daar Gods Woord ons integendeel leert, dat de ziel, op hetzelfde oogenblik als zij van het lichaam scheidt, volkomenlijk gereinigd wordt. De moordenaar aan het kruis, werd op dezelfde dag dat

hij bekeerd werd, verheerlijkt: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. O, hoe vurig wenst somtijds een gelovige naar de dag van zijn ontbinding, wanneer hij zuchtend bezwaard gaat onder een gevoel van het lichaam der zonde en des doods, zeggende: wanneer zal die dag aanbreken en de schaduwen heenvlieden, wanneer er geen zonde of besmetting meer wezen zal?

TWEEDE GEBRUIK TOT BEKLAG

Ten tweede. Deze leer zou ook kunnen toegepast worden, bij wijze van beklag, dat er zulk een droevige schaarsheid van deze noodzakelijke en uitmuntende zaak, de ware reinheid, en dat er integendeel zulk een verschrikkelijke veelheid en overvloed van het tegenovergestelde kwaad, namelijk van allerlei onreinheid gevonden wordt. O, mogen wij niet klagen dat er zulk een dodelijk gebrek aan reinheid en aan godsvrucht, en er integendeel zulk een overvloed van ongodsdienstigheid en goddeloosheid is? Ik zou u hier iets kunnen aantonen van de kwaden der onreinheid die wij moeten beklagen, en van de kenmerken of bewijzen daarvan.

A. Betrekkelijk het eerste, zal ik iets zoeken aan te tonen van de kwaden der onreinheid. Wat is het beklaglijk, dat er zo weinig reinheid en zo veel onreinheid gevonden wordt, want:

1. Deze onreinheid bederft al onze uitmuntendheid. De zonde en ongerechtigheid doet ons al onze heerlijkheid en uitmuntendheid verliezen. Zij neemt de vrede van een goede consciëntie, welke een gedurige maaltijd is, weg; de goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede. Zij neemt God in Zijn gunstrijke tegenwoordigheid van ons weg. Uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en tussen uw God. Is dit niet één van de redenen, waarom God zo ver van dit geslacht is gekomen, omdat het een onrein geslacht is? En indien onze besmettingen den Heere van ons doen wijken, behoorden zij dan niet de stof van onze bekommering te zijn? Laat eens een vleselijk mens, hetgeen hij als zijn God stelt, verliezen, met welk een droefheid zal hij er niet over aangedaan zijn? Zijn hart zal in zijn binnenste als dat van Nabal ontzinken, en hij zal er ten uiterste over beangstigd zijn. O, hoe zwaar behoort het dan ons op het hart te wegen, dat onze onreinheid en besmetting zulk een groot kwaad als dit veroorzaakt hebben!

2. Zij brengt een donkere nevel op al onze belijdenissen. Laat iemands belijdenis zijn wat die ook wezen mag, indien hij onrein en bevlekt blijft, en niet strijdt en worstelt om zulks te boven te komen, hij mag belijden wat hij ook wil, zijn belijdenis is maar een scherm, om zijn verdoemelijke godverloochening te bedekken: 'Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ondeugende' (Titus 1:16).

3. Zij brengt den toorn Gods aan, indien zij niet weggenomen wordt: 'God is een rechtvaardige Rechter, en een God Die allen dag toorn. Indien de goddeloze zich niet bekeert, zo zal Hij Zijn zwaard wetten' (Psalm 7:12-13). O mijne vrienden! als God Zijn grimmigheid tegen een zondaar, of een zondig en onrein volk begint uit te laten, dan wordt Zijn toorn ondragelijk; het is waar, de Heere wacht lang eer Hij al Zijn gramschap uitstort over een onrein volk; maar daarom is het des te erger, en er is wanneer Hij dan begint te verderven, minder hoop om enige barmhartigheid te verkrijgen; want dan is het Zijn doel hen te doden met den naasten slag, en ineens een volkomen voleinding met hen te maken. Is niet des Heeren bedreiging, hetzij wij het zien of niet, om alzo met dit geslacht te doen? Wanneer de mate der ongerechtigheid vol zal zijn, zijt dan verzekerd, dat de beker des toorns ook boordevol zal zijn, vol van

al de fiolen van de Goddelijke wraak. Maar dood en hel, vloek en toorn, zijn thans een stof tot jok en spotternij geworden bij dit onreine en verkeerde geslacht, welks verstand en consciëntie beiden bevlekt zijn; doch hoewel hun gewetens toegeschroeid, en hun zielen in een zorgeloze doodslaap zijn, hun verdoemenis zal echter niet sluimeren; want ‘het deel der gruwelijken zal zijn in den poel die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood’ (Openbaring 21:8). O, is dit niet stof tot allerdiepst beklag, dat wij in zulk een gevaar zijn wegens de besmetting en onreinheid van de dag welke wij beleven? Doch mogelijk zult gij vragen: Hoe bewijst gij deze uw beschuldiging?

B. Dit leidt mij tot de volgende bijzonderheid, welke was ten tweede, om enige kenmerken of bewijzen van deze onreinheid aan te tonen, die er waarlijk zeer vele zijn. Kan niet een iegelijk die maar voorbijgaat zelfs talloze gronden van beklag lezen? Wat willen al die gruwelijke hoererij, overspel, onreinheid, dronkenschap en allerlei goddeloosheid, zweren, liegen, bedriegen, stelen, sabbatschenden, verachten van Gods Woord en instellingen, die thans plaats hebben, toch te kennen geven? Roepen zij niet allen en als met één stem uit, dat dit ons geslacht nog niet gewassen is van zijn drek? Is niet de ongodsdienstigheid, losbandigheid, en de ontheiliging van Gods Naam, een zaak daar men openlijk voor uitkomt, en welke men schaamteloos belijdt? Doch ik zal mij nu alleen ophouden om de drie volgende bewijzen in het algemeen voor te stellen, dat ons ware reinheid ontbreekt. Och, of wij de stof van ons beklag eens recht mochten zien!

1. Het eerste bewijs is in de onreinheid van onze gevoelens of genegenheden. Zijn die niet vleselijk en onrein? Zeker, waar iemands schat is, aldaar zal ook zijn hart zijn. Wat zijn uw gedachten ‘s morgens en uw overleggingen des daags? Waarheen zijn dezelve uitgestrekt, naar aardse of naar hemelse dingen? Het is zeker een stof van beproeving voor een kind van God, wanneer hij ondervindt, dat zijn genegenheden aards, vleselijk en ijdel zijn; maar de onreine zondaar laat in tegendeel de satan, de wereld en duizenden begeerlijkheden, dagen en tijden lang met zijn genegenheden weglopen, zonder dat hij er ooit een verbroken hart of wezenlijke bekommering over heeft.

2. Een ander blijk zijn onze onreine woorden, welke de vruchten van onze genegenheden zijn; want, ‘uit den overvloed des harten spreekt de mond; de goede mens brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de boze mens brengt boze dingen voort uit den bozen schat’, zegt de Zaligmaker (Mattheüs 12:34-35). Wanneer het hart vol is van enig ding, zal het aanstonds gereed zijn om hetzelfde op te geven; gelijk een vol vat overloopt, wanneer men het beweegt, zo zal ook een hart, dat van de wereld vol is, over de lippen, als het ware, heen lopen, en altijd daarvan spreken; of, zo een onrein mens de huichelaar speelt, en zijn geveinsdheid door goede woorden wil bedekken, zo is hij echter buiten zijn element; het is zijn natuurlijke spraaktoon niet, of het valt hem niet gemakkelijk om zijn tong voor God te gebruiken; het is waar, een godzalige kan somtijds de tong, als het ware, gebonden en aan zijn gehemelte verkleefd zijn, doch alzo is het altijd niet gesteld.

3. Een derde blijk hiervan is de onreinheid van onze daden. Hoe is het ten opzichte van uw daden, omtrent aardse en hemelse dingen gesteld? Hoe veel moeite en zorg wendt gij niet aan, ter verkrijging van het aardse, en hoe weinig moeite besteedt gij ter verkrijging van de hemelse en geestelijke dingen Gods! En is dit niet een duidelijk bewijs van vleselijke gezindheid en onreinheid? Hoe zijn uw daden met opzicht op de zonde en uw plichtsbetrachtingen? Hoe weinig zorg draagt gij, om de zonde te

vermijden, zo in uzelf, als omtrent anderen! En hoe weinig legt gij het er op toe, om de plichten van de godsdienst te betrachten, hetzij die verborgen of openbaar zijn! Hoe is uw handelwijze ten aanzien van God en van uzelf? Hoeveel tijd besteedt gij voor uzelf en uw eigen zaken, en hoe weinig tijd besteedt gij voor den Heere en voor de zaak Gods! Levert dit niet een duidelijk bewijs van uw onreinheid op? Hoe handelt gij ten opzichte van de wereld en de godsdienst, wanneer die beiden, als in vergelijking komen, en tegen elkaar overstaan? De wereld zegt: die zaak moet geschieden; God zegt: nee, die zaak moet niet geschieden; zij strijden tegen elkaar; één van die beiden moet zeker nagelaten worden; wat is de uitslag? Wel, men laat God en godsdienst liever varen, dan zijn geliefkoosde wereldse bezigheid; dit ontdekt immers onreinheid? Nog eens, hoe handelt gij ten opzichte van Gods Woord? Het onreine hart kan de reinheid van het hart of de dingen die des Geestes Gods zijn niet smaken; want hetgeen uit het vlees geboren is, smaakt de dingen die des vleses zijn; maar hetgeen uit den Geest geboren is, smaakt de dingen die des Geestes zijn. Nu, als gij onder het gehoor van het Woord u bevindt, smaakt gij dan wel iets anders dan alleen aardse en vleselijke dingen! Immers nee. En wat is er de reden van? O, de onreine mens doet met de ganse predicatie niet anders dan daarin alle ijdelheid te verzamelen; en kan bij maar een enig woord vinden tot voedsel voor zijn ijdel verstand, hij zal het aanstonds gretig aannemen; de nieuwsgierige luistert maar of er iets in is, hetwelk zijn nieuwsgierigheid voldoet en zal dat aanstonds smaken; die zich op geleerdheid toelegt, tracht te letten op het geleerde dat er in is en zal dat smaken, ja hemelhoog verheffen; maar een geestelijk mens staroogt inzonderheid op het geestelijke daarin; dat is hem ten hoogste aangenaam, en hij vindt er wezenlijk voedsel in voor zijn ziel. Zie 1 Korinthe 11:6. Eindelijk in één woord: waar lopen uw daden op uit, met opzicht op uw geweten en ware belangen? Als het behouden van een goede consciëntie en onze wereldse belangen in vergelijking met elkaar komen, zo kunnen wij uit onze handelwijze de wegen weten, of God of de wereld onze Heere is, want tot dien tijd toe weten wij niet wie onze meester is; maar wanneer onze consciëntie ons de ene zaak gebiedt en de wereld een andere, zodat de wereld en de godsdienst hierin onmogelijk kunnen tezamen gaan, dan is dat de toetssteen van een rein, geheiligd hart. Wanneer een hond twee mensen volgt weet men niet zo lang zij tezamen wandelen, aan wie van beiden hij behoort; maar wanneer zij aan een scheidsweg komen en de één het ene, en gene het andere pad inslaat, dan zal men gauw bespeuren, wie de meester van de hond is. Zo is het ook hier: zolang de wereld en de godsdienst tezamen gepaard gaan, en iemand die beiden tegelijk geniet, kunnen wij niet weten, welke van die beiden zijn hart bezit; maar wanneer die op een scheidsweg komen, en God hem tot deze maar de wereld hem tot die weg roept, zo zal hij, indien God zijn Heer is, de godsdienst volgen en de wereld laten varen; doch indien de wereld zijn heer is, zal hij die en haar begeerlijkheden volgen, en God, zijn geweten en de godsdienst verzaken.

O, mijne vrienden! is het niet aller-beklaaglijkst dat er zovele blijken zijn, dat wij de ware reinheid missen, hoewel die anders zulk een nodige en aller-uitmuntendste zaak in zichzelf is? Ja, wat is het te beklagen dat er zelfs onder Gods keurlingen en kinderen, zo weinig van deze reinheid wordt gevonden! Hebben zij hun eerste liefde niet verlaten? Ja zijn zij niet als het ware van uit den hemel, waarin zij somtijds opgetrokken waren, gevallen en nedergezonken in de diepste en benedenste delen der aarde? Hoe zijn zij in vele opzichten aardsgezind geworden! Hoe is deze afwijking hun tragsgewijze en dikwijls eer zij het gewaar werden, overkomen! Gelijk het met Nebukadnezars beeld was, welks hoofd was van goud, zijn borst en armen van zilver, zijn buik en zijn dijen van koper, zijn schenkelen van ijzer en zijn voeten van leem,

alzo is het ook met vele afwijkende christenen in deze onze dagen gesteld; zij hebben een gouden hoofd gehad, en zijn met een gouden eeuw begonnen, maar nu zijn zij nedergebracht tot aan de leem en voeten. Hoe hemelsgezind zijn sommigen van u voorheen geweest! Maar helaas, hoe aardsgezind zijn zij nu integendeel geworden! Wat waren toen de plichten en instellingen van de godsdienst liefelijk en aangenaam; maar wat zijn zij nu in tegenoverstelling verdrietig en vermoeiend! Hoe ijverig waren sommigen eertijds voor Gods eer, en tegen alle zonden aangekant, maar hoe koud en lauw zijn zij nu integendeel geworden! En daarom, o kinderen van God! sta er naar, om toch een recht inzien te krijgen in de noodzakelijkheid van meerdere reinigmaking, en om verlossing deelachtig te worden van die verwaarlozing van genade en van dat gebrek aan reinheid welke nog zo veel bij u plaats heeft, ja roep vuriglijk tot God dat Hij u Zijn Geest schenkt, Wiens ambt en werk het is om u te reinigen, te wassen en te heiligen. Oefen diep beklag over de onreinheid van de tijd welke gij beleeft, en ook over uw eigen onreinheid en zonde, en leg uw bevlekte zielen bij de reinmakende fontein, en de reinigende genademiddelen neder, met uit- en opzien tot den Heere, om Zijn rijken zegen er mee gepaard en vergezelschap te doen gaan. Daar zijn twee voorname stukken met betrekking tot dit onderwerp, waarvan de meeste mensen ten enenmale zijn vervreemd. Het ene is rechte kennis van de zonde van hun natuur; het andere is, kennis aan de natuur van hun zonde; en dit zijn echter twee voorname stukken, welke wij allen moesten ter harte nemen; namelijk, de zonde van onze natuur, dat wij een dood lichaam, een lichaam der zonde en des doods in ons omdragen, en de natuur van onze zonde, bestaande in een overtreding van, en een volkomen ongelijkvormigheid aan de heilige wet Gods. Niettegenstaande het onze ellende is, dat wij een zondig hart hebben, het is nochtans een voorrecht wanneer wij het als zodanig zien; want overtuiging is de eerste stap tot ware bekering. En hoewel er velen zijn, die ten opzichte van hun staat, vuil en onrein genoeg zijn om verdoemd te worden, echter zijn er maar weinigen, die zich ten aanzien van hun gevoel en hun overtuiging, vuil en onrein genoeg zien, om zich te laten zaligen; ja, hoewel zij vuil en onrein zijn in Gods ogen, zijn zij nochtans in hun eigen ogen rein. Daar is een geslacht, dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet is gewassen.

DERDE GEBRUIK VAN BESTRAFFING EN OVERTUIGING

Ten derde. Het volgende gebruik dat wij van deze leer maken, is dat van bestraffing en overtuiging. Deze leer bestraft allerlei soort van onreinheid, ongodsdienstigheid en onheiligheid, als rechtstreeks overstaande tegen die reinheid en heiligheid, waarvan wij de noodzakelijkheid en uitmuntendheid hebben aangetoond. Zij bestraft al de vuilheid welke tegen deze reinheid overstaat, en alhier is een ruim veld, een wijde zee, die ons verlegen doet zijn waar te beginnen of waar te eindigen, dewijl er zo vele bevlekkingen en besmettingen van vlees en geest gevonden worden, die noodwendig aan bestraffing onderhevig zijn. Wij zouden hier gevoeglijk al de geboden van Gods zedelijke wet kunnen doorlopen, en aantonen welke zonden en onreinheden, als lijnrecht tegen ieder gebod daarvan strijdende, bestraft moeten worden. Maar ach, dat het God eens behagen mocht, om die zelf, tot bestraffing en overtuiging van zonden, aan onze harten en consciënties toe te passen! Ik zal daarom om het gebruik van deze leer nog vaster aan te dringen, zo ten aanzien van de onbekeerden, welke nog onder de heerschappij en kracht van de zonde zijn, als ten opzichte van de godzaligen, die er door overweldigd mochten zijn geworden, kortelijk:

1. Opnoemen enige soorten van die onreinheid en besmettingen, waarover wij diep bekommerd, en waarvan wij overtuigd behoorden te zijn.

2. Enige bewijzen opgeven om deze gehele of stuksgewijze ontbering van reinheid en heiligheid te betogen, ten einde de misdaad bewezen zijnde, wij die erkennen en onszelf daarom veroordelen mogen.

1. Wat dan het eerste betreft, namelijk om enige soorten van onreinheden en besmettingen op te noemen, och, of wij die erkennen mochten, en er volkomen overtuigd van zijn. Dezelve brengen wij voornamelijk tot drie bijzonderheden:

A. Tot de onreinheid en zondigheid van onze natuur.

B. De onreinheid en vuilheid van ons hart en onze gedachten.

C. De onreinheid en snoodheid van ons levensgedrag en onze wandel, bijzonder daar wij leven onder het dierbare Evangelie.

A. Wat de onreinheid en zondigheid van onze natuur betreft, dezelve is klaarblijkelijk; weliswaar, velen hebben er nooit aan gedacht, zijn er nooit van overtuigd geworden, en hebben er zich nooit over beklagd, maar zo echter dezelve niet weggenomen wordt, zullen zij altijd onreinen blijven. Nu, om de zodanigen van de uitgebreidheid van deze besmetting van hun natuur, volkomen te overreden, zullen wij de grootheid daarvan, in deze bijzonderheden overwegen.

1. Dat wanneer de melaatsheid en besmetting zich algemeen en overal verspreidend betoont, zij dan zekerlijk groot moet zijn; maar aldus is het hier gelegen: de besmetting, de bevlekking, en de zonde van onze natuur, is een algemene melaatsheid, welke zich over al onze vermogens heeft verspreid; ons verstand, onze wil, genegenheden, rede, consciëntie en ons geheugen, ze zijn allen bevlekt en allen tezamen onrein geworden; wij, in zonde geboren en in ongerechtigheid ontvangen zijnde, zijn van nature niets anders dan een lichaam der zonde en des doods.

2. Wanneer de plaag en besmetting in een huis zo zwaar is, dat er geen ander hulpmiddel kan tegen uitgevonden worden, om die weg te krijgen, dan het huis waarin zij is, omver te halen, dan moet zij zekerlijk zeer groot zijn; maar zo is het ook hier gelegen: de zonde van onze natuur is zo groot, dat niets dan de afbraak van ons huis die kan genezen. Sommigen willen het huis door opvoeding verbeteren, maar al de lijm en kalk van verkregen vermogens of beschaafde zeden zullen het nooit teweegbrengen, zolang onze natuur door de wedergeboorte niet vernieuwd geworden is; en dan zelfs, wanneer wij al wedergeboren zijn, zal deze melaatsheid nog gedurig uitbreken; zodat niets die geheel en volkomen uit zal roeien, dan de dood, wanneer die onze lemen hut verbreekt.

3. Overweeg, dat die zonde, welke het aller-onvermoeiendst is, en welke iemand met de grootste vermoeiing najaagt, zekerlijk zeer groot moet zijn; maar evenzo is het met de zonde van onze natuur gelegen; zij is aller-onvermoeiendst, gelijk een fontein onvermoeid is, in het gedurig water opgeven. Iemand kan wel moe worden van het water uit de fontein weg te halen, maar de fontein wordt nooit moe van het water op te geven; zo kan ook de zondaar wel moe worden van de zonde te bedrijven, maar de zondige natuur wordt nooit moe. Iemand kan zich wel vermoeien met lang op enig bijzonder voorwerp te zien, maar zijn oog is nooit moe van het te beschouwen, dewijl het deszelfs natuur is om te zien; zo kon de zondaar ook in het bedrijf van deze of gene bijzondere zonde moe worden, maar hij wordt het zondigen echter nooit moe, dewijl het hem natuurlijk is.

4. Overweeg, dat die zonde, welke de grondoorzaak is van al onze wederinstortingen in en van al onze wederkeringen tot de zonde, ontwijfelbaar zeer groot moet zijn. Nu, wat is de oorzaak van ons gedurig weder vallen in, en wederkeren tot de zonde, na al

ons berouw en de verbeteringen die wij hebben aangewend? Niets anders dan onze verdorven natuur. Neem bijvoorbeeld water: al is het nog zo heet gemaakt, het zal weer koud worden; maak het andermaal heet, het wordt weer koud; wat is er de reden van? Omdat koud te zijn, zijn natuur is; zo is het ook hier: waarom keert de zondaar weder tot de zonde, na al zijn berouw en verbetering? Het is omdat die hem natuurlijk eigen is!

5. Die zonde, welke het minst beklagd wordt, en waardoor onze andere zonden het meest verontschuldigd worden, moet zekerlijk een zeer grote zonde zijn. Nu, van alle zonden wordt over de zonde van onze natuur, het minste beklag geïoefend, en daardoor wordt die ook als een dekkleed voor onze andere zonden gebruikt. Het is: 'Verontschuld mij, want het is mijn natuur; ik ben driftig, maar het is mijn natuur; ik ben zo en zo gesteld, maar het is mij natuurlijk eigen!' De arme mens verontschuldigt er zich mee, en daarom beklagt en betreurt hij het niet.

6. Die besmetting, welke het meest overheersend is, moet een grote besmetting zijn; maar zulks is de zonde van onze natuur. Wat men tot heersende zonde te brengen heeft, wordt dikwijls door vele kenmerken betoogd en aangewezen, en sommige dadelijke zonden kunnen boven anderen heersend zijn. Maar onze natuur-zonde is de aller-overheersende: het is 'de zonde die heerst tot den dood' (Romeinen 5:21). O, sta er dan toch naar, om recht van deze zonde overtuigd te worden, en derzelver kracht in u te laten verbreken.

B. De onreinheid en besmetting van onze harten en gedachten is datgene waarover wij diep aangedaan, en waarlijk van overtuigd behoorden te zijn. Helaas, hoe weinig wordt de onreinheid van het hart betreurd! Velen menen dat hun gedachten tolvrij zijn, doch zij zijn niet alsoo voor den Heere, maar integendeel verbonden tot gehoorzaamheid aan Zijn wet, als een God zijnde, Welke 'het hart doorzoekt en de nieren beproeft, om een iegelijk te vergelden naar zijn wegen, en naar de vrucht zijner handelingen', namelijk de handelingen van zijn hart; want de gedachten zijn de daden van ons hart, dat zeker 'arglistig is, meer dan enig ding, ja het is dodelijk; wie zal het kennen?' (Jeremia 17:9-10). Nu, de zonde en besmetting van het hart is groot, wanneer wij de volgende bijzonderheden overwegen:

1. Die zonde, welke het aller-ongeneeslijkst is, moet een grote zonde zijn, maar de zonde van het hart is de aller-ongeneeslijkste zonde, evenals een geheime of verborgen wond in het lichaam of een kwaal in de ingewanden, het ongeneeslijkst is. Zodanig nu is het met de zonde van onze gedachten en de plaag van ons hart gesteld. Wij hebben daarom nodig die recht te leren kennen en er van overtuigd te worden.

2. Die zonde, welke andere zonden voortbrengt, moet zekerlijk zeer groot zijn; nu, zondige gedachten brengen zondige daden voort, beide in de godvruchtigen en in de goddelozen. In de godzaligen blijkt het, uit het geval van Abraham (Genesis 20:11-12): 'Want ik dacht: alleen is de vreze Gods in deze plaats niet, en daarom zeide ik: zij is mijn zuster'. Zij was waarlijk zijn zuster, en hij loog niet met zulks te zeggen, maar hij veinsde en hield de waarheid verborgen, een verkeerd bedeksel gebruikende om zichzelf te behouden. En wat was toch het beginsel van al dit kwaad, anders dan de blote opkomst van een zondige gedachte? Want ik dacht, alleen is de vreze Gods in deze plaats niet. Bij de goddelozen is het even alsoo gesteld (Psalm 50:21): 'Gij meent dat Ik ten enenmale ben gelijk gij'. De goddelozen stelen, liegen, plegen dronkenschap, hoererij, bedrog, en zijn kwaadsprekers van hun naasten. Maar wat is de oorzaak? Hoe komen zij tot al die kwaden? Alleen door hun gedachte: gij meent dat Ik ten enenmale ben gelijk gij.

3. Door zondige gedachten worden de zonden, welke wij voormaals bedreven hebben, en die reeds verstorven waren, weer levend gemaakt en in onze boezem opgewekt, door aan dezelve met vermaak te denken. Gelijk de tovenares te Endor Samuël riep, die reeds in het graf lag en gestorven was, zo roept ook een bekoorlijke gedachte een zondige daad uit het graf der vergetelheid, hoewel zij lang tevoren gestorven was. Hierdoor nu worden de zonden, die tevoren reeds dood en verstorven waren, weder levend gemaakt en als bij vernieuwing weder opgewekt.

4. Door zondige gedachten kan iemand in de zaak zich aan een zonde schuldig maken, welke hij nooit met de daad heeft begaan; en dus kan de Heere hem daarom straffen. Gelijk de Heere eens tot David in een ander geval zeide: Dewijl het in uw hart geweest is om Mij een huis te bouwen, zo zal Ik uw huis bouwen, zo zegt Hij ook tot de zondaar in een weg van straf: Dewijl het in uw hart was om dit kwaad te doen, hoewel gij het niet gedaan hebt, zo zal Ik u daarom straffen, Christus schat de overspelige gedachten als overspel, en toornige gedachten doodslag en moord. Helaas! wat zal de dag des oordeels ons gans andere beschouwingen, dan wij nu hebben, van de zonde opleveren, wanneer de onkuise gedachten hoererij, de overspelige gedachten als overspel en de wraakzuchtige gedachten als doodslag zullen geoordeeld worden, hoewel men die met de daad niet heeft begaan!

5. Door zondige gedachten krijgt de zondaar van zijn bekering berouw. Hij zondigt en heeft er smart en droefheid over; maar na die droefheid en bekering denkt hij weer aan zijn zonde met vermaak. Wat is dit toch anders, dan berouw over zijn bekering te hebben? Want gelijk men, zich bekerende, droefheid over de zonde heeft, zo kunnen wij ook, door aan onze zonden met vermaak terug te denken, berouw krijgen van onze bekering; nu, is dit niet een allerverschrikkelijkst kwaad, dat men berouw van zijn bekering heeft!

6. Die vuile modderpoel, welke tot op de bodem niet doorzocht, die afgrond van verborgen ongerechtigheid, welke wegens zijn diepte niet gepeild kan worden, moet zekerlijk zeer groot en diep zijn; maar alzo is het met de zonde van ons hart gesteld: 'zij is arglistig, meer dan enig ding, ja, dodelijk; wie zal het kennen?' (Jeremia 17:9). Met één woord, 'uit het hart komen voort boze bedenkingen' (Mattheüs 15:18-19).

C. De onreinheid en besmetting van ons levensgedrag en onze wandel, bijzonder daar wij leven onder het Evangelie, is hetgeen waarover wij aangedaan en van overtuigd behoorden te worden; want zonden onder het Evangelie zijn grote zonden. Vraagt gij waarom? Ik antwoord:

1. Zonden onder het Evangelie zijn groot, omdat ze zonden tegen het hulpmiddel zijn; en van alle andere zonden, zijn zonden tegen het hulpmiddel de allergrootste. Het grootste hulpmiddel tegen de zonde is het Evangelie der genade Gods, de blijde boodschap van een gekruiste Heiland, Wiens naam Jezus is, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden. De beloften zijn ook het hulpmiddel; en daarom: onder het Evangelie te zondigen is tegen het genees- en hulpmiddel aan te zondigen; ja een zondigen tegen de allergrootste verplichting van genade en goedertierenheden, welke ons aangeboden worden; en door daartegen te zondigen, verplichten wij dan die zelfde genade en goedertierenheid Gods, welke anders onze grootste vrienden zouden zijn, om onze grootste vijanden en tegenstanders te worden.

2. Hoe meer tegenstrijdigheid er tussen de staat en het karakter van de zondaar en de zonde is, des te erger is zijn zonde; evenals de onrechtvaardigheid veel erger in een rechter is, dan in een ander. Nu, daar is een grote tegenstrijdigheid tussen het

Evangelie, en den mens welke onder hetzelfde zondigt, omdat het rechtstreeks tegen zijn belijdenis overstaat.

3. De zonde, die onder het Evangelie plaats heeft, is de aller-dwaaste en nadeligste, zo ten opzichte van onszelf als van anderen; ten aanzien van onszelf, even gelijk vergif, hetwelk in een zak, of iets dat warm is, besloten ligt, het aller-gevaarlijkst is, zo is ook de zonde die men onder het Evangelie begaat, het aller-dodelijkste vergif, omdat het door de hitte van het Evangelie verwarmd wordt, en voor anderen is het ook nadeliger, omdat zij er het meest door verhard worden.

4. De zonde onder het Evangelie is de arglistigste, omdat zij vele bedrieglijke voorwendselen en uitvluchten heeft, en daarom is zij de ergste. Een zondaar onder het Evangelie gebruikt vele valse bedekselen voor zijn zonde, vele onderscheidingen om zijn zonde te vernissen en veel kennis om die te bedekken. Door deze kennis is hij dikwijls in staat om voor zijn zonde te kunnen pleiten, en die door velerlei onderscheidingen te verdedigen; bijvoorbeeld: dat het een zonde uit zwakheid is; dat zij gelegenheid geeft om de genade nog overvloediger te doen worden, en langs vele zulke wegen, hoont hij de genade, even alsof die hem aanmoedigde om te zondigen. Nu, dezulken die onder het Evangelie geboren en opgevoed worden, kunnen vaak hun zonden, door hun evangelische bevattingen verdedigen, en daarom zijn zij erger dan anderen.

5. De zonde onder het Evangelie brengt een blaam op de grote dingen Gods; namelijk op de heerlijkheid en genade van God in het Evangelie aangeboden. En hoe groot een zonde is die, welke een blaam en versmading op de grootste liefde, de uitnemendste goedertierenheid, de liefelijkste aanbiedingen en de grootste zaligheid legt!

6. De zonde onder het Evangelie is de aller-gevaarlijkste zonde, en daarom is dezelve zeer groot. 'Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven?' (Hebreeën 2:3). Die onder het Evangelie zondigt, zondigt veel zwaarder dan anderen, welke dezelfde zonden die hij doet, bedrijven, maar die niet onder het Evangelie geboren zijn; want de dienstknecht, die zijns Heeren wil geweten en niet gedaan heeft, zal met vele slagen geslagen worden. O, mijne vrienden! tracht toch van deze zonden en derzelver verzwarend kwaad overtuigd te worden; van de zonde van uw natuur, de zonde van uw hart, de zonde van uw leven onder het Evangelie, want zij zijn grote zonden en onreinheden.

2. Ons tweede stuk was om enige bewijzen op te geven, om deze gehele of gedeeltelijke ontbering van reinheid of heiligheid te betogen. Vele bewijzen kunnen als getuigen hiervan bijgebracht worden, om de beschuldiging te staven.

1. Het eerste bewijs is de kracht en heerschappij van de zonde. Waar de zonde opstaat, wordt de heiligheid terneder geworpen. Zijn de zonden en verdorvenheden nu niet even zo sterk en veel bij u, als die waren voor een reeks van jaren, niettegenstaande al de genademiddelen welke gij genoten, al de predicaties die gij gehoord, en al de verbintenissen waaronder gij zijt gebracht geworden? De kracht van de zonde levert een duidelijk bewijs op, dat uw reinheid of zwak is, of dat gij die geheel mist.

2. Een tweede bewijs is het gedurig en lichtelijk vallen onder elke verzoeking en beweging tot zonde. Zodra de verzoeking daar is, neemt zij aanstonds het hart in; ja zodra zij zich maar zien laat, wordt gij overwonnen. Is dit geen klaar en allerduidelijkst bewijs, dat gij de ware reinheid nog geheel mist, of er ten minste nog een zeer groot deel van mist? Al de godvruchtigen, welke in de heilige Bijbelbladen wegens hun uitmuntende heiligheid staan aangetekend, waren ook uitmuntend in het wederstaan van de verzoeken, zoals in Jozef, Daniël en anderen blijkt. Wanneer

iemand daarom weinig of geen verzoeking nodig heeft om in de zonde te vallen, zo is het een sterk bewijs tegen hem, dat hij nog onrein is.

3. Het derde bewijs is het vrezen en bezwijken in een dag van tegenspoed; ‘vertoont gij u slap ten dage der benauwdheid, uw kracht is nauw’ (Spreuken 24:10). Murmureert gij onder benauwdheid, of bezwijkt gij onder tegenspoed, het is een duidelijk bewijs van uw onreinheid, of van de zwakheid van uw genade.

4. Het vierde bewijs is dorheid en magerheid van de ziel (Jesaja 24:16); ‘Doch nu zeg ik: Ik word mager, ik word mager, wee mij!’ Alsof de kerk zeide: Beschouw eens dezulken onder mij die genade hebben, doch zie eens welk een armhartige magere en gebrekkige genade het is; hoe weinig geloof, hoe weinig liefde, hoe weinig ijver, hoe weinig bekering, hoe weinig kennis; en integendeel hoe veel ongeloof, onkunde, ontederheid in de wandel, verzuim van plichten, wettische gesteldheid, lauwheid, geesteloosheid, zelfverheffing, hoogmoed op godsdienstplichten, genaden en gaven van prediken of bidden, ja welk een afval, wankelbaarheid en onstandvastigheid er onder hen plaats heeft en gevonden wordt; zodat de weldadigheid van velen is, als een morgenwolk en als een vroeg komende dauw die schielijk heengaat.

5. Het vijfde bewijs is onverschilligheid. De grote en volstreckte onverschilligheid, die er onder vele christenbelijders gevonden wordt, toont hun gemis van ware reinheid aan; zij zijn onverschillig wie en wat zij horen, en of zij hun plichten en Gods instellingen waarnemen of niet; evenals andere Gallio's, welke zich geen van deze dingen aantrekken. Zeker, waar zo veel onverschilligheid is, kan weinig heiligheid, weinig ware geestelijke reinheid zijn.

6. Het zesde bewijs is volkomen losbandigheid; en zullen hier, zelfs de meer grove zonden van de dag en het geslacht waaronder wij leven, ja van deze gemeente, niet tegen hen kunnen getuigen, dat zij nog nooit van hun drek gewassen zijn? Is de dronkaard van zijn dronkenschap, de hoereerder van zijn hoererij, de overspeler van zijn overspel, en de boosdoener van zijn boosheid wel gewassen? Zijn niet velen in tegendeel schaamteloos in het zondigen geworden, hoewel de Heere hen tot geweene rouwklagen roept? ‘En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geweene en tot rouwklage en tot kaalheid en tot omgording des zaks. Maar zie, er is vreugde en blijdschap met runderen te doden en schapen te kelen, vlees te eten en wijn te drinken, en te zeggen: Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven’ (Jesaja 22:12-13). Daar was een geslacht onder hen, dat een spel van sterven maakte, en de spot dreef met een toekomstige staat: laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven; indien wij al een kort leven moeten hebben, laat het dan ten minste een vrolijk leven zijn. Hier is een brooddronken atheïsme; de ontkenning van een toekomstige staat ligt in de wortel van deze hun dierlijke lusten als opgesloten. Velen ontdekken hun verdoemelijke losbandigheid, door met hun eigen belijdenis te spotten, gelijk er van een zekere Franse koning verhaald wordt, dat hij een crucifix in zijn hoed droeg, hetwelk hij kuste, als een genoegzame voldoening, wanneer hij enig kwaad bedreven had. Velen die zichzelf christenen noemen, doen, wanneer zij enige grove zonde bedreven hebben, belijdenis daarvan met een: God, hoop ik, zal het mij vergeven, en keren daarop, evenals de hond weder tot hun uitbraaksel. Zij geven blijken van hun losbandigheid, door niet bestraft te willen zijn, gelijk klaar en blijkbaar is, uit hun houding en hun gedrag, omtrent allen die hen vermanen; schatten zij die wel als hun beste vrienden? O, nee! hun hart wordt integendeel, in gans bittere woede tegen hen ontstoken. Hoe zijn zij omtrent Gods Woord gesteld, wanneer hetzelfde hen bestraft, en hun lusten en begeerlijkheden tegenstaat en kruist? Zij achten hetzelfde enkel dwaasheid en hun vijand te zijn. Zij

geven duidelijk bewijs van hun grove losbandigheid, door hun vuilspregen en hun ontuchtige wandel (Kolossenzen 3:8; 2 Petrus 2:7).

7. Eindelijk, het zevende bewijs is zorgeloosheid omtrent en verachting van de middelen tot reinigmaking. Getuigt het verzuimen van de middelen ter reiniging niet tegen u? Bijvoorbeeld: Het gebed is een middel, hetzij dan in het verborgene of in het openbaar met onze huisgenoten; maar leeft gij niet in een aller-droevigst verzuim hiervan? Immers ja! Wel, bewijst dit dan niet uw onreinheid? Het Woord is een middel, door het aandachtig te horen, naarstig te lezen en zorgvuldig in ons hart te bewaren; met David zeggende: ik heb uw Woord in mijn hart bewaard, opdat ik niet tegen U zondige. Nu, welk recht gebruik maakt gij toch van Gods Woord? Verzuimt gij niet, bijzonder op weekdagen, om hetzelfde te horen, niettegenstaande gij bekwame gelegenheid hebt? Houdt gij u bezig om het van sabbat tot sabbat naarstig te lezen? Immers nee, want het stof dat op uw Bijbels ligt, zou zelfs in deze tegen u getuigen.

Ik heb eens gelezen van iemand, die aan Antipater, koning van Macedonië, een boek aanbood, hetwelk over de gelukzaligheid handelde, doch hetwelk hij weigerde aan te nemen, zeggende, dat hij geen gelegenheid had. Zo is het ook bij velen gesteld; zij hebben het boek, dat van de eeuwige gelukzaligheid handelt in hun huis; ja het wordt hun door Christus Zelf aangeboden om het te lezen, maar zij verzuimen de tegenwoordige tijd, en zeggen: wij hebben geen gelegenheid. Zij hebben zowel tijd om het gehoor van het Woord, door de week, als op rustdagen bij te wonen, maar het komt hun niet gelegen. Zij hebben overvloedige middelen tot onderwijs, veelvuldige catechisaties, om de zin van Gods Woord na te speuren, maar zij hebben geen gelegenheid. Zij konden vele kostelijke genademiddelen, bedestonden en godsdienstplichten bijwonen, indien zij er maar lust toe hadden, maar zij verzuimen die moedwillig, en zeggen: Wij hebben geen gelegenheid. Zij vinden wel gelegenheid om hun beroep, hun tijdelijke bezigheden, en zelfs ijdel verkeer met anderen waar te nemen, maar niet om het grote werk van God, van hun zielen, en van een geduchte eeuwigheid te behartigen.

Zijn deze dingen niet, mijne vrienden! als zovele sprekende bewijzen tegen u, die allen eenparig uitroepen, dat gij onrein zijt? Ik zou wel een menigte andere bewijzen als getuigen tegen u kunnen aanvoeren, maar dewijl in de mond van twee of drie getuigen alle woord bestaat, en de reeds bijgebrachte getuigen overvloedig in staat zijn om de beschuldiging te staven, zo zal ik mij daar nu niet mee inlaten. O, sta er dan naar om de beschuldiging eens recht ter harte te nemen, en van uw onreinheid en onheiligheid overtuigd te zijn.

Ik zal, om dit stuk te besluiten, nog twee besturingen, bij wijze van raadgeving kortelijk aan u mededelen, of zij door Gods zegen nog strekken mochten, om u van deze uw onreinheid te verlossen.

1. Zoek een rechte kennis van Christus en de dingen die des Geestes Gods zijn, te verkrijgen; kennis van Christus, op een zaligmakende wijze deelachtig te worden, geef aan de wortel van alle onreinheid een diepe en dodelijke wond; want, Zijn heerlijkheid aanschouwende, worden wij veranderd. Tracht ook bijzonderlijk ware kennis te verkrijgen van deze reinheid en heiligheid, van welke wij nu gesproken hebben; zo ten opzichte van derzelfer overeenkomst met, als onderscheid van de rechtvaardigmaking, want de vermenging van deze twee weldaden met elkaar, brengt vele wettische dromen voort. Waarin die met de rechtvaardigmaking overeenkomt, en waarin zij van dezelve verschilt, heb ik meermalen breedvoerig aangewezen; alleen zeg ik nu, dat zij overeenstemmen:

a. In haar uitwerkende oorzaak; de God Die rechtvaardigt, is ook de God Die heiligt.

b. In haar einde, hetwelk in beiden is de ere Gods.

c. In haar onderwerp: de uitverkoren gelovige zondaar; dezelfde mens welke gerechtvaardigd wordt, is ook degene die geheiligd wordt.

d. In het werktuig, namelijk het geloof; echter zijn die van elkaar verschillend, dewijl men in onderscheiden opzichten door het geloof gerechtvaardigd, en door hetzelfde geheiligd of gereinigd wordt; want, in de rechtvaardigmaking rechtvaardigt het geloof als een lijdelijk instrument, als een vat dat het water ontvangt; maar in de heiligmaking, reinigt en heiligt het geloof als een dadelijk instrument, als een oorsprong of springbron die water geeft. In de rechtvaardigmaking is het geloof als een hand waarin men iets ontvangt, een ontvangende hand; in de heiligmaking een werkende hand. Het geloof tot rechtvaardigmaking gaat in de orde der natuur voor, het geloof tot heiligmaking volgt, gelijk eerst de boom goed moet wezen, zal de vrucht goed zijn. In de rechtvaardigmaking wordt iemand als rechtvaardig geschat, in de heiligmaking wordt hij rechtvaardig gemaakt. In de rechtvaardigmaking wordt hij door een rechterlijk vonnis rechtvaardig verklaard, in de heiligmaking wordt hij rechtvaardig en heilig gemaakt door een geestelijke verandering en fatsoenering. In de rechtvaardigmaking wordt men Christus deelachtig, als den Heere in Wien gerechtigheden zijn, maar in de heiligmaking gebruikt men Hem als den Heere onze sterkte. Onze gerechtigheid ter rechtvaardiging is in Hem gelegen, als in de Oorzaak en Uitwerker; onze sterkte ter heiligmaking in Hem, als de wortel en springbron van dezelve, uit wien die aan ons wordt medegedeeld. In de rechtvaardigmaking werkt Hij ons ganse werk voor ons, zonder dat wij er iets toedoen, geheel en alleen; in de heiligmaking werkt Hij alle goede werk in ons en doet ons in hetzelfde bedrijvig zijn, dewijl Hij in ons werkt, beiden het willen en werken naar Zijn welbehagen.

2. Zijt gij aldus door de kennis van Christus en Zijn genade tot een vernieuwde staat gebracht, zoek dan ook uw begeerlijkheden en uw geestelijke vijanden te vervolgen, door hen dagelijks te kruisigen en met slingerstenen te werpen, totdat zij dood zijn. Ik zinspeel op 1 Samuël 17:40, alwaar wij van David lezen, dat wanneer hij tegen Goliath ten strijde uittrok, hij vijf gladde stenen uit de beek koos, die hij naar hem wierp. Met zinspelend hierop, zal ik vijf slingerstenen u aan de hand geven, die gij dagelijks naar uw geestelijke vijanden moet werpen.

a. De steen van al de ingestelde genademiddelen, die de Heere geboden en verordend heeft. Is het gebed een middel? Is Gods Woord zulk een middel? O, maak er dan gebruik van in 's Heeren sterkte!

b. De steen van Schriftuurlijke bewijsredenen; zulk een bewijsreden als Jozef gaf, zeggende: zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen God? en gelijk Asaf: 'Indien ik zou zeggen: Ik zal ook alzo spreken, zie, zo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht Uwer kinderen' (Psalm 73:15).

c. De steen van de beloften des Evangelies; van de zodanigen als: Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein zijn, Ik zal u een nieuw hart geven en Ik zal u een nieuwen geest geven in het binnenste van u. Dewijl wij dan deze beloften hebben, zo laten wij onszelf reinigen, van alle besmettingen des vleses en des geestes.

d. De steen van Christus' middelaarschap en voorbedding (Johannes 17:15,17): 'Heilig hen in Uw waarheid; Uw Woord is de waarheid. Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze'. O, tracht gebruik van Christus' voorbedding te maken!

e. De steen van Christus' dood en lijden. Zijn kruisdood is datgene, waardoor de zonde gekruist is. Maak gebruik van Zijn dood, zoek er kracht uit te halen en zie uit

naar den Heere, om genade en geestelijk verstand te verkrijgen, om deze stenen recht op het hoofd van de helse Goliath, namelijk van uw geestelijke vijanden te werpen.

VIERDE GEBRUIK VAN ONDERZOEK EN ZELFBEPROEVING

Het vierde gebruik van deze leer is dat van onderzoek en zelfbeproeving. O, mijne vrienden! tracht toch uzelf getrouw te onderzoeken, of gij deze evangelische reinheid al bij aanvang zijt deelachtig geworden, en of gij reeds in beginsel van uw drek gewassen zijt. Het is een zaak van het allergrootste gewicht en aanbelang, om uzelf in deze nauwkeurig te beproeven. De Heere roept u, om uzelf te onderzoeken en te doorzoeken opdat gij, wetende dat reinheid en heiligheid de grote voorbereidselen tot een eeuwig gelukstaat zijn, uzelf door gebrek aan onderzoek, niet voor een eindeloze eeuwigheid mocht ongelukkig maken. Ik zal, ten einde u in dit uw onderzoek enigszins behulpzaam te zijn:

A. Bij wijze van ontkenning enige kenmerken opgeven, rechtstreeks aanwijzende de zodanigen welke van hun drek nog niet gewassen zijn.

B. En dan stelligere wijze enige kenmerken u aan de hand geven, waarbij gij uzelf nederleggende, weten kunt of gij van uw onreinheid al gewassen zijt en bij aanvang aan deze evangelische reinheid (die wij reeds in derzelver natuur, noodzakelijkheid en uitmuntendheid aan u hebben voorgesteld) deel verkregen hebt.

A. Vooreerst dan; wij moeten bij wijze van ontkenning, enige kenmerken opgeven, welke rechtstreeks de zodanigen aanwijzen, die van hun drek nog niet gewassen, maar tot nog toe in hun onreinheid gebleven zijn. In het voorgaande gebruik van deze leer heb ik verschillende bewijzen als getuigen bijgebracht, van de onreinheid der eeuw welke wij beleven, die ik nu niet zal herhalen; maar er alleen nog deze en gene zaken bijvoegen, waaraan wij zullen kunnen beproeven hoe onrein wij zijn en hoe onrein het geslacht is, onder hetwelk wij leven. En, alhoewel sommigen van de dingen die ik op zal geven, ook enigermate bij de godvruchtigen kunnen plaats hebben, hoewel zij reeds in beginsel van hun drek gewassen zijn, zo is het echter zeker, dat de zodanigen die onder de ongedode, onbetreurde en onbeweende heerschappij van dezelve liggen, nog nooit van hun onreinheid gewassen zijn. De tekst zegt: daar is een geslacht, dat van zijn drek niet is gewassen, hoewel zij rein in hun ogen en vol van dodelijk zelfbedrog zijn, hetgeen de bijzondere hoofdzonde is, welke ik voornemens ben om in het derde en laatste leerstuk, wat meer van nabij te beschouwen, en daarom zal ik die nu niet verhandelen; maar gij ziet, dat behalve deze, ook alle andere zonden, verfoeiselen en onreinheden in de tekst worden opgesloten, die daarom ons gelegenheid geven om van allerlei soort van zonden te spreken, dewijl hij zegt: daar is een geslacht, dat van zijn drek niet is gewassen.

1. Daar is een geslacht van atheïsten, welke God niet vrezen, noch een mens ontzien; die in hun hart zeggen: er is geen God, en tevergeefs wensen dat er geen was. Daar is een geslacht van deïsten, die maar een andere soort van godverzakkers zijn, welke Gods voorzienigheid loochenen, en daarom den God der voorzienigheid lasteren; maar wat is er, behalve het grove en alleszins doorstralende atheïsme, daar velen bijna zelfs in het openbaar voor durven uitkomen, niet een ontzaglijk aantal mensen, die nooit van hun natuurlijke godverloochening gereinigd zijn; en welke, niettegenstaande zij zeer ontevreden zouden zijn, wanneer men hen atheïsten noemde, echter in hun gedrag en hun wandel de zodanigen zijn; dewijl zij, hoewel zij belijden dat zij God

kennen met de mond, Hem echter verloochenen met de werken. Zeker, dezulken zijn niet gewassen van hun drek.

2. Daar is een geslacht van onkundige mensen, die noch God, noch godsdienst, noch de grondbeginselen van het christendom kennen, maar die onder al de genademiddelen, bot en diep onkundig zijn en blijven; onder allerlei voorwendselen, met opzet, alle gelegenheden om hetzij door leerredenen of catechisaties onderwezen te worden, verzuimende. Zij zijn ten enenmale onkundig van Christus en den weg der zaligheid door Hem; onkundig van wet en Evangelie; van het verbond der werken en der genade. Zijn dezen wel van hun drek gewassen? O nee! het is, zegt God, een volk zonder enig verstand, daarom zal Hij Die ze geformeerd heeft, hun geen gunst bewijzen. En behalve deze grove onkundigen, is er nog een geslacht van letterkundigen, die wel een gedaante van kennis, enige algemene beschouwingen van de verborgenheden des Evangelies hebben, maar geen geopende ogen des verstands; de god dezer eeuw heeft hun zinnen verblind, zij gaan verloren, omdat zij geen kennis hebben. Zij zijn niet gewassen van hun drek; o nee! maar zij moeten als onkundigen nog vuiler worden.

3. Daar is een geslacht van spotters, welke alles wat ernstig en heilig is, verachten. Komen zij met de gemeente al op om de godsdienst bij te wonen, zij verachten die echter in hun harten. Horen zij de predicaatie, het is met afkerigheid; zij weten niet wat het is, er door gesticht te worden; wordt er gebeden, zij horen het nauwelijks aan; hun ogen zwerven overal om, en zij weten niet wat het is, zich in de gebeden met hun zielen te verenigen; worden er psalmen gezongen, zij verachten dat deel van de godsdienst en zitten met gesloten monden, terwijl anderen die openen om God te verheerlijken. Ik heb somtijds wel eens met droefheid opgemerkt, hoe, terwijl de gemeente ten minste zich in de weg stelde om openbaar door het zingen van psalmen God te loven, anderen ten zelfde tijd hun mond gesloten hielden, als wilden zij openlijk te kennen geven, dat zij die hemelse oefeningen geheel versmaden en verachten. Maar zij die geen lust betonen, om met de gemeente hier op aarde, God te verheerlijken, hoe onbekwaam zijn die ook, om het met de hemelse heirscharen, wiens werk het is den Heere te prijzen tot in eeuwigheid, ooit te kunnen doen! Daar is, zeg ik, een geslacht van spotters en verachters, ja van honers en versmaders van alle ingestelde godsdienst, waarvan God zegt: 'Ziet, gij verachters, verwondert u, en verdwijnt'. Zeker, dezen zijn van hun onreinheid nog nooit gewassen!

4. Daar is een geslacht van geveinsden en huichelaren, welke voorzeker niet van hun drek gewassen zijn. Die een huichelachtige betoning van lezen, horen, bidden, loven en zingen maken, maar zich vergenoegen met de uitwendige godsdienstplegingen, daarin berustende, zonder ooit de liefde, de kracht, en het leven van de godsdienst, bij ware ondervinding te hebben gekend; die wel den naam hebben dat zij leven, maar zij zijn dood. Wee u, gij geveinsden! die wel het buitenste reinigt, maar nooit van uw inwendige onreinheid gewassen zijt! Gij zijt den wit gepleisterde graven gelijk, die wel van buiten schoon schijnen, maar van binnen vol stank en verrotting zijn.

5. Daar is een geslacht van wettische mensen en zelfrechtvaardigen, welke omdolen, door zichzelf een eigen gerechtigheid op te richten, maar aan de rechtvaardigheid Gods niet willen onderworpen zijn. Zij schijnen veel op te hebben met rechtvaardigheid, heiligheid en goede werken, maar openbaren hun gemis daarvan, dewijl zij vervreemd en onkundig van de gerechtigheid van Christus zijn. Zij trachten de hemel door hun wettische pogingen te verkrijgen: 'Zij zoeken in te gaan, maar zij zullen niet kunnen' (Lukas 13:24). Zij zoeken de zaligheid, doch niet uit het geloof, maar als het ware uit de werken der wet. Zij wenden voor veel eerbied voor de wet te

hebben, en doen die echter smaadheid aan, door de gerechtigheid van Christus, waardoor de wet alleen in haar eer hersteld en volkomen vervuld is geworden, te verwerpen. Zij wanen heilig te zijn, en zijn echter nooit van hun drek gewassen, want zij zijn nog onder de wet. Dat woord van de apostel: de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade, kan ten aanzien van hen, geheel omgekeerd worden; namelijk, de zonde zal over u heersen, omdat gij niet zijt onder de genade, maar onder de wet.

6. Daar is een geslacht van bijgelovige mensen, welker godsdienst, alleen bestaat in uitwendige plechtigheden, die de Heere nooit bepaald heeft in Zijn Woord. Een heiden, Socrates, zeide in zijn tijd al: dat God gediend wilde zijn met die soort van dienst, welke Hij Zelf bevolen heeft; en zullen dan de zodanigen, die zich christenen noemen, niet vrezen en leren? Nu, ik bedoel hier niet alleen alle grove bijgelovigheid, van wat soort die ook wezen mag, maar alle onzuivere godsdienst. Zeker, zij zijn van hun drek niet gewassen, die geen belang in hun hart dragen, om de zuiverheid van de godsdienst, met betrekking tot derzelver wijze en instellingen, in tegenstelling van alle innengselen hoe ook genaamd, waardoor die verdorven wordt, voor te staan. Niets is er, hetgeen den toorn van een heilig God meer ontsteekt, dan de besmetting en ontering van Zijn dienst; want daar iets bij te voegen of onder te willen mengen, loopt niet alleen rechtstreeks tegen Zijn bevelen aan, maar legt ook een blaam op Zijn wijsheid, even alsof wij het gebrek in Zijn Woord, door onze eigen uitvindingen moesten aanvullen; en daarom, God veroordeelt het als een eigenwillige godsdienst, zeggende: ‘hun vreze, waarmede zij Mij vrezen’, of hun godsdienst daar zij Mij meereeren, ‘zijn mensengeboden, die hun geleerd zijn’ (Jesaja 29:13; Kolossenzen 2:22-23). Met één woord, het maakt de godsdienst tot een ijdele dienst; ‘tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen die geboden van mensen zijn’ (Mattheüs 15:9). Gelijk koper onder goud vermengd wordende, hetzelfde vals en ongangbaar maakt, alzo is het ook in deze met de godsdienst gelegen. Hierom doet de Heere die nadrukkelijke waarschuwing (Openbaring 22:18-19): ‘Want Ik betuig aan een iegelijk die de woorden der profetie dezes boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is’.

7. Daar is een geslacht van ergerlijke mensen, die dwalend in hun harte, in hun leer en hun leven zijn. Sommigen zijn van alle grondbeginselen ten enenmale ontbloomd, en worden omgevoerd met alle wind van leer. Anderen hebben verdorven en gruwelijke grondbeginselen, welke het Evangelie omkeren, en voor de zuivere en onbevleete godsdienst geheel verwoestend zijn. Het is reeds lang geleden een oude grondstelling geweest, die heden nog in wezen is, dat de leer van vrije genade en rechtvaardiging door het geloof zonder de werken der wet, lijnrecht strijdig is met de wet van Mozes en de ware heiligheid. Geen wonder daarom dat wij de christelijke leer tegen zulk een vuile laster behoren te verdedigen, dewijl de Heiland Zelf ons hierin voorgegaan is, zeggende: Ik ben niet gekomen om de wet te ontbinden, maar om dezelve te vervullen. Het is een dag van ergernis en dwaling; en om van al de dwalingen, welke thans als water schijnen ingedronken te worden, enigszins uitvoerig te spreken, dit komt mij voor een taak te wezen, die men in het voorbijgaan niet verrichten kan, maar die veel tijd vereist. Besmet te zijn in grondbeginselen, is een grote besmetting; en voorzeker, diegenen welke in de eerste en voornaamste grond- en hoofdwaarheden dwaalt, is nog niet van zijn drek gewassen.

8. Daar is een geslacht, dat er schaamteloos zijn werk van maakt, om zijn evenmens op allerlei wijzen te ergeren en te beledigen; Gods volk en kinderen te ergeren, is in deze dagen een gewone zaak bij vele belijders geworden; daar echter de Heere zegt: 'Wee dien mens, door welken de ergernis komt; het ware hem beter dat er een molensteen aan zijn hals gebonden en hij in de diepte der zee verdrongen ware, dan dat hij een van die kleinen, welke in Mij geloven, zou ergeren'. Zeker, de zodanigen die het zich niet aantrekken, of zij anderen ergeren door gedurig struikelblokken in hun weg te leggen, schijnen van hun drek niet gewassen te zijn.

9. Daar is een geslacht, hetwelk in diepe zorgeloosheid en ongevoeligheid als schijnt verdrongen te liggen, zonder het minste besef van hun zonde en gevaar te hebben, hoewel hun zonde groot, en hun gevaar ontzaglijk is. Zij gaan stijfhoofdig op hun eigen weg voort, en leven gerust onder al de roepstemmen van goedertierenheden of oordelen, welke de Heere hun schenkt, om tot Hem weder te keren. Hoewel de roepstem van de voorzienigheid hun nog zo ontzaglijk toeroept: Wat is u, gij hardslapende? Sta op, roep tot uw God; hoewel de stormwinden en orkanen van twisten en verdeeldheden, het schip van kerk en staat als bij de ogenblikken in gevaar van schipbreuk brengen, ja niet minder schijnen te bedreigen, dan de gehele verwoesting van de zichtbare kerk, zij slapen echter voort en menen dat alles veilig is: het is nog een weinig slapen, een weinig sluimeren, een weinig handvouwen om te slapen. Nu, als de zorgeloosheid en ongevoeligheid algemeen is, is het een bewijs, dat wij van onze onreinheid niet gewassen zijn.

10. Daar is een geslacht van afvalligen, die begonnen zijn met den Geest, en geëindigd met het vlees; welker begin was, als Nebukadnezars beeld, met een hoofd van goud, maar die geëindigd zijn met lemen voeten. Afvalligheid, afwijking en besmetting is geen zeldzame zaak meer in onze dagen, waarin de liefde van velen zo verkoeld is geworden, en de kerk haar eerste liefde verlaten heeft; ja waarin velen afwijken, met een onophoudelijke afwijking, waardoor men billijk mag vrezen, dat zij tot dezulken behoren, die zich onttrekken ten verderf. Over al de zodanigen spreekt Gods Woord een ontzaglijk vonnis uit. Die met zijn hart afwijkt, zal vervuld worden met zijn eigen wegen; die zijn hand aan Gods ploeg geslagen heeft en terugziet, is niet bekwaam voor het Koninkrijk Gods. Gewis, de zodanigen, welken de afval reeds als een hebbelijkheid eigen geworden is, die met de hond gedurig wederkeren tot hun uitbraaksel en met de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk, zijn althans van hun drek nog niet gewassen. Een afvallig geslacht, hetgeen God, Zijn dienst, zaak en aanbelang verzaakt, is van zijn onreinheid niet gereinigd.

11. Daar is een geslacht van lauwe Laodicezen, die noch koud noch heet zijn, en aan welke de Heere daarom dreigt, dat Hij ze uit Zijn mond zal spuwen, als hebbende geen ijver voor God, noch vrijmoedigheid om als getrouwe getuigen voor de zaak en het aanbelang van Christus uit te durven komen. In plaats hiervan, voert vleselijke wijsheid, onder de valse naam van voorzichtigheid en gematigdheid, zeer velen weg, die de verderfelijke raad van vlees en bloed opvolgen; en allen die de rechte weg inslaan en aan hun licht zoeken getrouw te zijn, veroordelen, beschuldigen en hun den moed benemen. Wanneer er eens door dezen of genen een doorslaande ijver voor de eer en heerlijkheid van God, in de één of andere zaak nadrukkelijk betoond wordt, geen wonder dat zulk een, dewijl hij zich tegen de algemene afval verzet, als een eigenzinnig en stijfhoofdig mens wordt aangemerkt, welke zichzelf maar bedoelt en boven anderen wil uitmunten; maar laster zal nooit in staat zijn om rechte ijver strafschuldig te maken of lauwheid te kunnen rechtvaardigen. Gewis, een onverschillig humeur, wat men er ook van denken mag, is in dezen een gruwel voor

de hoge God; die hier het zich niet aantrekt, of de ark van Dagon wordt opgericht, of Christus of Zijn vijanden overwinnen, hij zij dan ook wie hij zij, op hem mag toegepast worden, hetgeen de Heere zegt: wie met Mij niet is, die is tegen Mij. Men leest van een zekere keizer Anastatius genaamd, welke onmiddellijk van Gods hand door de donder werd doodgeslagen, omdat hij zich lauw in de zaak Gods gedroeg en niet ijverde tegen de sekte van de Arianen, welke in die tijd, zo algemeen begon verspreid te worden, dat men zeide dat de gehele wereld Ariaans geworden was.

12. Daar is een geslacht van losbandige mensen, die gelijk Ezau, het recht van hun eerstgeboorte verkopen voor een bete moes. Velen verkopen als het ware voor een geringe bete van wereldse goederen hun zielen, ja hun ganse zaligheid; en uit vreze dikwijls van een kleine erfenis of een gering werelds voordeel te verliezen, willen zij liever schipbreuk lijden aan het geloof en aan een goede consciëntie. Velen denken, dat zij een goede winst op een openbare markt hebben, hoewel zij hun evenmens met nog zoveel leugens en misleidingen, inkopen of verkopen, bedriegen, wanneer zij maar enig tijdelijk voordeel daardoor kunnen verkrijgen. Zij zouden zich liever van hun consciëntie, dan van een schelling ontdoen. Zeker, de zodanigen zijn van hun onreinheid niet gewassen.

Maar wat zal ik zeggen? Daar zou geen einde aan komen om van deze zaak te spreken. Daar is een geslacht, dat geen zorg voor zijn eigen zielen, noch voor de zielen van anderen draagt; zij lopen vast voort naar de hel en doen hun kinderen, vrienden en naastbestaanden, door hun kwaad voorbeeld, ook mede derwaarts gaan. Daar is een geslacht van hoereerders, echtbrekers en ontuchtige mensen, dat zonder berouw of verbetering op die zondige weg voortgaat; en welks geweten, door de gewoonte van zondigen, als met een brandijzer is toegeschroeid. Gewisselijk, de zodanigen zijn nog niet van hun drek gewassen.

Daar is een geslacht van dronkaards en wijnzuipers, dat zijn lust om van dronkenschap tot dronkenschap te gaan, nimmer genoeg kan boeten; het is hun rechterhand en hun rechteroog, welke, dewijl zij die niet uitroeien of wegwerpen kunnen, waarschijnlijk met hen naar de hel zal gaan; zij althans voorzeker, zijn niet gewassen van hun onreinheid. Daar is een geslacht van vloekers en zweerders, die den Naam Gods ontheiligen, hetzij door nadrukkelijke of door bastaardvloeken; om nu de openbare meenedigheid niet aan te halen, welke door verfoeilijke gewoonten, of verdraaiingen van de plechtige eed geschiedt. O wat maakt zij deze onze natie ontzaglijk schuldig, aan de aller-verfoeilijkste ontrouw en meenedigheid! Zeker, 'de HEERE heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen trouw, noch weldadigheid, noch kennis Gods in het land is; maar vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden; daarom zal het land treuren' (Hoséa 4:1-3). Daar is een geslacht van leugenaars, die er geen de minste consciëntie van maken, of zij de waarheid spreken of niet, tot hun naasten. Zij zijn uit den vader den duivel, die de vader der leugen is. Zijn dezulken wel van hun drek gewassen? O nee! Daar zal in het nieuwe Jeruzalem niets komen dat onrein is, of gruwelijk, of die leugen spreekt. Daar is een geslacht van sabbatschenders, bij welke Gods heilige dag zo weinig geëerbiedigd en geheiligd wordt, als andere gewone dagen; hoewel zij, omdat het een gewoon gebruik is, mede ter kerk gaan, zij maken er echter geen consciëntiewerk van, om zich te onthouden van hun eigen gedachten te denken, hun eigen woorden te spreken, of hun eigen werk en bezigheden waar te nemen op des Heeren dag. Ja, indien het niet tegen de gewoonte streed, zij zouden nauwelijks enig teken van uitwendig onderscheid vertonen; zijn dezen van hun drek gewassen? O nee, geenszins! Daar is een geslacht van kwaadaardige mensen en

stokebranden, dat in het vuur van twist en tweedracht leeft; niet in de liefde wandelende, noch den vrede met allen najagende; maar in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende; verblijd zijnde, als zij iets kwaads te vertellen hebben, en als zij een kwaad gerucht kunnen brengen op hun evenmens; uit lasterzucht, alle onnut geklap vlijtig najagende, en met alle gretigheid omhelzende. Zeker, dezulken zijn althans van hun drek niet gewassen. Daar is een geslacht van beledigende en onrechtvaardige mensen, dat er zich niets aan bekreunt, om hun eigen tijdelijk voordeel op de puinhopen van huns naasten bezittingen op te richten; niet bedenkende dat hetgeen door diefstal, roverij, onrechtvaardigheid of verdrukking gewonnen wordt, gewonnen wordt in het uiterste gevaar van de Goddelijke vloek, en het eeuwige verderf van hun onsterfelijke zielen. Van diezelfde natuur is het om een onrechtvaardig oordeel te vellen, of over een zaak uitspraak te doen, door wat gerechtshof, hetzij kerkelijk of wereldlijk, het ook geschieden mocht; wanneer aan vriendschap en toegenegenheid de voorrang boven recht en billijkheid gegeven wordt; en wanneer het vonnis van de rechter, niet naar recht, maar naar gunst en geschenken of omkoppingen gaat. Zeker, al de zodanigen zijn van hun onreinheid nog niet gewassen. Daar is een geslacht van verrotte belijders, die zich als boezemvrienden, in een aller-nauwst verkeer en vriendschap inlaten met de zodanigen, welke volslagen vijanden van God en alle godsdienst zijn; met gruwelijke zweerders, losbandige, onreine en goddeloze mensen, welke zij mogelijk als goede en eerlijke geburen aanzien, en daarom geen de minste weerzin in hun verkeer vinden, ja die zelfs, boven het gezelschap van de godvruchtigen achten, en de voorrang geven. Zij wandelen in den raad der goddelozen, staan op den weg der zondaren, en zitten in het gestoelte der spotters, en willen echter nog belijders heten, hoewel zij alleszins klaarblijkelijk schijnen te tonen, dat zij nooit van hun drek gewassen zijn. Daar is een geslacht van niet biddende mensen, die nooit hun knieën voor God met hun huisgezinnen buigen, en mogelijk het zeer zeldzaam of nooit in het verborgen doen. Nu, een niet biddend mens is een onrein mens, die van zijn drek niet is gewassen. Daar is een geslacht van trotse en zichzelf in alles bedoelende mensen, die als zij bidden of enige godsdienst plegen, als ledige wijngaarden zichzelf alleen maar vruchten dragen. Geestelijke hoogmoed en eigenbedoeling zijn de grootste vijanden van God; en wanneer hoogmoed op plichten, gebeden, predikgaven, en genade, in volle kracht heersende is, zodat men alle pogingen aanwendt om toegejuicht en boven anderen geëerd en geacht te worden, dan is het een bewijs, dat men van zijn drek nog niet gewassen is. Met één woord, daar is een geslacht van onwedergeboren mensen, hetwelk allen, die nog buiten Christus en de genade leven, insluit; die nog nooit overtuigd, bekeerd, en door een almachtige trekkende hand Gods, tot de zalige Verbondsmiddelaar, in den dag van des Heeren heirkraft zijn overgebracht geworden. Zeker, de zodanigen die niet wedergeboren zijn uit water en Geest, wiens werkingen zijn gelijk water, dat is, die nooit zalig gemaakt zijn door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes, zijn van hun onreinheid nog niet gewassen.

B. De tweede zaak, welke wij in dit gebruik tot onderzoek en zelfbeproeving, beloofd en voorgesteld hebben, was, om stilliger-wijze, enige kenmerken op te geven van de zodanigen, die bij aanvang van hun onreinheid gewassen, en dus deelgenoten van deze evangelische reinheid zijn. Mogelijk zal deze en gene al gedacht hebben: Worden al die mensen, welke gij reeds hebt opgenoemd, daarvan uitgesloten, dan zullen er maar zeer weinigen gevonden worden, die van hunne geestelijke onreinheid gewassen zijn. Het is waar, ik erken dat het maar weinigen zijn; want allen die nog onder de kracht en

het heerschappijvoerend gebied van enige zonde, welke ik reeds heb opgegeven, leven, zijn uitgesloten. Maar om de weinigen die er nog zijn te hulp te komen, opdat zij weten mogen, dat zij in beginsel iets van deze geestelijke reinheid deelachtig zijn, en om anderen die het nog missen, daarvan nader te ontdekken, opdat zij zich verootmoedigen en tot den Heere daarom mogen roepen, zoo zal ik, met opzicht op deze geestelijke reinheid dezelve ter beproeving voorstellen, ten aanzien van deszelfs wortel, vruchten, bijzondere delen, volmaaktheid, middelen; en het einde. Wat dan de wortel en de oorsprong van deze reinheid, ter beproeving en onderzoeking betreft, wij zeggen:

1. Dat de wortel van deze evangeliereinheid gelegen is, in afgebracht te worden van de wet. Dit zal mogelijk velen toeschijnen een wonderspreuk te zijn, dat heiligheid en gelijkvormigheid aan de wet haar grondslag en wortel zouden hebben in afgebracht te worden van de wet. Het is zo, maar het is echter een zekere en eeuwige waarheid Gods; de grote kruisgezant, Paulus, zal het uit zijn eigen bevinding voor ons bewijzen (Galaten 2:19), zeggende: 'Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou'. Daar is geen Gode leven in het stuk van reinheid en heiligmaking, tenzij wij in het stuk van rechtvaardigmaking, aan de wet gestorven, en van de wet afgebracht zijn. Wij moeten eerst de wet, als een grond van aanneming verzaken, eer wij die kunnen gebruiken als een regel van gehoorzaamheid. Wij kunnen die nooit tot de standaard van heiligheid stellen, zolang wij die als een voorwaarde van leven maken, want zolang wij zulks doen, zijn wij onder de wet; dus onder de kracht en heerschappij van de zonde, en daarom vervreemd van de genade Gods, welke ons alleen krachtdadig onderwijst, om alle goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden te verlaten, en matig, rechtvaardig en godzalig te leven in deze tegenwoordige wereld. Nu, mijne vrienden! wat zegt gij? Zijt gij wel ooit van de wet, door de dodende slag van een Goddelijke overtuiging, en door de hartverbrijzelende slag van een ware vernedering, afgebracht? Zijt gij wel ooit van het kwaad, de schuld, de kracht van de zonde, en van Gods rechtvaardigheid, indien Hij u daarom wilde verwerpen, overtuigd geworden? alsmede van de geestelijkheid en uitgebreidheid van de wet? zodat, toen het gebod kwam, de zonde is levend geworden, doch gij zijt gestorven?

2. Deze geestelijke of evangelische reinheid heeft haar grond en wortel in een huwelijksvereniging met Christus; 'gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden' (Romeinen 7:4). Gelijk er geen wettige kinderen vóór het huwelijk kunnen zijn, zo kunnen wij ook geen Gode welbehaaglijke vrucht, geen ware reinheid dragen of bezitten vóór onze huwelijksvereniging met den Heere Jezus Christus, zonder Wien wij niets kunnen doen, zolang wij in Hem, als in de ware Wijnstok, niet zijn ingeënt geworden. Nu, mijne vrienden! onderzoek en beproef toch uw reinheid aan deze wortel. Kent gij niets van een huwelijksverklaring van en vereniging met den Heere Jezus, toen gij afgebracht werd van de wet, en door een werk van overtuiging en vernedering als in het stof gelegd zijt geworden? Hebt gij nooit een ontdekking van Christus, in een aller-genaderijkste openbaring van Zijn heerlijkheid verkregen? Zodat gij Zijn heerlijkheid aanschouwende, ook naar ditzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd werd? Hebt gij ooit een gezicht van het huwelijkscontract verkregen? Heeft Hij nooit tot u gezegd: Ik zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn? Heeft Hij u niet toegeroepen: Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, in goedertierenheden, in barmhartigheden en in geloof; en daarbij verklaard dat Zijn verbond uw pardonbrief, Zijn gerechtigheid uw sierkleed, Zijn Geest uw leidsman,

Zijn volheid uw schatkamer en Zijn getrouwheid uw veiligheid is? Weet gij niets van de huwelijks-bekendmaking? Sprak de Heere u nooit zulk een of soortgelijk woord toe: Kom herwaarts tot Mij, arm, vermoeid en zwaar belast schepsel, en gij zult rust vinden in uw ziel? Vrijde Hij u nooit door het liefelijke en aanminnige Evangelie, zeggende gelijk Rebekka's vrienden aan Abrahams dienstknecht ten opzichte van Izak deden: 'zult gij met dezen man trekken?' Kent gij ook iets van de huwelijks-toestemming: ik zal met dezen man optrekken? en heeft Hij u ooit daartoe, op een dag van Zijn heirkraft gewillig gemaakt? Kent gij geen huwelijks-omhelzingen tussen Christus en uw ziel? Heeft Hij u nooit door Zijn liefde, en hebt gij Hem niet door het geloof omhelsd? Zeker, de geestelijke evangeliereinheid, is ten aanzien van deze wortel hierin gelegen.

3. Deze evangelische reinheid heeft haar wortel in de inwoning en werking van den Geest van Christus; 'Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen' (Ezechiël 36:27). Toetst u daarom, of ooit de Geest Gods zulke zalige vruchten in u heeft gewrocht. Gods Geest ontdekt, op de allerklaarste en krachtigste wijze, de genade Gods, in het Evangelie geopenbaard; Hij, de ziel van zonde en ongeloof overtuigd hebbende, werkt in haar het geloof; namelijk het geloof van het woord der genade van Christus' dood, van Gods barmhartigheid in Christus Jezus, en van de beloften; en door het geloof ontvangt de ziel den Heiligen Geest, dat is, meer en meer van den Geest en Zijn werking. In de eerste toenadering van den Geest tot het hart, wanneer Hij het bij aanvang tot het geloof bewerkt, is de zondaar enkel lijdelijk; maar naderhand is hij ook dadelijk werkzaam in het ontvangen van den Geest; hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs? Nu, de Geest woont in het hart, als de ware oorzaak van alle reinheid en heiligheid, die aldaar gevonden wordt, hetzelfde bezielende, bewerkende en invloeden gevende; dit zijn de sappen der genade, welke de ziel gedurig van Christus, als haar wortel, deelachtig wordt. O, de arme ziel ondervindt dat zij zonder vernieuwde beademingen en invloeden van den Geest, niet één goede geneigdheid, beweging of begeerte heeft of hebben kan; dit is die fontein van water, welke in een iegelijk gelovige gelegd wordt en voortspringt in het eeuwige leven. Een huichelaar mag door algemene invloeden, gelijk een modderpoel door de regen, bevochtigd worden, maar een gelovige heeft een levende springbron in zichzelf, welke inwendig, als een fontein, zelfs dan haar water opgeeft, als alle andere hulpmiddelen uitwendig ontbreken.

Deze evangelische of geestelijke reinheid is geworteld in een grondbeginsel des geloofs. Vanhier leest men Handelingen 15:9: 'hun harten gereinigd hebbende door het geloof'. Want het geloof rechtvaardigt den persoon niet alleen, maar reinigt ook zijn hart en al zijn gevoelens en genegenheden; het geloof is een werkende genade (1 Thessalonicenzen 1:3). En wat werkt het toch? Het reinigt ons van onze smetten en verdorvenheden. Gelijk ongeloof en wantrouwen de zielen van mensen besmetten, waarom Paulus de ongelovigen en bevleekten bij elkaar voegt (Titus 1:15), also is het ook bij tegenstelling het werk des geloofs eigen om het hart te heiligen; en daarom, gelijk de apostel, in de zo-even aangehaalde plaats, het ongeloof bij de besmetting voegt, zo hecht hij ook (1 Timótheüs 1:5) een rein hart, met een ongeveinsd geloof tezamen. Nu, het geloof reinigt door gedurig water uit de fonteynen des heils te scheppen, nadat zij eerst de persoon van de zondaar met Christus, de ware Bronwel, verenigd heeft, en trekt levendmakende invloeden uit al 's Heilands volmaakheden en eigenschappen; uit al Zijn ambten, beloften, voorzienigheden en betrekkingen; uit Zijn namen, gerechtigheden, volheid, en uit alles wat Hij verworven en aangebracht heeft,

door gedurig herhaalde en vernieuwde geloofswerkzaamheden, welke zij oefent, door de hulp van Christus' Geest, Die aan haar geschonken is.

In het bijzonder, maakt het geloof tot dit einde gebruik van den dood van Christus. Door Zijn dood heeft Hij Gods toorn weggenomen, aan Zijn gestrengte gerechtigheid genoeg gedaan, en de mededeling van Gods gunst, met al de zalige vruchten daaruit voortvloeiende, wederom verworven, van welke deze reiniging en heiliging één van de voornaamste is. Hij heeft als de zalige Verbondsmiddelaar, door Zijn dood, de grote hinderpaal weggenomen van onze heiligmaking, namelijk, God als onze vijand aan te merken, en dus onder de vreze van Zijn toorn te liggen; want dat Christus gestorven en dit aan ons geopenbaard is, zulks zou enigermate de weg kunnen banen, om goedertieren indrukken van God te verkrijgen, ons van slaafse vrees te verlossen, en ons de inhoud van dat grote woord te leren verstaan, maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Iemand zal mogelijk denken, dat wanneer er stond: 'bij U is toorn, opdat Gij gevreesd wordt', men het dan beter zou kunnen verstaan; maar ik moet hierop zeggen, dat den Heere en Zijn toorn te vrezen, geen heiligheid is, want zulks doen zelfs ook de duivelen; zij geloven en sidderen voor Zijn toorn, en blijven nochtans van alle reinheid en heiligheid ten enenmale ontbloot; maar wanneer wij 'vrezende tot den Heere en Zijn goedheid komen', zoals er geschreven staat (Hoséa 3:5) en Hem kinderlijk, uit een gelovig vertrouwen op Zijn goedertierenheid en barmhartigheid vrezen, dan vloeit het uit een beginsel van reinheid en heiligheid voort. Nu, Christus heeft door Zijn kruisdood, die grote hinderpaal, namelijk de slaafse vrees weggenomen, en de allergrootste bemoediging die er bedacht kan worden in derzelver plaats gesteld, namelijk, de verklaring en aanbieding om niet, van de schatten en rijkdommen der Goddelijke barmhartigheden en genaden, aan arme en gevallen zondaren, opdat de geloofsbeschouwing hiervan ons zou aanmoedigen, om den Heere lief te hebben en te dienen.

Met één woord; het geloof gebruikt, omhelst en pleit op de beloften van heiligmaking. Zulke en soortgelijke als: Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein zijn, en Ik zal u van al uw onreinheden reinigen; Ik zal Mijn Geest in hun binnenste geven, en Mijn vreze in hun hart leggen; Ik zal hun ongerechtigheden uitdelgen, en zal hun onreinheden wegnemen; alle welke beloften in Christus ja en amen zijn. Nu, onderzoekt en beproef uzelf aan deze wortel.

Zoek uw reinheid te toetsen aan de vruchten en uitwerkselen, de delen en bewijzen van dezelve; waartoe wij deze volgende brengen.

1. De ware evangeliereinheid doet iemand God beminnen, omdat Hij rein is. Nu, kunt gij uit de grond van het hart zeggen, dat, hoe onrein en onheilig gij ook in uzelf zijt, gij echter God bemint, omdat Hij rein en heilig is, als een heilig God, Die de zonde haat? want dit beschouw ik als het aangename kenmerk van één, op wiens ziel de stempel van Gods heiligheid is overgedrukt. Een huichelaar mag God liefhebben, omdat Hij goed, barmhartig is en dergelijken, maar hij kan Hem nooit beminnen omdat Hij een heilig God is, Die de zonde haat. O, nee! Nu, wat zegt gij? Is dit de taal van uw ziel: Zingt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid?

2. De ware evangeliereinheid doet iemand Gods volk beminnen, omdat het rein is. Men kan een soort van liefde tot Gods volk, ook om andere redenen dragen, en echter van alle geestelijke reinheid zijn vervreemd; maar hen lief te hebben omdat zij rein zijn, en hoe reiner en heiliger zij zijn, des te meer hen lief te hebben, dat is een klaar en duidelijk kenmerk, dat men uit den dood is overgegaan in het leven. Velen zouden liever verkiezen met dronkaards en ijdele lieden te verkeren, dan in het gezelschap van

dezulken die den Heere vrezen, omdat zij weleens genoodzaakt worden zich in te binden, zolang zij bij dezelve zijn; daar het in tegendeel van de geestelijke mens, die van zijn onreinheid gewassen is, waarachtig is, dat ‘zijn lust is tot de heiligen, en tot de heerlijken die op de aarde zijn’ (Psalm 16:3).

3. Een andere vrucht en bewijs van evangeliereinheid is, wanneer zij ons Gods Woord doet beminnen, omdat het rein en zuiver is; ‘Uw woord is zeer gelouterd, en Uw knecht heeft het lief’ (Psalm 119:140). Het Woord is het middel en de werktuigelijke oorzaak van alle Gode welbehaaglijke reinheid. Nu zijt gij rein, om des woords wil, hetwelk Ik tot u gesproken heb. Heilig hen in Uw waarheid; Uw Woord is de waarheid. Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad, door het Woord der waarheid. Nu, Gods instellingen en Zijn Woord te beminnen, omdat het zuiver, rein en heilig is, is een wezenlijk kenmerk, dat iemand bij aanvang ten dele geheiligd is.

4. De ware evangeliereinheid doet iemand de zonde wegens derzelver verfoeilijke onreinheid haten, en van dezelve met afkeer vlieden. Hij haat de zonde wegens derzelver onreinheid, en omdat zij lijnrecht strijdt met al wat heilig is. Hij haat daarom alle zonden. ‘Daarom haat ik alle leugenpaden’ (Psalm 119:104). Hij haat zowel de verborgen als de openbare zonden: ‘ik haat de kwade ranken’ (Psalm 119:113). Hij haat zowel kleine als grote zonden, zo men ook enige zonde klein noemen mag; dewijl het geen kleine God is tegen Welken men zondigt, en het geen kleine hel is, waarin de zonde wordt gestraft. Kleine zonden hebben grote straffen teweeggebracht, gelijk ten aller-klaarste blijkt uit het omzien van Lots vrouw naar Sodom, Adams eten van de verboden vrucht, de vijftigduizend lieden van Beth-Sémes die gedood werden om hun nieuwsgierig inzien in de ark, en Uza, welke gestraft werd omdat hij dezelve maar had aangeraakt; Gods kinderen weten, dat de minste zonde niet minder dan met Christus’ dierbaar bloed geboet kon worden, en daarom durven zij niet klein denken van, of zich toegeven in een enige zonde. Ook leert de ware evangeliereinheid de geestelijke mens van de zonde vlieden. Het is waar, een kind Gods kan in zonde vallen, maar het is met zijn zondigen op dezelfde wijze gelegen, als wanneer een goddeloze den Heere dient. Een goddeloze kan vele plichten betrachten en zijn gezette bedestonden hebben, maar hij oefent die allen als een broddelaar, want hij heeft geen hebbelijkheid van genade, geen rechte geschiktheid om enige plicht te oefenen voor God; zo is het ook hier: een godzalige kan zondigen en somtijds bij herhaling in dezelfde zonde vallen, maar hij is er een broddelaar in, die zijn hebbelijkheid en geschiktheid tot zondigen door genade verloren heeft, en in dit opzicht gezegd wordt, niet te kunnen zondigen: die uit God geboren is, doet de zonde niet.

5. De ware evangeliereinheid doet iemand in de Godsdienst voortgaan; hij vergeet de dingen die achter zijn, en strekt zich uit naar hetgeen vóór hem is; hij kan nooit rein genoeg zijn; hij gaat van kracht tot kracht; het pad der rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot den vollen dag toe. Weliswaar, dat zijn genaden haar ebben en vloeden hebben, en dat hij somtijds terug, zowel als op andere tijden voorwaarts gaat, maar zijn gewone koers is als de zon, die wel onder een wolk en buiten ons gezicht kan raken, even alsof er geen zon meer was, maar die dan weder spoedig van onder de wolken uitbreekt, en altijd een verdere voortgang maakt in haar loop. Zo is het ook met een kind van God gesteld: hij kan weleens onder een wolk komen; zijn genaden kunnen weleens verdonkeren en geheel buiten het gezicht geraken, even alsof hij geen genade had, maar dan breken die echter weleens weer door, hem doende voortgaan in zijn loop, zodat hij opwast beiden in de genade en in de kennis van onzen Heere Jezus Christus, en dus meer bevinding van ‘s Heeren gunst en ontferming, en meer inzien in de verborgenheden van het Evangelie heeft.

6. De ware evangeliereinheid leert iemand zijn eigen onreinheid en onheiligheid zien en betreuren; hij is over het gemis van geestelijke reinheid, en wegens zijn geringheid en walgelijkheid, op het aller-diepst en levendigst aangedaan, zeggende met Job; zie, ik ben te gering; met Asaf; ik ben onvernuftig en weet niets; met Abraham: ik ben stof en as, met Agur: voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand, en met Paulus: ik ben de voornaamste der zondaren! O, hij is één die onder het gevoel van zijn eigen walgelijkheid en van de plagen van zijn hart, vernederd is geworden. Tranen, in plaats van paarden of edele gesteenten, waren de versierselen van Davids bed, toen hij uit deze zijn geestelijke reinheid gevallen was.

7. Deze reinheid doet zelfs iemand bedroefd zijn over de onreinheid van anderen: dit was Davids toestand (Psalm 119:136,158): 'Ik heb gezien degenen die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij. Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden'. Het had dezelfde uitwerking op Jeremía: 'Och, dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen! Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen der dochter mijns volks' (Jeremía 9:1). 'En de HEERE zeide tot Hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden die zuchten en uitroepen over al die gruwelen die in het midden derzelve gedaan worden' (Ezechiël 9:4). En wat is er de reden van? Een godzalige ziet in de zonden van anderen de verdorvenheid van zijn eigen boosheid; en door zijn treuren over de zonden van anderen, wordt hij zelf gereinigd en van die kwaden bewaard, daar zij in vallen; daar integendeel iemand schuldig wordt aan de zonde van anderen, wanneer hij die eerder goedkeurt, dan dezelve betreurt.

8. Deze waarheid wordt klaarblijkelijk, door een gemoedelijk en naarstig gebruik maken van de middelen, waardoor wij die deelachtig worden. De Heere is de uitwerker en voleinder van dit werk der heiligmaking; Hij zet het voort door al de middelen, aan welke Hij ons verbonden heeft; en wanneer wij deze Zijn ingestelde middelen gebruiken, zo mogen wij, hoewel de uitwerking er niet aanstonds en zichtbaar op volgt, op goede gronden besluiten, dat Zijn werk in ons voortgezet wordt, evenals het was met de kinderen van Israël, wanneer zij zeven dagen rondom de muren van Jericho gingen, en zevenmaal zulks deden op de zevende dag; sommigen van hen zullen mogelijk wel gedacht en gezegd hebben: 'Wat wil ons gaan rondom die muren toch beduiden? Zij storten immers niet in, hoewel wij dit middel gebruiken, en dezelve van alle zijden omringen?' Nochtans was elke gang om de muren een neder werpen van dezelve, hoewel zij niet instortten, voor en aleer zij die zevenmaal rond gegaan waren op de zevende dag (Jozua 6). Zo is het ook hier gelegen: het is onze onvermijdelijke plicht, om van al de middelen der genade een naarstig en behoorlijk gebruik te maken, in de weg welke de Heere daartoe heeft ingesteld; want hoewel het voor ons niet altijd zichtbaar is, dat de middelen een gewenste voorspoed hebben, om de muren en hoogten der zonde terneder te werpen, zo is echter elk rondgaan om dezelve heen, op Gods bevel, een teken dat het werk voortgaat en dat de muren eens eindelijk zullen instorten en neder vallen.

Wij gaan nu over om deze evangeliereinheid tot onderzoek en zelfbeproeving voor te stellen, met opzicht op derzelver bijzondere delen. De reinheid, heiligheid of heiligmaking, is tweeledig: zij is hebbelijk of dadelijk.

1. Daar is een hebbelijke reinheid, welke gelegen is in een instorting van al de hebbelijkheden der genade. En deze hebbelijke heiligheid kan getoetst worden aan

deze twee voorname delen daarvan, namelijk de verlichting van het verstand, en de vernieuwing van de wil.

a. De verlichting van het verstand, als zijnde een voornaam en bijzonder deel van deze reinheid en heiligmaking: ‘en aangedaan hebt den nieuwen mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft’ (Kolossenzen 3:10). De natuurlijke mens, zolang hij in zijn natuurstaat blijft, ‘begrijpt niet’, en kan niet begrijpen, ‘de dingen die des Geestes Gods zijn’ (1 Korinthe 2:14). Hierin dan, is de geestelijke reinheid gelegen, wanneer ons duister verstand, door Goddelijke verlichting opgeklaard wordt. De geestelijke en gereinigde mens wordt vernieuwd in den geest zijns gemoeds; wij zijn in onszelf een klomp blindheid en duisternis van nature, die niets weten, zoals wij het behoorden te weten, maar die integendeel zo blind als mollen zijn, en ons verstand aan de getuigenis van een Goddelijke openbaring niet kunnen onderwerpen, noch een volkomen toestemming aan Gods waarheden kunnen geven, dewijl wij er onderwerpeijk niet van overreed zijn, en daarom niets kennen zoals wij het behoorden te kennen. Want, hoewel wij een gedaante van kennis mogen hebben, zolang wij echter ziende niet zien, is het een klaar en duidelijk bewijs, dat wij den Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis Gods nog missen. De zonde heeft, in de wereld komende, ons allen verblind; en de duivel, de overwinning eenmaal op ons verkregen hebbende, werpt ons gedurig, als het ware, zand in de ogen, of betovert ons door valse wijsmakingen, en wij, die aannemende, worden dwazen; de dwaasheid is toch in het hart van elk natuurlijk mens gebonden. En alhoewel sommigen, welke voor grote staatsmannen en uitmuntende verstanden in kerkelijke en wereldlijke zaken bij ons doorgaan, hiervan schijnen te zijn uitgesloten, zo is echter al hun wijsheid, zolang zij in hun onzalige natuurstaat blijven, maar enkel dwaasheid in Gods ogen (1 Korinthe 1:22). De verstandige filosoof en verheven wijsgeer is maar een dwaas in het oog Gods, ‘zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden’ (Romeinen 1:22).

Nu, als de Heere iemand reinigt, dan bestraalt Hij die arme mens, welke zo onkundig van God, zo blind als een mol in de dingen Gods, en zo duister als de afgrond zelf is, en maakt hem tot een licht in den Heere, het licht van het Evangelie schijnt met zulk een klaarblijkelijke glans en luister in zijn ziel, dat hij zich daardoor gedrongen vindt, om een volkomen toestemming aan de waarheden Gods en aan den God der waarheid te geven. De hoogmoedige redeneringen van zijn hart, tegen het Evangelie van Christus, namelijk, zijn ijdele overleggingen waardoor hij zich tegen de kennis van Christus verheft, worden allen door de wapenen van het Evangelie, als het zwaard des Geestes, in de hand Gods, terneder geveld. Aan al zijn vorige redetwistingen wordt nu een diep stilzwijgen opgelegd; hij ziet nu een heerlijkheid in Gods deugden en volmaaktheden, in het aangezicht van Christus Jezus, welke hij tevoren nooit gezien had, en een liefelijkheid in Gods bestellingen en wegen, die hij nimmer voorheen had beschouwd. Hij beschouwt nu een heerlijkheid in Gods instellingen, welke hij tevoren niet kon zien of bemerken, en een beminnelijkheid in Zijn geboden en bevelen, die hij er nooit voorheen in zag; hij ziet nu een bekoorlijke zoetigheid in al de zalige heilbeloften, van welke hij voormaals zeer geringe denkbeelden had; hij ziet nu een heerlijkheid in Gods kinderen, die hij voorheen pleegde te verachten, en een wezenlijkheid in de Goddelijke openbaringen, welke hem eertijds verbeeldingen schenen te zijn; hij beschouwt en gelooft nu ook de zekerheid van een toekomstend leven, en dat er na de dood, een dag van wraak wezen zal, hetgeen hij tevoren zo niet aannemen kon; hij weet nu dat er een God is, dien Hij tevoren meende dat hij kende, hoewel hij er diep onkundig van was, maar dien hij nu beschouwt als een heilig en

rechtvaardig, en tevens als een goed en genaderijk God, namelijk als een God in Christus, de wereld met Zichzelven verzoenende.

Nu, mijne geliefden! alle ware reinheid en heiligheid wordt langs deze weg van Goddelijke verlichting, in de ziel gebracht; en daarom kunt gij u, u daarbij nederleggende, onderzoeken; want het grote verschil tussen een begenadigde en een huichelaar, is voornamelijk hierin gelegen, dat de één enkel duisternis, maar de andere een licht in den Heere is. Laat een geveinsde alles doen wat hij kan en belijden wat hij wil, hij blijft echter enkel duisternis, en kent niets van de dingen Gods; daar integendeel een heilige, een waar gelovige, al ware hij nog zo laag, echter één is, wiens ogen God geopend heeft; hoewel het waar is dat hij somtijds schijnt te slapen, en dus niet dadelijk het licht aanschouwt; evenwel, deze hebbelijke verandering is nochtans in zijn ziel gewrocht, en de ogen van zijn verstand zijn geopend geworden.

b. Het tweede voorname deel van deze hebbelijke reinheid en heiligheid, is de vernieuwing van de wil en van de genegenheden. De natuurlijke mens is louter vijandschap en wederspanning tegen den wil Gods; zijn wil kan zich op generlei wijze daaraan onderwerpen; maar dit is het werk van Gods heiligende genade in de wil, dat zij die buigzaam, teder en genegen maakt, om Gods wil te gehoorzamen en te omhelzen; 'die uit God is', en door Hem gereinigd is, 'hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt' (Johannes 8:47). Des mensens wil is geheel verdorven, ja dodelijk geworden; hij is van nature afkerig van alle goed, en geneigd tot alle kwaad. Hij is de grootste vijand, die God buiten de hel, en zulk een groot vijand, als Hij er één in de hel heeft, want een iegelijk mens, die een onvernieuwde wil heeft, draagt een duivel in zijn boezem. Zijn onvernieuwde wil is het eigen beeld van de satans; hij kan noch wil zich aan Gods wet onderwerpen, en wat hij ook voorwenden mocht van liefde tot God en Zijn volk te hebben, hij haat nochtans den Heere, en alles wat Zijn beeld vertoont. Zijn gevoelens of genegenheden zijn geheel verdorven; al zijn begeerten zijn uitgestrekt naar hetgeen Godonterend en hem zelf schadelijk is, en al zijn lust is om de ijdelheden na te jagen. Zijn droefheid ontstaat voornamelijk omdat hij zijn wil niet kan krijgen, hoewel dezelve niet tot Gods eer, noch tot zijn eigen heil is uitgestrekt; zijn grootste smart is, dat hij zijn boze lusten niet kan ten uitvoer brengen, of zijn vleselijke begeerlijkheden voldoen.

Maar als het den Heere nu behaagt, die onreine mens te reinigen en te heiligen, dan neemt Hij het stenen hart uit hem weg, en geeft hem een vlezen hart. Die boze wil wordt, wegens zijn onbuigzaamheid, een stenen hart genoemd, omdat hij noch buigen noch zich onderwerpen wil, ja men zou veel lichter de ganse mens kunnen verbreken, dan zijn wil buigen of veranderen; want zolang zijn verdorvenheid heerst, is er geen mogelijkheid dat hij de minste geneigdheid heeft of hebben kan tot enig geestelijk goed. Nu, wanneer de wil veranderd wordt, blijft het vermogen wel, maar de hoedanigheid wordt veranderd; die vervloekte hoedanigheid, waardoor dezelve geheel geneigd was tot alle kwaad, ja dermate geneigd tot alle goddeloosheid, dat hij van zijn weg niet kon afgetrokken worden; doch dit neemt de Heere weg in de heiligmaking, zodat nu de vernieuwde mens geneigd wordt tot het goede, gelijk hij tevoren tot het kwade geneigd was. De wil is nu ook onderworpen aan de wil en de wet van God; het is nu: Heere! wat wilt Gij dat ik doen zal? Laat mijn wil maar aan Uw wil onderworpen zijn; laat die als een weerhaan zijn, om gedurig op elke aanblazing van de adem Uws monds, op elke duidelijke aankondiging van Uw wil, in en door Uw Goddelijk Woord, zich om te keren en te wenden. Hij is nu één, die begerig is geworden om den Heere te zoeken en te dienen; ja, hij heeft een eigenlijke en natuurlijke geneigdheid tot het goede, en een eigenlijke en dadelijke afkeer van het

kwade; want, hoewel zijn wil maar ten dele is vernieuwd geworden, zodat wanneer hij het goede wil doen, het kwade hem bijlicht, en het vlees gedurig strijdt tegen den Geest, is hij echter waarlijk vernieuwd, ten aanzien van zijn hebbelijke gesteldheid en geneigdheid van de ziel, om den Heere te dienen in gerechtigheid en heiligheid al de dagen zijns levens. Zijn gevoelens of genegenheden zijn ook vernieuwd geworden om God te begeren als zijn hoogste goed, en zich in Hem als zijn enig deel te verblijden; Hem lief te hebben als zijn beste vriend; de zonde als zijn grootste vijandin te haten en daarom bedroefd te wezen, meer dan over enig ander ding; ja daarover ontevreden en toornig te zijn, zo ten opzichte van zichzelf als van anderen, en dus ten hoogste vergenoegd en voldaan te zijn met de ganse raad Gods en de openbaring der zaligheid, door genade, op grond van Christus' aangebrachte gerechtigheid, en dat 'Christus hem dus van God geworden is, tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing' (1 Korinthe 1:30).

Dus hebben wij nu de delen van de hebbelijke reinheid beschouwd; dit is de hebbelijkheid der genade, hoewel die niet altijd gezien wordt of werkzaam is, gelijk het zo is met alle verkregen hebbelijkheden; bijvoorbeeld: een muzikmeester heeft een hebbelijkheid om kunstig naar de regelen van de muziek te kunnen spelen, alhoewel hij niet altijd zijn harp of ander speeltuig in handen heeft; zo is het ook met de ingestorte hebbelijkheden de geestelijke mens heeft een hebbelijke reinheid, hoewel hij er niet altijd mee werkt.

2. En daarom is er een dadelijke reinheid, waaraan wij onszelf behoren te onderzoeken. En deze dadelijke reinheid heeft wederom twee delen, namelijk: Een dagelijks sterven aan de zonde en een dagelijks leven voor God en in gerechtigheid.

a. Daar is, zeggen wij, in deze dadelijke reinheid, een dagelijks sterven aan de zonde, welke terecht een doding wordt genaamd; die in Christus is, heeft het vlees gekruisigd, met al deszelfs bewegingen en begeerlijkheden. Nu, dit sterven aan de zonde geschiedt, wanneer iemand zich dagelijks meer en meer verzet en aankant tegen de verleidingen van de zonde, dezelve dadelijk bestrijdende, hatende en die gedurig pogende te kruisigen; als wanneer zijn afkeer van dezelve hoe langer hoe sterker, en zijn geneigdheid daartoe hoe langer hoe zwakker wordt. Maar mogelijk zal iemand vragen: Hoe zal ik de ware doding kennen? Hieruit, dat zij algemeen is, en aan alle zonden tegenstand biedt, ja doordringt tot derzelver eigenlijke en voorname wortel, namelijk, de oorspronkelijke zonde: 'ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Zij dringt door, zowel tot de verborgen als openbare zonden: reinig mij van mijn verborgen afdwalingen. Zij geeft dodelijke en gevoelige slagen, zelfs aan haar allerliefste boezemzonden, niet minder dan het afkappen van de rechterhand, en het uitwerpen van het rechteroog. Zij is ook evangelisch, voortvloeiende uit een grondbeginsel van zuivere liefde tot God in Christus, en geoefend wordende in de kracht en door het geloof van het lijden en de kruisdood van den Zoon Gods; hierom worden wij gezegd 'met Christus gekruist te zijn' (Galaten 2:20).

b. Een dagelijks leven voor God (en in alle gerechtigheid) is een ander voornaam deel van deze dadelijke reinheid, aan hetwelk wij onze heiligmaking moeten beproeven, en hetwelk gewoonlijk genoemd wordt: levendmaking. Deze levenswijze heeft dan plaats, wanneer iemand het Godeleven dermate is deelachtig geworden, dat hij zich dadelijk meer en meer verblijdt in den Heere, en in gemeenschap met Hem te oefenen, begerende hoe langer hoe meer gemeenschapsoefeningen met God in Christus te hebben; zodat de dienst des Heeren al meer en meer zijn hemel en verkwikking wordt, en dus het huis van Saul niet alleen zwakker, maar ook het huis van David gedurig

sterker en sterker wordt, door zijn opwassen in de genade en in de kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus, en door zijn leven door het geloof in den Zoon Gods. Nu, in ware levendmaking heeft iemand niet alleen leven, maar hij is ook levend. Hij is niet alleen in de ware wijnstok ingeënt geworden, maar ook sappen en voedsel uit dezelve trekkende; en dus niet alleen in een geestelijk huwelijk met Christus gekomen, maar ook vruchten voor Hem dragende.

Nu, mijne geliefden! dit zijn de delen van de evangeliereinheid en heiligmaking, waaraan wij onszelf behoorden te onderzoeken; alhoewel ik vrees dat de opening hiervan, een geheel en volkomen gemis van deze reinheid in de meesten van u, en een gedeeltelijke of stuksgewijze ontbering daarvan, in de betere soort van mensen, onder u, ontdekken zal; namelijk, het grote gemis hiervan, zelfs bij gelovigen. Doch, hoewel zelfs een gelovige zijn groot gemis in deze kent en ondervindt, zo mag hij er nochtans dit troostrijke gevolg uit trekken, en tot zichzelf zeggen: deze delen van de heiligmaking, waarvan ik de leraar tot mij hoor spreken, weet ik, nu en dan bij ondervinding gekend te hebben, en daarom kan en mag ik op goede gronden verwachten, dat ik op Gods eigen tijd, en in Zijn eigen weg, er nog meer van zal leren kennen, dewijl Hij, Die dit goede werk in mij begonnen heeft, hetzelfde ook zal voleindigen; en daarom zal ik op Zijn zalige wederkomst, in stil geloofsvertrouwen wachten.

Doch laat ons onze reinheid niet alleen aan de delen daarvan, maar ook aan derzelver volkomenheid of volmaaktheid beproeven. Ik bedoel hier niet een volmaaktheid in trappen, die een gelovige eerst ondervinden zal, als hij in de hemel is aangeland, maar een evangelische volmaaktheid, die hier op aarde reeds plaats heeft, en uit kracht van welke een gelovige, in de heilige Bijbelbladeren, somtijds een volmaakte en oprechte wordt genoemd; en deze volmaaktheid of volkomen reinheid, dunkt mij, in het algemeen beschouwd, hierin voornamelijk gelegen te zijn, wanneer iemand als rein wordt aangemerkt in het oog Gods. Dit schijnt voornamelijk in onze tekst, als het tegenovergestelde van die ingebeelde reinheid, waarvan hij spreekt, bedoeld te worden: daar is een geslacht dat rein in zijn ogen is, en van zijn drek niet is gewassen. Zij zijn rein in hun eigen ogen, maar onrein in het oog van God; te kennen gevende, dat de volkomenheid of volmaaktheid van de evangelische reinheid, hierin gelegen is, dat iemand als rein wordt aangemerkt in de ogen Gods. Van deze reinheid spreekt de apostel (Kolossenzen 1:22), alwaar Christus gezegd wordt Zijn volk voor te stellen als heilig, onberispelijk en onschuldig, in het oog van God Zijn Vader.

Maar hier zou iemand kunnen vragen: wat het is, in Gods ogen rein te zijn, zoveel zulks ons tot een toetssteen verstrekken kan, om er deze reinheid, uit derzelver evangelische volmaaktheid aan te kunnen beproeven en onderzoeken? Ik antwoord:

1. Deze evangelische volmaaktheid is die reinheid in Gods ogen, welk een inwendige oprechtheid des harten te kennen geeft, zich klaarblijkelijk belonende door geloof en liefde, welke zij onder het oog en in de tegenwoordigheid van God, als een vrucht van Zijn Geest, verwaardigd wordt te kunnen oefenen. Ik noem het een inwendige reinheid of oprechtheid des harten, omdat iemand welke op die wijze rein is, niet alleen uitwendig rein is in het oog van de mensen, maar inwendig als een reine van hart wordt aangemerkt in het oog van God, Die een Geest is. Velen wenden heiligheid voor, hoewel zij als de farizeeën, maar het buitenste van de drinkbekers en de schotels reinigen; maar een waar godvruchtig en geheiligd mens is het aller-zorgvuldigst, dat zijn hart recht voor God gesteld mocht wezen; en zowel begerig om gereinigd te worden van alle besmettingen des geestes, als des vleses. Hij ontdekt waarlijk nog

veel onreinheid in zijn hart, maar zijn ziel is daarom met de aller-innigste smart aangedaan, en hij is vuriglijk verlangend om daarvan gereinigd te worden; het is: was mij, en ik zal rein zijn; schep in mij een rein hart, o God!’ Hij is het allermeeft werkzaam omtrent zijn eigen hart; steeds tot de hemel roepende, om hetzelfde meer en meer gereinigd te krijgen, en dagelijks de toevlucht nemende tot de zalige Bloedfontein, die geopend is tegen de zonde en onreinheid. Hij roept veel in het verborgene en eenzame om gezuiverd te worden, zelfs dan wanneer hij zich in het verborgene niet afzonderen kan; ja mogelijk zal hij, wanneer hij zich te midden van enig gezelschap bevindt, de één of andere verborgen zucht uit zijn hart, naar de hemel uitboezemen, zuchtende: och dat ik heilig mocht zijn! O mocht ik den Heere gelijkvormig wezen! O mochten al mijn zielsvijanden verstrooid, en hun sterke verdorvenheden verbroken worden!

Nog eens; wij zeiden in de beschrijving, dat deze reinheid zich blijkbaar betoonde door het geloof; dat is: zij is dadelijk werkzaam in den weg des geloofs, betrouwende op Gods getrouwheid in de belofte, en op Zijn macht om die te kunnen vervullen; naar geen hulp of redding in enige andere weg uitziende, dan alleen in en door den Heere Jezus Christus; maar het woord des geloofs blijmoedig aannemende en dus verzegelende dat God waarachtig is; ja het ganse gewicht van de ziel en van al haar aanbelangen, gelovig op den Heere wentelende en dus zijn geloof oefenende, als onder het oog van een alwetend God. Het is hem niet genoeg een gelovige genoemd en daarvoor gehouden te worden, of zichzelf als zodanig te schatten; maar om een gelovige in het oog van God te zijn, zulks is de voornamelijk hoofdzak welke hij bedoelt; hetwelk dan geschiedt wanneer hij, door het geloof, zulk een heerlijke en alles-overtreffende uitmuntendheid in Christus ziet, dat hij alle andere dingen maar schade en drek acht bij de uitnemendheid van die kennis. Zodat de arme ziel als onder het oog en in de tegenwoordigheid van een heilig en alwetend God betuigen kan: ‘Heere! Gij weet dat ik geen andere schuilplaats heb om er heen te vluchten, dan U alleen; en hoewel Gij mij wilde doden, zo zal ik echter op U hopen, ter verkrijging van al de goederen van Uw zalig heilverbond, daar al mijn heil en lust in is; hier zal ik rusten, en wonen tot in eeuwigheid’.

Wij zeiden verder, dat deze reinheid in het oog Gods, zich ook klaarblijkelijk betoonde door de liefde; hetwelk dan geschiedt, wanneer men in waarheid en als onder Gods oog betuigen kan: tot U, o Heere! en tot Uw Naam, te weten den Naam van Christus, is de begeerte mijner ziel. De reine ziel heeft dermate lief, dat Christus’ Naam haar als een uitgestorte olie is; zij leeft zodanig, dat zij al naar meer en meer gemeenschapsoefening met God in Christus verlangt, en allen in wie zij het beeld van God ziet overgedrukt, oprecht en hartelijk bemint. Zij bemint Gods beeld, waar zij het ook ziet doorstralen, hetzij in Zijn genade, beloften of in Zijn volk. Zij bemint den Heere, zodat zij Hem vasthoudt en niet weer wil laten gaan, en dermate dat het haar ziel doet wegdruipen in treurigheid, wanneer Hij van hem wijkt. O, zegt zij, geen tienduizenden van werelden kunnen Zijn plaats vervullen! Velen zijn integendeel de voorwendingen der liefde, die anderen maken. O, zeggen zij, zouden wij zulk een beminnelijke Heiland niet liefhebben! En nochtans is het louter geveinsdheid en bedrog, dewijl zij in de grond van de zaak het zich niet aan te trekken, of Hij verre af dan tegenwoordig is. Zij matigen zich aan dat zij liefde tot Hem hebben, en stellen ondertussen andere dingen in Zijn plaats. Zij zullen ook zeggen: Hij heeft Zijn aangezicht verborgen; maar met dit alles is hun taal, gelijk de hoer in Sálomo’s spreukenboek (Spreuken 7:18-19): ‘Want de man is niet in zijn huis; kom, laat ons dronken worden van minne’. Zij hebben hun afgoden lief en kunnen zich met andere

dingen vergenoegen, hoewel zij Christus missen. Zij zijn niet als de psalmist gesteld, die van zichzelf betuigt: dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar; mijn ziel weigerde getroost te worden. Daar ware liefde in de ogen Gods te hebben, integendeel veroorzaakt, dat zulk één geen troost of vergenoeging in een enig ding kan scheppen, zolang zijn Liefste geweken is. Nog eens, zij doet iemand dezelfde vrienden en vijanden gemeen met Hem hebben, en zij stelt zich Zijn zaak voor als haar zaak; ja zij wordt meer beroerd over enige oneer, die Hem aangedaan wordt, dan over een belediging welke zij zelf moet ondergaan. Als Christus maar eer verkrijgt, dan is zij blij; maar wanneer Hij gehoond wordt, is zij innig bedroefd.

Wij zeiden verder, dat deze reinheid dadelijk bedrijvig en werkzaam was, als onder het oog en in de tegenwoordigheid van God; de gereinigde mens stelt den Heere zich geduriglijk voor; hij kent en erkent Hem in al Zijn wegen; hij verkiest niets te doen zonder Zijn raad, maar alles onder het bestuur en de leiding van Zijn Geest.

Eindelijk; wij stelden ten besluit, in de beschrijving van deze evangelische volmaaktheid, dat dezelve onder het oog en in de tegenwoordigheid van God, als een vrucht van Zijn Geest, geoefend wordt. Gewisselijk, dit kan niet anders zijn, want dat alleen, hetgeen als een vrucht des Geestes, door Zijn genaderijke en zaligmakende invloeden gewrocht wordt, is ware reinheid in de ogen Gods. Niets is er als het ware, gangbaar in de hemel, dan hetgeen deszelfs eigen stempel draagt, en zijn oorsprong daarvan heeft. O, mens! aan alles wat gij van en uit uzelf verricht, ontbreekt des konings stempel: wiens is dit beeld en het opschrift? Het is niet anders dan de vrucht van uw eigen hart; maar dat alleen, hetwelk een vrucht des Heiligen Geestes is, is rein en zuiver in het oog Gods. Als gij een valse munt van uw eigen maaksel bij een koning bracht, zou het u, wanneer men ontdekte dat gij het gemaakt hadt, niet in doodsgevaar brengen? Zo is het ook hier gelegen; uw plichten, omdat zij het rechte allooï en de rechte stempel missen, en dus geen gewrochten van des Heeren Geest of van de Goddelijke genade zijn, zullen, in plaats van ware behoudenis aan u toe te kunnen brengen, u in het uiterste gevaar stellen van de eeuwige dood en verdoemenis te moeten ondergaan.

2. Deze reinheid in Gods ogen, welke derzelver evangelische volmaaktheid is, veronderstelt dat zodanig één al de leden van het nieuwe schepsel heeft. Een jong geboren kind heeft al zijn leden; het is een volmaakte en welschappen vrucht, hoewel het verre af is van in alle opzichten volmaakt te zijn; het is verre af van een volmaakt verstand, volmaakte sterkte, volmaakte kennis en voorzichtigheid te hebben; maar het is in dat opzicht volmaakt, dat het al de noodzakelijke delen van het lichaam heeft. Zo is het ook hier met deze geestelijke reinheid, ten aanzien van derzelver evangelische volmaaktheid gelegen. Wanneer iemand al de hebbelijkheden der genade heeft, en wanneer geloof, liefde, hoop, ootmoedigheid, ijver en al de vruchten des Geestes in de ziel geplant worden, en al deze leden, welke het nieuwe schepsel uitmaken, volmaakt zijn, dan is iemand rein in het oog Gods. Iemand kan een grote en schoonschijnende vertoning voor de wereld maken, en echter van al deze leden van het nieuwe schepsel geheel en ten enenmale zijn ontbloot, zodat er niet één vrucht van Gods Geest in zijn ziel is geplant geworden, en hij niet één enige hebbelijkheid van genade heeft, maar al wat hij ook doet, alleen voortvloeit uit een natuurlijk medegeweten en uit een algemene overtuiging die hij van zijn zonden en plichten heeft; en hoewel hij door algemene genade, in staat gesteld wordt om de één of andere zaak te kunnen doen, zo verricht hij het nochtans veel meer in eigen kracht, dan door de kracht van enige ontvangen genade, en dus keert het alles weder tot hemzelf, gelijk schoon water, hetwelk in een plas geworpen zijnde, ook een plas wordt, en als tot zichzelf

wederkeert; zo is het ook hier: alles keert bij de natuurlijke mens hier weder tot zichzelf; hij werkt uit zichzelf als zijn grondbeginsel, en tot zichzelf als zijn einde. Maar de gelovige integendeel, is, in tegenoverstelling van de ongelovige, ten aanzien van de volmaaktheid der delen, volmaakt. En sommige gelovigen zijn in dit opzicht, zelfs met betrekking tot de volmaaktheid der delen, volmaakter dan anderen van hun medegelovigen; want hoewel alle gelovigen de hebbelijkheid van alle genaden deelachtig worden, zo kunnen zij echter zodanig gesteld zijn, dat zij sommige van die genaden niet kunnen beoefenen; gelijk kinderen, die in het natuurlijke wel met handen en voeten geboren worden, maar die niet gebruiken kunnen, omdat zij lam zijn, van de moederschoot af aan. Onder zulke gebreken, kunnen ook sommige gelovigen weleens worstelen. Hier is er één die een sterk geloof, een levendige hoop, een vurige ijver en vele goede werken heeft die zich zichtbaar vertonen; maar die nochtans, ten opzichte van ootmoedigheid, zachtmoedigheid, matigheid, broederlijke liefde en soortgelijke deugden, veelszins gebrekkig kan zijn. Daar is mogelijk een ander begenadigde, welke veel liefde, zachtmoedigheid, en een goedaardig en liefderijk humeursgestel heeft, maar die alleszins gebrekkig is in ijver, om openlijk voor de eer van God te durven uitkomen, en dapper te strijden voor het geloof, dat eenmaal den heiligen is overgeleverd. Maar, wanneer iemand al deze hebbelijkheden heeft, en met dezelve de beoefening van die alle, dan kan zulk één gezegd worden , een evangelische volmaaktheid te hebben en rein te zijn in het oog Gods. Nu, laat dit een andere regel en hulpmiddel zijn, om er uzelf aan te beproeven.

3. Deze evangelische volmaaktheid sluit in, dat iemand al de geestelijke zinnen van het nieuwe schepsel heeft, en al de levendige daden die er uit voortvloeien, ‘maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoone zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads’ (Hebreeën 5:14). Gij kunt op sommige plaatsen komen, waar schilderijen zijn, naar het leven afgebeeld, zo fraai in vertoning als er ooit man of vrouw kan gevonden worden, en zo natuurlijk met een aangenaam rood in het aangezicht versierd, dat men op een verre afstand zou menen dat zij leefden; wel, wat ontbreekt er toch aan? Zij hebben geen zinnen, en nog veel minder enig zinsgebruik: ‘zij hebben ogen, maar zien niet; oren hebben zij, maar horen niet; zij hebben neuzen, maar zij ruiken niet. Zij hebben zinnen noch gevoel; en dit is een groot en droevig gebrek. Zo zijn er ook vele christenen, die maar geschilderde beelden zijn, nauwkeurig en als naar het leven afgebeeld. Beschouwt en vergelijkt gij hen bij sommigen, die waarlijk door genade christenen zijn geworden, zo schijnen zij die zeer verre te boven te gaan en te overtreffen. O, dat arm, gering, onnozel schepsel komt in geen vergelijking bij deze grote man, die zo vermaard is wegens zijn verstand, geleerdheid, matigheid, bedaardheid en dergelijke hoedanigheden! Maar het alziende oog van een alwetend God ziet nochtans zijn vlekken en gebreken, en dat hij geestelijk verstand en zinnen mist, waarvan hij alleen de uitwendige vertoning voor mensen heeft, daar de andere die in waarheid bezit voor God. En echter kan deze, die rein is in het oog van God, niets schijnen te zijn in vergelijking met de anderen, die zoveel voordoet en zulk een figuur vertoont. Wanneer iemand, die vele vlekken en lichaamsgebreken heeft, naast een kunstig geschilderd en naar het leven afgeschilderd beeld staat, welk een mismakt en gebrekkelijk schepsel zal hij bij hetzelfde gelijken! En desniettemin heeft hij echter die volmaaktheid van leven en gevoel, welke aan het beeld ontbreekt. Zo is het ook hier: daar is een, van welken men denken zou dat hij ware kennis, geloof, liefde en al de leden van het nieuwe schepsel had, maar helaas! het grote en droevige hoofdgebrek is dit: hij mist geestelijk gevoel en leven, want:

a. Hij heeft geen recht gezicht, geen waar geloof of geestelijke onderscheiding; zij hebben ogen, maar zien niet. Zij hebben ogen, dat is, zij hebben een beeld van geloof, een gedaante van kennis, maar ziende, zien zij niet; want hun ontbreekt den Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van God.

b. Hij heeft ook geen gehoor; hij is ten enenmale doof voor de dingen Gods; zij hebben oren, maar horen niet. Zij hebben oren, dat is, zij oefenen wel een opzameling van woorden, maar hoewel zij horende horen, zo verstaan zij het echter niet. Vraag hun eens: Hebt gij het wel gehoord? Welja, zullen zij zeggen, ik ben niet doof. Maar hebt gij het wel verstaan? Wel voorzeker, zullen zij antwoorden, misschien veel beter dan gij zelf. En echter desnietteenstaande horen zij zó niet de stem van God, sprekende in Zijn wet, dat hun consciënties er recht door ontwaken, noch ook de stem van God in het Evangelie zó, dat hun zielen er door worden levend gemaakt; ook horen zij Zijn stem in de roede van Zijn oordelen niet, zodat zij er door vernederd worden, noch van Zijn weldaden en zegeningen, zodat die hun zielen als het ware doet wegsmelten, en hen dadelijk opwekt om zich aan den Heere te verbinden.

c. Hij heeft ook geen gevoel. Hij gevoelt niet met indruk dat zijn zonden hem doen nederzinken ten verderve. Hoewel hij mogelijk bij anderen voor een zeer verstandig mens wordt aangezien, zo heeft hij echter hiervan geen rechte kennis, dewijl hij noch de zonde van zijn natuur, noch de plaag van zijn eigen hart kent, en dus geen gevoel heeft van de schuld of kracht van de zonde. Hij kent noch gevoelt de zonde ten opzichte van derzelver daden, strafwaardigheid, besmetting, dwaasheid en oorsprong, noch in haar onzalige vruchten en gevolgen.

d. Hij heeft ook geen reuk; hij ondervindt geen liefelijke of welriekende reuk in Goddelijke dingen; zij hebben een en neus, maar zij ruiken niet. Zij zijn sterk van reuk ten opzichte van andere dingen, en kunnen aanstonds ruiken wat het meest tot hun eigen achting, eer en voordeel strekt, maar de vuile stank van de zonde en ergernissen kunnen zij niet ruiken. Zij kunnen blijven verkeren op plaatsen waar Gods Naam onteerd, Zijn waarheden geschonden en Zijn volk gehoond en gelasterd wordt, zonder door de besmettelijke reuk daarvan aangedaan te worden. En aan de andere zijde kunnen zij Christus op het tederhartigst horen aanprijzen, het Evangelie horen verkondigen, en Gods vrije genade aanbieden, zonder echter door de liefelijke reuk daarvan ooit bekoord te worden.

e. Hij heeft geen smaak; hij smaakt aan de ene zijde de bitterheid van de zonde niet, zodat hij die erkent een kwaad en bitter ding te zijn; noch ook aan de andere zijde de zoetheid van het woord der genade, zodat hij het meer dan zijn noodzakelijk voedsel schat.

Nu, mijne vrienden! wanneer wij onze evangelische reinheid aan deze regel beproeven, zo zal dezelve de ene gelovige van de andere, en al de gelovigen van de ongelovigen onderscheiden.

Zij zal in de eerste plaats de ene gelovige van de andere gelovige onderscheiden; ja de meeste gelovigen zullen zich veelszins gebrekkig, ten opzichte van dit deel der evangelische volmaaktheid, in reinheid en heiligheid bevinden. Hier is (zal ik eens onderstellen) een gelovige, wiens ogen wel geopend zijn; maar helaas! hij heeft geen oordeel des onderscheids! Hem ontbreekt een doordringend verstand, om het kostelijke van het snode, het goede van het kwade, de waarheid van de dwaling te kunnen onderscheiden; ja hij ligt meer bloot om hetgeen verkeerd is te omhelzen, dan hetgeen recht is en daar tegenover staat. Zijn zinnen zijn verdorven, en hij mist, om zo te spreken, de smaak van zijn mond. Gelijk iemand die een kwaal of ongesteldheid heeft, alles wat hij ook gebruikt, bitter smaakt, en alles wat hij eet, smakeloos

voorkomt, zo kan het ook bij sommige gelovigen wel eens plaats hebben, wanneer zij ongesteld en hun zinnen verdorven zijn, dat zij in de beste predicaties geen smaak, in de rechtzinnigste leerredenen geen zoetheid, en in de aller-dierbaarste evangeliewaarheden geen genoeg kunnen vinden, voornamelijk in een tijd van verdeeldheid en van twist. Het oordeel des onderscheids is in sommige gelovigen zo klein, dat zij geen waarheid van dwaling weten te onderscheiden, maar tussen twee verschillende gevoelens, als het ware, stilstaande, bijna elk woord dat er gesproken wordt verdacht houden, in het duister wandelen en mogelijk zich eerder bij de dwalenden zouden voegen, dan bij die welke de waarheid heeft. Maar als de geestelijke zinnen welgesteld en in dadelijke oefening, levendig werkzaam en bedrijvig zijn, dan heeft deze evangelische volmaaktheid recht plaats. Sommige gelovigen hebben verdorven zinnen, wegens gebrek aan geestelijke gezondheid, en vele geestelijke kwalen waaraan zij onderhevig zijn, waardoor elk deel en lid van het nieuwe schepsel verzwakt, en al hun geestelijke zielsvermogens verminderd worden. Andere gelovigen wederom worstelen somtijds met velerlei kwalen; een kwaal des gemoeds, een kwaal in het verstand, een kwaal in het oordeel, zelfs omtrent algemene en noodzakelijke waarheden; zodat zij, als het ware, een geestelijke verlamming in hun handen, voeten en tongen hebben, die hen buiten staat stelt om voor God iets te kunnen spreken, werken of doen; en wel eens dermate, dat deze lamheid en ongesteldheid zelfs somtijds zichtbaar voor anderen is; zo zag Paulus dat Petrus verkeerd en kreupel wandelde, toen hij zich tot de Joden voegde, en met hen veinsde, also dat ook Barnabas mede door hun veinzing afgetrokken werd, waarover hij hem bestrafte, en 'in het aangezicht wederstond, dewijl hij zag dat hij niet recht wandelde' (Galaten 2:11,14). Maar of het zichtbaar voor mensen is of niet, de Heere ziet echter al het gebrek, hetwelk er in de reinheid en heiligheid van Zijn kinderen, met betrekking tot deze hun evangelische volmaaktheid is.

Maar ten tweede; zij zal desniettemin staande, alle gelovigen van de ongelovigen onderscheiden; want, hoewel al de gelovigen door de zonde hun vlekken hebben, zo zijn zij echter niet onder de kracht der zonde, gelijk de ongelovigen; en hoewel zij vaak hun zinnen verdorven vinden, zij zijn echter niet geheel van alle geestelijke zielsvermogens ontbloot, gelijk de ongelovigen zijn. De genadeloze mens heeft wel in het algemeen, zijn redelijke en natuurlijke zinnen, maar van alle geestelijke zinnen, die in een weg van genade alleen geschonken worden, is hij ten enenmale beroofd.

Hij hoort, maar hij is een zinneloos en ongevoelig hoorder, hoewel het woord, wanneer de Heere eens zichtbaar nabij de spreker is, wel enige invloed op hem hebben kan, zodat zijn natuurlijk geweten er als uit de slaap door wakker gemaakt, en zijn natuurlijke hartstochten er als door opgewekt worden; maar te kunnen werken, als één die geestelijke zinnen en genaden heeft, is hem volstrekt onmogelijk, omdat hij daarvan ten enenmale vervreemd, en daarom een zinneloos ongevoelig hoorder is; want geestelijke slaapzucht en diepe zorgeloosheid overheersen hem op een allerkrachtdadigste wijze, zodat hij is, gelijk één die in een vaste slaap ligt, en door aanstoting wakker gemaakt zijnde, zijn ogen als voor een klein ogenblik opent; doch onbekwaam is om zijn plicht te doen, maar zich weder in vaste slaap begeeft als voorheen. Hij bidt; maar zijn gebeden zijn zinloze en harteloze gebeden; hij is diep blind en ongevoelig, ten opzichte van alle geestelijk werk; Hij zingt, door zijn stem op te heffen in de gemeente of bij zijn huisgenoten, maar hij mist het verstand, om met zijn hart voor den Heere de rechte melodie te maken.

Nu, mijne vrienden! tracht uw evangelische reinheid en volmaaktheid aan deze stukken te beproeven.

4. Deze evangelische volmaaktheid sluit een gedurige voortgang in, van de volmaaktheid der delen, tot de volmaaktheid der trappen; een jagen naar het wit, tot den prijs der roeping Gods in Christus Jezus; een verlangen naar de staat der volmaaktheid, zonder voldaan te kunnen zijn, zolang wij die niet verkregen hebben; ‘laat ons tot de volmaaktheid voortvaren’ (Hebreeën 6:1). Een gelovige, de ware reine en heilige, staat naar een volmaakt licht, naar een volmaakte kennis van God, volmaakte liefde tot zijn evenmens, en naar een volmaakte verlustiging van zichzelf in den Heere; dit is het waar zijn ziel naar verlangt; en de Heere schat die mens meer naar hetgeen hij bedoelt, dan naar hetgeen hij is. Hij bezit geen wettelijke volmaaktheid in zichzelf, maar alleen in Christus Jezus als zijn Hoofd, als de HEERE ONZE GERECHTIGHEID; en deze evangelische volmaaktheid, welke hij van zijn gezegend en verheerlijkt Hoofd, naar de mate der mededeling des Geestes, heeft ontvangen, doet hem hartelijk begerig en verlangend naar volkomen heiligmaking zijn, want, gelijk zijn rechtvaardigmaking hier reeds volmaakt is, zo zal ook zijn heiligmaking hiernamaals eens volmaakt zijn in heerlijkheid, waar alle onreinheid en onvolmaaktheid volkomen zal weggenomen zijn, en het heerlijke beeld van Christus zichtbaar en luisterrijk in al de heiligen zal doorstralen; want, zij zullen Hem gelijk zijn, en Hem zien gelijk Hij is. Naar deze evangelische volmaaktheid verlangen al de ware gelovigen, daar een ongelovige integendeel zulk een verheven bedoeling mist. Nu, mijne vrienden! gij kunt, wanneer gij uzelf bij deze zaken neerlegt, de ware evangelische reinheid ten opzichte van derzelver volmaaktheid, hieraan onderkennen en beproeven.

5. Deze evangelische reinheid kan ook beproefd worden, aan derzelver middelen. Behalve hetgeen ik reeds wegens de wortel van deze reinheid gezegd heb, zo kan dezelve ook getoetst en beproefd worden aan de middelen en wijzen langs en door welke de Heere die teweegbrengt. Ik zal in dat opzicht, maar deze weinige volgende stukken trachten op te geven, welke als zo vele gronden van onderzoek en zelfbeproeving voor u kunnen zijn. Wij zeggen dan, de Heere werkt deze evangelische reinheid in het gemoed, door deze en soortgelijke middelen:

a. Door iemand krachtadig te overtuigen van zijn natuurlijke onreinheid. Niemand wordt rein en zuiver in het oog Gods, die niet eerst onrein is geworden in zijn eigen ogen. De tekstwoorden veronderstellen, dat dezulken, die rein zijn in hun eigen ogen, geheel onrein zijn in de ogen Gods; en geven te kennen, dat als God hen wast van hun drek, zij dan niet langer rein in hun eigen ogen kunnen blijven. Een klare en duidelijke overtuiging van onreinheid, ongerechtigheid en zonde, is een beginsel van reinheid, en de weg om dezelve te verkrijgen. Het is een deel van de ware heiligheid, geopende ogen te verkrijgen, om onze snoodheid en boosheid recht te kunnen zien; en het gezicht daarvan is een middel om de arme zondaar recht bekommerd te maken, en hem rusteloos te doen aanhouden, totdat hij dadelijk gewassen is. Als God voornemens is om de arme mens te reinigen, dan doet Hij hem eerst zien, welk een duivel hij is, en wat een hel van boosheid, en welk een zwarte afgrond van allerlei gruwelen er binnen in zijn hart is.

b. Hij doet het, door hem Zijn genade en goedertierenheid te ontdekken. De Heere reinigt en heiligt het hart, door openbaring van Zijn genade en waarheid; en zeker, de genade en waarheid is door Christus Jezus geworden. Als de grote Hogepriester heeft Hij deze genade verworven; als Profeet openbaart Hij die, en als Koning past Hij dezelve aan ons toe. En deze openbaring van genade brengt heiligmaking voort. ‘Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matiglijk,

rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld' (Titus 2:11-12). 'Heilige Vader! heilig hen in Uw waarheid; Uw Woord is de waarheid' (Johannes 17:17). In deze openbaring van de genade Gods in Christus, wordt de geopende Bloedfontein gezien, namelijk, 'de fontein die geopend is tegen de zonde en onreinheid' (Zacharia 13:1), de goedertieren regering van een zalig algenoegzaam God in Christus, wordt daarin op het duidelijkst ontdekt. De ziel ziet op deze Koning Israëls, als op een aller-goedertierenste koning, evenals er van Benhadads knechten staat aangetekend (1 Koningen 20:31): 'Toen zeiden zijn knechten tot hem: Zie toch, wij hebben gehoord dat de koningen van het huis Israëls goedertieren koningen zijn. Laat ons toch zakken om onze lendenen leggen en koorden om onze hoofden, en uitgaan tot den koning van Israël; mogelijk zal hij uw ziel in het leven behouden'. O, de ziel schat nu al de zodanigen welgelukzalig, die voor zulk een grote en heerlijke Koning staan; 'Welgelukzalig zijn uw mannen, welgelukzalig deze uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, die uw wijsheid horen' (1 Koningen 10:8). O, nu beklagt de ziel haar vorige slavernij en verkleefdheid aan andere heren (Jesaja 26:13), en begeert vuriglijk een onderdaan te zijn van deze grote en heerlijke Koning. En op die wijze brengt de Heere deze heiligheid in het hart van Zijn volk.

c. Hij reinigt door het hart met God te verzoenen, uit een bevindelijk gevoel dat God met ons is verzoend. Het geloof van Gods liefde en goedertierenheid leert de ziel zich in een weg van liefde aan den Heere te onderwerpen, en al haar wapenen van vijandschap terneder te leggen. Als een verrader de genadige gunstbewijzing van zijn vorst dadelijk ondervindt, als deze hem zijn verraderij vergeeft, zo zal zijn boos hart, hetwelk voorheen met verraderij vervuld was, door deze onverplichte gunst geheel overwonnen worden, en al zijn haat zal in liefde verkeren. Zo is het ook hier gelegen: wanneer de zondaar, de verrader, recht inzien krijgt in de liefde Gods, die zulk een wederspannige vijand en verrader, als hij zichzelf beschouwt, al zijn zonden vergeeft, zo zal zijn boos hart door die verbeurde goedheid overwonnen worden, omdat het geloof van Gods liefde hem liefelijk leert adem scheppen in den dood van Christus, en dit geloof in het bloed der verzoening ook zijn hart reinigt, en hem vrij maakt van zijn natuurlijke vijandschap en zonde.

d. Hij reinigt, door gedurig invloeden van genade aan de ziel te schenken, en haar daardoor te versterken om de strijd gemoedigd aan te nemen tegen de zonde, haar gedurig kracht bijzettende tegen haar verdorvenheid. Nu, er zijn verschillende wegen, langs en waardoor de Heere het gemoed van Zijn kinderen versterkt. Ik veronderstel thans een mens in Christus, welke, omdat hij in Christus is, gedurig kracht en sterkte uit Hem, als van zijn heerlijk Hoofd ontvangt, en wel, door deze en soortgelijke middelen. Soms versterkt Hij door de ziel al weder en weder op Christus te doen zien, als bezittende een volheid van genade en een volheid die Hij mededelen wil, dewijl Hij van God tot dat einde verhoogd is, om alle gaven en genaden, ja den Geest der genade zelf mee te delen (Handelingen 5:31). Soms versterkt Hij de ziel, door haar te leren pleiten op de beloften van heiligmaking. De gelovige ziet, dat gelijk Hij gewillig is om Zijn volheid aan haar mede te delen, Hij ook getrouw is om Zijn beloften te vervullen, en de beloften van heiligmaking zijn veelvuldig! Aan deze borsten zuigt de geestelijke mens, door het geloof; en gelijk een kind door het zuigen aan de borst gevoed en versterkt wordt, zo zuigt ook een gelovige, door het gebed des geloofs, aan de beloften der genade, namelijk, aan des Heeren toezegging om hem al zijn ongerechtigheden, overtredingen en zonden te vergeven, waardoor hij met kracht versterkt wordt in zijn ziel. Soms versterkt Hij, door aan de ziel enige blijdschap en troost te schenken en haar dus te bemoedigen om haar vijanden te wederstaan;

gelovende, verblijden zij zich, en zich verblijdende, worden zij sterker; want, de blijdschap des Heeren is hun sterkte; hoe meer bezwaardheid, hoe meer zwakheid; maar hoe meer vreugde, hoe meer sterkte, en daarom ook hoe meer reinheid. Soms versterkt Hij hen, door hun den Geest der gebeden te schenken, Welke hen helpt worstelen ter verkrijging van de zegen. Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent, zeide de aartsvader Jakob (Genesis 32:26). ‘Dus komt de Geest onze zwakheden te hulp, en bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen’. De psalmist ondervond beide de kracht des Geestes, en het zalige vruchtgevolg daarvan (Psalm 138:3): ‘Ten dage als ik riep, zo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel’. Soms versterkt Hij, door hen op Zijn Naam en ambt te wijzen; door hen te doen zien dat Zijn Naam Jezus is, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden, en dat het Zijn ambt, Zijn zaak, Zijn werk en Zijn Middelaarsbediening is, om hen door Zijn genade te zaligen, door Zijn Geest te heiligen, en door Zijn bloed te reinigen. In één woord: soms versterkt Hij, en doet het begonnen werk van reiniging en heiliging krachtig voortgaan, door de ziel weder levend te maken, haar menigvuldige uitreddingen, na droevige zondeval, te schenken en door haar uit dezen en genen verschrikkelijke put, waarin zij door haar ongerechtigheid gevallen was, wederom te redden; want, dit werk van de reinigmaking wordt voortgezet onder vele wisselvalligheden en veranderingen; onder vele tegenheden, strijden, nare overweldingen, welke zij van haar vijanden moet ondergaan, en onder vele vrees en bezwijkingen. Soms valt de geestelijke mens neder, en dan staat hij weder op; soms wordt hij ten opzichte van de kracht en afschuwelijkheid van de zonde, als het ware, in de afgrond van de hel nedergedompeld, en ziet hij zich dermate van het modderige slijk omgeven, dat hij er niet weder uit geraken kan; en op andere tijden, vindt hij zich weder op een rotssteen verheven, en zijn voeten op de hoge plaatsen van Jakob gesteld. Soms staat hij gereed om alles hopeloos op te geven, doch ten laatste wordt zijn hoop weder levendig gemaakt, want de Heere bemoedigt hem om te kunnen hopen, door tot zijn hart te spreken met zulk een of soortgelijk woord als dit: daar is hoop in Israël dienaangaande, of gelijk er is (1 Samuël 12:20,22): ‘Vreest niet, want de HEERE zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns groten Naams wil; dewijl het den HEERE liefd heeft ulieden Zich tot een volk te maken’. Door deze en dergelijke middelen bemoedigt de Heere de ziel van Zijn gunstgenoten om tot Hem weder te keren, zelfs na haar zwaarste afwijkingen en richt haar op, gelijk Hij Petrus deed, na zijn schandelijke zondeval. De Heere ziet met een teder, ontfermend en mededogend liefdesoog op hen neder; en daardoor worden zij versterkt, zodat zij hun zonden beklagen, bitterlijk wenen, en tot den Heere uitzien om genade en vergeving. Nu, langs deze en soortgelijke wegen, reinigt de Heere het hart van Zijn volk en zet Zijn werk daarin voort; en dit is weder een zeer ruim veld om er in te kunnen weiden, en uzelf te onderzoeken en te beproeven, of gij deze dingen bij bevinding kent of niet; of de Heere die op een zaligmakende wijze in uw ziel heeft gewrocht; of Hij u gereinigd heeft en nog reinigende is, door uw onreinheid aan u te ontdekken, namelijk door de openbaring van Zijn genade, in uw vijandschap door Zijn liefde te doden en door uw ziel krachtig te versterken, op de wijze welke wij nu hebben aangetoond.

Doch laat ons nu deze evangelische reinheid nog verder onderzoeken en beproeven, ten opzichte van derzelver einde.

Gelijk wij die nu reeds in haar wortel, vruchten, delen, volmaaktheid en middelen hebben voorgesteld, zo kunnen wij die vervolgens ook ten opzichte van haar einde beschouwen. Ik zal mij hierover niet breedvoerig uitlaten, maar hetgeen ik er verder

van zeggen kon, liever sparen, om het aan te dringen als een beweegreden, in het gebruik van deze leer tot vermaning; alleen zeg ik nu maar, als in zo vele woorden, dat het ware einde van de evangelische reinheid en heiligmaking, niet is of zijn moet, om onze consciëntie te bevredigen, aan de gerechtigheid Gods te voldoen, er de hemel mee te verdienen, of om er een gerechtigheid door te verkrijgen die ons zou rechtvaardigen, geenszins; al deze einden zijn wettisch; en ons voornemen om die als zodanig uit te voeren, is het einde der ware reinheid niet, of kan geen kenmerk van heiligmaking zijn; maar het rechte einde van ware evangeliereinheid en heiligmaking, is, om God te verheerlijken, onze naasten te stichten, onze dankbaarheid voor den Heere te betuigen, en onze rechtvaardiging te doen blijken. Laat ons hier nog een weinig bij stil staan.

Wij zeiden, dat het grote of voorname einde van ware reinheid en heiligmaking is noch kan zijn, de grond of oorzaak van de rechtvaardiging, maar wel de vrucht en het bewijs daarvan. De grote onkunde van dit leerstuk, in de tijd die wij beleven, vordert van ons noodzakelijk af, dat wij het nader betogen en bevestigen.

1. Het grote einde van evangelische reinheid of heiligmaking is of kan nooit de grond en oorzaak van onze rechtvaardiging zijn. Al de zodanigen, welke zich verbeelden dat hun zonden vergeven, dat zij gerechtvaardigd zijn, tot kinderen Gods aangenomen of tot Gods gunst kunnen worden toegelaten door enige reinheid, goedheid, rechtvaardigheid en heiligheid, welke zij zelf bezitten, en door hun eigen kracht of door de kracht der genade in hen gewrocht, keren het Evangelie om en ontdekken klaar, dat zij geheel van alle ware heiligheid vervreemd zijn, welke geen gerechtigheid tot rechtvaardiging werkt, maar uit de rechtvaardiging voortvloeit, als waterstromen uit een fontein. Als de zondaar met de vleugelen van zijn eigen werken in de hemel kon vliegen, of daar binnen geraken door de ladder van zijn eigen verdiensten of gerechtigheid, wat noodzaak was er dan dat God een andere ladder zou oprichten, om ons in de hemel te brengen? Wanneer wij Genesis 28:12 nagaan, dan vinden wij dat Jakob in zijn droom een ladder ontdekt werd, welks voet op de aarde gesteld was, maar welks opperste aan de hemel raakte; welke een afbeelding was, zo van den Persoon van Christus, Welke de ware Godmens zijnde, uit kracht der vereniging van Zijn Goddelijke met de menselijke natuur, tussen de hemel en de aarde kon staan, als van Zijn ambten, om als de ware Middelaar, God met de mens, door de opoffering van Zichzelf te verzoenen; en dus hemel en aarde, die het verst van elkaar gescheiden waren, door Zijn bloedige kruisdood te verenigen; zodat de hemel nu alleen langs deze ladder kan beklommen worden, namelijk in en door Christus, als den HEERE ONZE GERECHTIGHEID. O, mijne vrienden! het is een zeer groot woord, de HEERE ONZE GERECHTIGHEID; hetwelk ons luisterrijke en verheven gedachten van die enige grond der rechtvaardigmaking kan inboezemen. Die gerechtigheid en verdienste van Christus, welke de enige grond der rechtvaardiging is, is een oneindige verdienste, uit kracht van de hoogwaardigheid des Persoons, als zijnde de Godmens, de Heere, Welke onze natuur heeft aangenomen en de wet vervuld door Zijn gehoorzaamheid tot den dood. De geschonden wet was wel aan het schepsel gegeven, maar die er zich aan onderwierp, was de grote Schepper Zelf, zodat de heiligheid van de gehoorzamer in dit geval de heiligheid van de wet zelf te boven gaat; en wat is dit niet een heerlijke grond van rechtvaardigmaking! De overtreder van de wet is bloot een mens, maar de voldoener is de Godmens, Wiens gehoorzaamheid der wet meer eer toebrengt, dan of engelen en mensen die altijd gehoorzaamd hadden. Vanhier is het, dat de rechtvaardigmaking der gelovigen een volmaakte rechtvaardiging is; ja zo volmaakt in den tijd, als die ooit hiernamaals in de heerlijkheid zal worden, omdat de

gerechtigheid van Christus, welke de oorzaak van onze rechtvaardiging is, dezelfde blijft in eeuwigheid en volmaakt is in een iegelijk waar gelovige, hetzij hij zwak of sterk in het geloof is; even gelijk duizend ponden, welke door een beroerde of verlamde hand ontvangen worden, zowel duizend ponden zijn, als die welke ontvangen worden door een goede en gezonde hand. O, welk een veilige, onveranderlijke en volmaakte rechtvaardiging is dit! Weliswaar, dat de bewustheid van onze rechtvaardiging afhangt van de trap en de oefening, maar de waarheid van dezelve hangt alleen af van de waarheid des geloofs.

Nu, deze gerechtigheid van Christus, maar niet die van onze reinheid, gehoorzaamheid, genaden of heiligheid, is de grond van onze rechtvaardigmaking. En indien gij waarlijk evangeliereinheid zijt deelachtig geworden, gij zult, zolang gij recht geestelijke zinnen oefent, die nooit voor de grond van uw rechtvaardiging kunnen houden; want dat is de gerechtigheid van Christus alleen: 'in Hem zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls' (Jesaja 45:25).

2. Maar deze reinheid is de vrucht en het bewijs van onze rechtvaardigmaking. Gelijk de boom uit zijn vruchten wordt gekend, zo kunnen wij ook weten dat wij gerechtvaardigd zijn uit onze heiligmaking: 'toon mij uw geloof uit uw werken' (Jakobus 2:18). Wij moeten ons geloof van deze gerechtigheid van Christus ter onzer rechtvaardigmaking uit onze werken van reinheid en heiligmaking tonen. 'Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn' (Romeinen 8:1). Wat is er het bewijs en kenmerk van? Dit: 'zij wandelen niet naar het vlees, maar naar den Geest'. De mens, die een goede boom, een gerechtvaardigd mens geworden is, zal ook goede vruchten voortbrengen. De goede vrucht brengt geen goede boom voort, maar de goede boom wel goede vruchten. Zo ook hier: de vruchten van de heiligmaking kunnen de mens niet rechtvaardigen, maar zijn rechtvaardiging brengt goede vruchten van heiligmaking in hem voort. Hierin is het onderscheid tussen onze werken in het nieuwe genadeverbond en de werken van het oude werkverbond gelegen, of hierin bestaat het onderscheid tussen wettisch of evangelisch werk. In een wettische weg gaat eerst het werk vooraf, en dan volgt de rechtvaardiging, maar in een evangelische weg heeft eerst de rechtvaardigmaking plaats, en daarop volgen dan de werken. Zo is het ook ten aanzien van de oude en nieuwe sabbat gesteld; de sabbat in het paradijs werd op de zevende dag, na zes voorafgaande werkdagen, geschikt naar de omstandigheid van de mens in de staat der rechtheid, bepaald, en behoorde eigenlijk tot het verbond der werken, dewijl die leven en rust beloofde op eigen doen en volmaakte gehoorzaamheid: 'de mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven' (Romeinen 10:5). Maar de christelijke sabbat is de eerste dag van de week, vóór zes daarop volgende werkdagen, en is dus geschikt naar het Nieuwe Verbond, hetwelk rust des gemoeds belooft in een weg des geloofs, voordat er enige werken van gerechtigheid zijn verricht geworden, hoewel deze werken en deze gerechtigheid noodzakelijk met onze rechtvaardiging gepaard gaan en die volgen. Gelijk de aarde op dezelfde dag, toen de wateren van de zondvloed van haar weggenomen werden, wederom met 'gras, kruiden, bloemen, bomen, en alles wat vruchtbaar was, werd versierd' (Genesis 1:9-11), zo wordt ook de ziel, wanneer de zondvloed van de Goddelijke toorn in de rechtvaardigmaking van haar wordt weggenomen, aanstonds met al de genaden van den Geest versierd, en een boom der gerechtigheid, een spruit van Gods planting, waarin Hij verheerlijkt wordt, genoemd; zodat, als iemand gerechtvaardigd wordt, hij dan ook geheiligd en gereinigd wordt. Indien gij gerechtvaardigd zijt, zult gij het ook tonen, zodat het klaarblijkelijk voor uzelf en bij anderen wezen zal, door u steeds op reinheid toe te leggen. En indien gij gereinigt

zijt, zal dit gedurig door genade één van uw aller-voornaamste bedoelingen zijn, om uzelf als een zodanige bij anderen te betonen, en er voor uzelf van overtuigd te worden, door wezenlijke en gegronde kenmerken bij bevinding te hebben, dat gij waarlijk gerechtvaardigd zijt; want waar geen reinheid is, daar is ook in het geheel geen bewijs van vergeving en rechtvaardigmaking, even gelijk ‘het lichaam zonder de ziel dood is’ (Jakobus 2:20). Waar weinig reinheid is, daar is weinig bewijs van rechtvaardiging; waar veel reinheid is, daar zal ook klaarder bewijs van rechtvaardiging gevonden worden. Hoewel de Heere de rechtvaardiging van een gelovige langs andere wegen, dan die van het uit zijn heiligmaking op te maken, voor het gemoed klaarblijkelijk kan doen worden, en zulks somtijds ook doet, en hoewel zijn rechtvaardiging aan geen wisselvallige veranderingen, gelijk zijn heiligmaking, is onderworpen, ja hoewel de rechtvaardigmaking altoos en onafgebroken, dat is altijd en volmaakt, in elke gelovige plaats heeft, gelijk de zon in het firmament, welke altijd volkomen is, welke aanwas, afneming of verandering er ook in de maan van zijn heiligmaking mag gevonden worden, en hij hiervan behoorde overreed te zijn, zelfs dan, wanneer zijn reinheid en heiligheid op het laagst, ja, gelijk de maan, voor een tijd als uit het gezicht verdwenen zijn, ook dan zelfs moet of behoort hij aan zijn rechtvaardiging, hem op grond van Christus’ aangebrachte gerechtigheid toegerekend, niet te twijfelen; hoewel zijn heiligmaking door een gerechtigheid, welke hem is medegedeeld geworden, afneemt; maar wanneer hem geen de minste genade tot heiligmaking, die hij of in zichzelf voor het tegenwoordige zien of naspeuren kan, dat er voorheen somtijds geweest is, of waarvan hij het gemis niet kan betreuren en beklagen, ik zeg, wanneer er van dit alles niets gevonden wordt, kan er ook geen troostrijk bewijs zijn van ware heiligmaking. Nu, zoek uzelf in alle getrouwheid bij deze dingen neder te leggen, en tot den Heere op te zien, dat Hij u genade schenkt om uzelf te mogen beproeven.

Ik zal dit gebruik van zelfonderzoek en beproeving nu kortelijk met deze volgende vragen besluiten. Indien gij van uw onreinheid gewassen zijt, zo vraag ik u: Zijt gij ooit uit al uw toevluchten der leugen, uw oud verrot natuurlijk geloof en goede werken uitgeslagen? Zijt gij ooit in en tot Christus overgebracht geworden, zodat gij Hem aangenomen hebt tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing? Hebt gij ooit een verse en levendige hoop door het geloof in Hem verkregen? Hebt gij ooit gekend wat het is, Christus’ inwoning en zalige bescherming, door Zijn Woord en Geest, in uw ziel te ondervinden, en geweten wat het geloof is, werkende door de liefde? En heeft deze liefde zich ooit klaarblijkelijk betoond in een liefde tot en hoogachting van al Gods geboden, en in een haten van alle valse pad? Indien gij onder het oog van God op al deze dingen ja en amen kunt zeggen, dan durven wij u verzekeren dat gij van uw onreinheid gewassen en bij aanvang deelgenoten van de ware evangeliereinheid zijt; maar indien gij hierover in twijfel zijt, en niet weet wat hierop te moeten antwoorden, o! leef dan toch niet vergenoegd in zulk een twijfelende staat, maar sta er naar, dat de Heere deze twijfelingen in u mocht opklaren, en dat al uw zwaarigheden door Hemzelfen mogen worden opgeruimd. Doch indien gij nooit iets van al deze opgenoemde zaken voor uzelf bij bevinding hebt leren kennen, maar nog volstrekt en geheel daarvan vervreemd zijt, o arme mens! hoe diep ongelukkig zijt gij dan! Hoe rein gij ook uzelf in uw eigen ogen verbeelden mocht te zijn, gij zijt nog nooit van uw drek gewassen; en waar de smet der zonde blijft, daar blijft ook de schuld, en waar de schuld blijft, daar blijft Gods toorn op de ziel; en daarom, zo lief u de eer en heerlijkheid van God en uw eigen zaligheid behoort te zijn, zoek om uws levens wil toch uit die onzalige staat te komen, en uzelf geen rust te geven, maar

zonder tijdverzuim u tot den Heere te wenden, en Hem ootmoediglijk te smeken dat Hij Zich over u ontfermen en om Zijns Naams wil u reinigen en wassen mocht, zeggende: Heere! wat kunnen mij alle dingen toch baten, indien ik in mijn zonden blijf leven en sterven, en voor een geduchte en eindeloze eeuwigheid verloren ga! Mocht het den Heere behagen uzelf in dezen te besturen.

VIJFDE GEBRUIK TOT VERSCHRIKKING

Het vijfde gebruik, hetwelk wij van deze leer maken, zal zijn dat van verschrikking, voor allen die van hun drek nog niet gewassen, maar tot hiertoe nog geheel vuil en onrein gebleven zijn, en dus nooit vernieuwd, gereinigd en geheiligd zijn geworden, maar die nog onder de kracht der zonde en verdorvenheden zijn gebleven, en daarom nog geheel van deze reinheid, welke wij nu verhandeld hebben, zijn vervreemd. Alhier is grond van verschrikking voor alle goddelozen, die nog geheel en zelfs voor gelovigen die nog ten dele vuil en onrein, en daarentegen niet behoorlijk waakzaam zijn, maar zichzelf toegeven in de zonde.

Vooreerst dan: deze leer verschaft grond van verschrikking voor alle goddelozen, die van hun onreinheid nog niet gewassen zijn, maar voort blijven gaan in een koers van zonde; van dronkenschap, hoererij, kwaadspreken en allerlei losbandigheid. Helaas, mijne vrienden! overweeg eens hoe diep ellendig gij zijt, en naar alle waarschijnlijkheid nog zult worden. Beschouw eens uw droevige en beklaaglijke toestand in dit leven, en wat er van u nog eens eindelijk zal worden, in een dag des oordeels en des doods. En och, of het den Heere behagen mocht om uw geweten eens recht te doen ontwaken, opdat gij uw gevaarlijke gesteldheid eens bedaard en met indruk mocht zien.

A. Beschouw en wordt er eens overreed van, dat gij waarlijk ellendig zijt in dit leven. Want:

1. Zolang gij in die onreine staat zijt, blijft gij van God ten enenmale vervreemd; 'dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der beloften, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld' (Éfeze 2:12). Gij zijt zonder God, de wezenlijke springbron, en zonder Christus, den enige grondslag van alle ware hoop; zonder het verbond der belofte, de grond der hoop; zonder de genade van te kunnen of te mogen hopen; en daarom in een hopeloze toestand, zolang gij blijft weigeren om de toevlucht tot de voorgestelde hoop, namelijk Christus, te nemen, 'tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing' (1 Korinthe 1:30).
2. Gij zijt lijnrecht tegen God, en God is tegen u aangekant; uw natuur is geheel strijdig met Gods natuur, en Gods natuur staat rechtstreeks tegen uw natuur over. Uw grondbeginselen, daden, natuur, bedoelingen, gemoedsgesteldheid en genegenheden, zijn allen tegen den Heere aangekant, zolang gij nog geheel onrein blijft.
3. Gij zijt geheel onbekwaam om enige gemeenschap of gemeenschapsoefeningen met God te kunnen hebben; want wat gemeenschap heeft het licht toch met de duisternis? Ja, wat zeg ik? gij hebt gemeenschap en verkeer met de duivel, die sterk gewapende, welke zijn huis bewaart. De gehele wereld ligt in de boosheid, ja ligt, hier in de tijd zelfs reeds, als het ware, in de armen van de boze verzonken. O, mijne vrienden! gij wordt door de satan en als in zijn armen, in slaap gewiegd!
4. Gij zijt onder de vloek, zolang gij in die rampzalige toestand blijft. Beschouw met ontzetting onder welk een aantal van verschrikkelijke vloeken gij ligt, zoals die

opgenoemd worden (Deuteronomium 28:15-20): ‘Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld. Vervloekt zal zijn uw korf en uw baktrog. Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw kleinvee. Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan’; vervloekt in uw naam, want die zal een verrotting zijn; vervloekt in uw huis, want het is de woonplaats van de goddelozen; vervloekt in al uw godsdienst oefeningen, want uw gebed is den Heere een gruwel; ja vervloekt in al uw burgerlijke en natuurlijke daden, want het ploegen van de goddelozen zelfs, is zonde.

5. Gij zijt onder al de droevige en geduchte kwaden, welke met deze onreinheid gepaard en vergezelschaft gaan; de zodanigen als: een gruwel voor een heilig God, een pijnbank voor uzelf, een onnuttig schepsel in de wereld, een afvallige van God, een onderwerp van Zijn toorn, en één die eens eindelijk uit de hemel zal uitgesleten worden. Laat het ons een weinig nader bezien.

1. Het eerste kwaad, hetwelk wij zeiden, dat met deze onreine staat gepaard en vergezelschaft gaat, was dit, dat zulk een mens voor God een gruwel is; en zeker, hij is een voorwerp, daar een heilig God van walgen moet, en dat Hij niets anders kan dan verfoeien, zolang hij dus vuil en onrein blijft; want, de Heere is te rein van ogen, dan dat Hij het kwade zou kunnen zien; en Hij kan het nooit zodanig beschouwen, dat Hij een welgevallen in de zondaar heeft. Denkt gij, mijne vrienden! dat God een welbehagen in zulk een mens kan scheppen, welke als een onreine in zijn zonden gewenteld ligt? O, nee, geenszins! Daar moet een dekkleed voor het oog van Gods heiligheid tussen beiden komen; en ik weet geen ander dekkleed of bedeksel, dan één van deze beiden: of het rode dekkleed van des Middelaars dierbaar bloed, of het zwarte en donkere dekkleed van Gods eeuwige verbolgenheid en wraak, om hetzelfde te bedekken voor het oog van een alwetend en almachtig God.

2. Een tweede kwaad, behalve het reeds gemelde is, dat deze onreinheid een pijnbank voor de zondaar zelf is. Hoe meer bevlekking, hoe meer kwelling; maar hoe meer reinheid, hoe meer inwendige gerustheid en vrede des gemoeds; die Uw wet beminnen, hebben groten vrede en geen aanstoot; maar de goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede.

3. Een derde kwaad dat hiermee vergezelschaft gaat, is dit, dat deze onreinheid de mens onnuttig in de wereld maakt. Een mens, die zich als het ware omwentelt in de zonde, is het aller-onnutste schepsel op de aarde, dat er wezen kan; hetgeen de psalmist uitdrukt door: tezamen zijn zij stinkend geworden, zegt de apostel, dezelfde zaak aanhalende, met: tezamen zijn zij onnut geworden (Romeinen 3:12), als willende te kennen geven, dat de geheel onreine of besmette zondaar zo onnut is als een vat, in hetwelk de stank en vuiligheid dermate is doorgedrongen, dat het geheel onnut is en onbekwaam tot enig gebruik.

4. Het vierde kwaad is, dat deze besmetting de weg tot afval baant. Een mens, van ware evangeliereinhed ontbloot, is in een staat, waarin bij bloot ligt om geheel af te vallen; het ware goud zal in het vuur gelouterd worden, maar de smeltkroes neemt het schuim weg. Het goede koren zal, hoewel het waait, behouden blijven, maar de wind voert het kaf verre weg. Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij stinkend geworden. Wat is de oorzaak van zoveel afwijking en afval in onze dagen? Het is deze: men verlaat zijn belijdenis, men verzaakt zijn vorige grondbeginselen, men wordt slap en traag in de beoefening daarvan; men verliest zijn eerste ijver en verlaat zijn eerste liefde; en waarom? zij zijn besmet geworden en van hun onreinheid niet gewassen.

5. Een vijfde kwaad is dit, dat deze besmetting de weg opent, om overstroomd te worden door de toorn en de wraak van God; 'om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid' (Kolossenzen 3:6), benauwdheid en angst, over de ziel van een iegelijk die kwaad doet; 'want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen' (Romeinen 1:18). Een dag van toorn, een dag van benauwdheid wordt er bedreigd, wegens de onreinheid van dit geslacht, hetwelk niet is gewassen van zijn drek.

6. Het zesde kwaad hetwelk wij opgaven, was dit: dat deze besmetting de ziel uitsluit van de hemel; geen besmetting kan in die hoge plaats wonen; maar zij die het daar eerst in wilden brengen, zijn allen in de hel geworpen. 'En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt' (Openbaring 21:27); en is dit niet allerverschrikkelijkst?

B. Gelijk gij ellendig zijt in uw leven, zo zult gij ook, zo blijvende, diep ellendig zijn in uw dood. Dan zal de consciëntie mogelijk beginnen te brullen, wanneer hij, opdat ik eens zo spreek, zijn zwart boek openen en die lange zwarte boekrol van al uw zonden tevoorschijn brengen zal; en wanneer de satan welke in slaap gewiegd en tot zonden verzocht heeft, u dan de zwaarte daarvan zal voorstellen, om u eeuwig in wanhoop te doen verzinken. Dan zullen al uw goede vrienden en bekenden, met al de vertroosting en genietingen van de wereld, op eenmaal en voor eeuwig afscheid van u nemen, en zal er geen aanbidding van Christus, van genade of van zaligheid meer voor u zijn. Dan zal de zonde, die de prikkel des doods is, niet weggenomen zijnde, u de dood allerverschrikkelijkst en ondragelijk maken; wanneer die ontzaggelijke bode, vertonende zijn geducht gelaat, met zijn dodelijke pijlen gewapend zijnde en als bij de ogenblikken bedreigende, u daarmee te doorsteken, zich zal vertonen en tot u naderen. O, met welk een ontzettende verbazing zal uw arme ziel dan worden aangedaan, en hoe onaangenaam zal de laatste strijd met deze machtige overwinnaar dan voor de arme zondaar zijn!

c. De onreine ziel zal niet alleen ellendig in de dood, maar ook in den dag des oordeels zijn; want Christus zal van den hemel geopenbaard worden, om wraak te nemen over allen die God niet kennen, en het Evangelie ongehoorzaam geweest zijn. Dan zal dat geduchte en onherroepelijke vonnis plaats hebben en uitgesproken worden: Gaat weg van Mij, gij vervloekten! O, ijselijk vonnis: Gaat weg van Mij! Gaat weg van het hoogste goed en de wezenlijkste gelukzaligheid, om ongelukkig en ellendig voor een eindeloze eeuwigheid te zijn! In deze uitspraak is alle ellende opgesloten, en zij is vol van alles wat de ijdele verwachting van de goddelozen in die dag beschamen zal. Indien gij hiertegen zoudt willen inbrengen: 'Och laat ons toch niet verre weg gaan'. Nee, zal het antwoord zijn, gaat weg van Mij, uit Mijn gezicht en tegenwoordigheid; en dit is voorzeker ver genoeg, voor altoos van Gods liefelijk aangezicht verbannen en eeuwig van Zijn zalige tegenwoordigheid verstoten te zijn. Indien gij zoudt willen aanhouden en zeggen: 'O, indien wij weg moeten gaan, laat ons dan toch weggaan met een zegen!' Nee! gaat weg van Mij, gij vervloekten! ga met de vloek van God en met de ondervinding van Zijn toorn en wraak! 'Och, indien wij aldus moeten weggaan, laat ons dan echter naar een goede plaats gaan'. Nee, gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur; de plaats der pijniging en des verderfs, een vurige en brandende hel. 'Och indien wij tot het vuur verwezen worden, laat het dan maar voor een korte tijd zijn'. Nee, nee! gaat weg in het eeuwige vuur, om daar tot in een eindeloze eeuwigheid te blijven; gaat weg in het eeuwige vuur, dat vuur hetwelk nooit

kan uitgeblust worden; daar uw worm niet sterft, en het vuur niet uitgeblust wordt. 'Och! moet het zo zijn, laat ons dan ten minste met goed gezelschap weggaan!' Nee, geenszins; gaat weg, met de duivel en zijn engelen! O, nare en aller-ellendigste toestand van allen die leven en sterven in hun zonden; zij moeten naar een brandend Tofet heen gaan, om eeuwig te verzinken in de poel welke brandt van vuur en sulfer. O, aller-naarste, beklaaglijke en beschreienswaardige staat! Gij zult voor Gods rechterstoel, in het dienstkleeft van de duivel verschijnende, deelgenoot van zijn straf en ellende zijn in alle eeuwigheid. O, onbegrijpelijke en altoosdurende ellende, welke al onze bevattingen oneindig ver te boven gaat!

Ten tweede. Deze leer verschaft ook grond van verschrikking zelfs voor gelovigen, die, hoewel zij hebbelijk van hun onreinheid gewassen zijn, echter onder vele dadelijke besmetting liggen, zonder behoorlijk gebruik van Christus, als de fontein, tot reiniging te maken; daar is, zeg ik, grond van verschrikking uit deze leer, voor de zodanigen; hoewel wij hun dezelfde verschrikkingen, die wij de goddelozen hebben voorgehouden, niet kunnen aankondigen, en niet kunnen zeggen, dat zij verdoemd zullen worden, of naar het verderf gaan, of onderworpen zijn aan den vloek der wet, zo is het nochtans zeker, dat de Heere een roede heeft voor de rug van Zijn kinderen, indien zij Zijn wet verlaten; en hoewel Hij hun hun zonden vergeeft, echter wraak kan doen over hun daden. Wij moeten niet gering denken van de roede der kastijding en der tuchtiging, welke de Heere omtrent Zijn kinderen gebruikt, wanneer Hij hen niet wakende vindt, want daar is voorzeker iets in, hetgeen verschrikkelijk is; hoe wij dezelve ook, hetzij met opzicht op tijdelijke of ten aanzien van geestelijke en eeuwige zaken, beschouwen.

A. Daar is iets, hetgeen verschrikkelijk is in de kastijdingen Gods, met opzicht op de tijdelijke belangen van Zijn kinderen; en wel:

1. De roede kan over uw lichamen opgeheven worden, door allerlei ziekten als: koorts, graveel, jichtpijnen en velerhande smarten; de zodanigen, als wij gemeld vinden (Deuteronomium 28:22,27,58-59). De Heere kan u dag en nacht, met onverdraaglijke pijn en smarten op uw legerstede binden; en is dit niet een verschrikkelijke roede?
2. De roede kan ook zwaar zijn ten opzichte van uw huisgezinnen, door zware krankheden en bezoeken over uw mannen, vrouwen, kinderen of bloedverwanten te brengen. De Heere kan uw kinderen tot een bitter kruis voor u maken, uw nabestaanden u tot een last doen zijn, en uw allerbeste boezemvrienden en belangen tot grote smart. Hij kan de lust van uw ogen met één slag wegnemen, en u beroofd en ontbloot van alles stellen. Dit is een zware bezoeking.
3. De roede kan smartelijk zijn ten opzichte van uw goede naam. Gij kunt onder grote en zware laster komen, zodat gij als een bijspreuk des verwijts voor anderen wordt; dit was de psalmist als een zwaard in zijn beenderen, wanneer hij op die wijze gehoond en gelasterd werd. Dit zwaard kan u ook doorsteken; gij kunt ook onder smaad en laster worstelen; ja, de Heere kan u zoverre aan uzelf overgeven, dat gij het één of ander schandelijke kwaad bedrijft, en daardoor oorzaak geeft, dat Zijn heilige Naam gelasterd wordt. En is dit niet een zware kastijding?
4. De roede van de tuchtiging kan ook geducht en smartelijk zijn met opzicht op algemene ellenden; namelijk, dezulken en soortgelijken als waarvan wij lezen in Ezechiël 14:21: 'Want alzo zegt de Heere HEERE: Hoeveel te meer als Ik Mijn vier boze gerichten, het zwaard en den hongers en het boze gedierte en de pestilentie

gezonden zal hebben tegen Jeruzalem, om daaruit mensen en beesten uit te roeien!’ Het zwaard, de honger, de pestilentie en de gevangenis zijn zware oordelen. Wat een verschrikkelijke zaak is het zwaard! Het kan zich in het bloed en in de ingewanden van onze liefste en dierbaarste vrienden, ja van onszelf baden. Wat is de honger een droevige roede! Hierdoor zijn tederhartige moeders weleens genoodzaakt geworden om haar eigen kinderen op te eten; en anderen wederom hun eigen vingers, en het vlees van hun arm, opdat het een deel van het lichaam het andere zou voeden. Wat een verschrikkelijke roede is de pestilentie! Zie hoe geducht dezelve beschreven wordt in Psalm 91:3,6,10, alsmede Deuteronomium 28:59-61. Wat een zware kastijding is het om naar de gevangenis weggevoerd te worden! Gij kunt weggevoerd worden naar een vreemd land, waar u niemand kent, en gij van vader, moeder, vrienden en alle goede bekenden geheel zijt gescheiden (Deuteronomium 28:48), en onder de vrees dat u een nog veel zwaarder oordeel zal overkomen; zie vers 65-67.

B. De roede van de tuchtiging heeft iets verschrikkelijks in zich, wanneer wij die beschouwen met opzicht op geestelijke zaken.

1. De Heere kan de ruime toom aan uw begeerlijkheden geven, en u door uw verdorvenheden laten overweldigd worden, zodat dezelve de overhand nemen. Hij kan u aan de begeerlijkheden van uw hart, een aller-kwaadste en verderfelijks vijand, overgeven.
2. De Heere kan de duivel, die briesende leeuw op u loslaten, om u met vuisten te slaan, en alles te doen wat hij kan, om u te verslinden. Dit was een kastijding, waarmee Job, Paulus, Petrus en vele anderen zijn bezocht geworden.
3. Gij kunt geslingerd worden door vrees en twijfelingen omtrent zonde en plicht, en dus niet weten wat koers gij sturen, of welke weg gij inslaan moet. Gij kunt, als het ware, van rondom in benauwdheid en duisternissen als opgesloten zijn.
4. Gij kunt van God verlaten worden, zodat gij rouwklagende in het duister moet omdolen, en dat, al wilde gij de ganse wereld geven, om maar eens Zijn aangezicht te zien, gij echter zulks niet mag ervaren. Dit was Jobs toestand; ‘Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet. Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou!’ (Job 23:3,8).
5. Gij kunt onder verschrikkingen gebracht worden gelijk het met Job was; ‘de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt’ (Job 6:4). ‘Want Uw pijlen zijn in mij gedaald’ (Psalm 38:3).
6. Gij kunt door de verschrikkingen Gods aan de onzinnigheid en wanhoop als overgegeven worden, zodat gij klagen moet: ‘de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij’ (Job 6:4) en met Heman uitroepen (Psalm 88:17: ‘Uw verschrikkingen doen mij vergaan’.

C. Kastijdingen zijn verschrikkelijk, met opzicht op de vrees die zij dikwijls veroorzaken, aangaande onze eeuwige staat. Gij kunt tot op de oever van de wanhoop worden gebracht, en onder veel vrees en twijfel omtrent uw eeuwig welzijn leven, gelijk wij zo-even van Heman hebben aangemerkt, zodat gij zeggen moet: ‘Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van den HEERE’ (Klaagliederen 3:18); de Heere kan Zich omtrent u als een vreemde en vijand gedragen, zodat uw geest als wegzinkt en uw hart bezwijkt; ja u alles doen overkomen, behalve dat Hij u in de hel werpt, noch Zijn verbond met u verbreekt. Hij kan een wederspanning kind weleens als bij de nek vasthouden, en schudden hem, als het ware, over de vlammen van de hel, even alsof Hij voornemens was, hem in de poel die van vuur en sulfer brandt, te werpen. Hij kan

als in bittere ontsteking van toorn Zich aan de consciëntie uitlaten, en daardoor het geweten als een hel doen zijn. En hoewel dit alles Vaderlijke kastijdingen zijn, die uit liefde voortvloeien, kan dit echter geheel verborgen zijn voor de ziel, dewijl zij God als haar vijand aanmerkt, en uit kracht van haar ongeloof met bekommering vreest, dat zij Zijn wraakoefenende toorn ondervinden zal. God kan Zijn kinderen met breuk op breuk bezoeken, en op hen aanlopen alsof Hij hun vijand was. Ja Hij kan de roede zwaar maken in haar natuur; de ziekte kan een doodolijke krankheid zijn. Zij kan buitengewoon in haar soort wezen, zodat men er van zeggen moet: Is er ook een smart als deze smart? Zij kan veelvuldig zijn ten opzichte van derzelver getal; breuk op breuk, het ene wee op het andere volgende. Zij kan toenemen in trappen en van kwaad tot erger voortgaan. En zij kan lang zijn ten aanzien van derzelver duurzaamheid, ja mogelijk zo lang dat die hun al hun dagen bijblijft! O welk een grond van heilige vrees heeft dan een kind van God, wanneer hij niet waakzaam en omzichtig wandelt!

ZESDE GEBRUIK TOT VERTROOSTING

Het zesde gebruik, hetwelk wij van deze leer maken zullen, zal zijn tot troost van de godzaligen, die zichzelf tot godzaligheid oefenen, en er dadelijk naar staan om rechte betrachters van ware heiligheid te worden, en gedurig in reinheid toe te nemen en voort te gaan. En hier zal ik enige blijken en kenmerken opgeven van dezulken, welke enige voortgang in reinheid en heiligheid maken, en enige gronden van troost voor de zodanigen aanwijzen.

A. Wat het eerste betreft, namelijk om enige blijken en kenmerken op te geven van dezulken, die naar groei en voortgang staan in ware reinheid en heiligheid, daartoe brengen wij de volgende.

1. Geestelijke gezindheid te oefenen, zowel in de tussentijd van de plichten als in de plichtsbetrachting zelf, is een waar kenmerk van aanwas in de heiligmaking; geestelijk gezind te zijn zowel tussen de plicht als in de plicht. Laat iemand nog zo godsdienstig in zijn plichtsverrichtingen zijn, indien hij zich, daarbuiten zijnde, komt toe te geven in iets dat er mee strijdt, hij gelijkt niet naar één die opwast in de genade, of die een dadelijke voortgang maakt in ware heiligheid. Het aangezicht van Mozes was even glinsterend toen hij van de berg afkwam, als toen hij op dezelve was.

2. Een dadelijke strijd met inwendige zonden en geestelijke kwaden te oefenen, is hiervan een blijk en kenmerk. Wanneer iemand geholpen wordt om tegen zijn hart- en boezem zonden, welke het meest verborgen en van het oog der wereld het verst gescheiden zijn, te kunnen strijden, en enige geestelijke overwinning op dezelve te behalen, dan is het een kenmerk van ware reinheid. Wanneer het hart, met alle kracht, tegen geestelijke hoogmoed, zelfbedoeling en het verdoemelijke eigen ik zich verzet, dan geeft het enige voortgang in de heiligmaking te kennen.

3. Wanneer iemand in geestelijke en inwendige plichten van de godsdienst meer geoefend wordt, zodat hij zich niet alleen ophoudt met uitwendige plichten, maar vooral werkzaam is in en omtrent dezulken, die meer inwendig en geestelijk zijn, zoals namelijk in heilige overdenkingen, zelfbeproevingen, doding van zonden, zichzelf te oordelen en te veroordelen, van zichzelf te walgen en zich aan den Heere over te geven, biddend te zijn in den Geest, wakende over zijn hart, gebruik makende van het bloed en de dood van Christus, en door het woord der beloften die toepassende aan zijn ziel, wanneer het aldus, zeg ik, met iemand gesteld is, dan is het een bewijs dat hij enige voortgang in de heiligmaking heeft.

4. Wanneer iemand tot godsdienstige plichtsbetrachtingen, uit geestelijke grondbeginselen en inwendige drangredenen, wordt opgewekt en aangespoord, zodat hij uit een levendig gevoel van Goddelijke liefde en een reikhalzende begeerte naar Christus' geestelijke tegenwoordigheid, en uit de zoetheid en uitnemendheid van het verkeer en de gemeenschapsoefening met God in Christus, recht gelovig en bevindelijk werkzaam is, deze zijn enige van de gezegende blijken dat iemand opwast en toeneemt in de ware reinheid en heiligmaking.

B. Wij gaan nu ten tweede over, om voor de zodanigen enige gronden van troost aan te wijzen.

1. Hoe meer reinheid en heiligheid gij door genade deelachtig wordt, hoe meer gij gelijkvormig zijt aan God. En o! welk een troost vloeit hieruit voort: Gode gelijk te zijn, gelijkvormig te zijn aan den Zoon van God! Hoe meer gelijkheid, hoe meer liefde. De Heere kan geen welgevallen scheppen dan in Zijn eigen beeld. Hijzelf is heilig, en daarom kan Hij ook niet anders dan een welbehagen hebben in de reinheid en heiligheid van Zijn volk.

2. Hoe meer reinheid, hoe rijper voor de hemel; hierdoor wordt gij bekwaam gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht; want niets dat onrein is, kan ingaan in het hemelse Jeruzalem. En welk een dierbare troost vloeit hieruit voort, dat gij een zalig mededinger naar de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem geworden zijt!

3. Hoe meer reinheid, hoe meer zalig verkeer en gemeenschapsoefening met God. 'Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren. Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken' (Johannes 14:21,23). Een godzalige kan door zijn onreinheid zijn gemeenschapsoefening met God grotelijks verdonkeren; maar integendeel wordt door zijn voortgang in de heiligmaking, zijn gemeenschap steeds bevorderd en voortgezet.

4. Hoe meer reinheid, hoe meer hij alle goede gaven en giften van God deelachtig wordt; hoe meer heiligheid iemand waarlijk bezit, hoe meer de Heere aan hem wil schenken. 'Hij zal genade en ere geven, en het goede niet onthouden, dengenen die in oprechtheid wandelen' (Psalm 84:12). En als Hij hun genade schenkt om in oprechtheid te wandelen, zal Hij er nog meer genaden bijvoegen; zodat elke vermeerdering van genade en gemeenschapsoefening van liefde, welke Hij hun mededeelt, het kind der genade blijmoedig zal doen opspringen in de ziel; want zij, die in de vreze des Heeren leven, zullen ook in de vertroosting des Heiligen Geestes wandelen (Handelingen 11:31).

5. Hoe meer reinheid, hoe meer ook de waarheid en wezenlijkheid van al uw andere genaden u zullen kenbaar zijn; bijzonder van deze drie hoofdgenaden, 'geloof, hoop, en liefde' (1 Korinthe 13:13). Het geloof zal in deszelfs oprechtheid u hierdoor kennelijk worden, en zo het een waar geloof is, zal het uw hart reinigen; want als iemand zegt dat hij gelooft, en echter in een koers van zondigen blijft voortwandelen, zo toont hij dat zijn geloof enkel inbeelding is. De liefde zal mede in derzelver oprechtheid hierdoor openbaar worden; want de ware liefde vloeit uit een gereinigt hart voort; het einde van het gebod is liefde uit een rein hart. De hoop wordt hierdoor ook kennelijk en openbaar gemaakt, want die deze hoop heeft, die reinigt zichzelf gelijk Hij rein is.

6. Hoe meer reinheid, hoe meer gevoel van vergeving en rechtvaardiging. Het is troost, dat uw gebrek aan heiligmaking uw rechtvaardiging niet besmet; en dat het

gemis van dadelijke reinheid uw rechtvaardigmaking niet wegneemt of vermindert.

En gelijk het een eigenschap is van de vrijmachtige genade, dat zij niet door enig goed, hetwelk in het schepsel is, bewogen, noch door enig kwaad dat in hem is, verhinderd wordt, zo is het ook de eigenschap van de vrije rechtvaardigmaking, dat noch de zonde in een gelovige hem minder rechtvaardig, noch zijn heiligheid hem meer gerechtvaardigd doet zijn. Dit is waarlijk het voorrecht van al de gerechtvaardigde gelovigen; doch hoe reiner echter een gelovige is, hoe troostrijker gevoel hij er van heeft.

Een gelovige staat door de rechtvaardigmaking in de gunst Gods, op dezelfde grond, waarop Christus als Middelaar in Zijn gunst staat; want wij worden begenadigd in den Geliefde; Christus, als Middelaar aangemerkt, is de Geliefde om Zijner gerechtigheids wil: de Heere heeft Hem om Zijn gerechtigheid lief. Omdat Hij gehoorzaam geworden is tot den dood, ja den dood des kruises, daarom heeft Hem God uitermate verhoogd. Christus is de Geliefde, en op deze grond als zodanig erkend en aangenomen, en wij worden in Hem begenadigd en aangenomen op diezelfde grond. Nu, omdat Christus en wij op dezelfde grond en vastheid zijn, overweeg dan vrij op welk een vast en onbeweeglijk fundament wij staan; zeker er is nu geen verdoemenis meer voor degenen die in Christus Jezus zijn, geen blootliggen meer voor enige verdoemenis.

Zo iemand wil beweren dat een gelovige, niettegenstaande dit alles, de verdoemenis kan onderhevig zijn, hoewel hij in een verborgen vereniging met den Zoon Gods staat, welke eeuwigdurend is, en van God begenadigd, of op dezelfde grond als Christus is aangenomen, laten zij dan zelf die godonterende gedachte, zo beledigend voor den Zoon Gods, aan de hoge Majesteit verantwoorden. Kan de grond, waarop Christus in de gunst van God staat, wel ooit begeven? Geenszins; ja het zou godslasterlijk zijn zulks zich te willen verbeelden; maar zo kan de grond, op welke een gelovige in de gunst Gods staat, hem ook nooit begeven; want hij staat op dezelfde grond, namelijk, in de gerechtigheid van den Middelaar, zodanig aan hem toegerekend, alsof hij die in eigen persoon volkomen vervuld had, namelijk, alsof hij zelf, in eigen persoon, de Goddelijke gerechtigheid volkomen had genoeg gedaan en de ganse wet vervuld; en vanhier is het, dat alles, wat er van de zaligheid der heiligen, die nu reeds in de hemel zijn, ten aanzien van hun volkomen beveiliging van Gods wraak en toorn, gezegd kan worden, (ik spreek niet van hun heiligheid, maar van hun gelukzaligheid), hetzelfde ook, in dit opzicht, van de gelovigen hier op aarde gezegd kan worden, in het stuk van hun rechtvaardiging.

Maar mogelijk zal iemand denken: 'Indien dit zo is, dan kan een gelovige leven zo hij wil en zondigen zoveel hij begeert, want hij behoeft niet te vrezen'. Doch hierop antwoorden wij, dat de wereld waarlijk dit stuk misvat, ten opzichte van een ware gelovige. Een vleselijk gemoed, hetwelk nooit door genade is vernieuwd geworden, mag voorbedachtelijk dus redeneren: 'Indien ik verzekerd was, dat ik nooit naar de hel zou gaan, en onfeilbaar wist dat ik in de hemel zou komen, dan zou ik eten en drinken en in alle ongebondenheid leven, en zondigen zo veel ik wilde'. Zulk een gesteldheid en wijze van spreken is zeer aangenaam voor een vleselijk en natuurlijk mens, maar geheel strijdig met de aard en de natuur van een waar gelovige. En indien iemand wilde voorwenden een waar gelovige te zijn, en echter deze leer van vrije genade op die wijze misbruiken, zo zou zijn eigen taal hem ontdekken en aantonen dat hij geen gelovige was; omdat geen gelovige, als gelovige, op die wijze ooit kan spreken.

Maar men zal mogelijk aanhouden en vragen: Kan het verdorven deel van een gelovige zulks niet zeggen? Gewis ja, maar omdat het dit zegt, zal het ook verwoest en uitgeroeid worden; 'want die den tempel Gods schendt, dien zal God schenden' (1

Korinthe 3:17). Indien de oude mens der zonde dus Gods tempel schendt, zal God die oude mens ook schenden en verderven door het vuur van Zijn wraakoefenende toorn en verbolgenheid; want de oude mens der zonde in een gelovige, kan waarlijk gezegd worden onder de wet te zijn, en zal daarom ook geoordeeld worden; want hoewel de gelovige, als gelovige aangemerkt, in eeuwigheid niet zal veroordeeld worden, zo zullen nochtans zijn zonden en verdorvenheden bij den Heere veroordeeld zijn en blijven, en God slaat vele wegen met Zijn volk in, om dit te doen blijken; echter zo, dat Zijn wraak en straoefenende toorn nooit de persoon van een gelovige in Christus raakt.

Maar laten wij, om nader te komen, de gelovige eens op zichzelf beschouwen, en zien of deze redenering bestaanbaar is, met de aard van een waar kind van God. ‘Uw zonden zijn vergeven, en daarom kunt gij ruimschoots zondigen; God heeft u van de hel verlost; daarom, gaat heen en wandelt op derzelve paden; God heeft u lief gehad met een eeuwige liefde, en daarom kunt gij uw vijandschap tegen God tot het uiterste toe uitlaten; Hij behandelt u als een God der liefde, en daarom moet gij als een duivel tegen Hem aangekant zijn. God zal u vereren, door Zichzelven voor eeuwig in de hemel aan u te genieting te geven; daarom gaat heen, en onteert Hem zo veel gij kunt!’ Och nee, geenszins! zulke uitdrukkingen zouden alleszins ergerlijk en aanstotelijk zijn voor het geslacht van Gods kinderen, en voor alle ware gelovigen. Ja het zou, indien wij zo spreken mogen, het haar van hun hoofd te bergen doen rijzen, en al hun ingewanden doen beven; want het lijnrecht tegenovergestelde is in hun nieuwe natuur geplant! Zouden wij dit den Heere vergelden? Zouden wij Zijn liefde met haat beantwoorden? O, nee! daar beeft onze ziel van.

Hoe meer gevoel van rechtvaardiging er is, hoe meer reinheid; en hoe meer reinheid, hoe meer gevoel van rechtvaardigmaking; en echter kan noch onze reinheid en heiligmaking, noch ons gebrek daarvan, de minste invloed hebben op onze rechtvaardiging of die veroorzaken, omdat zij altijd volmaakt is en onveranderlijk dezelfde blijft. Tot dusverre wegens dit gebruik de leer tot vertroosting van Gods volk gesproken hebbende, gaan wij daarom over tot het:

ZEVENDE GEBRUIK VAN VERMANING EN BESTURING

Het zevende gebruik hetwelk wij van deze leer maken, is dat van vermaning en besturing. Is het alzo, gelijk wij reeds hebben aangewezen, dat evangeliereinheid zulk een uitmuntende zaak is? Laat mij dan toe u met de woorden van de profeet te vermanen: ‘wast u, reinigt u’ (Jesaja 1:16). O, zoek toch van uw drek en onreinheid gewassen en gereinigt te worden, en sta er naar om ware deelgenoten van deze evangeliereinheid en heiligheid te zijn. Ik heb reeds in verschillende leerredenen uitvoerig over dit ene leerstuk gesproken, welke allen als zovele getuigenissen verstrekken kunnen, dat de leer daar wij op aandringen, een leer naar de Godzaligheid is, strekkende om ware heiligmaking te bevorderen, en geenszins tot aanmoediging van zonde en losbandigheid, wat ook hiertegen door smaders mag ingebracht worden; maar zij kunnen ook, als zovele getuigenissen verstrekken tegen een onrein geslacht, hetwelk nog nooit van zijn drek gewassen is, noch de minste begeerte heeft om gewassen te worden, maar altijd onrein wil blijven.

Laat ons nu kortelijk nog een woord van vermaning spreken, zowel tot de goddelozen, om bij aanvang recht naar ware reinheid te leren staan, als tot de godzaligen, om die bij vermeerdering deelachtig te worden. Gelijk wij reeds zeer breedvoerig op het toepasselijke deel daarvan hebben aangedrongen, zo zullen wij die nu beiden hier tezamen voegen, om tijd te winnen; en opdat wij de vermaning des te krachtiger

zouden aanbinden, zullen wij enige beweegmiddelen en drangredenen opnoemen, en enige besturingen aan de hand geven.

A. Vooreerst: wat de beweegmiddelen of drangredenen om ons tot de betrachting van ware reinheid op te wekken, betreft, zo overweeg dat deze evangeliereinheid op een uitmuntende wijze strekt: Tot heerlijkheid van God; tot heerlijkheid van Christus; tot hoogachting van het Evangelie, en tot nut van onszelf en van onze naasten.

1. Deze evangeliereinheid en heiligheid strekt op een aller-uitmuntendste wijze tot eer en heerlijkheid van God. Dit kan niet anders zijn; want dewijl de Heere in Zichzelf heilig, en heiligheid een wezenlijke eigenschap van Zijn natuur is, zo moet onreinheid het rechtstreeks tegenovergestelde daarvan zijn, en bijgevolg de zonde, dat gruwelijke ding, hetwelk Zijn ziel haat. Hoe meer onreinheid er in de wereld is, hoe meer God onteerd wordt; maar hoe meer reinheid en ware heiligheid, hoe meer Hij ook zal verheerlijkt worden. Gelijk onreinheid een openlijke oneer is, welke den hoge God wordt aangedaan, zo is uitwendige reinheid een verheerlijken van God voor het oog van de wereld; waarom ons de Heiland zegt: ‘Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt’ (Johannes 15:8); gelijk Hij ook uitdrukkelijk gebiedt: Laat uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken. Vervolgens: deze evangeliereinheid strekt ook tot eer en heerlijkheid van God, zoals die het einde is van onze verkiezing; ‘want Hij heeft ons uitverkoren in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde’ (Éfeze 1:4). Hij heeft ons hiertoe ook geroepen, want Hij heeft ons niet tot onreinheid geroepen, maar tot heiligheid. Het is Zijn welbehagen en wil, want dit is de wil van God: uw heiligmaking. Het is het dienstkleed, in welke Zijn dienstknechten Hem dienen, want zij dienen Hem in het sierkleed van ware heiligheid. Het is gehoorzaamheid aan Zijn geboden, omdat er geschreven is: Zijt heilig, want Ik ben heilig. Zijt dan volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is. Ja, het is het merkteken en wapen van Zijn kinderen; ‘want de heiligheid is het huis des Heeren sierlijk tot lange dagen’ (Psalm 93:5).

In deze en vele andere opzichten strekt de ware evangeliereinheid ter bevordering van de eer en heerlijkheid Gods; ja, in één woord, het grote doelwit en voorname einde van evangeliereinheid is dit: hetgeen gij doet, doet het al ter ere Gods. En dit is één van die grote onderscheidende ken- en merktekenen, door welke de allerschoonschijnendste huichelaar van de ware begenadigde onderscheiden wordt. Maar mogelijk zal de één of ander hier vragen: Hoe zal ik weten of de eer en heerlijkheid van God mijn allerhoogste einde en doelwit in al mijn daden en in mijn reinheid en heiligheid is? Ik beken dat dit het grote stuk is, hetwelk het voorname twistgeding tussen twee grote mededingers, waarvan de één alleen een bloot aanmatiger, maar de ander een wettig bezitter is, volkomenlijk beslissen kan, namelijk of het verdoemelijke eigen ik, of de Grote Jehovah de God is aan wien wij onze plichten opofferen, dat is, of wij God, of onszelf tot ons hoogste einde stellen? Ik zal enige weinige stukken trachten op te geven, om deze vraag te beantwoorden en te voldoen.

1. De mens, welke in de betrachting van reinheid geheel de heerlijkheid Gods bedoelt, kan zijn eigen gelukzaligheid met voeten treden, wanneer die in vergelijking komt met en overstaat tegen de eer en heerlijkheid van God. Hij ziet die meer waardig te zijn dan duizend hemelen; en daarom de zichzelf verloothenende gelovige, eer hij zou toelaten dat Gods eer verminderd zou worden, zou liever alles willen wagen, hoewel dit wagen nooit zijn verlies zal zijn. ‘Delg mij uit Uw boek’, zegt Mozes. ‘Laat mij

verbannen zijn', zegt Paulus. En waarom zeiden zij dit? De zaak, die hen hiertoe opwekte, was ijver voor de ere Gods.

2. Indien de eer van God uw grote doelwit is in de beoefening van heiligheid, in alles wat gij doet, en van al uw godsdienstplichten, dan zullen uw zielsbegeerten zijn uitgestrekt om den Heere te verwachten, zowel in tijden van verberging, als wanneer Hij Zijn tegenwoordigheid vertoont. Uit de diepten zult gij tot Hem roepen, en uit den buik der hel zult gij als het ware opzien naar de woonplaats Zijner heiligheid. 'Daarom zal ik den HEERE verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis Jakobs, en ik zal Hem verwachten' (Jesaja 8:17). Wanneer men in zichzelf geen de minste bemoediging heeft, dan zelfs God te willen verheerlijken door gehoorzaam op Hem te wachten, zulks levert een duidelijk bewijs, dat wij Gods eer als ons hoogste einde bedoelen; namelijk wanneer de ziel gewillig en vergenoegd is om door het geloof te leven, wanneer zelfs haar gevoel geweken is.

3. Als iemand Gods eer tot zijn hoogste einde in de betrachting van ware heiligheid stelt, hoe meer verzekering hij dan van de liefde Gods in Christus heeft, hoe ijveriger hij zich ook bevinden zal om reinheid en heiligheid na te jagen. Naarmate hij toeneemt in de gunst Gods, naar die mate wordt hij ook den Heere meer gelijkvormig. Verzekering van Gods gunst zal hem niet lauw en traag, maar vurig van geest en den Heere dienende maken. Geheel anders is het met de zichzelf zoekende huichelaar gesteld; zijn valse verzekering maakt slappe handen; en doet hem traag worden om in godsdienstplichten voort te gaan; want, omdat hij meent dat zijn staat nu genoegzaam veilig is, is alles bij hem wel. En wat is hier de reden van? Omdat hij niet Gods eer en heerlijkheid, maar zichzelf als zijn hoogste einde bedoelt. Dit kan ook somtijds weleens plaats hebben in een ware gelovige, maar ik spreek nu van het natuurlijke gevolg van zijn verzekering, welke, hoe klaarder die is, hem des te ijveriger zal maken om de heiligheid na te jagen, en des te vlijtiger ook in des Heeren dienst en werk, als wetende dat zijn arbeid niet ijdel zal zijn in den Heere.

4. Indien de eer Gods uw hoogste doeleinde, in het staan naar ware evangeliereinheid is, dan zult gij in een gedurige strijd met het verdoemelijke eigen ik leven; gij zult bevinden dat het eigen ik zich mengt en inkruipt onder al uw godsdienstplichten van bidden, horen, lezen, danken, avondmaalgaan, en het zal u tot een droevige last zijn. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods! Het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze twee staan tegen elkaar. O, sta daarom naar ware heiligheid: zoek evangelische reinheid te betrachten, omdat die zozeer strekt tot eer en heerlijkheid van God!

2. Overweeg, als een beweegmiddel of drangreden om u tot deze evangeliereinheid aan te sporen en op te wekken, dat zij grotelijks tot eer van Christus strekt. Het voorname oogmerk van Christus' komst in de wereld was, om zondaren te zaligen van hun onreinheden en zonden; Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, en om de zonden te verzegelen en de ongerechtigheid te verzoenen. Hij heeft, als het tegenbeeldige geestelijke wasvat, Zijn dierbaar Godsbloed uitgestort, om al de besmettingen van vlees en geest volkomen af te wassen en weg te nemen; want Zijn bloed reinigt ons van alle zonden, en Hij heeft ook buiten de poort geleden, opdat Hij Zijn volk zou heiligen. Hoe meer reinheid en heiligheid er in de wereld is, hoe meer Christus ook de arbeid van Zijn ziel ziet en verzadigd wordt. Hoe meer de onreinheid overheersend is, hoe meer Zijn bloed vertreden wordt; maar hoe meer reinheid er plaats heeft, hoe meer de kracht en uitwerking van Zijn dood en Zijn lijden openbaar, en gevolglijk hoe meer Hij verheerlijkt wordt. De onreine mens is tot oneer

van Christus, maar de gereinigde en geheiligde mens, draagt een zweem van gelijkvormigheid naar Hem, en geef Hem dus eer en heerlijkheid.

Verder; deze evangeliereinheid, waar dezelve ook plaats heeft, strekt buitengemeen tot eer van Christus; gelijk blijken kan, als wij deze volgende bijzonderheden overwegen:

1. Dat deze evangeliereinheid een juiste navolging van Christus als ons voorbeeld is; want Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen; het is een beantwoorden aan het oogmerk van die kopij, patroon of dat voorbeeld, hetwelk Hij ons voorgesteld heeft, en dus een volgen van het Lam, waar het ook heengaat; een aankleven aan Hem in verdrukkingen en tegenheden, zowel als in voorspoed.

2. Omdat zij voortvloeit uit liefde tot Christus, en uit een innige hoogachting van Zijn Persoon. Ik zeg, dat deze reinheid uit liefde tot Hem voortvloeit. De zodanigen welke deze reinheid beminnen, hoe onheilig zij ook in hun eigen ogen zijn, hebben Hem des te liever, omdat Hij hun zulk een heilig voorbeeld heeft nagelaten; te meer lief, omdat Hij Zelf heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren is geweest. Het is een goed kenmerk dat men enige evangelische heiligmaking bezit, wanneer de ziel kan zeggen dat zij God lief heeft, omdat Hij een heilig God is, en Christus bemint omdat Hij een heilige Christus is. Deze reinheid vloeit uit een ware hoogachting van Christus voort, wat ook dezulken die er deelgenoten van zijn, om Zijntentwil mocht overkomen; en uit een aankleving aan Zijn waarheid, zaak en weg, om die bestendig na te jagen en te bevorderen; ook is het een goed kenteken van evangeliereinheid, wanneer iemand, hoewel hij zijn eer, achting, rijkdom, goederen en uitwendige voordelen om Christus' wil verliest, echter een inwendige hoogschatting van Hem blijft behouden; zulk één verkoopt alles voor Christus, die parel van grote waarde; ja hij acht de versmaadheid van Christus groter rijkdom te zijn dan de schatten van Egypte. Wat wonder? Hij heeft de eer en heerlijkheid van Christus in het oog, en zoekt die gedurig te bevorderen!

3. Deze evangeliereinheid strekt tot eer van Christus, omdat de ziel, in de beoefening en najaging daarvan, niets meer begeert, dan Hem volkomen gelijkvormig te worden en volmaakt te genieten. De ziel boezemt haar geestelijke verlangens, onder de invloeden des Geestes, naar deze evangeliereinheid, op deze wijze uit: Och! dat hetgeen nu maar ten dele is, mocht weggenomen worden! O, dat ik mijn beminnelijke Heiland in ootmoed, lijdzaamheid, ijver en onstraffelijkheid gelijk mocht zijn! O, dat ik Hem gelijkvormig was in heiligheid, en Hem zien mocht gelijk Hij is!

4. Deze reinheid strekt tot eer en heerlijkheid van Christus; omdat al de pogingen van de gelovigen, om die in voortgang te bevorderen, alleen en geheel in afhangende van Zijn kracht en sterkte zijn. Wij zijn niet bekwaam iets goeds te denken als uit onszelf, maar al onze bekwaamheid is uit God. Als ik zwak ben, zo ben ik sterk. Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft. Dus onderschrijft een gelovige met hart en hand, die dierbare woorden, welke voormaals uit Jezus' gezegende mond vloeiden (Johannes 15:5): 'Want zonder Mij kunt gij niets doen'; en die grote heilbelofte (2 Korinthe 12:9): 'Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht'.

5. Deze reinheid strekt tot heerlijkheid van Christus, omdat in de najaging daarvan en van de plichten, welke dezelve bevorderen, er niets minder dan Christus Zelf is, hetgeen een gelovige kan voldoen. De geestelijke mens kent onderscheid tussen Christus, en gestaltelijk werk te hebben in de één of andere plicht; tussen Christus en zijn gestalte in zijn bidden. De huichelaar, wanneer hij maar de blote gestalte of het hartstochtelijke werk heeft, rust vergenoegd daarin, zonder enige andere Christus te

begeren; maar een waar gelovige, hoewel hij er op gesteld is om een goede gestalte en vrijmoedige toegang te hebben met al zijn plichten, als de wagen in welke Christus tot zijn ziel komt, zo kan hij er zich echter niet mee vergenoegen, wanneer Christus Zelf daar niet is. O, zegt hij, het is niet een blote gestalte, die ik begeer, maar het is Christus Zelf Die ik zoeken en hebben moet! O, geef mij Christus, of ik sterf! Zonder Christus vergenoegd te kunnen zijn, met enig genot van tijdelijke of geestelijke dingen, is zelfbedoeling en een vermindering van de heerlijkheid van Christus, welke altijd ons hoogste einde moet zijn.

6. Deze evangeliereinheid strekt tot eer van Christus, in zoverre de beoefenaars van ware heiligheid, al hun heilige plichten opsluiten, in de mantel van Zijn volmaakte gerechtigheid. Zij zien en zijn overreed, dat hun allerbeste godsdienstplichten hen voor een heilig God niet kunnen rechtvaardigen; en daarom werpen zij al hun tranen, gebeden en plichtsbetrachtingen in de oceaan van Christus' oneindige verdiensten en gerechtigheid, opdat zij in het dierbare bloed des Lams mogen gewassen en wit gemaakt worden, en bij God aangenomen zijnde, ten hemel mogen opklimmen als rookpilaren, bewierookt met de liefelijke en welriekende reuk van Zijn alles-voldaanhebbend borglijden en dood.

Vele andere dingen zou men hier nog bij kunnen voegen, om deze beweegreden nader aan te dringen, zoals bijvoorbeeld: Hun voorverordining om aan deze heiligheid van Christus gelijkvormig te zijn (Romeinen 8:29); hun eenstemmigheid van gevoel, met dat gevoel hetwelk in Christus is (Filippenzen 2:5), en meer bijzonderheden, die wij nu niet zullen melden; maar, laat deze beweegreden gewicht bij u maken om ware reinheid te betrachten, omdat die zo grotelijks tot eer van Christus verstrekkende is.

3. Overweeg, bij wijze van drangreden, dat, gelijk ware reinheid zozeer strekkende is tot eer Gods en tot heerlijkheid van Christus, zij ook niet minder strekt tot achting van het Evangelie. Onreinheid brengt een blaam en smaad op de godsdienst, en een onheilig belijder is een schandvlek van de christennaam, met welke hij praalt. Daar is niets, hetwelk groter blaam op het Evangelie van Christus legt, dan het onheilige levensgedrag van deszelfs belijders. Het eigenlijke doelwit en voornamen van het Evangelie is om ware reinheid en heiligmaking te bevorderen, en wanneer die geen plaats hebben, is het een bewijs dat het Evangelie weinig nut doet, en deszelfs belijders het onteren. De openbaring van het Evangelie der genade Gods, is ons tot dat einde gegeven, opdat wij de goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden verzakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld. En het behoorde de betrachting te zijn van allen die het horen, om door een heilige en ootmoedige levenswandel, aan anderen te doen blijken, dat het ook tot hen gekomen is, niet alleen met woorden, maar in betoning des geestes en met kracht. Hierdoor zouden de belijders van het evangelie tot eer voor hetzelfde strekken.

Al verder: gelijk deze reinheid tot achting van het Evangelie verstrekt, gelijk wij menen bewezen te hebben, zo zal dit nog klaarder blijken, wanneer wij overwegen dat deze evangeliereinheid, een reinheid is, alleen eigen aan de zodanigen, welke zijn in een evangelische staat. Een reinheid welke voortvloeit uit evangelische grondbeginsels. Een reinheid die haar invloed van evangelische beweegmiddelen ontvangt, en een reinheid welke gericht is tot een evangelische einde.

1. Deze heiligheid en reinheid strekt tot achting van het Evangelie, in zoverre die de reinheid is alleen van de zodanigen, welke in een evangelische staat zijn; want gelijk het alleen een goede boom is, die goede vrucht kan voortbrengen, zo is niemand, dan alleen een waar gelovige, die in een goede staat is, bekwaam om vruchten van ware

heiligheid te dragen. Door een evangelische staat versta ik een geestelijke staat, een staat van vereniging met Christus, een gerechtvaardigde staat, een staat van aanneming tot kinderen, een vernieuwde staat; zonder deze kan er geen rechte heiligheid, geen evangelische reinheid zijn.

2. Het is een reinheid, die voortvloeit uit evangelische grondbeginselen. De heiligheid van een trots, hoogmoedig, wettisch mens vloeit altijd voort uit wettische grondbeginselen, uit grondbeginselen van eigen kracht, eigen genoegzaamheid en dergelijke; maar ware en zuivere evangeliereinheid vloeit voort uit evangelische gronden en beginselen. De plichten van de gelovigen worden uit kracht van evangelische genade, van beloofde genade, en in de kracht van Christus, door het geloof aangenomen, verricht. 'Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelf reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods' (2 Korinthe 7:1).

3. Deze reinheid ontvangt haar invloed van evangelische beweegmiddelen. Het grootste en voornaamste evangelische beweegmiddel van de heiligheid van een gelovige is de wil en liefde van God in Christus; de wil van God in Christus, door Wien de wil van God, als zijnde het kanaal van het Goddelijk gezag, aan ons bekend gemaakt wordt, daar integendeel het beweegmiddel van een wettisch mens tot heiligheid maar enkel is de wil van een volstrekt gebiedende God; God, wel in het algemeen als Schepper, doch niet als Verlosser in Christus aangemerkt. De liefde Gods in Christus en de liefde van de gelovigen tot God in Christus, is ook het grote evangelische beweegmiddel tot heiligheid, en niet een slaafse vrees voor de straf en de hel, noch een hoop, door enkel gewinzucht aangevoerd, op de hemel en de zaligheid, welke de gronden zijn waarop wettische mensen werken.

4. Deze evangelische reinheid is een reinheid welke gericht is tot evangelische einden. Het einde van een gelovige in deze reinheid, is niet om leven te verkrijgen, vergeving te verwerven, of Gods gemeenschap te verdienen, maar om zijn dankbaarheid aan die God te tonen, Die hem al deze onwaardeerbare zegeningen vrijmachtig en om niet geschonken heeft. Het einde van deze reinheid is niet om zijn consciëntie te voldoen, Gods toorn te stillen of dergelijke, maar om God in Christus recht te verheerlijken, en zijn dankbaarheid op het ootmoedigst uit te drukken, dat Hij ons Christus, Zijn onuitsprekelijke gave, geschonken heeft, en met en door Hem alle geestelijke dingen. Uit deze en soortgelijke overwegingen is het klaarblijkelijk, dat deze reinheid tot eer van het Evangelie strekkende is. Laten zij daarom derzelver behoorlijk gewicht bij u hebben, om u op te wekken om de heiligheid na te jagen, en u dadelijk aan te sporen om naar deze evangeliereinheid te staan.

4. Ten einde nu, u tot de betrachting van reinheid en ware heiligmaking op te wekken, zo zoek te overwegen, dat dezelve grotelijks tot uw eigen nut en dat van anderen verstrekken kan:

1. Zoek te overwegen hoezeer deze reinheid en heiligheid tot uw eigen nut en voordeel strekt, om er u door op te laten wekken om dezelve te betrachten. Een verscheidenheid van bijzonderheden zou men hier kunnen aanmerken, maar wij zullen trachten kort te zijn. Overweeg dan, dat hoe meer gij van deze evangeliereinheid bezit, hoe meer God u daarvan zal schenken; want, 'de HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen die in oprechtheid wandelen' (Psalm 84:12). Hoe meer gij van deze reinheid bezit, hoe meer vreugde en troost gij zult genieten: ja het zal u uw wandel naar de hemel troostrijk maken. Gij zult op het pad der heiligheid al meer en meer zien van de liefde Gods, hetgeen uw ziel zal verkwikken, en u met

blijmoedigheid in de wegen des Heeren doen wandelen; want, ‘zij die in de wegen des Heeren wandelen, wandelen ook in de vertroosting des Heiligen Geestes’ (Handelingen 9:31); hoe meer evangeliereinheid, hoe meer gemeenzame ontdekking van Gods verborgenheden; want ‘de verborgenheden des HEEREN zijn voor degenen die Hem vrezen, en Zijn verbond, om hun die bekend te maken’ (Psalm 25:14). Hoe meer evangelische reinheid, hoe meer wezenlijk genoeg en vermaak gij ook zult vinden in de godsdienstplichten, en hoe meer aanneming gij ook ten opzichte van uw dienstwerk, bij den Heere als uw God, zult ondervinden; ‘en Hij zal zitten, louterende en het zilver reinigende, en Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal hen doorlouteren als goud en als zilver; dan zal het spijsoffer van Juda en Jeruzalem den HEERE zoet wezen’ (Maleáchi 3:3-4). Hoe meer reinheid, hoe meer geestelijke dapperheid en kloekmoedigheid gij ook zult ondervinden om voor de naam en de zaak van God uit te komen; want elke rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw. Het zal uw ijver voor God en tegen de zonde meer ontsteken, en u de verzoeken tot zonde, als het ware, met voeten doen treden; zeggende met Jozef: Hoe zou ik zulk een groot kwaad doen, en zondigen tegen God! Het zal u alle gevaren veel liever doen versmaden en verachten, dan dat gij uw reinheid, door enige zondige toegevendheid, zoudt bevleken, gelijk in het geval van Ezra, Nehémia, David, de drie jongelingen en vele anderen blijkt. In één woord: hoe meer evangeliereinheid gij deelachtig zijt, hoe meer gemeenschap gij hier met God zult oefenen, en hoe bekwamer gij voor Zijn genieting hiernamaals zult zijn. ‘Zalig zijn de reinen van hart’ en levenswandel, ‘want zij zullen God zien’ (Mattheüs 5:8). Laten deze bijzonderheden behoorlijk invloed op u hebben en u aansporen, om naar een meerdere en hogere trap van deze evangelische reinheid en heiligheid met alle ernst te staan.

2. Ten einde wij u tot de betrachting van reinheid op mogen wekken, zo overweeg dat zij ook tot nut en voordeel van anderen strekt. Hoe meer evangeliereinheid, hoe meer voorraad gij hebt; en hoe groter uw schat in de genade is, hoe meer gij die ook ten nutte van uw evenmens die bij u is, en van uw geburen, vrienden en goede bekenden zult besteden; zodat zij door uw heilige wandel gewonnen zullen worden, om ook alzo te wandelen. Hoe heiliger gij zijt, en hoe meer in de betrachting van evangeliereinheid overvloedig, hoe groter invloed uw heiligheid ook hebben zal, om de goddelozen in toom te houden, zodat zij niet durven zondigen, en hen dus terug te houden van God te onteren; ja hen op te wekken tot belijdenis van de godsdienst, en tot beoefening van dezen en genen plicht. Gij weet welk een invloed, langs die weg, de godsvrucht en heiligheid van Jozua en zijn oudsten, op de kinderen Israëls had (Richteren 2:7), en welk een invloed Jójada’s godsvrucht, op Joas de koning van Juda had, zie 2 Kronieken 24:2. Ja overweeg ook verder, dat door genade in ware reinheid uit te munten, somtijds een zeer gezegend middel is om Gods weg en dienst aan dezulken aan te prijzen, die er nog geheel vervreemd van zijn; ‘want wat weet gij, vrouw, of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij, man, of gij de vrouw zult zalig maken?’ (1 Korinthe 7:16; zie ook 1 Petrus 3:1-2). Behalve de uitmuntendheid in heiligmaking kan zij ook strekken, om oordelen af te wenden of uit te stellen, zodat zij niet vallen op de personen en plaatsen waar die godvruchtige woont; vanhier was het, dat de Heere aan Abraham verklaarde, dat indien er in Sodom maar tien rechtvaardigen waren, Hij die stad niet zou verderven om hunnentwil (Genesis 18:22). Ja de ontzettende vuurregen werd niet over Sodom gebracht, zolang de rechtvaardige Lot er in was; haast u, zegt de Heere tot Lot, behoudt u derwaarts, namelijk in Zoar ‘want Ik zal niets kunnen doen, totdat gij daarheen ingekomen zijt’ (Genesis 19:22). En terstond, na Lots vertrek daaruit, werden de allerontzaglijkste vuurvlammen uit de

hoge hemel over die stad en de omliggende plaatsen uitgestort, om haar te verdelgen en te verbranden, zoals te zien is in de volgende verzen.

Somtijds kan deze evangeliereinheid ook wel eens strekken, om velerlei zegeningen tweeg te brengen, over de personen en plaatsen alwaar de godzalige verkeert; zo vindt men, dat de Heere het huis van de Egyptenaren (namelijk het huis van Pótifar) zegende om Jozefs wil (Genesis 39:5). Ja Farao's hof en gans Egypteland werd om Jozefs wil gezegend; want terwijl de woedende honger een algemene verwoesting over al de omliggende natiën bracht, was er overvloed in het land van Egypte. Zijn er niet tijdelijke bezoeken afgewend geweest, en integendeel vele zegeningen aan Babel voor een tijd geschonken, wanneer Sions gevangenen in hetzelfde woonden? En worden zij daarom door de profeet niet vermaand om 'den vrede van de stad te zoeken, en voor hen tot den HEERE te bidden?' (Jeremía 29:7). Gij weet dat een kaars, wanneer die in een vertrek geplaatst wordt, hetzelfde verlicht, maar een zon verlicht de gehele wereld; zo is het ook hier: hoe meer uitmuntend gij in reinheid en heiligheid zijt, hoe meer helder uw kaars zal branden, en hoe uitgebreider het licht daarvan schijnen zal; Johannes de Doper was uitmuntend in heiligheid, en daarom getuigt de Heere van hem, 'dat hij een brandende en lichtende kaars was' (Johannes 5:35); en soortgelijke getuigenis geeft Hij ook van de discipelen: 'Gij zijt het licht der wereld' (Mattheüs 5:14), namelijk, wil de Heere zeggen, niet alleen door uw leer als Mijn gezanten, maar ook door uw reinheid en heiligheid, welke gij als christenen en heiligen bezit. De opwekking is algemeen, niet alleen aan Christus' discipelen, maar aan allen, tot welke die grote en Goddelijke Leraar, in Zijn gepaste en gewichtige vermaning spreekt (vers 16); zeggende: 'Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken'. Ja zou het wel te veel zijn, indien ik zeide, dat gij door uw reinheid en ware heiligheid, de blijdschap der zalige hemelingen, zo van engelen als mensen, vermeerderen zult? En indien dit zo is, hoe grotere trap van heiligheid gij hier dan verkrijgt, hoe groter uitgestrektheid het daartoe zal hebben; wat is er de reden van? Dit, dat deze reinheid en heiligheid strekkende is tot, en onder Gods zegen een middel is voor 'de bekering van een zondaar van de dwaling zijns wegs' (Jakobus 5:19-20). En de bekering of wederkering van een enig zondaar, van een verloren schaap, verschaft blijdschap in de hemel, onder de zalige inwoners van de hemelheerlijkheid (Lukas 15:7-10).

Uit dit alles kan nu ten klaarste blijken dat deze evangeliereinheid ook strekt tot nut van anderen, en dat, hoe grotere trap en mate men er van verkrijgt, hoe meer uitgestrektheid zij daartoe zal hebben. Laat dit beweegmiddel daarom dienen, om u op te wekken om naar een meerdere en hogere trap van ware heiligmaking te staan.

B. Ten tweede. Wij stelden voor om dit gebruik van vermaning te besluiten met enige besturingen aan de hand te geven.

Wij zouden hier enige algemene besturingen, hoe wij deze evangeliereinheid verkrijgen, kunnen voordragen en enige meer bijzondere besturingen geven, hoe wij dezelve moeten bewaren.

a. De algemene besturingen welke wij hebben voor te dragen om deze evangeliereinheid te verkrijgen, zijn deze volgende:

1. Indien gij deze evangeliereinheid wilt verkrijgen, zo tracht recht gevoelig uw volstreckte onmacht, zwakheid en diepe onbekwaamheid te zien, om de plichten van de godsdienst te betrachten, en zowel van uw natuurlijke als zedelijke onbekwaamheid overtuigd te worden. Tracht toch van uw volkomen machteloosheid recht gelovig

overreed te zijn, en dat, als God u een hemel, een paradijs en een Christus voor een enige goede gedachte, die gij zelf moest werken, zou willen schenken, het vruchteloos en voor eeuwig tevergeefs zou zijn. O nee, wij zijn, zegt de apostel, hoewel wij reeds bekeerd mochten zijn, ‘onbekwaam iets goeds te denken als uit onszelfen’ (2 Korinthe 3:5). Ik kan u verzekeren dat Paulus een veel groter filosoof was dan velen in onze dagen zijn, die grote dingen voorwenden; hij wist buiten twijfel dat de ziel een altijd denkend wezen is, en echter zegt hij, dat zij van en uit zichzelf niets goeds kan denken; dat is, zij kan niets voorbrengen, tenzij het Gods almachtige genade in haar werkt. Laat iemand voorgeven en spreken van ‘s mensen zedelijk natuurvermogen zoveel hij wil, maar laat hem dan ook Gods Woord ter zijde leggen, hetwelk vol is van het tegenovergestelde te bewijzen; en ik ben overreed dat zij, zo zij enige ervaring hier op aarde krijgen, ondervinden zullen dat hun kracht ontbreekt, om duizenden plichten, waartoe God hen roept, ooit recht te kunnen beoefenen. De remonstranten zijn in zoverre hiervan overtuigd, dat zij genoodzaakt zijn zich met verschillende ijdele uitvluchten te behelpen, en in sommige dingen dit te noemen een verafgelegen, en niet een onmiddellijk voorgaande kracht. Het is zeker dat elk mens van nature geheel krachteloos is, en het is uitdrukkelijke Bijbeltaal: ‘Zonder Mij kunt gij niets doen’ (Job 15:5). En wordt dit tot de discipelen gezegd, die alreeds in den staat der genade waren, dat zij zonder Christus niets kunnen doen, hoeveel te meer kan het dan gezegd worden van alle onbekeerde mensen. Zoek dan gevoelig overreed te worden dat gij niet geloven, niet bidden en u niet bekeren kunt, en van en uit uzelf niet één zonde kunt overwinnen of doden. En deze onmacht ontstaat niet alleen uit enkel een gemis van kracht, maar ook uit een gemis van de wil. Het is een vervloekte zedelijke onmacht, zowel als zij een gewillige onmacht is.

2. Zoek wedergeboren te worden. Zolang gij geen goede boom zijt, kunt gij ook geen goede vruchten voortbrengen; zolang gij niet bekeerd, met Christus verenigd, wedergeboren zijt, en dus de hebbelijkheid der genade zijt deelachtig geworden, kunt gij nooit goede vruchten dragen; gij moet eerst met Gods Zoon, door het geloof recht verenigd zijn, en dan alle kracht daartoe, uit Hem ontvangen. De grondslag van evangeliereinheid is alleen gelegen in vereniging met Christus, en in het deelachtig worden van een nieuwe en geheiligde natuur; want, die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen. Het is waar dat één, die zichzelf in den staat der natuur beschouwt, daarom geen plichten noch middelen van bidden, lezen, Gods woord horen prediken en dergelijke, waartoe God allen roept, behoort te verzuimen; maar laat echter niemand zichzelf met deze verrichtingen, indien hij geen nieuwe natuur ontvangen heeft, tevreden stellen, want, zo waarachtig als de Heere leeft, hij zal er nooit door kunnen ten hemel gaan: ‘tenzij iemand wedergeboren wordt uit water en Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan’ (Johannes 3:3). En daarom zoek uit de diepte, tot den Heere te roepen: ‘Schep in mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest’ (Psalm 51:12).

3. Zo gij deze evangeliereinheid waarlijk zoekt deelachtig te worden, tracht dan vriendschap te krijgen en te behouden, met God den Heiligen Geest. Hij wordt niet alleen heilig genoemd uit kracht van Zijn wezenlijke heiligheid, want in dat opzicht zijn ook de Vader, en de Zoon de Heilige Geest; maar Hij wordt ook heilig genoemd ten aanzien van Zijn ambt, omdat het Zijn bijzonder werk is, Gods volk heilig te maken. Gedraagt u daarom vriendelijk omtrent God den Heiligen Geest; blust Hem niet uit; bedroeft Hem niet; wederstaat Hem niet; zoek niet tegen Hem te twisten of Hem in Zijn bewegingen en werkingen tegen te staan. Zoek bewaard te worden, dat gij, door deze of dergelijke zonden, geen oorlog tussen den Heiligen Geest en uw ziel

maakt. O, mijne vrienden! zoudt gij geen gezetheid hebben op Zijn nabijheid, die u alleen kan heilig maken?

De bijzondere besturingen, die ik, voornamelijk met opzicht op het bewaren van deze evangeliereinheid, zal opgeven, zal ik kortelijk brengen tot twee voorname stukken, namelijk: Een recht gebruik van de regel van de evangeliereinheid te maken en een gezet en naarstig waarnemen van alle middelen die daartoe ingesteld zijn.

1. Ten opzichte van het bewaren van deze evangelische reinheid, zal het vooral nodig zijn, derzelver regel of richtsnoer te gebruiken; de regel daarvan is de wet. Vraagt iemand: Hoe moet ik deze regel gebruiken? Wij antwoorden: Gij moet die recht en evangelisch gebruiken.

a. Gij moet deze regel recht gebruiken. Mijne vrienden! indien de wet een rechte uitwerking bij u heeft, zo zal zij u tot het Evangelie, als het enige en ware hulpmiddel drijven; en indien het Evangelie u zaligmakend bewerkt, zo zal het u tot de wet, als deszelfs regel wijzen; maar velen misvatten deze regel, en gebruiken die niet recht.

1. Sommigen beoordelen en schatten zichzelf naar een gedeelte van de wet, maar niet naar het andere, en zien meest op dat deel der wet, hetwelk zij wanen dat vóór hen is, maar niet op dat deel hetgeen zij menen dat tegen hen is; doch dit is zeker geen rechte handel, omdat men zich altijd moet schatten naar de wet in haar geheel. Het was de rechte moeder niet, die haar kind wilde verdeeld en in stukken gehouwen hebben; maar zo is het ook de rechte christen niet, die het ene gedeelte van de wet wil gescheiden hebben van het andere.

2. Anderen beoordelen en schatten zichzelf naar het uitwendige, maar niet naar het inwendige gedeelte van de wet; dat is, naar de blote letter, en niet naar de geestelijke inhoud van dezelve. Dit was het droevige gebrek van die jongeling, welke zeide: Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af. Want had hij de wet, zoals die geestelijk en inwendig is, recht ingezien, hij zou met David hebben uitgeroepen: 'in alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd' (Psalm 119:96); omdat zij zich uitstrekt zowel tot de gedachten van ons hart, als tot de daden van ons leven. En daarom, gij gebruikt die niet recht, wanneer gij die niet zowel in- als uitwendig beoefent.

3. Anderen brengen dit richtsnoer wel tot hun praktijk, maar nooit hun beoefening tot deze regel, en daarom gebruiken zij het niet recht, dus maken velen een onheilig gebruik van de Goddelijke wet, om er hun verdorven handelwijzen en zonden door te rechtvaardigen. Zij maken als het ware, indien ik het zo mag uitdrukken, van de wet een wassen neus, die zij naar hun eigen verdorven toestand op allerlei wijzen buigen.

4. Nog anderen rechtvaardigen zichzelf, eer zij dit Goddelijke richtsnoer gebruiken, maar zij gebruiken de regel niet, voordat zij reeds bij zichzelf gerechtvaardigd zijn. Zij hebben een goed denkbild van zichzelf; zijn van de goedheid van hun staat reeds overreed, eer zij tot de regel komen, en zitten zo vast op hun droesem, dat zij geen woord kunnen geloven van hetgeen de wet hun zegt, omdat zij bij zichzelf gerechtvaardigd zijn voor en al eer zij tot dit richtsnoer komen. Dit is geen oprecht gebruik maken van de wet; laat ons daarom die recht gebruiken, en die niet, gelijk velen doen, aanzien als een oorzaak van rechtvaardiging of van sterkte, maar alleen als de standaard van onze plicht. Gij zult er daarom een evangelisch gebruik van maken, wanneer gij gedurig van de wet tot Christus vlucht, u tot Hem wendende als de enige oorzaak om gerechtigheid, aanneming bij God, geestelijke sterkte en Goddelijke bijstand in elk deel van gehoorzaamheid aan de wet, te verkrijgen. Dit is de korte en gebaande weg naar de heerlijkheid. De wet dwingt de mens om naar Christus te vlieden en verschuiling te vinden, en Christus zendt hem weer naar de wet

terug, opdat die hem besturen mocht; en de arme zondaar van dit Goddelijke richtsnoer recht gebruik makende, ziet door het geloof Christus, in het Evangelie ontdekt tot gerechtigheid en sterkte. In één woord, laat het voorname gewicht steeds op het Evangelie gelegd worden, bijzonder wanneer gij, in ongelegenheden zijnde, er een strijdigheid van wet en Evangelie zich in uw binnenste schijnt op te doen. Als de wet zegt: uw hoop is vergaan, maar het Evangelie u inboezemt: daar is hoop in Israël dienaangaande, tevens aantonende dat de grond der hoop in Christus als de Heere onze gerechtigheid en sterkte is, dan is dat het veiligst in zulk een toestand om het meest naar de stem van het Evangelie te luisteren; want, daar is in die weg een mogelijkheid om behouden te worden, maar in de andere niet. Ja, hoewel gij niet meer mocht hebben dan een ‘misschien zult gij verborgen worden’, waag het echter, opdat misschien, op die mogelijkheid welke het Evangelie geeft; want hoop is een plicht, maar wanhoop is zonde; het één verheerlijkt God, maar het ander doet Hem oneer aan.

b. Ons tweede bestuur was een naarstig gebruik van al de middelen van deze evangeliereinheid te maken; wij zullen van velen die er zouden kunnen opgenoemd worden, enige weinigen voorstellen, en dan eindigen.

1. Het eerste middel is om te leven door het geloof des Zoons Gods, door er gedurig nieuwe invloeden van genade en sterkte uit te halen, zeggende met David: ‘Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen’ (Psalm 71:16). Pleit veel door het geloof, op de beloften van heiligmaking, opdat gij ‘deze beloften hebbende, uzelf mocht reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes’ (2 Korinthe 7:1).

2. Een tweede middel is, den Heere geduriglijk u voor te stellen, en wacht over uzelf te houden. Dit was Davids voornemen: Ik zeide ik zal acht geven op mijn wegen. Vleselijke gerustheid zal u in de hand van uw vijanden doen vallen; ‘maar zalig is de dienstknecht, welke zijn heer, als hij komt, zal wakende vinden’ (Lukas 12:37).

3. Een derde middel is, om al de heilige plichten, tot welke wij geroepen worden, getrouw waar te nemen. Gods Woord geeft hiertoe zeer grote bemoediging; ‘zij die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen’ (Jesaja 40:31). Hoe meer iemand de Goddelijke instellingen, zo verborgen, afzonderlijke, als openbare, in gehoorzaamheid aan Gods gebod en in verwachting van de vervulling van Zijn beloften waarneemt, hoe meer sterkte hij verkrijgen zal, om zijn geestelijke vijanden te overwinnen en zich te kwijten van zijn plicht. De Heere kon in het natuurlijke, uw lichamen wel zonder spijs onderhouden, maar het behaagt Hem niet, en daarom gebruikt Hij de gewone middelen; zo kon God, in het geestelijke, uw zielen zonder instellingen ook wel in het leven behouden, maar het behaagt Hem niet en daarom stelt Hij u in de gelegenheid om die te gebruiken. Laat mij toe tot u te zeggen hetgeen Jakob tot zijn zonen zeide (Genesis 42:2): ‘Zie, ik heb gehoord dat er koren in Egypte is; trekt daarheen af en koopt ons koren vandaar, opdat wij leven en niet sterven’. Zo is het ook hier: zie, gij hebt gehoord dat er geestelijk koren in het Evangelie is; de schuur van onze geestelijke en tegenbeeldige Jozef is vol tarwe; gaat dagelijks heen, in allerlei geestelijke plichtsbetrachtingen, en koopt er van, opdat uw zielen leven en niet sterven; want ‘in Hem woont de ganse volheid der Godheid lichamelijk’ (Kolossenzen 2:9).

4. Een vierde middel is dit bijzondere: u veel te oefenen in de plicht van het gebed. Een biddend christen is een recht geheiligd christen. Bid veel met David: ‘Och dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren: Uw goede Geest geleide mij in een effen land’. Door dagelijks, zo in het verborgen als met uw huisgezinnen te

bidden, kunt gij dagelijkse en gedurige invloeden verkrijgen, om u tot deze evangeliereinheid te brengen.

5. Een vijfde middel is dit: zoek uw geliefkoosde boezemzonden, door genade, te overwinnen en ten onder te brengen; want, de zonde bezoedelt grotelijks uw heiligheid. Werp die Jona's buiten boord; stoot die Izébel uit het venster; stenig die Achab dood en roep tot dit einde de hulp en bijstand des Geestes in; want, indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doot, zo zult gij leven.

6. Eindelijk, het zesde middel, hetwelk wij u aan de hand geven, is dit, om er naar te staan om onder een gedurig gevoel van uw geestelijke zielsbehoeften, van uw gebrek aan genade en heiligheid en uw behoefte aan Christus' volheid, te leven. De overreding hiervan zal u opwekken om tot Hem te gaan, en uit Zijn volheid te ontvangen, genade voor genade. Nu, indien deze middelen tot evangeliereinheid naarstig gebruikt en waargenomen worden, dan is het meer dan waarschijnlijk, dat gij er voorspoedig in zult zijn. Welnu, gaat dan heen en roep, thuis gekomen zijnde, tot den Heere, dat Hij u dadelijk met uw harten leert beoefenen, hetgeen gij nu hebt gehoord. Houd in gedachten hetgeen er van een godvruchtig man verhaald wordt, dat hij, uit de predicatie komende, en gevraagd zijnde, of alles al gedaan was, op die vraag diep zuchtte en antwoordde: alles is wel gezegd, maar alles is niet gedaan. Ons prediken is geen beoefenen; uw horen is geen doen, maar het zijn alleen de middelen om u tot evangelische beoefening te brengen. Wat is uw opkomen tot de gemeente op de dag des Heeren? Het is als het opkomen van dienstknechten op de eerste dag der week bij hun heren, zeggende: zeg ons toch wat ons werk deze week zal zijn en wat wij vandaag, morgen en op de andere dagen doen moeten, zolang dezelve niet geëindigd is? Op die wijze moest gij ook tot Christus komen, om Zijn bevelen aan te horen en te ontvangen; want indien gij alleen in het horen berust, zo verwacht gij de middelen met het einde, en keert de gehele natuur van de zaak om.

Hoe meent gij het te maken, vrienden? Waarom staat gij hier de ganse dag ledig? Sommigen van u hebben niets voor God, niets voor hun eigen zielen, noch iets voor het geslacht over, onder hetwelk zij verkeerd hebben sinds dat zij in de wereld gekomen zijn. Misschien hebben zij vervloekte schatten voor hun vrouwen en kinderen vergaderd, daar de Heere mogelijk nog in zal blazen als zij in het graf liggen, door hun kinderen om hun zonden hier op aarde te straffen, en henzelf in de hel, op dezelfde tijd en om dezelfde zonde. Wat hebt gij toch voor God en Zijn kerk verricht? Wat hebt gij gedaan om ware heiligheid, ter plaatse waar gij woont, of Christus' aanbelang in uw standplaats, te bevorderen? Velen van u hebben niets gedaan; sommigen van u hebben wel iets gedaan, maar het is weinig; en sommigen van u willen zelfs niets doen, of anderen iets laten doen, maar verhinderen in tegendeel alle anderen in de weg van godsdienst en heiligheid.

O zie het toch eens met diepe indruk, arme mens! wie gij ook zijt! Gij zijt geen vrienden van Christus; ja gij zijt Zijn vijanden, zolang gij deze evangeliereinheid mist, van welke nu tot u gesproken is. O bid! ja bid vuriglijk dat de Heere, hetgeen wij over dit onderwerp gesproken hebben, aan uw zielen met kracht mocht heiligen, om u te bewerken tot, en voort te doen gaan in de ware evangelische heiligheid; en dat Hij, tot dit einde, uw gebeden en smeking, om Zijns groten en heerlijken Naams wil verhoren mocht.

AMEN

HOOFDSTUK 3

Tot dusverre dan de twee voorgestelde leerstukken verhandeld hebbende, gaan wij daarom tot de derde leer over, welke wij ons bij de opening van de tekstwoorden hebben voorgesteld; namelijk, dat zelfbedrog een zaak is, aan welke vele mensen onderhevig zijn. Velen, de onreinste zelfs niet uitgesloten, beschouwen zichzelf als rein, en zijn dermate in een zee van aller-rampzaligst bedrog en zelfverleiding, als het ware, gedompeld, dat zij onder grove en verdoemelijke misvattingen omtrent de staat en toestand van hun onsterfelijke zielen, leven.

De wijze op welke wij dit leerstuk, onder 's Heeren bijstand, zullen trachten te verhandelen, zal de volgende zijn:

- (1) Wij zullen de waarheid van deze leer zoeken te betogen en op te helderen.
- (2) Een weinig de natuur van het zelfbedrog toelichten.
- (3) De gronden, oorzaken en bronwellen van hetzelfde naspeuren.
- (4) Het grote kwaad daarvan aantonen, beide ten opzichte van deszelfs zondigheid en gevaar.
- (5) Eindelijk tot besluit enige leringen daaruit afleiden.

(1) De eerste zaak die wij voorstelden, was om de waarheid van dit leerstuk te betogen en op te helderen, namelijk, dat zelfbedrog een zaak is, aan welke vele mensen onderhevig zijn.

Dit is een stuk hetwelk aller-duidelijkst is, zo uit Gods Woord als uit de ondervinding.

1. Het is duidelijk uit zeer vele Schriftuurplaatsen in 's Heeren heilig Woord. Niet alleen onze tekstwoorden, maar ook zeer vele andere bevestigen het; de zodanige als Jesaja 65:5: 'Die daar zeggen: Houd u tot uzelf en naak tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij'; Jesaja 58:2-3: 'Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben een lust tot God te naderen; zeggende: Waarom vasten wij en Gij ziet het niet aan? Waarom kwellen wij onze ziel en Gij weet het niet?' Zij oefenden vele plichten, veel meer dan onze belijders, in het algemeen beschouwd, heden ten dage doen; maar zij hadden een hoge waan en verbeelding van zichzelf en hun godsdienstplichten. Zelfbedrog is zelfmisleiding; 'want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed' (Galaten 6:3), of zo iemand een grote verbeelding van zichzelf heeft, die bedriegt zichzelf op een jammerlijke wijze. 'Hoe zegt gij: Ik ben niet verontreinigd, ik heb de Baäls niet nagewandeld? Zie uw weg in het dal; ken wat gij gedaan hebt, gij lichte, snelle kemelin, die haar wegen verdraait' (Jeremia 2:23). Zij zeiden, dat zij niet verontreinigd waren, en echter werden zij geroepen om hun weg in het dal te zien. Het wordt door de profeet Hoséa, aangaande het vleselijk Israël opgemerkt, dat zij riepen (Hoséa 8:2-3): 'Mijn God, wij kennen U', en dat zij nochtans het goede verstoten hadden. Alsof de Heere zeide: Waarom zegt gij: mijn God! wij kennen U? daar gij uzelf bedriegt, en deel noch lot in Mij hebt. Indien gij de gelijkenis van de tien maagden nagaat (Mattheüs 25), gij zult aldaar zien, dat de vijf dwaze maagden een verheven belijdenis, en een hoge waan van haar godsdienst hadden; zij hadden een hoog gevoelen van zichzelf en van haar lampen, hoewel de olie der genade in haar vaten ontbrak. Zo leest men ook (Mattheüs 7:22), dat velen zeggen zouden: 'Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan?' tot welke Christus zeggen zal: gaat weg van Mij, ik heb u nooit gekend. En dit onderstelt immers duidelijk, dat zij in de verwachting waren om wegens dit alles met een

eeuwige heerlijkheid beloond te worden? Wij worden ten dien einde, gewaarschuwd en ons wordt toegeroepen: 'Niemand bedriege zichzelf: Zo iemand onder u dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden' (1 Korinthe 3:18); 'En zo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend gelijk men behoort te kennen' (1 Korinthe 8:2); 'Want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed' (Galaten 6:3). Alle welke Schriftuurplaatsen eenparig veronderstellen, dat velen, welke echter niets zijn, iets denken van zichzelf, en hierdoor hun eigen zielen bedriegen, hetgeen waarlijk het allerverschrikkelijkste bedrog van alles is. In één woord, wij vinden een ganse gemeente onder deze zielsverdervende kwaal en ongesteldheid als verzonken liggen, namelijk, de kerk van Laodicéa (Openbaring 3:17): 'Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt'. Is het uit al deze plaatsen, niet overduidelijk dat velen zichzelf als rein beschouwen, hoewel zij van hun drek nog niet gewassen zijn?

2. Maar laat ons ten tweede, al deze opgenoemde Schriftuurplaatsen, nu eens vergelijken met de ondervinding. Dit leerstuk kan overvloedig betoogd, en door de ondervinding bevestigd worden. Zijn wij niet aanstonds gereed om een gunstig oordeel van onszelf te vellen, door onze deugden boven hetgeen zij met de daad zijn, te verheffen en te verhogen? Wij handelen op een zeer verschillende wijze ten opzichte van onze goede dingen, als wij ten aanzien van onze kwade dingen handelen. Ten opzichte van onze zondige en kwade dingen, hebben wij een loze en bedrieglijke vinding, om die te verkleinen en te verminderen, zodat, wanneer onze zonden vele zijn, wij die kunnen verminderen. Maar in tegendeel, ten aanzien van onze deugden en genaden, hetzij die waarlijk of ingebeeld zijn, maken wij die veel groter en meer dan dezelve zijn, en schrijven dus als het ware, in plaats van vijftig, honderd; zo oefenen wij de kunst van vermeerdering. Het is met velen gesteld, als het met Simon de tovenaars was: zij bedriegen zichzelf, gelijk hij het volk van Samaría deed (Handelingen 8:9-10). Hij deed hun geloven dat hij wat groots ja dat hij de grote kracht Gods was, daar hij inderdaad maar een goddeloos en verachtelijk tovenaars was, die duivelskunsten en valse wonderwerken, door de kracht van de satan wrocht. Zo verbeelden velen zich ook, dat zij wat grote, ja ware kinderen Gods zijn, en dat de kracht van Christus in hen woont; daar zij ondertussen, wanneer men hen recht beschouwt, maar lijfeigenen, slaven en onderdanen van de vorst der duisternis zijn.

Is het niet een waarheid die klaarblijkelijk is en op de ondervinding gegrond, dat velen los en ijdel wanen, dat hun toestand recht en veilig is? Zij menen, zij hebben een goed hart; zij zeggen, dat zij op God vertrouwen, en dat zij zowel hopen zalig te worden als anderen die nauwgezet van leven schijnen dan zij. Is het niet duidelijk uit de ondervinding, dat er meer hoogmoedige belijders, dan arme bekeerden zijn? En vanhier valt er in een dag van beproeving, zulk een grote menigte van belijders af; zij zijn geërgerd aan Christus en Zijn kruis; zij vallen af van het geloof, gelijk de bladeren van de bomen, ten tijde van de oogst; zij hadden wel een ijdele voorwending van godsdienst, en een hoge verbeelding van hun eigen ik, maar waren echter nooit in waarheid gewassen van hun drek.

(2) De tweede zaak die wij voorstelden was om de natuur van dit zelfbedrog een weinig toe te lichten.

Wij zeggen er in het algemeen van, dat het is: 'een valse bevatting, waardoor iemand zichzelf en zijn daden veel meer waardeert en hoogschat, dan hij behoort te doen'. Dit zelfbedrog nu kan nader onderscheiden worden, of zoals het plaats heeft in de

godzaligen, wanneer zij zichzelf in een betere toestand beoordelen dan zij waarlijk zijn; of, zoals het gevonden wordt in de goddelozen, die zichzelf oordelen in een goede staat te wezen, hoewel zij in een kwade zijn.

1. Het kan onderscheiden worden, zeg ik, met opzicht op de godzaligen, welke zich kunnen verbeelden dat zij beter zijn dan zij waarlijk zijn, hetwelk dan plaats heeft, wanneer zij wanen, dat hun glimmend vlaswiel een ontstoken vlam is; en wanneer zij hun genaden als door een vergrootglas beschouwende, die groot menen te wezen, daar zij klein zijn. Zij beschouwen hun genaden als vooringenomen ouders hun kinderen doen, en menen dat zij de schoonste van allen zijn. Jakobus en Johannes schijnen in die gesteldheid geweest te zijn, toen Christus hun vroegde (Mattheüs 20:22): ‘Kunt gij den drinkbeker drinken dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden waarmede Ik gedoopt word?’ waarop zij antwoordden: Ja, wij kunnen; daar zij echter helaas! nauwelijks in staat waren om Christus dien te zien drinken, en daarom wegvluchtten toen dezelve nabij was. In diezelfde hoge waan schijnt Petrus, ten opzichte van zijn genaden en krachten ook geweest te zijn, toen hij zeide: waarom zou ik U niet kunnen volgen? Ja, al verlieten zij U allen, ik zal het niet doen.

2. Het kan onderscheiden worden in betrekking tot alle onwedergeboren en goddeloze mensen, welke zichzelf oordelen in een goede staat te wezen, daar zij nochtans in een kwade staat zijn. En in dit opzicht heeft dit zelfbedrog weer twee voornamen delen of zaken waarin het plaats heeft, namelijk: Wanneer iemand waant een kwaad te ontberen, hetgeen hij nochtans waarlijk heeft en wanneer hij meent zulk een goed te bezitten, hetgeen hem echter in waarheid ontbreekt.

a. Wanneer iemand onderstelt dat hem een kwaad ontbreekt, hetgeen hij nochtans waarlijk heeft, of als hij waant zo kwaad niet te wezen als anderen zijn; zo was het met die Farizeeër gesteld, wanneer hij zichzelf wilde vrijpleiten van al de in zwang zijnde zonden en kwaden (Lukas 18:11), zeggende dat hij geen rover, geen onrechtvaardige was; en echter, de Heere Jezus, Wiens oordeel onfeilbaar en naar waarheid is, beschuldigt die ganse sekte van vele hatelijke misdaden: zie Mattheüs 23:4-39, Lukas 11:29-44 en op andere plaatsen. Zij slokten de huizen van de weduwen op onder de schijn van lange gebeden; door de kinderen te leren dat zij hen niet behoeften te ondersteunen, als zij maar hun gaven tot het altaar brachten, hetgeen in de zaak niets anders dan louter eigenbelang en voordeel was. Hier was onrechtvaardigheid en roverij; welke echter, omdat die meer bedektelijk werd uitgevoerd, en voor het oog van de mensen niet zo zichtbaar was, als die van tollenaars en openbare dieven, teweeg bracht, dat zij zichzelf daarom vleiden, alsof zij nooit rovers of onrechtvaardigen waren geweest. Zo willen velen zichzelf van hoogmoed vrijpleiten, omdat zij met geen prachtige sieraden omhangen zijn; en echter kunnen zij met hoogmoed en ijdele waan als opgevuld zijn, en zulks in vele andere opzichten vertonen. Dus wanen vele natuurlijke mensen, dat zij vrij zijn van grove zonden en ongebondenheden die anderen bedrijven, en besluiten daarom dat zij veel beter en godsdienstiger dan de zodanigen zijn. Zij menen dat zij vrij zijn van zulke en zulke verdorvenheden, omdat zij er de kracht en uitwerking niet van gevoelen, daar het alleen Gods wederhoudende hand, maar geen hart-veranderende genade is, die dit aldus werkt; want een leeuw is niet minder een leeuw, als hij in de boeien, dan wanneer hij losgelaten is. Dit zelfbedrog, waardoor iemand zichzelf niet zo kwaad als anderen oordeelt te zijn, beschouwt niet alleen de tegenwoordige omstandigheid, maar ziet soms ook op vorige tijden terug; zeggende met de farizeeën: ‘Indien wij ten tijde onzer vaders waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben

aan het bloed der profeten' (Mattheüs 23:30), daar echter hun bloeddorstige vervolging van Christus klaar ontdekt, dat diezelfde geest in hen was; zo zullen er ook velen in onze dagen zeggen: 'Foei, gij ontaarde hogepriesters, welke Jezus Christus gekruist hebt! Foei, goddeloze Judas, die Hem zo schandelijk hebt verraden! Hadden wij in die tijd geleefd, wij zouden Zijn zaak verdedigd en die Martelaar tegen de woedende bitterheid van Zijn vervolgers hebben beschermd'. En echter tonen zij door hun vijandige en kwaadaardige gesteldheid tegen Gods volk, door dat op allerlei wijze te honen, te smaden en te lasteren, dat zij onder de eerste en aller-voornaamste hoofdvijanden zouden geweest zijn, om al die gruwelen te bedrijven. Had iemand Herodes eens in zijn tijd gevraagd, hoe Achabs en Izébels handel omtrent Elia hem voorkwam, en hoe hij in een soortgelijk geval zich zou gedragen, hij zou buiten twijfel die handelwijze veroordeeld en verklaard hebben, dat hij er in geen deel aan schuldig geweest wilde zijn; en echter deed hij hetzelfde aan Elia's opvolger, namelijk aan Johannes de Doper, welke in den Geest en in de kracht van Elia kwam, en ontdekte dus aller-klaarst en levendigst, dat hij hetzelfde ook aan de profeet Elia zou hebben gedaan.

Wederom. Dit zelfbedrog ziet somtijds ook voorwaarts op toekomstige tijden, zeggende met Házaël, toen de profeet hem voorspelde hoe wreed hij de jonge kinderen Israëls verpletteren, en hun zwangere vrouwen opensnijden zou: 'wat is uw knecht een hond?' (2 Koningen 8:13). Hij had te goede gedachten van zichzelf, dan dat hij ooit zulk een groot kwaad zou kunnen begaan. Alle Adamskinderen zijn, wegens hun zondige en verdorven gesteldheid, veel erger dan honden, beren en tijgers zijn; en er is geen zonde zo gruwelijk, daar zij van nature geen geneigdheid toe hebben, want de oorspronkelijke zonde heeft het zaad van allerlei zonde in zich. Het is van hier, dat Christus zelfs Zijn discipelen vermaant, 'dat zij zich wachten zouden, dat hun harten te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap' (Lukas 21:34), omdat zij de zaden der verdorvenheid van nature in hun harten hadden, en dus bloot stonden voor het schandelijkste en gevaarlijkste kwaad; en nochtans menen velen, dat zij zulke en soortgelijke zonden genoegzaam kunnen weerstaan; en zouden wel vragen: Wat! ben ik dan een hond, dat ik zo en zo zou handelen? De arme mens meent uit kracht van het verdoemelijke zelfbedrog, dat zijn natuur evenwel zo zeer ontaard niet is, dat zij zou uitbreken in zulke boosheden en gruwelen. Het is waar, er kunnen zonden zijn, daar wij, ten opzichte van ons bijzonder humeursgestel, zozeer niet voor blootstaan als voor andere, gelijk Luther van zichzelf getuigt, dat hij nooit met gierigheid was geplaagd geweest; echter, is er geen zonde daar wij niet voor open liggen, en daar wij, er toe verzocht zijnde, niet in zouden kunnen vallen, indien de Heere het niet verhinderde, door Zijn almachtige hand. Dit wordt verondersteld, in die vermaning van de apostel (Galaten 6:1): 'Broeders, indien ook een mens overvallen ware door enige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zodanige terecht met den geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat gij ook niet verzocht wordt'. En indien wij onze verdorven aard recht kenden, wij zouden zekerlijk dezelve mistrouwen, hoe tam en beschaafd die ook gemaakt mocht zijn, door opvoeding, burgerlijkheid, goede voorbeelden en dergelijke middelen; gelijk men een leeuw, beer, wolf of ander wild gedierte, hoe zeer ook getemd, billijk zou verdacht houden en schromen om er zich bij te durven vertrouwen, als kennende deszelfs natuurlijke verslindende en verscheurende aard; zo is het ook hier gelegen: die op zijn eigen hart vertrouwt, is een zot; en die op zijn verstand steunt, handelt dwaselijk. Gij moet zelfs zulke zonden vrezen, die gij het minst verdacht houdt, en daar gij zo ligt niet door wordt weggevoerd.

b. Een ander deel van het verdoemelijke zelfbedrog is hierin gelegen, wanneer men zich inbeeldt iets goeds te bezitten, hetgeen men waarlijk mist; en wanneer wij menen in een goede staat te wezen, daar wij nochtans in een diep ellendige staat zijn. Dit is voorwaar een droevig bedrog; ‘want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed’ (Galaten 6:3). En gelijk wij tevoren reeds hebben aangemerkt, zelfbedrog is zelfmisleiding en alhier zouden wij verschillende soorten van mensen kunnen opnoemen, die zichzelf bedriegen.

1. De rijke wereldling bedriegt zichzelf, uit hoofde van zijn uitwendige voorspoed; want, hoewel rijkdom op zichzelf aangemerkt, een gave Gods is, zo moeten wij echter nagaan de grond en de wijze op welken Hij die schenkt; of het een gift in liefde is uit Zijn vaderlijke rechterhand, of dat het een gift van Zijn linkerhand is in Zijn toorn. Ik heb eens van een zekere koning gelezen, welke schatten vergaderde voor degenen die hij het meest haatte, opdat hij hen tezamen verpletteren mocht met al hun rijkdommen onder de zware last van grote en bovenmatige zorg. Zo stelt ook God sommigen weleens in deze grazige weide, opdat zij tot den dag der slachting mochten worden vet gemaakt.

2. Burgerlijk en uitwendig godsdienstige mensen bedriegen eveneens zichzelf, en wanen dat hun staat goed is, omdat zij eerlijk en onergerlijk van leven zijn; zeggende: wiens os of ezel heb ik ontvreemd? wien heb ik ongelijk gedaan? Maar, mijne vrienden! wat is het toch voor een soort van godsdienst, welke alleen bestaat in zich eerlijk voor de mensen te gedragen, zonder enig waar of godvruchtig belang te hebben voor God? Een uitwendige en ontkennende godsdienst, die al wat stellig en inwendig is, mist, kan nooit iemand in het oog Gods welbehaaglijk maken; ‘tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, gij kunt in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan’ (Mattheüs 5:20).

3. Libertijnen en vrijgeesten, welke de genade Gods veranderen in ontuchtigheid, en nochtans menen dat hun staat goed is, bedriegen zichzelf. Zij zijn geboren en opgevoed in de kerk, en hebben derzelver voorrechten genoten; zij zijn gewassen met het heilige water van de doop, en gevoed met het geestelijke manna van Gods Woord en de sacramenten; zij roepen: des Heeren tempel, des Heeren tempel! wij gaan ter kerk, wij horen de predicaties en wij geloven! Hoewel zij echter de middelen des geloofs, namelijk het Woord en deszelfs ernstige bediening, inwendig in hun hart haten.

4. De tijdgelovige bedriegt zich mede met een valse droefheid, gehoorzaamheid en geloof, welke hij voor de rechte aanziet, en waaruit hij besluit dat hij zal zalig worden; en deze mensen staan nog gevaarlijker dan de vorige, omdat zij menen dat hun bewijs gegrond en zeker is, en overeenkomt met het Woord des Heeren. En waarlijk, hun genaden kunnen somtijds zo veel gelijkheid met die van ware gelovigen hebben, dat de aller-geoefendste christen die niet onderscheiden kan; hoewel, ten opzichte van de zaak zelf, zijn geloof altijd feilt en hem begeeft, zo in de kennis als toepassing van hetzelfde. Het begeeft hem in de kennis, omdat het geen grond of wortel in de getuigenis van Woord en Geest, noch in de bevinding heeft; omdat het geen verwarmende kennis is, welke het hart in liefde tot de gekende waarheid ontsteekt en doet ontbranden; en omdat het de ziel niet klein en ootmoedig maakt, in haar zich te leren verfoeien en van zichzelf te walgen. Ook feilt en begeeft hem zijn geloof in de toepassing daarvan, omdat dezelve niet wederzijds is; de gelovige neemt Christus aan, omdat hij van Christus is aangenomen. Het ware geloof heeft gedurig met het ongeloof te strijden, en de gelovige vindt het een zware zaak, geloof te kunnen oefenen en te leven door het geloof. De huichelaar in tegendeel bevindt het een lichte

en gemakkelijke zaak, want de satan bestrijdt zijn vermetel wangeloof niet, omdat hij dat zelf in hem heeft gewerkt. De ware gelovige gelooft op hoop en tegen hoop, en kan met de Kananése vrouw weleens troost halen uit de verachtelijke benaming van een hond; en met Jona uit de buik van de vis tot God opzien, ja de hemel beschouwen, in de allergrootste diepten van ellenden; maar in zulk een toestand, begeeft de waanen tijdgelovige op eenmaal al zijn los en ongegrond vertrouwen; gelijk ik ook zou kunnen aantonen, hoe dan mede al zijn bekering en gehoorzaamheid verdwijnt; doch onder dit alles, zoekt hij zijn staat echter als goed te schatten en vast te houden, niettegenstaande hij nog een gans bittere gal, en een samenknoping van ongerechtigheid is.

Daar zijn twee uitersten, welke wij altijd mijden moeten in het beoordelen van onszelf. Sommigen oordelen erger van hun staat dan die waarlijk is; gelijk Gods kinderen doen, wanneer zij zichzelf beoordelen alsof zij nog tot de vorst der duisternis behoorden, en alsof hun geloof geen recht geloof, en hun bekering geen ware bekering was. Sommigen wederom vervallen tot een ander uiterste, en oordelen zichzelf beter dan zij zijn, zich aanziende voor ware kinderen van God, daar zij ondertussen kinderen des satans zijn; en wanende geloof en godsdienst te hebben, daar het in tegendeel, recht beschouwd zijnde, maar louter verbeelding en geveinsdheid is. Zo kan iemand door inbeelding niet alleen door gewaande kennis opgeblazen worden, maar ook door zijn ingebeeld geloof, bekering, liefde en andere genaden; en zeker, van deze twee uitersten is het laatste het aller-gevaarlijkst, zowel als de algemene dwaling. Het is nog beter dat een godvruchtige meent, dat hij geen geloof of godsdienst heeft, dan dat een natuurlijk mens waant dat hij hetzelfde bezit, daar hij het nochtans mist; want, als wij het slechtst van onszelf oordelen, dan kan het een middel zijn om ons uit onze zorgeloosheid te doen ontwaken en ons op te wekken om onze roeping en verkiezing vast te maken; maar te oordelen dat men genade bezit, hoewel men die niet heeft, dit is een middel om ons vast in slaap te wiegen, en diep zorgeloos naar de hel te doen gaan.

(3) Het derde stuk hetwelk wij voorstelden, was om iets van de gronden, oorzaken en bronwellen van dit zelfbedrog op te noemen.

De gronden van dit grote en besmettelijke kwaad zijn vele; waartoe men deze volgende brengen kan.

1. De arglistige en dodelijke ongesteldheid van het hart; want ‘arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het; wie zal het kennen?’ (Jeremía 17:9). Gelijk Jakob de aardse zegen van zijn broeder Ezau wegnam door bedrog, zo berooft ook het hart des mensen hem vaak door verdoemelijk zelfbedrog, van alle geestelijke en eeuwige zegeningen. Daar zijn vele dingen in de wereld die bedrieglijk en verleidend zijn; rijkdom, eer, schoonheid, vijanden, maar boven alles ons arglistig hart, hetwelk nog meer verleidt dan de duivel zelf; en in niets meerder dan in de arme mens te doen geloven dat hij naar de hemel gaat, hoewel hij rechtstreeks wandelt naar de hel. En daarom, o mijne vrienden! betrouw toch uw eigen hart niet.

2. Een andere bronwel van het verdoemelijke zelfbedrog, is diepe onkunde. Velen kunnen door onkunde het goede van het kwade niet onderscheiden, maar zien algemene voor zaligmakende genade aan, gelijk Saul de duivel aanzag voor Samuël. Velen weten of overwegen niet recht, wat iemand ondervinden moet, zal hij op goede gronden naar de hemel gaan; dat zij wedergeboren moeten worden, aan zichzelf gestorven zijn, en dus de angst van de nieuwe geboorte moeten ondergaan. Wij moeten niet menen dat het Delíla van de wereld ons altijd zal liefkozen en troetelen,

en dat wij zo stervende, echter aanlanden zullen in Abrahams schoot. Onkunde is zoverre af van de moeder der devotie te zijn, gelijk de papisten haar noemen, dat zij in tegendeel de moeder van hoogmoed en van dwaze verbeelding is: 'Gij meent dat gij rijk zijt, en zeer verrijkt geworden'; en wat is er de reden van? 'Gij weet niet dat gij zijt arm en ellendig, en jammerlijk en blind en naakt' (Openbaring 3:17). De mens is hovaardig omdat hij zijn ellende niet kent; want het is volstrekt onmogelijk dat iemand, welke zijn ellende kent, hoogmoedig kan zijn. Het is waar, de apostel zegt dat de kennis opgeblazen maakt, doch hij bedoelt er alleen mee een ongeheiligde letterkennis; want ware kennis vernedert het hart, en niemand is trotser en verwaander, dan één die zichzelf niet kent. Als iemand recht zelfkennis mist, dan kan hij waarlijk in de verbeelding komen, dat hij de gehele wet Gods volkomen onderhouden kan; zie dit in de jongeling: al deze dingen, zegt hij, heb ik onderhouden van mijn jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?

3. Zorgeloosheid en geestelijke slaapzucht is een andere oorzaak van hoogmoed en zelfbedrog. De arme mens wendt geen moeite aan om recht te overwegen, waar hij eens eindelijk aan zal landen, wanneer de schaduwen des doods over hem uitgestrekt zullen zijn. Zeker, de gehele wereld is vol atheïsten of zinloze mensen, die, of niet geloven dat er een hemel en hel en dat de Bijbel Gods Woord is, waaruit zij hun staat en toestand kunnen weten, of indien zij geloven dat er een God, een hemel en een hel is, zich echter als uitzinnigen gedragen, door niet te onderzoeken waar zij heengaan. Geestelijke slaapzucht en diepe zorgeloosheid, is de grote oorzaak van allerlei dromen en dwaze verbeeldingen, 'gelijk wanneer een hongerige droomt, en zie, hij eet, maar als hij ontwaakt, zo is zijn ziel ledig; of, gelijk als wanneer een dorstige droomt, en zie, hij drinkt, maar als hij ontwaakt, zie, zo is hij nog mat en zijn ziel is begerig' (Jesaja 29:8). Gelijk één die droomt van rijkdommen, schatten, kronen en koninkrijken die hem aangeboden worden, maar als hij ontwaakt er niets van vindt, hoewel hij waarlijk in zijn droom die meende te bezitten, zo kan iemand, die geestelijk slaapt, ook wondere dromen hebben; dromen dat hij de hemel, het geloof, de bekering, Christus, de zaligheid en een kroon van eeuwige heerlijkheid heeft; maar helaas! het is alles maar een ijdele verbeelding geweest; hij ontwaakt, hier in de tijd of hiernamaals in de eeuwigheid, en bevindt zichzelf bedrogen; en hoe aangenamer de droom dan is geweest, hoe droeviger ook de teleurstellingen. Want gelijk het in natuurlijke dromen, wanneer zij vals zijn, beter is, van verschrikkelijke dan van aangename dingen te dromen, zoals het bijvoorbeeld beter voor een koning is, te dromen dat hij een bedelaar dan voor een bedelaar dat hij een koning is; want de koning, ontwakende, vindt dat zijn smart verdwenen, en zijn vreugde verdubbeld is, als hij de ijdelheid van zijn droom beschouwt; maar de bedelaar, zodra hij ontwaakt, is al zijn blijdschap kwijt, en krijgt in tegendeel verdubbeling van spijt en smart, uit kracht van de valsheid en het bedrog van zijn droom. Zo is het ook in het geestelijke; het is beter in enige vrees over onze staat te wezen, dan bedrogen te worden door een ijdele en vermetele hoop. De Heiland Zelf heeft ons voorspeld, dat er maar weinigen zullen zalig worden; maar indien zij allen zalig werden, die het van zichzelf denken, dan zouden er voorzeker weinigen verdoemd zijn; doch de poort is eng, en de weg is nauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

4. Een andere oorzaak van het onzalige zelfbedrog is de satan, die er een grote hand in heeft. Dit is één van de grote listen van die rampzalige bedrieger, waarmee hij de arme ziel verleidt: Hij beproeft alle middelen om de mens te bedriegen; hij maakt hem wijs, dat zijn staat beter is dan die waarlijk is en doet hem die aanzien, alsof hij genoegzaam goed en veilig was. De god dezer eeuw heeft hun zinnen verblind,

namelijk der ongelovigen. Zolang die sterkgewapende zijn huis bewaart, is alles in vrede. En zijn listen zijn ons niet onbekend. Hij bezit een groot vermogen om de arme ziel te misleiden. Hij heeft onze eerste voorouders, zelfs toen zij nog onzondig waren, wel verleid; hoe ligt kan hij ons dan, die zo zondig en onkundig zijn, niet verleiden? Hij verleidde hen door hun wijs te maken dat zij als God zouden zijn, kennende het goed en het kwaad; en op dezelfde wijze verleidt hij ons nog, ons willende wijsmaken dat wij als God zijn en alles kennen wat wij moeten kennen, opdat wij hoogmoedig en rein in onze ogen zouden worden, hoewel wij van onze onreinheid nog nooit gewassen zijn.

5. Een andere oorzaak van zelfbedrog is, wanneer wij de goedheid of kwaadheid van onze staat beoordelen naar valse regelen. Velen vormen dwalende gevoelens en misvattingen van in een goede staat te zijn, en misvatten een kwade voor een goede staat, omdat zij zichzelf beoordelen naar valse gronden en regelen. Soms oordelen zij zichzelf naar het gevoel hetwelk anderen van hen hebben; zij hebben achting bij anderen in de wereld verkregen, die hen kennen als wijze, verstandige, voorzichtige mensen, en overeenkomstig dit gevoel, verbeelden zij het zich ook van zichzelf. Soms oordelen zij zich zelf naar hun gevoelens of genegenheden, hetzij van liefde of van haat; zij haten mogelijk het één of andere kwaad, de één of andere zonde van de dag en tijd in welke zij leven, en zijn misschien met enige ijver daartegen aangedaan; maar Judas mocht zich mede tegen de farizeeën verzetten, en Christus prediken, hij is nochtans een verrader in zijn hart. Zij hebben misschien een soort van liefde tot de godzaligen, maar niet omdat zij godzalig zijn, en omdat zij wegens hun reinheid en heiligheid daarin uitblinken. Soms oordelen zij zichzelf naar de valse regel van een dwalende consciëntie, en menen dat alles wel bij hen is, omdat zij soms wel eens onrust, en dan weer eens kalmte in hun geweten ondervinden; maar iemand kan soms, als Judas, zware beroering en onrust in zijn consciëntie hebben, en op andere tijden een kalmte ervaren, die veelszins een zweem heeft van de ware vrede die uit de rechtvaardigmaking voortvloeit, en echter in de grond maar vleselijke gerustheid is, zeggende: wij zullen vrede hebben, hoewel wij naar het goeddunk van onze harten wandelen. Soms oordelen zij zichzelf naar de valse regel, dat hun gebed wel eens verhoord is geworden, ten opzichte van uitwendige zaken; maar God kan weleens hun bidden om sommige dingen welke zij nodig hebben, verhoren, en echter een magerheid brengen over hun zielen. Soms oordelen zij zichzelf naar de valse regel van een misduide wet; hetzij dat zij alleen hun oordeel bepalen naar een gedeelte van de wet, of naar de uitwendige schors van dezelve, en niet naar het inwendige en geestelijke. En zeker, ons verkeerd toepassen van de Goddelijke wet, is een grote oorzaak van het zelfbedrog; zo was het met Paulus gesteld (Romeinen 7:9): ‘En zonder de wet, zo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven’. Soms oordelen zij zichzelf naar de valse regel van een misduid Evangelie; naar zulk een of soortgelijk woord: ‘indien de volvaardigheid des gemoeds daar is, zo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft’, daar dit nochtans alleen tot ware gelovigen behoort, die begenadigd en aangenomen zijn in den Geliefde.

6. Een andere oorzaak van zelfbedrog, is ‘s mensen eigen gerechtigheid (Romeinen 10:3): ‘Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen; hun hoogmoedige waan van eigen gerechtigheid vloeit voort, omdat zij boordevol zijn van wettische gerechtigheid, en die maakt hen zo hoogmoedig, dat zij alles bij en in zichzelf zoeken, en daarom geen de minste noodzakelijkheid in de

gerechtigheid van den Godmens zien. Sommigen zoeken hun gerechtigheid in goede hoedanigheden; in een natuurlijk goed humeursgestel, waarop zij steunen, en waarmee zij zich jammerlijk bedriegen. Anderen hebben een gerechtigheid van opvoeding; zij zijn als aan de voeten van Gamáliël onderwezen; zij hebben een goed voorbeeld genoten en dit heeft zeer veel invloed op hen gehad, om hen van vele kwaden terug te houden, maar hierdoor hebben zij zichzelf bedrogen. Anderen wederom, hebben een gerechtigheid van belijdenis, gelijk Paulus had: naar de wet een farizeeër, naar de rechtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk; en zich dus, in deze, nevens de besten en uitmuntendsten kunnende schatten. Nog wederom zijn er anderen welke een gerechtigheid hebben van goede voornemens en bedoelingen; zij menen het zo wel; het is: alles wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen. Velen hebben een gerechtigheid van hoogschatting; zij hebben een naam bij anderen, en worden in waarde gehouden, ja zeer hoog geschat bij dezulken, die de eersten in verstand en geleerdheid zijn. Anderen hebben een gerechtigheid van reformatie en verbetering; zij doen vele dingen, leggen het veelszins op hervorming toe, en bewaren zichzelf van deze en gene meer grove zonden en openbare schending van Gods heilige wet. Anderen hebben een gerechtigheid van algemene gaven en werkingen Gods, algemene verlichtingen, en een smaken van hemelse gaven (Hebreeën 6:5-6), voortvloeiende uit de algemene werkingen des Geestes op hun verstand, wil, hartstochten, consciëntie en wandel. In één woord; sommigen hebben een natuurlijke gerechtigheid, die zij van hun geboorte en van de wieg af, gehad hebben; zij hebben nooit kwaad gedaan. Sommigen hebben een ontkennende gerechtigheid: zij zijn niet als andere mensen; zij staan niet schuldig aan deze en gene verkiezing van de Goddelijke wet. Anderen hebben een stellige gerechtigheid; zij lezen, zij bidden, zij geven aalmoezen en wonen de godsdienst bij. Anderen hebben een vergelijkende; zij beelden zich in, dat zij beter dan anderen zijn, zeggende: ‘houd u tot uzelf, want ik ben heiliger dan gij’ (Jesaja 65:5). Ja sommigen hebben een gerechtigheid, welke zij wanen dat die van anderen verre te boven gaat en overtreft; zij zeggen en doen hun best, en wat men meer van zulke en dergelijke gerechtigheden kan opnoemen. Sommigen hebben een dadelijke gerechtigheid, zij doen wat zij kunnen, ja vele dingen. Anderen wederom hebben een lijdelijke gerechtigheid; zij hebben veel verlies en kruis om een goede zaak, ja zelfs om het stuk van de godsdienst ondergaan. Op deze en soortgelijke droggronden, bouwen vele belijders zichzelf, en komen daardoor in zulk een hoge verbeelding en waan, dat zij rein en zuiver zijn in hun eigen ogen, daar zij nochtans niet gewassen zijn van hun drek.

(4) Het vierde stuk hetwelk wij voorstelden, was, om iets van het kwaad van deze zonde van zelfbedrog te spreken.

Hetzelve kunnen wij of meer algemeen, of meer bijzonder beschouwen.

A. Wij kunnen vooreerst het kwaad van dit zelfbedrog meer algemeen beschouwen. Waar het zelfbedrog in kracht heerst, daar is het een klaar bewijs, dat men ten enenmale van alle ware godsdienst vervreemd, en daarom nog een blind huichelaar is; ‘want die zijn ziel verheft, is niet recht’ (Hábakuk 2:4); dat is, zijn ziel die zich verheft, is niet recht in hem. Iemand, welke een grote verbeelding van zijn eigen reinheid en voortgang in de godsdienst maakt, is een geveinsde, die niet is hetgeen hij schijnt.

B. Doch laat ons ten tweede, het kwaad van dit zelfbedrog wat nader en meer bijzonder beschouwen. Het kwaad daarvan zal in zes opzichten blijken.

1. Ten opzichte van onszelf.
2. Ten opzichte van anderen.
3. Ten opzichte van Christus.
4. Ten opzichte van de genade.
5. Ten opzichte van de plichtsbetrachtingen.
6. Ten opzichte van gevaar.

1. Het kwaad van dit zelfbedrog blijkt ten opzichte van onszelf. Waar zelfbedrog zich openbaart, is hoogmoed; en gij weet, dat God de hovaardigen wederstaat, maar de nederige Zijn genade geeft. Waar zelfbedrog is, is traagheid en vleselijke gerustheid; nu, de luiheid doet iemand verscheurde klederen dragen, en waar die gevonden wordt, is er een verachting van de middelen. Het zelfbedrog doet of de genademiddelen gering achten, of die niet recht gebruiken als iets door God Zelf ingesteld; de arme mens, zichzelf genoegzaam zijnde, is eniger mate boven de middelen, zodat hij de middelen van kennis en genade beneden hun waarde schat.

2. Het kwaad en nadeel van dit zelfbedrog zal nog nader blijken, wanneer wij het beschouwen ten opzichte van anderen. Het kwaad daarvan is zodanig, dat het of een kleinachting van anderen baart, God dankende dat zij niet zijn als andere mensen, die minder schattende en verre beneden zichzelf achtende; of het verwekt een liefdeloos gemoedsgestel, indien al geen verachting. Daar is geen liefdelozer mens, dan één die hoog van zichzelf denkt; dit schijnt de apostel te bedoelen (Galaten 6:3, vergeleken met het 1e vers). Ja ik ken geen bestaan, meer lijnrecht strijdig met een liefderijk gedrag omtrent onze naasten, dan de gesteldheid van één, welke door hoogmoed des harten opgeblazen is.

3. Het kwaad van dit zelfbedrog blijkt ook ten opzichte van Christus; omdat de zodanigen Zijn volheid, gerechtigheid en bloed versmaden. Zij versmaden Zijn volheid om er zich mee te laten vervullen; en wat is de reden? Zij zijn vol van zichzelf; zij zijn rijk en verrijkt geworden en hebben geens dings gebrek. Zij komen rijk en worden ledig weggezonden. Zij versmaden Zijn gerechtigheid om er door gerechtvaardigd te worden, en vergenoegen zichzelf, omdat zij rein in hun ogen zijn, met een gerechtigheid, die uit hun eigen ingewanden gesponnen en uit hun plichtsbetrachtingen is samengesteld. Zij versmaden Zijn bloed, Zijn genade en Zijn Geest, om er zich door te laten heiligen; en wat wonder? want iemand die waant dat hij alreeds gereinigd is, zal immers geen oorzaak vinden ter gebruikmaking van de fontein?

4. Dit kwaad van het zelfbedrog zal ook blijken, wanneer wij het beschouwen ten opzichte van de genaden. Dit kwaad is zodanig, dat het lijnrecht tegen elke genade, en bijzonder tegen ware ootmoed en nederigheid overstaat; God wederstaat den hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij Zijn genade. Ootmoedigheid is zulk een genade, zonder welke niemand een christen kan zijn. Nu, deze hoogmoed is rechtstreeks overstaande tegen die ootmoedigheid en zelfverloochening, zonder welke niemand een navolger van den Heiland kan zijn, en lijnrecht strijdig met die zelfverfoeiing, die Hij van al Zijn discipelen vordert. De met zichzelf vooringenomen mens zal zich nooit met het kleed van schaamte bedekken; o nee! want hij ziet zelden of nooit zijn feilen. Hij ziet meer op zijn deugden, dan op zijn vlekken, en roept daarom met Agur in verlegenheid niet uit: voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand. De rechte zinspreuk van een ootmoedig mens is: Ik

verfoei mijzelf en heb berouw in stof en as. Maar de zinspreuk van een hoogmoedig zelfbedrieger is: O God! ik dank U dat ik niet ben als andere mensen. Hij ziet zijn deugden met een vergrootglas, maar zijn zonden en feilen met een verkleinglas aan.

5. Het kwaad van dit zelfbedrog is groot ten opzichte van de plichtsbetrachtingen. Het kwaad daarvan zal voorzeker blijken zeer groot te zijn, wanneer wij het onder andere in de navolgende bijzonderheden beschouwen: Het veroorzaakt onbedachtzaamheid en haasten in zich tot de plicht, zelfs tot de aller-gewichtigste plichten te begeven; want omdat zij rein in hun ogen zijn, staan zij voor niet een plicht; daar de arme, ootmoedige en bij zichzelf vernederde zondaar gedurig bekommerd is, dat hij die niet recht zal verrichten. Het veroorzaakt een oppervlakkige verrichting van de plicht. Hoewel een zelfbedrieger zeer veel van zijn plichten denkt, hij verricht die echter op een zeer armhartige en gebrekkelijke wijze, omdat hij waant dat enige soort van dienst genoegzaam is, en hij daarom één of andere verdienstelijkheid in zijn plichten stelt. 'Waarom vasten wij en Gij ziet het niet aan? Waarom kwellen wij onze ziel en Gij weet het niet?' (Jesaja 58:3), even alsof het Gods schuld was, omdat Hij geen oog slaat op hun werk. Wij zouden nog vele andere dingen tot hetzelfde einde kunnen bijbrengen, maar deze zullen genoegzaam zijn.

6. Het kwaad van het zelfbedrog kan ook duidelijk blijken, ten opzichte van deszelfs gevaar. Zeker, het kwaad daarvan is bij uitnemendheid groot; en waarom toch? Omdat het een groot bedrog is; want 'zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed' (Galaten 6:3), en dit is het aller-slimste bedrog. Een ander te bedriegen is zeker een zeer groot kwaad, maar wat is het niet een allerverschrikkelijkst kwaad zichzelf te bedriegen! Zijn naaste het leven te benemen en hem dus te verderven, is een droevig ding; maar het zichzelf te doen, is nog veel erger. De zelfbedrieger verbeeldt zich dat hij zijn plichten zeer wel betrachten kan, dat hij kan lezen, bidden, ten Avondmaal gaan, geloven en zich bekeren, maar hij dwaalt en misleidt zichzelf. In aardse dingen zich te bedriegen is kwaad; maar helaas! bedrogen en misleid te worden ten aanzien van zijn onsterfelijke ziel, is het aller-droevigst van alles. Als een zelfbedrieger Gods beloften of bedreigingen hoort, past hij ze altijd toe op een verkeerde wijze; deze bedreiging, denkt bij, raakt hem niet, en echter is het zijn deel; die belofte, waant hij, komt hem toe, hoewel hij ten enenmale ontbloot is van enig recht op dezelve. Nog eens, de zodanigen schijnen van het nut der instellingen voor altoos verstoken te zullen zijn, omdat zij niet lichtelijk van hun misvattingen overtuigd kunnen worden; en geen wonder! want, gelijk de Heere Zelf getuigt, 'zij vertrouwen op valse woorden' (Jeremía 7:4), en houden vast aan hun bedrog, wat men hun ook mocht zeggen. Zij blijven bestendig zichzelf opdringen, dat zij een goed hart voor God en grote liefde tot Christus hebben, hoewel zij de boosheid van hun eigen hart, noch hun sterke gekantheid en vijandschap nooit hebben gezien; want zij vertrouwen op valse woorden. En eindelijk: wij moeten er bijvoegen dat zelfbedriegers eens droevig zullen teleurgesteld worden. Want de zondaren te Sion zijn verschrikt, vrees heeft de huichelaren aangegrepen; zij zeggen: Wie is er onder ons, die wonen kan bij een verterend Vuur, of bij een eeuwig Gloed? Waarom zullen zij verschrikt wezen en met vrees en beving aangedaan zijn? Wat zou er toch de reden van wezen? Dit: zij hebben een grote hoop op de hemel gehad, en hoe groter die geweest was, hoe zwaarder en ellendiger hun val zal zijn. O hoe velen zijn er, die als het ware zegepralende naar de hel rijden, in de wagen van verdoemelijk en zielsverdervend zelfbedrog! Zij menen dat hun staat goed is en dat alles in de uitkomst wel zal zijn, daar het nochtans geheel anders met hen is gesteld.

Dus het leerstellig deel van dit onderwerp afgehandeld hebbende, zo moeten wij, volgens onze voorgestelde orde, overgaan om het gezegde nader toe te passen.

TOEPASSING

(5) De vijfde zaak die wij voorstelden, was deze leer nader toe te passen.

En te dien einde zullen wij enige gebruiken daaruit afleiden.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Het eerste gebruik uit deze leer zal dat van onderrichting zijn. Is het zo, gelijk wij nu reeds bewezen hebben, dat zelfbedrog een zaak is, waaraan zeer vele belijders onderhevig zijn, dan kunnen wij hieruit de volgende dingen zien:

1. Zie hier uit, de ontaalde verdorvenheid van onze natuur, uit kracht van onze val. Helaas! hoe verdorven is onze natuur geworden! De duivel bracht onze eerste voorouders in de dwaze verbeelding dat zij als God zouden wezen, en nu doet hij hun nakomelingen geloven dat zij als Goden zijn; want, dit zelfbedrog is een vergodding van onszelf. Het eigen ik is de god welke wij van nature dienen. In plaats van wettige zelfliefde, heeft onwettelijk zelfbedrog plaats. Daar is een wettelijke zelfliefde in dit gebod opgesloten: gij zult uw naasten lief hebben als uzelf; waaruit gij zien kunt, dat het onze plicht is, eerst onszelf lief te hebben, en dan onze naasten als onszelf. En indien dit geslacht een rechte en wettelijke liefde tot zichzelf had, zij zouden hun lichamen, door gulzigheid en onmatigheid, en hun zielen door moedwillige zonden en onboetvaardigheid niet verderven; maar in plaats van wettige zelfliefde, beklimt zondige eigenliefde de troon: Zelfbedrog en zelfverwondering beheersen met eigen wil en eigen genoegen het hart volkomen en geheel.

2. Zie hier wat het grote doel en einde moet zijn van het ware evangelie-prediken, namelijk om alle eigen reinheid en eigen gerechtigheid, recht in de grond te ontdekken en weg te nemen, opdat Christus alleen verhoogd en verheerlijkt zij; ja het oogmerk daarvan is, om die ingebeelde reinheid, waardoor iemand rein wordt in zijn eigen ogen, terneder te werpen, opdat hij een evangeliereinheid verkrijgen mocht, die hem rein maakt in de ogen Gods. Sommigen schreeuwen het luidkeels uit dat zij goede werken prediken, en dat zij voorstanders van Gods wet en van de heiligheid zijn; terwijl echter hun leer maar strekt om de mens rein in zijn eigen ogen te maken, en heilig in het oog van anderen te doen zijn; maar het voorname einde hetwelk een evangelieleraar moet bedoelen, is om hen rein te doen worden in het oog Gods. Hij kan zichzelf niet voldoen door enkel op goede werken aan te dringen en zijn hoorders op te wekken om naar broederlijke liefde, godsvrucht, deugd, barmhartigheid, zachtmoedigheid, eerlijkheid, matigheid en zedigheid (welke zeker op zichzelf goed zijn, en o, gaf God dat er meer van gevonden werden) te staan, maar hij zoekt dieper in te dringen, en werkt voornamelijk om de grondslag van ware heiligheid in het hart geworteld te krijgen, opdat schijnreinheid gedood, de verloren grondbeginsels hersteld, en Christus in de ziel gebracht mogen worden; want anders is het een gebouw zonder fundament. Het mag billijk als de stof van een rechtmatige klacht opgemerkt worden, dat er nooit minder zedigheid plaats gehad heeft onder lieden van allerlei rang, dan sinds die tijd, dat vele leraren het evangelisch prediken terzijde gelegd hebben, en hun opgedrongen zedelijke plichten gemaakt hebben tot het allervoornaamste onderwerp; en velen, die de zedelijke deugden het meest verheffen, zijn zelf de losbandigste in hun gedrag. De farizeeën, toen Christus op het toneel van de wereld kwam, schenen grote voorstanders van de wet te zijn, en beschimpten Hem, alsof Hij een vijand was van goede werken, omdat Hij hen hun geveinsdheid

nadrukkelijk onder het oog bracht: maar wat doet de Heiland? denk niet, zegt Hij, dat Ik gekomen ben om de wet te ontbinden; o nee! want, tenzij uw gerechtigheid overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en farizeeën, gij kunt het Koninkrijk Gods niet ingaan; en waarom niet? Zij waren rein in hun eigen ogen, en verbeeldden zich voorstanders van Gods wet en van heiligheid te zijn, daar zij ondertussen, wel uitwendig het buitenste des drinkbekers en des schotels reinigden, maar nooit inwendig in hun binnenste gewassen waren van hun onreinheid. De leer van de farizeeën liep veelszins uit op wettische wassingen en reinigingen; ja maar, zegt Christus, gij moet rein van hart zijn, of gij kunt God niet zien. Wel, zeggen de farizeeën, moet iemand dan geen goede werken doen en goede vruchten dragen? Ja, zegt Christus; doch maak eerst de boom goed, en dan zullen de vruchten goed zijn. De grondbeginselen moeten veranderd, de natuur moet vernieuwd, en de ziel in Christus overgeplant worden, en niet eerder kan iemand geestelijk goed doen. Zolang er geen geestelijke hebbelijkheid van genade door de almachtige kracht des Geestes is gewrocht geworden, en er geen geestelijke mededeling van hemelse invloeden aan de ziel geschonken is, om die hebbelijkheid dadelijk te doen werkzaam zijn, kan er niet één reine daad of de minste heiligheid plaats hebben, die ons welbehaaglijk doet zijn in het oog Gods; en welke leer het ook wezen mocht, die dit als het voornaamste einde niet bedoelt, zal zoverre te kort schieten in ware heiligheid te bevorderen, dat zij wel een menigte geveinsden zal kunnen maken, maar nooit iemand recht besturen om een enkele stap buiten het pad van geveinsdheid en zelfbedrog te gaan, want zonder dat deze wortel veranderd wordt, kan iemand wel rein in zijn eigen ogen en in die van vele anderen wezen, maar hij kan nooit rein zijn in het oog Gods, noch van zijn onreinheid gewassen zijn.

3. Zie hier ook het onderscheid dat er is tussen geveinsden en gelovigen. Een geveinsde kan dezelfde daden uitwendig oefenen, die een waar gelovige doet; hij kan bidden en danken, lezen en horen, en wat niet al? Wat doet de beste gelovige toch meer dan ik doe? zegt de huichelaar. Wat kunnen zij doen, hetgeen ik niet kan doen? Ja, een geveinsde kan in deze een waar gelovige overtreffen; doch zie, hij is onder al deze zijn plichtsbetrachtingen, niets anders dan een samenknoping van ongerechtigheid, en een onreine en besmette klomp, hoewel hij rein is in zijn eigen ogen; hij kan zeker veel heiligheid naar buiten vertonen, en vrij schijnen te zijn van waan en zelfbedrog, toch echter is het verdoemelijke eigen ik zijn heersend grondbeginsel, zowel, als tot nog toe zijn einde. Daar een waar gelovige, als zodanig aangemerkt, geen zelfbedrog heeft, dan hetgeen zijn last, geen eigen bedoeling dan die zijn smart, geen zelfzoeking heeft dan die zijn kruis is, hetzij dan vroeger of later. In één woord, daar is even zulk een groot verschil, tussen de aller-gepolijste huichelaar en een ware gelovige, als er is tussen een geschilderd beeld en een levend mens; ja als er is tussen een engel des lichts en een duivel, die zichzelf daarin veranderd heeft.

4. Zie hier dan ook een ruim en wijd veld geopend, tot diep beklag, over deze algemene en besmettelijke plaag van het verdoemelijke zelfbedrog, hetwelk zich over de meeste belijders verspreid heeft, en waardoor zij rein in hun ogen zijn, te kunnen oefenen. Daar zijn er weinigen of geen onder ons, die, als wij hen enigszins in liefde bij henzelf bepalen, ons niet graag zouden willen wijs maken, dat zij zich zoveel reinigen en zuiveren als maar mogelijk is. O! zeggen zij, 'wij zijn allen zondaars; en wie kan zeggen dat hij geen zonde heeft? maar God zij gedankt, ik ben vrij van zulke en zulke grove misdaden, en daarom moest gij zulke kwade gedachten van mij niet hebben; ik ben nooit een leugenaar of bedrieger, noch moordenaar geweest, maar ik heb altijd de beste weg verkoren; ik heb een goed hart en neem mijn plichten waar; en

waar ik gefeild mocht hebben, hoop ik het te verbeteren'. Helaas mijne vrienden! openbare goddeloosheid heeft haar duizenden verslagen, maar het zelfbedrog zijn tienduizenden; ja dit bedrog verslaat zijn twintigduizenden, omdat zij zichzelf verbeelden in een goede staat en rechte toestand te wezen, daar zij, ondertussen een gans bittere gal, en een samenknoping van ongerechtigheid zijn. Welke is de ware gesteldheid van dit ons tegenwoordige geslacht? Een diepe en geruste vergenoegdheid in hun zondige staat, en een vermetel vertrouwen dat zij op hun goede toestand hebben. Elk mens is van nature zo vol van verkeerde eigenliefde, dat hij ten enenmale ongenegen is om een vonnis tegen zichzelf te vellen, of zich zelf te oordelen en te veroordelen, ten opzichte van zijn ijdele hoop en vals vertrouwen, daar hij zijn zaligheid op heeft gebouwd. Indien de mensen, in het algemeen aangemerkt, maar eens recht hun zondige en diep ellendige staat beschouwden, zodat zij uitroepen moesten, onrein, onrein! Helaas! helaas, ik ben verloren, daar zou dienaangaande meer hoop in Israël zijn; maar zolang zij met hun tegenwoordige staat vergenoegd en wel tevreden zijn, is er geen de minste hoop, dat zij naar een betere zullen zoeken. Of zo eens de een of ander iets van zijn zonde en ellende begint te zien, zal aanstonds het zelfbedrog er zich onder mengen, en hem hulp en bijstand doen verwachten van hetgeen hij doet of in zichzelf heeft; want die pelagiaanse grond is alle mensen eigen van nature. Zij hopen door hun natuurlijke vermogens, algemene genaden, of schoonschijnende godsdienstplichten, zichzelf te redden uit de afgrond in welke zij verzonken liggen, niet wetende, dat het verderf uit hen is, en dat in Christus alleen is hun hulp; en daarom, zij willen liever hun uiterste krachten beproeven om er zelf uit op te klimmen en troost te verkrijgen, dan dat zij aan Christus verplicht willen zijn, dat Hij hen zou helpen; vanhier is het dat de mens, wanneer hij benauwd naar ziel of lichaam wordt, aanstonds zo gereed is om beloften te doen van zich te beteren; 'O, zegt hij, ik wil een nieuw mens worden; en gij zult nu eens zien hoe ik mijn leven zal beteren, en alles reformeren wat tot hiertoe is verkeerd geweest'. Maar zie, zodra zijn de vrees en schrik niet verdwenen, of het loopt alles uit op niets; hij valt of in dezelfde en nog grotere gruwelen dan tevoren, of hij verteert zich in een pijnlijke en eigenwillige godsdienst die geveinsdheid is.

5. Hieruit kunnen wij ook zien, wat grote stof van troost allen hebben, welke de Heere verootmoedigd, en daardoor van een geslacht van zichzelf bedriegende zondaren, die rein zijn in hun eigen ogen, gescheiden heeft. Het is grond van troost, zo de Heere uw hoogmoed heeft verbroken, en u walgelijk in uw eigen ogen heeft doen zijn; 'want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden' (Jesaja 57:15): 'Op dezen', zegt de HEERE, 'zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft' (Jesaja 66:2). Heeft de Heere u ooit tot de vallei van verootmoediging gebracht? Het is een grond van vertroosting omdat Hij 'deze vallei van Achor tot een deur der hoop gegeven heeft' (Hoséa 2:14).

6. Hieruit kunnen wij ook zien dat in deze leer een grote verschrikking ligt opgesloten voor al de zodanigen, die in een weg van zelfbedrog staan, en rein zijn in hun eigen ogen; voor allen, die door hoogmoed als zijn opgevuld, en door de wind van zelfvertrouwen dermate opgeblazen zijn, dat zij zichzelf wanen goed, eerlijk en oprecht te zijn, waardoor het woord der overtuiging geen indruk veroorzaakt op hun zielen, maar integendeel op hun harde harten als water op een steenrots nedervalt, zodat het niet kan doordringen of vermurwen. Moet deze leer niet de hoop doen nederstorten, en het hart als doen wegzinken, van allen die nog trotse en verharde

zondaars zijn? Indien gij nooit waarlijk hartgrondig zijt vernederd geworden, dan heeft God nooit woonplaats in uw ziel gehad; en waar gij ook woont, de Heere zal niet bij u wonen; want hoewel Hij de nederigen aanziet, Hij kent echter de verhevenen van verre, ja Hij wederstaat de hovaardigen; gij mag rein in uw ogen zijn en die van anderen tot u trekken, maar de Heere zal u niet genaken of Zijn oog niet op u zien, dan met de uiterste verfoeiing en afgrijzen. Hoor en vrees dan, gij stijven van hart, en die verre van de gerechtigheid zijt; wiens consciënties getuigen moeten, dat er nog nooit een tijd is geweest, waarin uw zonden u niet aangenaam waren. Gij zijt er zoverre af dat uw zonden u benauwen of vernederen zouden, dat het integendeel uw enigste bekommring is, als gij u niet ruimschoots en met genoeg daarin kunt vermaken, zodat er geen zwaardere last voor u is, dan waarschuwingen, raadgevingen, bevelen, bedreigingen en Schriftuurplaatsen te moeten horen, welke lijnrecht strijdig met uw begeerlijkheden zijn. Weet voorzeker, dat zo gij nooit hier in de tijd over uw zonden en gruwelen recht vernederd en verootmoedigd wordt, gij er hiernamaals in de hel eeuwig voor zult moeten branden. Uw hoge harten zijn nooit in het stof vernederd geworden; en indien zij zo blijven, zal de Heere hen en u verderven. Daar zijn weinigen in de wereld, welker harten onder de zware last van hun overtredingen bezwijken, en die laag in het stof bukken wegens hun zonden; maar gij, die rein in uw ogen zijt, en nooit over de gruwelen van uw hart en uw daden zijt verootmoedigd geworden, bespot zelfs deze vernederde gebrokenen van hart, en zie hen met een versmadend oog aan, als zotte en verachtelijke mensen; doch wacht nog een weinig, en gij zult hen met eer en heerlijkheid bekroond en voor eeuwig zien zalig gesproken worden; ten zelfde tijd, wanneer al zulke zichzelf bedriegende, hoogmoedige en vermetele zondaren als gij zijt, voor eeuwig zullen geworpen worden in de hel. O, mijne vrienden! zijt niet hooggevoelende, maar vrees.

TWEEDE GEBRUIK VAN WAARSCHUWING EN VERMANING

Het tweede gebruik dat wij van deze leer maken, is dat van waarschuwing en vermaning, en wel met opzicht:

1. Tot de goddelozen;
2. Tot de godzaligen;
3. Tot allen in het algemeen.

1. Tot de onheiligen en goddelozen. Is uit zelfbedrog een zaak waaraan zulk een grote menigte van belijders onderhevig zijn? O vrienden! zoek dan geen besluit hieruit op te maken, alsof er geen ware christenen in de wereld waren, omdat er zovelen gevonden worden die dit zich aanmatigen, en het echter niet zijn. Nee, de Heere heeft en behoudt Zijn overblijfsel hier nog op aarde; Zijn Nathanaëls, die waarlijk Israëlieten zijn, in welke geen bedrog, dat is, geen toegeven van zichzelf in enig bekend bedrog is. De gehele zichtbare kerk is wel vol van kaf, maar onder dat kaf is nochtans enig goed koren. Dit Sion is wel met een hoop slechte stenen vervuld, maar onder die stenen zijn echte diamanten. Hoewel velen zichzelf voldoen met een gedaante van godzaligheid, zonder de kracht daarvan te bezitten, zo zijn er evenwel anderen tot wie het Evangelie gekomen is, niet alleen in woorden, maar ook in kracht; en die dus de kracht der godzaligheid recht bevindelijk oefenen en verstaan.

2. Tot de godzaligen strekt deze leer ter vermaning. Denk niet, geliefden! dat gij geen belijdenis van godsdienst behoeft te doen, omdat er zo vele belijders zijn die zichzelf bedriegen, en die, hoewel zij plechtig belijdenis doen, evenwel onrein zijn. Christus in het hart te hebben, is het voorname stuk, maar het is ook onze plicht om Hem met den

mond te belijden; ‘met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid’ (Romeinen 10:10). Geef nooit uw belijdenis van den Naam van Christus over; hoewel er velen zijn, welke de naam hebben dat zij leven, daar zij nochtans dood zijn, maar tracht door genade uw belijdenis met een daarmee overeenkomende heilige levenswandel te bevestigen; en de godzaligheid van uw wandel voor God en uw gemoed te doen blijken, als een, welke, uit een waar grondbeginsel des geloofs, in liefde tot en ijver voor God als een God des verbonds in Christus, geduriglijk daartoe bewogen en aangezet wordt.

3. Tot allen in het algemeen strekt deze leer ook tot waarschuwing en vermaning. Ziende, dat dit gruwelijke kwaad van verdoemelijk zelfbedrog zo algemeen heersend en overvloeiend is, en dat velen zich aanmatigen, om zich naar den God van Israël te noemen en een grote naam in de kerk van Christus te hebben, die, hoewel zij rein zijn in hun eigen ogen, echter in waarheid nog geheel onrein zijn. O, mijne vrienden! laat ons dan niet hooggevoelende zijn, maar vrezen. Wat reden hebben wij niet om te vrezen dat wij ook tot het grote aantal van de zodanigen behoren, die zich voor een eindeloze eeuwigheid misleiden en bedriegen? want indien wij onze harten nagaan, zo zullen wij daarin een hoge waan van onszelf vinden! O, wacht u toch voor deze zonde! want het is een zeer gevaarlijk kwaad; gelijk wij in het leerstellige deel reeds hebben getoond, en nu wel weer zouden kunnen herhalen, indien de tijd niet te ver verlopen was.

DERDE GEBRUIK TOT BESTRAFFING

Het derde gebruik hetwelk wij van deze leer maken, zal dat van bestraffing zijn. Deze leer bestraft al de zodanigen, die rein in hun ogen, en vol van verdoemelijk zelfbedrog zijn.

1. Er zijn sommigen, welke een grote verbeelding hebben van hun eigen persoon. Zij verhovaardigen zich mogelijk op een blank vel, een aanminnig gelaat, een schone lichaamsgestalte en dergelijke; maar zij bedenken niet, dat een krankheid van weinige dagen die kan veranderen of geheel wegnemen, en dat zij eens eindelijk nedergelegd zullen worden in het stof des doods. Zij, die trots zijn op lichamelijke uitmuntendheid of zielsvermogens welke zij verkregen hebben, overwegen niet recht, dat hun lichaam maar een aarden klomp, en hun ziel, als het ware, van nature een afgrond van onreinheid is.

2. Sommigen hebben een grote waan van hun bezittingen en genietingen, en zijn opgeblazen, omdat zij een overvloed van tijdelijk goed en enige natuurlijke of verkregen bekwaamheden hebben, niet wetende dat zij zonder leven, zonder licht, zonder heiligheid, ja zonder God en hoop in de wereld, en dus waarlijk arm, ellendig, jammerlijk, blind en naakt zijn (Éfeze 2:12; Openbaring 3:17). Zekerlijk, de allerbeste onder ons, mist veel meer dan hij heeft!

3. Sommigen hebben een hoge verbeelding van hun godsdienstplichten en verrichtingen, terwijl zij echter niets voor God doen of voor het geslacht onder hetwelk zij leven; ja niets voor hun eigen zielen, niets voor hun huisgezinnen, niets voor het geestelijke nut en welzijn van hun naasten daar zij bij verkeren. Zij hebben wel de bladeren van een belijdenis, de bloemen van goede voornemens, en de uitwendige vertoning van vrucht, maar zij is nooit tot volkomen rijpheid gebracht, om een goed en geestelijk werk te worden.

4. Sommigen hebben een grote verbeelding van hun bekwaamheid en vermogens; het schijnt hun toe dat zij geloven, bidden, mediteren, zich kunnen bekeren en de zonden doden als zij maar willen; zij menen dat zij zowel ten Avondmaal kunnen gaan als de

besten, en dat zij God en hun naasten kunnen liefhebben; daar zij nochtans ‘geheel krachteloos zijn en niets kunnen doen, ja niet bekwaam zijn om iets te denken uit zichzelf’ (2 Korinthe 3:5).

5. Sommigen hebben een grote waan en verbeelding zowel van hun lijden als van hun doen. Zij roemen somtijds sterk op hun lijden en op de verdrukkingen welke zij hebben ondergaan, en wat vervolgingen zij al voor de godsdienst en voor de zaak Gods geleden hebben; doch zij zijn in deze van Paulus’ aard en gesteldheid niet. ‘Maar het zij verre van mij’, zegt hij, ‘dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus’ (Galaten 6:14).

Velen zijn rein in hun ogen; en waarom? omdat zij verkeerd oordelen omtrent zichzelf.

1. Sommigen oordelen zichzelf rein, omdat zij een uitmuntende belijdenis hebben, welke echter met de onvruchtbare vijgenboom vervloekt kan worden. Op zulk een zandgrond bouwen vele mensen, en zien een uitwendige belijdenis van de godsdienst, als een bewijs van de waarheid van hun christendom aan. O, zeggen zij, de leraars mogen van de bekering, wedergeboorte, hart-veranderende genade, en wij weten niet van wat al meer onverstaanbare dingen praten, doch wij danken God dat wij noch papisten, atheïsten, noch ongelovigen zijn die tot de kerk niet behoren, maar dat wij in den schoot der kerk zijn opgevoed, en derzelver voorrechten mogen genieten. Helaas, mijne vrienden! zie toch uw eigen schaduw voor geen brug aan, om er uzelf op te wagen en voor eeuwig te verdrinken.

2. Sommigen oordelen zichzelf rein te zijn uit kracht van hun talenten en gaven. De één heeft de gave van mooi te kunnen praten, zodat hij in staat is om wel van de godsdienst te spreken, en die zelfs aan te kunnen prijzen aan anderen, en men daaruit denkt: als hij niet rein is, wie zou het dan zijn? Een ander heeft mogelijk de gave des gebeds ontvangen, hoewel hij ten enenmale de genade daarvan mist; doch hij kan echter onderstellen, dat de gave genoegzaam, en hij daarin uitmuntende is boven vele anderen, en besluiten dat zijn toestand goed en veilig is. Maar gaven te hebben, en genade te hebben is niet hetzelfde, en velen zijn met grote gaven en met al hun wijsheid en geleerdheid, daar zij zichzelf zo hoog om schatten, naar de afgrond van het eeuwige verderf gegaan.

3. Sommigen wanen zichzelf rein te zijn, omdat zij enige algemene genaden zijn deelachtig geworden, die zij voor zaligmakende genade aanzien. Daar is dikwijls zulk een grote gelijkheid tussen algemene en zaligmakende genade, dat zij valse en nagebootste munt voor goede aanzien, wegens de grote gelijkheid die er tussen de ene en de andere gevonden wordt. Gelijk Saul de duivel aanzag voor Samuël, omdat hij in juist zulk een gewaad verscheen, zo zien ook velen een algemeen werk des Geestes voor zaligmakend aan, wegens deszelfs gelijkheid en schijnvertoning. In het verstand kan er zowel een algemene als zaligmakende verlichting zijn, hoewel het onderscheid tussen die beiden zeer groot is (Hebreeën 6:4), want, de algemene verlichting strekt alleen tot oplichting en versiering van de zielsvermogens, maar de andere is hart-veranderend; de ene is dor, maar de andere vruchtbaar. In de consciëntie kunnen er zowel algemene overtuigingen en benauwdheden zijn, als dezulken die in een zaligmakende bekering eindigen. Sommigen kunnen zulk een algemeen werk des Geestes op hun gemoederen ervaren, dat het verhaal daarvan, hun een volledige getuigenis bij leraars en bijzondere christenen teweegbrengen kan; gelijk de discipelen onwonderbaar een goede getuigenis van Judas zouden gegeven hebben, eer hij ontdekt werd, hoewel Christus die echter niet gaf; maar wat zou het ons toch baten, of wij al een volledige getuigenis, met een allerkrachtigste aanprijzingsbrief van engelen of

mensen hadden, indien zij Christus' goedkeuring niet wegdroeg en de gezegende Heiland er niet van zeggen zou: Ik heb die nooit ondertekend. In de gevoelens of genegenheden kan er algemene vreugde en begeerte wezen; gelijk zo de vreugde van de tijdgelovigen en de droefheid van Ezau was, toen hij het recht van zijn eerstgeboorte verloren had. Ja in de wil kan er zowel een algemene als zaligmakende verandering plaats hebben; iemand kan goede voornemens en vlagen van godsdienst hebben, alsof hij de hemel met geweld wilde innemen, hoewel echter de wil nooit vernieuwd is geworden, en hij in een dag van Gods heirkraft nooit is gewillig gemaakt. O, mijne vrienden! zoek dan nauwkeurig toe te zien, om in dit stuk van eeuwig gewicht toch niet bedrogen te worden!

4. Sommigen oordelen zichzelf rein te zijn, omdat zij de besmettingen van de wereld zijn ontvloten. Zij hebben mogelijk voor een enkele tijd, deze of gene zonde verlaten, omdat die, hun omstandigheden veranderd zijnde, hun tot een last was. Zij kunnen in verbeelding geraken, dat zich van grove zonden te onthouden, ware heiligheid is. Maar daar is een tweeërlei heiligmaking, één die des vleses, en één die des Geestes is. De eerste heeft plaats, als iemand zich van zulke grove en schandelijke zonden onthoudt, als van welke in 2 Petrus 2:20 gesproken wordt, waarin hij zekerlijk zeer ver kan vorderen, en nochtans ten enenmale van ware reinheid en heiligheid in leven en wandel zijn vervreemd; maar daar is ook een heiligmaking des Geestes, wanneer God overeenkomstig de beloften, een nieuw hart en een nieuwen geest schenkt. Nu, velen nemen dit eerste voor het laatste, en zien wederhoudende voor vernieuwende genade aan. God wederhoudt somtijds de blinde heidenen, ja de duivelen zelfs van duizenden van kwaden welke zij anders doen zouden. Wat is de beweegreden, die hen zich van deze zonden doet onthouden? Is het liefde of vreze Gods? Och nee! neem maar het openbare verwijt en de schande weg, en zij zullen voortgaan in allerlei ongerechtigheden en zonden; en echter, omdat zij uitwendig rein zijn, oordelen zij zichzelf onschuldig te zijn. Maar arme mens! zoudt gij, indien gij al geen tong had, God echter niet kunnen vloeken in uw hart? En hoewel gij geen ogen had, nochtans overspel in uw harten kunnen doen?

5. Sommigen oordelen zichzelf rein te zijn, omdat zij het met de ijverigste en nauwkeurigste sekte houden, gelijk Paulus, die een Hebreër uit de Hebreëen, en naar de wet een farizeër was (Filippenzen 3:5). Doch dat maakt de zaak niet uit, om het bloot met de waarheid te houden, hoe prijselijk dit anders ook op zichzelf is, maar om in en door de waarheid geheiligd te zijn; Judas was een zoon des verderfs, hoewel hij de waarheid voorstond voor een tijd.

6. In één woord, velen oordelen zichzelf rein te zijn, omdat zij geen onrust of beschuldiging hebben in hun consciëntie, daar dit wel veroorzaakt kan worden, omdat de duivel alles wat hij heeft in vrede laat; 'wanneer een sterkgewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede' (Lukas 11:21). Als eens de consciëntie toegeschroeid of in slaap gewiegd is, zo houdt die op Gods stedehouder te wezen, en dan kan er niets anders dan een stille kalmte zijn.

VIERDE GEBRUIK VAN ZELFONDERZOEK EN BEPROEVING

Het vierde gebruik hetwelk wij van deze leer maken, zal dat van zelfonderzoek en beproeving zijn. Welnu, mijne vrienden! o sta er toch naar om uzelf recht te beproeven, opdat gij met geen leugen in uw rechterhand naar het verderf mocht gaan. Als God zegt: Daar is een geslacht dat rein is in zijn ogen en van zijn drek niet gewassen is, een geslacht van zelfbedriegers die zich jammerlijk misleiden, zo behoorde het ons allen met becommerring te doen vragen: Ben ik het, Heere? En

indien wij onszelf behoorden te wantrouwen als er gezegd wordt: één van u zal Mij verraden, hoeveel te meer behoren wij het dan te doen, wanneer er gezegd wordt, dat er een geheel geslacht is, dat zichzelf bedriegt voor een geduchte eeuwigheid. Beproof daarom uzelf, of gij ooit van dit zelfbedrog verlost en er waarlijk over zijt verootmoedigd geworden. Gij kunt dit beproeven aan het navolgende.

1. Zoek het te beproeven aan het einde dat gij bedoelt, wanneer gij iets goeds verricht, of werkzaam zijt in het beoefenen van deze of gene goede plichten. De trotse zelfbedrieger bedoelt altijd zijn eigen eer; ‘hoe kunt gij geloven, gij die eer van elkander neemt?’ zegt Christus (Johannes 5:44). Hij zoekt zijn eigen lof en om van anderen toegejuicht te worden; zo was het met Jehu, wanneer hij tot Jónadab zeide (2 Koningen 10:15): ‘Is uw hart recht, gelijk als mijn hart met uw hart is?’ daar integendeel een waar vernederd mens altijd beter van zijns naasten hart denkt, dan van zichzelf, omdat hij zichzelf altijd mistrouwt; en daarom veeleer, wanneer hij een ander ontmoet, zichzelf vragen zou: Is mijn hart recht en oprecht gelijk het zijne? En waar diezelfde Jehu vervolgens tot Jónadab zeide: Zie mijn ijver aan voor den HEERE, daar wil de rechte en Gode welbehaaglijke ijver door niemand anders gezien worden, dan alleen in het verborgen voor den Heere Zelf. Als onze lamp, zonder de olie van menselijke loftuitingen niet branden wil, zo is het een droevig bewijs dat zelfbedrog de overhand heeft en heersend is in onze zielen. Ik heb eens van een monnik gelezen, die zolang hij in zijn klooster was, verschillende dagen achtereen gemakkelijk kon vasten; maar in de woestijn gekomen zijnde, kon hij het niet langer uithouden dan tot aan de middag toe, en welke, de reden daarvan gevraagd wordende, dit tot antwoord gaf: dat in het klooster de loftuitingen van de mensen hem tot spijs hadden verstrekt, en hij daar voedsel voor zichzelf uit genoten had, maar dit in de woestijn nu ophoudende, zo bezweken zijn krachten ook.

2. Beproof het niet alleen aan het einde, hetwelk gij in uw goede werken u voorstelt, namelijk Gods eer en heerlijkheid, niet durvende uzelf daarin bedoelen, maar beproef het ook aan de wijze en manier op welke gij uw plicht verricht; of gij, niet op uzelf durvende betrouwen, maar door een levendig gevoel van uw volkomen zwakheid aangedaan zijnde, alleen en geheel rust op de kracht van een almachtig God, opdat Hij die in uw zwakheid mocht volbrengen. Het zelfbedrog valt zonder de minste bekommring te hebben op de plicht maar aan, zeggende met Petrus: al verlieten zij U allen, zo zal ik U volgen. Maar de vernederde ziel zal niets durven ondernemen, zonder alvorens tot Gods eeuwige heilbeloften ter ondersteuning op te zien; zeggende met Paulus: ‘Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelven; maar onze bekwaamheid is uit God’ (2 Korinthe 3:5).

3. Onderzoek en beproef uzelf aan de uitwerking van uw godsdienstplichten en aan de invloeden die zij hebben, nadat zij verricht zijn, op uw levensgedrag. Zelfbedrog wil altoos de lof van het volvoerde werk hebben, zeggende met Nebukadnézar (Daniël 4:30): ‘Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb?’ maar de nederige en ootmoedige ziel brengt het tot God weder, zeggende met David: ‘Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere’ (Psalm 115:1).

Maar mogelijk zal hier iemand vragen: waaruit kan iemand hier op aarde weten, dat hij met deze zonde van verdoemelijke hoogmoed en zelfbedrog niet besmet is?

Hierop zou men kunnen antwoorden, dat, hoewel er allerlei gedachten van hoogmoed en ijdele verbeelding in het gemoed van een verootmoedigde heilige kunnen geworpen worden, zij echter alleen hun bestendig verblijf en rustplaats hebben in het hart van een geveinsde en ongeheiligde mens; want als het licht aan een heilige ontdekt dat zelfverheffing plaatsgrijpt onder zijn verrichtingen, dan wordt hij veel

meer verootmoedigd dan tevoren, omdat hij hoogmoedig op zijn plichten is geweest. Daar kan een soort van verootmoediging in een geveinsde, en enige overblijfselen van hoogmoed in een begenadigde zijn; maar dan is het onderscheid hierin gelegen: de ootmoedigheid van een huichelaar maakt hem trots en opgeblazen; daar de hoogmoed van een ware heilige, hem integendeel nederig maakt. De nederigheid van een geveinsde wordt door zelfverheffing, en de hoogmoed van een heilige door ootmoed achtervolgd. De geveinsde is trots op zijn nederigheid, maar een heilige is nederig, omdat hij zich hoogmoedig vindt. Zo was Hizkia's hart wel in het eerst verheven, doch in 2 Kronieken 32:26 wordt van hem gezegd, dat hij zich verootmoedigde om de verheffing zijns harten. In een waar kind Gods heeft of een voorafgaande vernedering plaats, die hem in staat stelt om zijn plicht recht te kunnen doen, of een achtervolgende ootmoedigheid, welke nog dieper dan de eerste gaat, en hem over het gebrekkige in de plicht vernedert. Hij heeft, gelijk iemand elders zegt, of een besturende ootmoedigheid, welke hem de rechte manier ontdekt, of een bestraffende ootmoedigheid, over de verkeerde wijze van zijn daden. Indien wij ons eigen hoogmoedig gestel, en onze ijdele zelfzoekende geneigdheid de ruime teugel kunnen vieren, zonder enige bedoeling van Gods eer en heerlijkheid, en er echter naderhand nooit over verootmoedigd worden, zo is het louter en klaarblijkelijk huichelarij geweest, en een ontegenzeggelijk bewijs, dat wij geen de minste oprechtheid hebben. En waarlijk, deze evangelische oprechtheid verootmoedigt de ziel somtijds meer over zulke inmengsels van het eigen ik in de beste godsdienstplichten, dan over sommige daden welke op zichzelf aangemerkt kwaad en zondig zijn.

4. Beproof dit stuk ook aan uw gestrengheid tegen alle zonden in uzelf. Een huichelaar kan geen de minste zonde in anderen, ja zelfs geen splinter in zijns broeders oog verdragen, hoewel hij het wel een balk in zijn eigen ogen kan doen. Een waar gelovige werpt gewoonlijk de eerste steen op zichzelf, en brengt doorgaans meer beschuldigingen tegen zichzelf in, dan alle anderen buiten hem, tezamen zouden kunnen doen. Hij kan geen zonde bij oogluiking toelaten, noch in zich zelf, noch in zijn beste vrienden; maar gelijk hij het goede in zijn grootste vijand bemint, zo haat hij het kwade ook in zijn allerbeste vriend.

5. Onderzoek en toets het ook zowel aan uw blijdschap welke gij over de genaden, als aan uw droefheid die gij over de zonden, zo van uzelf als van anderen hebt. De mens die rein in zijn eigen ogen en zichzelf bedoelend is, hoewel hij al eens treuren mag over zijn eigen zonden, zal echter niet bedroefd zijn over de zonden van anderen; dit schijnt in verdenking te moeten komen, omdat hij geen droefheid heeft over de zaak Gods, of wegens de oneer welke zijn zonden den Heere hebben aangedaan; want had hij ware aandoening over de belediging die hij zelf Gods hoge majesteit heeft aangedaan, zo zou hij ook smart dragen, dat de zonden van anderen God onteren en Zijn heerlijkheid bevleken, daar hij integendeel, nu maar droefheid heeft om zijns zelfs wil, en uit vrees van het één of andere kwaad, dat hij door zijn zonden over zichzelf gebracht heeft, hetgeen eerder verkeerde zelfliefde dan liefde tot God te kennen geeft. Nog eens: de zondaar die in zijn eigen ogen rein en zichzelf bedoelend is, wanneer hij blijde is over zijn eigen genaden, verblijdt zich echter niet over de genaden van anderen; hoewel hij ziet dat Gods eer en heerlijkheid door anderen bevorderd wordt, als hij er zelf geen hand in heeft; hij handelt in deze gelijk de mannen van Efraïm, wanneer die tot Jefta zeiden: 'waarom zijt gij doorgetogen om te strijden tegen de kinderen Ammons en hebt ons niet geroepen om met u te gaan?' (Richteren 12:1). Daar de ootmoedige ziel, in wie het verdoemelijke eigen ik verbroken is, zich verblijden kan, en den Heere loven en danken, wanneer zij ziet of

hoort dat God verheerlijkt wordt, hoewel zij er zelf het werktuig niet van is. Dit schijnt Paulus' toestand geweest te zijn (Filippenzen 1:18), hoewel Christus uit nijd en twist van sommigen gepredikt werd; echter, omdat de inhoud van hun leer goed was, al deden zij het niet op de rechte wijze, zo verblijdde hij zich evenwel dat Christus gepredikt werd, ja hij zou zelfs voor het toekomende zich daarin verblijden. Nu geliefden! onderzoek, beproef en toets uzelf aan deze dingen, opdat gij niet in het duistere of onzekere mocht leven, of gij nog waarlijk in de staat der natuur of in die der genade zijt.

VIJFDE GEBRUIK VAN VERMANING

Het vijfde gebruik hetwelk wij uit deze leer zullen afleiden, zal dat van vermaning zijn. O mijne vrienden! sta er toch naar dat de Heere u van zelfbedrog en van alle hoogmoedige zelfverbeelding mocht verlossen. Wij zouden ons hier tot drieërlei onderscheiden soort van mensen kunnen bepalen. Wij zouden alle trotse en vermetele waangelovigen een woord van verschrikking kunnen voorhouden, maar omdat wij zulks reeds enigermate in ons zesde deel van het gebruik van deze leer tot onderrichting hebben gedaan, zo zullen wij ons daar nu niet mee ophouden. Ook zouden wij hieruit een woord van troost voor de waarlijk vernederde en verootmoedigde zondaar kunnen afleiden, maar, omdat dit ook al enigszins in het vijfde deel van diezelfde gebruikmaking is gedaan, zo gaan wij het daarom nu ook voorbij, en gedragen ons aan hetgeen aldaar gesproken is. Ook zouden wij iets tot allen in het algemeen hieruit kunnen spreken; maar omdat er ook al iets van deze natuur, in het derde deel van onze tweede gebruikmaking ter waarschuwing verhandeld is, zo houden wij ons ook aldaar niet mee op.

Daar is geen lichtere of gemakkelijker zaak in de wereld, dan dat iemand zichzelf vleit en waant dat hij rijk en zeer verrijkt is geworden, en dat hij geens dings gebrek heeft, en daarom het best van zichzelf denkt; echter is er niets hetgeen meer gevaarlijk is. Het is zeer gevaarlijk als men gevleid wordt door zijn naasten; 'een man die zijn naaste vleit, spreidt een net voor deszelfs gangen' (Spreuken 29:5); maar nochtans is het nog veel gevaarlijker wanneer men zichzelf vleit; want daardoor spreidt men, als het ware, een strik voor zichzelf, en vele arme zielen worden op het laatst er in gevangen. Het is zeker een groot kwaad als men een ander, maar het is nog groter kwaad wanneer men zichzelf bedriegt; even gelijk het een verschrikkelijk kwaad is onze naaste te doden, maar nog verschrikkelijker om het zichzelf te doen. Doch, het kwaad en gevaar hiervan hebben wij voorheen reeds aangewezen.

Laat ons daarom nauwkeurig toezien, en jaloers en wantrouwend zijn over onszelf; voornamelijk wanneer wij bevinden, dat er goede gedachten van onszelf opwellen in ons hart. En opdat wij niet door zondig zelfbedrog rein in onze ogen mogen zijn, zo laat ons deze weinige besturingen, bij wijze van tegengif meenemen, met welke wij dit onderwerp zullen eindigen.

VRAAG: Hoe kan iemand dit zelfbedrog, waardoor hij beter meent te zijn, dan hij waarlijk is, het allerbest vermijden?

ANTWOORD: het eerste tegengif tegen zelfbedrog, is dit: onszelf en onze vuilbevleete aangezichten toch recht te leren beschouwen in de spiegel van Gods heilige wet. Velen kunnen zich dwaselijk inbeelden, dat hun aangezicht schoon en rein is, zolang zij het niet in de spiegel zien, maar het daar eens recht in beschouwende, vinden zij er zeer vele vlekken en smetten in, die zij tevoren zo niet opmerkten. Laat ons ook alzo in het geestelijke doen; laat ons onszelf in de spiegel van Gods wet beschouwen, onderzoeken wat die van ons eist, en hoeverre wij af zijn van die

volmaaktheid, reinheid en heiligheid welke dezelve van ons vordert; en dan, wanneer wij zien dat wij zo afschuwelijk en wanschapen zijn, zullen wij weinig oorzaak vinden om onze Moormanshuid lief te hebben of onszelf hoog te schatten. Maar dan zal een recht gezicht van onze wanschapenheid het middel zijn, om ons van zelfbedrog te bewaren. De arme mens is rein in zijn ogen, omdat hij geen gebruik van deze spiegel maakt. Toen het gebod gekomen was, en Paulus zichzelf in deze spiegel zag, zo werd de zonde weder levend, doch hij stierf aan al zijn ingebeelde waan van eigen reinheid en gerechtigheid. Wanneer gij uzelf maar eens recht in deze spiegel beschouwt, zo zal het oordeel dat gij van uzelf zult vellen, lijnrecht tegen dat van de jongeling in het Evangelie overstaan, en gij zult zeggen: geen van al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af.

Het tweede tegengif tegen zelfbedrog, is om Christus' schoon en liefelijk aangezicht in de spiegel van het Evangelie, recht te beschouwen. Dit zal een krachtadig en gezegend tegengif zijn, 'want die heerlijkheid des Heeren, als in een spiegel aanschouwende, worden wij ook in gedaante veranderd' (2 Korinthe 3:18). Toen Job dit gezicht zag, riep hij uit: 'met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as' (Job 42:5-6). Een enig gezicht van Christus' gadeloze schoonheid, zou ons van onze afschuwelijkheid en wanschapenheid doen walgen. Een gezicht van Zijn volmaakte gerechtigheid in haar volle luister, zou ons onze strafschuldigheid en zonde recht doen zien, en er ons over verootmoedigd doen worden. Als iemand één die een zeer schoon gelaat heeft, in de spiegel beschouwt, zo zal diens schoon en bevallig gelaat, zodra hij het zijne ziet, hem zeer lage gedachten van zichzelf geven, in vergelijking van de anderen. Maar o, hoe oneindig meer zullen wij onszelf dan niet verfoeien, wanneer wij meer met ons ene oog op onze afschuwelijke wanschapenheid, en met het andere oog op die oneindige volmaaktheid van schoonheid zien welke er in Christus is! Nooit heeft iemand Christus' gadeloze en uitmuntende schoonheid recht gezien, of hij beschouwde zich ten zelfde tijd als een aller-afschuwelijkst monster, en zonk, als een zondig niet, bij zichzelf weg. O, mijne geliefden! zoek dan toch een recht gezicht van Christus' uitnemende heerlijkheid te verkrijgen.

Het derde tegengif tegen zelfbedrog, is om onszelf te vergelijken bij de zulken die ons overtreffen, en niet bij degenen die wij te boven gaan. Een dom mens blijft maar een dom mens, hoewel hij meer weet dan een boer aan de ploeg; en zal mogelijk, zichzelf daarmee vergelijkende, in zijn eigen ogen een geleerd man schijnen; maar wanneer hij zich bij een uitmuntend geleerde recht vergelijkt, zal hij al zijn waan en inbeelding verliezen, en zich daarbij beschouwen als een half zinloos mens. Zo is het ook hier; als een burgerlijk en uitwendig godsdienstig mens zichzelf bij een schrikkelijke vloeker, een vuile hoereerder en een onreine dronkaard vergelijkt, zo begint die arme mens zichzelf aanstonds als een groot heilige te beschouwen, ja alsof er bijna niemand anders zou zalig worden dan hij. Vanhier was het, dat die laatlunkende en verwaande farizeeër zichzelf zo hoog verhief, omdat hij zich vergeleek met de tollenaar. O God! zegt hij, ik dank U, dat ik niet ben als andere mensen, noch ook als deze tollenaar. Zo zegt ook de burgerlijke en uitwendig godsdienstige mens: Ik ben zulk een dronkaard en zulk een vloeker en zweerder niet als die en die; en daarom omdat zij zo kwaad niet zijn als anderen die nog slechter handelen, begrijpen zij dwaselijk dat hun staat zeer goed is. Maar nee, de weg die gij inslaan moet om een recht oordeel van uzelf te vellen, is om uzelf bij de zodanigen te vergelijken, die beter, en niet bij de zulken die erger zijn dan gij; niet om te beschouwen hoe gij vloekers en dronkaards verre te boven gaat, maar hoeveel gij te kort schiet bij, en hoeverre gij nog af zijt van de

zodanigen die waarlijk godsdienst en ijver hebben, ja ware godzaligen en begenadigden zijn; vergelijk uzelf eens met hen: hebt gij ooit zulk een mate van kennis, geloof, ondervinding, zelfverloochening, ijver en gehoorzaamheid als zij ervaren? Zijt gij even gemoedelijk in uw verborgen afzonderingen, en in al de andere plichten van de godsdienst als zij? Helaas! hoeverre zult gij bij hen te kort schieten! En echter wat komen de besten van die allen nog te kort bij hetgeen zij behoorden te zijn! En indien gij nog te kort schiet bij degenen die zelf nog te kort komen, hoe groot moet dan uw tekortkoming niet zijn! Wat gronden, hoewel gij geen dronkaard zijt, hebt gij toch om van uzelf het goede te durven denken, daar gij immers er nog zoverre van af zijt, een waar christen te zijn? En daarom, om deze geestelijke hoogmoed ten onder te brengen, zoek niet zozeer op tollenaars, als wel op ware begenadigden te zien. En zodra gij van deze uw inbeelding, dat gij niet zijt als andere mensen, wordt opgeblazen, zoek dan aan de andere zijde uzelf te verootmoedigen met deze overweging, dat gij niet als deze of die begenadigde zijt.

Maar sommigen van u zullen mogelijk denken, dat ook de godvruchtigen hun vlekken hebben, en daarom zichzelf en hun zonden vergelijken met de grove zonden, waarin vele heiligen, gelijk Lot, Noach, David, Petrus en andere godzaligen gevallen zijn; en dus daaruit een goed gevoel van zichzelf vormen, en denken dat alles wel bij hen is. Maar overweeg, mijne vrienden! dat de zondeval van de godzaligen tot hun verootmoediging gestrekt hebben en tot onze waarschuwing aangetekend zijn. God weet wel hoe Hij Zijn kinderen, wanneer zij tegen Hem gezondigd hebben, moet kastijden, en hun bij vernieuwing bekering schenken tot leven en godzaligheid; maar Hij zal al de zodanigen rechtvaardig verdoemen, die voorbedachtelijk over hun feilen vallen, en moedwillig in hun eigen zonden blijven liggen, wanneer zij zelf gevallen zijn. Wij moeten Gods kinderen niet altijd en in al hun daden navolgen. Gelijk de wolk- en vuurkolom, die Israël geleidde door de woestijn, twee zijden had, de ene gans helder en doorschijnend, maar de andere donker en zwart, zo is het ook hier met de wolk van de voorbeelden van Gods volk gelegen; allen die zich door de heldere zijde willen laten geleiden, zullen met de kinderen Israëls veilig voortgaan naar het hemels Kanaän; maar de zodanigen, welke de donkere zijde willen volgen; zullen in de Rode Zee van een eindeloos verderf, met al de onheilige Egyptenaren omkomen.

Het vierde tegengif tegen zelfbedrog is: veel te denken aan dat nauwkeurige onderzoek en rechtmatige vonnis, hetwelk er eens over ons geveld zal worden in de grote en geduchte oordeelsdag. Want dan zullen wij niet geoordeeld worden naar hetgeen wij van onszelf denken, maar naar hetgeen wij waarlijk zijn. O, tracht in het stille eenzame bij uzelf te overwegen: 'Nu ben ik wel rein in mijn ogen, en meen dat ik een genoegzame reinheid heb; maar ben ik nu, en zal ik dan wel rein van die God geschat worden, Wiens ogen zijn als vlammen vuurs, om mijn aller-onbekendste zonden zelfs, zowel als de aller-verborgenste schuilhoeken van mijn hart, en de aller-diepste verdorvenheid van mijn natuur, gedachten en genegenheden op het allerklaarst en levendigst na te speuren, ja door en door te doorgronden?' Zult gij bekwaam zijn om het allernauwkeurigste onderzoek van zulk een onpartijdig en alwetend Rechter uit te staan? Nee, nee, geenszins! Maar het geloof en de overweging hiervan, zouden zekerlijk verstrekken kunnen, om u van die hoge en blinde waan, welke gij van uzelf hebt, te genezen. O, gedenk dan dat gij voor Gods oordeel komen moet.

In één woord, zo gij in deze kwaal niet wilt omkomen, vertrouw dan uw eigen oordeel in uw eigen zaak niet. Die wijs wil zijn, moet eerst, naar de getuigenis van Gods Woord, dwaas zijn, opdat hij wijs moge worden (1 Korinthe 3:18); hij moet zichzelf

verloochen, en niet steunen op zijn eigen verstand (Spreuken 3:5). Daar is een hoogmoed des verstands welke plaats heeft, beiden in vernederde zondaren die niet durven, en in verharde zondaren; die niet willen komen tot Christus.

Ik zeg, daar is een hoogmoed des verstands, en een hoogmoed van wijsheid, welke in een vernederd en verbrijzeld zondaar plaats heeft, die niet durft komen tot Christus! Wat is toch de reden waarom hij niet tot Christus komt? Het is omdat hij zich onrein en zondig bevindt, en daarom schijnt het hem toe dat hij niet mag komen; maar wat een verschrikkelijke hoogmoed is dit: O, indien ik rein was, dan zou ik komen! Wat wil die taal toch te kennen geven? Dit: indien ik rein en heilig was, dan zou Christus, denk ik, mij liefhebben. Zeker zou het wel zijn, arme en verootmoedigde ziel (indien er een zodanige onder ons is) dat gij rein en heilig waart; maar in verbeelding te zijn, dat Christus u niet zaligen wil, omdat gij geen goedheid of waardigheid in uzelf bezit, die Hem bewegen kan om u lief te hebben, is een bewijs van de allergrootste hoogmoed die er wezen kan; is het geen hoogmoed dat gij iets in uzelf wilt hebben, om Christus daardoor tot liefde te bewegen? Weet gij niet dat Christus u zaligen wil, niet omdat gij reeds goed en rein zijt, maar opdat Hij u goed en rein zou maken? En daarom, als het gevoel van uw onreinheid u terug houdt om tot Hem te komen, wat kan het dan in de grond toch anders dan stinkende trotsheid en hoogmoed zijn? Hoewel gij het mogelijk niet als hoogmoed beschouwt, het is echter zodanig; want hoewel gij onrein in uw eigen ogen zijt, zo is echter het voornaamste wat gij in deze bedoelt, om rein in en bij uzelf te worden, en dan dunkt u, zoudt gij ook rein in het oog van Christus zijn. Maar kom tot Christus, hoewel gij niets van of in uzelf hebt om mee te brengen; want gij moet ledig, en naakt uitgestroopt van alle deugd en waardigheid tot Hem komen, opdat gij alles alleen in Hem en van Hem verkrijgen mocht.

Verder, daar is ook een hoogmoed des verstands en van gevoelen, welke plaats heeft in verharde zondaren, die niet tot Christus willen komen. Zij betrouwen op hun eigen oordeel, in hun eigen geval, zodat zij tegelijk partij en rechter zijn, en hun oordeel is niet naar waarheid, omdat zij zichzelf zo kwaad niet oordelen, als zij waarlijk zijn. O, ja! zij zijn rein in hun eigen ogen; en daarom willen zij tot Christus niet komen om gereinigd, gerechtvaardigd of geheiligd te worden; en daarom is het geen wonder, dat zij van hun onreinheid niet gewassen zijn.

Daarom zeg ik: betrouw niet op uw eigen oordeel, in uw eigen geval, maar laat aan Gods Woord het beslissende oordeel over uzelf over; en beoordeel dus uzelf niet naar de regel van uw verdorven verstand, maar naar het Goddelijke richtsnoer van dat Woord, naar hetwelk gij op de jongste dag eens zult geoordeeld worden. Toets en beproef uzelf gedurig aan dit Woord, en recht zelfonderzoek zal trotse eigenwaan welhaast terneder werpen. Smeek veel dat God Zelf u doorzoeken en beproeven mocht, zeggende met David, waarmee wij eindigen, uit Psalm 139:23-24: 'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwiggen weg'.

AMEN

3. Zachéüs' komst tot Christus door de krachtadige roeping

Lukas 19:5. *Zachéüs, haast u en kom af.*

Onze Heere Jezus Christus is zulk een wonderbaar Geneesheer en Medicijnmeester, dat Hij een balsem voor elke wond, een medicijn voor elke kwaal en een onfeilbaar hulpmiddel heeft voor elke toestand en ongelegenheid, waarin ooit enig zondaar hier op aarde kan geraken. In het slot van het voorgaande hoofdstuk, vindt men Hem bezig met op een miraculeuze wijze Bartiméüs van zijn lichamelijke blindheid te genezen; en hier, in het begin van dit hoofdstuk, geneest hij Zachéüs van de geestelijke blindheid van zijn ziel. Bartiméüs was een arm man, zittende aan de weg en bedelende; maar de Heiland beveelt hem op te staan, opdat Hij hem krachtadig van zijn blindheid mocht genezen. Zachéüs, integendeel, was een rijk man, welke op een wilde vijgenboom, aan de weg staande, geklommen was om Jezus te zien; en hij krijgt genadiglijk bevel om af te komen, opdat hij Goddelijk en krachtadig van zijn zielskwalen mocht genezen worden. Of iemand rijk of arm in de wereld is, er is altijd gepaste hulp en volkomen redding in den Heere Jezus Christus voor hem te vinden.

Nu, deze Zachéüs wordt hier in de samenhang op zestal wijzen beschreven:

1. In zijn natuur en geslacht (vers 1). Hij was een heiden, een man uit Jericho, een plaats welke Jozua verwoest en vervloekt had; en echter, gelijk voormaals, in deze zelfde plaats, de hoer Rachab was gelovig geworden, zo moest ook nu Zachéüs door de Heiland hier krachtadig worden geroepen en bekeerd. Hoe slecht en gering een plaats ook op zichzelf wezen mag, zij zal nooit den Heere Jezus kunnen verhinderen om Zijn uitverkorenen toe te roepen: 'De hemel staat zowel voor de ene plaats als voor de andere open', en daarom, waarheen ook Christus' dienstknechten gaan, zij mogen vrijelijk hun hemelse commissie openen en het Evangelie aan al de volken die onder de hemel zijn, prediken, hoewel niet wetende waar of aan wie de Heere het zal zegenen. Het kruis van Christus heeft, als wij eens mogen zinspelen, vier hoeken, te kennen gevende dat de vier werelddelen tot Hem mogen komen. Wanneer wij Zijn lichaam aan het kruis beschouwen, kan het ons als het ware afbeelden, hoe elk deel daarvan een in waarheid gelovige komer welkom maakt; Zijn voeten aan het kruis gehecht en vastgenageld, om op allen die er zich heen wenden te wachten; Zijn armen uitgespreid en uitgestrekt, om allen die tot Hem komen te omhelzen; Zijn gezegend hoofd nederbuigende om de zondaar als toe te roepen: Zie hier de liefde van uw Zaligmaker! Zijn bloed gelijk een stroom van Hem afstromende, om allen die tot Hem komen, te verkwikken, en niemand uitsluitende die zichzelf niet uitsluit.

2. Maar hij wordt ook beschreven ten opzichte van zijn bediening en beroep (vers 2). Hij was een tollenaar, en wel een overste der tollenaars. Een soort van mensen, bij de Joden zeer veracht, welke, nadat de Joden onderworpen waren geworden aan de Romeinen, aangesteld waren om de tol en schatting-gelden te ontvangen, als zijnde Romeinen en heidenen; en hij, overste der tollenaars zijnde, was ook waarschijnlijk een bij uitstek groot zondaar, omdat men doorgaans vindt dat tollenaars en zondaren bij elkaar worden gevoegd. Als de Heiland een grote en naar generlei vermaning luisterende zondaar beschrijft, zegt Hij (Mattheüs 18:17): 'Hij zij u als de heiden en de tollenaar'. Nu, deze Zachéüs was een tollenaar, en dus gehaat bij de Joden; en een zondaar, dus gehaat bij God, Die over de goddelozen alle dagen toornt; maar Christus is gekomen om zondaren tot bekering te roepen, en tot Gods gunst weder te brengen, gelijk dit zeker het zalige lot zal zijn van allen die tot Hem behoren, omdat zij in Hem geliefd worden met een eeuwige liefde. Laat geen zondaar daarom wanhopen aan de

genade Gods in Christus. Het is waar, indien zij voort blijven gaan in de zonde, en leven en sterven willen in een zondige en Christus-missende staat, zo hebben zij grond en reden om wanhopig te zijn, en om een eeuwig verderf en de zekere verdoemenis te verwachten; maar indien zij met Zachéüs willen afkomen tot Christus, en gelijk hij deed, afstand doen van hun zonden en ongerechtigheid, zij zullen evenzo welkom als hij gemaakt worden. Te wanhopen aan Gods barmhartigheid in Christus, die oneindig is, en voor de grootsten der zondaren openstaat, is één van de allerverschrikkelijkste en gruwelijkste zonden; Kaïns zonde was groter door aan de genade Gods te wanhopen, dan door zijn onschuldige broeder te doden. Judas zondigde meer toen hij zichzelf uit wanhoop verhing, dan toen hij zijn Meester uit gierigheid had verraden. Het is altijd gevaarlijk, een beslissend vonnis over iemands eeuwige staat te durven vellen; hier ziet gij, wordt een tollenaar geroepen.

3. Hij wordt beschreven ten opzichte van zijn uitwendige voorspoed, hij was rijk (vers 2). Het valt zeer zwaar voor een rijke om in het Koninkrijk Gods te kunnen ingaan, wanneer hij zijn rijkdommen maakt tot de stad zijner sterkte; en vanhier is het, dat er niet vele rijken, niet vele edelen bekeerd worden, hoewel er echter nog sommige zijn. Rijkdommen zijn op zichzelf geen hinderpalen om tot Christus te komen. Van Jozef van Arimathéa wordt door iemand aangemerkt, dat hij wel een groot en aanzienlijk man was in het oog van de wereld, maar nog veel groter in het oog Gods. De wijzen die uit het oosten kwamen om Christus te aanbidden, waren beide rijke en aanzienlijke mensen. Noch de armoede van de blinde Bartiméüs noch de rijkdommen van deze Zachéüs, konden de liefderijke Jezus beletten, dat Hij Zijn gunst en genade aan hen bewees.

4. Hij wordt beschreven in zijn tegenwoordige gesteldheid en inwendige geneigdheid (vers 3). ‘Hij zocht Jezus te zien’. Het schijnt bij de uitkomst te blijken, dat het iets meer dan een blote nieuwsgierigheid was, welke hem begerig maakte om Jezus te zien. Het is zeer waarschijnlijk, dat Gods Geest te dezen tijd Zachéüs had overtuigd dat hij een zondaar, ja een zeer groot zondaar was; maar nu hoort hij het algemene gerucht dat Christus de Zaligmaker is, van God gezonden; en omdat een overtuigd zondaar, wanneer hij van een Zaligmaker, zelfs vóór zijn inwendige en krachtdadige roeping, hoort, onder zulke aandoeningen en indrukken, door de algemene werkingen des Geestes gebracht kan worden, dat dezelve in hem een blinde, hoewel vurige begeerte naar een onbekende Christus ontsteken kunnen; en alhoewel deze overtuiging, indruk en begeerte niets in haar natuur heeft dat zaligmakend is, zo kan zij echter in Gods uitverkorenen, blijkbaar zaligmakend zijn; wanneer men van achteren ziet, dat het Goddelijke raadsbesluit, die in de uitkomst van de zaak, met zijn zaligmakende bewerking heeft doen gepaard en vergezelschaft gaan. Zo was het ook met Zachéüs, die, terwijl andere rijken Christus verachtten en geen het minste belang er in stelden om Hem te zien, echter met een vurig verlangen om Jezus te zien, was aangedaan, voor en aler Hij Zich nog aan hem openbaarde. Het is een hoopgevende toestand, dat er enig zaligmakend goed op volgen zal, wanneer er een verborgen begeerte in het hart gewrocht wordt, naar een gezicht zelfs van een tot nog toe geheel onbekende Christus; en wanneer het gerucht van Zijn Goddelijke genadewerking, in de ziel van een arm verloren zondaar, een vurig verlangen om Hem te mogen kennen, ontsteekt. Doch hier kunnen wij ook het oog slaan op de beletselen, welke Zachéüs verhinderden om Christus te zien, en deze meldt de tekst dat twee waren: de eerste was buiten hem, namelijk de drang van de schare; de tweede was in hem: hij was klein van persoon. Hieruit kunnen wij aanmerken, dat wanneer een arm zondaar een begeerte naar Christus heeft om Hem te zien en tot Hem te komen, er altijd

menigvuldige beletselen zijn, zo in- als uitwendige, die het verhinderen. Buiten hem kan hij verhinderd worden door een grote drang; een drang van bezigheden, gezelschappen in wereldse bekommelingen, die allen tezamen spannen om hem van Christus en de geestelijke dingen af te houden. In hem zelf, gelijk Zachéüs klein van persoon was, en daardoor belet werd om Christus te kunnen zien, zo kan hij ook ten opzichte van het geestelijke, zeer klein van gestalte zijn, weinig geneigdheid hebbende tot, en weinig overtuiging van de noodzakelijkheid van Christus; weinig gevoel van zonde en van de Goddelijke toorn, en van de geduchte vloek waaronder hij ligt, zolang hij tot Hem als de Borg niet gekomen is. Zij kunnen, ten aanzien van hun goede geneigdheden, zo laag en klein van gestalte zijn, dat zij over het hoofd van hun dringende menigte van wereldse bezigheden onmogelijk kunnen heen zien; ja in zichzelf hebben zij niet alleen belettende, maar ook dadelijke verhinderingen, niet alleen weinig goed, maar zeer veel kwaad, voornamelijk een boos en ongelovig hart. Zachéüs evenwel niettegenstaande al deze beletselen, volhardt in zijn voornemen om Christus te zien.

5. En daarom, hij wordt ook beschreven ten opzichte van zijn pogingen, om al de moeilijkheden en beletselen, welke hem in zijn begeerte om Christus te zien, verhinderden, te boven te komen; en in de middelen die hij dadelijk te werk stelt om zijn verlangen te voldoen (vers 4): ‘En vooruitlopende, klom hij op een wilden vijgenboom, opdat hij Hem mocht zien; want Hij zou door dien weg voorbijgaan’. Het is goed voor de zondaar, zich in de weg te stellen waar Christus voorbijgaat. Hoewel er geen onfeilbaar zeker verband is, op grond van enige Goddelijke belofte, tussen natuurlijke pogingen en zaligmakende genade, zo is echter een arm bedelaar, die zich aan de weg legt waar de koning voorbij moet gaan, veel wijzer en meer in de gelegenheid om zijn oogmerk te kunnen bereiken, dan één, die zich op een verafgelegen hoge berg begeeft waar de koning nooit passeert. Het is goed wanneer wij onszelf onder het gebruik van de genademiddelen in Gods weg stellen, hoewel wij al eens feilden door het op geen rechte wijze te doen; want de Heere kan het één of andere woord met kracht er bij voegen, om ons te besturen dat wij die recht gebruiken, gelijk Hij hier aan Zachéüs deed, toen hij zijn vurige begeerte om Christus te zien, zo zichtbaar te kennen gaf, door op de vijgenboom te klimmen, die aan de weg stond, welke Jezus voorbij moest gaan; zijn begeerten waren met naarstige pogingen vergezeld; de luiaard begeert en heeft niets, want zijn handen weigeren te werken; maar hier integendeel, stelt de begeerte die Zachéüs heeft, beide zijn handen en voeten te werk, want hij klimt op een boom. Rijke lieden zijn doorgaans trots, en zouden zich schamen in het aanzien van een grote menigte op een boom te klimmen, en het ver beneden hun rang en hun waardigheid schatten om zichzelf zo laag te vernederen. Maar Zachéüs, hoewel hij rijk en een soort van vorst of overste was, onder zijn orde en ambtgenoten, is echter niet beschaamd om, even alsof hij een kind was, op de boom te klimmen, daar hij anders mogelijk in de uiterste verlegenheid en schaamte deswegens geweest zou zijn, indien er een aards vorst of koning voorbij had moeten gaan; maar nu veracht hij de beschimping van de ganse schare, wanneer hij maar een recht gezicht van Christus genieten mag.

Merk hieruit op, dat zij, die waarlijk begeren een gezicht van Christus in de gestelde genademiddelen te verkrijgen, zich niet zullen laten aftrekken door de beschimping en bespottung van een wereld, die in het boze ligt. Velen, voornamelijk van de rijkste slag en soort, in onze dagen, menen dat het hun tot schande zou strekken, als zij de boom van de ingestelde godsdienstplichten wilden beklimmen, en vrezen door hun geburen bespot en uitgejouwd te worden; doch dit is een zeker bewijs, dat er geen ware

verborgen begeerte van het hart naar Christus in hen is, want anders zouden zij de smaad van de dwazen verachten.

6. Eindelijk; Zachéüs wordt hier beschreven wegens zijn krachtdadige roeping (vers 5), hetgeen de voorname inhoud is van onze tekstwoorden, waarin wij twee hoofdzaken kunnen aanmerken, namelijk de middelen en de wijze en manier van zijn krachtdadige roeping.

a. De middelen van zijn roeping brengen wij voornamelijk tot deze vier volgende:

1. Het eerste middel was Christus' komst tot zijn woonplaats; en zeker, het tijdstip van de inwendige en krachtdadige roeping, is de dag waarop Christus tot ons komt met Zijn genaderijke tegenwoordigheid; het is niet ons lopen, klimmen, of het gebruiken van onze pogingen, dat het werk kan of zal krachtdadig maken, zolang de Heere Zelf niet in en tot de woonplaats van ons hart komt. Wij mogen van de plaatsen van onze bijeenkomsten billijk zeggen: 'Wat kan het toch baten of gemeente en leraars al opkomen? zo Christus Zelf met Zijn Goddelijke en geestelijke tegenwoordigheid niet tot ons komt, is alles vergeefs'. Gelijk Martha tot Jezus eertijds zeide: 'Heere, waart Gij hier geweest, zo ware mijn broeder niet gestorven', zo kunnen wij ook zeggen: Indien Christus niet hier komt, dan zullen wij in onze zonde en diepe ongevoeligheid dood blijven; maar zo het Christus behagen mocht tot ons te komen, dan zal Zijn tegenwoordigheid ons tot een levende hoop, tot een levend geloof, en tot een nieuw geestelijk leven opwekken.

2. Het tweede middel was: Jezus' opwaarts zien. Zachéüs was door behulp van zijn handen en voeten op de boom geklommen; en zie! Christus volgt hem met zijn hart en ogen na; Hij ziet opwaarts. Merk hieruit aan, dat elkeen, wie hij ook zijn mag, die tot Christus behoort, door Hem, op de één of andere tijd, voorzeker met een oog van liefde en genade aanschouwd zal worden, hetzij dan dat hij amechtig neerligt aan de wortel van de boom, of dat hij deszelfs hoogste takken heeft beklommen; hetzij dat hij als een kreupel op de grond verminkt neerligt, of tot de uiterste toppen zich heeft begeven. Christus zal tot hem komen, al ware hij zo laag als Bartiméüs die aan de weg bedelde, of zo hoog als Zachéüs, zittende op de boom; Christus zal over duizenden heen zien, en hem met een oog van genade aanschouwen: Hij zag opwaarts. De meesten van degenen welke de Heiland tot Zich roept, zijn in zulke omstandigheden, dat Christus tot hen als het ware moet opwaarts zien, en o, wat is dit een verbazende genade! Het is een wonder van genade als Christus Zich zo laag vernedert, dat Hij uit de hemel nederziet op ons, die hier op aarde zijn; maar dat Hij op de aarde nederkomt om naar ons om te zien, is een wonder aller wonderen! Dat Hij, Die boven alles verheven is, Zichzelf onder de rang van wormen komt stellen, zeggende: 'Ik ben een worm en geen man' (Psalm 22:7), en wel, opdat Hij tot de mens mocht opwaarts zien, wanneer die zichzelf geplaatst heeft op en zichzelf vermaakt in eigen hoogten, dit is zeker geheel wonderbaar! Christus en zondaren worden somtijds in zulk een gesteldheid tegen elkaar vertoond en overgesteld, alsof de wereld ten onderste boven gekeerd was, gelijk die ook waarlijk zodanig is door de zonde; Christus heeft Zich zo laag vernedert, dat Hij, wanneer Hij de zondaar aanschouwen wil, moet opwaarts zien; en de zondaar in tegendeel, heeft zichzelf zo hoog verheven, dat hij, wanneer hij Christus beschouwt, moet nederzien. Hoge ondernemingen en verheven pogingen welke wij uit en van onszelf verrichten, zullen ons nooit enig wezenlijk heil verschaffen, zolang Christus ons niet zaligmakend aanschouwt, en als het ware, tot ons opwaarts ziet met een oog van liefde en genade, om ons recht met schaamte en schaamroodheid te doen nederzien.

3. Het derde middel was, dat Jezus hem zag. Opwaarts ziende zag Hij hem. Christus, opwaarts ziende, zag niet alleen de boom, maar ook Zachéüs in dezelve; hij was er opgeklommen om Christus te zien, en Christus kwam daar om hem te zien, en dus bereikten zij beiden hun doel. Merk hieruit op, dat wanneer een arme ziel Christus zoekt, het een gelukkig teken is dat hij door Christus ook wordt opgezocht, en dat zij niet lang van elkaar zullen gescheiden blijven. Hier is een natuurlijk spoor en opwekking tot naarstigheid, dat wanneer wij Christus zoeken, Hij Zelf ons ook zoekt; dat, wanneer wij naar gemeenschap met Christus staan, Hij ook gemeenschap met ons wil oefenen; wanneer wij een oog op Christus hebben, Hij, ook het oog op ons heeft; nochtans en desniettegenstaande kan men hier opmerken, dat, gelijk men niet leest dat Zachéüs de Heiland aanschouwde, dan nadat men gemeld vindt dat Christus hem zag, zo is het ook zeker, dat Christus eerst op ons moet zien, voor en al eer wij op Hem kunnen zien; en dat geen ziel Hem ooit met een oog van geloof en hoop kan aanschouwen, zolang Hij die niet eerst met een oog van liefde en genade heeft aanschouwd. Indien er nu enig zaad van geestelijke begeerte naar de Heiland in het hart van Zachéüs werd gezaaid, zo was het alleen als een vrucht van Christus' ontfermend nederzien op zijn persoon aan te merken, hoewel ontdekte mensen hier niet altijd vatbaar voor zijn, maar door onkunde somtijds bij zichzelf zeggen: Och, hoe graag wenste ik Christus te zien, maar ik weet niet of Hij mij wel zal willen hebben! Maar, o mens! wie gij ook zijt, dit is een zeer beledigende en Godonterende gedachte; want indien gij waarlijk gewillig zijt om Christus te hebben, zo is het een bewijs, dat Zijn wil de uwe is voorgekomen; en indien uw oog maar in waarheid op Hem geslagen is, dat Zijn oog u eerst in liefde heeft aanschouwd: en opwaarts ziende zag Hij hem. Zachéüs kon Hem niet eerder zien, voordat Hij opwaarts zag en Zich aan hem ontdekte; zo kan ook niemand Hem ooit op een zaligmakende wijze recht zien, tenzij Hij eerst Zichzelven aan hem openbaart. Het is waar, Christus zag de schare die rondom Hem was, en zij zagen Hem; doch het was op een geheel andere wijze dan waarop Christus en Zachéüs elkaar zagen; want Christus nam, door hem aan te zien en tot hem te spreken, zijn ganse hart in. Christus zag Nathanaël toen hij onder de vijgenboom was, en deze weinig dacht dat Christus hem beschouwde; daar gij onder den vijgenboom waart, zag Ik u. En hier ziet Hij Zachéüs, toen hij op de vijgenboom was en weinig dacht, dat Jezus Zich zijner zou ontfermen.

4. Het vierde middel van deze zijn krachtdadige roeping was, dat Jezus tot hem sprak. Hieruit kunnen wij zien, dat als Christus iemand met een oog van gunst aanziet, Hij ook troostrijke woorden tot hem spreekt, en waar Hij de ziel met een oog van liefde aanschouwt, spreekt Hij ook een woord van kracht; Zijn gunstig ontdekken en genadig spreken, gaan met elkaar hand aan hand gepaard; het gewone middel, waardoor Hij de arme zondaar krachtdadig roept, is Zijn Woord, vergezelschap met de kracht van Zijn Geest; het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods. Maar wat was het toch, dat Christus tot hem sprak? Dit leidt mij tot het andere gedeelte van onze tekst, namelijk:

b. Tot de wijze en manier van zijn inwendige en krachtdadige roeping. Hierin kunnen wij weer deze vier bijzonderheden opmerken.

1. Het was een bijzondere roeping: Hij spreekt tot hem bij name, Zachéüs. Er wordt van Christus gezegd (Johannes 10:3): 'dat Hij Zijn schapen bij name roept'. Leer hieruit, dat de krachtdadige roeping een bijzondere roeping is; zij, die op deze wijze geroepen worden, worden even bijzonder door God behandeld, alsof Hij hen bij naam en toenaam riep. Ik zou hier wel het één en ander over de betekenis van de naam Zachéüs kunnen aanmerken, welke zoveel zegt als zuiver, rein en onbevlekt; maar

zeker, hij had nooit de naam van Zachéüs zo recht gedragen, als nu op het ogenblik dat Christus hem zo noemt, en bij deze zijn bijzondere roeping, de zaden van reinheid en heiligheid krachtdadig in zijn hart zaaide; en dat deze roeping krachtdadig was, zulks bleek bij de uitkomst, zo door zijn blijmoedig beantwoorden aan deze roeping (vers 6), als door zijn bekering en hervorming (vers 8), en eindelijk ook, door de getuigenis welke Christus Zelf van hem geeft (vers 9).

2. Het was een bekendmakende en onderwijzende roeping, die met een bijzonder bestuur van zijn tegenwoordige plicht gepaard en vergezelschap was. Kom af! alsof de Heiland zeide: De plaats op welke gij geklommen zijt is veel te hoog en moeilijk, om Mij te kunnen zien en te omhelzen; en daarom, kom van uw hoogte af, opdat gij Mij recht aanschouwen mocht; hoe meer gij Mij van nabij beschouwt, hoe beter; en daarom, omdat gij te hoog zijt, zo kom af. Merk hieruit op, dat gelijk de zodanigen welke begerig zijn Christus te zien, doorgaans geneigd zijn om zulke hoogten te klimmen en zulke wegen van eigen uitvinding in te slaan, daar zij naderhand genoodzaakt worden van af te zien en dezelve geheel te verlaten, het ook even ijdel, en ten enenmale vergeefs bevonden zal worden, wanneer men meent een zaligmakend gezicht of rechte beschouwing van Christus te verkrijgen, in een weg van tot Hem op te willen klimmen door onze wettische en natuurlijke pogingen. Kom af, Zachéüs! gij moet al uw natuurlijke en wettische hoogten verlaten, en u begeven op de vlakke baan des Evangelies, en op het effen pad waar Christus wandelt. Indien Zachéüs geweest was, waar hij behoorde geweest te zijn, zo zou Christus hem niet geboden hebben om af te komen; het is waar, het was voor hem een prijselijke en wettige reden van verontschuldiging, dat hij, omdat hij klein van persoon en de drang van de schare groot was, op een boom was geklommen om Christus te zien; doch wanneer hij maar stil, gerust en zonder enig belang op die wilde vijgenboom was blijven zitten, hoewel Christus, de ware boom des levens, zo nabij hem was gekomen om de enige rustplaats van zijn ziel te wezen, zo zou al zijn arbeid en moeite tevergeefs geweest zijn. Daar kunnen zeer wettige, prijzenswaardige en betamelijke middelen en pogingen zijn, die iemand kan aanwenden en er een grote hoogte in beklimmen, om een gezicht van Christus te krijgen; maar indien zij op de boom van hun eigen pogingen en plichtsbetrachtingen blijven zitten en rusten, welke uitwendige, algemene en voorbijgaande beschouwingen zij ook van Christus verkrijgen mogen, zo zullen zij echter geen zaligmakend gezicht of bijzondere kennis van Christus ervaren, tenzij zij, met verzaking van al hun vertrouwen op de door hen aangewende middelen, daarvan afkomen tot Christus Zelf. De roeping is hier besturend, en het bevel en het bestuur welke hij ontvangt, is dit: Zachéüs, kom af! Wie Christus roept, bestuurt Hij ook betamelijk tot zijn plicht, en het is de eerste hoofdplicht van een ziel, die gemeenschap met Jezus wil oefenen, dat zij afkomt van haar hoogten, opdat zij Hem mag ontmoeten.

3. Het was een haastende roeping: Zachéüs, haast u en kom af! Gelijk gij de schare vooruit liep en u haastte om op de boom te klimmen, zo moet gij u nu haasten om er weer van af te komen. De roeping van Christus vordert een spoedig antwoord en zonder het minste uitstel; zie, nu is het de welaangename tijd, nu is het de dag der zaligheid; heden dan, terwijl gij Zijn stem hoort, zo verhard uw harte niet. De uitwendige roeping van Gods Woord is zulk een haastende roeping, dat iemand zelfs niet voor een ogenblik moest uitstellen om op zijn roeping tot Christus te komen; want het uitstel daarvan is aller-gevaarlijkst, omdat het volgende ogenblik zijn adem wegnemen en zijn levensdraad afsnijden kan, en dit geschied zijnde, voor en aleer hij tot Christus gekomen is, zo is hij voor eeuwig en onherstelbaar verloren. De

inwendige en krachtdadige roeping is zulk een haastende roeping, dat al de zalige voorwerpen daarvan het van hun harten niet verkrijgen kunnen, om een enkel ogenblik uitstel te nemen. Zodra had Christus het woord niet gesproken, of Zachéüs haastte zich en kwam af.

4. Het was een vriendelijke en liefderijke roeping, gelijk blijkt uit de reden die er van gegeven wordt: want Ik moet heden in uw huis blijven; kom af, want Ik moet uw Gast zijn; Ik moet heden met u avondmaal houden en gij met Mij. Hier is een zalige Gast, welke Zichzelven nodigt, namelijk de Heere Jezus Christus; hier wordt de plaats, waar de maaltijd moet gehouden worden, bepaald: uw huis. Hier is de volkomenheid van het bezoek: het zou niet terloops of als in het voorbijgaan zijn, nee, Hij moest in zijn huis blijven. Hier is ook de noodzakelijkheid van dit verblijf: Ik moet in uw huis blijven; een gans aangename noodzakelijkheid van liefde en vriendschap; Ik moet het doen. En eindelijk: hier wordt ook de tijd bepaald wanneer zulks geschieden moet: Ik moet heden in uw huis blijven; de tijd des welbehagens, om een genadig bezoek bij u af te leggen, is nu gekomen. Hier is alles overklimmende zowel als voorkomende liefde en goedertierenheid. Christus roept Zachéüs op een allervriendelijkste wijze, te zelfde tijd wanneer Zachéüs beschaamd en bevreesd is om Hem te roepen. Christus nodigt Zichzelven in zijn huis, wanneer Zachéüs geen ander denkbeeld heeft, dan Hem alleen in het voorbijgaan te zien als Hij de weg passeert; en wat hier opmerkelijk is, Zachéüs verkrijgt niet alleen hetgeen hij begeert, maar oneindig meer; hij krijgt Christus tot zijn gast. Als Christus roept, betoont Hij Zich oneindig vriendelijk boven hetgeen wij hopen of begeren konden, en trekt krachtdadig, allen die Hij roept, met zoete en zalige liefdekoorden; Hij heeft hen lief met een eeuwige liefde, en daarom trekt Hij hen met goedertierenheid. Dit zal genoegzaam ter verklaring zijn. Wij bepalen ons nu maar voor het tegenwoordige om deze ene leer er uit af te leiden.

LERING: Dat er zekere hoogten zijn, welke de mens doorgaans geneigd is te beklimmen, en van welke de Heere Jezus in den dag zijner krachtdadige roeping, hem noodzaakt af te komen, opdat hij gemeenschap met Hem oefent. Zachéüs haast u en kom af.

Christus handelt in het tijdstip op hetwelk Hij Zichzelven aan Zijn volk openbaart, met hen, gelijk Jozef met zijn broederen deed (Genesis 45:9): 'God heeft mij tot een heer over het ganse Egypteland gesteld; kom af tot mij, vertoef niet'. Zo zegt Christus ook: de Vader heeft alle dingen in Mijn handen gesteld; ja, Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde; kom af tot Mij en vertoef niet; haast u en komt af in een weg van ootmoedige onderwerping aan Mij en Mijn verworven gerechtigheid, al uw vertrouwen op enige andere middelen geheel en volkomen verzakende. Wanneer zij zichzelf willen helpen of enige spannen tot hun eigen lengte toedoen, of op de één of andere boom als het ware willen klimmen, dan roept Hij hun toe: daal af en zit in het stof, gelijk het wordt uitgedrukt (Jesaja 47:1), en doet hun zien, dat in Hem als Borg alleen hun hulp is; en dat zij door hun eigen pogingen, op generlei wijze een span tot hun geestelijke gestalte toe kunnen doen, noch hun eigen geestelijke welstand bevorderen kunnen, dan alleen in een weg van afgebracht te worden van alle betrouwen in het vlees. Daar kan geen gemeenschapsoefening met God in Christus zijn, dan alleen in een weg des geloofs, of door het geloof; en wat is het geloof toch anders, dan een de ziel van zichzelf afbrengende genade? Het is een afzien van alle eigen en schepselen hulp, een loslaten van al die takken, door welke wij eertijds poogden op te klimmen, en een vasthouden van en rusten op die Man, Wiens Naam

SPRUIT is, op die Boom des levens, onder Wiens schaduw wij alleen kunnen veilig zijn. Onze veiligheid is niet gelegen in op deze of genen boom te klimmen, maar in af te komen onder de schaduw en bedekking van het bloed en de gerechtigheid van de zalige Middelaar des verbonds. Hierin alleen kan er gemeenschap met God geoeffend worden; waarom de bruidskerk zegt (Hooglied 2:3): 'Ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet'.

De wijze, die wij, onder des Heeren bijstand en zegen, tot verdere verhandeling van dit onderwerp bij onszelf voorgenomen hebben, is de volgende:

- (1) Om iets te spreken over sommige van die hoogten, van welke de ziel moet afkomen en afgebracht worden, die recht aan de roeping des Evangelies beantwoorden zal.
- (2) Aan te tonen in wat opzichten zij moet afgebracht worden.
- (3) Enige aanmerkingen voorstellen, wegens de dag van haar krachtdadige roeping.
- (4) De redenen opgeven waarom de Heere haar gebiedt, dat zij zich haasten moet en afkomen
- (5) Eindelijk enige leringen afleiden ter toepassing op het gemoed.

(1) Wij zouden iets spreken over sommigen van die hoogten, van welke de ziel moet afkomen en afgebracht worden, die recht aan de roeping des Evangelies beantwoorden zal.

En zeggen daarom:

1. De zondaar moet afkomen van zijn hoge gedachten en ijdele overleggingen, en van al zijn hoge en verwaande redeneringen, welke zich verheffen tegen de kennis van Christus; omdat dit één van de voornaamste einden van het Evangelie is, om deze hoogten te slechten: 'want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten' (2 Korinthe 10:4). De hoogmoedige redetwistingen van de zondige mens zijn dikwijls zo redeloos, dat velen daardoor al hun godsdienst verliezen, en de rede stellen tegen het geloof, door miljoenen van dwaze gedachten, verwaande inbeeldingen en vleselijke tegenwerpingen tegen het geloof in God en Christus aan te voeren.
2. De zondaar moet afkomen van de hoogte van zijn natuurlijk arbeiden om zichzelf te behouden, langs de weg van eigen bekwaamheid of natuurvermogens, of door de krachten van zijn eigen vrije wil; want gelijk wij van nature krachteloos zijn tot enig geestelijk goed (Romeinen 5:6): 'als niet bekwaam zijnde om uit onszelfen iets goeds te denken', zo zal ook niemand door zijn eigen kracht de overwinning behalen: 'het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods' (Romeinen 9:16).
3. De zondaar moet afkomen en afgebracht worden van zijn wettische pogingen om een eigen gerechtigheid op te richten (Romeinen 10:3). Dit is een boom, die alle mensen van nature trachten te beklimmen, zodra zij ontwaken en indrukken krijgen van hemel en van hel; maar tevergeefs werkt de zondaar, om zijn plichten tegen zijn zonden te willen stellen, even alsof die daardoor konden weggenomen worden; want het is alleen 'het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Johannes 1:29); tevergeefs tracht hij zijn werken tegen Gods toorn te stellen, dat vuur zou hem als een stoppel verbranden, 'het is Jezus alleen, Die verlost van den toekomenden toorn'. Ja, tevergeefs poogt de zondaar om Christus' kracht en gerechtigheid tegen elkaar over te stellen, hetgeen dan geschiedt, wanneer hij enigszins kracht en bekwaamheid van Hem verkregen hebbende, om met enige verruiming van het hart te kunnen bidden, of

om deze en gene plichten te kunnen doen, hetzelfde tot een grond van zijn rechtvaardigmaking stelt. Uit deze wettische geest vloeit het eigenlijk voort, dat de arme mens hulp aanziet voor aanneming, en waant dat hij een kind Gods is, omdat hij in deze of gene plicht geholpen wordt; maar iemand kan, door hulp des Geestes, zelfs wonderwerken in Jezus' Naam doen, en echter voor eeuwig van de aanneming tot kinderen verstoken blijven, zie Mattheüs 7:22; de grond van aanneming is alleen in de liefde (Éfeze 1:6). Uit deze wettische geest vloeit het ook voort, dat men de kenmerken verwacht en vermengt met den grond des geloofs, en dus meent dat men geen grond heeft om te mogen geloven, zolang men de bewijzen van het geloof niet heeft.

4. De zondaar moet afkomen van de hoogte van zijn valse wangevoelens omtrent God, even alsof Hij hem ten enenmale gelijk was, en zijn zonde goedkeurde (Psalm 50:21); van zijn valse grondstellingen omtrent Christus, alsof Die een Zaligmaker was, welke hem zalig zou maken, niet van, maar in zijn zonde; hij moet afkomen van zijn valse gronden omtrent zichzelf, even alsof hij een goed en tot God geneigd hart had, niet wetende dat 'het hart arglistig en dodelijk is, meer dan enig ding' (Jeremía 17:9); en van zijn valse grondbeginselen welke hij van de godsdienst heeft, even alsof hij wel godsdienstig zou zijn, zonder dat hij juist behoeft vernieuwd of wedergeboren te worden, daar Christus echter zo nadrukkelijk zegt: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Johannes 3:3).

5. De zondaar moet afkomen van de hoogte van zijn valse hopen, welke verdorde takken en nietige rietstaven zijn; want de 'hoop der huichelaren zal vergaan' (Job 8:13); velen, hoewel zij zich voor het tegenwoordige toegeven in de zonde, hopen het echter voor het toekomende te verbeteren en genade te verkrijgen eer zij naar het graf gaan. Op deze wijze verderven velen zichzelf. Anderen hopen vermetel en zonder grond te hebben, op de barmhartigheid van God, en handelen in deze evenals de duivel deed, toen hij hebben wilde dat Christus Zich van de tinnen des tempels zou nederwerpen; en waarom toch? dan zouden de engelen Hem op de handen dragen! Nee, zegt Christus, ga achter Mij, satan! want daar is geschreven: 'Gij zult den Heere uw God niet verzoeken' (Mattheüs 4:5-7). Op diezelfde wijze is het ook gelegen, wanneer de satan of het vlees zegt: Stort uzelf maar in de zonde, Gods goedertierenheid zal er u wel weer uithelpen; o schrikkelijke dwaasheid! Nee, de goedertierenheid Gods leidt wel tot bekering, maar niet tot wederspanningheid.

6. De mens moet afkomen en afgebracht worden van de hoogte van zijn vleselijk vertrouwen, en van al zijn verwachting die hij in een arm des vleses stelt; 'want de HEERE heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat gij daarmede niet zult bedijen' (Jeremía 2:37). Dit zijn toevluchten der leugenen, gelijk Israël die zo bevond, wanneer zij zeiden: 'Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden' (Hoséa 14:4). Alsof zij zeggen wilden: Wij hebben voormaals vertrouwd dat de Assyriërs, dat onze paarden en ruiters ons zouden behouden, maar wij bevinden dat zij allen tevergeefs en ijdel zijn; bij U, o Heere, alleen zal de wees ontfermd worden; in U alleen, zal de hulpeloze redding vinden, en niet in een vleselijke arm.

7. Allen welke de roeping des Evangelies beantwoorden zullen, moeten afkomen van de hoogten van de aanmerkelijke genietingen welke zij reeds wanen verkregen te hebben; hetzij die door ongegronde bevindingen en natuurlijke genaden, of door de voorrechten van het Evangelie veroorzaakt zijn. Daar zijn ongegronde bevindingen; sommigen hebben overtuigingen en ontwakingen, gelijk Kaïn, Saul en Judas hadden; schrik en bevingen, gelijk die van Felix, toen Paulus van rechtvaardigheid, matigheid

en het toekomende oordeel sprak; vrees en droefheid gelijk die van Ezau; blijdschap en hartstochtelijke gemoedsbewegingen als de tijdgelovigen, en gedeeltelijke hervormingen, gelijk de zodanigen die door de kennis van Christus aan de algemene besmetting van de wereld ontvloten zijn. Deze zijn allen zwakke takken en gebroken rietstaven, om er op te willen betrouwen of rusten; gij moet er daarom van afkomen. Daar zijn ook natuurlijke en algemene genaden, die elk mens moet loslaten en er zowel van afkomen als van zijn valse overtuigingen; sommigen hebben een wieggeloof, dat zij al hun leeftijd gehad hebben; en hetgeen er zover vanaf is dat het van een zaligmakende natuur zou zijn, dat iemand, gelijk Simon de tovenaer, zulk een tijdgeloof kan hebben, en echter 'een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid zijn' (Handelingen 8:23). Zij mogen billijk de waarheid van hun genaden in twijfel trekken, die nooit over tegengestelde kwaden zijn verootmoedigd geweest; die geloof hebben, maar nooit van hun ongeloof zijn overtuigd geworden; die liefde hebben, maar nooit zijn overreed geworden van hun vijandschap of over dezelfde verootmoedigd; die kennis hebben, maar nooit hun diepe onkunde met smart leerden zien. Daar zijn voorrechten van het Evangelie welke velen hebben, doch zij gebruiken die niet recht; maar welke, in zoverre zij die misbruiken, verrotte takken zijn om er zich aan vast te houden; de één maakt misbruik van zijn evangelische belijdenis, zich vergenoegende met de gedaante, zonder de kracht der godzaligheid; en dus de voorrechten des Evangelies misbruikende, worden zij in dat opzicht als tot de hemel verhoogd, maar zullen echter, zo blijvende, tot in de hel nedergestoten worden. De ander misbruikt de genade van het Evangelie, ja verandert de genade Gods in ontuchtigheid, en bemoedigt zichzelf in zijn zonde. Velen maken misbruik van de beloften des Evangelies, door een losse en vleselijke toepassing daarvan voor zichzelf te maken; alsmede van Christus' bloed en de verlossing daardoor teweeggebracht, zonder er recht naar te staan om die krachtadig door den Heiligen Geest aan hun harten toegepast te krijgen. Anderen wederom misbruiken hun evangelische vrijheid en hun vrijmaking van de wet als verbond, door die te leggen tot een grond van vrijheid om in de zonde te leven, even alsof zij in het geheel niet meer met de wet, als regel van hun wandel, hadden te doen; en eindelijk, om niet meer op te noemen, velen maken misbruik van de dierbaarste grondstellingen van het Evangelie; de zodanigen bijvoorbeeld als deze: dat wij zonder Christus niets kunnen doen; hetgeen op zichzelf zo waarachtig is, als een enig woord in de ganse Bijbel, dat wij zonder Hem niets wat geestelijk, Gode behaaglijk en vormelijk goed is, kunnen doen, hoewel wij vele dingen die stoffelijk goed zijn, kunnen verrichten. Doch hieruit trekt het vleselijke hart van velen dit droevige gevolg; dat, ziende dat het gehele werk alleen een werk van Christus is, met betrekking tot deszelfs kracht, zij daarom niets van hun zijde willen doen, zelfs niet met opzicht op het gebruik van de middelen, maar alles aan Christus overlaten, waardoor zij Hem dan ook tot een dienstknecht van de zonde stellen, en als een oorkussen van zorgeloosheid gebruiken.

Hoewel het gebruik van de middelen geen werkelijke invloed heeft, om als oorzaak ons het beloofde heilgoed te doen verkrijgen, zo is er echter een noodzakelijk verband van orde tussen het gebruiken van de middelen en het verkrijgen van de zegen. Dus, hoewel de Heere vele uitnemende weldaden, volstrekt en vrijmachtig ons belooft te geven (Ezechiël 36:25-29), zegt Hij echter: 'daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe' (vers 37). Dat elk in het gebruik van de ingestelde middelen moet werkzaam zijn, en dan ook grond heeft om zodoende een zegen te verwachten, blijkt klaar uit zeer vele plaatsen in Gods Woord; zie onder andere Spreuken 8:32-34; Mattheüs 7:7-8. En dit verzuimende, is het een droevig

verwaarlozen en goddeloos misbruiken van de voorrechten des Evangelies, door dezulken die de genade tevergeefs ontvangen. Deze en soortgelijke genietingen, ondervindingen, genaden en voorrechten, zijn ijdele hoogten en zwakke takken, die zich begeven en omtrent welke ons geboden wordt er van af te komen.

8. Een andere hoogte, waarvan de zondaar, welke betamelijk aan de roeping des Evangelies wil beantwoorden, af moet komen, is die van ijdele uitvluchten en verontschuldiging te maken voor zijn zonde. Daar zijn vele uitvluchten en verschoningen, die laag, gering en armhartig zijn, maar ik zal mij alleen tot twee voorwendselen, die beiden trots en hoog zijn, voor het tegenwoordige bepalen.

a. De eerste is, wanneer men zijn zonde tot een ander overbrengt, even alsof men zelf niet schuldig was, maar of de schuld alleen lag bij dezulken, die er ons toe verlokt en verleid hebben; het is hier vandaan, dat sommigen al de schuld op de duivel leggen, en zichzelf zoeken vrij te pleiten van hun eigen zonde. Doch het kan wel zijn, omdat gij de schuld toch op de duivel legt, dat hij de vader is die ze geteeld, maar dat uw vlees de moeder is die ze ontvangen en voortgebracht heeft; 'want een iegelijk wordt verzocht als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt' (Jakobus 1:14). Ja sommigen leggen de schuld van hun zonden op God Zelf, gelijk Adam deed, toen hij zeide: 'De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten' (Genesis 3:14), alsof hij wilde zeggen: 'Indien Gij deze vrouw niet bij mij gegeven had, ik zou niet gegeten hebben'. Hierom zegt de apostel zo nadrukkelijk: 'Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht' (Jakobus 1:13). En echter is de zondaar elk ogenblik gereed om zichzelf te rechtvaardigen, en zijn schuld op anderen te leggen, ja zelfs op de hoge en heerlijke God.

b. Het tweede trotse en hoge voorwendsel, wordt afgeleid uit valse vergelijkingen; wanneer men zichzelf vergelijkt bij anderen die nog erger zijn, gelijk de farizeeër deed ten opzichte van de tollenaar, wanneer hij zeide: 'O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen' (Lukas 18:11). Alsof hij zeide: 'Heere! ik dank U dat ik zo kwaad, als die en die, zulk een verkwister, dief of dronkaard niet ben, enz.' en dus zichzelf verschuilende onder het dekkleed van een vergelijkende gerechtigheid. Maar gelijk de lopers in de loopbaan hun weg verhaasten, door te zien op degenen die hen reeds vooruit zijn gelopen, en die niet vertragen door om te zien naar degenen die nog achter hen zijn; welk een dwaasheid is het dan niet; indien wij de christelijke loopbaan willen lopen, dat wij zouden omzien naar degenen die nog achter ons zijn, en oordelen, omdat wij onszelf hen vooruit schatten, dat wij geen haast in het godsdienstige behoeven te maken! Laat ons liever zien op degenen die ons vooruit lopen, en beschaamd staan dat wij nog zo ver achter hen zijn, opdat het tot een spoor voor ons luie en trage vlees verstrekt, en het ons opwekken mocht om 'de loopbaan te lopen die ons voorgesteld is, ziende op Jezus den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs' (Hebreeë 12:1-2). Gij zijt in het natuurlijke niet gewoon om op een arme bedelaar te zien en te zeggen: 'ik ben nog rijker dan hij, en daarom behoef ik niet meer'; en zult gij dan zo dwaas handelen en uzelf in het geestelijke bedriegen, door te zeggen: 'ik ben nog beter dan die en die, en daarom is het alles wel?' Van deze en dergelijke hoogten wordt de mens afgeroepen. Zachéüs haast u, en kom af!

(2) De tweede voorgestelde zaak was om aan te tonen in wat opzichten zij, die aan de evangelieroeping beantwoorden, moeten afgebracht worden en afkomen van hun hoogten.

En alhier zou men kunnen onderzoeken, langs wat stappen en naar welke plaats of gelegenheid zij afkomen.

A. Vooreerst, langs wat stappen zij afkomen; wij zullen alleen deze vier volgende melden:

1. De eerste is overweging; niemand zal ooit afkomen van de hoogte van zijn ijdel vertrouwen, zolang hij niet tot behoorlijke overweging komt; 'ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen' (Psalm 119:59). God klaagt over de mens, wanneer die geen gedachten of overweging heeft (Jesaja 1:3): 'Een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns heren; maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk verstaat niet'. Ja, het is de eerste zaak daar God een volk toe roept, wanneer Hij hen wil doen afkomen, opdat zij Hem ontmoeten: 'Nu dan, also zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uw wegen' (Haggai 1:5).

2. De tweede stap waardoor zij afkomen, is belang. De zondaar kan een kleine stap door overweging doen, doch aanstonds weer terugkeren, en al zijn gedachten varen laten; gelijk degenen, die het Woord, hoewel het hun toestand voorstelt, met weinig aandacht horen, maar eveneens zijn als dezulken, die wel hun aangezicht in een spiegel zien, maar weer heengegaan zijnde, vergeten hebben hoe zij waren; daarom moet de naaste stap in dit afkomen, belang, en wel een diep en aller-voornaamst belang omtrent hun eeuwige zaligheid zijn; zodat zij met de stokbewaarder uitroepen: wat moet ik doen om zalig te worden? of met Petrus' hoorders: wat zullen wij doen, mannen broeders? De arme zondaar is ontwaakt en onder een diep en rusteloos belang, in het gebruik van de ingestelde middelen gebracht geworden, aangaande hoe en op wat wijze hij zal afkomen van die gevaarlijke en verschrikkelijke hoogte, die hem bij de ogenblikken dreigt neder te storten in het eeuwige verderf.

3. De derde stap in dit afkomen is teleurstelling en wanhoop; de zondaar bevindt dat zijn wettische hoop en verwachting hem ten enenmale begeeft; dat al zijn wettische pogingen geheel ijdel en vruchteloos, ja kwijnend, stervend en doodbrakende zijn. Nu, als iemand tot deze stap komt, namelijk om aan zichzelf, de middelen en alle hulp van enig schepsel geheel te wanhopen, zodat hij moet uitroepen, hetgeen er is (Jeremía 3:23): 'Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen', dan laat hij door deze stap, al die verkeerde takken en steunsels los, daar hij tot hiertoe zichzelf aan vastgehouden en op betrouwd had. Hij vindt zich in al zijn betrouwen op deze dingen teleurgesteld, en ziet dat hij er niet in kan voorspoedig zijn; maar, 'dat de HEERE al zijn vertrouwen heeft verworpen, zodat hij er niet mede kan gedijen' (Jeremía 2:37). Sommigen worden in toorn teleurgesteld, want de Heere verderft hen en al hun vertrouwen; gelijk het grondwoord hier kan gelezen worden: de HEERE zal al uw vertrouwen verderven, zodat gij daarmee niet zult gedijen. Maar anderen worden er in goedertierenheid van afgebracht, wanneer God hen aan al hun vals vertrouwen doet sterven; want gelijk het een oordeel is, als iemand daarin voorspoedig is, zo is het integendeel een goedertierenheid, wanneer de Heere er ons aan dood doet lopen, en door wanhoop en teleurstelling ons van onszelf afbrengt.

4. De vierde stap in dit afkomen is een vast en ernstig voornemen. De ziel wordt nu gewillig gemaakt, om door genade al die toevluchten der leugen, daar zij tot hiertoe aan vastgebonden had, geheel los te laten, door af te komen en van Christus alleen gebruik te maken, zeggende gelijk de verloren zoon, toen hij tot zichzelf kwam: 'Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan' (Lukas 15:18). Had hij brood genoeg gehad, en

was hij niet uitgehongerd geweest, hij zou niet opgestaan en tot zijns vaders huis gegaan zijn; zo is het ook hier: als de Heere onze weg met doornen betuint, zodat wij onze paden niet kunnen vinden, dan zeggen wij eerst: 'Ik zal heengaan en keren weder tot mijn vorigen Man' (Hoséa 2:5-6). Zeker, nooit zou een enige ziel hiertoe gewillig gemaakt worden, indien de Heere haar valse steunsels niet eerst wegnam en haar schaamrood deed worden over dezelve: 'Gij zult ook van Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zijt; ja gij zult ook van hier uitgaan met uw handen op uw hoofd' (Jeremía 2:36-37). Dit voornemen om tot Christus af te komen, hoewel de beste toevlucht, is echter de laatste welke de zondaar neemt; zie eens hoe de gesteldheid van een iegelijk mens, zolang hij in de natuurstaat is, beschreven wordt (Hoséa 7:11): 'Efraïm is als een botte duif, zonder hart; zij roepen Egypte aan, zij gaan heen tot Assur'. Aan de duif wordt alle twee maanden haar jong ontnomen, doch zij bouwt echter, botte vogel gelijk zij is, gedurig haar nest op dezelfde plaats waar zij van haar jong is beroofd geworden, niet denkende dat zulks al weder en weder geschieden zal, zo dikwijls zij haar nest op die plaats bouwt; zo bot en ongelukkig bouwt ook elk natuurlijk mens zijn eigen huis op een plaats, welke niet anders kan dan hem begeven; totdat de Heere hem zijn voornemen om af te komen en in de laagte op het vaste fundament te bouwen, dadelijk doet in het werk stellen en beoefenen. En dit leidt mij tot de volgende voorgestelde zaak.

B. Gelijk zij door deze en soortgelijke stappen afkomen, zo moeten wij nagaan, ten tweede, tot wat plaats of gelegenheid zij afkomen? Ik zal slechts deze vier volgende stukken opnoemen, waartoe zij afkomen, wanneer zij de roeping van het Evangelie: kom af, Zachéüs! betamelijk beantwoorden.

1. Zij komen af tot zelfverloochening (Mattheüs 16:24): 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf'. Het verdoemelijke eigen ik moet vernederd, en Christus moet verhoogd worden. De ziel die tot Christus afkomt, is tot zelfvernederd, zelfverloochening, zelfveroordeeling, ja tot een haten en walgen van zichzelf gebracht geworden; 'met het gehoor des oors', zegt Job, 'heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as' (Job 42:5-6).

2. Zij komen af tot de evangelievoorwaarden van leven en zaligheid; dat is, tot een verzaken van alle wettische conditiën en voorwaarden, die niemand toch ooit bereiken kan. Gij hebt mogelijk dezen en genen wel eens horen spreken, van te komen tot de voorwaarden van het Evangelie, zeggende: dat gij eerst zo en zo gesteld moet zijn, en zo en zo vernederd en boetvaardig moet wezen, voor en aleer gij tot Christus moet komen; maar wat is dit anders dan een opklimmen, in plaats van een afkomen van onze hoogten? Nee, de roeping is hier: kom af, Zachéüs! tot de voorwaarde van de markt des Evangelies; dat is om alles om niet, namelijk zonder geld en zonder prijs te kopen (Jesaja 55:1).

3. Zij komen af tot een onderwerpen aan Gods rechtvaardigheid, afziende van al hun eigen gerechtigheid, en die aanmerkende als een wegwerpelij klee. Hiertoe heeft de trotse mens geen de minste geneigdheid van nature, namelijk, om af te komen, en zich aan de rechtvaardigheid Gods te onderwerpen; 'want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen' (Romeinen 10:3). Zij, die aan de roeping des Evangelies beantwoorden willen, moeten afkomen tot het vaste fundament hetwelk God in Sion gelegd heeft, verzakende alle betrouwen in het vlees, en alle

vertrouwen op hun plichten, gebeden, tranen, gestalten en goede geneigdheden of daden.

4. Zij komen af tot de Goddelijke wil; beide tot de wil des bevels en des besluits. Tot de wil van Gods bevel, zeggende: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Zo laag afgekomen zijnde, dat zij de heiligheid van Gods wet volkomen goedkeuren, en zichzelf op het diepst verfoeien en veroordelen, omdat zij zo ongelijkvormig aan dezelve zijn. Zij komen ook af tot de wil des besluits, zich geheel en volkomen aan de schikking van Zijn Goddelijke voorzienigheid onderwerpende, hoewel het Hem behagen mocht hen onder armoede, tegenspoed, bespotting en versmading te brengen, indien het maar tot Zijn heerlijkheid en hun bijzonder nut verstrekken kan. Die arme mens is nu verlost geworden van de kracht en overheersing van een twistende en tegen God zich aankantende geest; en dit is zeker voor onze hoogmoedige natuur zulk een geringe zaak niet, om zo laag te komen en onder God te bukken.

(3) De derde voorgestelde zaak is, om bij wijze van aanmerkingen, enige bijzonderheden op te geven, welke betrekkelijk zijn tot deze dag van hun krachtdadige roeping.

Wij merken dan alleen uit de samenhang deze volgende kortelijk aan:

1. Het is een bijzondere dag, op welke de Heere zulk en zulk een persoon in het bijzonder, en als het ware bij name roept: Zachéüs kom af, Ik heb u bij name geroepen. Hoewel God in de krachtdadige roeping van Zijn kinderen, hen niet altijd bij hun bijzondere doopnaam roept, zo doet Hij het echter op zulk een bijzondere wijze, dat het hun alleszins kennelijk is, dat zij in het bijzonder en als het ware bij name geroepen worden; want God doet Zijn stem hun even bijzonder in hun harten horen, alsof Hij tot niemand anders dan tot hen sprak; ja de Geest Gods dringt het Woord met zo veel kracht aan, als Nathan deed, toen hij tot David zeide: ‘Gij zijt die man’ (2 Samuël 12:7).

2. Wij merken aan, dat deze dag van krachtdadige roeping, een dag van haast en dadelijke bewerkstelling is. Haast u en kom af, zegt de tekst. Vele zaken van het alleruiterste gewicht en aanbelang krijgen op die dag van Jehovah’s heirkraft, haar volkomen beslag, want de Heere laat de ziel niet toe zich langer op te houden, maar doet haar zich spoeden, gelijk de engelen Lot deden, toen zij hem voorttrokken en met alle haast uit Sodom leidden. God roept ons in Zijn Woord toe: Haast u, arme mens! en vlied om uws levens wil, uit de wereld die in het boze ligt, opdat gij aan haar plagen geen gemeenschap hebt. Doch de mens stelt het uit, en blijft even afkerig om tot God te komen, tot dien tijd toe dat Christus als de Engel des verbonds, op de dag van Zijn krachtdadige roeping, door Zijn Geest hem daaruit trekt, en zaliglijk dwingt om zich te haasten en tot Hem af te komen; waartoe hij ook door deze inwendige roeping wordt gewillig gemaakt. ‘Zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid’. ‘Ik heb gehaast en niet vertraagd Uw geboden te onderhouden’ (Psalm 119:60).

3. Wij merken aan, dat het een dag van liefde en goedertierenheid is, waarin Christus de zondaar zowel liefelijk aanziet, als vriendelijk toespreekt. De tekst zegt, dat Jezus opwaarts ziende, Zachéüs zag. Zachéüs begeerde Christus te zien, maar hij dacht weinig dat ditzelfde omtrent hem ook plaats in Christus had. Maar gelijk Jezus Petrus aanzag toen hij laag was, opdat Hij hem verhogen mocht, zo kan men ook zeggen dat Hij op Zachéüs zag, toen hij te hoog was, opdat Hij hem vernederde. In beide deze gevallen was dit een allervriendelijkst zien. Christus voegt op Hem te zien en

behouden worden tezamen; maar Hij moet van Zijn zijde de eerste zijn om op ons te zien.

4. Wij merken aan, dat de dag der krachtadige roeping een dag is, waarop Christus Zichzelf nodigt, om de arme ziel in gunst te ontmoeten; want, zegt Christus, Ik moet heden in uw huis blijven. Hier zien wij, dat Christus Zichzelf nodigt; en zeker, als Hij krachtadig roept, dan nodigt Hij Zichzelf in het huis, in het binnenste des harten van Zijn volk. Hij wacht zo lang niet, tot wij Hem Zelf nodigen, o nee! Hij Zelf komt ons voor; Hij wordt daarom gezegd, 'ons voor te komen met zegeningen van het goede' (Psalm 21:4). De vriendschap begint eerst van Zijn zijde; Hij stelt Zichzelf in onze weg, door aanbiedingen en beloften van heil en goedertierenheden. O wat zijn zij welgelukzalig, tot welke Christus zegt: Ik moet heden in uw huis, in uw huisgezin, in uw binnenkamer en in de woonplaats uws harten blijven.

5. Wij merken aan, dat de dag der krachtadige roeping een noodzakelijke dag is: Ik moet, zegt Hij, in uw huis verblijven. Het is een gezegende noodzakelijkheid, waaronder Hij Zichzelf brengt; even gelijk Hij deed ten opzichte van de Samaritaanse vrouw, als er gezegd wordt (Johannes 4:4): 'En Hij moest door Samaria gaan'. En gelijk er gemeld wordt van de toebrenging van Zijn verstrooide schapen (Johannes 10:16): 'Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; die moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen'. Daar was een noodzakelijkheid, uit kracht van voornemen, koping en belofte, en een noodzakelijkheid van liefde in de zaak zelf, en daarom moest die van uitwerking zijn.

6. Wij merken aan, dat de dag van de krachtadige roeping een blijvende dag is, om zo te spreken; het is geen dag, waarop Christus komt om een bezoek als in het voorbijgaan bij ons af te leggen, maar het is een voorgenomen bezoek, met voornemen om bij ons te blijven en te verblijven; want Ik moet heden in uw huis blijven. Het is een bestemde dag, waarop Hij van alle eeuwigheid heeft voorgenomen om die ziel te ontmoeten, evenals er van Israël gezegd wordt (Psalm 102:14): 'want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen'. Een tijd, die tot Zijn zalig verblijf, om Zijn gunst aan die ziel te bewijzen, is verordend en bepaald; en welke, hoewel Hij Zijn gevoelige tegenwoordigheid eens naderhand mocht onttrekken, echter in de natuur der zaak zulk een bezoek oplevert, hetgeen een blijvend onderpand is van Zijn bestendig en duurzaam verblijf: 'Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid' (Johannes 14:16).

7. Wij merken aan, dat de dag der krachtadige roeping een dag van onderlinge samenkomst tussen Christus en de zondaar is; een dag waarin zij elkaar ontmoeten en gemeenzaam met elkaar verkeer hebben en omgaan; 'Ik moet heden in uw huis blijven'. Alsof Hij zeide: 'Ik en gij, wij moeten tezamen wonen: uw huis moet Mijn huis, uw tafel Mijn tafel, ja uw hart Mijn woonplaats zijn; Ik zal niet alleen aan de deur staan en kloppen, maar Ik zal vorstelijke sleutelen gebruiken, gij zult Mij open doen, en Ik zal inkomen en avondmaal met u houden, en gij met Mij'.

8. Wij merken aan, dat deze dag der krachtadige roeping een zeer gedenkwaardige en aanmerkelijke dag is. De dag der inwendige en krachtadige roeping is een zeer aanmerkelijke en uitmuntende dag, en wel bijzonder in twee opzichten; namelijk wegens de aanmerkelijke en uitmuntende namen welke dezelve draagt; en ten aanzien van derzelve hoedanigheden en uitwerking.

a. Hij draagt aanmerkelijke en uitmuntende namen in Gods Woord. Dan wordt hij eens een dag van Gods heirkraft genoemd (Psalm 110:3). Een dag waarin God Zijn

kracht betoont, om de wederspanningheid van onze natuur te verbreken, gelijk Hij in dit geval van Zachéüs de tollenaar deed. Dan wordt hij eens genaamd 'de dag van Christus' bruiloft en der vreugde zijns harten' (Hooglied 3:11). Want dan wordt de ondertrouw tussen Christus en de gelovigen volkomen gesloten. Dan wordt hij somtijds een dag der wraak genaamd (Jesaja 63:4): 'de dag der wrake was in Mijn hart, en het jaar Mijner verlost was gekomen', omdat de Heere dan wraak neemt over al de geestelijke vijanden van Zijn volk: over de zonde, de satan en al de verdorvenheden van hun vlees, zodat de Goddelijke wraak en die van Zijn kerk hen vervolgen. Somtijds wordt het de dag der kleine dingen genaamd (Zacharia 4:10): 'Want wie veracht den dag der kleine dingen?' de beginselen zijn doorgaans klein, maar op het laatst worden zij wel eens grotelijks vermeerderd. Het wordt een tijd der minne genaamd (Ezechiël 16:8): 'Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en zie, uw tijd was de tijd der minne', omdat Hij dan Zijn liefdeblijken en de bewijzen van Zijn gunst betoont. Het wordt een dag van leven uit de doden genoemd, gelijk zo de dag van de bekering der Joden zijn zal (Romeinen 11:15). Dan kan men zeggen: 'de ure is gekomen en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Johannes 5:25). En eindelijk, om alles niet op te halen, het wordt een dag dien de Heere gemaakt heeft genoemd (Psalm 118:24): 'Dit is de dag dien de HEERE gemaakt heeft; laat ons op denzelfden ons verheugen en verblijd zijn'. Alle dagen heeft de Heere wel gemaakt, maar deze op een bijzondere wijze; geen leraren kunnen zulk een dag maken.

b. Hij is aanmerkelijk, ten aanzien van deszelfs hoedanigheden en uitwerkingen. Ik zal er alleen vier van opnoemen; het is een aanmerkelijke en uitmuntende dag wegens deszelfs voorspoed, vrijheid, overwinning en ontdekkingen.

1. De dag van de krachtadige roeping is uitmuntend en aanmerkelijk wegens deszelfs voorspoed, omdat dan het welbehagen des Heeren in Zijn hand gelukkiglijk voortgaat, en de harten van zondaren tot Hem getrokken worden, gelijk het hier met het hart van Zachéüs was, die zich haastte en afkwam. O, dan rijdt Sions Koning op de zegewagen des Evangelies, voorspoedig in al Zijn luister en gadeloze heerlijkheid; gelijk Hem wordt toegezongen (Psalm 45:4-5): 'Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid. En rijd voorspoediglijk in Uw heerlijkheid, op het Woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid'. O, mens! wie gij ook zijt, is er ooit een woord van kracht tot uw ziel gekomen, hetwelk u gewillig maakte om in de zalige liefdedienst van die grote en heerlijke Koning over te gaan? Zulk een woord, hetwelk uw harten als het ware door en door doorgriefde, en al de gesloten deuren daarvan opende, opdat die Koning der ere mocht ingaan? want het is een doorluchtige en heerlijke dag wegens deszelfs aanmerkelijke voorspoed.

2. Het is een uitmuntende en aanmerkelijke dag wegens deszelfs vrijheid. 'De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en den gebondenen opening der gevangenis' (Jesaja 61:1). Velen kwamen aan handen, voeten, tongen en harten gebonden, tot de bediening des Woords en der bondzegelen; maar daar kwam een woord van kracht in hun zielen dalen, hetwelk al de deuren van de gevangenis opende. De inkomst van het Woord bracht licht en leven en vrijheid aan, vrijheid en bevrijding van al de bedreigingen en vloeken van de wet; vrijheid van genieting in een gebruikmaking van al de beloften van het Evangelie: vrijheid om heen te gaan in de mogendheden des Heeren, Zijn gerechtigheid vermeldende, ja die alleen, o, dan, ja dan wordt de mens eerst recht in vrijheid gesteld om te kunnen wandelen, lopen en

opvaren met vleugelen als die der arenden, want zijn krachten zijn vernieuwd geworden. Zulk een vrijheid had Zachéüs verkregen, omdat hij niet alleen met blijdschap Christus ontving als zijn Heiland en Zaligmaker, maar ook vrijwillig zijn vorige goddelozen levensweg verzaakte, en vierdubbel vergoeding deed van hetgeen hij voormaals door bedrog geroofd had, gelijk uit het 6de en 8ste vers van dit ons teksthofdstuk blijkt. 'En hij haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap. En Zachéüs stond en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog onvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder'.

3. Het is een aanmerkelijke en uitmuntende dag wegens deszelfs overwinningen; overwinningen over het hart, overwinningen over de satan, overwinningen over de verdorvenheden. O, mijne vrienden! heugt u de dag niet, dat, al had u iemand de gehele wereld willen geven, gij uw hart daar niet zoudt hebben kunnen brengen om den Heere in den weg van Zijn instellingen te volgen? en hoe gij echter kort daarna met ruimte en blijdschap kon zeggen: Eer ik het wist, zette Hij mijn ziel op de wagenen van Zijn vrijwillig volk? Zodat, hoewel gij van legioenen duivelen, begeerlijkheden en zondige verdorvenheden van binnen omringd waart, gij echter, eer gij het wist, gelovig gemaakt werd en Christus omhelsde, en door dat geloof bekwaam was, om door al die benden van vijanden door te breken en te zeggen: In God zullen wij vreselijke daden doen. 'Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus' (1 Korinthe 15:57).

4. Hij is ook uitmuntend en aanmerkelijk wegens de ontdekkingen, welke de zondaar alsdan ontvangt; zulke ontdekkingen van God, die de ziel met Job doen uitroepen: 2J:[aar nu ziet ij mijn oog, daarom verfoei ik mij, en heb berouw in stof en asch, Zulke ontdekkingen van de zonde en het verdoemelijke eigen ik, die de ziel met As AF doen zeggen: Toen was ik onvernunftig en wist niets; ik was eert !J7"00t beest bij U. Waarlijk Heere! ik ben een dode hond, een gruwelijk monster, ja des duivels eigendom.

Zulke ontdekkingen van de wereld en derzelver ijdelheid, welke dezelve als een zondig, blinkend en vergankelijk niet vertoonden; en vermaken en eer, kronen en schepters als enkel ijdelheid deden beschouwen. Zulke ontdekkingen van geestelijke en eeuwige dingen, welke die in hunne ware en uitmuntende verhevenheid deden zien, en in de ziel alles overklimmende gedachten werkten van de dingen die boven zijn, maar lage gedachten van de dingen hier beneden. Maar voornamelijk zulke ontdekkingen van Christus, door den Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus, welke Hem aan de ziel, met aanbiddende verwondering, in zijne oneindige waardij en uitmuntendheid kenbaar maakten, zodat alles niets in vergelijking van Hem was, en men alles verkocht wat men had, om deze kostelijke parel te verkrijgen. O, dan wordt Hij in zijne volheid en algenoezaamheid beschouwd, als die Middelaar, in welken al de volheid der Godheid lichamenlijk woont, in zijne volheid van verdienste en Geest, schoonheid en goedertierenheid, majesteit en barmhartigheid en heerlijkheid en genade. Hij wordt dan gezien in zijne wonderbare gepastheid en bekwaamheid om al de deugden en volmaakheden Gods te kunnen verheerlijken; en om al de noden, gebreken en behoeften der ziel te vervullen. Het werk der verlossing wordt in Hem gezien zodanig een werk te zijn, hetwelk alleszins Gode betamelijk en tevens volkomen ter beantwoording is van al de gebreken en behoeften der ziel, welke deze wijze van zaliging met de alleruiterste verwondering en aanbidding beschouwt. O mijne vrienden! hebt gij ooit den Koning in Zijn schoonheid gezien, en deze geestelijke Koning Sálomo met de kroon op Zijn

hoofd aanschouwd? Hebben ooit de stralen Zijner heerlijkheid in uw hart geschenen? volgens 2 Korinthe 4:6: 'Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus'.

Maar mogelijk zullen sommigen denken: Wat taal is dit? Een gezicht en ontdekking van Christus' heerlijkheid te hebben! dat zal zeker de één of andere enthousiaste verbeelding zijn; want wat ons belangt, wij hebben nooit een andere heerlijkheid dan die van zon en maan en sterren gezien. Arme mens! hebt gij nooit enige heerlijkheid die meerder en groter dan deze was, gezien? Ik zeg u dat er een oneindig grotere luister en heerlijkheid gezien kan worden, en indien gij Gods Woord geloven wilt, zo zult gij het moeten erkennen. Staat niet dat woord in de Bijbel: 'En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, door des Heeren Geest?' (2 Korinthe 3:18). En is dat niet de getuigenis van 's Heeren Woord: 'En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader), vol van genade en waarheid?' (Johannes 1:14).

Misschien zullen anderen denken: wat mocht gij toch spreken van Christus te zien! Is Hij niet aan de rechterhand Gods in den hemel? Het is waar; maar wij spreken niet van Hem met ons lichamelijk oog te zien, o nee! 'want de hemelen moeten Hem ontvangen, tot den tijd der wederoprichting aller dingen' (Handelingen 3:21). Het is niet door een ingebeeld licht iets uitwendig te beschouwen, gelijk de fantastieken, of door een zogenoemd inwendig licht veel van Christus voor te geven gelijk de kwakers doen; maar het is die dierbare Godmens, door het oog des geloofs en met geestelijk verstand in de spiegel van Gods Woord te zien. Wij zien aldaar een God in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende; wij zien Zijn schoonheid, heerlijkheid en genade, hoewel wij aan een blinde wereld niet recht kunnen uitdrukken of verklaren wat wij zien, omdat woorden nooit in staat zijn, om de schoonheid en heerlijkheid die er in Christus is, of de troost en liefelijkheid welke in Hem gevoeld en ondervonden wordt, wanneer Hij Zich aan de ziel van Zijn volk ontdekt, recht te kunnen uitdrukken of te vertonen. Zij, die Hem aanschouwen, kunnen niet anders van Hem getuigen, dan dat zij alle genade, alle schoonheid en alle heerlijkheid in Hem zien; dat al wat aan Hem is, gans begeerlijk, en dat dit geen inbeelding, maar een wezenlijke waarheid is. Het is geen verbeeldingskracht die men van Christus vormt als mens, maar het is naar Gods Woord een geestelijke bevatting van Hem als Godmens, aan redelijke wezens eigen, gelijk Paulus' bevinding dit getuigt (Galaten 1:16), als hij zegt: 'Hij heeft Zijn Zoon in mij geopenbaard', en Davids ondervinding (Psalm 63:3): 'Voorwaar, ik heb U in het heiligdom aanschouwd, ziende Uw sterkheid en Uw eer!' In één woord, het is juist zulk een ontdekking van Christus, als Hij hier van Zichzelven aan Zachéüs geeft (vers 9-10). Heden, zegt Hij, is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is. Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Het is een gezicht van Christus als den Zoeker, Zaligmaker en als de zaligheid van arme verloren zondaren. Dit hadden wij bij wijze van uitbreiding van den dag der krac7ttadige roeping te zeggen.

(4) De vierde voorgestelde zaak was, om de redenen op te geven, waarom de Heere hun beveelt zich te haasten en af te komen, ten dage wanneer Hij hen krachtdadig roept: Zachéüs, haast u en kom af.

En wel:

A. In de eerste plaats, waarom Hij hen roept om af te komen. Hij doet dit onder andere, om deze zes volgende redenen:

1. Zij worden geroepen om af te komen, omdat het Gods grote doelwit in de bedeling van het Evangelie Zijner genade is, dat het verdoemelijke eigen ik verlaagd en vernederd, en Christus, integendeel verhoogd mocht worden; zie Jesaja 2:11-17: ‘De hoge ogen der mensen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen zal nedergebogen worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn. En de hoogheid des mensen zal gebogen en de hoogheid der mannen zal vernederd worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn. De Hoge en Verhevene Die in de eeuwigheid woont, kan geen hoogmoedige mensen, die maar lemen hutten bewonen, en wiens grondslag in het stof is, verdragen. De mens moet afkomen en vernederd worden; hetzij in een weg van oordelen of van goedertierenheid, opdat de Heere alleen verhoogd en verheven wordt.

2. De Heere roept de zondaars om af te komen, omdat zij, te hoog geklommen zijnde, zich in een gevaarlijke staat bevinden; eer zij krachtdadig geroepen worden om af te komen, zijn zij in een alleruiterst gevaar van een verschrikkelijke val te doen, en alzo zichzelf te verderven; ja, indien zij op Gods roeping en door Zijn hulp niet willen afkomen, zullen zij voorzeker met schaamte en schande terneder gebracht worden; want God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij Zijn genade; daar integendeel dezulken welke zich onder de krachtige hand Gods vernederen, weer ‘verhoogd worden te zijner tijd’ (1 Petrus 5:6).

3. Hij roept ons om af te komen, omdat wij, hoe lager wij afkomen in een staat van ootmoed en ware vernedering, des te hoger gesteld zullen worden in een weg van gelukzaligheid en eer; gelijk het voormaals met Christus, het heerlijke Hoofd der kerk was, Wiens diepste vernedering de weg baande tot Zijn hoogste verheffing en eer; ‘niemand is opgevaren in den hemel, dan Die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, Die in den hemel is’ (Johannes 3:13); waaruit wij in het voorbijgaan kunnen opmerken, welk een heerlijk en wonderbaar Persoon de gezegende Middelaar is. In één opzicht was Hij nooit uit de hemel, want Hij noemt Zichzelven, hoewel op aarde zijnde, de Zoon des mensen, Die in den hemel is; en echter in een ander opzicht is Hij uit de hemel nedergedaald, en weder in de hemel opgevaren; en beide deze stukken, namelijk deze lage nederdaling en hoge opvaring, waren in Hem als onze Borg, volstrekt en alleszins nodig; ‘moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?’ (Johannes 24:26). En zeker, in overeenkomst met Hem, moeten allen die verhoogd zijn, in zeker opzicht afkomen en vernederd worden : en hoe lager zij afkomen, hoe hoger zij weder zullen verheven zijn.

4. Zij worden geroepen om af te komen, opdat Christus een voetbank heeft om op Zijn troon te klimmen, en opdat vrije genade verhoogd en verheerlijkt wordt in hun zaligheid. Zolang de zondaar hoog en trots is, staande in zijn opgerichte hoogten, roemende in zijn eigen kracht, zich verheffende op zijn bekwaamheid, rustende op zijn eigen gerechtigheid, en al zijn hoop en zijn vertrouwen op zijn eigen uitmuntendheid, naarstigheid en gaven, hetzij natuurlijke of verkregen, bouwende is, zo wordt Christus als het ware van Zijn troon afgestoten, en de vrije genade, door Zijn gerechtigheid heersende, kan nooit verhoogd of verheerlijkt worden. Maar als de

zondaar eenmaal begint af te komen, en tevreden is om als een drempel van Christus gebruikt te worden, wanneer het Hem behaagt op te klimmen, en alleszins vergenoegd is om een schuldenaar te zijn aan vrije en eeuwige genade, door het bloed des Middelaars, heersende tot in alle eeuwigheid, waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Uitgesloten? Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs (Romeinen 3:27). Christus is geworden wijsheid van God en rechtvaardigheid; en waartoe toch? 'Opdat geen vlees zou roemen voor Hem. Maar opdat die roemt, zou roemen in den Heere' (1 Korinthe 1:29-31).

5. Zij worden geroepen om af te komen, opdat zij een welbereide aarde mochten zijn, om het zaad des Woords te ontvangen en vruchtbaar gemaakt te kunnen worden, hetgeen zij nooit kunnen zijn, zolang zij op hun hoogten blijven, zo min als men op de toppen van de rotsstenen een vruchtbare grond verwachten kan. 'Christus is een Roos van Saron, een Lelie der dalen' (Hooglied 2:1). Hij bemint om de lage dalen te overdekken, te versieren en schoon en vruchtbaar te maken, door Zijn gunstrijke en genadige tegenwoordigheid.

6. Zij worden geroepen om af te komen, opdat zij Christus ontmoeten en Zijn zalige inwoning genieten mogen, omdat Hij bemint te wonen bij dezulken die nederig van hart zijn; 'want also zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden' (Jesaja 57:15). Dit was de reden waarom Christus Zachéüs riep om af te komen, opdat Hij hem ontmoeten mocht en Zijn zalige inwoning en verblijf genieten: Haast u, zegt Hij, en kom af, want Ik moet heden in uw huis blijven; en dit sluit veel meer andere redenen in, waarom zij op een dag van krachtadige roeping geroepen worden om af te komen. Zij moeten afkomen om een beter gezicht van Christus te verkrijgen, dan zij verkrijgen kunnen door te klimmen op een boom. Zij moeten afkomen om Christus te omhelzen, en Hem in hun armen te ontvangen; afkomen, om Hem in hun huizen en harten te onthalen; afkomen om te aanbidden aan Zijn voeten als Dengene van Welke de Vader gezegd heeft, dat de engelen Gods Hem aanbidden zullen, zij moeten afkomen om in Zijn voetstappen te wandelen, en dezelfde weg te betreden als Hij. En in één woord, zij moeten afkomen om met Hem te wandelen (Micha 6:8): 'Wandel ootmoediglijk met uw God', of gelijk de Hebreeuwse grondtekst heeft: 'Verootmoedig uzelf, om met God te wandelen'. De hoogmoedige zondaar zou het zich schamen om met een nederige en zachtmoedige Jezus, ja wat zeg ik? om met de hoge en heerlijken God te wandelen, maar wil als God, ja zelfs boven God zijn. En daarom, gij moet afkomen en uzelf vernederen om met God te wandelen.

B. Maar ten tweede; waarom moeten zij zich haasten en afkomen? Wat is er toch de reden van? Omdat het een stuk van het allergrootste gewicht en aanbelang is, om in deze haast te maken; zie dit in David; zodra had hij niet gezegd (Psalm 119:59): 'Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen', of hij laat er aanstonds op volgen (vers 60): 'Ik heb gehaast en niet vertraagd Uw geboden te onderhouden'. Het is een stuk van de alleruiterste noodzakelijkheid om zich te haasten, opdat men aan het doel van de evangelieroeping recht mocht beantwoorden en voldoen; want:

1. Onze tijd vliegt snel heen; de vleugelen van de tijd vliegen spoedig en met een grote snelheid voort. O, mijne vrienden! de tijd, de tijd is kort en dierbaar! en daarom,

zoek haast te maken en met Christus verenigd te worden, want nu is het nog de welaangename tijd, nu is het de dag der zaligheid.

2. Omdat de dag der zaligheid zich schielijk haast en wegspoedt; leraars en instellingen, predicates en bondszegelen maken zich allen, benevens de aanbieding van pardon en vrede in het Evangelie, tot een haastig en schielijk vertrek gereed. Van het pluimgedierte in Noorwegen wordt verhaald, dat, hoewel de dagen aldaar het kortst, die vogelen nochtans de snelste zijn; maar de dag der genade zeer kort zijnde, zo stelt ons dit in de alleruiterste noodzakelijkheid om ons des te meer te haasten.

3. Omdat de dood ons snel op de hielen volgt, die met zijn zwarte zeis beiden jong en oud, als gras op het veld terneder maait, en dus de deur des Evangelies, met al deszelfs aanbiedingen voor eeuwig sluit; daarom is er de allergrootste noodzakelijkheid, om zonder uitstel in deze alle haast te maken.

4. Omdat de oordelen Gods niet sluimeren, maar haast maken; tijdelijke en geestelijke oordelen; het bijzondere oordeel in den dag des doods en het algemene oordeel op de jongste dag; zij maken alle haast en roepen ons toe om haast te maken om in de vrijstad te komen, eer het te laat zal zijn en de bloedwreker ons achterhaalt.

5. De eeuwigheid maakt haast. 'De Engel Die op de zee en aarde staat, heft Zijn hand reeds naar den hemel op, en zweert bij Dien Die leeft in alle eeuwigheid, dat er geen tijd meer zijn zal' (Openbaring 10:5-6). En wat zal er dan op volgen? Niets dan een nimmer eindigende eeuwigheid; een eeuwig wel of kwalijk zijn.

6. Omdat Christus Zelf ons tot haasten roept, zeggende: Komt, ja komt, die wil die kome. Hij zegt niet alleen: Kom herwaarts tot Mij, arme vermoeide ziel! maar ook: 'Kom bij Mij van den Libanon af, kom van den Libanon af' (Hooglied 4:8). Gelijk Hij Zich haastte om het werk der verlossing door rantsoen en losprijs teweeg te brengen, zo haast Hij Zich ook om het door kracht te volmaken in de harten van Zijn volk; en Hij zal niet rusten, voordat Hij zowel van het ene als van het andere met waarheid kan zeggen: het is volbracht.

TOEPASSING

(5) De vijfde voorgestelde zaak was om enige leringen ter toepassing uit het gezegde af te leiden.

Is het zo, dat er ten dage van de krachtdadige roeping, vele hoogten zijn, die de mens tracht op te klimmen, en van welke hij geroepen wordt om zich te haasten en af te komen? dan kunnen wij er deze volgende zaken uit afleiden:

1. Zie hier dan uit, hoe trots en hoogmoedig alle mensen van nature zijn; want hoe laag en gering zij ook in en op zichzelf zijn, zo richten zij nochtans hoogten op, van welke zij moeten afkomen. De hoogten die zij pogen op te klimmen, en waaromtrent zij met Zachéüs nodig hebben zich te haasten en er van af te komen, worden op meer dan enerlei wijze in Gods Woord voorgesteld en uitgedrukt. Sommigen zijn zo hoog als de stad waarop zij hun hoop bouwen; gelijk er in dat opzicht gezegd wordt 'dat des rijken goed een stad zijner sterkte is' (Spreuken 10:15). Sommigen zijn zo hoog als de bergen daar zij op betrouwen; maar tevergeefs verwacht men het van de bergen of van de menigte der heuvelen; in den HEERE alleen is Israëls heir. Sommigen zouden graag zo hoog als de wolken zijn, maar zij worden waterloze wolken genoemd, en een vroegkomende dauw, die schielijk heengaat. Anderen zouden graag zo hoog als de sterren zijn, maar zij worden dwalende sterren genoemd, 'denwelken de donkerheid der duisternis in eeuwigheid bewaard wordt' (Judas:13). Sommigen worden gezegd verhoogd te zijn, zo hoog als de hemel, ten opzichte van hun voorrechten, die nochtans desniettemin tot de hel toe zullen terneder gestoten worden. Ja wat

zal ik zeggen? De mens zoekt van nature zo hoog als God te zijn; gij zult als God zijn, was de eerste verzoeking, en die de overhand krijgende, stelt men zich op de troon van God; ja men wil zich, gelijk zovele antichristenen doen, verheffen boven alles wat God genaamd of als God geëerd wordt, en vanhier is het dat men zich aankant tegen de regering van de hoge God, en twist met zijn geduchte Maker; en daarom is het geen wonder, dat de ene mens poogt boven de anderen, ja als een God over zijn medemens te zijn. De geest van Diótrefes en de geneigdheid om boven anderen de voorrang te hebben en over Gods erfdeel en de consciënties van de mensen te heersen, is al te zichtbaar in onze dagen.

2. Zie hier dat de markt des Evangelies terecht genoemd mag worden een afkomende markt; en de genade van het Evangelie een afbrengende genade. De mensen hebben gewoonlijk een vals begrip van het Evangelie. Zodanig zijn zij geneigd om hoog te zijn, dat zij menen dat zij om Christus te zien, zeer hoog moeten klimmen, en zeer heilige, goede, boetvaardige, ja aller-uitmuntendste mensen moeten zijn; niet wetende dat zij van hun hoogten en van hun ingebeelde goedheid en heiligheid moeten afkomen, dat er een effen baan voor Christus gemaakt moet worden, en dat zij in zichzelf niets zijn. Zij moeten afkomen van de gedachte dat zij rijk en verrijkt geworden zijn en dus geens dings gebrek hebben, want die gedachte zal hen van Christus afhouden; maar zij moeten weten en geloven dat zij arm en ellendig en jammerlijk, blind en naakt zijn, en daarom aan alles gebrek hebben. Hierom zeide ik, dat de markt des Evangelies terecht een afkomende markt genaamd mocht worden, waar de prijs van de waren niet rijst, maar eerder daalt. Het is waar dat al de waren en goederen van het Evangelie zijn gekocht door de onschatbare losprijs van Jezus' bloed, een bloed van oneindige waarde. Het was een dure en zeer hoge prijs voor Christus; maar voor u is de prijs, in de aanbieding des Evangelies, niets, want al de kopers worden hier genodigd om te kopen, zonder geld en zonder prijs. Ja de prijs is zelfs lager dan iemand zou kunnen denken of zich verbeelden. Deze markt is lager dan de paapse markt, waar goede werken de prijs zijn. Lager dan de markt van de legalisten of wettischgezinden, waar zulke en zulke goede gesteldheden de prijs zijn; lager dan de arminiaanse markt, waar de daad des geloofs, door de kracht van de vrije wil gewrocht, de prijs is. Het is geen markt van des mensen vrije wil, noch van de krachten der natuur, maar van Gods vrije en vrijmachtige genade. Het is een vliegen op de vleugelen der genade tot den troon der Goddelijke liefde en barmhartigheid; en deze vrijmachtige genade doet een iegelijk, dien zij haar vorstelijke gunst en goedertierenheid deelachtig maakt, op het diepst eerbiedig voor haar stoel bukken en doet hen gewillig schuldenaars zijn aan Gods loutere barmhartigheid en ontferming.

3. Zie hier de reden van Gods handelwijze met Zijn volk, die een nederig en verootmoedigd hart hebben. Gelijk Hij hen door Zijn Woord roept om af te komen en zich aan Zijn voeten neder te leggen, zo werkt Hij dit ook uit door Zijn voorzienigheid. Gods kinderen hebben geen reden om onvergenoegd te zijn over het gemis van zulke dingen, waarvoor zij natuurlijk open liggen om die tot een grond te stellen van hun betrouwen. Het kan zijn dat God u rijkdom weigert, omdat gij er mogelijk op zou betrouwen. Misschien onthoudt Hij u gestalten en verruimingen, opdat gij op dezelve niet zou rusten, of die aanzien als uw toevlucht en gerechtigheid. Gods volk kan weleens onder misvattingen zijn, omtrent de weg die God met hen wil houden; Hij kan hun weleens als een weg van toorn toeschijnen, wanneer hij enkel liefde en goedertierenheid is. God stelt u door afbrekende voorzienigheden in al uw wegen en handelingen teleur, opdat Hij de takken waaraan gij u vasthoudt, gedurig mocht verbreken. De vurige slang steekt u; en waarom? het is niet om u te doden,

maar om u op Christus, de tegenbeeldige koperen slang, op de stang des Evangelies verhoogd en opgericht, gelovig te leren zien. De bloedwreker vervolgt u en jaagt uw ziel uit al haar schuilplaatsen, maar het is opdat gij naar de vrijstad vluchten zou. Een zondvloed van geduchte oordelen kan u overkomen, doch het oogmerk is niet om u te doen verdrinken, maar om u te noodzaken dat gij spoedig heen zou vluchten naar de ark. Bezoeken in uw persoon, in uw huisgezin, of in de natie onder welke gij verkeert, zijn allen ingericht, om u van uw valse steunsels af te breken en u te doen afkomen tot Christus, als tot de enige Heiland en Middelaar des verbonds; zie Hoséa 2:8-14. De zaak is deze, dat zo des Heeren oogmerk is u te bekeren, Hij u nooit geheel bevrijd zal laten blijven van het één of ander dat uw ziel kwelt, die schuddende, vermoeiende en benauwende, opdat gij nooit enige rust mocht vinden, voordat gij dadelijk in Christus zijt aangeland. Zo laag en ontaard is de menselijke natuur; wij zijn evenals Joab; Absalom ontbiedt hem, maar hij wil niet komen; Hij zendt ten tweede male, maar mede tevergeefs; hierop besluit hij, hem een boodschap van een andere natuur te doen, namelijk zijn gerstakker in brand te laten steken, en dus 'al zijn vertrouwen te verwerpen', gelijk er is (Jeremía 2:37). De gerst- en tarweakkers van onze hopen en verwachtingen moeten door het vuur verwoest worden. Dus werd Manasse niet eerder vernederd, voordat hij in de uiterste benauwdheid, door zijn gevangenis in Babel kwam, 'en toen kende hij, dat de HEERE God is' (2 Kronieken 33:13).

4. Zie hier de natuur van het ware en oprechte geloof; het is een afkomen. Soms wordt het een uitgaan genoemd, wanneer het opzicht heeft op ons verlaten van de dwaalleer en het gezelschap van de goddelozen. 'Gaaf uit van haar, Mijn volk' (Openbaring 18:4). Soms wordt het een inkomen genoemd, wanneer het opzicht heeft op onze samenwoning met Christus; 'dwing hen om in te komen, opdat mijn huis vol worde' (Lukas 14:23). Soms wordt het een opklimmen genoemd, wanneer het opzicht heeft op onze hemelse wandel. 'Wie is zij die daar opklimt uit de woestijn, en lieflijk leunt op haar Liefste?' (Hooglied 8:5). Soms wordt het een afkomen genoemd, gelijk hier en elders (Jesaja 47): 'Daal af en zit in het stof'. En dus kan het geloof terecht genoemd worden, wanneer het opzicht heeft op het afkomen der ziel, van zelfverheffing tot zelfvernederd. Geen genade stelt ooit iemand zo hoog in Gods aching, en zo laag bij zichzelf, als de genade des geloofs, welke, Gods oneindige uitmuntendheid recht beschouwende, het zondige schepsel in zijn eigen nietigheid doet wegzinken. Door ongeloof pogen wij onszelf boven God te stellen, maar door het geloof komen wij af, en worden aan Hem onderworpen gemaakt.

5. Hieruit kunnen wij ook zien, dat er maar weinigen zijn, die krachtadig geroepen worden, omdat er zo weinigen zijn, die afkomen, om Christus in hun harten en huizen te ontvangen. Zij hebben geen geneigdheid om van de boom, op welke zij geklommen zijn, af te komen, maar houden zich integendeel aan deszelfs takken vast; velen houden zich zolang aan de één of andere verrotte tak of steunsel vast, totdat zij in het uiterste gevaar gebracht worden van Christus en Zijn weg zodanig te verliezen, dat zij nooit weder tot Hem geroepen worden, maar Hem integendeel doen zeggen: mijn Geest zal in eeuwigheid niet meer twisten met die mens. Maar dit is een kenmerk van de krachtadige roeping, als de ziel zonder uitstel en met blijdschap afkomt tot Christus; afkomt tot Zijn school, om door Hem als de grote Profeet geleerd en onderwezen te worden, afkomt tot Zijn altaar, om in Hem als de ware Hogepriester aanneming te vinden; afkomt tot den voetbank Zijner voeten, om van en door Hem als de eeuwige Koning bestuurd en geregeerd te worden. Wel, zult gij mogelijk vragen, moeten wij dan niet opkomen tot Christus en de voorwaarden van het Evangelie? Nee,

arme mens! gij zijt reeds ver genoeg opgekomen; gij wilt veel meer voorwaarden hebben dan Hij van u eist. Hij wil dat gij zult afkomen van alle voorwaarden, conditiën of hoedanigheden in uzelf, om van Hem gebruik te maken tot een gehele verzaking van die allen, welke toch niets zijn, en tot een dadelijk omhelzen en aannemen van dat alles, hetwelk in Hem als den Christus, Die alles in allen is, gevonden wordt. De ziel wordt in de krachtdadige roeping gewillig gemaakt, om van eigenliefde tot zelfverfoeiing, van eigen eer tot zelfvernedering, van eigen wil tot Gods wil, van eigen gemak tot het ondergaan van allerlei harde beproevingen afgebracht te worden; ja al ware het zelfs om de beroving van haar goederen met blijdschap aan te zien, en het wegnemen van haar goede naam, door hoon, versmading en laster, ootmoedig te verdragen, om af te komen van alle zelfvertrouwen, tot een verzaken van alle betrouwen in het vlees, en om tot een dadelijk stellen van God alleen, als het enige voorwerp van hun vertrouwen, gebracht te worden; zij komt af van eigen volheid en genoegzaamheid, tot eigen ledigheid en stelt er haar hoogste vergenoeging in, om als een arme bedelares zich voor de deur van de rijke en algenoegzame genade neer te leggen, om dagelijks uit Christus' volheid vervulling te verkrijgen van al haar ledigheid en onoverzienbaar gebrek. Zij komt af van alle eigen en ingebeelde gerechtigheid, het beste daarvan niets hoger schattende dan een wegwerpelijk en maanstondig kleed. Zij heeft inzien in God, als zo hoog en verheven zijnde in heiligheid, dat deze deugd niet minder dan een volmaakte gehoorzaamheid van haar vordert; en zo geducht in rechtvaardigheid, dat aan deze eigenschap nooit genoeg gedaan kan worden, dan door een evenredige voldoening van oneindige waardij, hetwelk beiden alleen in Christus te vinden is. Dit nu werpt alle hoogten en alle gedachten van eigen gerechtigheid geheel terneder, en doet de ziel uitroepen: in den HEERE alleen heb ik gerechtigheid. In één woord, de dag van de krachtdadige roeping is een afkomende dag; de ziel, die bij zichzelf rijk was en zeer verrijkt geworden, komt nu tot Hem, om van Hem goud, witte klederen, ogenzalf en allerlei heilgoederen te kopen (Openbaring 3); de ziel die tevoren zo hoog was geklommen, komt nu af, om neder te zitten onder de schaduw van deze Boom des levens. Zij komt af tot Zijn grazige weiden, omdat Hij de goede Herder is. Zij komt af tot Zijn wijnhuis, om van Hem gevoed en vergast te worden; zij komt af tot de groenende bedstede van Zijn zalige gemeenschapsoefening, om aldaar Zijn liefelijke vruchten te genieten.

6. Zie hier hoe onvriendelijk het is, onze bekering uit te stellen, wanneer Christus ons roept om haast te maken en af te komen, zeggende: want Ik moet heden in uw huis blijven; Ik moet heden in uw hart komen; nu is het de welaangename tijd. De tegenwoordige tijd is de tijd waarin God u roept om af te komen en te arbeiden in Zijn wijngaard; want als de dood gekomen is, zal Hij u niet meer roepen. De tegenwoordige tijd is de tijd waarin Hij de deur der genade voor alle arme zondaren wijd openzet, zeggende: 'Heden kunt gij zalig worden'; maar indien gij het tot morgen uitstelt, zal mogelijk de deur der genade voor eeuwig gesloten zijn. De tegenwoordige tijd is de tijd waarin Gods oordeel en hun begin genomen hebben; en Hij zendt Zijn oordelen op de aarde, om aan derzelver bewoners gerechtigheid te leren. Kom af daarom, en erken dat gij die grote les van af te komen, in plaats van op te klimmen nog moet leren. Daar zijn drie stukken welke allen die nog omdolen en de tijd van hun bekering zoeken uit te stellen, voornamelijk behoorden te overwegen.

a. Dat uw uitstel uw harten verhardt: ga heen, zegt Felix, en ter gelegener tijd zal ik u weder horen, maar die tijd is nooit gekomen. De tijd staat in uw hand niet.

b. Dat uw uitstel niet alleen uw naasten moede maakt, maar ook de hoge God; ik ben moede geworden, zegt de Heere, om dit geslacht langer te verdragen. Zo het een kleine zaak bij u is de mens te vermoeien, zegt de profeet, zult gij het mijn God dan ook doen? Indien Zijn lankmoedigheid maar eens een einde neemt, zo zijt gij voor eeuwig verdorven.

c. Kunt gij met zekerheid weten, hoe lang God u zal in het leven sparen? Kunt gij met grond zeggen, dat uw leeftijd deze week niet zal ten einde zijn? Weet gij wat zelfs deze dag zal baren? Immers nee! En dit zo zijnde, zoek dan uw bekering geen ogenblik langer uit te stellen, maar naar Zijn stem te horen, daar Hij u toeroept: haast u, haast u; kom af, en vlied om uws levens wil!

7. Zie hier de plicht van allen die het Evangelie horen, namelijk om af te dalen en in het stof neder te zitten en al de takken los te laten, waaraan zij zich tot nog toe vastgehouden hebben, opdat zij mogen afkomen om Christus, de rechtvaardige Spruit, vast te houden. Laat mij daarom u hiertoe vermanen, opwekken en besturen.

A. Laat mij toe om u te vermanen om af te komen en al die takken en steunsels waaraan gij tevergeefs vasthoudt, los te laten. Vraagt gij welke?

1. Sommigen houden zich vast aan de tak van werelds vertrouwen; alleen aardse dingen bedenkende, daarin het anker van hun hoop werpende en dus van de aarde hun hemel makende; niet wetende dat de wereld maar een drijvend eiland is, waarop het voor geestelijke scheepslieden de uiterste onzinnigheid is hun anker neer te werpen, omdat het schip bij de ogenblikken wegdrijft met het land. O, schrikkelijke dwaasheid, met zo veel gevaar te durven betrouwen op wegstromende en voorbijgaande dingen!

2. Sommigen houden vast aan de tak van vleselijke verontschuldigen, wanneer zij genodigd worden om af te komen en met Christus avondmaal te houden; 'en zij begonnen allen zich eendrachtelijk te ontschuldigen' (Lukas 14:18-20). En één van hen zeide onder andere, 'ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga heen om die te beproeven'. Augustinus doet deze de vijf zinnen verbeelden, aan welke de mens poogt te voldoen en genoeg te geven, in plaats van tot Christus te willen komen; een juk genoemd, omdat wij die, als het ware, bij paren hebben; twee ogen om te zien, twee oren om te horen, twee neusgaten om te ruiken, twee wangen om te smaken, en een tweërlei gevoel, namelijk uit- en inwendig; en een juk ossen, omdat zij omtrent de aarde en aardse dingen steeds bedrijvig en werkzaam zijn; kom af van den top Amána en Hermon, van al deze bergen der ijdelheid.

3. Sommigen houden zich vast aan de tak van geboden en voorbeelden van mensen; 'hun vreze, waarmede zij God vrezen, zijn geboden die hun van mensen geleerd zijn' (Jesaja 29:13); en waarover de Heere hen bedreigt, dat Hij 'de wijsheid van hun wijzen zal doen vergaan, en het verstand hunner verstandigen zal verbergen' (vers 14). Als mensen de geboden en voorbeelden van anderen, al waren zij ook nog zo goed, tot hun regel en bijbel stellen, zo is het geen wonder dat zij terzijde afgeleid worden in verkeerde paden, en eindelijk metgezellen worden van de werkers der ongerechtigheid. Ik heb reeds tevoren sommige hoogten opgenoemd, welke de mens poogt op te klimmen, en van welke hij moet afkomen, die ik nu niet zal herhalen.

4. Ik mag er bijvoegen, dat sommigen zich zoeken vast te houden aan de tak van goede besluiten en voornemens, en anderen wederom aan de tak van goede plichtsbetrachtingen en ernstige gebeden; maar deze schuilplaatsen zullen u begeven; en daarom kom af Zachéüs! kom af tot Christus; want velen zullen zoeken in te gaan, maar zij zullen niet kunnen, omdat zij niet afkomen tot Christus langs de nauwe en

enge weg. Zo nauw is die poort, dat gij er met geen last op uw rug door kunt gaan; hetzij dan dat het een last van zonde en goddeloosheid, of een last van wettische plichten en gerechtigheid is.

5. Sommigen houden zich vast aan de tak van hartstochtelijke aandoeningen; zij zijn zo en zo in hun hart aangedaan geweest aan het Avondmaal; zij hebben dikwijls tranen gestort onder het oefenen van de godsdienst, ja weleens bitter geweend; en zouden zij dan niet mogen verwachten dat dit hun ten nut zal zijn en hen des te meer Gode behaaglijk zal maken? Maar, arme mens! wat is dit takje aan hetwelk gij vasthoudt, zwak en teder! Gij kunt in de komedie even blijmoedig aangedaan zijn over een blijspel, of even bedroefd aangedaan in een treurspel worden; is er ook enige godsdienst in die aandoeningen, of iets dat bovennatuurlijk is? Of wordt er enig waar kenmerk van genade in gevonden? Och nee! en daarom: kom af, Zachéüs, tot de Jordaan van Jezus' bloed, en was uzelf daarin, en niet in de modderpoel van uw eigen tranen, of gij kunt geen deel aan Christus hebben. Kom af en laat Hem toe dat Hij u wast, omdat Hij Zelf zegt: 'Indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij' (Johannes 13:8).

6. Sommigen wederom houden zich vast aan de tak van een geloof hetwelk van hun eigen maaksel is; zeggende: 'Wij geloven zo goed als wij kunnen, en waarom zouden wij daar niet aan mogen vasthouden?' Nee, nee! kom af Zachéüs! het voorwerp des geloofs is ook de Overste Leidsman, en het al des geloofs; ja de daad des geloofs, welke wij als onderwerpen oefenen, bestaat in een erkentenis dat Christus alles is en wij niets zijn. Het geloof van de uitverkorenen hetwelk God in hen werkt, verzaakt zijn vasthouden aan alle andere dingen en ook aan zichzelf, en werpt zich geheel en veilig in Christus' armen, opdat Die het aannemen en vasthouden mocht.

7. Eindelijk; sommigen houden zich aan de tak van wettische hoop en verwachting vast, zeggende: 'omdat ik toch van mijzelf niet geloven kan, zal ik wachten', niet twijfelende of dit kunnen zij echter doen; een klein takje en overblijfsel van de oude Adam, daar zij nog aan vasthouden. Maar kom af, Zachéüs! en weet dat gij niet bekwaam zijt iets goeds te denken als uit uzelf, maar dat al uw bekwaamheid alleen uit God in Christus moet zijn; en daarom, kom af!

B. Ik zal trachten u hiertoe op te wekken, door enige weinige beweegredenen. Alleen zeggen wij nu maar in het algemeen, dat deze roeping zich uitstrekt beide tot bekeerde en onbekeerde mensen; want gelijk de onwedergeborene zondaar, uit kracht van zijn natuurlijke hoogmoed, geneigd is om op de verboden boom te klimmen, en daarom nodig heeft om afgebracht te worden, zo heeft ook een reeds wedergeborene, omdat hij van de overblijfselen van zijn trotse natuur nog niet ontheven is, gedurig nog nodig om af te komen. Godvruchtige avondmaalgangers, al hadden zij nog zo waardig het heilige bondzegel gebruikt, en al waren zij afgekomen om Christus in hun harten en huizen te ontvangen, liggen nochtans open, wegens het verdoemelijke eigen ik en de overgebleven kracht van natuurlijke hoogmoed en verdorvenheid, om zelfs in hun verkregen genaden, gestalten, verruimingen en genietingen, of in de één of andere tak van het oude verbond, het één of andere goed in hen of door hen gewrocht, hun sterkte en vertrouwen te stellen, in plaats van alleen op Christus en Zijn aangebrachte gerechtigheid te betrouwen, en geheel te leven op die volheid van genade welke in Hem is; en daarom hebben zij nog dagelijks van node om af te komen, ootmoediglijk met hun God te wandelen, en zichzelf laag te houden zolang zij in dit jammerdal zijn.

De vermaning dan, om af te komen en van Christus gebruik te maken, raakt allen, zowel onbekeerde als bekeerde mensen; en om die beiden daartoe op te wekken, zullen wij de volgende beweegredenen voorstellen.

1. Dat de markt der genade nu zo laag is, als die ooit geweest is; en daarom kom af, zo gij de parel van grote waarde wilt kopen. Hier kunt gij goedkoop kopen en duur verkopen: koop de waarheid en verkoop ze niet. Gij kunt deze parel om niet kopen, door die als een vrije gift, zonder geld en zonder prijs, aan te nemen; maar gij mag die voor geen duizend werelden weder verkopen. Hier is de rijkste parel te verkrijgen, tot de laagste prijs; zij is veel lager gesteld, dan gij of enig sterveling ooit zou hebben kunnen denken. Indien gij veel wilt bieden, kunt gij die nooit verkrijgen; maar anders is de markt zo laag, als uw ziel zou kunnen wensen. Christus biedt Zichzelf om niet aan, zelfs aan de allerzwartste en afschuwelijkste zondaar die er is; zo gij dit niet kunt of durft aannemen en geloven, dan moet ik u zeggen dat de markt der genade veel lager is dan gij u verbeeldt, of dan uw trots en hoogmoedig hart zou kunnen denken. Uw hoge geest meent altijd, dat er deze of gene voorwaarde van u geëist wordt als de prijs; maar kom af, want de markt is verre beneden uw vastgestelde prijs gedaald; want gelijk alle dingen gereed zijn, zo kunt gij die ook allen zonder geld en zonder prijs verkrijgen (Jesaja 55:1). Zij is veel lager dan gij u verbeelden kunt, en daarom kom af, opdat al uw gedachten die zich verheffen willen tegen de kennis van Christus, gevangen mogen geleid worden onder Zijn gehoorzaamheid.

2. Kom af, want zolang gij zo hoog wilt klimmen, zijt gij in gevaar van te vallen en uzelf te verderven. Toen onze eerste voorouders, in den staat der rechtheid, te hoog wilden klimmen, stortten zij zichzelf en al hun nakomelingen in het verderf. De overheersende kracht van die ene verzoeking: gij zult als God zijn, deed hen in zulk een lage toestand komen, dat zij in plaats van als God te zijn, als duivelen werden.

3. Nog eens, overweeg dat gij eens in een weg van wraak tot Christus gebracht zult worden, indien gij niet vrijwillig tot Hem komt, wanneer Hij door Zijn Woord u roept: 'De HEERE heeft gezworen bij Zichzelf, dat alle knie Hem zullen gebogen worden' (Jesaja 45:23; Romeinen 14:2). Indien gij niet afkomt om den Zoon gewillig en met een kus van onderwerping te kussen, zo moet gij met geweld tot Hem gebracht worden in een weg van wraak en van toorn; kom af, daarom, 'opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden' (Psalm 2:12).

4. Overweeg, dat God reeds afgekomen is in vele tekenen van Zijn toorn tegen ons en het geslacht waaronder wij leven, daar te stellen, wegens ons uitstel en weigering om tot Christus te komen, en Hem in onze harten en huizen te onthalen; het ongeloof, de vriendelijke aanbiedingen van Christus in het Evangelie weigerende aan te nemen, mag billijk als de vruchtbare moeder van alle andere zonden worden aangemerkt, in zoverre zij in zich sluit een weigering om aan Sions koning onderworpen te zijn, en een dadelijk zich willen stellen boven Hem en boven Zijn Woord en Zijn wil. Vanhier is het dat Gods toorn in vele opzichten ons begint te overkomen, in zoverre dat deszelfs geduchte blijken zich reeds over allerlei soort en rang van mensen hebben verspreid. Blijken van Zijn toorn en van het gemis van Zijn gunstrijke tegenwoordigheid, zijn beiden op de adel en onder het gemeen; in de vierscharen en kerkvergaderingen. De toorn des Heeren schijnt tegen allerlei rang van mensen ontstoken te zijn.

5. Afkomende en vernederende dagen schijnen zich te haasten om over ons uitgestrekt te worden; en daarom om zulks voor te komen, haast u en kom af. Misschien zullen deze blijken van Goddelijke toorn nog maar een begin van onze droefheid zijn; en

zeker, indien het oordeel begint van het huis Gods, waar zal dan toch het einde zijn? Dagen van zware verdrukking schijnen zich te haasten om over ons te komen; benauwdheden over het land, beroeringen over de kerk, bezoeken over onze personen en huisgezinnen; ja of gij wilt of niet, gij zult eens af moeten komen om nedergelegd te worden in het stof des doods! De dag des doods begint nabij te komen, haast u daarom en kom af tot Christus!

6. Indien gij niet afkomt, zo kunt gij geen voortgang maken. Velen wonen de godsdienst en ook het Heilige Avondmaal bij, maar hebben er geen nut van; zij hebben er geen voorspoed in, omdat zij niet afkomen. De zulken maken de beste voortgang, die afkomen om 'Christus' voeten met hun tranen nat te maken en met hun haar af te drogen' (Lukas 7:38).

7. Overweeg dat afkomen de weg is om op te komen, even gelijk vernedering de weg tot verhoging is; 'vernedert uzelf onder de krachtige hand Gods, zo zult gij verhoogd worden te zijner tijd'. Ja hoe lager gij afkomt, hoe hoger gij zult opklimmen. Hoe dieper uw wortelen zich nederwaarts schieten, hoe meer vruchten die opwaarts zullen dragen, tot prijs der heerlijkheid Gods.

8. Overweeg dat de hoge en heerlijke God zelfs lust heeft om af te komen en te wonen bij degenen die nederig van hart zijn; 'Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden' (Jesaja 57:15). Hij heeft lust om af te komen en alles te worden voor hen die nederig, en niets in hun eigen ogen zijn. Hij begint af te komen en woning te maken bij diegenen die in de laagte wonen en hen met Zijn tegenwoordigheid te vereren, wanneer zij zitten in het stof. Zijn roepstem, die nu is: 'Daal af en zit in het stof' (Jesaja 47:1), zal naderhand zijn: 'Waakt op en juicht, gij die in het stof woont' (Jesaja 26:19). Hij zal met hen afdalen en wonen, zelfs in het graf, totdat Hij hen wederbrengen en uit hetzelfde zal opwekken; 'En indien de Geest Desgenen Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont' (Romeinen 8:11).

C. Wij zullen nu trachten te eindigen met een woord ter besturing. Wilt gij u deze roeping ten nutte maken, haast u dan en kom af tot Christus; daar zijn twee voorname stukken welke ik bij wijze van raadgeving u graag zou willen mededelen, namelijk: Dat gij er door genade naar zoekt te staan, om uw ogen eens recht geopend te krijgen om Christus te zien. En om uw oren geopend te krijgen om Hem te kunnen horen; want indien gij maar eenmaal Zijn gezegend aangezicht recht ziet en Zijn stem hoort, zo zult gij spoedig tot Hem afkomen.

1. Zoek uw ogen geopend te krijgen om Christus recht te kunnen zien. Daar is een tweërlei gezicht hetwelk gij van Hem moet zien, namelijk: Gij moet nederzien en beschouwen hoe laag en diep Hij Zich vernederd heeft; en gij moet opwaarts zien, en Hem in Zijn hoge en uitmuntende verhevenheid beschouwen.

a. Gij moet nederzien en Hem beschouwen hoe laag Hij in de staat van Zijn vernedering is geweest. Christus is om uwentwil en tot u afgekomen, opdat gij ook zoudt afkomen tot Hem: Hij kwam af op deze aarde, door uw natuur aan te nemen; Hij kwam af tot de baarmoeder van een maagd, tot een kribbe, tot een leven vol droefheid, tot een schandelijke dood en tot het graf! O mijne vrienden! is God zoverre en laag tot ons afgekomen, en zullen wij niet weder afkomen tot Hem? O trotse zondaar! het

betaamt u zeker om af te komen tot Zijn voeten, tot het stof; ja om als het ware minder dan niets voor Hem te zijn. O Hij houdt nog niet op om tot u af te komen! want nu komt Hij nog af door Zijn Woord en Zijn Geest om met u te handelen, ten einde gij eens af mocht komen van uw hoogten en in de rechte weg tot Hem mocht worden gebracht.

b. Zie opwaarts en beschouw hoe groot en verheven Hij is, in Zijn staat der verhoging aan des Vaders rechterhand. Hoe hoger Hij is, hoe lager Hij op u nederziet, en hoe lager Hij nederziet en voorneemt om Zijn oog op u te slaan, hoe meer gij u haasten moet om in het stof te zitten en u te vernederen; voornamelijk wanneer gij opwaarts ziet, Zijn hoge heerlijke troon beschouwt, en welk een heerlijk, rijk en machtig Heer Hij is. Ik zou hier mogen zinspelen op hetgeen Jozef tot zijn broederen zeide (Genesis 45:9): 'Haast u en trekt op tot mijn vader en zegt tot hem: Alzo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot een heer over het ganse Egypteland gesteld; kom af tot mij, vertoef niet'. O vrienden! zie opwaarts, en beschouw hoe hoogverheven Christus is; en hoe God Zelf Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, ja, Hem tot een Heere over de hemel, de aarde en alle dingen heeft gesteld, kom af daarom en vertoef niet. Zachéüs, haast u en kom af.

2. Zoek uw oren geopend te krijgen en Hem te horen; hoort Hem, u roepende gelijk Hij Zachéüs deed: Haast u en kom af; ja hoort Hem, u belovende, gelijk Hij hem deed: want Ik moet heden in uw huis blijven.

a. Hoort Hem, u in het bijzonder evenals Zachéüs toeroepende: haast u en kom af, die, zodra hij Christus' stem hoorde, hem in het bijzonder roepende, ook aanstonds afkwam. O, hoor Hem dan! u in het bijzonder roepende, wie gij ook zijn mocht. Hoewel Hij u bij uw bijzondere doopnaam Johannes, Jakobus of Maria niet roept, indien echter de algemene naam van strafschuldig zondaar of zondares uw bijzondere naam is, dan wordt gij ook in het bijzonder geroepen om u te haasten en tot Hem af te komen, met verlating van al uw verkeerde schuilplaatsen, valse rusten en toevluchten der leugenen, waaraan gij tot nog toe vastgehouden hebt; want op deze hoogten kunt gij Christus nooit recht zien, of Hem in uw harten en huizen ontvangen. Hoor dan de roeping; o, hoor Hem u in het bijzonder roepende, en dan zult gij afkomen.

b. Hoort Hem, u belovende en toezeggende gelijk Hij Zachéüs deed: want Ik moet heden in uw huis blijven. O mijne vrienden! zodra Zachéüs deze belofte hoorde, kwam hij af; en zo zult gij ook doen wanneer gij Zijn toezegging hoort en uw geloof gegrond wordt op Zijn belofte. Welnu mijne vrienden! de Heere vordert een spoedig en gehoorzaam antwoord van u af, wanneer Hij tot u zegt: Heden, terwijl gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet, Ik moet heden in uw hart zijn; want er is een gezegende noodzakelijkheid voor, beide aan Mijn en uw zijde; gij moet de deur van uw hart voor Mij open doen, en Ik zal er in komen. Een andere soortgelijke belofte vindt men in Johannes 10:16, waar de Heiland zegt: 'Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden één kudde en één herder'. Ik moet hen toebrengen, en zij zullen Mijn stem horen. O mijne vrienden! hoort dan een belofte met een belofte, de noodzakelijkheid der vervulling aantoonende. Hoort gij Hem in de zaak als het ware zeggen: Arm zondig schepsel! gij hebt reeds zo vaak Mijn roeping versmaad en veracht, maar nu wil Ik geen weigering meer van u aannemen; heden, op dezen dag, in dit uur en ogenblik moet Ik inkomen en uw hart hebben! Welnu, als Christus noodzakelijkheid en uw noodzakelijkheid elkaar ontmoeten, dat Hij u moet hebben en gij Hem, dan zult gij ook met blijdschap tot Hem afkomen. Hoort Hem dan in Zijn belofte; en laat uw geloof alleen op het Woord Zijner belofte, en niet op enig goed dat

in of bij u is, gegrondvest wezen; want anders zou het veeleer een opklimmen dan een afkomen zijn. Ja het is een soort van hoogmoed, even alsof men beschaamd was om als een bedelaar in vuile en wegwerpelijke klederen tot Hem te komen; maar kom af, o arm mens! val Hem te voet op uw knieën, en betoon u gewillig om tot Hem te komen in gescheurde klederen, opdat Hij u bekleden mocht; in uw armoede, opdat Hij u verrijken mocht, en met al uw ellenden, opdat Hij u genezen mocht.

Het geloof heeft Gods grote en heerlijke beloften tot grond en steunsel. Sommigen zeggen: Had ik maar geloof, dan zou ik wel vertrouwen! Maar wat zinloze taal is dit? Dit zou zijn, uw geloof te houwen op uw geloof! Och mijne waarde vrienden! zoek dit toch recht en tot uw eeuwig welzijn te overwegen: Is het niet redelijker te zeggen: 'Indien ik een vaste grond had, ik zou geloven; indien ik Gods Woord, belofte en zegel had, ik zou geloven!' Nu, de Heere heeft aan de ganse zichtbare kerk vele uitnemende en dierbare beloften geschonken en toegezegd. Hunner zijn de verbonden. Want de belofte komt u toe, en uw kinderen. Uw recht daarop is in de doop verzegeld, en op die beloften moet gij uw geloof en uw hoop bouwen. En indien gij Hem alzo hoort roepen, en aldus hoort beloven, dan zal het u onmogelijk zijn om langer van Hem af te blijven. Maar integendeel, gij zult afkomen, Hem in uw hart en huis ontvangen, en ootmoedig voor Hem wandelen al de dagen uws levens, totdat Hij u eens eindelijk zal overbrengen in Zijn hemelse opperzaal, om daar voor eeuwig met Hem te wandelen in witte klederen.

AMEN

4. De voorkomende liefde, of Gods liefde tot ons, als de oorzaak van onze liefde tot Hem

1 Johannes 4:19. *Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.*

Het grote oogmerk des Evangelies, alsook van de evangelische ordonnantiën; is, om de liefde Gods in Christus te bevestigen. Het sacrament van het Avondmaal is een liefdemaaltijd, en zij, die hun zinnen in hetzelfde geestelijk geoefend hebben, zullen dezelve met liefde vervuld vinden. Zij horen niets dan liefde; zij zien niets dan liefde; zij smaken niets dan liefde; zij gevoelen niets dan liefde en zij ruiken niets dan liefde. Het is een aangename en dierbare beschrijving van God, die men vindt (vers 16). O, gelukkig zij, die de evangelie-catechismus zo geleerd hebben in de bevinding, dat zij in staat zijn om de vraag: Wat is God? te kunnen beantwoorden, en te zeggen: God is Liefde! Hij is de wezenlijke, grondeloze, eeuwige en oneindige Liefde. Het is waar, wanneer wij Hem in de spiegel van de wet beschouwen, dan zien wij Hem vol toorn, en een verterend Vuur te zijn buiten Christus; maar beschouwen wij Hem in de spiegel van het Evangelie, dan zien wij Hem geheel Liefde te zijn, en een God in Christus, de wereld met Zichzelven verzoenende; en het gezicht hiervan brengt ook liefde voort in ons; want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft. Deze tekst geeft ons een kort bericht van het gehele werk tussen God en een gelovige. Zij hebben elkaar lief. Hier is een afdalende liefde; God in Christus heeft Zijn volk lief; ook hebben wij hier een opklimmende liefde; Zijn volk heeft God in Christus lief, en de eerste brengt de laatste voort. Wanneer de liefde van de hemel nedergedaald is op de aarde, zo heeft zij haar loop half geëindigd; maar wanneer zij weder van de aarde opklimt, naar de hemel, dan heeft zij haar loop volbracht.

Hier vinden wij dan een beschrijving van Gods liefde tot ons en een beschrijving van onze liefde tot God; wij hebben Hem daarom lief.

1. Wordt Gods liefde beschreven: Hij heeft ons eerst liefgehad. Indien wij hier een oordeelkundige verdeling wilden maken, zo zouden wij kunnen aanmerken, hoe deze liefde wordt beschreven:

a. In haar daad, liefgehad. O, wonder! dat het hart Gods ooit op zulk een wijze zou werkzaam zijn omtrent enige zondaar van Adams nakomelingschap.

b. In het onderwerp dat lief heeft: Hij heeft liefgehad. O, dit is een heerlijke Hij; te weten, de oneindig heilige en rechtvaardige God.

c. In het voorwerp dat geliefd wordt: Hij heeft ons liefgehad; ons, arme afvallige ellendelingen.

d. In de hoedanigheid van deze liefde: Hij heeft ons liefgehad, en wel eerst liefgehad; te kennen gevende, dat het een oude liefde is, alzo het in de verleden tijd wordt voorgesteld; Hij heeft ons liefgehad; ja Hij heeft ons van eeuwigheid liefgehad; alsook, dat het een voorgaande liefde is: Hij heeft ons eerst liefgehad, eer wij een wezen hadden, of Hem konden liefhebben, ja toen wij nog vijanden waren.

2. Wordt de liefde der heiligen tot God beschreven. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft. Waarin ook deze vier dingen zijn:

a. De daad, liefde, en waarlijk deze onze liefde is maar een druppeltje van de oceaan van Zijn liefde.

b. Het onderwerp dat bemint of liefheeft, wij; wij, gelovigen; wij, die Zijn liefde gesmaakt hebben.

c. Het voorwerp dat bemind of geliefd wordt: Hem; wij hebben Hem lief, Die onze liefde boven alle dingen in hemel of op aarde waardig is.

d. De oorsprong en fontein van deze onze liefde; wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft; Zijn liefde is de beweegreden en de voortbrengende oorzaak van onze liefde. Doch ik zal de verdere verklaring van de tekst overlaten tot de verhandeling van een lering, die zo-even zal genoemd en voorgesteld worden.

Wij zouden hier vele dingen kunnen aanmerken; als:

1. Niemand kan God waarlijk liefhebben, dan degenen die van Hem geliefd zijn. Velen spreken van de liefde Gods, alsof die hun natuurlijk was; maar gelijk de ware liefde een sprankje van hemels vuur is, zo is er ook geen andere liefde die den mens natuurlijk is, dan de liefde tot de zonde.

2. Dat God een volk heeft in deze wereld dat Hem liefheeft, omdat hetzelfde van Hem geliefd wordt. Daar is in God een gemene liefde, waarmede Hij de gehele wereld liefheeft; en een bijzondere liefde, waarmede Hij Zijn heiligen liefheeft. Zo is er ook in de heiligen een gemene liefde, waarmede zij al Gods schepselen liefhebben; en een bijzondere liefde die God alleen toekomt, die zij boven alle andere dingen prijzen en waarderen.

3. Dat de Goddelijke liefde vrijwillig werkt. God handelt niet met ons op enige voorwaarden of waardige aanmerkingen in ons; wij kunnen de hemel kopen noch verzoeken, maar dezelve moet ons gegeven worden. Dat dan de grootste burgerlijke mensen zich niet verstouten, of de goddelooste niet wanhopen; Gods liefde is de eerste.

4. Dat, gelijk God en Zijn heiligen elkaar liefhebben, zo ook de reden van der heiligen liefde tot God, Gods liefde tot hen is. Daar is geen andere reden van Gods liefde, dan dat Hij liefhebben wil; maar daar is grote reden voor onze liefde, omdat Hij ons heeft liefgehad. Een gelovige heeft God lief, om zijns zelfs wil en met grote reden; God heeft ons zonder enige reden of oorzaak buiten Hemzelven lief; maar wij hebben de grootste reden van de wereld, waarom wij Hem zouden liefhebben. Velen zeggen dat zij den Heere Jezus liefhebben, maar zij hebben er geen reden voor; doch die Hem liefhebben weten waarom zij zulks doen. Daar zijn drie dingen welke liefde wekken, te weten, schoonheid, eigendom en liefde.

a. Schoonheid. O, wat al schoonheid heeft de Heere Jezus! Hij is blank en rood; ja al wat aan Hem is, is gans begeerlijk (Hooglied 5:10,16).

b. Eigendom. Hoe meer iemand ziet dat Christus de zijne is, hoe meer hij Hem liefhebben zal.

c. Liefde. De liefde Gods is de grote voortbrengster van de liefde; zij verwekt de liefde in ons.

De tekst dus kortelijk beschouwd hebbende, zal de lering die ik voornemens ben te verhandelen, deze zijn.

LERING: Gods liefde tot Zijn volk is de bron van hun liefde tot Hem. Hun liefde wordt veroorzaakt door het geloof van Zijn liefde, en Zijn liefde is de oorzaak van de hunne.

De orde die ik in het verhandelen van deze lering houden zal en die de natuurlijkste schijnt, is deze:

(1) Zal ik spreken van Gods liefde tot Zijn volk.

(2) Van der gelovigen liefde tot God.

(3) Van de invloed die Gods liefde heeft op de hunne.

(4) En dan zal ik eindelijk een toepassing maken.

(1) Aangaande het eerste hoofdstuk, hetwelk is te spreken van Gods liefde tot Zijn volk.

Hiervan te spreken is waarlijk te spreken van datgene hetwelk onuitsprekelijk en onbegrijpelijk is; want zij gaat de kennis te boven. Alleen zullen wij op enige dingen acht geven, welke de Schriftuur van deze liefde opgeeft. En tot dat einde zal ik:

A. Enige aanmerkingen omtrent deze liefde Gods voordragen.

B. En dan meer bijzonder, wat die uitdrukking: ‘Hij heeft ons eerst liefgehad’, te kennen geeft.

A. Betrekkelijk de aanmerkingen omtrent de liefde Gods, zeg ik:

1. Dat de fontein van deze liefde, God de Vader is. De liefde begint in orde van de natuur bij de Vader; hierom zegt Christus: ‘En Ik zeg u niet dat Ik den Vader voor u bidden zal; want de Vader Zelf heeft u lief’ (Johannes 16:26-27). Christus bidt om al de vruchten en uitvloeisels van Zijns Vaders liefde tot Zijn volk, maar niet om des Vaders liefde zelf. O, mijne vrienden, gij hebt een verkeerde gedachte, indien gij oordeelt dat Christus om de liefde des Vaders bidt, en dezelve verdiend heeft voor Zijn volk; nee, het is de liefde des Vaders, welke Christus gezonden heeft, om al de vruchten en mededelingen Zijner liefde te verwerven. ‘Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft’, enz. (Johannes 3:16). De liefde Gods kan niet verdiend worden; in dit opzicht is er geen bemiddeling nodig; Ik zeg niet dat Ik den Vader in dit opzicht voor u bidden zal, want de Vader Zelf heeft u lief. Hier is de fontein van deze liefde.

2. Merk ook op, dat het kanaal door hetwelk deze liefde Gods van deze fontein heenvloeit, de Heere Jezus Christus is. Gods liefde laat zich niet aan enige zondaar uit, tot verkorting van Zijn oneindige heiligheid en rechtvaardigheid; daarom vloeit dezelve voort door Christus Jezus, ‘welken God voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed’ (Romeinen 3:25). God heeft tot de openbaring van Zijn liefde een wonderlijke weg ingeslagen; want toen Hij Zijn macht betonen wilde, schiep Hij een wereld. Toen Hij Zijn wijsheid betonen wilde, bracht Hij die wereld in zulk een vorm en gestalte, welk een gans wonderlijke wijsheid ontdekt. Toen Hij verder de grootheid en heerlijkheid van Zijn Naam openbaren wilde, maakte Hij een hemel, en stelde daarin engelen, aartsengelen, overheden en machten. Maar wat zal Hij dan niet doen, wanneer Hij Zijn liefde openbaren wil? O, het is een zeer jammerlijke zaak, dat wij deze liefde ontkennen zouden, omdat God zulk een grote en wonderlijke weg gebaad heeft, tot openbaarmaking van dezelve, in Christus, in Zijn dood, in Zijn bloed en Zijn gerechtigheid. Dit is het kanaal.

3. Maar de stromen van de Goddelijke liefde, welke van deze fontein door dit kanaal voortvloeien, zijn ook verbazend groot en veel. Gelijk daar zijn: vergevingen, vrede, heiligheid, aanneming tot kinderen, rechtvaardigmaking, heiligmaking, verhoring der gebeden, zegen over al de bedelingen van Gods voorzienigheid, en de eeuwige heerlijkheid in de hemel. Doch ik kan omtrent deze en andere stromen van deze liefde Gods niet uitwijden; dezelve zijn zo groot en zo veel, dat wij; indien wij daar wilden induiken, onszelf verliezen zouden, zowel als in de fontein; alleen zeg ik dat wij in Christus gezegend worden met alle geestelijke zegeningen, en dat deze liefde Gods met al derzelve vruchten te genieten zijn in de gemeenschap van den Heiligen Geest; (2 Korinthe 13:13): ‘De genade van den Heere Jezus Christus en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes’, alwaar Christus eerst genoemd wordt, omdat Hij ons de naaste is, als zijnde het kanaal door hetwelk de liefde Gods wordt uitgelaten, en deze liefde Gods en genade van Jezus Christus worden genoten in de gemeenschap

van den Heiligen Geest. Ook is deze liefde van den Vader als de fontein, in den Zoon als het kanaal en door den Heiligen Geest als de onmiddellijke toebrenger.

4. De vaten in welke deze stromen uitgelaten, of in welke deze liefde uitgestort wordt, zijn zondaren. Ja, aan hen wordt verklaard, dat Hij is de HEERE HEERE, God, genadig en barmhartig, lankmoedig, groot van weldadigheid en waarheid; die de ongerechtigheid, de overtreding en de zonde vergeeft', enz. en dat Hij een 'God van liefde' is (Éxodus 34:6-7). Deze zinspreuk, 'God is Liefde', is geschreven op de poorten des hemels; doch dit zal niemand zo vreemd voorkomen, omdat de liefde Gods, in enig zondaar van Adams nakomelingschap aldaar te brengen, op het luisterrijkst geopenbaard wordt. Maar het zou iemand wonderlijk schijnen, wanneer men zeide, dat zelfs dit opschrift: God is Liefde, geschreven stond op de poorten van de hel: nochtans wordt Zijn liefde tot Zichzelf en Zijn eigen rechtvaardigheid aldaar geopenbaard; ja dat nog niet alleen, maar daar worden miljoenen verdoemd om hun verachten van de verlossende liefde, en wiens geweten hen nu knagen wegens hun versmading van al de aanbiddingen der liefde. Doch hetgeen ons inzonderheid raakt, is dat wij dit opschrift dagelijks lezen kunnen op de schone poort des tempels, ik meen in de ordonnantiën des Evangelies; want daarin openbaart Hij Zijn liefde tot zondaren van Adams nakomelingschap, in de algemene bedeling des Evangelies, en bijzonder aan de vaten der barmhartigheid, door de bijzondere werking van Zijn Geest in hen ten bestemden tijd, in welke Hij voorgenomen heeft Zijn Geest, en dus ook Zijn liefde in hen uit te storten.

B. Doch om hier vele dingen voorbij te gaan, zal ik aantonen wat de uitdrukking: 'Hij heeft ons eerst liefgehad', te kennen geeft. Zij geeft te kennen:

1. Dat Zijn liefde een eeuwige liefde is (Jeremía 31:3): 'Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde'. En gelijk dezelve tot in eeuwigheid is, zo is zij ook van alle eeuwigheid; gelijk dezelve nooit een einde hebben zal, zo heeft ze ook nooit een begin gehad, maar zij is zo oud als de eeuwige God Zelf. O, welk een verbazende gedachte is het, dat God van het begin van Zijn wezen af, hetwelk geen begin heeft, gedachten van liefde gehad zou hebben omtrent enige arme zondaren, gelijk ik en gij zodanigen zijn. Doch om alle misvattingen voor te komen, zo weet, dat de liefde Gods tweeledig is; Zijn liefde van voorverordining, en Zijn liefde van goedkeuring.

a. Daar is een liefde van voorverordining, door welke Hij gezegd wordt 'ons uitverkoren te hebben in Christus, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde. Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen', enz. (Éfeze 1:4-5). En deze liefde wordt gezegd geopenbaard te zijn, zelfs voor onze bekering; (1 Johannes 4:9-10): 'Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een Verzoening voor onze zonden.

b. Daar is een liefde van goedkeuring en vriendschap, zulk één als waarvan gesproken wordt (Johannes 14:23): 'Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken'. Het voorwerp nu van de eerste liefde, te weten, de liefde van voorverordining is elke uitverkoren ziel, en wel van alle eeuwigheid, zowel als in de tijd, zelfs voor haar bekering en vereniging met Christus. En het voorwerp van de laatste, te weten, Zijn liefde van goedkeuring en vriendschap, is elke gelovige die met Christus verenigd is, aan welke Hij Zijn eeuwige liefde persoonlijk begint te

openbaren; want hoewel Hij ze van eeuwigheid liefgehad heeft en goedkeurt in Christus, zo kunnen zij nochtans niet gezegd worden dadelijk bemind en goedgekeurd te wezen in hun eigen personen, totdat zij met Christus verenigd zijn; hoewel Gods liefde eeuwig en onveranderlijk is, gelijk Hij Zelf, zo is er nochtans een tijd waarin Hij Zijn liefde begint te openbaren; daar is geen verandering of schaduw van omkering in de liefde Gods; al de verandering is in de persoon die bemind of geliefd wordt, maar niet in God. Het is een zuivere godslastering om eigenlijk, en in een strikte zin, te zeggen, dat God diegenen begint lief te hebben, die Hij tevoren gehaat heeft. Het is waar, de uitverkorenen zijn ook van nature kinderen des toorns, gelijk de anderen, wat zij ook anders door een Goddelijke voorverordining mogen zijn, zijnde in deze zin altijd het voorwerp van Zijn liefde; nochtans begint Hij ze in een zekere zin lief te hebben, ten aanzien van de openbaring en de uitlating van Zijn liefde aan hen, wanneer Zijn liefde genomen wordt niet zo zeer voor Zijn inblijvende daad, als wel voor Zijn voorbijgaande daad; niet voor iets in Zichzelven, als wel voor iets dat van Hem voortvloeit tot hen. De liefde die in Hem is, blijft altijd dezelfde, maar de daden der liefde welke tot hen voortvloeien, beginnen zich te ontdekken, wanneer Hij Zichzelven aan hen openbaart, gelijk Hij niet doet aan de wereld; wanneer Hij tot hen komt, en Zijn Zoon aan hen openbaart; en hier is het ook, dat Hij hen voorkomt: Hij heeft ons eerst liefgehad.

2. Hij heeft ons eerst liefgehad, dat geeft te kennen, dat Zijn liefde een voorgaande liefde is. Gelijk dezelve eerst is ten aanzien van tijd, ja van alle eeuwigheid, zo is zij ook ten aanzien van de orde des tijds. Wij kunnen onze liefde tot Hem niet openbaren, totdat Hij eerst Zijn liefde tot ons openbaart. De mensen mogen voorgeven God en Christus lief te hebben, voordat zij iets van Gods liefde in Christus jegens hen kennen; maar zij hebben waarlijk geen liefde tot Hem; zelfs hebben de uitverkorenen van nature geen liefde tot Hem; zij zijn vijanden, buiten God en buiten Christus in de wereld, begraven liggende in het graf der zonde en der verdorvenheid, gelijk ook de anderen, dood door de misdaden en de zonden, slaven van velerlei begeerlijkheden, hebbende de satan in hen wonende, werkende en regerende, gelijk iemand woont in zijn huis, of werkt in zijn winkel, en regeert, op zijn troon; zij hebben niet meer kennis aan Hem, noch liefde voor Hem, dan anderen, totdat zij door genade wedergeboren, tot God in Christus gebracht, en tot een nieuwe en levendige hoop opgewekt worden. Het is waar, zij mogen gemene weldaden genieten, en God slaat altijd nauw acht op Zijn uitverkorenen, om voor hen te zorgen; ook ontmoeten zij vele aanmerkelijke verlossingen, zelfs als zij nog onbekeerd zijn; gij zult weinig bekeerde mensen ontmoeten, of zij zullen u goede dingen kunnen verhalen, van 's Heeren goedertierenheid aan hen bewezen in hun jeugd; doch liefde of haat weet de mens niet uit al deze dingen die voor zijn aangezicht zijn; want dikwijls hebben ook de goddelozen en bozen dergelijke verlossingen, menigvuldige gemene goedertierenheden, en ook gemene genade; maar dat alles, terwijl zij vreemdelingen zijn van de ware liefde Gods, totdat enige stralen van Zijn eeuwige liefde hen voorkomen, en de weg banen tot verbreking van hun vijandschap, en hen verbinden tot liefde tot Hem.

3. Hij heeft ons eerst liefgehad, geeft te kennen, dat Zijn liefde volstrekt vrije liefde is. Want indien Hij ons eerst liefheeft, eer wij enige liefde hebben tot Hem, of enige beminnelijkheid in onszelf, o, hoe vrij moet dan dezelve niet zijn? Zijn liefde is in verschillende opzichten vrij. Gelijk:

a. Het is een vrije liefde, omdat dezelve zonder bedwang is; wij moeten ons aan Hem onderwerpen, en niet denken dat wij God kunnen dwingen, alsof Hij daaraan verplicht

of verbonden kon worden; o, nee; indien wij iets ontvangen, dat moeten wij aan de genade verschuldigd wezen, en wij moeten aan de deur der genade als arme bedelaars blijven liggen, om een aalmoes om Christus' wil.

b. Het is een vrije liefde omdat dezelve zonder weerwil is; zij is met Zijn gehele hart. Daar komen enige voorwerpen aan onze deur, en hoewel wij hun vaak een aalmoes geven, zo is het nochtans met enige tegenzin; wij zijn niet omtrent deze zo gulhartig, als wel omtrent anderen daar wij een bijzondere liefde voor hebben; aan deze laatsten zullen wij met ons gehele hart geven, en met zoveel genoeg, alsof wij voor onszelf iets ontvingen. Zo worden ook Gods bijzondere gaven met Zijn gehele hart gegeven; Hij neemt genoeg in te geven, Hij verblijdt Zich in weldadigheid te bewijzen.

c. Het is een vrije liefde, omdat dezelve is zonder verdienste en beweegreden. Zijn liefde wordt noch begeerd noch verdiend, en nochtans heeft Hij lief, 'Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben' (Hoséa 14:5). Ik zal het onverdiend doen, zelfs terwijl zij waardig zijn om nedergestoten te worden in de onderste hel; 'Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend' (Ezechiël 36:32).

d. Het is eene vrije lief de, omdat dezelve zonder prijs is ; Hij begeert niets voor hetgeen Hij geeft, Hij wil er niets voor hebben; ja Hij handelt met ons als met arme bedelaars, die niets hebben om te geven voor hetgeen Hij ons geeft, als ook niets om zijne goedheid te vergelden, nadat Hij ons gegeven heeft.

e. Deze liefde is vrij in tegenstelling van alle eigenlijk gezegde voorwaarden of conditiën. De roomsen spreken van een verdienste van welvoeglijkheid, en van een verdienste van evenwaardigheid; en vele onkundige protestanten denken dat zij genoeg doen, wanneer zij het woord verdienste maar uitsluiten, hoewel zij in de plaats van verdienste, een wereld van conditiën of voorwaarden, invoeren, zeggende: op voorwaarde dat gij zo en zo doet, zal God ook dit en dat voor u doen; zij zeggen ons, dat God met ons een verbond gemaakt heeft, niet gelijk het verbond der werken, maar op gemakkelijker voorwaarden, vereisende alleen enige weinige dingen, welke gepast zijn voor onze zwakheid; 'dit kan geen verdienste genoemd worden', zeggen zij, 'want daar is geen proportie tussen hetgeen wij doen, en hetgeen wij ontvangen; het is maar, zeggen zij, alsof iemand een stuiver zou uitreiken en een koninkrijk daarvoor ontvangen'. Vele zulke en dergelijke subtiële redeneringen van mensen zijn er, om het eigen ik en de eigen gerechtigheid te verhogen, welke allen voor het licht van deze tekst verdwijnen zouden, wanneer dezelve op een geestelijke en evangelische wijze beschouwd werd.

5. Hij heeft ons eerst liefgehad, dat geeft te kennen, dat Zijn liefde een voorkomende liefde is. Hij voorkomt onze liefde en al het goede dat aan of in ons is, want Hij voorkomt ons met de zegeningen van het goede. Ik zou dit hier kunnen ophelderen, door aan te tonen: de voorwerpen van Zijn liefde, welke Hij voorkomt; de tijd van Zijn liefde, wanneer Hij ze voorkomt; het opgaan van Zijn liefde over hen, door welke Hij ze voorkomt; en dan de vruchten en gevolgen van Zijn liefde in hen, waarin Hij hen voorkomt.

a. De voorwerpen van Zijn liefde, welke Hij voorkomt. Wanneer wij diegenen beschouwen, welke Hij liefheeft, dan kunnen wij niet anders dan bemerken, dat het een voorkomende liefde is. De liefde Gods is niet gevallen op de gevallen engelen, hoewel die veel edeler en geestelijker wezens zijn dan wij, maar op het gevallen mensdom; en waarom? omdat 'Hij Zich ontfermt diens Hij Zich ontfermen wil' (Romeinen 9:15,18). Zijn liefde valt op het arme, op het dwaze; op het zwakke, op het verachte van deze wereld; en hetgeen niet is heeft God uitverkoren; en zij valt gewoonlijk niet op de wijzen, op de machtigen en edelen van deze wereld; van

dezulken worden ‘niet velen geroepen’ (1 Korinthe 1:26-28). Hij openbaart deze dingen aan de kinderkens, niet aan de wijzen en verstandigen, opdat de wereld niet denken mocht, dat uitwendige dingen, gelijk wijsheid, geleerdheid, en wereldse voordelen, God bewegen om Zijn liefde op iemand te zetten: ‘Ja Vader’, zegt Christus, ‘want alzo is geweest het welbehagen voor U’ (Mattheüs 11:26). Ja, Zijn liefde valt gewoonlijk op de halsstarrigste en oproerigste zondaren in de wereld, meer dan op de burgerlijkste en zedigste mensen, die een beter leven, dan hun naasten geleid hebben, en die meer de gerechtigheid der wet hebben betracht dan anderen, die van een veel betere en aangenamer gemoedsgesteldheid zijn geweest dan velen; en die niet alleen een goede opvoeding hebben gehad, en opgebracht zijn in vele kunsten en wetenschappen, maar ook in vele godsdienstige plichten van hun kindsheid af. De genade gaat menigmaal zulke personen voorbij, en valt op ruwe, onbeschaafde mensen. De jongeling in het Evangelie mag gebracht worden om te zeggen: ‘Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af’ (Mattheüs 19:20) en nochtans van Christus bedroefd weggaan, terwijl een bloeddorstige Manasse, en een vervolgende Paulus in genade worden aangenomen. Kortom, al wie Hij tot voorwerpen van Zijn geopenbaarde liefde maakt in de tijd, zijn Zijn liefde onwaardig; zij zijn vol vijandschap tegen Hem, genegen om af te wijken van Hem, en gans afkerig om weder te keren tot Hem. Dat God nu zondaren, en wel grote zondaren liefheeft, o, wat is dat een voorkomende liefde!

b. De tijd van Zijn liefde, wanneer Hij ze voorkomt, zal dit nog nader ophelderen. Hij doet Zijn liefde menigmaal hen voorkomen, niet wanneer zij in hun beste gestalte en toestand zijn; maar zie een Paulus, gaande naar Damascus, met het slachtnes in zijn hand, gereed zijnde om den heiligen de keel af te steken; doch de genade rent hem voorbij, grijpt hem aan en houdt hem vast, en de liefde Gods in Christus overwint hem, zodat hij Christus’ gevangene, en tot onderwerping aan Hem gebracht wordt. Ik zeg niet, dat het altijd doorgaat, dat iemand de eerste openbaring ontvangt, wanneer hij in de zonde voortgaat; maar dat de eerste uitlating der genade aan hem menigmaal geschiedt, wanneer hij in een slechte toestand is. De Heere arresteert hem vaak, wanneer hij in de één of andere goddeloze daad der zonde bezig is; zijn consciëntie met schrik vervullende, hem vernederende onder Zijn krachtige hand, en van hem niet aflatende totdat Hij hem levend heeft gemaakt; ‘Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef’ (Ezechiël 16:6). Doch wat behoeven wij meer omtrent de tijd van Zijn liefde te zeggen, om de voorkomende natuur van dezelve aan te tonen, dan hetgeen God Zelf daarvan zegt (Romeinen 9:11,13): ‘Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit den Roepende, gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat’. Eer Jakob geboren was, of enig goed of kwaad gedaan had, was hij al een voorwerp van de Goddelijke liefde; Jakob heb ik liefgehad, zegt God.

c. Het opgaan van Zijn liefde over hen, door welke Hij hen voorkomt, zal nog verder ophelderen dat Hij ons eerst liefgehad heeft. Door dit opgaan van Zijn liefde versta ik niet alleen de liefde en genade, die voorwerpelijk in het heerlijke Evangelie verklaard worden maar inzonderheid de eerste schemeringen van onderwerpelijk licht, of het aanbreken van den dag der heirkraft, waarop de ziel gewillig wordt gemaakt, als het Evangelie niet alleen in woorden maar in kracht komt; en wanneer Hij Zijn ‘zwaard gordt aan Zijn heup, Zijn heerlijkheid en Zijn majesteit’, als wij lezen in Psalm 45:4, want de openbaring van de heerlijkheid van Zijn genade en liefde is het zwaard, door hetwelk Hij Zijn vijanden ten onder brengt, en overwint; en totdat deze wilbuigende

en overwinnende dag van Gods heirkraft plaats heeft, is er niets dan onmacht in de wil, om iets te denken als uit onszelfven; en niet alleen onmacht, maar afkerigheid van alles wat goed is; en ook niet alleen afkerigheid, maar tegenkanting tegen de heilige natuur en wil Gods; want 'het bedenken des vleses is vijandschap tegen God' (Romeinen 8:7). Dit aanbreken van den dag van Gods heirkraft, om hen gewillig te maken, moet dan eerst plaats hebben, voordat er enige genadige beweging in de ziel omtrent God zijn kan; want al de wettische overtuiging en vernedering die dit voorgaan, werken alleen uit een beginsel van eigenliefde, en zelfbewaring, totdat dit grote, regerende vermogen van de ziel, de wil, overwonnen zijnde, de andere vermogens tot God heenleidt.

d. De vruchten en gevolgen van Zijn liefde in hen waarin Hij hen voorkomt. Hier zal ik enige dingen noemen, welke Zijn liefde voorkomt, aangezien dezelve vruchten zijn van Zijn liefde.

1. Zijn liefde voorkomt onze heiligheid; want die is er een vrucht van. Ik hoop immers dat gij weten zult, dat de heiligmaking of de heiligheid een werk van Gods genade is, en dus ook een vrucht van Zijn vrije liefde; en nochtans vrees ik, dat gij uw onkunde van het Evangelie openbaar maakt, door te denken en te zeggen: o, moet ik niet heilig zijn eer God mij liefhebben kan? moet iemand niet heilig wezen, indien de Heere hem lief zal hebben, en hem meer genade geven? O, grote onkunde, 'Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?' (1 Korinthe 4:7). Is niet het eerste beginsel van heiligheid van God? Is Hij het niet Die de hebbelijkheid der genade instort, het vlezen hart geeft, en het stenen hart wegneemt? En dus voorkomt Zijn liefde onze hebbelijke heiligheid, alsook onze dadelijke heiligheid, en al onze goede werken. Dit moest gij immers weten, also gij uit uw catechismus geleerd hebt te zeggen, dat, gelijk het door Zijn vrije genade is, dat wij in de gehele mens naar het beeld Gods vernieuwd zijn, het ook zo door diezelfde vrije genade is, dat wij meer en meer bekwaam gemaakt worden der zonde af te sterven, en der gerechtigheid te leven. Indien er enig goed werk, dat waarlijk goed is, door u gewrocht wordt, is dat niet de vrucht van Gods scheppende kracht? 'Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken' (Éfeze 2:10).

2. Zijn liefde komt vóór ons geloof; want dat is een vrucht van Zijn liefde. Gij zult zeggen: het is waar, Hij moet ons heilig maken; maar moeten wij niet tot Hem komen om dezelve? is het niet op voorwaarde dat wij geloven, dat Hij ons bemint en zalig maakt? Maar, mijne vrienden! vanwaar krijgen wij het geloof, indien wij enig geloof hebben? Is het om het voorgeziene geloof, dat God iemand liefheeft? Dat is zuivere arminiaans. Is het omdat wij het geloof hadden? Wast het geloof dan op onze eigen akker? Of is het uit onze eigen ingewanden gesponnen, of op ons eigen aanbeeld gesmeed? Kunnen wij het geloof uit ons eigen hoofd of hart voortbrengen? Kunnen ook de dorre beenderen leven, of zichzelf opwekken uit het graf? Nee, het is even onmogelijk voor ons om te geloven, en onszelf op te wekken tot het leven des geloofs, als het is voor een lichaam van leem om zichzelf het leven te geven. Is niet het geloof een gave Gods? Is Christus niet de Auteur en Voleinder des geloofs, Die gezegd heeft: 'wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken' (Johannes 12:32). Daar is dezelfde kracht toe nodig, die Christus uit de doden opgewekt heeft. O! laat dan niet uw inbeelding in deze zaak de eerste beginselen van de godsdienst tegenwerken, zodat gij denken zoudt, dat uw geloof, indien gij iets van hetzelfde hebt, de oorzaak is van de liefde Gods, terwijl Zijn liefde de oorzaak is van uw geloof; Hij heeft ons eerst liefgehad.

3. Zijn liefde komt vóór onze bekering; want die is ook een vrucht van Zijn liefde. Hoe, zult gij zeggen, moeten wij ons niet bekeren en beteren, eer God Zijn liefde op ons zet? En behoren wij niet te zoeken om, door de oefening van onze gemene gaven en bekwaamheden, die ons God gegeven heeft, onszelf daartoe te bewerken, ten einde wij de gunst Gods genieten? Ach! wat al droevige onkunde en evangelieverdonkerende godsdienst, schijnt er in deze eeuw ingevoerd te zullen worden! Is niet de bekering zowel een gave Gods, en een vrucht van Zijn liefde, als enige andere genade en vruchten van Zijn Geest? (Handelingen 5:31): ‘Dezen’, te weten Christus, ‘heeft God verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden’. Daar wordt heden veel geschreeuw gemaakt over de noodzakelijkheid der bekering voor, en als vereiste tot rechtvaardigmaking, en dat wel als een conditie en hoedanigheid; hier hebben wij waarlijk een nieuw ontwerp van de theologie, voor hetwelk niet het minste fundament is in onze formulieren van de leer. Het is waar, de bekering is zo noodzakelijk, dat niemand zonder dezelve vergeving verwachten kan; maar ik zeg ook, dat de heiligmaking zo noodzakelijk is, dat niemand de vergeving zonder dezelve kan verwachten; is daarom de heiligmaking in orde vóór de rechtvaardigmaking noodzakelijk? Mij dunkt dat dit bezwaarlijk kan voorgestaan worden, zonder tot Rome weder te keren, en de heiligmaking te stellen voor, en als een vereiste tot de rechtvaardigmaking; want indien de dadelijke evangelische bekering geen deel is van de heiligmaking, dan weet ik niet wat zij is; ja gelijk die in onze Catechismus beschreven wordt, zo begrijpt zij de gehele heiligmaking in zich. Doch om weder te keren; gij zult mogelijk zeggen: Mogen wij onszelf niet bekeren van onze zonden, ons leven beteren en ons vernederen, alsook treuren en wenen? Kunnen wij ons drinken niet afdanken, onze begeerlijkheden verzaken, en op de dood, het oordeel en de eeuwigheid denken; zodat wij door overdenking van deze dingen onszelf brengen tot een grote en wonderlijke doding aan alle dingen van de wereld, ja in deze zo uitnemend worden als iemand van al de heiligen in het gehele land, niet-tegenstaande al hun roemen? Indien dit uw bekering is, dan moet zij u wel bekomen; doch gave God ondertussen, dat gij meer deed dan gij doet. Nochtans wilde ik dat gij uw bekering verdacht hield; ja ik zeg voorzeker, dat gij door het uiterste gebruik van de hoogste gemene gaven en genaden u niet bekeren kunt, en dat, wanneer gij uzelf door deze middelen gebracht hebt tot de grootste mate van een wettische bekering, er nochtans voor die bekering met één belofte is in de ganse Bijbel; want ‘zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Christus ja, en zijn in Hem amen’ (2 Korinthe 1:20); en totdat gij in Christus wordt gebracht door een geloof der werking Gods, zo is uw wettische bekering maar een zondige bekering; ‘want al wat uit het geloof niet is, dat is zonde’ (Romeinen 14:23); en dus ook een Gode-onbehaaglijke bekering, want ‘zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen’ (Hebreeën 11:6). Kortom, uw bekering die gij dus zo grotelijks in uw hart verheft, (want ik onderstel, dat gij niet zozeer van uw verstand beroofd zijt, om dit openlijk te belijden voor de wereld) is er zo ver af, dat zij u schikken zou voor Christus, dat dezelve u sterkt om Christus tegen te staan; want gij vindt tranen en droefheid, grote vlagen en landvloeden van genegenheden, en zo meent gij dat alles recht is, en dus hebt gij niet Christus nodig, en blijft ook zo van Hem af, in plaats van tot Hem te komen. Een mens is in dit geval: (gelijk het door zeker iemand bekwaam wordt uitgedrukt) gelijk iemand die naar een juffrouw komt vrijen, maar de dienstmaagd ziende, op haar verliefd wordt, haar vrijt en trouwt, terwijl zij alleen de persoon was die hem gebracht moest hebben tot de juffrouw, met welke hij voornemens was te trouwen; evenzo is het hier: Christus is de bruid; de wet en haar plichten zijn de dienstmaagd; maar nu valt gij tot de plichten,

gelijk berouw over de zonden, en dergelijke; daar zijt gij op verliefd geworden, en gij zoekt niet verder te komen. Hoe, zult gij zeggen, op deze wijze erkent gij gans geen voorbereidend werk; het schijnt door deze uw leer dat iemand maar eensklaps tot Christus komen moet, eer hij zijn leven gebeterd heeft. Maar, mijne vrienden, ik moet u in 's Heeren Naam zeggen, dat het oogmerk van een recht voorbereidend werk is, om u af te drijven van uw gewaande bekering en reformatie, en van alle valse hoop en vertrouwen, en om uw toevlucht der leugenen weg te vagen; en indien God u ooit voor Christus zal bereiden, dan zal Hij u doen zeggen: Och, ik kan mij niet bekeren, ik kan mij niet beteren, ik kan niet treuren of wenen; ja al kon ik de hemel winnen, zo kan ik geen hartelijke zucht over mijn zonden voortbrengen; ik kan niets doen; ik ben zo hard als een steen, en zo walgelijk als de duivel zelf; en zo Christus mij niet komt helpen, dan ben ik voor eeuwig verloren. Dit strekt om de ziel een klaar bewijs te geven van de vrijheid van Gods liefde, dat dezelve voor onze bekering gaat: Hij heeft ons eerst liefgehad.

4. Zijn liefde voorkomt onze gebeden; want die zijn ook een vrucht van Zijn liefde. Gij zult zeggen: Hoewel wij niet heilig kunnen zijn, niet geloven of ons bekeren kunnen, zo moeten wij nochtans bidden en zoeken, of anders kunnen wij Zijn gunst of liefde niet verkrijgen. O, wat is dat een droevige zaak, dat de mensen zulke donkere en gevaarlijke begrippen hebben van den weg der zaligheid! Ik bid u, zeg mij eens, vanwaar komen uw gebeden, indien zij anders die naam verdienen, zo ze niet uit de hemel, en van den Geest der genade en der gebeden voortkomen? Indien gij enige begeerten hebt, die die naam verdienen, dan komen zij van boven, want indien zij bloot uit uw eigen hoofd en hart voortkomen, dan zijn ze van geen waarde; ja welke begeerte gij ook hebben mocht buiten Christus en alle gebeden die op deze Altaar, den Naam des Heeren Jezus, niet worden geofferd, door de hulp van den Geest van Christus, daar is geen verhoring aan gedaan; want hoewel er verschillende beloften gedaan zijn op de ordonnantiën en instellingen Gods, welke u verplichten om naarstig te zijn in het gebruik van de middelen, zo is er nochtans geen belofte gedaan op uw volbrenging van dezelve buiten Christus. Verwacht dan geen gunst om, of uit hoofde van uw plichten; want indien dit uw wijze van doen is, dan hebt gij nodig God te bidden, dat Hij u uit uw gebeden uitstoot. Niemand denke hier, dat ik iemand het gebruik van de middelen, of het volbrengen van de plichten afraad, nee, ik betuig u in den Naam Gods, dat ik u roep tot het gebruik van dezelve, en ik verklaar, dat gij daartoe verplicht zijt, door het gebod en de autoriteit van God, Vader, Zoon en Heiligen Geest. Doch in diezelfde Naam roep ik u ook tot het rechte gebruik van de middelen, te weten, het evangelisch gebruiken van dezelve; want dat wettisch begrip van het bidden, en van het zoeken, hetwelk gewoonlijk onder de mensen gevonden wordt, alsof hun zoeken de liefde Gods moest voorkomen en Zijn gunst moest verwerven, daardoor maken zij een Christus van hun bidden en zoeken, ja zelfs nog meer dan een Christus; want gelijk ik tevoren zeide, de liefde Gods zelf kan niet verworven worden; Christus Zelf heeft die niet verworven; want de liefde Gods is de zending van Christus voorgekomen, en heeft Hem gezonden om alles te verwerven wat Hij verworven en verdiend heeft; en daarom, indien gij denkt dat uw gebeden Gods liefde verwerven zullen, dan maakt gij meer dan een Christus van uw gebeden; en dus zijn ze hatelijk voor God, tot oneer van Christus, en schadelijk voor uw eigen ziel. De heiligen zelf weten dat het niet door hun plichten is, dat zij zijn liefde verkrijgen, hoewel zij somtijds in hun plichten een gevoel van dezelve ontvangen. Sommigen zullen hier mogelijk zeggen: Indien wij door onze gebeden niets goeds verkrijgen kunnen, dan is het niet nodig dat wij bidden zullen. Doch ik zeg, dat die gebeden,

welke zij stellen tot hun gerechtigheid, en om welke zij verwachten bemind en gerechtvaardigd te worden, de aller-gruwelijkste gebeden zijn voor God, en de alleronprofijtelijkste voor u in de gehele wereld. ‘Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer slachtoffers?’ enz. ‘Wanneer gijlieden voor Mijn aangezicht komt te verschijnen, wie heeft zulks van uw hand geëist? En brengt niet meer vergeefs offer, het reukwerk is Mij een gruwel; uw gezette hoogtijden haat Mijn ziel’, enz. (Jesaja 1:11-14; zie ook Jesaja 58:2-3). Daarom hebt gij nodig te bidden, dat God u de verborgenheid des gebeds mocht leren; want gij zult het nooit een troostrijke of profijtelijke oefening bevinden, zolang gij dezelve zet voor Zijn liefde, als een oorzaak van dezelve, daar het als een vrucht daarvan moet volgen. Hierom hebben allen, die ooit recht gebeden hebben, of met God geworsteld hebben om een zegen, altijd bevonden dat zij even weinig konden bidden, als dat zij de aarde konden bewegen uit haar plaats, totdat de genade hun gebeden voorkwam; ook kunnen zij allen dat woord verzegelen hetwelk men vindt in Jesaja 65:1: ‘Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten’. Niemand heeft den Heere ooit recht gezocht, totdat ‘s Heeren vrije genade hem gezocht, en in een zeker opzicht gevonden heeft.

Doch nu zult gij mogelijk zeggen: zegt de Heere niet (Ezechiël 36:37): ‘Hierom zal Ik van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe?’ Ik antwoord: dat er tussen het begenadigd zoeken, en tussen het vinden een zekere samenbinding is; want het begenadigd zoeken onderstelt genade om te zoeken, en dat Zijn liefde onze gebeden reeds voorgekomen is; wanneer Hij nu genade geeft om te zoeken, zo zal Hij voorzeker meer en meer genade geven, niet om ons zoeken, maar om Zijner belofte wil in Christus Jezus. Maar indien wij dat woord, ‘hierom zal Ik van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe’, als een bemoediging verstaan voor allen, hetzij voor begenadigde of onbegenadigde personen, dan is de mening niet: Ik zal u geen van deze dingen geven, te weten, het nieuwe hart, en de nieuwe Geest, alsook den Geest te geven in het binnenste, welke aldaar beloofd waren; ik zeg, dan is de mening niet: Ik zal u geen van deze dingen geven, dan om uw gebeden wil, en totdat uw gebeden dezelve voortbrengen; nee, die uitlegging zou gans strijdig zijn tegen de samenhang van deze woorden, welke zegt: Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend; schaamt u en wordt schaamrood van uw wegen, gij huis Israëls, gij mocht u zowel om uw gebeden en plichten, als om uw zonden en ongerechtigheden schamen; en daarom is het niet om uws persoons of uw gebeden wil, dat Ik het doe, dat zij u bekend, enz. Daarom is de mening van die tekst, dat, gelijk geheel Israël een recht van toegang heeft tot deze beloften, en gelijk ook alle arme zondaren die dezelve horen, tot den troon der genade komen mogen, om derzelfer vervulling aan hen in een weg van vrije genade, zij ook alzo bevinden zullen, in het naarstig gebruik van de middelen en ordonnantiën van mijn eigen instelling, dat Ik Mij zal laten verbidden; en dus is het een aanmoediging tot het gebed, in verwachting dat God de beloofde zegeningen mededelen zal, maar niet dat onze gebeden dezelve verwerven zullen. En daarom, hoe meer iemand zulk een tekst in een verbond der werken verkeert, alsof hij met God in een verdrag stond, dat hij, op voorwaarde van zijn bidden en zoeken, van Hem de beloofde zegeningen ontvangen zal, hoe verder hij van al die zegeningen af is; daar, hoe minder hoop en verwachting een arme ziel uit haar gebeden heeft, hoe meer zij bevinden zal, dat zij voorspoedig zal wezen. Kortom, het gebed daar gij van spreekt, is of een natuurlijk, of een geestelijk gebed. Indien het een natuurlijk gebed is, gelijk dan een natuurlijk mens verbonden is om te bidden, en nochtans niets te verwachten heeft, dan alleen uit vrije genade, zo is er ook geen verband tussen zijn gebeden en de belofte Gods, tenzij wij

geheel arminiaans wilden zijn. Indien het een geestelijk gebed is, dan is het zeker dat de genade uw gebed is voorgekomen; want te zeggen, dat geen van deze beloften geschonken wordt, totdat iemand in den geest daarom bidt, is strijdig tegen het gehele beloop van de Schrift, zowel als tegen de geestelijke reden; want hoe kan iemand in den geest bidden, totdat die belofte: Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u, enigermate aan hem vervuld is? Dus voorkomt Zijn liefde onze gebeden en betrachtingen, alsook onze begeerten en pogingen; Hij heeft ons eerst liefgehad. Dit zal genoeg zijn omtrent het eerste hoofdstuk.

(2) Nu zullen wij overgaan tot het tweede hoofdstuk, dat door ons is voorgesteld, namelijk, om te spreken van der gelovigen liefde tot God en Christus, wij hebben Hem lief.

Dit is maar een klein stroompje hetwelk voortvloeit van, en zich weder ontlast in de oceaan van Zijn liefde. Wij mogen deze liefde van de heiligen overwegen in de navolgende aanmerkingen:

1. Wij mogen deze liefde aanmerken in haar natuur. Dezelve is geen sprankje dat ontvonkt is door de natuur; zij ontstaat niet uit de rede, of uit de gemene genade; nee, zij wordt voortgebracht door de zaligmakende werking van den Heiligen Geest, Die het hart besnijdt om den Heere lief te hebben; de vrucht des Geestes is liefde, tegelijk met al de andere genaden; dezelve is geheel bovennatuurlijk, want 'het bedenken des vleses is vijandschap tegen God' (Romeinen 8:7). Wij zijn haters Gods van nature (Romeinen 1:30). O! mijne vrienden, hoewel de ergste mensen in de wereld zeggen zullen, dat zij God niet haten, zo doen zij het nochtans waarlijk, en hun haat wordt in hun afkerigheid van Hem en Zijn wegen openbaar; alsook in hun tegenstand tegen Zijn geboden en raadsagen, in hun verachting van Zijn beloften, en versmading van Zijn zaligheid en van Zijn Christus, omdat ze niet tot Hem willen komen, opdat zij het leven mogen hebben. Het is Gods voorrecht, om het hart van vijandschap te veranderen tot liefde, 'van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God' (Handelingen 26:18). Men kan zichzelf zo min bekeren, als 'een Moorman zijn huid kan veranderen, of als een luipaard zijn vlekken' (Jeremía 13:23). De mensen mogen door het aanleggen van hun natuurlijke vermogens, en door gemene genade, waarvan de meeste mensen iets hebben, tot een predication komen, op hun knieën gedreven worden, en zich zedig en eerbaar gedragen, maar zij kunnen zichzelf niet bewerken tot de liefde Gods; nee, de plichten zijn hun tot last, het Woord tot vermoeidheid; zij razen op hun afgoden, en zij dienen verschillende begeerlijkheden; zij maken den Heere arbeid met hun zonden; hun plichten stellen zij tot een dekkleed voor hun begeerlijkheden, opdat zij voor goede mensen, en niet voor atheïsten zouden aangezien worden. Doch laten zij al doen wat zij kunnen, zij kunnen die vervloekte hebbelijkheid van vijandschap niet verbreken, noch de tegengestelde hebbelijkheid van liefde inbrengen, totdat de macht van God zich openbaart, de schoonheid en heerlijkheid van Christus ontdekkende, en de ziel naar hetzelfde beeld veranderende; want deze liefde geeft te kennen een zaligmakende kennis van het voorwerp dat geliefd wordt, een hoogachting van het voorwerp dat gekend wordt, een hartelijke keuze van Hem Dien wij dus hoogachten, en een aangename berusting in deze keuze. Het verstand wordt gebracht om Hem te zien, het oordeel om Hem hoog te achten, de wil om Hem te verkiezen, en de ziel om in Hem te berusten. Doch ik kan over deze dingen niet uitwijden.

2. Wij mogen deze liefde aanmerken in haar soorten. Hier zal ik maar alleen van twee soorten van liefde in het algemeen spreken; namelijk van een meer gemene, en van een meer bijzondere liefde.

Daar is een gemene liefde, die de geveinsden kunnen hebben; en wel als een vrucht van Gods Geest in Zijn gemene werking, daar zij nochtans niet vernieuwd zijn in de gehele mens. Gelijk zij een tijdgeloof kunnen hebben, zo kunnen zij ook een liefde hebben die daarmee overeenkomt. Het zaad des Woords valt in hun harten als in een steenachtige aarde, waar het terstond opschiet in enige vlagen van toegenegenheid, en schone bloeisels van een belijdenis, zodat zij voor zichzelf en voor anderen mogen schijnen onder de beste christenen te zijn; daar dit nochtans geen bijzonder werk van Gods Geest, maar een gemene gave en genade is. De Heere beoogt zowel sommigen te temmen en te beschaven, als anderen te bekeren en zalig te maken. Hoe groot en hevig nu deze liefde zijn mag, zo is die nochtans maar als een landvloed; zij heeft op zijn best genomen geen bron of springader; dezelve wordt als een staand water onderhouden, maar niet als een fontein; het water dat de Heere Zijn volk geeft, 'wordt in hen een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven' (Johannes 4:14). Maar der geveinsden liefde is een bekeren tot den Heere, maar niet met het gehele hart; het is een liefde gelijk die beschreven wordt in de Joden: zij dienden den Heere en Astaroth; om hun gewetens te bevredigen willen zij den Heere dienen, maar om hun genegenheden te voldoen willen zij hun begeerlijkheden dienen; zij verkopen nooit alles wat zij hebben voor de parel van grote waarde; zij berusten nooit op Hem als hun tegenwoordige, enige, hoogste goed; noch zij vinden ooit een volle voldoening in Hem. Nooit komen zij hiertoe, dat zij kunnen zeggen: 'Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde' (Psalm 73:25). Daar is altijd iets dat zij nevens Christus begeren; zij hebben enige liefde tot Hem, wanneer Hij hun gunstig is in de bedeling Zijner voorzienigheid, wanneer zij vrede kunnen verkrijgen voor hun gewetens, en wanneer zij door een valse hoop op de hemel, denken, dat de zaken wel met hen staan. Maar wanneer de Heere grimmig ziet, en de koers verandert, dan wordt hun liefde in haat veranderd, en de haat waarmee zij Hem haten, is groter dan de liefde waarmee zij Hem liefgehad hebben. Want gelijk de toehoorders van Johannes zich verheugd hebben in zijn licht, en die van Christus heden, Hosanna! roepen, en morgen: kruist Hem! en gelijk velen Hem volgden om de broden, omdat Hij hen spijsde, zo volgen ook velen Christus nog om uitwendige dingen, en om Zijn algemene goedertieren bedelingen, ja sommigen ook om inwendige dingen; o, zeggen zij, hoe beminlijk zijn de ordonnantiën! hoe goed is het eens te kunnen schreien onder een predicatie, en ingenomen te zijn met iets van de heerlijkheid des hemels, en het voorrecht der heiligen. Daar is niet aan te twifelen, of de vreugde waarmee diegenen het woord ontvangen, welke bij het zaad dat in steenachtige plaatsen viel, vergeleken worden, heeft haar eigen zoetigheid gehad; en dus worden hun harten opgeheven, denkende dat zij Christus liefhebben boven alles, daar hun wortel nochtans bitterheid is; zij zijn nooit tot Christus gekomen, om rust voor hun consciënties van de schuld en de smet der zonde.

Maar daar is ook een bijzondere liefde, door welke de gehele ziel geleid wordt tot den Heere, als hun tegenwoordige, enige en hoogste goed; en door welke de ziel niets ziet in de hemel of op aarde, dat nevens Hem begeerlijk is; deze liefde werkt omtrent een tegenwoordige Christus in zich te verheugen in Hem, en omtrent een afwezige Christus in het treuren om Hem. Dezelve werkt ook door aankleven aan Hem, wanneer zij de grootste verzoeking hebben om van Hem af te wijken, en het ontdekt zich allermeeft, wanneer Christus dreigt van hen heen te gaan, en wanneer velen Hem

dadelijk verlaten; ‘Tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens’ (Johannes 6:68). Zij rekent ‘alle dingen schade en drek te zijn om Hem te mogen gewinnen’ (Filippenzen 3:8). Christus ontvangt de troon in hun harten, de bloem van hun genegenheden, ja de ziel van hun ziel, hun allerkrachtigste liefde; welke andere dingen zij ook beminnen, zulks is in een ondergeschiktheid aan Hem; in welke andere dingen zij zich verheugen, zo is Hij nochtans hun hoogste blijdschap; (Psalm 43:4): ‘En dat ik inga tot Gods altaar, tot den God der blijdschap mijner verheuging’; hun blijdschap in Hem overtreft de blijdschap die zij in enig ander ding hebben in de wereld.

3. Wij mogen deze liefde ook aanmerken in haar trappen. Ik zou hier het gekrookte riet niet willen verbreken, of een rokende vlaswiek uitblussen; maar de begeerte van mijn ziel is, dat allen die Christus liefhebben, zelfs in de allermiste trap, indien het een bijzondere liefde is, heen mochten gaan met verheuging in Hem. En daarom zal ik u vier trappen van deze liefde voordragen.

a. Daar is een liefde van begeerte naar Christus, die nog niet gekomen is tot een volle welbehaaglijkheid in Hem. ‘Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel’, zegt de kerk (Jesaja 26:8). Een arme ziel kan een innige begeerte naar Christus hebben, hoewel zij nog niet gekomen is tot een innig vermaak in Hem, omdat zij dit door het ongeloof in twijfel trekt, alsook haar bijzonder aandeel aan Hem; maar ‘zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden’ (Mattheüs 5:6). Indien er een begenadigde begeerte naar Christus in de ziel geworteld is, dan is er een ware liefde. Ja verder heeft deze begeerte ook verschillende trappen; somtijds is de begeerte als een rokende vlaswiek, zodat iemand nauwelijks een vonkje vuur onderscheiden kan; alleen wordt er maar rook gezien, als een teken van vuur; het is een rokende vlaswiek. Deze begeerte kan menigmaal op een wonderlijke wijze door de kracht van het ongeloof vermoord worden, zodat zelfs de kinderen Gods, die oprechte zaligmakende begeerten hebben, zo harteloos kunnen worden, dat zij geen vrijmoedigheid hebben om tot den Heere te komen, en hun begeerten uit te drukken; al wat zij zeggen kunnen is, dat er iets op de bodem van hun hart ligt, dat ernstig zou wensen, dat de Heere tot hen mocht komen, wanneer zij tot Hem niet komen kunnen; al wat zij zeggen kunnen is: Och, wanneer zal Hij tot mij komen! Wanneer zal Hij mij bezoeken! O, daar is niemand in de wereld die meer een bezoek nodig heeft dan ik; somtijds zijn hun begeerten meer levendig en opgehelderd, zodat zij door kunnen breken in ernstige begeerten en verlangens van de ziel naar Hem; ‘gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God. Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God’, enz. (Psalm 43:2-3). ‘Met mijn ziel heb ik U begeerd in den nacht; ook zal ik met mijn geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken’ (Jesaja 26:9). Somtijds zijn hun begeerten zo sterk, dat zij het besluit nemen om met David te zeggen: ‘Zo ik mijn ogen slaap geve, mijn oogleden sluimering! Totdat ik voor den HEERE een plaats gevonden zal hebben; woningen voor den Machtige Jakobs. Zie, wij hebben van haar gehoord in Efratha; wij hebben haar gevonden in de velden van Jaär’ (Psalm 132:4-6). Hun begeerten kunnen zodanig zijn, dat zij rusteloos worden, totdat zij hun harten als een geschikte woning voor Hem gemaakt krijgen; ja zij kunnen zodanig zijn, dat zij hun zielen voeren kunnen boven alle tijdelijke genietingen, en om ze te doen opvaren als met vleugelen, gelijk de arenden, en om hen neder te doen zien op al de genietingen en ondermaanse vertroosting, als geheel verachtelijk.

b. Maar gelijk er een liefde van begeerte is, zo is er ook een liefde van blijdschap en vermaak, waardoor de ziel tot rust en vergenoeging in Hem gebracht wordt, zeggende:

‘Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan den wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, enz. Zo zal ik nochtans in den HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in den God mijns heils’ (Hábakuk 8:17). Het is zeker, dat degenen die oprechte begeerten tot God hebben, onvoldaan zijn totdat hun begeerte veranderd wordt in vermaak en blijdschap en totdat zij hiertoe geraken: ‘Denwelken wij niet gezien hebben en nochtans liefhebben; in Denwelken wij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, ons verheugen met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde’ (1 Petrus 1:8). Wanneer de Heere Zichzelf aan hen, als in Christus verzoend zijnde, openbaart, wanneer Hij Zijn liefde aan hun ziel ontdekt, en de sluizen van den invloed Zijns Geestes openbaart, o, dan kunnen zij niet anders dan zich in Hem verheugen, en als ‘met smeer en vettigheid verzadigd worden’, enz. (Psalm 63:6); want dan hebben zij ‘een maaltijd van reinen wijn, van vet vol merg, van reine wijnen die gezuiverd zijn’ (Jesaja 25:6). O, aardsgezinde en wellustige zielen, die nooit van uw leven genoeglijker tijd hebt, dan wanneer gij aan een goed maal eten of drinken zit; gij zijt ellendige schepselen, want hier is spijs om te eten daar gij geen kennis van hebt, en een blijdschap daar gij u niet mee vermengen mag. O wat is er een blijdschap en een gejuich in de genieting van een God in Christus; ‘Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus’ (2 Korinthe 2:14), die ons allen tijd doet triomferen. Het is waar, de zielen der gelovigen kunnen somtijds van den Heere afzwerven, zelfs nadat zij tot deze genieting geraakt zijn; en nooit zijn ze er meer in gevaar van, dan na de zoete gemeenschapsoefening met Hem; hun begeerten kunnen naar andere dingen uitgaan; zij kunnen in slaap vallen; zij zijn nog niet volmaakt, noch van een lichaam der zonde en des doods verlost; en daarom kunnen zij daarna onder grote twijfelingen en duisternis komen, die hen zeer ten onder kun houden, en hun harten van den Heere vervreemden; maar nochtans zijn zij als de naald in het kompas die niet rusten kan, totdat ze op haar rechte streek komt. Zij kunnen nooit rusten, totdat zij weder in Zijn schoot komen; zij bevinden hun geval een woestijngeval te zijn, waarin zij van berg tot heuvel wandelen; en daarom zeggen zij: ‘Keer weder tot uw rust, o mijne ziel!’ (Psalm 116:7); zij worden gebracht om tot Hem weder te keren, en om meer blijdschap in Hem te genieten dan ooit tevoren; en door hun verheuging in Hem, ontvangen zij een onderpand van de hemel.

c. Daar is ook een liefde van welwillendheid jegens Christus en Zijn belang in de wereld, dat al Zijn belangen recht mogen gaan, en dat ‘alle instrument dat tegen Sion wordt bereid, niet mag gelukken’ (Jesaja 54:17). Door deze liefde zijn al die dingen, waardoor God Zichzelf bekend maakt, gelijk Zijn Woord, Zijn ordonnantiën, Zijn volk, Zijn bevelen en Zijn waarheid, voor de ziel dierbaar.

d. Daar is ook eindelijk een liefde van weldadigheid, door welke de ziel al doet wat zij kan, om de eer van Christus, het goede van de kerk, en de achting van Zijn waarheid te bevorderen; alsook om alle belang tegen te staan, dat het Zijne tegenstaat. Doch deze dingen zullen mogelijk onder het behandelen van een ander hoofdstuk in het vervolg nader voorkomen.

4. Wij mogen deze liefde aanmerken in haar afmetingen, gelijk Gods liefde tot Zijn volk een hoogte en een diepte, een breedte en een lengte heeft, zo is er ook een soort van dergelijke afmetingen in hun liefde tot Hem. Gelijk:

a. Deszelfs liefde heeft een hoogte; zij is een hoge, overklimmende liefde; zij hebben Hem lief boven alle dingen; zij hebben Hem lief boven vader of moeder, zuster of broeder, voordeel of vermaak, eer of verhoging; ja gewis, zij achten alle dingen maar schade te zijn, enz. De taal van hun ziel is: Niemand dan Christus, niemand dan Christus! zij willen dat Hij in alles de eerste zal zijn.

b. Hun liefde heeft een diepte, want dezelve is in hun harten geworteld, en niet maar in hun verbeeldingen dobberende. De liefde van velen is maar gelijk een dooi die door de hitte van de zon boven de aarde is, terwijl er een harde vorst onder in de grond zit; evenzo is hun liefde maar oppervlakkig; op de bovengrond van de ziel is wel enige smelting, maar het hart is hard. Doch de ware liefde heeft een diepe wortel.

c. Hun liefde heeft een breedte; zij hebben niet alleen Zijn barmhartigheid en genade lief, maar ook Zijn getrouwheid, rechtvaardigheid en heiligheid; zij beminnen niet alleen Zijn verbondsbeloften, maar ook Zijn liefelijke bedreigingen; niet alleen Zijn gunstige voorzienigheden, maar ook Zijn Vaderlijke kastijdingen; zij hebben alles lief daar maar iets van God in is; Zijn volk, omdat Zijn beeld in hen is, en Zijn ordonnantiën, omdat zij Zijn galerijen zijn; zij hebben ‘de plaats des tabernakels Zijner eer lief’ (Psalm 26:8), alsook alle andere dingen die een Goddelijke autoriteit in zich hebben.

d. Gelijk hun liefde een hoogte, een diepte en een breedte heeft, zo heeft ze ook een lengte. Zij is niet gelijk de hoop van een huichelaar die vergaat. De liefde en hoop van de geveinsden zijn gebouwd op een ijdele verbeelding en ledige schaduw; zij zijn maar op een zandgrond gebouwd, en zo moeten die ter aarde nedervallen; maar der gelovigen liefde is gebouwd op het geloof van de belofte en van de liefde Gods; zij is gegrond op de Rots der eeuwen, en dus blijft het gebouw staan. Sommigen kunnen vandaag een zaak beminnen, en die morgen weer haten; maar de liefde tot Christus kan nooit geheel worden uitgeblust. Het is waar, hun liefde wordt niet altijd geoefend, of zij is ook niet altijd dezelfde in haar oefening, omdat zij somtijds wel als een kool is onder de as; nochtans kunnen alle machten der hel dezelve niet uitblussen, want ‘vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken’ (Hooglied 8:7). Zij mag door het onkruid der verdorvenheid als over het hoofd gewassen worden, en buiten het gezicht zijn, ‘want het vlees begeert tegen den geest’ (Galaten 5:17). Nu kan het vlees sterk, en de geest of het werk der genade zwak zijn; maar nochtans blijft de wortel, en deze zal ook opwassen tot de volmaaktheid.

5. Wij mogen deze liefde ook aanmerken in haar eigenschappen. Wij hebben in de voorgaande hoofdzaken reeds enige van dezelve gemeld, en daarom zullen wij nu maar kort zijn.

a. De ware liefde tot God in Christus is een vrijwillige liefde; velen dringen zichzelf, als het ware, een liefde tot Christus op, door menigvuldige drangredenen daartoe te gebruiken; en wanneer zij dit gedaan hebben, zo is die maar een ingebeeelde en loonzuchtige liefde; zij zijn niet onder de drang van evangelische genade, maar van een wettische hoop, waardoor zij een vergelding voor hun liefde en dienst verwachten; maar hier bemint de ziel den Heere om Zijns Zelfs wil, Hem dienende zonder een wettisch bedwang, zonder wettische vrees voor de hel, of wettische hoop van de hemel. Gelijk de Heere hen vrijwillig liefheeft, in tegenstelling van alle verdiensten, zo hebben zij ook Hem vrijwillig lief, in tegenstelling van alle wettisch bedwang.

b. De ware liefde is een oprechte of onverderfelijke liefde. Hierom schrijft Paulus: ‘De genade zij met al degenen die onzen Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid’ (Éfeze 6:24). Het is een ‘liefhebben van den Heere met het gehele hart, met de gehele ziel, met geheel het verstand, en met al de krachten’ (Mattheüs 22:37). Het is een hartelijke liefde, die haar zitplaats heeft in de binnenkamers des harten; zij bestaat of ligt niet in de mond, of in de uitwendige belijdenis alleen, maar in het hart, in de genegenheden en ziel van de mens.

c. De ware liefde is een brandende liefde. Dezelve wordt bij vuur vergeleken, dat een zeer krachtige vlam heeft; zij is als vuur wegens haar licht, omdat het de ontdekking

van Christus is, die de ziel Hem doet liefhebben; ook veroorzaakt zij dat de ziel haar licht laat schijnen voor de mensen, zodat haar Vader Die in de hemelen is verheerlijkt wordt. Zij is ook gelijk het vuur wegens haar hitte; zij verwarmt het hart, zij ontvonkt de genegenheden, en zij barst als een vlam uit tot Christus, wanneer Hij maar gezien wordt. Zij is ook gelijk het vuur wegens haar verterende hoedanigheid; zij verteert de begeerlijkheden en de verdorvenheden; vele wateren kunnen dezelve niet uitblussen; geen wateren van zonden, van verdrukking, van verlating of verzoeking.

d. De ware liefde is een werkzame liefde. Zij doet de ziel werkzaam zijn voor God en voor Christus, zeggende: O, wat zal ik voor Hem doen? 'Wat zal ik den HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen?' (Psalm 116:12). Zij dringt de ziel tot gehoorzaamheid en lijden voor den Heere Jezus.

e. De ware liefde is een verenigende liefde. Zij doet de ziel uitgaan naar vereniging en gemeenschap met God in Christus; zij begeert gemeenschap in haar gedachten en overdenkingen; 'Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden' (Psalm 104:34). Zij zoekt een gemeenschap met Hem in Zijn ordonnantiën, in Zijn genade, en met Hem in heerlijkheid.

f. De ware liefde is een zorgvuldige liefde. Zij is zorgvuldig om alles te vermijden dat God vertoornen zou, en bezorgd om te doen alles wat Hem behaagt; zij is bezorgd dat ze Zijn tegenwoordigheid niet mocht verliezen, en bezorgd om weder een gezicht van Hem te hebben, wanneer Hij afwezig is.

g. De ware liefde is een vrijmoedige en wagende liefde. Zij durft zich aan lasteringen, aan vervolgingen, aan gevaren, aan zwarigheden, ja aan de dood zelf wagen voor Christus en Zijn zaak. Wanneer er de grootste zwarigheden zijn, dan zal de ware liefde, Christus het meest aankleven; en wanneer er een algemeen verval is, dan zal de ware liefde het meest voor Christus tevoorschijn komen, gelijk de twee getuigen (Openbaring 11). Wanneer de mensen inbreuk gemaakt hebben op de waarheden Gods, dan zal een waar liefhebber van Christus zichzelf in de breuk werpen, gelijk de gemeente van Pergamum deed (Openbaring 2:18). Kortom, wanneer de liefde niet in de bres kan staan, dan zal zij bij de ontering en het ongeluk dat Christus aangedaan wordt, in verborgen plaatsen wenen. Dit alles vloeit voort uit de onverwinnelijke dapperheid van de liefde.

h. De ware liefde is een volhardende liefde. Wanneer het geloof en de hoop in zeker opzicht ons niet verder brengen zullen dan het graf, zo zal de liefde over de grenzen van de tijd heengaan, en in de hemel blijven voor eeuwig.

i. De ware liefde is een echte of huwelijksliefde. Gelijk nu de echte liefde een trouwe liefde is, zo is ook de ware liefde tot Christus; zij noemt den Heere Jezus haar Heere en haar Koning. 'Dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder' (Psalm 45:12). Gelijk de echte liefde een kuise liefde is, zo kan ook de ware liefde tot Christus geen medevrijer verdragen; zij kan niet dulden, zonder de uiterste verfoeiing, dat enige begeerlijkheid of Delila in Christus' plaats komt. Gelijk de echte liefde een eerbiedige liefde is, zo handelt ook de ware liefde tot Christus met een heilige vrees, eerbied en kinderlijke hoogachting voor Hem. Gelijk ook de echte liefde een vruchtdragende liefde is, zo is ook de ware liefde tot Christus een liefde, 'die voor Hem vruchten voortbrengt' (Romeinen 7:4): 'Zo dan, mijne broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden'.

k. De ware liefde is een gelijkmakende liefde. Zij verandert de ziel in welke zij is, naar het beeld van het heerlijke en geliefde Voorwerp, en zij doet haar boven alle dingen begeren om Christus gelijkvormig gemaakt te worden, zeggende: Och, mocht

ik heilig zijn! och, mocht ik vrij zijn van de zonde! och, mocht ik met God vervuld wezen! och, mocht ik het beeld van Christus gelijkvormig zijn! ja hoe meer liefde, hoe meer gelijkheid.

l. Kortom, het is somtijds een verrukkende liefde, even alsof de ziel buiten zichzelf was. Vandaar het spreekwoord, '*Amantes, Amantes*', niet ongelijk aan dat van de apostel (2 Korinthe 5:13): 'Hetzij dat wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode'. Zij drijft de ziel buiten zichzelf, zodat zij zeggen moet: 'Dat is de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt' (Hooglied 2:8). Dit is een afgebroken wijze van spreken, gelijk iemand die vervoerd, opgetogen, of in een verrukking is; de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt. Somtijds ontvangt de ziel een klaar gezicht der heerlijkheid, een heerlijke straal van de Zon der gerechtigheid.

6. Wij mogen deze liefde aanmerken in haar vruchten. Deze liefde ontdekt zich:

a. In bidding en smeking (Psalm 63:2): 'O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad'.

b. Zij ontdekt zich in prijzing en verheffing (Hooglied 5:10): 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend'.

c. Zij ontdekt zich in verwondering (1 Johannes 3:1): 'Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden'.

d. Zij ontdekt zich in de gehoorzaamheid en onderhouding van Zijn wet (Johannes 14:15): 'Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden'.

e. Zij ontdekt zich in het haten van de zonde (Psalm 97:10): 'Gij liefhebbers des HEEREN, haat het kwade'.

f. Zij ontdekt zich in haar liefde tot alles wat des Heeren is.

7. Wij mogen deze liefde aanmerken in haar voorwerp, en in de uitgestrektheid van haar voorwerp. Een waar liefhebber van Christus bemint een gehele Christus.

a. Hij bemint den Heere Jezus in Zijn Persoon, gelijk Hij 'het Afschijnsel is van Zijns Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid' (Hebreeën 1:3).

b. Hij bemint Hem in Zijn naturen, gelijk Hij Godmens is, de Immánuël, God met ons.

c. Hij bemint Hem in Zijn ambten, gelijk Hij een Profeet is, om zijn blindheid te genezen; als een Priester om zijn schuld te verzoenen, en als een Koning om zijn zonden weg te nemen en zijn begeerlijkheden ten onder te brengen.

d. Hij bemint Hem in Zijn betrekkingen; gelijk Hij in een betrekking staat met God, zijnde Zijn eeuwige Zoon; gelijk Hij in een betrekking staat tot het verbond, zijnde de Middelaar, de Getuige, de Borg, de Testamentmaker en het al van hetzelfde; en gelijk Hij in een betrekking staat met Zijn kerk, als haar Hoofd, haar man en alle betrekkingen tot haar. Gij ziet wat een ruim veld ik hier heb, zo ik daarin weiden wilde.

e. Hij bemint Hem in Zijn gerechtigheid, zowel in Zijn dadelijke als lijdelijke, als hebbende de wet voldaan, en de rechtvaardigheid Gods in onze plaats vervuld.

f. Hij bemint Hem in Zijn verdiensten en verwerving; hij bemint Zijn geboden, Zijn beloften en vertroosting; hij bemint Hem in Zijn werk en beloning, in Zijn leraren en volk; hij heeft Hem lief in Zijn Evangelie en ordonnantiën, in Zijn kroon, in Zijn eer en heerlijkheid; hij bemint Hem in Zijn kruis, in Zijn smaad en Zijn lijden; hij bemint Hem in alles wat aan Hem is, en inzonderheid in Hemzelven, als zijnde geheel begeerlijk. Doch dit leidt mij tot een andere aanmerking.

8. Wij mogen deze liefde ook aanmerken in haar gronden. Het is een God in Christus die zij liefhebben. Doch zo gij meer bijzonder vraagt: welke zijn de gronden van der heiligen liefde tot Christus? Zo antwoord ik:

a. Hun liefde is gegrond op Zijn waardigheid, schoonheid en uitnemendheid; de ziel heeft Hem lief om Zijn eigen beminnelijke uitnemendheid. Wanneer zij een gezicht

ontvangt van Christus' eigen schoonheid, en van de heerlijkheid Gods in Hem, gelijk Zijn macht, Zijn wijsheid, heiligheid, genade, barmhartigheid en andere volmaaktheden, zo is hun hart inwendig als met liefde vervuld. O, de gedachten van Zijn waardigheid, van de volheid Zijner genade en goedwilligheid, overwinnen het hart; 'Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief' (Hooglied 1:3).

b. Hun liefde is gegrond op Zijn onderneming voor hen; en op Zijn uitvoering van die onderneming. Zij hebben Hem lief om hetgeen Hij van eeuwigheid ondernomen, en in de tijd uitgevoerd heeft; 'Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft' (Galaten 2:20). Zij hebben Hem lief, omdat Hij hun natuur aangenomen heeft ten hun goede; zij hebben Hem lief, omdat Hij in hun plaats is gaan staan, en hun schuld op Zich genomen heeft; zij hebben Hem lief, omdat Hij hun namen in Zijn testament en in het boek des levens geschreven heeft; zij hebben Hem lief, omdat Hij Zijn Geest, Zijn natuur, en Zijns Vaders beeld in hen gebracht heeft.

c. Hun liefde tot Hem is gegrond op Zijns Vaders liefde tot Hem, en voldoening in Hem. 'De HEERE heeft lust aan hem, om Zijner gerechtigheid wil' (Jesaja 42:21); zeggende: 'Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb' (Mattheüs 17:5). O, de Heere Jezus is terecht het Voorwerp van der gelovigen liefde, omdat Hij het Voorwerp van 's Vaders liefde is, Die Hem liefheeft, en als Zijn Zoon, en als onze Borg, en als de som van alles.

d. Hun liefde tot Hem is gegrond op Zijn liefde tot hen. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

(3) Doch dit leidt mij tot het derde hoofdstuk, dat door ons is voorgesteld, namelijk, de invloed die Zijn liefde op hun liefde heeft, als derzelver oorzaak.

Hier zal ik aantonen, dat Zijn liefde tot ons de oorzaak is van onze liefde tot Hem, en dan onderzoeken, wat invloed Zijn liefde op de onze heeft.

A. Tot verklaring van het eerste zullen wij deze volgende aanmerkingen voordragen. Overweeg dan:

1. Dat een natuurlijk mens die God aanmerkt, Hem nooit met zijn hart lief kan hebben, wat hij ook anders voor mag geven. Het is waar, velen beelden zich in, dat God hen liefheeft, en zij geven voor dat zij Hem ook liefhebben; gelijk sommigen in de gemeente van Éfeze, welke 'zich uitgaven dat zij apostelen waren, en het niet waren, maar werden leugenaars bevonden' (Openbaring 2:2); zo geven ook velen voor, dat zij God kennen en Hem liefhebben, die Hem nochtans verloochenen met hun werken, en in hun praktijk leugenaars bevonden worden, zodat het gezicht huns hoofds in de uiterste duisternis schijnt te zullen eindigen. Het is ook waar, dat allen, die liefde tot God hebben, de volle verzekering van Zijn liefde niet hebben tot hen; want sommigen kunnen onder het verbergen van Zijn gunstig aangezicht leven, die nochtans in een staat van gunst zijn; daar kan enige ware liefde zijn, waar nochtans weinig troostelijke verzekering is. Nochtans zeg ik, dat degenen die gans geen geloof van Gods liefde in Christus hebben, maar Hem als een onverzoenlijke vijand aanzien, geen hartelijke liefde tot Hem kunnen hebben; ja een schuldige consciëntie, en de vrees voor Zijn toorn zullen hen van God doen weglopen, als van een vijand; de geest der dienstbaarheid tot vreze, waarmee alle ontwaakte zondaren natuurlijk bezet zijn, totdat God hun Zijn liefde en gunst in Christus openbaart, zal de mensen veeleer verharderen in hun vijandschap, dan hen tot liefde brengen. Indien er niet anders dan de schrik des Heeren ontdekt werd, dan zou de bekering onmogelijk zijn.

2. Merk ook op dat, hoe groter het gevoel van Gods liefde in Christus is, hoe sterker onze liefde tot Hem zal zijn. Hiervan is het, dat er zulke onderscheiden trappen van liefde Gods gevonden worden in de gelovigen, en wel in dezelfde gelovigen op onderscheiden tijden, naar dat zij meer of min van de troostelijke bevatting van de liefde Gods in Christus hebben; want hoewel de liefde Gods niet veranderlijk is, zo zijn onze gezichten en bevattingen van dezelve nochtans veranderlijk. Elke gelovige heeft zijn donkere en duistere dagen, zowel als zijn heldere en verkwikkelijke dagen; en hoe minder gevoelige gezichten hij van de liefde en gunst Gods ontvangt, hoe meer gevoelige doodsheid in de plicht, en verval in de liefde Gods er plaats hebben zal. Wanneer een gelovige het geloof van Gods liefde mist, dan zijn zijne vleugelen als afgesneden; maar wanneer zijn hart met een ruime mate van het geloof van Gods liefde vervuld is, dan 'vaart hij op met vleugelen, gelijk de arenden' (Jesaja 40:31); 'dan dringt hem de liefde van Christus' (2 Korinthe 5:14), en dan 'is zijn hart verwijd om het pad van Zijn geboden te lopen' (Psalm 119:32).

3. Merk ook op dat de ontdekking van de liefde Gods de kracht verbreekt van al die dingen, welke onze liefde tot Hem verhinderen. Is de eigenliefde een strik om ons af te houden van de liefde Gods? Welnu de ontdekking van de liefde Gods verbreekt de kracht van eigenliefde. Toen Job een ontdekking van de heerlijkheid van Gods genade ontving, 'verfoeide hij zichzelf' (Job 42:6). Wanneer wij weten dat God met ons verzoend is, dan zullen 'wij beschaamd zijn, en onze mond niet meer openen, vanwege onze schande' (Ezechiël 16:63). Nooit is een zondaar hatelijker in zijn ogen, dan wanneer hij verzekerd is, dat hij dierbaar is in de ogen Gods. Verlokt de vleiging der wereld ons van de liefde Gods, zo zullen de ontdekkingen van de liefde Gods 'de wereld aan ons kruisigen, en ons aan de wereld' (Galaten 6:14). Wanneer de liefde van Christus wordt ontdekt, dan verdonkert zij al de schijnheerlijkheid van de wereld, gelijk de zon de kleinere lichten verdonkert en doet verdwijnen, en gelijk de werken van de natuur de achting van de werken, die door kunst gemaakt zijn, wegnemen. Is het dat de bedreigingen der wereld ons afschrikken van de liefde Gods en Zijn wegen, zo is de ontdekking van de liefde Gods een edele beveiliging tegen deze verzoeking; want daar is weinig aan gelegen wie tegen ons is, indien God voor ons is, 'want Zijn goedertierenheid is beter dan het leven' (Psalm 63:4). Hoewel dan het geweld van de mensen tot ons leven komen mocht, wat vergelijking is er nochtans tussen de adem van onze neus, en tussen de gunst van een eeuwig God? Wij hebben God in Christus niet lief, omdat wij Hem niet kennen, maar wanneer Zijn liefde ontdekt wordt, dan wordt Hij gekend in het licht des Geestes, Die een 'Geest der wijsheid en der openbaring is in de kennis van Christus' (Éfeze 1:17). De Geest komt als een geest des lichts, en dus wordt 'de liefde Gods in onze harten uitgestort door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven' (Romeinen 5:5).

4. Merk ook op dat wanneer God Zijn liefde ontdekt, Hij dan ten zelfde tijd de ziel, aan welke Hij Zich ontdekt, verandert, en tot een nieuw schepsel maakt. De nieuwe natuur nu is een dankbare en liefdragende natuur; de bedorven natuur mag kwaad voor goed vergelden, en haat voor liefde geven, maar zo is het met de nieuwe natuur niet; die vergeldt natuurlijk liefde voor liefde; het is der ziel eigen, om op de ontdekking van Gods eeuwige liefde gedrongen te worden tot Zijn gehoorzaamheid en dienst (Johannes 14:15): 'Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden'. Deze liefde nu, die de vrucht is van Gods liefde, is zakelijk alle gehoorzaamheid; en daarom wordt de liefde 'de vervulling der wet' genaamd (Romeinen 13:10); wanneer de liefde plaats heeft, dan zijn de geboden Gods niet zwaar, maar beminnelijk; ja wanneer de liefde Gods in het hart is, dan is de wet van God in het hart.

B. Nu zullen wij in de tweede plaats meer bijzonder onderzoeken wat invloed de liefde Gods op onze liefde heeft. Onze liefde is de terugstuiting van Zijn liefde, even gelijk de weerkaatsing van de zon die op een glas schijnt; wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft. Maar wat invloed heeft Zijn liefde op de onze? Zij heeft een morele of zedelijke invloed, bij wijze van drang- of beweegreden, en een fysieke of natuurlijke invloed, bij wijze van kracht of vermogen.

1. Zij heeft een zedelijke invloed, bij wijze van drangreden, en dus is zij de zedelijke oorzaak van onze liefde, of derzelver beweegreden. Wat zal ons tot liefde bewegen, indien de ontdekking van deze oneindige Liefde het niet doet? Wij kunnen niet anders dan zulk een goede God liefhebben, Die eerst in de liefde is werkzaam geweest, Die ons liefgehad heeft, toen wij Hem niet lief hebben gehad, noch ook zelf beminnelijk waren; Die ons op zulk een wijze heeft liefgehad, dat Hij onze liefde heeft willen zoeken en begeren, ten koste van het bloed van Zijn Zoon. O, verbazende liefde! is er wel enige drangreden, die sterker is om ons tot wederliefde te verbinden, dan deze? Zal niet de liefde van Christus ons dringen om Hem weder lief te hebben? Wat is er in de gehele wereld, dat een ziel aan God verbinden zal, indien het de liefde Gods niet doet? Zoveel als wij van de liefde Gods zien, zoveel zullen wij Hem liefhebben en ons in Hem verblijden, en meer niet; alle andere ontdekkingen van God zonder deze, zullen de ziel maar van Hem doen vluchten. Indien het geloof aan Zijn vrije, Zijn eeuwige, Zijn voorgaande en voorkomende liefde, daar ik tevoren van gesproken heb, geen beweegreden is om ons op te wekken om Hem lief te hebben, dan is er geen beweegreden in de wereld die zulks doen zal.

2. Zij heeft een fysieke of natuurlijke invloed, bij wijze van kracht en vermogen, en dus is zij niet alleen de zedelijke, maar de voortbrengende oorzaak. Daar is een kracht in Zijn liefde, die de ziel overmachtigt en overwint, zodat zij niet anders kan dan den Heere liefhebben. Gods liefde heeft een wederbarende kracht; onze liefde wordt door de Zijne voortgebracht (Jakobus 1:18): 'Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord der waarheid', dat is, naar Zijn vrije liefde en welbehagen. De Goddelijke liefde maakt zulk een indruk op de ziel, dat zij de liefde daarin drukt. Gelijk Zijn liefde een wederbarende kracht heeft, zo heeft zij ook een scheppende kracht; Zijn liefde schept en stort de liefde in de ziel uit. O, mijne vrienden! zij werkt het goede in de mens, die het voorwerp is van dezelve; Zijn wil en Zijn macht strekken zich hier even ver uit; al wat Hij wil, dat werkt Hij, en wanneer de tijd der minne, of der openbaring van Zijn liefde komt, dan komt de tijd van Gods kracht: 'Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft' (Psalm 110:3). Zijn liefde heeft een dringende kracht; 'de liefde van Christus dringt ons' (2 Korinthe 5:14). Ook heeft dezelve een trekkende kracht: 'Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid' (Jeremía 31:3). Hij trekt de ziel met touwen van liefde, waardoor het hart gebracht wordt om Hem weder lief te hebben. En hierom is het, dat er nooit een ziel is die de zoetigheid van Zijn liefde gesmaakt heeft, of zij heeft gelijktijdig gevoeld dat de kracht daarvan het hart ontvonkt, en een vuur van liefde daarin ontstoken heeft. O, hoe verbreekt Zijn grote liefde de kracht van hun grote vijandschap. Is Zijn vergevende genade en liefde wel ooit aan de ziel bekend gemaakt, zonder dat zij gedrongen is geworden om haar vergeving te lezen met tranen van blijdschap, en om veel lief te hebben, wanneer haar veel vergeven wordt? Kunnen zij wel anders dan Hem liefhebben, 'die naar Zijn voornemen geroepen zijn?' (Romeinen 8:28): 'Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft'.

TOEPASSING

(4) Nu komen wij aan het vierde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk de toepassing.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Is het zo, dat Gods liefde tot Zijn volk de springbron is van deszelfs liefde tot Hem, dan mogen wij deze leer gebruiken tot onderrichting. En dan kunnen wij hieruit zien:

1. Het onderscheid tussen Gods liefde tot de gelovigen, en tussen der gelovigen liefde tot God. Het is waar, hun liefde tot Hem komt in vele dingen met Zijn liefde tot hen overeen, gelijk Zijn liefde tot hen een liefde van welgevallen is, en van genoeg in hen, zo is ook hun liefde een liefde van welgevallen en van genoeg in Hem; Hij heeft hen lief in Christus, en zij hebben Hem ook in Christus lief. Nochtans is het onderscheid tussen Zijn liefde en tussen de hunne, oneindig groot. Want:

a. Zijn liefde is een eeuwige liefde, maar hun liefde is maar als van gisteren.

b. Zijn liefde is de oorspronkelijke oorzaak, maar hun liefde is de natuurlijke vrucht van de Zijne.

c. Zijn liefde is een voorgaande liefde die de hunne voorgaat; gelijk de vader het kind liefheeft, wanneer het de vader niet kent, en nog veel minder liefheeft; ja zij zijn van nature haters Gods. Ook is het zeker, dat alle onderlinge liefde aan Gods zijde eerst beginnen moet; ‘Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad’ (1 Johannes 4:10). Ja Zijn liefde gaat niet alleen onze liefde voor, maar ook voor alles wat in ons beminnelijk is; (Romeinen 5:8): ‘Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren’. De zonde geeft alle onaangenaamheid en ongebeerlijkheid te kennen die in een schepsel vallen kan, en nochtans wil Hij liefhebben. Maar onze liefde is een volgende liefde.

d. Zijn liefde vrij en eeuwig zijnde, is altijd dezelfde en onveranderlijk; want ‘Hij Die de Overwinning Israëls is, liegt niet; ook berouwt het Hem niet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou’ (1 Samuël 15:29). Maar onze liefde tot Hem is ongestadig en veranderlijk. Zijn liefde is gelijk de zon, die altijd in haar licht dezelfde is, hoewel er somtijds een wolk zich tussen stellen mocht; maar onze liefde is gelijk de maan, die haar af- en toenemen heeft. Zijn liefde is gelijk de zon, altijd dezelfde in haar licht. Het is waar, gelijk de zon somtijds achter een wolk is, zo mogen de vruchten en de openbaring Zijner liefde wel veranderen, zodat Hij nu eens Zijn aangezicht laat schijnen, en dan eens weder Zijn aangezicht verbergt, zoals Hij ziet dat het tot ons best is, maar nochtans blijft Zijn liefde in zichzelf altijd dezelfde; welke veranderingen de heiligen ook aankleven, hetzij ten aanzien van zonde of van lijden, nochtans blijft Gods liefde tot hen onveranderlijk. Mogelijk zal iemand zeggen: is dat geen godslastering om te stellen, dat God Zijn volk liefheeft in deszelfs zonden, zowel als in deszelfs strikte gehoorzaamheid? want indien dat zo is, wie zal dan bezorgd zijn om Hem te dienen? Doch ik antwoord, dat Gods liefde in zichzelf zo onveranderlijk is, als God Zelf; en wat dan? Heeft Hij Zijn volk lief in deszelfs zonden? Ja Hij heeft Zijn volk lief, maar niet deszelfs zonden. Verandert Hij in Zijn liefde naar hun? Nee, niet in Zijn liefde, maar in de openbaring van dezelve; Hij slaat hen, Hij bestraft hen, en Hij vervult hen weleens met een gevoel van Zijn toorn en verbolgenheid, maar wee onzer, zo Hij in Zijn liefde veranderde! Nee, ‘Hij, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijn wij, kinderen Jakobs, niet verteed’ (Maleáchi 3:6). Diezelfde dingen welke de bewijzen schijnen te zijn van de veranderingen Zijner genegenheid, vloeien veel meer uit liefde tot hen voort, te weten, Zijn kastijdingen zowel als enige andere

bedelingen. Maar geeft dit dan geen aanleiding tot zonden? O, mijne vrienden! hij heeft nooit de liefde Gods gesmaakt, die deze tegenwerpingen met ernst doet. De leer der genade moge in ontucht veranderd worden, maar zulks kan in het beginsel der genade niet plaats hebben. Zijn liefde dan, zeg ik, vrij, eeuwig en voorkomend zijnde, blijft altijd in zichzelf dezelfde en onveranderlijk; maar onze liefde is een ebbe en vloeïende liefde. Wij zijn nauwelijks een dag gestadig; het ene uur mogen wij hiertoe komen: 'Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden' (Mattheüs 26:33), en het andere uur hiertoe: 'Ik ken den Mens niet' (vers 72). Wanneer is er ooit een tijd geweest, dat onze liefde een dag lang dezelfde geweest is?

2. Zie hier ook uit, het onderscheid tussen de rechtvaardigmaking en de heiligmaking; alsook, dat de rechtvaardigmaking de heiligmaking voorgaat. De onderscheidingen tussen de ene en de andere zijn velen, doch ik zal mij alleen maar bepalen tot die, welke de tekst te kennen geeft. Gelijk:

a. In de rechtvaardigmaking heeft God ons lief, ons Zijn liefde bewijzende in Christus; maar in de heiligmaking hebben wij God lief, en bewijzen onze liefde aan Hem; want het kort begrip van de dadelijke heiligmaking is liefde, welke ook 'de vervulling is der wet' (Romeinen 13:10).

b. In de rechtvaardigmaking ontvangen wij de gunst Gods; maar in de heiligmaking ontvangen wij Zijn beeld; nu bestaat het bijzonderste deel van Zijn beeld in liefde.

c. In de rechtvaardigmaking zijn wij lijdelijk, gelijk wanneer God Zijn liefde op ons zet; maar in de heiligmaking zijn wij dadelijk, terwijl Zijn liefde ons doet werkzaam zijn in Hem lief te hebben.

d. De rechtvaardigmaking is Gods daad van liefde buiten ons, in en door de verdiensten en de gerechtigheid van Christus, die ons toegerekend worden; maar de heiligmaking is Gods werk der genade binnen in ons, door den Geest van Christus als een Geest der liefde, zowel als van andere genaden, die aan ons geschonken en medegedeeld worden.

e. De rechtvaardigmaking is volkomen en altijd dezelfde, gelijk derzelver oorspronkelijke oorzaak, te weten de liefde Gods; en haar verdienende oorzaak, te weten de gerechtigheid van Christus; maar de heiligmaking is onvolkomen en veranderlijk, want der gelovigen liefde is, gelijk ik gezegd heb, dan eens op en dan eens neder.

f. De rechtvaardigmaking is de oorzaak; maar de heiligmaking is het gevolg, even gelijk Gods liefde de oorzaak is van onze liefde.

g. Het geloof is in de rechtvaardigmaking een instrument, dat Christus aanneemt als de HEERE ONZE GERECHTIGHEID, alsook de liefde en de genade Gods in Hem; maar het geloof in de heiligmaking is een werkzaamheid, Christus als den Heere onze sterkte gebruikende, om ons bekwaam te maken om onze liefde tot Hem te openbaren. Dus zien wij dat de Goddelijke liefde, Zijn gunst, Zijn aanneming en rechtvaardiging van ons allen, onze werkzaamheden voorgaan; hoe iemand dan staande kan houden, dat de dadelijke evangelische bekering (welke een werk van ons moet zijn, en ten minste een deel van de heiligmaking is) de rechtvaardigmaking voorgaat, en daar noodzakelijk toe vereist wordt, laten wij den verstandigen oordelen, zonder af te wijken van onze geloofsbelijdenis, en hun geloof te spelden aan de mouw van feilbare schepselen, synoden of besluiten. Dat de wettische bekering, verootmoediging, overtuiging en gevoel van zonden in orde de Goddelijke werking der rechtvaardigmaking voorgaan, is klaar; en dat de hebbelijke heiligmaking, of de wedergeboorte en de instorting der genade ook voorgaat, wordt mede niet ontkend; maar dat de evangelische bekering, of enig deel van de dadelijke heiligmaking, als een voor-

vereiste, noodzakelijk is tot de rechtvaardigmaking en vergeving der zonden, is een zaak die ik niet zien kan dat iemand staande kan houden, zonder over te lopen in het leger van Rome, en te strijden met roomse wapenen; alsook niet zonder de orde van onze tekst omver te werpen, door enig deel van onze liefde tot God noodzakelijk te maken tot Zijn liefhebben van ons. Doch het is zeker, dat Gods orde, ten spijt van de hel en van de aarde, staande zal blijven; Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

3. Zie hier ook uit, dat, gelijk de verzekering die in de natuur des geloofs is, gelegen ligt in de bevatting van Gods liefde en genade tot onszelfen in het bijzonder, deze leer des geloofs ook de wet niet teniet doet, maar dezelve bevestigt en vervult; inzonderheid wanneer wij de liefde aanmerken als de vervulling van de wet; want de taal van deze tekst, wanneer die in het enkelvoud gelezen wordt, is: Ik heb Hem lief, omdat Hij mij eerst liefgehad heeft; Hij heeft mij eerst liefgehad; dit is des geloofsbevatting van de liefde en genade Gods in Christus. Het is waar, een gelovige kan somtijds zeggen: Ik weet niet of Hij mij liefgehad heeft of niet; doch ik ben verzekerd, dat het niet zijn geloof is dat zo spreekt, maar zijn ongeloof; maar hoe sterker zijn geloof is, hoe meer hij zal kunnen zeggen: Hij heeft mij liefgehad; en hoe meer hij dit zeggen kan, hoe meer hij ook het andere zal kunnen zeggen: Ik heb Hem lief. En hier is dan de gehoorzaamheid, de rechte evangelische gehoorzaamheid, de gehoorzaamheid des geloofs, welke een gehoorzaamheid der liefde is; want de wet van Christus is de wet der liefde. Het is een Godslastering tegen de liefde Gods, om dezelve te lasteren als een moeder der zorgeloosheid, en als een aankweekster van vleeselijke gerustheid. Zij, die de liefde Gods in het oog hebben, kunnen daaruit geen aanmoediging tot zonde nemen; want de zonde strekt tot verdonkering van dat licht waarin zij zich verheugen. Indien het mogelijk voor een gelovige was om te denken, dat, omdat God hem liefheeft, hij daarom gelegenheid mag nemen om te zondigen, zo durf ik zeggen, dat het niet het geloof der werking Gods is, dat op zulk een tijd bij hem plaats heeft, maar het is een loutere inbeelding en een sterke verzoeking van de satan, werkende op die inbeelding; want het ware geloof van Gods liefde brengt heiligheid, liefde en gehoorzaamheid, zo natuurlijk met zich mede, als de opgaande zon het licht medebrengt. Gods liefde van weldadigheid ontdekt zijnde, brengt zo natuurlijk onze liefde van gehoorzaamheid voort, als het vuur natuurlijk de hitte voortbrengt. Is het wel mogelijk, dat Gods bekendmaken van Zijn gedachten van vrede aan Zijn kinderen hen verstitouten zou, om nieuwe daden van verraad en rebellie te plegen? O, nee! indien het gevoel van Gods liefde niet afnam, en de zorgeloosheid en onwaakzaamheid niet toenamen, dan zou de liefde van een gelovige altijd door het vuur van de liefde Gods ontvonkt worden. Zij hebben nooit de liefde Gods ondervonden, die denken dat de ontdekking van dezelve hun vrijheid geeft om te zondigen.

4. Zie hier ook uit, dat, gelijk een gelovige volmaakt vrij is van de wrekende toorn Gods, van de vloek en de straffende bedreiging der wet, hij ook zo in zijn evangelische gehoorzaamheid, niet aangezet wordt door de slaafse vrees voor de hel, maar door de liefde Gods. Hoe kan iemand, die dadelijk gerechtvaardigd en begenadigd is in den Geliefde, en die dus dadelijk het voorwerp is van Gods eeuwige en onveranderlijke liefde ooit weder onder Zijn wraakvorderende toorn vallen, welke is de bedreiging en het uitvoeren van het vonnis der wet, als verbond der werken? En hoe kan een gelovige, die deze liefde verplicht is te geloven, ooit weder verplicht worden, om uit vrees voor de hel en Gods wrekende toorn gehoorzaamheid te oefenen? Dat hij door ongeloof Gods wrekende toorn beseffen kan, en vrezen om in

de hel geworpen te zullen worden, is uit de gemene ondervinding klaar; maar dat de vrees voor de hel een evangelische genade, of de plicht van een gelovige zou zijn, zulks is een gedeelte van de nieuwe theologie van onze tijd. De kinderlijke vrees, welke te allen tijd de plicht van een gelovige is, is alleszins overeenkomende met de liefde; ja zij onderstelt en geeft het geloof van Gods Vaderlijke liefde klaar te kennen; maar de slaafse vrees voor de hel en Gods wrekende toorn sluit hetzelfde uit, en staat het tegen; zie de samenhang van onze tekst (vers 18): 'Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de slaafse en pijnigende vrees buiten'.

5. Zie hier ook uit, het onderscheid tussen het verbond der werken, en het verbond der genade. De orde van het verbond der werken is in zeker opzicht geheel strijdig met de orde die hier in onze tekst wordt voorgesteld; want in het verbond der werken moest onze liefde van gehoorzaamheid en plicht eerst plaats hebben, en dan Gods liefde en gunst, als beloning van onze volmaakte liefde en gehoorzaamheid volgens het oude verbondsverdrag. Daar God in het verbond der genade, Zijn liefde van gunst eerst bewijst, en dan volgt onze liefde van plicht en gehoorzaamheid. Nooit zal de ziel haar genegenheden op den Heere zetten, indien 's Heeren hart niet eerst op haar gezet wordt. Hierin zijn ook de werken in het nieuwe verbond (want de liefde is, gelijk ik tevoren zeide, de som van alle werk en gehoorzaamheid) onderscheiden van de werken in het oude verbond. In het oude verbond der wet is onze liefde eerst, en dan volgen Gods gunst en rechtvaardiging; maar in het nieuwe verbond des Evangelies zijn Gods liefde en gunst eerst in de rechtvaardigmaking en dan volgen onze liefde en gehoorzaamheid; gelijk de aarde op diezelfde dag, als de wateren daarvan afgescheiden en vergaderd werden in de zee, met grasscheuten en bloemen werd versierd en vruchtbaar was, zo wordt ook de ziel, wanneer de vloed van Gods toorn van het geweten weggenomen wordt, en de liefde Gods in de rechtvaardigmaking zich ontdekt, terstond versierd met de genaden van den Geest; en onder de voornaamste van dezelve spruit ook de liefde inzonderheid uit. Welke andere drangreden hier ook tot gehoorzaamheid verbinden mocht, zo is nochtans de liefde de allerkrachtigste, en hier wekt de dankbaarheid tot gehoorzaamheid op. Kortom, het verbond der werken was voor ons eigenlijk voorwaardelijk; maar het verbond der genade, hoezeer dat voor Christus voorwaardelijk is, Die de gehele conditie van hetzelfde in Zijn gehoorzaamheid tot de dood volbracht heeft, is nochtans voor ons volstrekt vrij en onvoorwaardelijk. Op wat conditie ontvangen wij de liefde Gods? Komt Zijn liefde niet alle conditiën voor? Hij heeft ons eerst liefgehad. Ja, Zijn liefde komt de ware en eigenlijk gezegde conditie zelf voor, te weten, de gehoorzaamheid van Christus; want Gods liefde heeft Hem gezonden om dezelve te volbrengen; veel meer komt zij al datgene voor, hetwelk de mensen conditiën noemen. O! hoe ver is onze gehoorzaamheid, zelfs de gehoorzaamheid des geloofs, af van enige oorzakelijkheid of eigenlijke verbondsvoorwaardelijkheid te hebben, in het verkrijgen van de zaligheid! Omdat onze onvolmaakte liefde en gehoorzaamheid niet de oorzaak, maar een vrucht is van Gods liefde en gunst, die ten dele ontdekt en geopenbaard is, en onze volmaakte liefde en gehoorzaamheid in de hemel zal de vrucht zijn van het volkomen aanschouwen van Zijn heerlijke genade in de hemel, alwaar 'wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is' (1 Johannes 3:2).

6. Zie hier ook uit, de godslastering van degenen, die zeggen, dat zij gelovigen in Christus zijn, en nochtans God niet liefhebben; welke voorgeven de genade Gods te geloven, en nochtans Zijn genade veranderen in ontuchtigheid en hun vijandschap ontdekken door hun goddeloosheid en kwade praktijken. Doch de zaligmakende genade Gods onderwijst ons recht het tegendeel; hetgeen de wet gebiedenderwijze

leert, dat leert het Evangelie krachtadiglijk, namelijk, 'de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheid te verzaken; en dat wij matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld' (Titus 2:11-12). Zij, die Zijn liefde stoutmoedig misbruikt, is niet de bruid van Christus, maar een overspeelster. Zij die Hem niet liefhebben, kunnen geen waar blijk hebben van Zijn liefde tot hen, want onze liefde tot Hem is maar de weerslag van Zijn liefde tot ons; want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft. Wanneer de liefde Gods ontdekt wordt, dan verbreekt zij de natuurlijke vijandschap, welke de wortel is van alle ongehoorzaamheid, en zij wekt de ziel tot liefde op, die de som is van alle gehoorzaamheid.

7. Zie hier ook uit, het uitnemende voorrecht der heiligen, wat geringe gedachten de wereld ook van hen hebben mag. Indien het een eer is, in de tegenwoordigheid van vorsten en koningen te staan, hoewel maar als knechten en bedienden, wat eer hebben dan al de heiligen, dat zij met vrijmoedigheid staan mogen in de tegenwoordigheid van den groten God, en dat zij Zijn liefde mogen genieten? De koningin van Scheba sprak de knechten van Sálomo: welgelukzalig, welke 'voor zijn aangezicht stonden, en zijn wijsheid hoorden' (1 Koningen 10:8). Maar hoeveel gelukzaliger zijn zij dan niet, die geduriglijk staan voor Sálomo's God, om Zijn wijsheid te horen, en Zijn liefde te genieten? Gelijk deze welgelukzalig zijn, zo zijn ze ook veilig en behouden. Hier is een veilige en aangename schuilplaats voor de gelovigen, in al hun beproevingen, lasteringen en verkeerde misduidingen, die ze van de wereld ondergaan moeten. Wanneer een kind op straat door vreemden wordt mishandeld, zo zal het met alle haast tot de schoot van zijn vader lopen, waar het zijn beklag doet, en vertroost wordt; zo mogen ook de gelovigen in al de harde veroordelingen en lasteringen die hen op de straten van de wereld ontmoeten, tot hun Vader lopen om vertroost te worden; Zijn liefde kan al de verongelijkingen van de wereld overwegen en ophalen. O, hoezeer zijn ze boven de gehele wereld van de geveinsden bevoorrecht! De geveinsden kunnen merendeels ten aanzien van hun uitwendige plichten en genietingen, van de ware gelovigen niet onderscheiden worden; maar terwijl zij in de liefde tot hun begeerlijkheden leven, zo worden de heiligen opgenomen in den schoot van Gods liefde; zij hebben deze spijs te eten, en deze verkwikking in het wijnhuis daar zij op onthaald worden, daar anderen niet het minste deel aan hebben.

8. Zie hier ook uit, waarmee onze vijandschap gedood, en onze liefde verlevendigd kan worden, namelijk, met de liefde Gods. Waarom heeft de wereld geen liefde tot God? Omdat zij Zijn liefde en goedwilligheid in Christus niet kan geloven, en daarom leeft zij in vijandschap tegen Hem. Wat is ook de reden, dat de gelovigen zelf zo weinig liefde tot God hebben? Omdat hun geloof van de liefde Gods zo zwak is. Het is door het geloof, dat wij weten dat 'God in Christus is, de wereld met Zichzelven verzoenende' (2 Korinthe 5:19). Het is door het geloof, dat wij 'den koning zien in zijn schoonheid' (Jesaja 33:17) en dus kunnen wij Hem niet anders dan liefhebben. Het is door het geloof, dat wij Zijn stem horen, en de woorden Zijner genade verstaan, zodat wij moeten zeggen: 'Dat is de stem mijns Liefsten' (Hooglied 2:8). Het is door het geloof, dat wij de beloften omhelzen, welke als zo vele boden van liefde zijn. Het is door het geloof, dat 'wij uit de volheid van Christus ontvangen genade voor genade', of gelijk het woord ook overgezet kan worden, 'liefde voor liefde' (Johannes 1:16). Het geloof breekt, als het ware, de bast van de beloften, en dan eet het de pit van Gods liefde en genade die daarin is. Het geloof is de emmer daar wij mee putten, en Christus is de put. God is de fontein, en de liefde is het water dat wij daaruit scheppen. O, arme ziel! wat ontvangt gij in Christus als gij tot Hem komt? Moet gij

niet zeggen, dat gij meer liefde tot God ontvangt, dan gij tevoren had? en dat gij nooit tot Hem gekomen zijt, of gij hebt, als het ware, een emmer vol van liefde tot God verkregen? ‘Uit Zijn volheid ontvangen wij allen ook genade voor genade’, en liefde voor liefde (Johannes 1:16). Kortom, het is door het geloof, dat ‘wij de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwen, en naar hetzelfde in gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest’ (2 Korinthe 3:18). Nu, het beeld des Heeren, daar wij naar veranderd worden, is liefde. Daarom is het kleine geloof, dat in deze onze dagen gevonden wordt, de oorzaak van zo weinig liefde tot God en tot Zijn volk. Het geloof en de liefde zijn gelijk tweelingen, die tezamen geboren worden, en met elkaar leven en sterven. Wanneer wij tot de wortel komen van al onze afwijkingen, dan zullen wij die bevinden ongelooft te zijn; het is ‘door een boos en ongelovig hart, dat wij afwijken van den levenden God’ (Hebreeën 3:12). Nu komen wij tot een:

TWEEDE GEBRUIK VAN BEPROEVING

Uit deze leer kunt gij u ook beproeven, of gij in een staat van gunst met God staat, en dus op een bijzondere wijze de voorwerpen van Zijn liefde zijt, of niet. Dit mocht gij weten uit de vrucht en het bewijs daarvan, hetwelk in de tekst gemeld wordt; indien Hij zaligmakend Zijn liefde aan u geopenbaard heeft, dan zult gij Hem liefhebben, omdat Hij u eerst liefgehad heeft.

Vraagt gij nu: Hoe zal ik weten, of ik die liefde tot Hem heb, die een vrucht en een gevolg is van dat Hij mij eerst liefgehad heeft? Zo antwoord ik:

1. Indien uw liefde tot Hem een vrucht is van Zijn liefde tot u, dan zijt gij van uw natuurlijke vijandschap overtuigd geweest, en dat gij nooit enige liefde tot Hem gehad hebt, of hebben kunt, tenzij de Heere in Zijn liefde Zich enigszins openbaarde in Zijn genade. Velen spreken van hun liefde tot God, die zij al hun leven lang gehad hebben, even alsof het hun natuurlijk was den Heere lief te hebben. Deze arme mensen hebben nooit gezien of overwogen, dat zij met een priem van vijandschap in hun harten tegen God geboren zijn. Die Hem waarlijk liefhebben, hebben hun gemis van liefde, alsook iets van de kracht van hun vijandschap gezien, en hebben ook ondervonden dat dezelve op een dag van Gods heirkraft enigszins gebroken is geworden.

2. Indien uw liefde tot Hem een vrucht is van Zijn liefde tot u, dan hebt gij Zijn heerlijkheid gezien, en wel inzonderheid de heerlijkheid Zijner genade en liefde om u te trekken tot Hem. Toon mij Uw heerlijkheid, zeide Mozes tot God, en de Heere zeide tot hem: ‘Ik zal al Mijn heerlijkheid, of goedheid voorbij uw aangezicht laten gaan’ (Éxodus 33:18-19); Zijn goedheid en Zijn liefde zijn Zijn heerlijkheid. Indien gij Zijn heerlijkheid hebt gezien, dan zult gij gewisselijk alle dingen schade en drek rekenen in vergelijking met Hem.

3. Indien uw liefde tot Hem de vrucht is van Zijn liefde tot u, dan heeft Zijn beminnelijkheid en uitnemendheid u verbonden om Hem te verkiezen als uw God, Zijn Christus voor uw Man, Zijn verbond voor uw voorrecht, Zijn geboden voor uw regel, Zijn volk voor uw gezelschap, Zijn verdiensten voor uw erfdeel, Zijn Geest voor uw Leidsman, en Zijn heerlijkheid tot uw doelwit. Indien gij Hem dus gekozen hebt, en besloten zijt om bij uw keuze te blijven, zo is dat een vrucht van Zijn verkiezing van u van eeuwigheid; ‘Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren’ (Johannes 15:16).

4. Indien uw liefde tot Hem de vrucht is van Zijn liefde tot u, dan zal het geloof van Zijn liefde u op een bijzondere wijze aanzetten tot al de plichten van de godsdienst. ‘Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden’ (Johannes 14:15). Ja het geloof van

Zijn liefde zal u tot zulk een liefde tot Hem bewegen, die al de vruchten van de ware liefde voort zal brengen.

Nu zal ik u enige vruchten van de ware liefde tot God voordragen, uit welke gij uw liefde tot Hem beproeven mocht.

1. De ware liefde zal u Zijn gezelschap hier op aarde en ook in de hemel doen liefhebben.

a. Aan de ene zijde zal de ware liefde Zijn tegenwoordigheid op aarde u beminnelijk doen zijn; deze liefde zal u verheugd doen zijn als Hij bij u is, zodat gij zult moeten zeggen: 'Mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker' (Lukas 1:47), en u doen treuren wanneer Hij afwezig is, zeggende: 'Och, of ik wist, waar ik Hem vinden zou!' (Job 23:3). Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw begeerten, zeggende: 'Hij is de Wens aller heidenen' (Haggai 2:8), en ook de Wens mijner ziel. Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw verlustingen, zeggende: 'Mijn Liefste is mij een bundelken mirre, dat tussen mijn borsten vernacht' (Hooglied 1:13). Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw wandel en verkering, en begeren uw wandel te hebben in de hemel, en met Hem te mogen verkeren. Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw hoogachting, en te zeggen: 'Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij niets op de aarde' (Psalm 73:25). Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw gedachten en overdenkingen, zeggende: 'Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn' (Psalm 104:34). Gij zult beminnen bij Hem te zijn in uw plichten, in uw bidden, lezen, horen, zingen, avondmaalgaan, en dergelijken; in die allen zult gij beminnen bij Hem te zijn, en dat Hij bij u mag wezen. Inzonderheid is een gelovige meest gezet om bij Hem te zijn in het gebed; o, hoe bemint hij het, zijn hart uit te storten voor zijn God! Een wettisch mens mag de plicht verrichten, maar om bij Christus te zijn in dezelve, is niet hetgeen daar Hij mede ingenomen is; maar een gelovige verheugt zich in het gebed, als een middel van gemeenschap met God. O! zegt een gelovige, ik kan niet van Hem afblijven, hoewel Hij de deur voor mij sluit en Zich met een wolk bedekt, door welke mijn gebed niet kan komen; ik kan nochtans niet van Hem afblijven. Dit is één van de dingen welke de aarde voor een gelovige nog dragelijk doet zijn, dat hij somtijds toegang ontvangt tot God in Christus, door den Geest in het gebed. Indien hij niet in deze weg enige aangename ontmoetingen van den Heere verkreeg, zo zou hij moeten uitroepen: O, wat een spelonk is deze aarde! O, mocht ik er kunnen uitkomen! Ik zeg dan, een waar liefhebber bemint het bij God te zijn, en den Heere bij zich te hebben. Hoe bemint hij den Heere bij zich te hebben? Door Zijn heiligende, verlichtende, verruimende, verlevendigende en vertroostende genade. Die elkaar liefhebben, zijn graag in elkaars gezelschap.

b. Gelijk een waar liefhebber van Christus bemint bij Hem te zijn hier op aarde, zo verlangt hij ook bij Hem te zijn in de hemel. O, zegt hij, mocht ik in de plaats van volmaakte liefde zijn, waar een eeuwige uitvloeijing van Gods liefde zijn zal! O, mocht ik in de plaats van volmaakte gelijkvormigheid met Christus wezen! 'Wij weten dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is' (1 Johannes 3:2). Hoewel zij met Zijn wil, verenigd zijn, en gewillig worden gemaakt om hier te blijven, zolang het Hem behagen zal, zo verlangen zij nochtans naar dien dag, wanneer zij Hem onmiddellijk genieten zullen, en wanneer zij van alle zonden verlost zullen worden. Zij 'hebben een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dit is hun zeer verre het beste' (Filippenzen 1:23). Een vleeselijk mens mag zeggen: och, dat ik uit deze bedroefde wereld was, maar het hart van een waar liefhebber zegt: och, mocht ik met Christus wezen! Het is waar, wanneer de liefde van een gelovige vers in oefening is, zo zal hij

somtijds gewillig zijn om in deze wereld te blijven, niettegenstaande al de beproevingen en verdrukkingen die daarin zijn, indien hij in dezelve maar God verheerlijken mag, hetzij door voor Hem te lijden, of door getuigenis te geven tegen de zonde, en voor de waarheid en eer van den Heere Jezus. O, zegt een liefhebbende ziel, mocht ik maar tot enig nut voor iemand van de Zijnen zijn! Mocht ik maar tot dienst van Zijn majesteit zijn; en Hem door lijden of gehoorzaamheid verheerlijken! O, als de Heere Jezus mij maar verwaardigt, om Hem te dienen en te verheerlijken in dit leven, al moest ik dan in deze woestijn van deur tot deur gaan, zo zal ik door Zijn genade elke verdrukking blijmoedig zoeken te verdragen, en in mijn zwakheden te roemen, opdat de kracht van Christus in mij wone. Deze onderwerping is niet onbestaanbaar met het verlangen om bij den Heere te zijn. Dus, zeg ik, beminnen de ware liefhebbers Gods bij Hem te zijn op de aarde, en bij Hem te zijn in de hemel.

2. De ware liefde zal u doen verlangen, Hem gelijk te zijn, en u doen zeggen: o, mocht ik heilig zijn, gelijk God heilig is; o, mocht ik het beeld Zijns Zoons gelijkvormig worden, en Hem gelijk zijn! Het is waar, wie het meest van Gods beeld heeft, zal gewoonlijk zichzelf Hem het meest ongelijkvormig zien, en zichzelf ook aanmerken als de aller-onheiligste mens op aarde; o, zal zulk één zeggen, mijn verstand is als een duistere kerk, mijn wil is boos gelijk de duivel, en mijn hart als de hel; en nochtans is het iets van Gods licht, dat hem zijn ongelijkvormigheid met God ontdekt, en iets van de liefde Gods, hetwelk hem doet verlangen om Gode gelijkvormig te zijn, en boven alle dingen van de zonde verlost te wezen, welke het beeld des satans is, en met heiligheid begaafd te worden, welke het beeld Gods is.

3. De ware liefde zal u op Hem doen leven. Gij zult beminnen om op God, de fontein van het levend water, te leven; alsook op Christus tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Een waar liefhebber Gods bemint 'het leven door het geloof des Zoons Gods' (Galaten 2:20). Het leven is hem Christus; Christus is de Alfa en de Omega van zijn leven, de Schepper en Onderhouder, ja het geheel van zijn leven. Velen hebben weinig met Christus van doen; maar Christus is het gehele leven van een gelovige; gelijk die vrouw, welke (gelijk men zegt) het dode lichaam van haar man tot pulver verbrandde, en dat poeder in haar dagelijkse drank opdronk, en dus haar lichaam tot een levend graf maakte voor haar dode man; zo leeft een gelovige gedurig op een gestorven en gekruiste Christus als zijn Man.

4. De ware liefde tot God zal u eerbiedig voor Hem doen zijn. De vreze Gods is een waar merkteken van liefde; als gij Hem liefhebt, dan zult gij vrezen Hem te vertoornen, en gij zult een heilige na-ijver hebben, opdat niet mogelijk uw bedrieglijk hart u terzijde af mocht leiden. 'Daarom, alzo wij een onbeweeglijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vast houden, door dewelke wij welbehaaglijk God mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid. Want onze God is een verterend Vuur' (Hebreeën 12:28). Dit alles is met de slaafse vrees voor de hel onbestaanbaar; want het geloof van een koninkrijk ontvangen te hebben, en de vrees voor de hel, welke een uitsluiting is van dat koninkrijk, zijn tegenstrijdige dingen; maar laat ons onze God in Christus vrezen, Die Zichzelven in Christus geopenbaard heeft, zelfs een verterend Vuur te zijn; want dit vuur van Zijn oneindige rechtvaardigheid heeft de mens Christus Jezus aangegrepen. Toen God in het braambos van onze natuur woonde, en het braambos brandende was in de vlam van de Goddelijke toorn, en Zijn rechtvaardigheid in deze weg voldaan geworden is, toen heeft Hij een veel groter en ontzaggelijker bewijs gegeven, dat Hij een verterend Vuur was, in het straffen van de zonde in den Borg, dan door al de vlammen van de hel, in welke de goddelozen voor eeuwig branden zullen, gegeven kunnen worden. Doch God, hier in het braambos

zijnde, brandde het braambos wel, maar het werd niet verteerd; ‘en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid’ (Openbaring 1:18). Nu mogen wij ons heen wenden en dat grote gezicht bezien, te weten, Christus der rechtvaardigheid Gods voldoende; en wat is er in de wereld dat meer invloed kan hebben op een heilige vreze, dan juist dit?

5 De ware liefde zal u goede, en geen kwade gedachten van Hem doen hebben. Hierom zegt de apostel: ‘de liefde denkt geen kwaad’ (1 Korinthe 13:5). Dan zult gij goede gedachten van God behouden, en alles wat Hij doet ten beste duiden; want hoewel een kind van God onder de verdrukking, en in een uur der verzoeking, harde gedachten van den Heere hebben kan, nochtans behoudt hij hebbelijk goede gedachten van al Gods handelingen omtrent hem; deze of gene verdrukkende bedeling, hoe gestreng en hard dezelve ook wezen mag, is maar om de één of andere begeerlijkheid te doden, of om de één of andere genade in oefening te brengen, of om de één of andere verdorvenheid te ontdekken en dezelve weg te nemen. Zij zegt, ‘o, hoe goed is de Heere, dat Hij mij in mijn zonden niet gerust laat, noch voort laat gaan in mijn fouten, noch ophoudt een bestraffer te zijn!’ O, de liefde denkt geen kwaad!

6. De ware liefde zal u doen beminnen wat God bemint, en haten wat God haat; alsook zo te beminnen als Hij bemint, en te haten gelijk Hij haat.

De ware liefde zal u doen beminnen wat Hij bemint, en haten wat Hij haat; in het bijzonder hebben zij Zijn vrienden lief, en zij haten Zijn vijanden.

A. Zij hebben Zijn vrienden lief, Zijn vrienden in bediening, en Zijn vrienden in het hart.

1. Zijn vrienden in bediening; Zijn leraren, welker ambt het is Christus aan te prijzen. Het is zeker, dat degenen die Christus liefhebben, ook Zijn vrienden lief zullen hebben; zij die Christus, den Bruidegom, liefhebben, zullen ook de vrienden van de Bruidegom beminnen, wiens werk het is Hem voor te stellen: ‘Hoe lieflijk zijn de voeten desgenen die het goede boodschapt, die den vrede doet horen’ (Jesaja 52:7). De reden waarom zij dezen liefhebben, is omdat het hun werk is om Christus’ minnebrief, die Hij aan Zijn bruid gezonden heeft, te openen, dezelve te lezen, en hem aan de bruid te verklaren; en omdat zij die aangename leer des Evangelies liefhebben. Sommigen wenden een grote liefde voor omtrent de geboden van de wet, maar de leer des Evangelies en der vrije rechtvaardigmaking zonder de werken der wet, is bij hen verdacht als antinomiaans, die strijdig is met de wet; deze zullen de gezanten van Christus bespotten, wanneer zij de leer der genade prediken. Doch daar is geen ander blijk nodig, om te tonen dat zij vijanden van Christus zijn, dan dit. Sommigen weder hebben alle leraren en alle leerlingen even lief; zij kunnen tussen de ene en de andere geen onderscheid horen; wanneer men dezen het Evangelie predikt, dat hebben zij lief; wordt hun het verbond der werken gepredikt, en wordt hun bevolen om zo en zo te doen, en dat zij daarop voor God gerechtvaardigd zullen worden, dat hebben zij ook lief; het is bij hen al vis wat er in het net komt. Maar de schapen van Christus kennen Zijn stem en de stem van Zijn herders, die Zijn stem tot hen voortbrengen, en Zijn wil aan hen verkondigen, is hun zoet, liefelijk en aangenaam.

2. Zij beminnen ook Zijn vrienden in het hart, zowel als Zijn vrienden in bediening; Zijn gelovigen, ‘de heiligen die op de aarde zijn, en de heerlijken, die zijn al hun lust’ (Psalm 16:3). ‘Een iegelijk die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is’ (1 Johannes 5:1). Zij hebben de broederen lief, gelijk wij in 1 Johannes 4:20 lezen: ‘Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft,

hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?’ Zij, die den vader liefhebben, zullen ook het kind liefhebben; zo zullen ook degenen die God liefhebben, Zijn kinderen liefhebben die Zijn beeld bezitten, even gelijk iemand zelfs het beeld beminnen zal van de persoon die hij liefheeft. Zij beminnen de heiligen, hoewel zij arm mogen zijn, even gelijk iemand het goud lief zal hebben, hoewel het in een vod gerold mocht wezen. Zij hebben ze ook lief, hoewel zij in verdrukking mochten zijn, even gelijk men het goud kan liefhebben, hoewel het in de smeltkroes is.

B. Gelijk de ware liefhebbers Gods Zijn vrienden liefhebben, zo haten zij ook al Zijn vijanden, hetzij ze openbare of verborgen vijanden zijn.

1. Zij haten al Zijn openbare vijanden; namelijk, een gehele goddeloze wereld: ‘Zou ik niet haten, HEERE, die U haten?’ En verdriet hebben in degenen die tegen U opstaan? Ik haat hen met een volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij’ (Psalm 139:21-22). Zij die gemeenschap kunnen houden met dronkaards, zweerders en lasteraars van Gods Naam, kunnen God zekerlijk niet liefhebben, tenminste niet in de oefening; een waar liefhebber Gods haat de goddelozen als zodanig. Het is waar, voor zoveel zij kinderen Adams zijn, been van hun been, en vlees van hun vlees, gelijk zij arme, ellendige schepselen zijn gelijk zij zelf, zo hebben zij ze lief met een liefde van medelijden; maar gelijk zij vijanden Gods zijn, en in rebellie staan tegen Hem, kunnen zij hen niet liefhebben; hun gezelschap is hun tot last.

2. Gelijk zij Zijn openbare vijanden van buiten haten, zo haten zij ook Zijn verborgen vijanden van binnen, en deze zijn hun eigen begeerlijkheden en verdorvenheden. Die God liefhebben, die haten de zonden, en zijn in een oorlog gewikkeld tegen hun begeerlijkheden. Die God liefhebben haten de zonde, hetzij in henzelf of in anderen; zij haten de zonde als Gods vijandin, als hetgeen dat Hem onbehagelijk en ontierend is; ook als hetgeen de gemeenschap met God bederft, dat Hem tot toorn verwekt, en hen onbekwaam maakt voor Zijn dienst. O, wat is de zonde een walgelijke en lelijke zaak! Zij is het kwaad van alle kwaden; daarom vervolgt de ziel dezelve tot den dood, en zij kan niet rusten tot zij haar handen als heet gemaakt heeft in haar hartebloed; zij heeft in den Naam des Heeren de wapenen tegen dezelve opgenomen, en is besloten om dezelve niet weder af te leggen, totdat dezelve gedood is. Zij vindt somtijds wel dat de zonde zeer sterk en levend is, en dat zij gevangen wordt geleid door de wet der zonde, doch dit moedigt haar te meer aan om dezelve te vervolgen tot den dood toe. En gelijk zij de zonden in henzelf haten, zo haten zij ze in anderen: ‘Ik heb gezien degenen die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij Uw woord niet onderhielden’ (Psalm 119:158). Al uw voorwendsels van liefde zijn van geen waarde, indien gij geen ijver hebt tegen de zonde; de liefde is het vuur, en de ijver is de vlam; die dan den Heere liefhebben, die zullen hun verontwaardiging over de zonde tonen. Dus, zeg ik, hebben de ware liefhebbers Gods alles lief wat Hij liefheeft, en haten alles wat Hij haat.

De ware liefde zal niet alleen liefhebben wat Hij liefheeft, en haten wat Hij haat, maar zij bemint zoals Hij bemint, en zij haat zoals Hij haat.

A. Zij haat de zonde gelijk God die haat. Ik spreek hier niet van trappen, maar van gelijkheid. Gelijk:

1. God haat de zonde met een natuurlijke haat, als strijdig zijnde tegen Zijn natuur, tegen Zijn wil en wet, en als Hem ontierende; zo haten ook de ware liefhebbers Gods de zonde met een natuurlijke haat; ik meen uit kracht van hun nieuwe natuur, daaruit haten zij de zonde, als strijdig tegen Gods natuur, tegen Zijn wil en als ontierend voor hun God.

2. God haat de zonde met een volkomen haat: maar zo haat een waar liefhebber Gods dezelve ook; hij zegt van al Gods vijanden binnen in zich, gelijk David zeide (Psalm 139:22): 'Ik haat hen met een volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij'; hun haat gaat voort tot de volmaaktheid.

3. God haat de zonde met een eeuwige haat; Hij kan er nooit mee verzoend worden; maar zo haten ook de ware liefhebbers Gods dezelve met een eeuwige haat; zij kunnen er nooit vrienden mee worden.

4. God haat de zonde met een droevige haat; de zonde bedroeft Zijn Geest, en is Hem, als het ware, een last; Hij wordt er onder gedrukt, gelijk een wagen drukt die vol garven is; zo is ook een waar liefhebber Gods bedroefd onder een lichaam der zonde en des doods, en wordt er als onder gedrukt.

5. God haat de zonde met een afscheidende haat; Hij werpt ze met verfoeiing en afkeer van zich weg; 'als te rein van ogen zijnde, dan dat Hij het kwade zou zien' (Hábakuk 1:13). Zo haat ook een waar liefhebber Gods de zonde, dat hij zich daarvan afscheidt, en omdat hij er zichzelf niet van ontdaan kan krijgen, haat hij zichzelf om de zonde.

6. God haat de zonde met een wraakvorderende haat; Hij neemt er wraak over, overal waar Hij dezelve maar vindt, want toen dezelve maar bij toerekening in Christus gevonden werd, heeft Hij er wraak over geoefend in den Borg; zo haat ook een waar liefhebber Gods de zonde met een wrekende haat (2 Korinthe 7:11): 'Want zie, ditzelve dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht! Ja verantwoording, enz. ja wraak'. Soms wilde hij wel aan Simson werk arbeiden, om het huis van die tabernakel omver te rukken over deze Filistijnen, om er over gewroken te worden, en hij kan niet rusten totdat dezelve gedood zijn; hij ziet zichzelf als ellendig aan, zolang de zonde in hem overblijft. 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Romeinen 7:24). Dus haat hij de zonde, gelijk God die haat.

B. De gelovigen beminnen ook, gelijk God bemint. Het is waar, Gods liefde tot hen is oneindig, maar hun liefde tot Hem is eindig. Zijn liefde tot hen is een Goddelijke liefde, maar hun liefde tot Hem is maar schepselen liefde; nochtans heeft hun liefde enige gelijkheid en overeenkomst met Zijn liefde. Gelijk:

1. Gods liefde tot Zijn kinderen is een gedenkende liefde, zij worden nooit van Hem vergeten (Jesaja 49:15): 'Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten'. Zo is ook de ware liefde tot God een gedenkende liefde; zij kan den Heere niet vergeten; hierom zegt de bruid: 'Wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn' (Hooglied 1:4). En David zegt: 'Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt'. O, zegt de ziel, nooit kan ik zulk een woord, zulk een ontdekking, zulk een bezoek, zulk een dag, zulk een predicaatie, zulk een plaats, of zulk een kamer vergeten, waarin God Zichzelven aan mij geopenbaard heeft.

2. Gods liefde tot Zijn volk is een hartelijke liefde; Hij bemint ze met Zijn gehele hart. Maar waar de ware liefde is, daar is zij ook 'met het gehele hart, met geheel het verstand, met de gehele ziel, en met alle kracht' (Mattheüs 22:37); want gelijk een gelovige met zijn hart gelooft, zo heeft hij ook met zijn hart lief.

3. Gods liefde tot Zijn volk is een geopenbaarde liefde; Hij verbergt Zijn liefde niet, maar Hij ontdekt dezelve. Zo is ook de ware liefde tot God een openbare liefde; zij openbaart zich in de gebeden, in dankzeggingen, in ijver en in gehoorzaamheid; 'indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden' (Johannes 14:15). Een waar

liefhebber Gods zal zijn liefde openbaren in Zijn woorden te bewaren: ‘Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen’, enz. (Psalm 119:11). Ook zal hij dezelve bewaren in zijn praktijk, door ‘zijn weg wel aan te stellen’ (Psalm 50:23).

4. Gods liefde tot Zijn volk is een verenigende liefde; dezelve brengt hen tot vereniging met Hemzelve. Zo is ook de ware liefde tot God een verenigende liefde; zij verlangt naar vereniging met God, en zij kleeft den Heere aan; zij tracht gedurig naar meer en meer nabijheid met Hem.

5. Gods liefde tot Zijn volk is een overwinnende liefde; daar waren vele verhinderingen in den weg, bergen van schuld, van zonden en van tergingen; nochtans wilde Hij Zijn liefde niet terughouden. Evenzo wordt ook de ware liefde tot God, niettegenstaande alle verhinderingen en tegenstand van de aarde en de hel, en al de verdorvenheden, niet teruggehouden, maar zij werkt om die allen te overwinnen, en zal ook door genade tegen alle zwaarigheden in hun strijd strijden; ‘want de liefde is sterk als de dood’ (Hooglied 8:6).

6. Gods liefde tot Zijn volk is een verheugende liefde; Hij verheugt Zich in Zijn liefde. Maar waar de ware liefde tot God is, daar zal de ziel zich ook verheugen in haar liefde; zij verheugt zich in God en in Christus, en zij verblijdt zich ‘in den God haars heils’ (Hábakuk 3:18).

7. Gods liefde tot Zijn volk is een zwijgende of een rustende liefde; (Zefánja 3:17): ‘De HEERE zal zwijgen in Zijn liefde’. Wanneer Zijn liefde tot de ziel komt, dan gaat zij nooit weer heen; ‘dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen’ (Psalm 132:14). Maar waar de ware liefde tot God is, daar is dezelve ook een rustende liefde; zij zegt: ‘Keer weder tot uw rust, mijn ziel, want de HEERE heeft aan u welgedaan’ (Psalm 116:7). Een waar liefhebber Gods heeft geen andere rustplaats, dan God in Christus.

8. Gods liefde tot Zijn volk is een mededeelbare liefde; Zijn liefde neigt en verbindt Hem, om Zichzelve en alles wat Hij heeft, ten goede van Zijn volk over te dragen. Maar de ware liefde tot God is ook een mededeelbare liefde; zij doet de ziel zichzelf met alles wat zij is en heeft, aan den Heere overgeven; zij geeft ziel en lichaam, met al de belangen van haar zaligheid aan Hem over.

9. Gods liefde tot Zijn volk is een onderscheidende liefde; Hij heeft haar boven alle andere volken lief; ‘Ik heb Egypte, Morenland en Seba gegeven tot uw losgeld, in uw plaats. Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad; daarom heb Ik mensen in uw plaats gegeven en volken in plaats van uw ziel’ (Jesaja 43:3-4). Zo is ook hun liefde een overklimmende liefde; zij hebben Hem boven alle dingen lief, en willen dat Hij in alles de eerste zijn zal.

10. Eindelijk, Gods liefde tot Zijn volk is in Christus; zij zijn ‘begenadigd in den Geliefde’ (Éfeze 1:6). Zo is ook de ware liefde een liefde tot God in Christus; zij kunnen Hem buiten Christus niet liefhebben, maar zij moeten voor Hem vrezen en van Hem wegluchten; maar in Christus is Hij hun liefelijk en beminnelijk. Uit deze dingen mocht gij u beproeven of gij God liefhebt met een liefde, die de vrucht is van dat Hij u eerst liefgehad heeft.

DERDE GEBRUIK VAN VERMANING

Is Gods liefde tot Zijn volk de oorzaak van hun liefde tot Hem, dan vermaan ik u om naar een gezicht van Gods liefde tot u uit te zien en om Hem liefde met liefde te vergelden.

1. Sta naar een gezicht van Gods liefde tot u. Zeg niet in uw hart: Helaas! alle mensen zijn niet van God bemind, en mogelijk ik ook niet; maar zeg liever: Velen zijn de

voorwerpen van Zijn liefde, en waarom mogelijk ik ook niet? Gij zult misschien zeggen: het eerste voorwerp des geloofs is niet te geloven, dat God mij liefgehad heeft. Het is waar, gij kunt Gods liefde tot u niet geloven, totdat Hij dezelve openbaart; en Hij openbaart dezelve niet, dan in Christus, in Welken ‘vrede op aarde, en in de mensen een welbehagen’, verkondigd is (Lukas 2:14), omdat Christus God in de hoogste hemelen ere toegebracht heeft; daarom is de weg om de liefde Gods tot u te weten, te geloven in Zijn geliefden Zoon Christus Jezus; en om dus Zijn liefde en goedwilligheid te geloven in Hem, en in het komen tot Hem wordt de liefde gekend en geloofd. Hoe wordt aan de heiligen de liefde Gods tot hen kennelijk? Niet anders dan door Zijn liefde in Christus te geloven; (1 Johannes 4:16): ‘En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft’. Indien gij God aanmerkt buiten Christus, zo zult gij Zijn liefde nooit zien, evenmin als een grotere zondaar dan gij zelf zijt, maar dan zult gij niets dan toorn en vloek zien, welke Hij tegen u uitgesproken heeft. Doch zo gij God in Christus beschouwt, dan zult gij zien dat Hij in de mensen een welbehagen heeft; ‘want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende’ (2 Korinthe 5:19). Ja maar, zult gij zeggen, ik vind in mijn hart geen liefde tot God; hoe kan ik dan geloven dat Hij mij liefheeft, of dat Zijn hart op mij gezet is? Gij zult God nooit liefhebben, totdat gij iets van Zijn liefde en goedwilligheid ziet tot u; doch uw weg is recht verkeerd, alsook een weg die God berooft van Zijn heerlijkheid, wanneer gij denkt dat gij Hem eerst moet liefhebben, en dat Hij dan ook u zal liefhebben; leg uw vleselijke redeneringen eens af, en zoek genade te verkrijgen om de barmhartigheid Gods in Christus te begrijpen; dat zal uw ziel openen om uw liefde tot Hem uit te laten.

Zegt gij: Ik zie geen grond, geen reden of oorzaak ter wereld, waarom Hij mij liefhebben zou; maar daar is alle reden in de wereld waarom Hij mij niet zou liefhebben. Hoe kan ik dan overreed worden van de gedachten Zijner liefde omtrent mij? Ik antwoord: God spreekt aan u, man, vrouw, of wie gij wezen mag, in dit Evangelie zo bijzonderlijk vrede en liefde toe, als Hij ooit aan een uitverkoren ziel heeft gedaan, het ogenblik tevoren, eer zij op een dag van Zijn heirkraft gewillig is gemaakt; want de algemene aanbieding der genade in het Evangelie is aan allen. En wat de reden van Zijn liefde betreft, Hij heeft even zoveel reden om u lief te hebben, als Hij ooit gehad heeft om iemand van de kinderen der mensen lief te hebben; dat is, Hij heeft geen reden buiten Zichzelven, en zo gij komen kunt om Zijn liefde en goedwilligheid te geloven omtrent u, en dat door een geloof van Zijn eigen werking, dan zult gij niet bedrogen uitkomen. Wanneer ik u tot het geloof roep, zo roep ik u niet, om u in te beelden dat God u liefheeft, of dat gij uzelf op een natuurlijke wijze daarvan overreden zoudt, maar ik roep u tot een zaligmakend geloof, hetwelk ik weet dat gij nooit zonder een almachtige kracht Gods zult kunnen verkrijgen; doch indien die kracht de roeping vergezelschapt, dan zal de plicht, waartoe gij geroepen wordt, in het werk gesteld worden, en anders niet. O! zoek dan de kracht van God, om u te overreden van de liefde en goedwilligheid Gods in Christus. Allen die mij heden horen, zijn verplicht om Christus aan te nemen als een blijk van de liefde Gods; want ‘alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe’ (Johannes 3:16). ‘Die geloofd zal hebben, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden’ (Markus 16:16). Zijn er onoverkomelijke zwarigheden in de weg, zulks kan ik niet helpen, doch God Die u roept, kan dezelve wegnemen; maar het is tot uw eigen gevaar, indien gij Zijn roeping verwerpt. Gij zult het in de hel niet te zeggen hebben, dat Gods liefde en goedwilligheid u niet verkondigd zijn

geworden; want ik neem hemel en aarde, en ook de bergen die gij heden voor uw ogen ziet, tot getuigen, dat ik u door Christus 'vrede op aarde en in den mens een welbehagen' verkondig, en dat 'God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende is'.

Zegt gij: Wilt gij dan, dat de grootste zondaar van ons allen Gods liefde en goedwilligheid omtrent hem geloven zal? Ik antwoord: Zolang gij in den staat der natuur zijt, zijt gij waarlijk onder Gods vloek en toorn; en indien gij daarin leeft en sterft, zult gij, zo waarachtig als God leeft, voor eeuwig verloren gaan, en gij zult daarin leven en sterven, tenzij dat gij gebracht wordt tot een begrip van de liefde Gods in Christus; maar wanneer gij de liefde Gods in Christus komt te zien, dan is het onmogelijk dat gij in een staat van zonde, of in een koers van zonde en vijandschap zult kunnen blijven leven. Wil iemand Christus aannemen, en de liefde Gods in Hem geloven, en Zijn begeerlijkheden aan de hand houden? Zulks zal hem volstrekt onmogelijk zijn; daarom wil God dat gij Zijn liefde zult geloven, opdat uw vijandschap gedood, en uw zonden verbroken mochten worden. Ik herinner mij hier een verhaal van een godzalig man die tot een toveres zeide, toen niets anders haar hart vermurwen kon: Ik beveel u, zeide hij, in den Naam van den Heere Jezus tot Christus te komen, om zaligheid; tot Hem te komen om het geloof, om de bekering en de vergeving der zonden; en Hij zal u aangenaam maken en u ontvangen, en gij zult in de gunst Gods worden aangenomen door Hem. Waarop het arme schepsel gedrongen werd te zeggen: Och, mijnheer! zal ik uw woorden geloven? Ik stel mijn leven voor u, zeide die leraar, indien gij op Christus vertrouwt. Waarop terstond haar banden losgemaakt werden, en de Heere bracht haar tot een diepe en oprechte vernedering over haar zonden, en tot een gevoel van de liefde en genade Gods, zodat zij vele blijken gaf aan vele christenen van onderscheiden licht en kennis, dat de Heere haar genade geschonken had. O! indien gij wist, hoe God tot Zijn dienstknechten spreekt, zeggende: Foei, schaamt u voor Mij, dat gij uw toehoorders niet dwingt om in te komen, om met Christus te verenigen, als het grote blijk en pand van Mijn liefde. O! ga tot God in uw eenzaamheid, en zeg tot Hem: Heere, ik ben geroepen geworden tot het geloof, maar mijn hart is zo verhard, en Gij alleen kunt hetzelfde verbreken; o! kom en wil mij, de grootste der zondaren, zalig maken, waardoor Uw genade meer verheerlijkt zal worden, dan door iemand van Adams nakomelingschap; roep tot Hem: 'Heere, ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp!' (Markus 9:24).

2. Ik vermaan u ook, om Hem liefde met liefde te vergelden. Deze vermaning raakt de gelovigen maar alleen. O, wil Hem dan liefhebben, omdat Hij u eerst liefgehad heeft. O, wat een schande zou het zijn, gelovigen! indien gij Hem niet liefhad, Die u eerst liefgehad heeft. Om u daar nu toe op te wekken, zo overweeg:

a. Wiens liefde het is. Het is de liefde van Hem Die algenoegzaam is, Die niet nodig heeft, om met Zijn liefde tot anderen te gaan. Het is de liefde van een God. O, wat een sterke drangreden moest dit zijn!

b. Overweeg ook, wie gij zijt, die de voorwerpen van Zijn liefde zijt; namelijk, goddeloze, ellendige schepselen, die Zijn liefde niet waardig zijn. Dat God de heilige engelen liefheeft, is geen wonder, want zij zijn Zijn dienaren, die Zijn welbehagen doen; dat Hij de levenloze schepselen liefheeft, is niet vreemd; want het vuur, de hagel, de sneeuw, de dampen, en de stormwinden, doen Zijn woord; maar dat Hij u liefheeft is een groot wonder; en dat wel als gij nog vijanden waart.

3. Overweeg ook, wat soort van liefde het is. Het is een eeuwige liefde; Zijn vermaken zijn van alle eeuwigheid geweest 'met der mensen kinderen' (Spreuken 8:31). De blote gedachten hiervan moesten u van vreugde doen opspringen, gelijk het

kindeken in de buik van Elisabeth. Zult gij Hem dan niet liefhebben, daar gij van eeuwigheid in den schoot Zijner liefde gelegen hebt? Zijn liefde is een vrije liefde; indien gij dezelve verdienen kon, dan zou Zijn liefde van veel minder waarde zijn; maar datgene hetwelk van eeuwigheid voorafgaande is geweest, dat moet volstrekt vrij zijn. Zijn liefde is een onveranderlijke liefde; hoewel gij alle dagen verandert, zo is nochtans Zijn liefde onveranderlijk. Indien enige tergingen Zijn liefde konden wegnemen, zo zou dezelve al lang opgehouden hebben; maar gelijk Hij Zijn liefde op u gezet heeft, niettegenstaande al de zonden daar gij aan schuldig waart, en daar Hij wist dat gij aan schuldig worden zou, zo blijft Zijn liefde, niettegenstaande alles, onveranderlijk dezelfde. Zijn liefde is een onderscheidende liefde; Hij heeft u willen liefhebben, en miljoenen anderen voorbijgaan, daar gij van nature niet van onderscheiden zijt; Hij heeft vader, moeder, zuster en broeder willen voorbijgaan, en u willen liefhebben; o! zult gij Hem dan niet liefhebben? Zijn liefde is milddadige liefde; door Zijn liefde geeft Hij Zichzelven, Zijn Christus, Zijn Geest, Zijn genade, Zijn heerlijkheid en alles. Zie hoe de psalmist deze liefde groot maakt (Psalm 103:1-3): 'Loof den HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heiligen Naam. Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden. Die al uw ongerechtigheden vergeeft, Die al uw krankheden geneest'. O, het is geen kleine zaak om maar twee of drie zonden te vergeven; maar nog groter om vele duizenden te vergeven; wie kan deze liefde begrijpen? maar om zovele miljoenen der miljoenen zonden te vergeven, o, wat onbegrijpelijke liefde is dat! Hij vergeeft al uw ongerechtigheid; ja wat meer is, Hij geneest al uw krankheden. Zo handelt de Heere met allen die Hij liefheeft; Hij vergeeft menigvuldiglijk. O! arm zondaar, hebt gij niet vele plagen, vele krankheden, ja meer dan gij wel weet? Indien gij de plaag van uw eigen hart kent, zo zoudt gij gedurig moeten uitroepen: o! de plaag van mijn verstand, de plaag van mijn wil, en de plaag van mijn genegenheden, o! mijne atheïsme, mijn ongelooft, mijn verharding, mijn blindheid, enz. O! wat ontelbare kwaden omringen mij; ja waarom noem ik die slechts kwaden, zij zijn als zovele duivelen in mij; doch hoeveel dezelve ook mogen zijn, Hij wil die allen vergeven; en hoe zwaar dezelve zijn, zo wil Hij nochtans al uw noden vervullen. 'Mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen, al uw nooddrift' (Filippenzen 4:19). Zijt gij niet met noden als tezamen gesteld? Hebt gij geen licht, leven, geloof, liefde, bekering, blijdschap, verzekering, vrede, en gemeenschap met God nodig? Ja somtijds wil Hij zelfs op aarde al uw noden vervullen, zodat Hij u zal doen zeggen: het is genoeg. O! moest dan deze milddadige liefde u niet opwekken om Hem weder lief te hebben?

4. Overweeg ook het kanaal in hetwelk deze liefde loopt. Christus is het middel van de mededeling van de liefde Gods; wij ontvangen de liefde des Vaders in den Zoon, door den Heiligen Geest. Christus is het kanaal; de liefde in den Vader is gelijk de honig in de bloem; de honig moet eerst in de raat, eer dezelve tot ons gebruik kan zijn; Christus moet deze honig eerst trekken en voorbereiden voor ons; o! hoe zoet moet deze honig zijn, die door zulk een kanaal heenloopt!

5. Kortom, laat ons deze genade der liefde ook overwegen in haar uitnemendheid. De liefde tot God is de vervulling der wet; al wat zij eist is liefde. Liefde is de grote hoedanigheid van de heiligen in de hemel; hoe meer liefde gij hebt, hoe meer gelijkheid naar en geschiktheid voor de hemel gij hebben zult. De hemel zou voor u een last en vermoeiing zijn zonder de liefde; indien gij de liefde niet had, zo zoudt gij uzelf uit de hemel in de hel werpen. Maar indien gij de liefde hebt, zo zal dezelve elke plicht beminnelijk maken; de gehoorzaamheid der liefde is een beminnelijke gehoorzaamheid. Ja de liefde zal al uw kruis in troost veranderen; waar weinig, of

geen liefde is, daar is het kruis ondragelijk; daar roept de ziel uit: O, bitter kruis, o, het is als gal en alsem! maar de liefde zou als het hout zijn, dat in de wateren van Mara geworpen werd, om dezelve zoet en aangenaam te maken. Indien gij veel liefde hebt, zo zal dezelve u van de verdrukking doen zeggen: O, zij is de beker die mijn lieve Vader mij in de hand geeft, en zou ik die niet drinken? Welkom, alles wat Hij mij maar toezendt. O, heb den Heere lief, gij Zijn gunstgenoten, en bewijs ook uw liefde door uw gehoorzaamheid; zult gij Hem haat voor liefde vergelden? O! laat Zijn liefde uw hart ontvonken met wederliefde tot Hem.

En te dien einde wil:

- a. Zijn liefde tot u niet in twijfel trekken. Wacht u, datgene te verwerpen, hetwelk uw liefde tot Hem moest opwekken. Het is het grote voornemen van de duivel u aan de liefde Gods te doen twijfelen, opdat gij zo Hem niet weder lief mocht hebben.
- b. Woon al Zijn liefde-bezoeken bij, en ontvang dezelve met dankbaarheid. Acht Zijn gewone bezoeken niet klein, waarin Hij Zich enigermate in Zijn liefde openbaart door de traliën van Zijn ordonnantiën; veracht de dag van kleine dingen niet; maar waardeert inzonderheid Zijn buitengewone bezoeken van liefde, wanneer Hij u te enigen tijd opneemt in Zijn koets, die bespreid is met liefde.
- c. Wacht u ook Zijn liefde te misbruiken; uw klederen te bevleken met het vlees, nadat God Zijn vleugel over u uitgebreid heeft; want tegen liefde te zondigen is een schrikkelijke, verzwarende zonde. Het is een vuile vlek op Sálomo, dat zijn hart van den Heere afgekeerd werd, 'Die hem tweemaal verschenen was' (1 Koningen 11:9).
- d. Wacht u ook in het vlees te betrouwen, of te verwachten dat uw liefde God bewegen zal om u goed te doen; maar de liefde van Christus moet u dringen; denk dan niet dat uw plichten en gehoorzaamheid Hem zullen dringen; o! wacht u om op deze wijze het Evangelie het ondersteboven te keren. Indien Zijn liefde uw liefde en gehoorzaamheid opwekt, dan kunnen uw liefde en gehoorzaamheid Hem niet bewegen om u lief te hebben. Wij mochten wel alle dagen vrezen, dat het harte Gods in haat tegen ons veranderen mocht, indien onze hoop, van in Zijn liefde te blijven, op onze beste liefde en gehoorzaamheid gegrond was.

Nu zal ik deze redevoering besluiten:

1. Met één woord van schrik voor allen die God nog haten. Weet dan, indien Zijn liefde u niet overreden kan om Hem lief te hebben, zo zal Zijn toorn u verpletteren tot in alle eeuwigheid; 'de vijanden des HEEREN zullen verdwijnen, als het kostelijke der lammeren; met den rook zullen zij verdwijnen' (Psalm 37:20). Indien gij Christus niet liefhebt, zo hoor eens wat de apostel zegt: 'Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maranatha' (1 Korinthe 16:22). De dag komt, wanneer gij 'tot de bergen zult roepen: valt op ons, en tot de heuvelen: bedekt ons' (Openbaring 6:16). Gij zult voor eeuwig onder de brandende berg van Gods toorn moeten liggen. En ik zal u nog iets ergers zeggen, en dat is, dat dit alles in minder dan acht dagen tijds vergeten zal wezen; ja eer het morgen is, zal de indruk van deze dingen al weg zijn.
2. Met één woord van troost voor alle ware liefhebbers Gods en Christus; voor u is grond van vertroosting:
 - a. In hetgeen gij hebt; hetgeen gij reeds in bezitting hebt, dat hebt gij met de zegen; hetgeen gij in verwachting hebt in de belofte, is in liefde; en daarom is de belofte vrij, en ook vast en bestendig, omdat Zijn liefde in dezelve is.
 - b. Daar is troost in hetgeen u ontbreekt; want omdat gij de liefde Gods hebt, zo zal u niets ontbreken.
 - c. Daar is troost tegen hetgeen gij vreest; gij hebt geen kwaad te vrezen.

d. Daar is troost tegen al wat gij doet; al uw gehoorzaamheid zal aangenaam zijn, en al uw zonden zullen u vergeven worden, hoewel 'Hij wrake mocht doen over uw daden' (Psalm 99:8).

e. Daar is troost tegen al uw lijden, omdat de Heere u daarin ondersteunen zal. En hoewel gij het verlies van gaven, goederen, vrijheid en leven ondergaan mocht, zo kunt gij nochtans God, noch Christus, noch den Geest, noch de genade, noch de hemel, noch Gods eeuwige liefde verliezen. O! gaat dan henen met het troostrijke gevoel van Zijn liefde. Kortom, zijt gij liefhebbers Gods? Gaat dan henen, u verheugende in Zijn liefde, en dat Hij u eerst lief heeft gehad. Hij heeft u liefgehad, eer gij Hem liefgehad hebt. Gij zijt door Zijn genade van eeuwigheid uitverkoren; gij zijt door het bloed van Christus verlost, en gij zijt door Hem ook krachtdadiglijk geroepen; want 'degenen die God liefhebben, die zijn naar Zijn voornemen geroepen' (Romeinen 8:28), en de dag nadert, wanneer gij het Voorwerp van uw liefde ten volle genieten zult. Indien gij ware liefhebbers van Christus zijt, dan verzeker ik u, dat de tijd haast komen zal, wanneer gij Hem zien zult gelijk Hij is, en wanneer gij altijd bij den Heere zult zijn, en Hem voor eeuwig genieten zult; en dan zal de liefde zonder afnemen en zonder vermoeiing uw eeuwig werk zijn; gij zult u in Hem verheugen. Gij zijt van eeuwigheid op Zijn hart geweest, en gij zijt nog heden op Zijn hart in de hemel. Voor u is Zijn eeuwige Zoon in de wereld gekomen; voor u heeft Hij geleefd, en voor u is Hij gestorven. Uw liefde tot Christus is de weerslag van Zijn en van Zijns Vaders liefde tot u. En daar is hier niemand die Christus waarlijk liefheeft, of hij heeft ook zulk een goede grond om te mogen zeggen: 'Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft', als Paulus heeft gehad (Galaten 2:20). Uw liefde tot Hem is een onfeilbaar blijk van Zijn eeuwige liefde, en ook van Zijn tegenwoordige liefde tot u; ja ook een zeker pand van uw toekomstige genieting van Hem. O! laat dan uw hart en leven, uw mond en alles wat in en buiten u, en ook boven u is, Hem liefhebben en zeggen: Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft'.

AMEN

5. Gods inwendige getuigenis, of het zekere bewijs des geloofs

1 Johannes 5:10. *Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.*

Wij vinden in het begin van dit hoofdstuk twee voornamen zaken voorgesteld:

1. Een vermaning tot ware gehoorzaamheid en liefde Gods, voortvloeiende uit het verband der onderlinge liefde van Gods kinderen tot elkaar. Deze vermaning wordt aangedrongen door verschillende beweegredenen, waarvan de eerste genomen is uit de natuur en hoedanigheid van het geestelijke kindschap zelf. 'Een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is' (vers 1). Wie den Vader liefheeft, zal ook het kind liefhebben. Maar hoe zullen wij weten of onze liefde tot Gods kinderen de rechte soort van liefde is? Dit wordt beantwoord (vers 2): 'Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben en Zijn geboden bewaren'. Dan is onze liefde tot onze naasten de ware liefde, wanneer die voortvloeit uit de liefde Gods en die tot haar grondslag heeft; want hier merkt de apostel de liefde Gods aan, als de vervulling van de ganse wet; en dit is het tweede bewijs om de waarheid van onze liefde tot God te betogen, genomen van derzelver lichtheid en mogelijkheid; 'want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren; en Zijn geboden zijn niet zwaar' (vers 3). De liefde Gods te oefenen is mogelijk voor alle kinderen Gods, omdat Zijn geboden niet zwaar zijn, te weten voor een ware gelovige: want een gelovige of een kind Gods te zijn, is hier één en dezelfde zaak. Nu, voor de gelovige zijn Gods geboden niet zwaar, omdat hij door het geloof in Christus, zijn Hoofd, de ganse wet vervult, en omdat hij door het geloof is wedergeboren, en uit kracht van zijn wedergeboorte, de liefde tot God en zijn naasten in haar beginselen heeft, en dus een nieuw grondbeginsel van gehoorzaamheid, om in alle geboden Gods te wandelen. Het is waar dat deze geboden, zelfs voor de wedergeborenen, zo veel zij nog vlees zijn, mogen zwaar genoemd worden; maar niet in zoverre zij vernieuwd zijn, of ten opzichte van hun geheiligd deel. Vanhier is het, dat de apostel dit nader verklaart en uitbreidt (vers 4): 'Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof'. Wat is de reden toch dat Gods geboden niet zwaar voor Zijn kinderen zijn? Omdat, hoewel de heersende begeerlijkheden van degenen die het geloof nog missen, Gods geboden hun zwaar maken, des Heeren kinderen dat geloof verkregen hebben, hetwelk de wereld en al hun wereldse begeerlijkheden overwint. Hun geloof heeft invloed op de doding van de oude, en op de wederopstanding van de nieuwe mens, en dus ook op de reiniging des harten. Dit is de voornaamste weg langs en door welchen het geloof de wereld overwint; namelijk, door het ten onderbrengen en overwinnen van die zondige lusten en begeerlijkheden, waar anderen door gevangen worden. Deze overwinning van de wereld nu, schrijft de apostel hier nog meer bijzonder aan het geloof toe (vers 5): 'Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zone Gode?' Maar hoe kan dat zijn? Geloven dit zelfs de duivelen niet? Ja toch, maar niet met toepassing tot henzelf; zij kunnen niet geloven dat de Zoon Gods gekomen is om hen te verlossen; daar het ware geloof integendeel van een toepassende en toe-eigenende aard is; het ware kindschap en Zoonschap van Christus, zich toepassende en toe-eigenende, en dus de zondaar tot het geloof leidende, dat Christus Gods natuurlijke Zoon is, en dat hij om Zijnentwil tot een waar kind Gods is aangenomen.
2. Maar wij vinden hier ook bevestigd dat Christus de ware Messias is, in vers 6, 7 en 8). Want de apostel, de uitnemendheid des geloofs hebbende aangetoond, en dat

hetzelfde bestaat in te geloven dat Christus de Zoon Gods is, gaat nu over om deze grondslag des geloofs hier nader te bevestigen; zeggende: 'Deze is het Die gekomen is door water en bloed, namelijk Jezus, de Christus'. De voorbeeldige bediening van het oude verbond was deels door water en wettische wassingen, en deels door bloed of bloedige offeranden. Nu, Christus kwam om beide deze voorbeelden te vervullen. Door de wedergeboorte te werken, brengt Hij teweeg hetgeen door de wettische wassingen was afgeschaduwd, en door verlossing en verzoening ten koste van Zijn dierbaar bloed te verwerven, volvoert Hij datgene, hetwelk door het bloed van de oude offeranden was verbeeld en afgeschetst; en hierop door de apostel gezinspeeld wordende, leidt hij ons op tot de getuigenis des Geestes, welke de gelovigen in zich hebben, en gaat dus over om meer eigenlijk en bepaald te handelen van die getuigen, welke Christus tot staving der waarheid van Zijn Goddelijk Zoonschap heeft; bijzonder de getuigen die Hij in de hemel, en de getuigen welke Hij op de aarde heeft.

a. De getuigen in de hemel worden tot drie bepaald (vers 7): 'Want Drie zijn er Die getuigen in den hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze Drie zijn één'. Hoe uitmuntend gaven deze Drie hun getuigenis van Christus' ware Zoonschap, toen Hij gedoopt werd! De Vader sprak uit de hemel met een luide stem, zeggende: 'Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb'. De Zoon was daar tegenwoordig in onze natuur, welke Hij had aangenomen. De Heilige Geest verscheen daar zichtbaar in de gedaante van een duif en kwam op Hem. En op vele andere wijzen geven deze Drie hun getuigenis, dat Christus de ware Zoon Gods is; bijvoorbeeld in het Woord, in Christus' wonderwerken, in de bediening van het Evangelie enz.; en op welke wijze zulks ook geschieden mocht, deze Drie getuigen zijn niet alleen in wil, gevoelen en getuigenis, maar ook in Wezen volstrekt één.

b. De getuigen op de aarde zijn drie; de Geest, het water en het bloed. Door den Geest kunnen wij verstaan, de uitstorting van den Heiligen Geest en Zijn eigen onmiddellijke openbaring. Door het water, de weldaad van de wedergeboorte en de heiligmaking, oudtijds door zovele plechtige wassingen en reinigingen met water afgebeeld. En door het bloed de verlossing en heiligmaking, door het bloed van Christus verworven en teweeggebracht. Deze geven getuigenis van deze waarheid, en getuigen dat Christus is de Zoon Gods, en zij worden gezegd dit hier op aarde namelijk in alle gelovigen te doen. De apostel nu, al deze getuigen bijgebracht hebbende, toont aan, dat die allen Goddelijke getuigen zijn; en daarom, dat het weigeren van deze hun getuigenis aan te nemen, ten uiterste gevaarlijk is, omdat men daardoor God tot een leugenaar maakt. Echter heeft het 9de vers bijzonderlijk opzicht op het 7de vers met betrekking tot de Drie getuigen Die in de hemel zijn: 'Indien wij de getuigenis der mensen aannemen, de getuigenis Gods is meerder; want dit is de getuigenis Gods, welke Hij van Zijn Zoon getuigd heeft'. Maar vers 10, daar onze tekst woorden een deel van uitmaken, heeft bijzonder betrekking op het 8ste vers, met opzicht op de getuigen hier op aarde: 'Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf'. De drie getuigen hier op aarde geven hun getuigenis in de vierschaar van het gemoed der gelovigen.

In de tekstwoorden wordt de gelovige zelf beschreven, of liever zijn geloof ontvouwd en opengelegd, in deze vier volgende zaken:

1. Ten opzichte van deszelfs daad; het wordt genoemd een geloven, namelijk, op grond van het gezag en de geloofwaardigheid van den hogen God, ons getuigende en verklarende hetgeen Hij wil dat wij zullen geloven. Dit geloof wordt ook een aannemen van Christus genoemd. 'Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht (of het voorrecht) gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam

gelooven' (Johannes 1:12). Het is een aannemen van Christus, een aannemen van de getuigenis die van Hem gegeven wordt, en een daardoor verzegelen dat God waarachtig is.

2. Ten aanzien van deszelfs Voorwerp: het is een geloof in den Zone Gods. Dit Voorwerp des geloofs wordt nader en meer volkomen opgehelderd in het volgende vers: 'En dit is de getuigenis, namelijk dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en ditzelve leven is in Zijn Zoon'. Het ware geloof heeft daarom de openbaring van Christus als den eeuwige en eniggeboren Zoon Gods en den Zaligmaker der wereld tot zijn Voorwerp. Dit toch is Gods getuigenis in Zijn Woord, dat Christus Zijn Zoon, en door Zijn verordining en dadelijke aanstelling onze Zaligmaker is, ja onze zaligheid en ons eeuwige leven zelf.

3. Ten opzichte van deszelfs klaarblijkelijk bewijs. Die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis daarvan. Door de getuigenis, denk ik, dat wij hier hetzelfde verstaan moeten, hetgeen er in het 8ste en in het slot van het 6de vers gevonden wordt. Het is de Geest Die dit getuigt, omdat de Geest de waarheid is. De Geest benevens het water en het bloed, zijn de getuigen hier op aarde en in het gemoed der gelovigen, welke met de getuigen in de hemel overeenkomen en samenstemmen in één en dezelfde zaak te getuigen, namelijk dat Christus de Zoon van God en de ware Messias is. Dit is het einde en oogmerk van al deze getuigen in het algemeen; maar het voorname einde en oogmerk van de inwendige getuigenis in de harten van de gelovigen, is in het bijzonder om hen van hun aanneming tot kinderen en van hun zaligheid door deze Messias te verzekeren. Dit wordt uitdrukkelijk verklaard het einde te zijn (vers 13): 'opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt'.

4. Met betrekking tot het onderwerp daarvan: hij heeft de getuigenis in zichzelf. Wie de getuigenis en de verklaring welke God van Zijn Zoon geeft, getuigende dat Hij ons leven en onze zaligheid is, gelooft, die heeft de getuigenis in zichzelf; dat is in zijn hart en binnenste. Hij ondervindt en gevoelt Hem aldaar als den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs. Het is geen los en twijfelachtig gevoelen, maar een inwendige getuigenis; een inwendige bewustheid en kennisneming van hetgeen God getuigt en spreekt, namelijk dat er vrede en zaligheid is, in en door Zijn Zoon Jezus Christus. Die in Christus gelooft, heeft ook den Geest van Christus; Die Geest, van Wien Christus gezegd heeft (Johannes 15:26): 'Die zal van Mij getuigen', en niet minder nadrukkelijk (Johannes 16:14): 'Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen'. Hij getuigt ook in de mens door water en bloed. En daarom, een iegelijk die gelooft, heeft een krachtige en genoegzame getuigenis in zichzelf en behoeft geen andere elders te zoeken. Hetgeen er verder tot verklaring van dit onderwerp nodig is, zal vanzelf voorkomen bij de verhandeling van deze volgende leer.

LERING: Dat het ware geloof zijn eigen bewijs of getuigenis in zich heeft.

Tot nadere verklaring en opheldering hiervan, kunnen, behalve onze tekstwoorden, ook de volgende Schriftuurplaatsen verstrekken: Éfeze 1:13: 'Nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte', en Romeinen 8:16: 'Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn'. Ik denk dat dit het duidelijke bewijs van het geloof van de apostels is, wanneer hij zegt (2 Timótheüs 1:12): 'Ik weet in Wien ik geloofd heb', alsmede van die gelovigen, van welke in het slot van dit ons teksthoofdstuk gesproken wordt (vers 20): 'Doch wij weten dat de Zone Gods gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige

kennen; en wij zijn in den Waarachtige, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God en het eeuwige Leven'. De wijze op welke wij voorgenomen hebben dit leerstuk nader, onder inwachting van des Heeren gunst en hulp te verhandelen, zal de volgende zijn:

- (1) Wij zullen onderzoeken wat dit geloof is.
- (2) Welke de blijken en getuigen zijn, die met hetzelfde gepaard gaan.
- (3) Wat deze getuigen bewijzen en bevestigen.
- (4) Wat de hoedanigheid en eigenschap is van die getuigenis, welke ieder gelovige in zichzelf heeft.
- (5) Waarom het ware geloof die getuigenis heeft.
- (6) Eindelijk zullen wij deze leer besluiten met een praktikale toepassing op het gemoed.

(1) Wij gaan over tot de eerste voorgestelde zaak, namelijk, om te onderzoeken wat het ware geloof is.

De tekstwoorden geven ons aanleiding, om onszelf tot twee voorname stukken te bepalen, om na te speuren:

A. Het Voorwerp.

B. De natuur des geloofs.

A. Vooreerst, het Voorwerp des geloofs, hetwelk de Zone Gods is, doch niet met uitsluiting van de andere Goddelijke Personen. God, Vader, Zoon en Heilige Geest, is het Voorwerp van ons geloof. 'Die Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld dat God waarachtig is' (Johannes 3:33). Maar die God zou even ongenaakbaar voor ons, als voor de gevallen engelen zijn, indien wij de toegang niet tot Hem hadden door Zijn Zoon, van Wien de apostel zegt: 'Want waarlijk Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan!' Daarom wordt er gezegd (Johannes 3:36): 'Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven'; en in het 12de vers van dit ons teksthoofdstuk: 'Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zone Gods niet heeft, die heeft het leven niet'. Het geloof rust op Hem als den Zone Gods, als het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid. Want was Hij geen God, dan zou het geloof geen grond hebben; 'wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer'. De zaligheid die wij nodig hebben, is een zaligheid die God alleen uitdenken, verwerven en schenken kan. Dit is een zeer krachtige ondersteuning voor de ziel, in alle dingen die haar mogen benauwen, dat Christus God, de Zoon Gods, de Godmens en de Middelaar is. In één woord, ik versta hier den Zoon Gods en al de heilgoederen in en door Hem, welke het geloof omhelst. Het Voorwerp van ons geloof daarom is de Zoon Gods, zoals Hij ons geworden is wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. De Zoon Gods Die God heeft voorgesteld tot een Verzoening voor onze zonden. En wanneer het geloof Hem als zodanig beschouwt, ziet het Hem als een zeer heerlijk Voorwerp, ja veel heerlijker dan al de roofbergen aan; als een gepast en volkomen Zaligmaker, welke de Zoon Gods zijnde, ook volkomenlijk kan zaligmaken. Als één die God lief en aangenaam is, en in welken de Heere altijd een welbehagen heeft; Hij heeft een welbehagen in Hem als in Zijn eigen Zoon, en een welbehagen in Hem als onze Zaligmaker. 'Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb' (Mattheüs 3:17).

B. Ten tweede; wat de natuur des geloofs betreft, het is thans mijn voornemen niet die uitvoerig te verhandelen, maar alleen om een korte schets van de zodanigen te geven, welke geloven in den Zoon Gods; wij brengen het tot de volgende bijzonderheden:

1. Die in den Zoon Gods gelooft, is één die bij zichzelf veroordeeld is, het vloekvonnis der wet in zijn geweten draagt, en overeenkomstig hetzelfde zich geheel verloren ziet buiten Christus; de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Voor wie is er vertroosting bereid, anders dan voor dezulken die treurig zijn en nedergebogen? Voor wie wijsheid, dan voor de dwazen? Voor wie rechtvaardigheid, dan voor dezulken die strafschuldig zijn? Voor wie heiligmaking, dan voor de onreinen? En voor wie zaligheid, dan alleen voor degenen die zondaars zijn?

2. Die gelooft, is één die geen verwachting van de wet als verbond der werken heeft, maar welken de Heere van die man heeft afgebracht, opdat Hij hem met Christus ondertrouwt; het is één die zijn eigen gerechtigheid als een wegwerpelijc kleed beschouwt, een bed dat te kort is om er zich op uit te kunnen strekken; een dekkleed te nauw om er zichzelf in te winden, en die daarom ziet, dat zijn beste gerechtigheden en godsdienstplichten niet in staat zijn, om hem voor God te kunnen bedekken, of tegen het verterende vuur van Zijn oneindige gerechtigheid te kunnen doen bestaan, omdat die een oneindige voldoening eist, of ook niet om Gods oneindige heiligheid te kunnen genoeg doen, omdat die een volmaakte gehoorzaamheid vordert.

3. Die gelooft, is één die door Goddelijk onderwijs den Zoon Gods heeft leren kennen, en aan wien Hij Zich heeft geopenbaard. Hierom zegt Christus: 'Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard'. 'Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus'. Dus, overeenkomstig hiermee, verkrijgt elke gelovige den geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus.

4. Die gelooft, is één die door de ontdekking van Jezus' heerlijkheid zijn hart op het aller-krachtdadigst geneigd en tot Hem getrokken vindt als tot den Heere Zijn gerechtigheid en sterkte; Zijn gerechtigheid ter rechtvaardiging, Zijn sterkte tot heiligmaking. De zondaar, volkomen overreed zijnde van Christus' bekwaamheid ter volvoering van Zijn middelaarswerk, vindt zijn hart daardoor aangedaan en zijn ganse ziel krachtdadig getrokken, om naar Hem uit te gaan en zich in Hem te ontlasten, gelijk een snellopende rivier zich ontlast in de ruime oceaan. Tevoren was hij rusteloos en onbestendig; dan hier, dan daar omzwervende, maar nu hij tot Christus gekomen is, vindt hij rust en zwerft niet langer om: 'Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde' (Psalm 73:25).

5. Die gelooft, is één die op Christus' volheid leeft, en door het geloof gedurig krachten uit Hem haalt, om tot alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, bekwaam gemaakt te worden. Hij heeft zichzelf in Christus als zijn alles in allen als het ware, verzwolgen; die is zijn enig al geworden, om leven, licht, sterkte, blijdschap, genade en heerlijkheid van en uit Hem te ontvangen.

6. Die gelooft, is één wiens geloof door de liefde werkt, en hem gedurig in liefde doet uitgaan; zie het eerste vers van dit ons teksthooftstuk. Doch hierbij zal ik nu niet blijven staan.

(2) Maar welke zijn nu de blijken en getuigen die met dit geloof gepaard en vergezelschap gaan? Of wat is die getuigenis welke ieder gelovige in zichzelf heeft?

Die is, volgens de verklaring die wij er van gegeven hebben, drieledig: namelijk, de Geest, het water, en het bloed (vers 8).

A. Vooreerst: de Geest, wegens Zijn eigen en onmiddellijke getuigenis: ‘de Geest getuigt met onzen geest’ (Romeinen 8:16). De Geest getuigt van en door Zichzelf, op een gans andere en onderscheidene wijze, dan het water en het bloed; door in het hart de liefde Gods op een zielsverrukkende wijze uit te storten, gewoonlijk gebruik makende van het Woord als Hij op die manier getuigt; of, indien al niet uitdrukkelijk door het één of andere woord, tenminste echter, door deze of gene Schriftuurlijke overweging. Nu, dat Gods Geest op deze wijze onderscheiden van water en bloed in de gelovigen getuigt, is blijkbaar:

1. Omdat de apostel dit aan den Geest op zichzelf toekent, in de zo-even aangehaalde plaats (Romeinen 8:16), alwaar niet bloot gezegd wordt dat de Geest getuigt, maar dezelfde Geest, of de Geest Zelf. De genaden van den Geest zijn getuigen; want elk gewrocht is een getuige van Zijn oorzaak, maar de Geest Zelf getuigt, zegt Paulus. Iemand kan veel doen door degene die hij daartoe aangesteld heeft; maar wanneer hij gezegd wordt het zelf gedaan te hebben, dan bewijst het dat hij het in eigen persoon heeft uitgevoerd.

2. Het is blijkbaar uit de gepastheid van vele woorden en beloften, lijnrecht strekkende om iemand als het ware, een onmiddellijke getuigenis te doen verkrijgen, wanneer het den Geest behaagt die toe te passen; bijvoorbeeld, zulke en soortgelijke als deze: Vreest niet, want Ik ben met u, zoon! wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven. Nu, de Geest past zulke woorden toe aan bijzondere gelovigen; want zij zijn verordend tot dat einde, opdat de zodanigen een sterke vertroosting zouden hebben; en elke gelovige heeft recht op dezelve, omdat hij in Christus is, in Wien al de beloften ja en amen zijn. Ja de Geest is beloofd om het te nemen uit hetgeen van Christus is en om het aan Zijn volk te verkondigen.

3. Het is blijkbaar uit het getal der getuigen zelf, die hier in de samenhang worden opgenoemd. Drie zijn er die getuigen op de aarde. Nu, zo de Geest geen onderscheiden getuige is van het water en het bloed, dan kunnen er geen drie getuigen zijn. Het water en het bloed zijn op zichzelf niet bekwaam om getuigen te kunnen wezen; maar de Geest, getuigende door het water, is maar één getuige; en de Geest, getuigende door het bloed, is een tweede getuige; en daarom, zo de Geest niet een onderscheiden wijze van getuigen, buiten zijn samenvoeging met de reeds gemelde heeft, zo zijn er maar twee, en geen drie getuigen. De Geest getuigt wel met het bloed en het water, maar heeft behalve dit, een onderscheiden wijze van getuigen, de ziel met de vreugde van Gods heil verblijdende, in een meer onmiddellijke weg.

4. Het is blijkbaar uit de ondervindingen van de heiligen. Velen van hen zijn in deze onmiddellijke weg tot verzekering gebracht geworden; en niet alleen door zichzelf neer te leggen bij de kenmerken der genade, of bij deze en gene vereisten in hen gewrocht, hetwelk de getuigenis des Geestes, door het water of de heiligmaking is; hoewel het ook waar is, dat het licht, hetwelk in de ziel straalt, de genade ontdekt; in zoverre dat, wanneer de werkingen des Geestes weder opgehouden zijn, het herdenken aan de genaden die men toen beoefende, de ziel kan overreden en bevestigen dat het waarlijk de Geest Zelf is geweest, die met haar geest getuigde.

B. Ten tweede. Een andere getuige is het water; namelijk de heiligmaking, die oudtijds onder de wet, door allerlei plechtige wassingen was afgebeeld, en hierom genoemd wordt: ‘het bad der wedergeboorte’ (Titus 3:5). Nu, dat de Geest in de gelovigen door het water of de heiligmaking getuigt, is klaarblijkelijk:

1. Omdat het hier uitdrukkelijk een getuige wordt genoemd; en indien het zodanig niet was, dan konden er geen drie getuigen zijn.
2. Omdat het ook onder de bijzonderste gunstbewijzen is, welke de gelovigen van Christus ontvangen, dat Hij hun van God geworden is tot heiligmaking (1 Korinthe 1:30).
3. Omdat er een noodzakelijk verband is tussen hetzelfde en de zaligheid; ‘wij zijn uitverkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes’, zegt de apostel (2 Thessalonicenzen 2:13). Daarom worden zij gezegd ‘een erfdeel verkregen te hebben onder de geheiligden, door het geloof’ (Handelingen 26:18). Nu, waar ook de zaligheid ooit aan vastgehecht is, moet dit zodra het ontdekt wordt, een getuigenis-gevende kracht met zich brengen; en echter kan de heiligmaking nooit getuigenis van ons deelgenootschap aan Christus geven, tenzij de Geest door Goddelijk licht ons hart bestraalt, en ons Zijn eigen werk doet zien, omdat dit water veeltijds modderig is, door de krachten en bewegingen der zonde.

C. Ten derde. De derde getuige is het bloed; namelijk het bloed van Christus, door hetwelk wij gerechtvaardigd zijn, en vergeving en verlossing verkregen hebben. Het bloed en de gerechtigheid van Christus, is hetzelfde; daarom worden wij gezegd, door een rechtvaardigheid en ook door het bloed van Christus gerechtvaardigd te zijn (Romeinen 5:9,18). Nu, dat dit bloed een getuige is, is klaarblijkelijk:

1. Omdat het hier een getuige genoemd wordt, en wel onderscheiden van den *Geest* en van het *water*.
2. Omdat dit bloed of deze gerechtigheid van Christus de grond van onze vrijmoedigheid en toegang is: ‘Hebbende vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus’ (Hebreeën 10:19).
3. Omdat de toepassing van dit bloed van Christus door het geloof, het tot een getuigend bloed maakt; want het bloed kan niet getuigen, tenzij het toegepast en toegeëigend wordt. Nu, het is één van de voorname werkingen des geloofs, om het algemene voorstel dat Christus Zijn bloed ter verlossing van zondaren heeft uitgestort, tot bijzonder nut en voordeel van de ziel te doen strekken; want God is ‘de rechtvaardiger van degenen die in Christus geloven’, en dus: die in den Zone Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf. Dit bloed nu, schijnt een klaarder bewijs en getuige dan het water te zijn, omdat dit laatste dikwijls zo bemodderd is, dat deszelfs getuigenis niet gezien kan worden; want hoewel iemand die de heiligmaking, welke de getuigenis van het water is, nog ten enenmale mist, de getuigenis van den Geest en het bloed ook niet kan hebben, zo kan echter de heiligmaking in een kind Gods zeer duister zijn, ondanks de Geest en het bloed in hem getuigen. Gelijk iemand op een duistere dag, gegrond besluiten mag, dat de zon reeds is opgegaan, hoewel hij die niet kan zien, zo mag ook één, die geloof oefent op het bloed van Christus, met grond besluiten dat hij geheiligd is, hoewel hij zijn heiligmaking niet zien kan; en het verzuim van dit besluit is dikwijls een oorzaak van veel vrees, twijfeling en moedeloosheid in de ziel van ware begenadigden geweest.

(3) Wat verklaart en bevestigt die getuige, welke de gelovige in zichzelf heeft?

Want wij mogen van deze drie als van één spreken, omdat zij in hun getuigenis overeenstemmen; zie het 8ste vers.

Wij antwoorden hierop in het algemeen: Dat deze drievoudige getuige, welken de gelovige in zichzelf heeft, getuigt dat Christus de Zone Gods is, hetwelk het voorname doelwit van het voorgaande gedeelte van dit hoofdstuk is; zij getuigen dat Hij de ware Messias, de enige Zaligmaker is, Welke God de Vader verzegeld en gevolmachtigd heeft, om onze Middelaar en Verlosser te wezen: Dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft, en dat ditzelve leven is in Zijn Zoon. Maar meer bijzonderlijk:

1. De getuige die de gelovige in zichzelf heeft, verklaart en bevestigt dat de gelovige verenigd is met, en een zalig aandeel heeft aan Christus; ‘dat hij in den Waarachtige is, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus’ (vers 20). Maar mogelijk zult gij vragen: Hoe zal ik weten dat ik in Christus ben, en een zalig aandeel aan Hem heb? Wij antwoorden: Voorzeker, gij kunt dit niet weten tenzij deze drie getuigen het getuigen; zonder hen kunt gij er niets van weten, maar één van hen kan hetzelve u ontdekken. Indien gij of de onmiddellijke getuigenis des Geestes hebt, of de getuigenis van het water in de heiligmaking, of de getuigenis van het bloed in de rechtvaardigmaking, zo kunt en mocht gij zo veilig daaruit besluiten, alsof het u door een stem Gods uit de hemel was bekend gemaakt, ja veel zekerder dan of gij het door een verenigde stem van engelen en mensen gehoord had, dat Christus de uw is en gij de Zijne zijt, omdat geen van deze getuigen ooit iets anders dan de waarheid getuigen kan; en daarom, zodra de getuige spreekt, kan de gelovige zeggen: ‘Mijn Liefste is mijne en ik ben Zijne’; ‘ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijne’ (Hooglied 2:16 en 6:3).

2. De getuige die de gelovige in zichzelf heeft, verklaart en getuigt dat hij een kind Gods is; want ‘dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn’ (Romeinen 8:16); ‘Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus’ (Galaten 3:26); ‘Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden’ (Johannes 1:12). Nu, de getuige van binnen verklaart en bevestigt dit, omdat hij getuigt dat die mens een gelovige is, welke Christus heeft aangenomen; getuigende ten zelfden tijd, dat zijn geloof geen bedrog of inbeelding, maar een waar en zuiver werk Gods is; een geloof der werking Gods, hetgeen hij tevoren niet had maar nu heeft, en hetwelk nooit door iets anders gewrocht kon worden dan alleen door de kracht en genade Gods; en daarom wordt de gelovige door die getuigenis krachtadig overreed, dat, omdat allen die in Christus geloofd en Hem aangenomen hebben, het recht verkregen hebben om kinderen Gods te zijn, hij daarom in het bijzonder, dus in Hem geloofd en Hem aangenomen hebbende, ook een kind Gods is.

3. De getuige, die de gelovige in zichzelf heeft, verklaart en getuigt dat hij bevrijd van de verdoemenis en in een verzoende staat met God is; want ‘er is geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn’ (Romeinen 8:1). ‘Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld’ (Johannes 3:18). Christus werd veroordeeld, opdat Zijn volk niet zou veroordeeld worden. Ja, in plaats van veroordeeld of verdoemd te zullen worden, verklaart deze getuige, dat hij voor eeuwig van alle verdoemenis bevrijd is en dat hij vrede met God heeft; ‘want wij hebben den vrede door het bloed Zijns kruises; en gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben wij vrede bij God’ (Romeinen 5:1).

4. De getuige die de gelovige in zichzelf heeft, getuigt dat hij eeuwig zal zalig wezen, en dat hij het eeuwige leven reeds in Christus heeft; zie het 12de vers van dit ons

teksthoofdstuk: ‘Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die gelooft, zal zalig worden’. De zaligheid en het eeuwige leven worden hem beloofd en toegezegd, door de getuigenis van de getuige welke hij in zich heeft; want overeenkomstig de klaarheid en zekerheid van de getuigenis, die deze getuige geeft, is de verzekering die de gelovige heeft van het eeuwige leven, zie 2 Korinthe 5:1; Job 19:25. Het was alleen uit kracht van de getuigenis welke deze getuige in Paulus sprak, dat hij met zoveel gemoedsverzekerdheid kon zeggen: ‘Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben’ (2 Timótheüs 4:7-8).

5. De getuige die de gelovige in zichzelf heeft, getuigt en verklaart dat hem geen beschuldiging kan ten laste gelegd worden (Romeinen 8:33): ‘Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt’. Hij verklaart dat de gerechtigheid Gods niets tot zijn beschuldiging heeft in te brengen, omdat Christus aan dezelve volkomen heeft genoeg gedaan. Hij getuigt dat de wet het ook niet kan doen, omdat Christus door het opbrengen van een volmaakte gehoorzaamheid, haar in dat opzicht voor eeuwig de mond heeft toegestopt. Hij betuigt dat de satan niets tot zijn beschuldiging heeft in te brengen, omdat Christus den kop der slang vermorzeld, en den overste dezer wereld geoordeeld heeft. Hij getuigt dat het geweten niets met enige billijkheid tegen hem in kan brengen, want dat, zodra de consciëntie, die een mede instemmend getuige is, met Jezus’ bloed is besprengd geworden, alle beschuldiging ten enenmale vervallen is; en daarom: ‘Zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?’ (Romeinen 8:31).

6. In één woord, de getuige welke de gelovige in zichzelf heeft, getuigt somtijds dat alle dingen hem moeten medewerken ten goede; dat, hoewel de Heere Zijn aangezicht al eens voor een kleine tijd verbergt, Hij echter met eeuwige goedertierenheid Zich weder over hem zal ontfermen; ja dat, hoewel hij vallen mocht, hij weder zal opstaan, en dat, als hij in duisternis gezeten is, de Heere hem tot een licht zal zijn; dat Zijn genade hem genoeg is; dat de snoeren hem gevallen zijn in liefelijke plaatsen, en dat een schone erfenis hem geworden is; dat deze God zijn God is eeuwiglijk en altoos, en dat Hij hem geleiden zal tot over den dood toe; dat Hij hem begeven noch verlaten zal, maar hem in Zijn kracht bewaren door het geloof tot de zaligheid; dat de God des vredes de satan onder Zijn voeten zal verpletteren, dat hij overwinnen zal door het bloed des Lams, dat, wanneer Hij zal gekomen zijn; hij Hem zal gelijk wezen, want dat hij Hem zal zien gelijk Hij is. Dat, als hij door een dal der schaduwen des doods gaat, hij echter niet behoeft te vrezen, want dat Zijn stok en Zijn staf hem vertroosten zullen; dat Hij tot Sion zal komen met gejuich, en dat eeuwige blijdschap op zijn hoofd zal zijn; dat Hij vreugde en blijdschap zal ervaren, en dat droefheid en zuchtingen zullen heenvlieden. Deze en vele zulke soortgelijke dingen getuigt en bevestigt deze getuige wanneer Hij spreekt. Maar hoewel een gelovige deze getuige heeft in zichzelf, zo spreekt die echter niet altijd in zijn binnenste; maar wanneer die spreekt, dan maakt deszelfs verklaring en getuigenis de één of andere van de opgenoemde zaken zo klaar als het zonlicht voor het gemoed van een waar kind Gods. Een straal van ‘s Geestes getuigenis, hetzij door Hemzelfen, of door het water en het bloed, is genoegzaam om het gemoed van een gelovige van al deze dingen te verzekeren.

(4) Wij komen nu tot de vierde voorgestelde zaak, namelijk om de hoedanigheden van die getuigenis, welke de gelovige in zichzelf heeft, wat nader te onderzoeken.

Wat is dit voor een soort van getuigenis?

1. Het is een geloofwaardige getuigenis, die de gelovige in zichzelf heeft, en waardoor hij niet kan misleid worden. De Geest kan niet bedriegen, want de Geest is, waarheid, één-wezens met den Vader en den Zoon. Het water kan niet bedriegen, want heiligmaking is het beeld van God, en heiligheid kan niet liegen. Het bloed kan niet bedriegen, want het is het dierbare bloed van Christus, het onstraffelijke en onbevleete Lam. Behalve dat water en bloed niet kunnen getuigen zonder den Geest, welke deze hun getuigenis van een ontwijfelbare geloofwaardigheid doet zijn; ja, er is nooit zulk een geloofwaardige getuigenis in de wereld geweest, dan de gelovige in zichzelf heeft.

2. Het is een genoegzame getuigenis. Gelijk de getuige die de gelovige heeft, niet kan bedriegen, zo kan hij ook niet bedrogen worden. Andere getuigen kunnen bedrogen worden en zijn bedrogen geweest, en dus was hun getuigenis vals; maar Gods Geest kan nooit bedrogen worden, hetzij dan dat Hij onmiddellijk getuigt, of door water en bloed. De mens mag zichzelf met een ijdel betrouwen en een valse verzekering misleiden, omdat zijn gemoed blind is en zijn geweten dwaalt, maar de gelovige die deze getuigenis in zichzelf heeft, kan zeker zijn, dat, gelijk zijn getuige niet kan bedrogen worden, hij daarom zich op zijn getuigenis verlaten kan, omdat zij waarheid is, 'en omdat geen leugen uit de waarheid is' (1 Johannes 2:21); 'De zalving welke alle dingen leert, is geen leugen' (vers 27).

3. En daarom, het is een waarachtige en getrouwe getuigenis. Dit is klaar uit hetgeen reeds gezegd is. Indien het een geloofwaardig getuige is, die niet bedriegen wil, en een kundig getuige die niet bedrogen kan worden, dan moet het onfeilbaar een waarachtig en getrouw getuige zijn. Dit is een eretitel die aan Christus gegeven wordt, maar hij kan ook aan Zijn getuigen, die voor Hem getuigen, gegeven worden. De drie, die hun getuigenis op aarde voor Hem geven, getuigen even zo waarachtig, als de Drie Die het in de hemel doen. De getuigenis die de gelovige in zichzelf heeft is bestendig, spreekt zich niet tegen, bevestigt niet eerst de waarheid en ontkent die naderhand. Het is waar, de gelovige zelf kan, als het licht des Geestes geweken is, de getuigenis in twijfel trekken en gereed zijn om al wat de getuigen gezegd hebben, overhoop te werpen, en te zeggen: 'Helaas! ik meende God in zulk een weg gezien, Zijn stem gehoord en Zijn liefde ondervonden te hebben; maar nu vrees ik, dat ik ben bedrogen geweest'; maar de getuige zelf zal zich nooit tegenspreken; want als ooit de Geest bij vernieuwing weder op Zijn eigen werk schijnt, dan getuigt hij al weder dezelfde dingen; en doet de ziel, die als zij aan God dacht, misbaar maakte, nu weder gedenken aan de dagen vanouds, en aan de rechterhand des Allerhoogsten' (Psalm 77:4-11).

4. Het is een verenigde getuigenis, die de gelovige in zichzelf heeft. De Geest getuigt met het water en het bloed; deze drie stemmen in hun getuigenis met elkaar overeen; en gij weet dat in den mond van twee of drie getuigen alle woord bestaat. Het is waar, de Geest kan doen weten of door genaden en ondervindingen getuigen, wanneer Hij het door Zijn eigen onmiddellijke getuigenis niet doet, en getuigt mogelijk weleens door Zijn eigen onmiddellijke getuigenis, wanneer Zijn getuigenis door water en bloed niet zo klaar en zichtbaar is; maar gelijk deze drie hun getuigenis eenparig en op hetzelfde tijdstip kunnen geven, zo kunnen zij nochtans, hoewel elk van hen zijn onderscheiden getuigenis geeft, zich tezamen voegen in dezelfde zaak te getuigen, omdat de ene getuige nooit het tegengestelde van de anderen getuigt.

5. Het is een duidelijke en klaarblijkelijke getuigenis, die de gelovige in zichzelf heeft; het is niet duister, maar klaar; daarom de getuigenis genoemd wegens derzelver blijkbaarheid en uitnemendheid. Het is waar dat die getuigenis des Geestes ook haar trappen heeft, maar gelijk Zijn werkingen krachtadiger en meer blijkbaar op de ene tijd zijn, dan op de andere, zo is het ook hier gelegen ten opzichte van de geloofsoverreding die de ziel van haar geestelijk kindschap heeft, hetwelk één van de grootste en voornaamste zaken is die deze getuige getuigt. Op de ene tijd werkt Hij zo krachtadig, dat alle vrezen en twijfelingen ophouden; doch op de andere tijd is mogelijk de getuigenis zo klaar niet, maar veelszins bewolkt, hoewel echter gepaard met enige mate van overreding dat zij het eigendom van Christus is, hoewel haar geloof nog zwak is. Het venster van het huis van een rijke man kan groter dan dat van een arme zijn en dus aan de zon meer gelegenheid geven om het huis te verlichten, en hetgeen er in is te beter te ontdekken; maar de arme geniet echter ook de stralen van de zon, waardoor hij beschouwen kan hetgeen hij heeft. Nu, zo kan ook de armste en zwakste gelovige weten dat de Geest in zijn hart geschenen heeft, zowel als anderen, die meer dan hij van Deszelfs liefelijke zonnestrallen hebben genoten.

6. Het is een inwendige getuigenis; hij heeft de getuigenis in zichzelf. Mogelijk zal iemand vragen, in welk een vierschaar wordt die getuigenis afgelegd? Wij antwoorden: In de vierschaar van des mensen consciëntie; hij heeft de getuigenis in zichzelf, zelfs dan, wanneer de getuige niet dadelijk zijn getuigenis in die vierschaar geeft, zie 2 Korinthe 1:12. De gelovige kan niet alleen met Job zeggen, 'ook nu, zie, in den hemel is mijn Getuige, en mijn Getuige in de hoogten' (Job 16:19), maar ook mijn Getuige is op de aarde, en Zijn getuigenis in mijn binnenste: Hij heeft de getuigenis in zichzelf.

(5) De vijfde voorgestelde zaak was, om de redenen op te geven waarom de gelovige deze getuigenis in zichzelf heeft.

Waarom draagt het ware geloof zijn eigen getuigenis met zich? Wij antwoorden, om de volgende redenen:

1. Om hetzelve te onderscheiden van een vals en ingebeeld geloof, hetwelk zulk een getuigenis in zichzelf mist. De Geest van God kan geen getuigenis van de leugen geven; het valse en bedrieglijke geloof is een leugen en niemand anders geeft er zijn getuigenis aan, dan de duivel, die de vader der leugenen is. Sommigen zullen mogelijk bij zichzelf zeggen; daar beware ons God voor; zouden wij niet in den Zoon Gods geloven? Wij hebben daar nooit de minste bekommring over gehad. Maar wij moeten de zodanigen zeggen, dat zij zichzelf bedriegen, hoewel zij ons niet zullen geloven, zolang zij zich door de satan laten wijsmaken, dat hun leugen de waarheid is. Doch hierin is het ware geloof van het valse onderscheiden: dat de geestelijke mens de getuigenis in zichzelf heeft.

2. Het ware geloof heeft de getuigenis in zichzelf, om te kunnen betogen dat het hét ware geloof is, en om God de eer van Zijn eigen werk te geven. Gods werk moet Gods getuigenis hebben; en dit is het merkteken en zegel hetwelk God stelt op het voorhoofd van allen die het Lam volgen. Dit merkteken onderscheidt hun vertrouwen van het valse geloof, en betoogt dat het hét ware geloof is; God hangt Zijn zegel alleen aan Zijn eigen genade, en aan dat geloof hetwelk Hij Zelf heeft gewerkt. 'In Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte' (Éfeze 1:13).

3. Ware gelovigen hebben de getuigenis in zichzelf, omdat het ware geloof de getuigenis aanneemt; dit is het ambt en werk des geloofs (Galaten 3:14): 'Opdat de

zegeningen Abrahams tot de heidenen komen zouden in Christus Jezus, en opdat wij de beloften des Geestes verkrijgen zouden door het geloof, en (vers 2): ‘Hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?’ Het geloof grijpt den Geest, het water en het bloed aan; het neemt hun getuigenis aan, en dus heeft de gelovige de getuigenis in zichzelf.

4. De gelovige heeft de getuigenis in zichzelf, omdat God die getuigenis beloofd heeft als een gezellin des geloofs. Zie hiervan een aangename en dierbare belofte (Johannes 7:38): ‘Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien’. En van welk water ook gesproken wordt (Johannes 4:14): ‘Maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven’, namelijk de Geest, Welke door water of de heiligmaking getuigt.

5. Die gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf, omdat uitwendige getuigen niet in staat zijn om zijn gemoed met enig troostrijk bewijs te kunnen opklaren; en omdat de Heere wil, dat de gelovigen, welke hun toevlucht genomen hebben tot de voorgestelde hoop om die vast te houden, een sterke vertroosting zouden hebben, omdat toch geen middelen, geen instellingen of werktuigen, bekwaam zijn om door hun getuigenis, het gemoed van Gods volk, ten opzichte van hun aandeel aan Christus, Zijn Zoonschap en de verzoening door Hem teweeggebracht, met genoegzame troost te kunnen opklaren, tenzij de Geest van Christus dit in hen getuigt. Een witte muur kan even goed de dag doen aanbreken, als leraren of uitwendige genademiddelen troost of opgeklaardheid kunnen toebrengen aan een ware gelovige, tenzij des Heeren Geest Zijn werking met de middelen paart en in ‘s mensen hart getuigt; hetzij dan onmiddellijk door zichzelf, hetzij door het water of het bloed.

6. Die gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf, omdat het ware geloof vele valse getuigen heeft die tegen hetzelfde opstaan. De duivel is een vals getuige, die vaak de arme ziel vele ongelovige gedachten inblaast, zeggende: Gij hebt lot noch deel in Christus; gij zijt het eigendom van Jezus niet; en waarlijk, zijn geloof zou hem begeven en er onder bezwijken, indien hij geen getuigenis in zichzelf had, hetgeen het tegengestelde getuigt. De wereld die in het boze ligt, brengt somtijds vele valse getuigen voort, die de arme gelovige van ijdele waan en vermetelheid beschuldigen, even alsof hij maar een geveinsde en huichelaar was; maar omdat hij een getuigenis in zichzelf heeft, zo is hij in deze gerust. Zijn vleselijke redenering is ook een valse getuige. ‘Hoe’ zegt zij, ‘zoudt gij geloven dat God genade aan zulk één als gij zijt geschonken heeft? of menen dat al de dierbare beloften van het eeuwige heilverbond u toebehoren? of kunt gij denken, dat gij zulk een uitnemend voorrecht, van een zalig aandeel aan God in Christus te hebben, ooit verkregen hebt?’ Vele zulke valse getuigen staan tegen het geloof op; en daarom heeft de gelovige die ware getuigenis in zichzelf nodig, opdat hij door het geloof daaraan sterke tegenstand bieden en staande blijven mocht. Die gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.

TOEPASSING

(6) Ik ga nu over tot de zesde en laatste voorgestelde zaak, namelijk de toepassing.

En om dit enigszins gevoegelijk en in orde te doen, zullen wij uit al het gezegde, drie voorname gebruiken afleiden tot onderrichting, beproeving en vermaning.

EERSTE GEBRUIK TOT ONDERRICHTING

Het eerste gebruik zal dat van onderrichting zijn. Is het zo, dat die gelooft de getuigenis heeft in zichzelf? Zie hier dan:

1. Dat, hoewel het geloof alleen rechtvaardigt, het rechtvaardigende geloof echter niet alleen is, maar ook zijn getuigen heeft, namelijk, den Geest, het water en het bloed; klaarblijkelijke heiligmaking, zowel als rechtvaardigmaking. Dit neemt de blaam weg, die door papisten en onkundige protestanten, zo onheilig op de leer des geloofs en der rechtvaardigmaking, als alleen daar uit voortvloeiende, geworpen wordt, even alsof wij vijanden waren van heiligheid en heiligmaking; maar hoewel het geloof alleen rechtvaardigt, zo is echter het rechtvaardigende geloof niet alleen; het heeft zijn getuigen bij zich, bijzonder ook de getuigenis van het water; te weten van de heiligende genaden, als vruchten en werkingen van den Geest.

2. Zie hieruit hoe valse aanmatigers van het geloof ontmaskerd en ontdekt kunnen worden; indien allen die waarlijk in den Zone Gods geloven, de getuigenis in zichzelf hebben, dan moet het geloof dat zulk een getuigenis mist, voorzeker een vals geloof zijn. Besluit nooit dat gij het ware geloof hebt, tenzij gij die getuigenis in uzelf ondervindt, of ten minste ondervonden hebt. Indien gij, hetzij in meerdere of mindere mate, niets van deze getuigenis kent, zo is het een klaar bewijs dat gij het ware geloof nog mist; want het wordt uitdrukkelijk van alle gelovigen, zowel zwakken als sterken getuigd, dat die in den Zone Gods gelooft, die heeft de getuigenis in zichzelf. Wat zoudt gij ons antwoorden, arme mens! als gij op uw doodsbed lag, en wij u vraagden, zoals wij weleens aan sommigen gedaan hebben: Hebt gij ooit geloofd in den Zone Gods? 'Ja', zoudt gij mogelijk zeggen; maar als wij dan eens verder vraagden: Wat blijken en bewijzen hebt gij van uw geloof? Kunt gij getuigen bijbrengen die dit bevestigen? Hebt gij de arm- en zegelringen, de blijken en panden van Zijn liefde, ooit ontvangen? Helaas! ik vrees dat velen in zulk een geval, of niets of althans niet wat ter zake dient, zouden kunnen antwoorden; en al hetgeen sommigen zouden voortbrengen, zou erger zijn dan of zij niets gezegd hadden, omdat zij nooit uit hun toevluchten der leugen zijn uitgeslagen, maar met een leugen in hun rechterhand tot het verderf gaan.

3. Zie hieruit wat de ware oorzaak van het vertrouwen en de verzekering van een gelovige is; het is die: Hij heeft de getuigenis in zichzelf, en als die getuigenis spreekt, dan gelooft hij niet alleen met zekere bewustheid dat Christus de Zoon des levenden Gods, maar ook dat Hij zijn God en zijn Heere is. Dus is de verzekering van een gelovige niet op een wankelbare grond gebouwd, hoewel hij zelf vaak wankelt, maar heeft tot grondslag een vast en onbeweeglijk fundament, omdat zij gebouwd is op de getuigenis Gods, of op Gods getuigen in hemzelf, die niets dan waarheid kunnen getuigen.

4. Zie hieruit, dat de twijfelingen, vrezen en ongegronde verdenkingen van een gelovige, geheel onvergeeflijk en onverantwoordelijk zijn; want, hij heeft de getuigenis in zichzelf, en zijn ongelovige gedachten strekken nergens anders toe, dan om de getuige die in hem is, tot een leugenaar te maken. Het is waar, dat somtijds het geroep van het ongeloof de stem van deze getuige, wanneer die niet luid spreekt, verdoven kan, en dat de Geest, Die de voornaamste Getuige is, bedroefd geworden zijnde, niet getuigt; maar zo Die Getuige uw aandeel aan Christus, uw waar kindschap en uw vrede met God, eens of meermalen heeft getuigd, o, wacht u dan toch om uzelf in zulke ongelovige gedachten toe te geven, die nergens toe strekken kunnen, dan om te ontkennen hetgeen deze Getuige heeft getuigd, want dit is valse getuigenis tegen God te geven; gebeurt het echter dat gij eens geheel in het duister zijt, tracht liever dan

uw oordeel op te schorten en stil te zwijgen, dan anders te zeggen dan hetgeen de Getuige heeft getuigd, stel uw eigen vonnisvelling zo lang uit, totdat de Getuige weder gesproken heeft; en zo hij niet spreekt, zoek u toch te wachten van te zeggen, dat Zijn getuigenis of duister, feilbaar en vals, of dat zij bedrog en inbeelding is geweest, en spreekt niet één kwaad woord van uw Getuige, opdat gij niet bevonden wordt God te lasteren; maar, als alles op het aller-slechtst bij u gesteld is, zoek dan zelfs nog liever vóór God dan tegen Hem te spreken. Uw vrezen en twijfelingen zijn als geen godsdienst, maar als zovele leugen tegen de getuigenis Gods.

5. Zie hieruit wat het is, hetgeen een kind Gods, onder al de beproevingen die hij heeft, ondersteunt. Hij kan in verschillende vierscharen, zeer bittere beproevingen ondergaan. Hij kan beproefd worden in de vierschaar der voorzienigheid; de ene verdrukking kan op de andere volgen om hem te louteren en te beproeven. Hij kan beproefd worden in de vierschaar van Gods wet; die kan hem toetsen en als in de weegschaal leggen, om te zien, als het ware, hoe zwaar hij weegt, en in hoeverre hij gelijkvormigheid heeft met deszelfs geboden. Hij kan beproefd worden in de vierschaar van zijn eigen consciëntie, en aldaar aan een beschuldiging onderhevig zijn van onnoemelijke gebreken. Hij kan beproefd worden voor de vierschaar van de satan, en aldaar gezift worden als de tarwe. Hij kan beproefd worden in de vierschaar der mensen, en voor koningen en overheden valselijk beschuldigd worden om Christus' wil. Maar voor welk een vierschaar hij ook gesteld mocht worden, de Getuige, Welke hij in zichzelf heeft, is altoos gereed hem aldaar te vergezellen, en wanneer Die spreekt, doet Hij hem staande blijven en overwinnen, en beantwoordt alles wat tegen hem ingebracht wordt; in één woord, zo God voor hem is, wie zal dan tegen hem zijn? God is het die rechtvaardig maakt, wie ie het die verdoemt? Een enkel woord van deze Getuige kan duizenden beschuldigingen beantwoorden; ja de verborgen getuigenis daarvan kan de ziel ondersteunen in een zee van moeilijkheden. 'Een goed man zal van zichzelf verzadigd worden' (Spreuken 14:14).

6. Zie hier, in welk een akelige en eenzame staat elke ongelovige is. Indien hij die gelooft, de getuigenis heeft in zichzelf, dan heeft in tegenstelling, hij die niet gelooft, de getuigenis niet. Een ongelovige mist een boezemvriend, die een waar gelovige nochtans heeft. Die deze getuigenis in zichzelf mist, mist goed gezelschap in zijn binnenste. Daar kan geen beter gezelschap in de ganse wereld zijn, dan deze Getuige, die elk gelovige heeft; maar de ongelovige is in dit opzicht geheel eenzaam en afgescheiden; hij heeft zulk een goed gezelschap niet; ja, wat zeg ik? hij heeft het tegengestelde, hij draagt het beeld van de duivel en een kwade consciëntie in zichzelf. Hij kan een geweten hebben dat de leugen getuigt en hem bedriegt, daar de satan mee samenspanst door hem in diepe slaap te wiegen; want zolang de sterkgewapende het huis bewaart, is alles in vrede, of hij kan een toegeschroeid geweten dragen dat noch goed noch kwaad getuigt, maar ongevoelig is, en als het ware met een brandijzer toegeschroeid.

TWEDE GEBRUIK TOT BEPROEVING

Het tweede gebruik zal tot beproeving zijn. Heeft elke gelovige de getuigenis in zichzelf, beproef dan, mijne vrienden! of gij ware gelovigen zijt, en of gij getuigen van uw geloof kunt bijbrengen. Dit onderzoek is nodig om het gemoed van de twijfelenden op te klaren, door hun het onderscheid aan te tonen dat er is, in de getuigenis van Gods Geest, het bedrog van de satan, en de blote getuigenis van hun eigen geest, alsmede om de zodanigen, welke het voorrecht van de getuigenis in

zichzelven te hebben deelachtig zijn geworden, daarin te bemoedigen en te bevestigen. Tot uw beproeving dan, ben ik voornemens:

A. Enige algemene kentekenen van dezulken, die die getuigenis in zichzelf hebben, op te geven.

B. Enige meer bijzondere kenmerken van de getuigenis van den Geest, het water en het bloed aan te tonen.

A. Vooreerst in het algemeen zal ik trachten op te geven de kentekenen van één, die de getuigenis in zichzelf heeft, omtrent zijn geloven in den Zone Gods.

1. Die getuigenis vervult de ganse ziel met een diepe en onuitsprekelijke verwondering over de oneindige liefde Gods, in haar te brengen en te stellen onder het getal van Zijn kinderen: 'Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden' (1 Johannes 3:1). De ziel ziet Gods wonderbare liefde van welwillen, in de uitvinding van haar aanneming tot kind, en van haar zaligheid; zij ziet dat het voor eeuwig boven het bereik van al wat schepsel is, geweest zou zijn; en daarom staat zij ten uiterste verbaasd en verwonderd, dat God de wereld alzo lief heeft gehad. Zij staat verbaasd over Gods liefde van weldoen aan haar, in zovele twistingen van Zijn Geest bewezen, terwijl zij nog in een van nature vervreemden staat en toestand was. Zij verwondert zich over Zijn liefde van welbehagen, die Hij haar zo genadiglijk ontdekt; o dat het den hogen God ooit behaagd heeft Zijn zalig welgevallen in zulk een arme aardworm als zij is, te scheppen, en zo laag in eindeloze goedertierenheid neder te bukken, om op zulk een arm en diep onwaardig doemeling te willen nederzien. Zij staat verbaasd en verwonderd over de heerlijkheid en uitnemendheid der dingen van welke haar de Getuige, Die zij in zichzelf heeft, verzekert, en ondervindt tevens de reinigende kracht van Jezus' dierbaar offerbloed! En o, wat ziet zij nu een alles-overklimmende heerlijkheid en uitmuntendheid in dit bloed en in de gerechtigheid van Christus! Tevoren stelde zij er wel prijs op, maar nu meer dan ooit, nu zij de getuigenis in zichzelf ondervindt.

2. Deze getuigenis vervult de ziel met kinderlijke droefheid en zelfverfoeing, wegens vorige misdragingen omtrent den Heere. O, zegt de ziel! hoe droevig heb ik den Heere nu reeds zovele dagen en jaren achter elkaar vergeten! En echter zie ik dat Hij mij nochtans niet vergeten heeft, omdat ik nu Zijn liefde ondervind; en hierdoor verdedigt de ziel Gods zaak meer tegen haar zelf, dan ooit tevoren. Het klaarste inzien in God veroorzaakt de grootste zelfverfoeing, daar een verbeelding van God te kennen, de mens meer opgeblazen maakt; en hoewel de geveinsden op andere tijden een zweem van ootmoedigheid vertonen, zo zullen zij het echter nooit minder dan in hun hoogste genietingen doen. Als Petrus met een liefdesoog van Christus wordt aangezien, o hoe zucht en smelt hij dan als het ware weg in tranen van droefheid en berouw, over het verloochenen van zijn dierbare Heere! Ja onder zulke hart-verrukkende openbaringen smart dit de ziel het allermeeft, dat zij den Heere, na zulke uitgebreide blijken van Zijn onwaardeerbare liefde ontvangen te hebben, zo slecht en ondankbaar aan dezelve beantwoord en vergolden heeft. O, 'zij aanschouwt nu Dengene Welken zij doorstoken heeft en rouwklaagt' (Zacharia 12:10).

3. Die getuigenis, wanneer zij genoten wordt, vervult de ziel met uitgestrekte begeerten en verlangens naar reinheid des harten; (1 Johannes 3:3): 'Die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is'. Het verdoemelijke zelfbedrog leidt altoos op de één of andere wijze tot onheiligheid, geholpen door de satan, die haar drijft tot deze of gene verkeerde einden; maar de waarachtige Getuige van

binnen, werpt de satan uit. Gelijk Christus bewees geen bedrieger te zijn, door de satan uit te werpen (Mattheüs 12:22), zo bewijst ook de Getuige van binnen, door de satan uit te werpen, dat Hij geen bedrieger is; want het binden van die sterkgewapende kan alleen door Gods Geest geschieden, omdat Die alleen sterker is dan hij; en vanhier is het, dat de satan, wanneer hij zich uitgeworpen ziet, nog grotere toorn heeft dan tevoren, en dat er nog grotere vloed van nieuwe verzoeken te verwachten zijn, zie Openbaring 12:13-14. En het is één van zijn allergrootste listen, om twijfel in de ziel te verwekken wegens de getuigenis die zij in zichzelf heeft, hoewel hij anders alle vrees en twijfel zoekt te weren, in de ziel welke hij beheerst; maar waar hij eens is uitgeworpen, daar verwekt hij stormwinden en onweersbuien; doch, hoe meer de ziel de getuigenis Gods in zichzelf ondervindt, hoe meer hij en zijn werk wordt uitgeworpen, en hoe meer zij tot ware reinheid en heiligheid wordt opgewekt.

4. Deze getuigenis vervult het hart met een vurig verlangen om volkomen gemeenschap met Christus te hebben; want de ziel, te dien tijde op de berg van gemeenschapsoefening met den Heere zijnde, is uitnemend waakzaam over alles wat die storen of verhinderen kan; en hoewel de heerlijkste openbaringen niet zelden van de grootste en zwaarste verzoeken worden achtervolgd, zie 2 Korinthe 12:8-9; Mattheüs 3:16-17, zo doet echter de Geest Gods, wanneer Hij getuigt, de ziel waken tegen alle zonden (Hooglied 8:4), en vurig verlangend en begerig zijn naar onafgebroken gemeenschapsoefening met God, zeggende: 'Och, wanneer zal die dag aankomen en de schaduwen vlieden!' (Hooglied 2:17).

5. Deze getuigenis doet de ziel volkomen overreding hebben, dat de Heere ten allen tijde, allerlei geestelijke en gepaste voorraad en bij alle gelegenheden, voor haar heeft weggelegd. Tevoren ging zij vaak treurig heen, onder diepe vrees dat zij bewarende genade onder verzoeken, en ondersteunende genade onder het lijden missen zou, en dat zij het nooit zou kunnen uithouden tot het einde toe, zodat zij God in elke toestand mistrouwde; maar nu, nu deze Getuige spreekt, is zij van al die vrezen verlost, en krijgt zij te zien dat des Heeren Naam Jehovah-Jireh is, de HEERE zal het voorzien; dat de Heere haar Herder is, en dat haar daarom niets zal ontbreken. Dus hebben wij nu enige algemene kentekenen voorgesteld van dezulken, die de getuigenis in zichzelf hebben.

B. Nu zouden wij overgaan, ten tweede, om enige kenmerken die meer bijzonder zijn, uit de onderscheidene wijzen van getuigen, daar wij in het leerstellige deel van gesproken hebben, af te leiden; namelijk, hoe een ziel voor zichzelf kan weten dat de Geest, het water, en het bloed in haar getuigen?

Hoe kan een ziel weten of de Geest op een meer onmiddellijke wijze in haar getuigt, of niet? Het is waar, een iegelijk is niet bekwaam in dezen een recht onderzoek te doen: Het onderstelt dat er een krachtige indruk van onze aanneming tot kinderen, in en op onze harten is gewrocht, omdat er anders geen grond is om zich een onmiddellijke getuigenis des Geestes te kunnen of mogen aanmatigen; want de vraag is: hoe wij een sterke verbeelding van onze eigen geest, en een bedrog des satans, van de getuigenis van Gods Geest kunnen onderscheiden? Om op de vraag zelf met enig onderscheid te antwoorden, zeg ik vooraf in het algemeen, dat de onmiddellijke getuigenis van Gods Geest haar eigen klaarblijkelijk bewijs altijd met zich mee brengt, zolang de ziel in de dadelijke genieting er van is. Maar bijzonder echter stellen wij de volgende als kenmerken van des Geestes onmiddellijke getuigenis voor.

1. Deze verlichting des Geestes gaat met zulke klare bewijzen van derzelver goddelijkheid gepaard, dat zij de ziel enigmatische buiten allen twijfel stellen. Overeenkomstig de trap en de mate in welke Gods Geest Zijn tegenwoordigheid openbaart, is ook de trap en mate van overreding, of sterker of zwakker. Het is de bijzondere bediening des Geestes om die getuigenis te werken, zoals te zien is uit het 6de vers van dit ons teksthoofdstuk: ook is Hij de aller-voornaamste Getuige, daar kan geen voornamer zijn; want het is de Geest alleen, Die aan de andere getuigen een getuigende kracht geeft. Geen genade of ondervinding kan zonder Hem getuigen, en Hij is zelfs tot dat einde, onder andere gegeven, opdat Hij Gods kinderen zou 'doen weten de dingen die hun van God geschonken zijn' (1 Korinthe 2:10-12; 2 Korinthe 3:16-18; 1 Johannes 2:27), hetwelk duidelijk aantoon, dat de getuigenis des Geestes de ware eigenschap heeft, om zichzelf klaarblijkelijk van alle valse ingevingen des satans te kunnen onderscheiden. De inwoning des Geestes is alleszins geschikt en bekwaam om een waarachtig kenmerk van onze aanneming tot kinderen te zijn, en wordt in dat opzicht als de regel van onze beproeving aangemerkt (Romeinen 8:9): 'Doch gijlieden zijt niet in het vlees, maar in den Geest', en (1 Korinthe 6:19): 'Of weet gij niet dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, Die in u is?' Uit al hetwelk zeer klaar blijkt, dat de Heilige Geest zodanig een getuigenis van Zichzelf in Zijn werkingen geeft, als nooit van de satan of enig ander schepsel kan geschieden. Want, hoewel de Geest niet onderscheidenlijk gekend wordt in Zijn Wezen, Hij is het nochtans in Zijn werkingen; want als Hij de ziel krachtdadig van zonde overtuigt, zo kan zij haar strafschuldigheid, zelfs zonder te onderzoeken of de Geest dit gewrocht heeft of niet, niet ontkennen. Zo is het ook, als de Geest haar krachtdadig tot verzekering en troost bewerkt, hoewel de ziel eerst naderhand herdenkt of onderzoekt, of het waarlijk Gods Geest was die dit in haar werkte; en dus kan de Geest, hoewel Hij ten aanzien van Zijn Wezen niet onderkend kan worden, echter met opzicht op Zijn getuigenis zeer kenbaar voor de ziel zijn, omdat Hij haar niet alleen zulk een liefelijke overreding geeft, maar ook zulke onwankelbare gronden en onloochenbare bewijzen van de waarheid van Zijn getuigenis ontdekt, dat de ziel niet anders kan dan ootmoedig aanbidden en er voor nedervallen, en tot Gods Geest zeggen, gelijk de discipelen tot Christus zeiden (Johannes 16:29): 'Zie, nu spreekt Gij vrijuit en zegt geen gelijkenis'.

2. Maar dit zal nog klaarder zijn, wanneer wij omtrent deze onmiddellijke getuigenis des Geestes aanmerken, dat de Geest altijd, wanneer Hij op deze wijze getuigt, de één of andere Goddelijke eigenschap bij uitnemendheid in die getuigenis doet doorstralen; bijvoorbeeld: de Geest doet de ziel stil staan bij de Goddelijke wijsheid, die doorstraalt in het toepassen van de belofte, hetwelk een bijzonder werk des Geestes is, en waarin Zijn tegenwoordigheid even zo klaar als in enig ander werk bespeurd wordt. O, nu wordt het de ziel gegeven om te zien wat wijsheid er op dien tijd en bij die gelegenheid was, toen de belofte tot haar kwam met leven, licht en kracht; wijsheid in de gepastheid van de belofte op haar toestand, en wijsheid in de manier van derzelver werking; de ziel vindt nu hoe haar hart haar daardoor ontnomen is, de satan teleurgesteld, en haar verdorvenheden zijn ten ondergebracht geworden, zodat zij moeten uitroepen: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! De Geest doet de ziel zien welk een Goddelijke kracht er in een gans heerlijke weg, ter uitvoering van dit grote werk is gebruikt geworden; een kracht, niet minder dan toen Christus uit de doden werd opgewekt; ja, 'een uitnemende grootheid van Zijn almachtige kracht' (Éfeze 1:19). Een kind van God gevoelt somtijds een bovennatuurlijke kracht in het voorstellen of toepassen van de één of andere belofte

aan zijn hart, maar kan mogelijk op sommige tijden niet wel onderscheiden, of het van den Geest Gods of van de satan is; en daarom heldert de apostel, in de zo-even opgenoemde plaats, hiervan vraagsgewijze sprekende, het met drie voornamen 'welke' op: 'Opdat gij moogt weten welke is de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom is der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen; en welke de uitnemende grootheid Zijner kracht is aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht'; te kennen gevende, dat zij door derzelver uitwerkingen met zekerheid gekend kan worden, een daad te zijn van des Geestes macht; omdat die voornamelijk ook uitgeoefend wordt in de overwinning van het hart, door hetzelfde krachtdadig te overreden om de beloften aan te nemen, omdat de ziel zich ten enenmale onmachtig vindt, om de toepassing daarvan, die zij nu gevoelt en ondervindt, zichzelf te geven, of haar afkerigheid daarvan te overwinnen, maar eerder bekwaam is, om met Sara wegens de belofte te lachen, of met de hoofdman te zeggen (2 Koningen 7:2): 'Zie, zo de HEERE vensters in den hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden', en echter nu zichzelf gans onmachtig vindt om de liefelijke kracht waarmede zij getrokken wordt, te kunnen wederstaan. Des Geestes kracht wordt dus betoond in het hart en de satan te overwinnen, en al hun listen te verijdelen. Nog eens, de Geest doet aan de ziel de Goddelijke waarheid en getrouwheid, welke hierin doorstraalt zien; eerst staat er (Psalm 89:3): 'Uw goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden', en dan volgt er: 'in de hemelen zelve hebt Gij Uw waarheid bevestigd'. Nadat de Heere aan de ziel beloofd heeft zo en zo goedertieren met haar te zullen handelen, bezwijkt zij echter en verliest al haar hoop; maar de Heere keert weder, werpt de beloofde weldaad, als het ware, haar in den schoot, en ontdekt haar aldus Zijn getrouwheid. O hoe is de ziel dan met des Heeren waarheid en getrouwheid als ingenomen! Die het beloofd heeft, is getrouw, Die het ook doen zal. Al verder: de Geest overtuigt de ziel van de Goddelijke goedheid, wanneer Hij op die wijze komt en toepassing van de belofte maakt. 'O, hoe groot is Uw goed (of goedheid), dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen' (Psalm 31:20). Zij is als het ware opgetogen van verwondering. De Geest doet haar zien hoe gereed zij was om te zeggen dat de Heere haar vergeten had, daar zij nu integendeel ziet, dat God genadiglijk en wonderbaarlijk met haar gehandeld heeft, zodat nu niets in staat is om haar de liefde Gods te doen ontkennen. Het schijnt daarom in de eerste opslag geheel nodeloos te zijn, wanneer men wil vragen uit wat blijken en bewijzen men des Geestes onmiddellijke getuigenis kan leren kennen, omdat het altijd de bewijzen van Zijn Goddelijkheid medebrengt in het gemoed van een iegelijk die het ondervindt; echter, omdat het Gods Geest weleens behaagt Zijn werkingen op te schorten, en de ziel dan de waarheid daarvan weleens in twijfel trekt, en omdat anderen somtijds wel eens sterke verbeeldingen kunnen hebben, dat zij die getuigenis ondervinden, hoewel zij zichzelf jammerlijk bedriegen.

3. Zo zeggen wij daarom, dat een ander bewijs van de onmiddellijke getuigenis des Geestes, bij uitnemendheid is, de daad des geloofs op de beloften, welke inhoud aan de ziel worden verklaard. De ziel heeft geen verzekering, of het geloof heeft er de hand in (Hebreeën 10:22), en leeft op Christus in de belofte tot verkrijging van dezelve (Psalm 25:2): 'Mijn God, op U vertrouw ik'. En wanneer de ziel een recht inzien in haar betrekking op God en in haar aandeel aan Christus heeft, dan wordt zij ook bekwaam gemaakt om vernieuwde geloofsdaden te kunnen oefenen; want zodra zij kan zeggen: mijn God, kan zij ook met heilige vrijmoedigheid er bijvoegen: op U vertrouw ik, daar zelfbedrog in tegendeel de daden des geloofs verhindert.

Maar hier is nu de vraag: Wanneer wordt er een woord of belofte door het geloof omhelsd en aangenomen? En, dit geschiedende, wanneer ontdekt het geloof een getuigenis, en geen bedrog te zijn? Antwoord:

a. Wanneer het hart krachtig gebogen wordt, om zich te laten brengen tot overreding van de Goddelijke liefde, door het Woord, als een daad van gehoorzaamheid aan den Heere; niet blotelijk, wanneer hetzelve een woord ontvangt, maar wanneer de Geest de ziel als overschaduwet met de heerlijkheid die met hetzelve gepaard gaat, opdat zij er zich aan onderwerpt (Psalm 42:9): 'Maar de HEERE zal Zijn goedertierenheid gebieden'; (Psalm 133:3): 'De HEERE gebiedt aldaar den zegen'. De Geest gebiedt het geloof om de goedertierenheid des Heeren te erkennen. Zij genieten niet allen de onmiddellijke getuigenis van Gods Geest, die menen of voorgeven dat zij Christus toebehoren; want Bileam zeide ook wel 'mijn God' (Numeri 22:18). Maar de Heere was zijn eigendom niet. Dus kan de satan een vals vertrouwen in vele losbandige zondaren werken, en het met Bijbelwaarheden bekleden; bijvoorbeeld dezulken: dat Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken; en dat God de dood van de zondaren niet begeert; waaruit dan hun eigen geest besluit, dat zij de zondaars zijn die Hij wil zaligen; maar zolang zulke plaatsen, of liever de Geest in dezelve hun harten niet bewerken tot ware overreding, uit hoogachting voor en gehoorzaamheid aan den Heere, zolang kunnen zij nooit als de getuigenis van Gods Geest worden aangemerkt.

b. Dan geeft het geloof een klaarblijkelijk bewijs dat de getuigenis des Geestes geen bedrog of inbeelding is, wanneer de zondige tegenwerpingen die in de ziel heersten, ten ondergebracht worden. Als de ziel geloof oefent, omtrent enige belofte in Christus, dan vindt zij gevoelige smart en aandoening over haar vorig ongeloof (Psalm 42:5,8). Het zelfbedrog doet de mens verstandeloos handelen, zodat hij naar geen voldoende beantwoording van zijn tegenwerpingen en zwarigheden zoekt; maar de Geest integendeel, doet gelijk de zon al die nevelen en duisternissen geheel verdwijnen, en legt overvloediglijk van Zijn woorden in de mond, om de satan op alles te kunnen antwoorden.

c. Dan geeft het geloof een klaarblijkelijk bewijs dat de getuigenis des Geestes geen bedrog of inbeelding is, wanneer de aanneming van het Woord of van de belofte, zelfvernederend werkt (Mattheüs 15:27). Zodra de Kananése vrouw zichzelf een hond noemt, erkent Christus aanstonds haar geloof. Groot geloof veroorzaakt grote zelfvernederend, zie Markus 14:31, maar als Petrus waant zijn leven voor Christus te zullen stellen, dan is het maar de getuigenis van zijn eigen geest, omdat het uit zelfbetrouwen voortvloeit.

d. Eindelijk; dan geeft het geloof zulk een bewijs, wanneer het hart naar Christus uitgedreven wordt, door het gelovig aannemen van de belofte; als de ganse ziel zich naar Christus heen wendt, om de belofte uit Zijn hand te mogen ontvangen (Éfeze 3:6), erkennende dat het alleen door Hem is, dat zij de weldaad waarvan zij verzekerd is geworden, verkrijgt; en daarom al haar vertrouwen op Hem alleen en geheel bouwende om een verdere mededeling van de beloofde zegen te verkrijgen, en tevens daardoor onder sterke verplichtingen en verbintenissen aan Christus te worden gebracht, zodat zij leert uitroepen: 'Wat zal ik den HEERE vergelden?' (Psalm 116:12). Gij kunt zulk een sterk vertrouwen van uw aandeel aan de liefde Gods in Christus hebben, dat geen betoog, hoe krachtig ook, in staat is, om er u van af te brengen, en echter onder een dodelijk zelfbedrog zijn, indien uw hart niet getrokken wordt om naar Christus uit te gaan om Hem tot de sterkte van al uw betrouwen te stellen. Maar indien uw vertrouwen op Hem en Zijn belofte gebouwd en gegrondvest

is (Psalm 30:7), en uw genegenheid tot Christus zo groot is als uw overreding van Zijn liefde, dan hebt gij de getuigenis des Geestes ontvangen.

De daad des geloofs kan somtijds een klaarder bewijs van de getuigenis des Geestes zijn, dan het voorwerp; want iemand kan een recht voorwerp voor zijn geloof hebben, en echter niet een rechte daad omtrent hetzelfde oefenen, en dus kan zijn geloof niets getuigen. Er wordt gezegd (Johannes 2:23): ‘Velen geloofden in Christus’ Naam’; hier was een recht voorwerp des geloofs, en echter was hun geloof verkeerd en ijdel (vers 24-25). Iemand kan een natuurlijke daad omtrent een bovennatuurlijk voorwerp oefenen; hij kan een menselijk geloof hebben omtrent Goddelijke zaken, zie 1 Korinthe 2:5; maar Gods Woord leert ons, dat dezulken die het ware geloof hebben, ook aangenomen en gerechtvaardigd worden, en bepaalt duidelijk wat het geloof is (Johannes 1:12; Romeinen 5:1; Handelingen 13:39 en elders); waarin de ziel voor zichzelf overreed kan zijn, hoewel Gods Woord tot niemand uitdrukkelijk zegt: Gij Jakobus, Johannes of Thomas zult tot een kind Gods aangenomen en gerechtvaardigd worden; want het geven van zulke onderscheidende kenmerken aan haar in het bijzonder, moet haar noodzakelijk van alle anderen onderscheiden, zowel alsof de Heere haar bij naam riep; terwijl dit het wezenlijke onderscheid tussen haar en anderen uitmaakt, dat zij des Heeren Woord gelooft, en de anderen ongelovig blijven.

4. Een ander bewijs van des Geestes onmiddellijke getuigenis is dit, dat de ziel op zulk een tijd bekwaam gemaakt wordt om haar vorige bevindingen recht te kunnen zien en onderscheiden. De Heere had Zichzelven aan Jakob te Bethel geopenbaard (Genesis 38:10-15), maar het was eerst lang daarna dat men gemeld vindt, dat hij nieuwe ontmoetingen Gods had, tenminste zulke bijzondere openbaringen van Zijn heerlijkheid niet, als hij te Bethel had ervaren. Hij had Laban twintig jaren gediend, en gedurende die tijd wordt er met geen enkel woord gewag gemaakt van Bethel, maar toen de Heere hem weder verscheen, hem riep om tot zijn maagschap weder te keren, en hem een nieuw bewijs van Zijn liefde gaf, deed Hij hem ook aan Zijn vorige goedertierenheid gedenken, zeggende: ‘Ik ben die God van Bethel, alwaar gij het opgerichte teken gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt’ (Genesis 31:13). Een gelovige kan vele dierbare ondervindingen hebben van hetgeen de Heere voormaals aan hem heeft gedaan, maar het gevoel daarvan kan echter dermate afgenomen en verdorven zijn, dat hij blootligt voor allerlei moedeloze en wanhopige bevattingen, zoals er gemeld worden (Psalm 77:8-10): ‘Zal dan de Heere in eeuwigheden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?’ Doch als de getuigenis des Geestes hem weder bij vernieuwing geschonken wordt, dan berispt hij zichzelf en zegt (vers 11,13): ‘Dit krenkt mij; maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert. Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja, ik zal gedenken Uw wonderen van oudsher. En zal al Uw werken betrachten, en van Uw daden spreken’. Des Geestes bewerking en getuigenis in den gelovige, doet zijn vorige ondervindingen bij vernieuwing tot hem wederkeren en leert hem een nieuw feest op een oude maaltijd houden; ja verbaast hem, door hem inzien te schenken in al die liefde, genade, getrouwheid en volstandigheid, die Hij daarin betoont. O, hij ziet nu ‘dat Hij de HEERE is Die niet verandert, en dat daarom het zaad Jakobs niet wordt verteerd’ (Maleáchi 3:6).

5. De getuigenis des Geestes brengt een heerlijke verandering teweeg, met opzicht op de uitwerking van het Woord. Velen, toen zij het Woord ontvingen, hebben weleens vlagen van schielijke vreugde genoten (Lukas 8:13). Ja weleens grote hoop, gejuich en

blijdschap gehad; ; ‘doch de hoop der huichelaren zal vergaan’ (Job 8:13); ‘Het gejuich der goddelozen is van nabij geweest, en de vreugde des huichelaars voor een ogenblik’ (Job 20:5); ‘want wat is de verwachting des huichelaars, als hij zal gierig geweest zijn, wanneer God zijn ziel zal uittrekken?’ (Job 27:8).

Maar de getuigenis des Geestes, zeg ik, brengt een heerlijke verandering teweeg, met opzicht op de uitwerking van het Woord. Het zelfbedrog drukt het Woord zo krachtig op het hart niet, dat hetzelfde daardoor veranderd wordt; maar die getuigenis des Geestes verandert de ziel in gedaante, naar en volgens het Woord, overeenkomstig die grote heilbelofte welke de Heere doet: ‘dat Hij Zijn Woord zou schrijven in het hart’ (Jeremía 31:33; Hebreëen 8:10). Hetwelk dan geschiedt, wanneer Hij zulke hoedanigheden, grondbeginselen en geneigdheden in het gemoed van Zijn kinderen werkt, die hun naar het Woord, Zijn beeld op het levendigst doen vertonen (2 Korinthe 3:18). Het werk des Geestes in een geveinsde en huichelaar is gelijk de reuk van een apothekerswinkel, die iemand in het voorbijgaan wel ruikt, doch niets er van meeneemt; maar de getuigenis des Geestes in een ware gelovige, is een dadelijk mededelen van de zaak die Hij in zijn ziel getuigt, door hem dezelve in eigendom te doen bezitten; zodat indien men de verborgen mens des harten van een waar kind Gods kon zien, men daarin goedheid, vrede, liefde, gerechtigheid, leven, blijdschap, ja Christus Zelf gegraveerd zou vinden.

De getuigenis des Geestes brengt krachtadige uitwerkingen teweeg op het hart van de gelovigen, ter verkrijging van geestelijke en evangelische einden. De blote naam van hemel en gelukzaligheid neemt zelfs een vleselijk hart in.

Velen vragen met de jongeling in het Evangelie, naar het eeuwige leven, hebben er begeerte naar en zouden bedroefd zijn wanneer hun in de gedachte kwam dat zij het nog missen; en dit is iets van ‘de hemelse gave en het goede woord Gods te smaken’ (Hebreëen 6:4-5). Ja iemand kan van blijdschap, als het ware, verrukt en opgetogen zijn, wanneer hij, hoewel ongegrond, veronderstelt dat hij recht en hoop op de hemel heeft, en met Haman wel zou vragen: tot wien heeft de koning een welbehagen om hem ere te doen, meer dan tot mij? En echter kan hij met de genoemde jongeling de aardse goederen hoger schatten dan Christus en het eeuwige leven. Gelijk een medicijnmeester die een kostelijke drank voor de gezondheid van zijn vriend heeft bereid, dezelve eens aan anderen mocht geven, om te proeven hoe aangenaam die is, maar hun echter zo veel niet geeft als op de maag kan werken, zo kan ook de Heere een vleselijke mens wel iets van Christus en het eeuwige leven laten smaken, maar Hij maakt hen echter nooit ware deelgenoten van deszelfs versterkende en verkwikkende kracht; zij kunnen een grote hervorming en rechtzinnige belijdenis hebben, maar zij missen zulk een werk des Geestes, hetgeen hun harten naar Christus drijft, om al hun genoeg in Hem alleen te stellen; daar de getuigenis des Geestes in tegendeel, de ziel doet uitroepen: ‘Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend’ (Hooglied 5:10). De ziel kan op dien tijd, niets anders dan Christus tot het toppunt van haar heerlijkheid stellen, omdat alle vleselijke wellusten haar smaak verliezen voor het gemoed. Hoe, zegt de ziel, zou ik mij met de zoete toverdranken van wereldse vermakelijkheden verlustigen! Is niet de liefdeswijn uit Christus’ wijnhuis beter? Heere? tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.

Ons tweede stuk is: Hoe kan de ziel weten of zij de getuigenis des bloeds heeft, of dat de Geest in haar getuigt door het bloed? want dit is een andere getuige die de gelovige in zichzelf heeft, namelijk, het bloed van Christus aan hem toegepast tot rechtvaardigmaking. Nu, hoe kan dit geweten worden? Wij antwoorden:

1. De Geest, getuigende door het bloed, kan als zodanig gekend worden uit de toepassing van het bloed van Christus, in de belofte, door het geloof. Wij moeten niet menen dat er enige toepassing is van stoffelijk bloed, maar Het evangelie ontdekt dat Christus bloed is uitgestort, om zondaren te rechtvaardigen en te verlossen. Nu, de toepassing van dit bloed is door het geloof (Romeinen 3:25), en moet daarom gegrond zijn op de belofte; want het geloof moet een Goddelijke getuigenis tot grondslag hebben, om op hetzelfde te kunnen bouwen; zodat, wanneer de belofte u toebehoort, dan ook also het bloed van Christus in al deszelfs onderscheiden gebruiken u toebehoort; en dit moest elke gelovige voldoening geven, omdat er een onafscheidelijk verband is tussen het bloed en het verbond der beloften, waarom hetzelfde ook genoemd wordt het bloed des verbonds. Nu, met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid; dat is, het geloof drijft de zondaar uit zichzelf, om zijn gerechtigheid in den Borg te vinden, hetgeen hem tot rechtvaardigheid verstrekt, en dat geloof is met het hart; want Christus schat het geen geloof waar het hart ontbreekt, zie Johannes 2:23-25 en Handelingen 7:13,21.

2. De getuigenis des bloeds kan gekend worden uit iemands hoogschatten van dat bloed, of die gerechtigheid, boven alle andere dingen, ‘ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijn Heere, om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof’ (Filippenzen 3:8-9).

Is uw dorst onlesbaar naar dit bloed? Kan niets uw hart en geweten buiten dat bloed tevreden stellen? De uitnemende nuttigheden en einden waartoe dit bloed is uitgestort, behoren immers onze hoogachting voor hetzelfde op te wekken? Het is nuttig tot rechtvaardigmaking en zaligheid (Romeinen 5:9,18), en ter verkrijging van gemeenschapsoefening met God; het is nuttig tot verzoening (Kolossenzen 1:20; Romeinen 5:1). God wil Zijn vriendschap schenken, Zijn schoot openen, Zijn verborgenheden openbaren, en Zijn liefde bevestigen aan allen, die een zalig aandeel hebben aan dit bloed. Het is nuttig om vrijheid te verkrijgen om nabij God te mogen komen (Éfeze 2:13); en ‘in te gaan in het heiligdom door Jezus’ bloed’ (Hebreeën 10:19). Ja, dierbare onderhandelingen met God kunnen hierdoor verkregen worden.

3. De getuigenis des bloeds kan gekend worden uit de verzaking van alles wat zich immer stellen mocht in vergelijking met het bloed van Christus, ten opzichte van deszelfs nuttige einden waartoe hetzelfde strekt, ooit komen kan. De gelovige stelt geen betrouwen in het vlees of in zijn eigen gerechtigheid. Een gelovige kan door gebrek aan genoegzaam licht, of door hevige verzoeken weleens op de één of andere plicht verkeerdelijk rusten, maar in de grond van het hart heeft hij er een afkeer van. Velen erkennen dat zij nooit een volmaakte gehoorzaamheid zouden hebben kunnen opbrengen aan Gods wet, ja dat zij onder den vloek daarvan zouden zijn nedergezonken, zo Christus derzelver strenge eis niet voldaan en weggenomen had, maar bouwen echter al hun betrouwen op Christus en hun eigen werken, op hun bidden, horen, lezen, hun naasten geen ongelijk te doen, God lief te hebben, Hem te dienen en soortgelijke dingen tezamen; doch wij moeten hun zeggen dat, zolang zij Christus en hun werken tezamen paren, om er door gerechtvaardigd te worden, Christus hun niet tot nut kan zijn, maar dat zij ‘schuldnaars aan de gehele wet zijn geworden’ (Galaten 5:3). Het geloof en de werken samengevoegd, kunnen nooit het minste deel zelfs van de gerechtigheid waarop God de zaligheid beloofd heeft, uitmaken, omdat dezelve in dat opzicht geheel onbestaanbaar met elkaar zijn en geen

de minste samenvoeging kunnen dulden, ‘doch’, zegt de apostel, ‘de wet is niet uit het geloof’ (Galaten 3:12); dat is: laat niemand zich verbeelden dat hij die kan samen paren; want de wet stelt aan God des mensen eigen gerechtigheid voor; de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven; maar het geloof neemt de gerechtigheid van Christus aan, en stelt die aan God voor. In den weg der werken moet de mens een eigen gerechtigheid op en aanbrengen, maar in den weg des geloofs wordt die door den Borg voor hem vervuld, en hij wordt die deelachtig door ze aan te nemen (Romeinen 5:17-21; Hebreëen 2:15; Galaten 3:12-13). Indien de zaligheid uit de werken is, zo is het loon naar schuld en niet naar genade, omdat die met elkaar lijnrecht strijdig zijn (Romeinen 4:4). De zaligheid is een schuld die aan Christus betaald moet worden, maar de vrije genade alleen en de voldoening van Christus, maken die een schuld aan ons.

4. Nog eens, de getuigenis des bloeds kan gekend worden door de krachtadige uitwerking van dat bloed. Wat kracht en uitwerking hebt gij daarvan ondervonden in uw harten? Is er uw consciëntie mee besprengd geworden, en gereinigd van de dode werken? (Hebreëen 9:22). Hebt gij ooit ervaren dat uw hart tegen de beschuldiging van de wet en de verzoeking van de satan beveiligd werd, door het bloed van Christus daar tegen te stellen, zodat gij een geestelijke vrede en vrijheid door hetzelfde ondervond? In één woord, hebt gij het bloed van Christus gelovig aangenomen, ter gebruikmaking van al die einden waartoe hetzelfde gegeven is en in het Woord geopenbaard, en zijt gij daartoe door genade ooit bewerkt geworden? Velen zijn gelijk dezulken, die de kanker hebben; daar blijft geen andere weg over om hen in het leven te behouden, dan door het één of andere lid van het lichaam af te zetten, maar men kan er zich niet dan met zeer veel tegenzin aan onderwerpen; zo is het ook hier: velen zien wel de volstreckte noodzakelijkheid van het bloed van Christus, doch zij verkiezen het met een soort van tegenzin; daar een gelovige integendeel het met de uiterste gewilligheid verkiest, zijn ganse hart er aan verkleeft en hij volkomen overtuigd is, dat er geen beter en liefelijker weg van zaligheid is, dan door Christus’ dierbaar offerbloed. De zondaar kan tot God als Schepper komen en Hem om genade bidden, doch die echter nooit verkrijgen; hij kan op de belofte aanhoudend pleiten met veel gezetheid en natuurlijke oprechtheid, en echter van de zaligheid, indien hij die niet aanneemt, in Christus geheel verstoken zijn; want God heeft geen belofte, buiten Christus gedaan (Éfeze 3:6). Geen verbondswelddad is er, of zij wordt in en door Hem tot de ziel gebracht. Zodat, indien uw hart Hem niet volkomen en gewillig als den Middelaar erkent, Zijn bloed niet in u kan getuigen; maar de hartelijke geneigdheid der ziel, om met de uiterste gewilligheid dit bloed van Christus, tot al de einden waartoe hetzelfde geschonken is, gelovig te omhelzen en aan te nemen, kan ons overreden dat dit bloed in ons getuigt.

Ons derde stuk was, hoe een ziel voor zichzelf kan weten dat zij de getuigenis des waters heeft; of hoe de Geest in haar getuigt door water, in de heiligmaking? Daar zijn twee voorname delen in de heiligmaking, namelijk de afsterving van de oude, en de opstanding van de nieuwe mens; nu, de Geest geeft getuigenis door het water, met opzicht op die beiden.

Vooreerst; de Geest getuigt door het water, met opzicht op de afsterving van de oude mens, of het sterven aan de zonde; en dat dit een getuigenis-gevende zaak is, blijkt klaar uit Romeinen 6:16): ‘Weet gij niet dat wien gij uzelfen stelt tot dienstknechten

ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen dien gij gehoorzaamt, óf der zonde tot den dood, óf der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?’

Vraag: Hoe zal ik weten, of de zonde gedood en derzelver heerschappij in mij verbroken is?

Antwoord: Dit kan hieruit gekend worden, of gij een waarachtige keus in uw hart vindt om u af te scheiden van de zonde. De eigenlijke heerschappij der zonde bestaat hierin, dat de gehele mens een gewillige onderwerping heeft aan de zonde; en daarom geeft een gehele onwilligheid tot de zonde, een klaar bewijs dat men van derzelver heerschappij is vrij gemaakt. Een kiezen van en instemmen met de Goddelijke wet, geeft Paulus’ ware onderwerping daaraan duidelijk te kennen, hoezeer hij ook in de beoefening tekort mocht komen (Romeinen 7:16). En dus betoogt ook een hartelijke keuze, om van alle zonden zich af te scheiden, zelfs dan, wanneer men dadelijk in de zonde gevallen is, dat wij van derzelver heerschappij zijn vrijgemaakt. Dus moogt gij uzelf naar uw keuze schatten. Gij kunt voor grove zonden bewaard worden, welke anderen bedrijven, maar indien uw keuze tot de zonde is, schat God dit alsof gij die dadelijk had begaan (Mattheüs 5:28). Maar omdat een goddeloze somtijds ook weleens een soort van onwilligheid kan hebben om deze of gene bijzondere zonde te bedrijven, zo zullen wij enige bijzonderheden opgeven van deze rechte keuze, waaruit men besluiten mag, van de heerschappij der zonde bevrijd te zijn.

1. Het is een vrijwillige keuze. Als iemands keus vrij is en zonder door dwang daartoe genoodzaakt te worden, dan betoogt zij, dat hij ontheven is van de heerschappij der zonde. De apostel maakt een tegenstelling tussen God te dienen ‘uit gewilligheid of uit dwang’ (1 Petrus 5:2). Velen zouden liever kiezen zich van de zonde te scheiden, dan veroemd te worden: gelijk een zeeman liever van zijn goederen wil scheiden, dan verdrinken; dit is niet gewillig. Maar indien het een vrije keus is; die, hoewel er geen gevaar, geen vrees voor de hel is, echter uit de natuur der zonde, de ziel doet weigeren om haar aan dezelve te onderwerpen, dan is zij onder derzelver heerschappij niet (Romeinen 6:16,22; Johannes 8:34).

2. Wanneer de keuze algemeen is, dan betoogt zij dat men vrij is van de heerschappij der zonde; namelijk als iemand met zijn hart instemt om alle zonden te verlaten. Niet dat iemand van een enige zonde in waarheid bevrijd kan zijn, zolang hij onder de heersende kracht van enige andere zonde leeft, maar hij kan wel van vele zonden wederhouden worden, hoewel hij niet van de heersende kracht van een enige is vrijgemaakt, zie Psalm 119:104,128. De ten onderbrenging van een zonde kan ontdekken dat de ziel van derzelver overheersende kracht is vrijgemaakt; daar integendeel het hart, een enige zonde liefkozende, al was die nog zo klein, de heerschappij van allen te kennen geeft (Jakobus 2:10-11).

3. Wanneer de keuze volstrekt en zonder uitzondering is. Indien er enige uitzondering in de wereld is, die ons tot de zonde bekoren kan, dan is het geen hartelijke keuze. Herodes was op zichzelf niet genegen om Johannes de Doper te laten onthoofden, echter deed hij het om Heródias’ wil. Een ware keuze is volstrekt en zonder de minste uitzondering of bepaling; alsmede zonder de allerminste toegevendheid, of enig verdrag te willen maken met de zonde. Nu, wanneer er een strijd is tussen vlees en Geest, zo ontdekt het de waarheid van de keuze (Galaten 5:17-19).

Vraag: Maar kan er geen strijd met de zonde zijn, die niet bewijst dat derzelver heerschappij verbroken is?

Antwoord: Ja toch, wanneer die niet tussen de twee voorname hoofdvijanden is, namelijk vlees en Geest. Daar kan wel een soort van worsteling in des mensen geest plaats hebben, door de strijdigheid en aanstoting van de ene zonde tegen de andere, of

tussen de geneigdheid van de wil om de zonde uit te voeren en de kloppingen van het natuurlijke geweten, maar de ware strijd heeft alleen plaats tussen de verdorvenheid en de genade; doch dan is oorlog met de zonde, een bewijs dat derzelver heerschappij verbroken is, wanneer de tegenstand uit een hart vloeit waarin Gods Woord verborgen ligt. 'Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou' (Psalm 119:11). Wanneer het Woord een zaad in ons is, hetwelk der zonde tegenstand biedt, dan is het een klaar bewijs dat derzelver heersende macht is verbroken (1 Johannes 3:9). Gij mag honderden Schriftuurplaatsen hebben, die de zonde en vleselijke begeerten verbieden, gij hebt ook even vele beloften van hulp en bijstand tegen elke ongerechtigheid, die gij mocht overdenken en naspeuren, zodat er enig algemeen belang en aandoening door veroorzaakt wordt; maar dan eerst als het hart zich tegen de zonde verzet en aankant door het Woord, is het een bewijs dat haar macht verbroken is; want het Woord is het zwaard des Geestes. Wanneer bijvoorbeeld het geloof, werkende met het woord der belofte, de liefde Gods ontdekt, en de ziel dringt om toch met die gruwelijke zaak welke God haat, niet te doen te hebben, haar tevens doende inzien in de macht van God, als daartoe verbonden om haar in dezen te helpen en te onderschragen, en haar hierdoor opwekkende om de zonde te bestrijden en tegen te staan, dan is, zeg ik, de keuze om van dezelve bevrijd te zijn, volstrekt, en zonder enige voorwaarde of uitzondering te willen aangaan of lijden. Een rechte keuze is volstrekt, en verwerpt alle conditiën van vrede met de zonde. Integendeel, er is een onverzoenlijke gekantheid in de ziel tegen de zonde, dermate, dat geen aards gewin het minste teken zelfs van achting of genegenheid daarvoor bij haar kan verwerven, maar zij in bittere weedom des harten uit moet roepen 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van dit lichaam dezes doods?' En hieruit mag de ziel dan ook besluiten, dat zij van de heerschappij der zonde reeds bij aanvang is vrijgemaakt, omdat zij de getuigenis des Geestes door het water heeft; want zulk een keuze, om van de zonde bevrijd te zijn, leidt dadelijk tot en eindigt in de doding en afsterving van de zonde, hetgeen een bewijs van de aanneming tot kinderen en van het eeuwige leven is; 'want indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven' (Romeinen 8:13). Daar kan wel een ophouden van zondige daden zijn, en echter geen afsterving van de zonde; en er kan wel een verandering van zonde, en nochtans geen verandering van hart zijn; maar de afsterving van de oude mens dringt door tot aan den wortel der zonde, en bedoelt de ganse uitroeiing van dezelve (Romeinen 7:25).

4. Wanneer de keuze om van de zonde bevrijd te worden evangelisch is, en rust op evangelische gronden. Iemand kan, op natuurlijke gronden, tegen de zonde ontstoken zijn, en echter onder derzelver heerschappij blijven, zie Romeinen 10:2.

Vraag: Wanneer kan iemands keuze om van de zonde bevrijd te wezen, gezegd worden evangelisch te zijn, of wanneer rust die op evangelische gronden?

Antwoord: Omdat dit een vraag van zeer veel gewicht en aanbelang is, zo zal ik dezelve in enige bijzonderheden trachten te beantwoorden.

1. Wanneer het hart van de zonde, uit kracht van derzelver tegenstrijdigheid met den wil Gods in Christus, is afgebracht geworden. Wij moeten de zonde voorzeker beschouwen als een schending van des Vaders wil, niet van Zijn wil als opzicht hebbende op de inhoud van het oude verbond (Galaten 3:10-11), maar van Zijn wil zoals Hij die in het nieuwe verbond heeft geopenbaard. De minste plicht die gij verricht, behoort betracht te worden als een dienst aan Christus. Dus, zo uw hart tot de plicht wordt uitgedreven, als naar een dienst aan Christus als Heiland en Verlosser, dan is dezelve evangelisch. Indien uw hart niet tegen de zonde ontstoken is, zoverre

die Christus als Verlosser hoont en kwetst, dan is het niet evangelisch; maar indien een gezicht van de belediging aan Christus door de zonde geschied, uw hart er tegen doet aangekant zijn, dan kan dat als evangelisch worden aangemerkt. Iemand kan droefheid over zonde hebben en die haten, in zoverre zij verachting, lijden en soortgelijke kwaden over hem brengt; maar wanneer dezelve met diepe aandoeningen deswegens is aangedaan, omdat dezelve Christus zoveel smart en lijden veroorzaakt heeft, zodat het wonden en doorsteken van Christus het hart als in bittere droefheid weg doet smelten, dan werkt de ziel evangelisch.

2. Wanneer een ontdekking van de liefde, genade en goedertierenheid van God in Christus, het ware beweegmiddel is hetwelk de ziel terug houdt van de zonde; of de betoning van Zijn genade haar liefelijk onderwijst 'om alle goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden te verzaken' (Titus 2:12), en de goedertierenheid Gods haar tot bekering leidt (Romeinen 11:4), ja de liefde het hart overwint om de zonden met diepe schaamte te belijden; en wanneer het denken aan des Heeren vorige goedertierenheden het hart diep doet treuren over de zonde, en dit kort daarna met vergevende genade wordt achtervolgd, gelijk men hiervan een aanmerkelijk voorbeeld vindt in 2 Samuël 12:7-9,13, dan rust de ziel op een evangelische grond.

3. Dan is de keuze evangelisch, wanneer de ziel in haar pogen om van de zonde vrijgemaakt te worden een gelijkvormigheid met Christus bedoelt, zie 1 Petrus 2:21-23; gewoonte, voorbeeld, opvoeding, achting en soortgelijke dingen, kunnen iemand enigszins terughouden van de zonde, maar zolang Christus het grote voorbeeld van onze navolging niet geworden is, en onze droefheid niet daaruit voortvloeit, dat wij in dat opzicht, Hem nog zo oneindig ongelijk zijn, zal Hij dezelve niet aanmerken.

4. Wanneer iemand de verkrijging van enige bijzondere evangelische genaden, of de verkrijging van deze of gene evangelische voorrechten, in zijn pogen om van de zonde bevrijd te worden, bedoelt, dan werkt hij evangelisch. Een vleselijk mens kan van de zonde terughouden worden, omdat die aanloopt tegen zijn tijdelijk belang, en hem aan deze of gene lichaamskwalen doet onderhevig worden; maar dan handelt iemand eerst recht evangelisch, wanneer hij droefheid heeft over de zonde zelf, en die haat, omdat zij hem in de beoefening van de één of andere genade verhindert, of hem in de betrachting van deze of gene bijzondere plichten terughoudt, of in de verkrijging van dadelijke gemeenschapsoefening met Christus belet.

5. Dan is de keuze evangelisch, als iemand door toepassing van den dood van Christus, op grond van de belofte, aan de zonde een allersterkste tegenstand biedt (Romeinen 6:4; Hebreëen 9:14; Handelingen 5:31; Openbaring 12:11); 'Zij hebben overwonnen door het bloed des Lams'. Dit moet altijd het voorname hulpmiddel zijn, ook in al de bijzonderheden die wij reeds opgenoemd hebben; geen wijsheid dan door Christus alleen (Lukas 1:71-75).

6. Wanneer de zonde dadelijk ten ondergebracht en overwonnen wordt. De zonde kan niet beiden tegelijk koning en onderdaan, in dezelfde ziel en op hetzelfde tijdstip zijn. Daar kan een strijd met de zonde zijn, hoewel die voor een tijd de overhand schijnt te hebben; maar zodra de ziel die eens ten ondergebracht heeft, is het een bewijs dat zij niet meer heerst.

Vraag: Waaruit blijkt het dat iemand de zonde heeft ten ondergebracht en overwonnen?

Antwoord: De zonde wordt overwonnen en ten ondergebracht, wanneer de ziel door genade bekwaam gemaakt wordt om die spoedig wegens al haar weerspannigheden te kruisigen; als de zonde gelijk een blode overwonnen vijand, nauwelijks in het veld verschijnt, of hij wordt er terstond weder uit weggejaagd en terug geslagen. Gelijk een

overwonnen vijand mag omzwerven en enige weerstand bieden, maar daardoor zijn ondergang en verderf des te meer verhaast, zo kunnen ook de bewegingen der zonde nu en dan wel eens gevoeld en ondervonden worden; maar de ziel, bekwaam gemaakt wordende om op Christus te zien, en Zijn Woord en dierbaar bloed tegen de zonde te kunnen stellen, wordt spoedig er van vrijgemaakt en behouden (Openbaring 12:11); als de verdorvenheid hoe langer hoe minder bij elke aanval wordt, is het een bewijs dat dezelve niet heerst. Nog eens, dan wordt de zonde overwonnen en ten ondergebracht, wanneer zelfs de verdorvenheden welke tevoren heersten, nu tot geestelijke einden worden dienstbaar gemaakt; bijvoorbeeld, als de zonde waarin men gevallen is, ware ootmoed en zelfvernedering werkt, de ziel met aanbiddende verwondering vervult en hartelijk begerig maakt om den rijkdom van Gods vrije genade, in een weg ter verlossing van de zonde te openen, die na te speuren en te verheerlijken (Ezechiël 16:61,63; Éfeze 2:5-7). Dus kan de ziel, door Christus, over al haar zonden zegepralen, en haar verzekering behouden, hoezeer ook de inwonende zonde woelt en werkt. Doch hier zou iemand kunnen vragen: Kan iemand ook zijn verzekering behouden, wanneer hij door de één of andere zonde overwonnen is? Waarop men zou kunnen antwoorden, dat er zonden uit zwakheid, of meer grove zonden zijn, die de gebreken der heiligen hier uitmaken; en dat er een zeer groot onderscheid is, tussen deze zonden te koesteren, of die te kruisigen door de genade. Nu, dit vooraf gezegd hebbende antwoorden wij kortelijk:

1. Dat, omdat de verzekering ten opzichte van derzelver blijvendheid of duurzaamheid, afhangt van de bewerking des Geestes, getuigende met onzen geest, Die, als het Hem zo behaagt, Zijn werk op zulk een tijd kan blijven voortzetten, dus niemand zijn vertrouwen daarom behoeft weg te werpen, wanneer hij genoegzame en Schriftuurlijke gronden heeft, waarop hetzelfde rust. Vele arme christenen hebben, toen zij in zonden gevallen waren, hun staat verworpen; dit is zeker verkeerd en zondig; de kerk werd berispt omdat zij zeide, 'dat de HEERE haar vergeten en verlaten had' (Jesaja 49:14).
2. Het is zeker dat het koesteren van een enige zonde of verdorvenheid, een oorzaak kan zijn van aan de ziel haar verzekering te ontnemen (Hebreeën 10:22; Psalm 2:12). Het is daarom zeer gevaarlijk om zich in de minste zonde toe te geven.
3. En daarom, zo gij vraagt of de verzekering met het koesteren van enige zonde kan bestaan? Zo moet de vraag op de verleden, tegenwoordige of toekomstige tijd opzicht hebben. Indien op de tegenwoordige of toekomstige tijd, zo weet, dat de Heere u geen vrijheid voor een enkel ogenblik gegeven heeft, om een enige zonde of verdorvenheid te koesteren; en daarom is het zelfs zonde wanneer men verzekering en zonde poogt bij elkaar te doen wonen, en met elkaar te doen bestaanbaar zijn. Maar zo de vraag alleen opzicht op het verleden heeft, hoewel gij dan enige verdorvenheid moogt gekoesterd of u in dezelve toegegeven hebben, zo is echter uw kruisiging van dezelve naderhand, wanneer gij door genade dit betuigen kunt, een deel van de getuigenis door water.
4. Ik maak geen zwaarigheid om te zeggen, dat de ziel haar verzekering behouden kan zelfs nadat zij in zonde gevallen is; niet alleen in zonde uit zwakheid, maar ook in de zonde vallen der heiligen, wanneer zij die zonden niet koestert. Dat de verzekering kan blijven, na zonde uit zwakheid begaan, dit kan niet geloochend worden, omdat het anders onmogelijk voor een enig kind Gods zou zijn, om dezelve ooit te kunnen behouden, omdat zelfs de allerbeste heiligen nog dagelijks aan het zondigen uit zwakheid onderhevig zijn; en wat de andere zonden betreft, zie 1 Samuël 12:19,22,29 en Micha 7:8-9. Ik zeg, wanneer deze zonden niet gekoesterd worden, want anders,

wanneer zulks plaats heeft, dan is iemands vertrouwen of verzekering grotelijks verdacht te houden of in twijfel te trekken, omdat altijd daar waar enige gevoelige verzekering gevonden wordt, dezelve aan de zonde zal tegenstand bieden; ‘want een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is’ (1 Johannes 3:3). Zie ook tot dit zelfde einde hetgeen er gemeld wordt in 1 Samuël 12:20,24. Tot dusverre van de getuigenis des waters met betrekking tot de afsterving van de oude mens.

Wij gaan nu over, ten tweede, om iets te spreken van de getuigenis des waters, ten opzichte van de opstanding van de nieuwe mens of van deszelfs leven voor God. Nu, indien de vraag is: hoe iemand kan weten dat hij Gode leeft, hetgeen het andere deel der heiligmaking, of de getuigenis des waters is? Wij antwoorden: Iemand kan weten dat hij voor God en voor Christus leeft, uit zijn hoogschatten van God en Christus boven alle andere dingen; ‘Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde’ (Psalm 73:25). Sommigen begeren Christus alleen om de hemel; maar een gelovige begeert voornamelijk de hemel omdat Christus er is. Hij mag ten opzichte van bijzondere werkzaamheden gestremd worden in zijn vlucht naar Christus, maar Christus is echter het heerlijkste en voornaamste Voorwerp daar zijn ziel op is gesteld (Romeinen 8:5; Filippenzen 3:20). Ja Christus is alles en in allen, en alle andere dingen worden niets geschat, als Christus daarin niet wordt genoten. Hij is alles in alle genietingen; alles in alle verruimingen; alles in alle plichten en alles in alle vertroosting. Een huichelaar mag enige bevassing hebben, dat alle dingen gering in vergelijking met Christus te schatten zijn, maar een gelovige schat alle dingen niets, en Christus alles in allen. Vanhier is het dat al zijn begeren en pogen naar gemeenschapsoefening met God in Christus is uitgestrekt (Hooglied 3:3; Psalm 130:5; Filippenzen 3:14); en dat hij gewillig is om alle andere dingen op Christus’ roeping, en om Zijnentwil te verlaten (Lukas 14:26,33; Mattheüs 10:37). Ja dat de gesteldheid van zijn hart hem, onder de onttrekking van Christus, zo krank van liefde maakt, dat alleen deszelfs zoete en zalige wederkomst hem kan genezen (Hooglied 5:6,8); omdat zelfs dan, wanneer hij geen de minste vrees voor de hel heeft, hij echter van verlangen bezwijkt naar Christus’ tegenwoordigheid en liefde. Dus kan de ziel weten dat de nieuwe mens in haar is opgestaan en dat zij Gode leeft, omdat zij de leiding des Geestes ondervindt, hetgeen een duidelijk bewijs van die getuigenis door water of der heiligmaking, alsmede van haar aanneming tot het geestelijke kindschap is; ‘want zovelen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods’ (Romeinen 8:14).

Vraag: Wanneer ondervindt iemand de leiding van den Geest?

Antwoord:

1. Wanneer het de ziel van een kind Gods als natuurlijk eigen wordt, om met de uiterste bereidwilligheid en volvaardigheid zich gehoorzaam aan den wil van Christus te onderwerpen, al was er geen straf op ongehoorzaamheid, of geen beloning op gehoorzaamheid gesteld, dus uit kracht van al het zoete en zalige dat zij in Zijn weg en dienst ondervindt; ‘Ik heb verkoren den weg der waarheid, Uw rechten heb ik mij voorgesteld’ (Psalm 119:30,35,137; Romeinen 8:7). De vleselijke mens noemt dat vrijheid wanneer hij de zonde ongestoord bedrijven mag; maar dezulken, voor wie geen verdoemenis is, en die naar den Geest wandelen, schatten dit hun vrijheid, wanneer zij vrij voor Christus en vrij van de zonde mogen zijn. Hoezeer iemand zich ook oefenen mag in uiterlijke godsdienstplichten, hij wordt niet geleid door Gods Geest, zolang hij geen vrijheid des harten daarin verkregen heeft, en het als een hoge

gunstbewijzing van God schat: dat Hij Zich verwaardigt, om hem in Zijn dienst te willen gebruiken. Ja het is hem een stof van klacht, dat hij niet meer voor den Heere kan doen, maar dat hij vaak een terughouding vindt in zichzelf, en een tegenstrijdig grondbeginsel dat hem gedurig zoekt te overdwarsen en te verhinderen, om den Heere te volgen in zijn weg; ‘Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens; maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangenneemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is’ (Romeinen 7:22-23). Als iemand dit ondervindt, dan geniet hij de leiding des Geestes.

2. Dan ondervindt iemand de leiding van Gods Geest, wanneer hij versterking en bijstand geniet, tegen al de beletselen welke hem pogen te verhinderen om in de weg van Christus te wandelen; de Geest neemt die weg. Vleselijke mensen verwonderen zich, wanneer zij anderen van hun diepe onbekwaamheid om enigen plicht recht geestelijk te kunnen beoefenen, horen spreken, omdat het hun ligt valt hun plicht waar te nemen; en wat is de reden? De duivel stelt hen gerust; zij zijn blind aan hun verdorvenheid, en zij zien alleen op het uitwendige. Maar indien gij ooit vuriglijk door de satan vervolgd geworden zijt, hij u omringd heeft met zijn verzoeken, gij vele en sterke begeerlijkheden des vleses gehad hebt, die u van Christus in den plicht te volgen poogden te verhinderen, en indien die bergen ooit tot een vlakke en effen baan zijn gemaakt, en uw verdorvenheden zijn ten ondergebracht geworden, zelfs dan wanneer uw hart zo vol duisternis, doodsheid, verharding, ongeloof, en allerlei soort van geestelijke kwalen was, dat gij vaak daardoor wanhoopte van ooit den plicht recht te zullen betrachten of toegang tot God te zullen verkrijgen door het gebed, en dat echter deze geestelijke vijanden overwonnen werden, en uw hart meer dan tevoren tot den Heere werd uitgedreven, dit was voorzeker de leiding des Geestes (Romeinen 8:13-14; Galaten 5:16). Hoewel gij niet doen kunt hetgeen gij wilt, noch den plicht betracht zoals gij het wel wenste, zo overwint echter de wil, in dit geval, de verdorvenheid, zelfs dan wanneer de plicht gestremd wordt en de zonde in de ziel werkzaam is, want dan zelfs is de verdorvenheid niet heersend; en waarom niet? omdat uw liefde tot Christus, als het overheersende grondbeginsel, de liefde tot alle andere dingen overwint, uw blijdschap in den Heere alle aardse blijdschap verre overtreft, uw vrede door het bloed van Christus u de valse vrede, die gij voormaals op verkeerde gronden genoten hebt, doet zien, en uw geloof het ongeloof, hetwelk voorheen zich ontdekte in uw andere dingen buiten Christus te doen verkiezen, te boven gaat en overwint.

3. Dan heeft iemand de leiding des Geestes, wanneer zijn hart krachtdadiglijk tot Christus getrokken wordt, van welke toestand de apostel spreekt (Éfeze 1:19); de minste plicht vereist het hart (Éfeze 6:6). Wanneer onder het gebruikmaken van bid- of predikgaven onze harten naar Christus uitgedreven worden, dan hebben wij, hoewel wij zelfs meer moeilijkheid dan op andere tijden om ons door gepaste woorden uit te drukken, ervaren mogen, voorzeker de leiding des Geestes genoten (Jeremía 30:21). Al had iemand nog zo veel toevloed van uitdrukkingen in het gebed, en zijn hart gaat niet uit naar Christus, zo is het in dezen geen getuige; maar indien de plicht op die wijze is voorspoedig geweest, dan heeft hij de leiding van den Geest genoten, hoe gering zij ook bij hem schijnen mocht.

4. Als iemand de Middelaarsbediening van Christus erkent, en de beloften des Evangelies gelovig omhelst, dan heeft hij de leiding des Geestes. Velen maken in woorden gebruik van Christus, tot aanneming bij God; maar tenzij hun harten dadelijk bewrocht zijn geworden om een recht gebruik van Christus’ naam, borglijden en dierbare voorbidding te maken, zo missen zij de ware leiding des Geestes; daar zij

welke dezelve deelachtig zijn, ook aanneming bij God vinden (Johannes 14:13-14; Johannes 15:16,23). De beloften des Evangelies zijn de wegen waarmee de ziel als in zegepraal tot den Koning der heerlijkheid rijdt (2 Petrus 1:4; 2 Korinthe 1:20). En wanneer het de ziel gegeven wordt om een hartelijk en gelovig gebruik van Christus door dezelve te maken, dan heeft zij de leiding van den Geest der beloften.

5. Wordt iemand geleid door den Geest, wanneer hij in het verrichten van evangelische plichten geholpen wordt tot verkrijging van geestelijke en evangelische einden. Wanneer hij geen eigen voordeel of eigen eer bedoelt, gelijk er is (Mattheüs 6:1,4), maar wanneer de grote zaak die hij beoogt, is gedood aan zijne verdorvenheid te zijn, gemeenschap met God te oefenen, vermeerdering des geloofs te verkrijgen en op te wassen in de genade. Wanneer hij uitwendige zegeningen in ondergeschiktheid aan deze genaden begeert, en in een weg van onderworpenheid aan het ware belang en de dienst van Christus, en wanneer hij de eer en heerlijkheid van God als het hoogste einde boven alles zoekt (1 Korinthe 10:31), dan, ja dan heeft hij de leiding van den Geest, en gevolglijk de getuigenis des waters of der heiligmaking. En dus ziet gij hoe de ziel weten kan dat zij de getuigenis in zichzelf heeft, namelijk, door den Geest, het water en het bloed, want deze drie getuigen hier op aarde.

DERDE GEBRUIK VAN VERMANING

Het derde gebruik zal dat van vermaning en besturing zijn, zowel aan ongelovigen als gelovigen.

A. Vooreerst aan gelovigen. Is het zo, dat die gelooft, de getuigenis in zichzelf heeft? O, zoek dan gij allen die nog ongelovigen zijt, toch rusteloos aan te houden, om te mogen weten wat het is te geloven in den Zone Gods, en daardoor de getuigenis te hebben in zichzelf. Weet dat het uw volstreckte plicht is om te moeten geloven, en dat gij eeuwig zult verloren gaan, indien gij het geloof niet verkrijgt; maar weet ook, dat gij van en uit uzelf niet kunt geloven, en daarom dat gij tot Gods Zoon op moet zien, om door Zijn genade, het geloof in u te werken, want Hij is de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs; opdat gij in deze weg, de getuigenis in uzelf mocht verkrijgen, want anders zult gij uzelf blijven bedriegen, gelijk gij tot hertoe hebt gedaan; de getuigenis van een dwalende consciëntie, of de blote getuigenis van leraren en andere mensen, zonder de getuigenis van Gods Geest in uw binnenste te ervaren, zal u niet baten. Ja, mogelijk hebt gij de getuigenis van de satan aangenomen voor de getuigenis Gods, want de satan kan zich ook veranderen in een engel des lichts, en hebt dus mogelijk de getuigenis des Woords uzelf toegepast, niet door Gods Geest, maar door uw eigen of door een andere boze geest.

Vraag: Waaruit kan men de getuigenis van Gods Geest, van de getuigenis van de satan, als hij zich in een engel des lichts verandert, onderscheiden?

Antwoord: Veel is er reeds aangetoond om het onderscheid hiervan aan te wijzen, en daarom zoek in getrouwheid na te gaan hetgeen wij hiervan reeds gezegd hebben; de getuigenis van des satans werkt zelfverheffing, maar de getuigenis des Geestes ootmoedigheid; de getuigenis des satans wekt de vleselijke lusten op, maar de getuigenis des Geestes verdrijft dezelve; de getuigenis des satans verwacht de mens en doet hem in zijn natuurlijke duisternis en onkunde blijven, maar de getuigenis des Geestes verlicht en overtuigt het gemoed, door een inwendige en genadige openbaring. De getuigenis des satans verontreinigt de ziel, en maakt haar hoe langer hoe wanschappener in de gevolgen; de getuigenis des Geestes, is integendeel van een hart-reinigende en zonde-dodende natuur.

B. Maar omdat onze tekst alleen en bepaald van begenadigden spreekt, zo zal ik ten tweede overgaan tot de ware gelovigen die de getuigenis hebben in zichzelf, en hun deze volgende besturingen mededelen tot hun versterking op den weg des geloofs.

1. Sta er toch naar, mijne vrienden! om uit te zien en te wachten op den Geest, Die de voornaamste Getuige is, door Hem biddend af te smeken van den Vader: ‘Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven degenen die Hem bidden?’ (Lukas 11:13). Noch het water, noch het bloed, noch beloften, noch genaden kunnen zonder de verlichting van den Geest, getuigen; ‘want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods’, en openbaart die aan ons, ‘opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn’ (1 Korinthe 2:10,12). Een rechte uurwijzer heeft de geschiktheid en bekwaamheid om de uren van de dag aan te tonen; maar als er het licht niet op schijnt, kunnen wij er niets van zien; zo kan er waarheid in het binnenste zijn, en gij kunt dierbare genaden bezitten, die wel in zichzelf geschikt en bekwaam zijn om getuigenis van uw geestelijk kindschap te geven, maar zij kunnen het echter niet doen, zolang Gods Geest geen schijnsel op haar werk geeft. Men verhaalt dat de sabijnsteen een donkere en slechte kleur heeft, wanneer die niet met olie bestreken is, maar zulks geschied zijnde, dezelve dan een gloed vertoont als van een helder brandend vuur; maar zo zijn ook de genaden en ondervindingen van Gods kinderen van een donkere en onaanzienlijke kleur, zolang zij met de olie des Geestes niet bestreken worden; maar dit geschiedende, ontvlammen zij met zulk een klaarheid, dat zij dadelijk aan de ziel getuigenis geven van haar aanneming en verzoening met God.

2. Zoek nauwkeurig acht te geven op de verklaring van deze Getuige, en geen getuigenis van enige anderen getuige aan te nemen, die met Zijn getuigenis niet overeenstemt. Het is vaak een gewichtige zwaarigheid en stof tot veel bekommernis bij sommige oprechten geweest, wanneer zij onder bestrijding zijnde, tot zichzelf zeiden: ‘O ik vind dat mijn hart mij bedrogen heeft, in mijn oordeel vellen over andere dingen, niettegenstaande ik even zulke voldoende blijken meende te hebben, dat de Geest Gods die in mij gewrocht had, als ik ooit weet gehad te hebben omtrent mijn eeuwige staat, en daarom vrees ik dat ik in alles bedrogen ben!’ Nu, wat zullen wij hiervan zeggen? Dit in het algemeen, dat dit het werk van Gods Geest is, om zowel het bedrog als de oprechtheid des harten te ontdekken. Zaden van geveinsdheid zijn, zowel als andere zonden, in de allerbeste heiligen, omdat de genade niet één zonde hier op aarde geheel verbreekt. Petrus’ hart verleidde hem, toen hij zulke hoge voornemens had, om voor Christus uit te komen, en echter was hij een gelovige; ja nooit ziet iemand meer van de bedrieglijkheid des harten, dan wanneer hij rechte ontdekkingen krijgt van de liefde Gods (Job 42:5-6; Jesaja 6:5; Ezechiël 16:63). Maar, om nader te komen, wij zeggen dat een gelovige weleens misleid kan raken omtrent enige omstandigheden en bijzondere einden van deze of gene voorzienigheden, en echter in het wezen van de zaak een recht oordeel vellen kan; en daarom moeten bijzondere misvattingen nooit tot algemene regelen worden gesteld. Petrus had een klare getuigenis wegens de waarheid van zijn genadestaat uit de mond van Christus Zelf (Mattheüs 16:17), en echter kon dit hem niet beveiligen tegen een bedrog des satans dat hem naderhand overkwam (vers 22-23); zodat dezelfde mond, welke zo kort tevoren hem gezegend had, hem nu satan noemde. Christus’ getuigenis was genoegzaam om hem van de Goddelijke liefde te verzekeren, en echter verzekerde het hem niet tegen een vals vertrouwen in een bijzonder geval; en ook niet tegen een droevige zondeval (Mattheüs 26:35,70,72). Zo uw hart daarom in enige bijzondere

zaak misleid heeft, besluit er niet uit dat gij u in alles hebt bedrogen; maar laten uw bijzondere misvattingen u aansporen om de hoedanigheid van de getuigenis nauwkeurig na te gaan, en tegen de verleidingen van de satan en uw eigen hart te waken, opdat gij derzelver getuigenis niet aanneemt.

Maar mogelijk zult gij vragen: Hoe of waanruit zal ik deze verleidingen kennen?

Antwoord: Wij hebben er reeds tevoren iets van aangeroerd; maar om de vraag nader te beantwoorden, neem deze bijzonderheden kortelijk mede, als kentekenen van verleiding en bedrog, en zoek er u voor te wachten.

a. Al wat natuurlijk strekt om zonde en ongerechtigheid te bevorderen, is verleiding en bedrog; onheiligheid kan nooit door Gods Geest gewerkt worden. Wacht u dan, dat gij de verdorvenheid enig voedsel geeft.

b. Al hetgeen uit zorgeloosheid voortvloeit en tot dezelve leidt, is bedrog (Openbaring 3:17,22). De Laodicezen meenden dat zij geens dings gebrek hadden, maar Gods Geest dacht anders en toonde dat hun alles ontbrak.

c. Alles wat uit een veronderstelde zelfgenoegzaamheid voortvloeit, of uit eigen aard en natuur tot zelfbevordering leidt, is bedrog; 'Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen' (Psalm 30:7). David stelde vast dat hij niet meer zou wankelen, omdat zijn uitwendige voorspoed hem tot vleselijk zelfvertrouwen bracht; hierom bestraft en vermaant hij zichzelf als hij zegt (vers 8): 'Want Gij hadt mijn berg vastgezet door Uw goedgunstigheid'. Dus, als gij deze of gene verzoeking overwint en daaruit besluit dat gij in staat zijt om ook de anderen te kunnen wederstaan, zo is het maar de stem van uw geest, en gij staat bloot om, mogelijk binnen korte tijd, voor de allerminste verzoeking te vallen; en daarom, wanneer het u, gelijk onze eerste voorouders, tot hoogmoed verwekt (Genesis 3:5), zo mag gij het billijk als bedrog verdenken.

d. Alles wat niet met Christus begint en met Christus eindigt, is bedrog. Petrus onderneemt Christus te verdedigen, maar het is in eigen kracht, en daarom veroorzaakt het zijn val. Tracht daarom behoorlijk acht te geven op de getuigenis die gij in uzelf hebt, en geen andere getuigenis aan te nemen.

3. Zoek er u toch voor te wachten, om de voornaamste Getuige Dien gij in uzelfen hebt, te bedroeven, hetzij door Zijn getuigenis te verwerpen, of door u toe te geven in de zonde. Daar zijn verschillende zaken welke strekken kunnen om uw verzekering weg te nemen, en waarvoor gij u nauwkeuriglijk moet wachten.

a. Wacht u ooit te denken dat de verzekering niet verkregen kan worden; want dat die verkrijgbaar is, blijkt uit zeer vele plaatsen in Gods Woord; zie onder andere Jesaja 45:24; Jesaja 63:16; 2 Korinthe 5:1,6; Romeinen 8:39. Sommigen menen dwaselijk, dat het hun plicht is om twijfelmoedig te leven en verbeelden zich dat zij zondigen zouden als zij naar verzekering stonden, daar het ondertussen een plicht is, die zowel geboden wordt als andere plichten; 'daarom, broeders, benaastigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken' (2 Petrus 1:10).

b. Wacht u om den Heere te bepalen ten opzichte van de tijd; zoek Zijn welbehagen af te wachten, Zijn Geest niet te bedroeven, noch Zijn werkingen te wederstaan; 'en bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door Welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing' (Éfeze 4:30).

c. Wacht u gehoor te geven aan de vleselijke en ongelovige redeneringen van uw eigen hart; maar zoek die liever tegen te gaan, uw hart over zijn ongeloof te bestraffen, en het daaronder te bemoedigen, zeggende met David: 'Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God' (Psalm 42:12).

d. Eindelijk, wacht u voor geestelijke traagheid en zorgeloosheid (Hebreeën 6:11), en u toe te geven in enige zonde (Hebreeën 10:22); maar zoek uw consciëntie van uw bijzondere zonden gereinigt te krijgen door het bloed van Christus.

4. Zoek veel waakzaam te zijn in de beoefening van zulke godsdienstplichten, welke veelszins invloed hebben om de getuigenis in uzelf dadelijk op te wekken en te koesteren.

a. Veelvuldig zelfonderzoek is hiertoe de weg en het middel. ‘Onderzoekt uzelfven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfven. Of kent gij uzelfven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt’ (2 Korinthe 13:5). De satan poogt gedurig de ziel van deze plicht terug te houden, opdat zij buiten de ware kennis van haar staat en toestand blijven mocht; maar zoek desniettemin u er veel in te oefenen, voornamelijk wanneer uw ogen verlicht en door verlatingen niet verduisterd zijn.

b. Een nauwkeurige oplettendheid op ‘s Heeren handelwijze met uw ziel, is ook de weg om dit gezegende einde te bereiken. Gods hoge einde met de Israëlieten in hun verzoeking en wonderbare bewaringen in de woestijn was ook voornamelijk, ‘opdat zij weten mochten dat de HEERE hun God was’ (Deuteronomium 29:3-6). Een reeks van veelvuldige bevindingen moest daartoe strekken om dit grote einde in hen uit te werken.

c. Vernieuwde daden des geloofs strekken al mede tot ditzelfde einde; en daarom moeten alle gelegenheden, die ons voorgesteld worden, al was het om de zwaarwichtigste geloofsdaden te oefenen, door ons gebruikt en omhelsd worden. Abrahams slachten van zijn zoon Izak, scheen beide tegen het Goddelijke gebod: ‘Gij zult niet doden’, en tegen de Goddelijke belofte dat in Izak al zijn zaad, al de geslachten der aarde zouden gezegend worden, aan te lopen; doch zijn geloof kwam echter alles te boven; hij genoot naderhand een dierbare verschijning van Christus (Genesis 12:2,12,18). Mogelijk zijt gij in een kwade en droevige gesteldheid van het gemoed, zodat gij geen geloof durft oefenen op de belofte; doch weet echter dat het uw plicht is om te geloven, wat uw gemoedsgesteldheid ook wezen mag, al was uw toestand hopeloos; want dan oefent iemand het zuiverste geloof, wanneer hij gelooft op hoop en tegen hoop. Hoewel Gods bijzondere toezegging u begeeft, uw gevoelige bevinding ten enenmale is weggenomen en uw ziel van rondom donker en duister is, zo blijft echter des HEEREN Naam, ‘als de HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig’ (Éxodus 34:6), nog steeds de bestendige toevlucht van het gemoed; en wanneer gij niet zien kunt dat Hij u genadig is, of dat Hij u uw zonde vergeven heeft, zo poogt echter door genade, de verdorde hand uit te strekken en een waar geloof op Hem door Christus te oefenen; ja in die weg op Hem te blijven wachten totdat Hij u genadig zij, en vergeving van al uw zonden geschonken heeft. Een vernieuwde daad des geloofs is het beste middel om alles weder te herstellen.

Maar mogelijk zult gij zeggen: ‘Ik kan niet geloven; bergen van zwaarigheden doen zich in mij op tegen den weg des geloofs’; het is zo, indien gij geloven kon, gij zoudt niet klagen; maar weet echter, dat het den Heere wel eens behaagt tegenstrijdige dingen in den weg des geloofs te stellen, opdat Hij het geloof van Zijn kinderen des te sterker naar Hem doet uitgaan (Romeinen 4:19,21; Mattheüs 15:24). Hoe kon Abraham een bijna onmogelijke zaak geloven, daar hij oud en de baarmoeder van Sara reeds lang verstorven was? Hoe kon de Kananése vrouw geloven, toen Christus haar een hond noemde en tevens zeide, dat Hij niet gezonden was dan tot de verloren schapen van het huis Israëls? Onmogelijke zaken kunnen er in de weg van Zijn genade schijnen samen te lopen, die echter alleen strekken moeten om het geloof te beproeven

en niet om hetzelfde te verhinderen; maar in zulke gevallen wordt de ziel doorgaans door den Heere ondersteund en geholpen, en daardoor des te meer aanhoudend gemaakt, hoe zeer zij ook schijnt afgewezen en bestraft te worden, gelijk het zo met deze vrouw was.

Christus wederspreekt nooit Zijn eigen uitdrukkelijk gebod; Hij verbiedt nooit aan een enige ziel om te geloven, en daarom moet zij zich door niets er van laten afhouden. 'De Heere zweert bij Zijn heiligheid en Zijn verbond, dat Hij den troon van David in eeuwigheid zal bevestigen' (Psalm 89:24,36), en nochtans wordt hij aanstonds en als onmiddellijk daarop in de volgende verzen onder zulke bittere voorzienigheden ingevoerd, welke niet minder dan een volkomen vernietiging van al die beloften en toezeggingen schenen te bedreigen, zie vers 38,45. Doch 's Heeren oogmerk hierin was niet om hem ongelovige gedachten van Zijn eed en beloften door deze schijnbare tegenstrijdigheden te geven, maar om hem in de gelegenheid te stellen van op hoop en tegen hoop te geloven.

In één woord, het strekt krachtdadiglijk om de getuigenis die de gelovige in zichzelf heeft, te versterken en op te wekken, wanneer hij ten allen tijde in zijn smeekbeden tot God, beweegredenen gebruikt die van den Heere Zelf genomen zijn. Stel nooit den Heere uw gebeden of werkzaamheden voor, maar maakt gebruik van Zijn Naam, natuur, Woord en vrijmachtige beloften, zeggende, gelijk er is (Jesaja 63:15): 'Zie van den hemel af, en aanschouw van Uw heilige en Uw heerlijke woning; waar zijn Uw ijver en Uw mogendheden, het gerommel Uws ingewands en Uwer barmhartigheden? Zij houden zich tegen mij in'. Daarop volgt dan de verzekering (vers 16): 'Gij zijt toch onze Vader, want Abraham weet van ons niet en Israël kent ons niet; Gij, o HEERE, zijt onze Vader, onze Verlosser vanouds af is Uw Naam'. Zie ook Numeri 14:17-18,20.

Eindelijk het strekt hiertoe, dat iemand veel gebruik maakt van des Heeren Woord: onderzoekt de Schriften (Johannes 5:39). Want het is door het Woord, dat de Geest getuigt. Indien gij een woord gepast op uw toestand krijgt, dank er God voor; doch zo niet, zoek er één en breng het voor den Heere, ja smee Hem zo lang en aanhoudend, totdat Hij er een krachtdadige toepassing van aan uw ziel maakt, in u door hetzelfde tot Christus te drijven; want al kwamen er nog zo vele woorden in uw hart, zij zullen u van weinig voordeel zijn, indien gij er niet door naar Christus wordt uitgedreven.

Ik zal er nog maar één andere zaak bijvoegen, die ook grotelijks strekken kan, om uw vrijmoedigheid en uw vertrouwen op te wekken en te koesteren, in zoverre gij gelovigen zijt; en dat is: vast te houden aan de leer van de volharding der heiligen; de Heere heeft beloofd, dat Hij 'Zijn vrees in uw hart zal leggen, en dat gij van achter Hem niet zult afwijken' (Jeremía 32:40): 'Hij zal Zijn volk niet begeven, noch Zijn erve verlaten', hoewel Hij, 'wanneer zij Zijn wet verlaten, hun overtredingen bezoeken wil' (Psalm 89:30-34; Jesaja 54:8,10). Een begenadigde kan wel in zonde vallen, maar hij kan niet uit de genade vallen, of uitvallen uit zijn geloof (Lukas 22:32, vergeleken met Johannes 17:26). Zo gij eenmaal de leer van de volharding der heiligen u laat ontglippen, zo zal al uw verkregen vrede niet anders zijn dan een morgenwolk, en een vroegkomende dauw die schielijk henen gaat; maar zolang gij daaraan vasthoudt, zult gij u kunnen verblijden in de hoop der heerlijkheid Gods. Zo ooit de Heere deze genade des geloofs in u gewrocht heeft, smee Hem dan ook dat Hij die genadiglijk vermeerdert, want zo het waar is, dat die in den Zone Gods gelooft, de getuigenis in zichzelf heeft, hoe meer geloof dan, hoe meer blijkbaarheid; en hoe meer dit geloof dan dadelijk geoefend wordt, hoe meer de getuigenis ook onderscheidenlijk gekend kan worden.

Wij eindigen met de hartelijke wens, dat de Heere Zelf u door zoete en levendige bevindingen mocht doen kennen, dat die in den Zone Gods gelooft, de getuigenis in zichzelf heeft.

AMEN